William John Chesshyre.

JO. AUGUSTI ERNESTI

CLAVIS CICERONIANA.

JO. AUGUSTI ERNESTI

CLAVIS CICERONIANA

SIVE

INDICES

RERUM ET VERBORUM

PHILOLOGICO-CRITICI

IN

OPERA CICERONIS.

ACCEDUNT

GRÆCA CICERONIS

NECESSARIIS OBSERVATIONIBUS

ILLUSTRATA.

OXONII:
EXCUDEBANT COLLINGWOOD ET SOCII.
Prostant venales apud W. H. LUNN, T. PAYNE, J. MAWMAN,
W. MILLER, J. MACKINLAY, R. H. EVANS, J. FAULDER,
Londini; et J. COOKE, J. PARKER, Oxonii.
MDCCCX.

John S. Lawrence Estate
gt
5-15-1925.

PRÆFATIO
EDITIONIS PRIMÆ.

QUÆ nos causæ ad hos Indices conficiendos impulerint, quodque simus in iis consilium secuti, expositum est a nobis tum, cum universis Ciceronis operibus ante hoc biennium præfaremur. Nempe, cum his inprimis consultum hac Ciceronis editione vellemus, qui propter rei familiaris angustias, non possunt iis Ciceronis editionibus uti, quæ doctorum hominum curis illustratæ ac perpolitæ prodierunt, eaque de causa et carere Ciceronis libris plerisque coguntur, et ab iis legendis retinentur: ipsarum porro editionum illarum, ut quæque est præstantior, ita minus est eorum usibus accommodata, qui non multum in hoc eruditionis genere profecerunt; propterea, quod fere plus doctiorum usibus sunt, quam reliquorum comparatæ: illud relictis omnibus efficiendum nobis sumsimus, ut et verbis et rebus, quantum quidem indicum ratio pateretur, explicandis et illustrandis, faciliorem tironibus Ciceronis lectionem efficeremus, et plures ad eam invitaremus, qui nunc et verborum et rerum ignoratione ea, cui mederi ipsi non possunt, ab ea rejiciuntur. Equidem quo magis de ratione edendorum veterum auctorum illustrandorumque cogito, hoc mihi magis videtur difficile, quæ sit optima, definire. Quo tempore docti in hoc literarum genere homines, depulsa scholastica barbarie, incipiebant e tenebris eruere, et tineis blattisque eripere veterum auctorum reliquias, propter summam omnium in hoc genere ignorantiam, consentaneum, uti erat, ita putabant, omnia explicare et illustrare, in quibus hærere inscitia hominum posset. Itaque magna pars animadversionum in rebus levibus, in singulis verbis occupabatur, multaque afferebantur ejusmodi, quæ nunc in vulgatis Lexicis reperiuntur, nec tironibus sunt ignota. Postea, cum major in dies lux affulgere cœpisset bonis literis, imprimisque his nostris temporibus, cum summa ingenia in hoc genere illustrando elaborarunt, vulgaria multa, facilia, et tironibus nota sunt, quæ superioribus illis renascentium literarum temporibus nova et obscura jure putabantur. Itaque consentaneum fuit, aliam illustrandorum auctorum rationem inire. Hinc exorti sunt, qui hunc sibi modum statuerent, ut quæ se aut

primos observasse et vidisse existimarent, aut quæ ab aliis essent sparsim explicata, aut non satis illustrata, ea tantum afferrent. Ac profecto, si quis, ut vere Burmannus judicat, omnia ab aliis centies dicta et repetita, recoquere, et ad quemvis auctorem, sua cura edendum, adlinere velit, ut nostris temporibus quidam, in his Pitiscus ad Suetonium, facere sustinuerunt; non nisi obscuræ diligentiæ et putida quadam variæ eruditionis ostentatione sibi, fortasse etiam indoctis aut semidoctis, non autem eruditis placere possit. Sed hæc ratio, consentanea per se et probabilis, eruditisque satis accommodata, tamen non parum incommodi habet. Nam primum ea res nobis hanc necessitatem imponit, ut quot sunt unius auctoris a doctis hominibus editiones curatæ, tot sint habendæ uni et coëmendæ, si, quicquid ad eum illustrandum allatum sit, scire velit: ut illud taceam, fieri in hac imbecillitate nostra, et vitæ humanæ angustiis non posse, ut quæ in bonos auctores, aut de literis græcis latinisque scripta sunt, unus omnia legere et meminisse queat, atque ita, quid nondum explicatum, dictum, illustratumve sit, scire. Ex quo necessario consequitur hoc, ut sæpe repetantur ante dicta, etiam cum non putamus; quemadmodum in doctissimorum hominum commentariis animadverti factum esse, et facile possem probare. Et ad illud quidem incommodum melius fecerunt, qui, quæ sibi in aliquo auctore emendanda explicandaque restare credebant, non ad novam editionem contulerunt, sed peculiaribus libellis prodiderunt, ut Lipsii, Schotti aliique fecere. Sed illud est maximum in hac ratione incommodum, quod ea perpaucis consulitur. Nam eorum, qui in hoc genere excellunt, et supra mediocritatem se attollunt, mira semper fuit et nunc quoque est paucitas. Et his tamen comparantur ejus generis editiones. Mihi autem hoc videtur esse doctorum hominum, ut etiam eorum imbecillitati prospiciant, qui auctores veteres cognoscere, et eruditionem ex iis haurire cupiunt, neque tamen sine aliena ope, et interpretis auxilio, possunt ea, quæ eruditioribus vulgata et facilia videntur, intelligere. His fortasse subvenire voluerunt hi, qui Variorum notas, aut excerptas, aut integras, suis adjunxerunt. Quorum alterum habet hoc commodi, quod sic sub conspectum subjicitur, quicquid docti homines ad unum auctorem illustrandum emendandumque contulerunt: sed simul etiam hoc incommodi, quod multa ne tironibus quidem ignota, multa ad intelligendum non necessaria, multa falsa, melius hodie perspecta, et a posterioribus interpretibus aut confutata jam, aut confutanda tamen, legenda sunt, tantaque notarum moles congeritur, ut ipse auctor tamquam cymba in Oceano natare videatur. Neque tamen altera ratio magis probanda est, propterea, quod delectus ille difficilis est, neque facile omnibus in hac

ratione satisfieri potest. Quod si tantum Gronovii, Grævii, Burmanni, et his similes hoc instituto uterentur, quorum est in hoc genere notio, qui discernere bona a malis, necessaria ab inutilibus possent, esset fortasse, ut ista ratio magis illa superiori posset probari. Nunc cum oppido pauci sint ex ea classe, non est committendum, ut, hac licentia semel facta, male et inepte mutilandi laboris alieni consuetudo invalescat, et orbis eruditus Schrevelianis, Knippingianisque similium editionum copia inundetur, quibus parum profecto huic studio consultum foret. Optima sine dubio ratio edendorum auctorum esset ea, cujus leges expositas nuper a Creverio, in præfatione Liviana, legimus. Earum summa hæc est, ut primo critica subtilitas adhibeatur, totusque auctor e Codd. MSS. primisque editionibus constituatur: a doctorum virorum ingeniis profectæ emendationes, prout ratio tulerit, aut recipiantur in contextum, aut commemorentur: loci depositi, aut nondum constituti, indicentur: in explicando autem is modus servetur, ut obscura e judicio intelligentum hominum, et in quibus viri in hoc genere docti aut editor ipse hæserunt, aut quorum e vulgatis lexicis interpretatio hauriri non potest, ea explicentur et illustrentur. Sed cum hujus Livii Creveriani censuram in Actis Eruditorum nuper ageremus, satis, ut opinor, docuimus, facilius esse, ut in omni genere, ita in hoc, bonas leges scribere, quam ad usum transferre, et ad eas in emendandis illustrandisque veterum libris se accommodare. Age vero ῥῆσιν illam, quia de genere universo est, huc transscribamus: In hoc consilio non est profecto, quod reprehendi possit: neque dubium est, quin omnes, qui ad auctores edendos accedunt, eo uti velint; modo recte uti eo omnes possint. Nam primo plerisque, etiam satis doctis, accidit, id quod sibi accidisse sæpe numero, ni fallimur, Casaubonus fatebatur, ut cum legeret librum, sibi facillima viderentur, quæ difficilia explicatu et obscura esse intelligeret tum demum, cum aliis eorum sensus accurate perspicueque explicandus esset. Hoc omnibus, pæne dicam, accidit, qui auctores ediderunt, quos non aliquoties aliis sunt interpretati, ut facile possemus multis exemplis demonstrare, si locus pateretur. Omnino difficile est, quid sit obscurum, ubique posse definire; dubiumque nobis videtur, utrum indocto an docto obscuriores libri veteres videantur. Quid enim? ὁ πάνυ Grævius plusne difficultatis in epistolis Ciceronianis explicandis vidit ante, quam in Gronovii disciplinam venerat, an, postquam ad ejus auctoritatem se contulerat? Quid? libros sacros, quinam facilius intelligere sibi videntur? doctiores an indoctiores? Quod ergo huic rei dicemus esse remedium? Nobis mallemus dici. Sed, si, quid sentiamus, dicendum sit, mature defæcandum est ingenium, et dialectica mathematicisque disciplinis ita subigendum, ut

primos observasse et vidisse existimaren[illegible] ...e debemus, essent sparsim explicata, aut non satis [illegible] eas, nec ne, afferrent. Ac profecto, si quis, ut ve[illegible] ...tiam est, omnia ab aliis centies dicta et repetit[illegible] ...res nost vis auctorem, sua cura edendum, [illegible] ...ius in temporibus quidam, in his Piti[illegible] ...s, sustinuerunt; non nisi obscuræ [illegible] variæ eruditionis ostentatione [illegible] semidoctis, non autem erudit[illegible] consentanea per se et prob[illegible] data, tamen non parum in [illegible] res nobis hanc necessita[illegible] ...care ctoris a doctis homini[illegible] ...tionem, uni et coëmendæ, si [illegible] ...s ostendim... sit, scire velit: ut i[illegible] ...ronis orationibus stra, et vitæ hum[illegible] ...sque nonnullis placuit, auctores, aut de [illegible] ...atio, quoniam ad Lexicon omnia legere [illegible], quos, ubi opus est cuique, explicatum, d[illegible] ...ac ratione, quoniam eo loco satis sario conse[illegible] ...ut plura dicere, quamquam habemus cum non [illegible] attinet. Veniamus potius eo, quo nos num com[illegible] et brevitatis studium, et temporis inopia. probare [illegible] ...oniam ad judicandum de opusculi ratione opus qui, o[illegible] ...mus, ut, quibus prodesse voluerimus, meminerint stare ...es nostri. Non eruditissimis, certe non solis, neque solis pe[illegible] qui jam longe sunt in hoc studio versati, multumque pro[illegible] ...fecerunt, ut et ipsi doctis annumerari possint, sed etiam, atque in primis, talibus, quales sunt, qui in gymnasii bene instituti classe prima, aut in Academiis, doctoribus, enarrantibus auctores veteres, operam dant, non plane illi quidem rudes, sed aliquantum provecti, neque tamen eruditi; verbo iis, quibus consulere voluisse Facciolatus videtur.

Quinque Indices hæc Clavis Ciceroniana, quemadmodum ausi sumus appellare, complectitur, cum quatuor tantum promiserimus. Accessit enim Græcus, de quo dicere tum, nescio quomodo, eramus obliti. Primum locum obtinet *Index Legum*, quarum a Cicerone facta est mentio, cui explicationem ipsius *legis* verbi et quarundam formularum, in quibus legis verbo utimur, præmisimus. Ipsæ autem leges collocatæ illæ quidem sunt literarum ordine, sed tamen illud quoque accommodatum memoriæ tironum juvandæ censuimus, si, quæ leges sub uno genere continentur, ut Frumentariæ, Agrariæ, Tabellariæ &c. uno loco ponerentur, aut saltem commemorarentur; quod etiam propterea fieri consentaneum fuit, quod sæpe hæc legum genera apud Ciceronem, aliosque auctores, occurrunt. Ceterum eæ tantum leges hic exhibentur, quarum nomen est in Ciceronis libris; neque plus promisimus: quam-

quam facile intelligimus fore, qui earum etiam nomina commemorata vellent, quarum vis tantum et sententia Ciceronis libris, non adjecto nomine, continetur. De ipsarum legum auctoribus, ætate, ubi quidem de ea constabat, sententiaque, in primis ex Cicerone, sed interdum etiam ex aliis, cum veteribus, tum recentioribus auctoribus, breviter disputavimus: in quo quædam reperient harum rerum intelligentes, ab aliis, aut non dicta, aut non satis illustrata, tamquam de ætate legis Aciliæ de repetundis, et alia.

Sequuntur *Geographicus*, nominibus tribuum Rom. subjectis, et *Historicus*, in quem omnia nomina propria conjecimus, non solum hominum, sed sectarum philosophicarum, festorumque dierum. In his illustrandis primo ea commemoravimus, quæ de iis in Cicerone memorabilia occurrunt; deinde alia, quæ nobis necessaria videbantur, aut a nobis observata erant. Illud autem inprimis operam dedimus, ut familias Romanas, tamquam Appiorum, Marcellorum, Scipionum, Pompeiorum, Metellorum &c. accurate, quantum possemus, digereremus, diversos ejusdem nominis homines, adjecto aut pronomine, a Cicerone omisso, aut cognomine, aut parentum nominibus distingueremus, quo neglecto, neque Cicero satis intelligi, neque hic index ad historiam Romanam et ceteros auctores illustrandos prodesse posset. In quo nobis, si quid erratum est, aut in universo hoc genere aliquid aut perturbatum aut quacunque ratione peccatum, veniam dabunt æqui rerum harum æstimatores, aut amice monebunt, ut in posterum, cum ipsorum monitis, tum nostra retractatione emendatior hic index et plenior fieri possit. Quam veniam hoc confidentius et rogamus et speramus nobis eos esse daturos, quod et sua sponte sciunt et ex ipsius hujus indicis plurimis locis intelligi potest, quantum et quoties in hoc genere propter difficultatem obscuritatemque rerum a summis hominibus sit peccatum. Ipse Cicero, cui Familiæ Rom. melius, quam nobis, poterant esse et debebant cognitæ, tamen sæpe, ut ex epistolis ad Atticum constat, in iis hæsit, et sibi necessitatem vidit impositam, peritos ejus rei homines consulendi. Nomina Romanorum hominum apud Ciceronem sæpe ita ponuntur, ut ex ipsis rebus, temporumque ratione demum, de quo capienda sint, interdum conjectura valde obscura et lubrica, sit divinandum. In quo, quam facilis sit error, nemo non videt. Itaque etiam nos, si cujus interpretis, aut alius, errorem in hoc genere commemoravimus, nulla acerbitate verborum usi sumus. Sed nobis etiam hanc ob causam venia debetur, quod in eas temporis angustias conclusi eramus ab librario, impatiente moræ, cum hunc indicem conficeremus, ut vix relegendi et retractandi tempus relinqueretur. Quod si liberum nobis temporis spatium fuis-

clara ab obscuris discernere discat: ita consuescere debemus, ut, singulis verbis formulisque utrum jungamus ideas, nec ne, judicemus et judicare possimus. Constituendum etiam est, et definiendum, cui scribamus, quo profectu esse lectores nostros velimus, ut, quid iis obscurum esse possit, eo facilius intelligamus. *Hæc ibi.* Age vero, si ita sis ingeniosus, acutus, doctus, exercitatusque, ut, cum constitueris, quam late patere editionis adornandæ usum velis, consilio satisfacere possis ita, ut neque intra consilii tamquam metas consistas, neque positos ratione limites transilias; illud tamen restat, quomodo efficere possis, ut eandem rem in eodem auctore non, ut in docendo fieri adsolet, sæpius necesse sit explicare. Hic vero fatemur, nobis nunc quoque placere eam rationem, quam in præfatione Ciceroni nostro præmissa nobis ostendimus placere, et Viris summis, Facciolato, in Ciceronis orationibus aliquot, Gesnero in rusticis edendis, aliisque nonnullis placuit, ut verborum et formularum interpretatio, quoniam ad Lexicon pertinet, in indices conjiciatur, quos, ubi opus est cuique, adire lector possit. Sed de hac ratione, quoniam eo loco satis dictum est, nunc iterum aut plura dicere, quamquam habemus quædam, tamen non attinet. Veniamus potius eo, quo nos jamdudum vocat et brevitatis studium, et temporis inopia. Illud modo, quoniam ad judicandum de opusculi ratione opus est, monemus, ut, quibus prodesse voluerimus, meminerint lectores nostri. Non eruditissimis, certe non solis, neque solis his, qui jam longe sunt in hoc studio versati, multumque profecerunt, ut et ipsi doctis annumerari possint, sed etiam, atque in primis, talibus, quales sunt, qui in gymnasii bene instituti classe prima, aut in Academiis, doctoribus, enarrantibus auctores veteres, operam dant, non plane illi quidem rudes, sed aliquantum provecti, neque tamen eruditi; verbo iis, quibus consulere voluisse Facciolatus videtur.

Quinque Indices hæc Clavis Ciceroniana, quemadmodum ausi sumus appellare, complectitur, cum quatuor tantum promiserimus. Accessit enim Græcus, de quo dicere tum, nescio quomodo, eramus obliti. Primum locum obtinet *Index Legum*, quarum a Cicerone facta est mentio, cui explicationem ipsius *legis* verbi et quarundam formularum, in quibus legis verbo utimur, præmisimus. Ipsæ autem leges collocatæ illæ quidem sunt literarum ordine, sed tamen illud quoque accommodatum memoriæ tironum juvandæ censuimus, si, quæ leges sub uno genere continentur, ut Frumentariæ, Agrariæ, Tabellariæ &c. uno loco ponerentur, aut saltem commemorarentur; quod etiam propterea fieri consentaneum fuit, quod sæpe hæc legum genera apud Ciceronem, aliosque auctores, occurrunt. Ceterum eæ tantum leges hic exhibentur, quarum nomen est in Ciceronis libris; neque plus promisimus: quam-

quam facile intelligimus fore, qui earum etiam nomina commemorata vellent, quarum vis tantum et sententia Ciceronis libris, non adjecto nomine, continetur. De ipsarum legum auctoribus, ætate, ubi quidem de ea constabat, sententiaque, in primis ex Cicerone, sed interdum etiam ex aliis, cum veteribus, tum recentioribus auctoribus, breviter disputavimus: in quo quædam reperient harum rerum intelligentes, ab aliis, aut non dicta, aut non satis illustrata, tamquam de ætate legis Aciliæ de repetundis, et alia.

Sequuntur *Geographicus*, nominibus tribuum Rom. subjectis, et *Historicus*, in quem omnia nomina propria conjecimus, non solum hominum, sed sectarum philosophicarum, festorumque dierum. In his illustrandis primo ea commemoravimus, quæ de iis in Cicerone memorabilia occurrunt; deinde alia, quæ nobis necessaria videbantur, aut a nobis observata erant. Illud autem inprimis operam dedimus, ut familias Romanas, tamquam Appiorum, Marcellorum, Scipionum, Pompeiorum, Metellorum &c. accurate, quantum possemus, digereremus, diversos ejusdem nominis homines, adjecto aut pronomine, a Cicerone omisso, aut cognomine, aut parentum nominibus distingueremus, quo neglecto, neque Cicero satis intelligi, neque hic index ad historiam Romanam et ceteros auctores illustrandos prodesse posset. In quo nobis, si quid erratum est, aut in universo hoc genere aliquid aut perturbatum aut quacunque ratione peccatum, veniam dabunt æqui rerum harum æstimatores, aut amice monebunt, ut in posterum, cum ipsorum monitis, tum nostra retractatione emendatior hic index et plenior fieri possit. Quam veniam hoc confidentius et rogamus et speramus nobis eos esse daturos, quod et sua sponte sciunt et ex ipsius hujus indicis plurimis locis intelligi potest, quantum et quoties in hoc genere propter difficultatem obscuritatemque rerum a summis hominibus sit peccatum. Ipse Cicero, cui Familiæ Rom. melius, quam nobis, poterant esse et debebant cognitæ, tamen sæpe, ut ex epistolis ad Atticum constat, in iis hæsit, et sibi necessitatem vidit impositam, peritos ejus rei homines consulendi. Nomina Romanorum hominum apud Ciceronem sæpe ita ponuntur, ut ex ipsis rebus, temporumque ratione demum, de quo capienda sint, interdum conjectura valde obscura et lubrica, sit divinandum. In quo, quam facilis sit error, nemo non videt. Itaque etiam nos, si cujus interpretis, aut alius, errorem in hoc genere commemoravimus, nulla acerbitate verborum usi sumus. Sed nobis etiam hanc ob causam venia debetur, quod in eas temporis angustias conclusi eramus ab librario, impatiente moræ, cum hunc indicem conficeremus, ut vix relegendi et retractandi tempus relinqueretur. Quod si liberum nobis temporis spatium fuis-

set concessum, multa fortasse accuratius scripsissemus, multa certe plenius, pluribusque observationibus, et ex eruditorum hominum libris collectis, et nostris illustrata. Nam etsi multa huc pertinentia habebamus notata in liturariis nostris, tamen nondum neque erant satis excussa, et ita quasi matura, ut iis uti possemus, neque tempus excutiendi liberum concedebatur. Quædam etiam aut omissa, aut errata, dum obiter percurrimus hunc indicem, ipsi observavimus, quæ in addendis commemorata sunt et emendata.

Paullo plus diligentiæ adhibuimus in *Latinitatis Indice*. Nam cum ita accideret, ut, exscripto typis historico, cessarent operæ, plus etiam temporis ejus conficiendi dabatur. Elaboravit olim in latinitate Ciceroniana in Indicem colligenda Nizolius, cujus Thesaurus sæpius est, nuper etiam in Italia, curam operis suscipiente Facciolato, recusus. Cujus operis de utilitate non est, ut hic multa dicamus. Verum hoc opus non tam ad intelligendum Ciceronem, quam ad latine scribendi facultatem comparatum scimus: in qua re magnam ejus utilitatem esse posse, idem Facciolatus in præfatione demonstrat. Illud etiam, dum opus excutimus, et in hoc indice nostro concinnando comparamus, infinitis in locis observavimus, in nova hac editione corruptas lectiones veterum editionum, etsi doctorum hominum opera dudum sublatas tamen esse servatas, neque ad illud opus emendandum adhibita esse, quæ post Nizolii tempora rectius intellecta sunt et explicata. Multis verbis, multisque formulis alienæ ab iis locis, quæ laudantur, potestates tribuuntur, diversi significatus confunduntur, quædam etiam, ad cognoscendam omnem latinitatem Ciceronianam necessaria, prætermittuntur. Sed fortasse etiam nobis interdum accidit, non modo hoc, sed etiam illud, ut leviora, neque de consilio nostro et instituto necessaria, admitteremus. Verum quis est, quin hic subinde incuria aliqua, quæ nobis sæpe obrepit nec opinantibus, peccet, aut qui omnibus satisfacere possit? Hoc possum vere dicere, cum Ciceronem sæpe perlegissem, tamen hujus latini indicis causa totum diligenter iterum excussisse, curamque adhibuisse, ne quid elaberetur, quod locum in indice nostro postulare posset. Sed nihilo minus facile video, potuisse accidere, ut interdum aliquid mihi facillimum videretur, quod esset aliis obscurum, interdum autem contra ejusmodi, ut tirones in eo hærere posse putarem, in quo nemo hæreat. Idque adeo, dum excerpta loca digero, factum esse in notandis locis vidi. Mihi ita constitutum erat, ut mallem quædam non adeo necessaria irrepere, quam necessaria excludi. Illud etiam, dum interpretor veteres auctores hominibus, non sane adeo rudibus latinitatis, sæpissime mihi usu venit, ut quæ facilia, et iis dudum cognita putaram, in iis hæreant, neque satis distincte

eorum vim explicare possint. Cujus rei qui nullum usum habent, facile iniquius de hoc genere judicant. In primis autem operam dedi, ut distinctas verborum notiones traderem, atque ita abducerem tirones ab illa puerili ratione, et nimis in scholis nostris pervagata, cum se putant intelligere auctorem, ubi verba latina totidem verbis Germanicis interpretari possunt. Hujusmodi sunt *auctoritas, humanitas, res publica, lex, cupiditas, monumentum* et infinita alia. Invenient etiam in hoc indice lectores nostri quasdam disputatiunculas[a], quibus superioribus interpretibus, aliisque, non recte, aut non satis intellecta et explicata, aut in vulgus non satis nota, aut nondum distincte satis tradita, illustrantur: multa etiam Critica, sed ea pleraque in defendenda vetere lectione occupata; quæ eruditioribus non injucunda speramus fore. Vere Cel. Gesnerus in præfatione ad Scriptores Rusticos judicat, multas falsas interpretationes et emendationes non necessarias in auctoribus veteribus inde ortas esse, quod viri docti, qui eos attigerunt, non uno quasi tenore perlectis semel iterumque, ante omnia eorum orationi et sententiis ita adsuevissent, ut illos, tamquam amicos suos, et de sententiis et de verbis nossent. Idque adeo cum aliis interpretibus, tum Grævio accidit. Itaque ille interdum emendanda censet, quæ sæpius apud Ciceronem occurrunt: idem verbum alio loco tolli vult, aliis relinquit; alio loco verbum mutat, deinde ejusdem loci vetere et a se correcta lectione alio loco ad suam sententiam stabiliendam utitur. Cujus generis exempla passim docti viri reperient[b]. Neque vero hoc eo dictum volo, ut de gloria Grævii, summi hominis, et in hoc literarum genere inter principes numerandi, detractum quicquam velim; sed eo potius, ut primo fiant hujus criticæ disciplinæ studiosi in sollicitandis veterum auctorum locis cautiores, et in legendis ipsis auctoribus diligentiores, atque ita intelligant, quantæ diligentiæ sit hæc Critica ars, et quam temere faciant, qui, ut aliquid concoquere non possunt, aut non satis vel analogiæ respondens, vel Dialecticis præceptiunculis suis conveniens putant, ita mutare sustinent: quæ temeritas est, cum a multis, tum a Cel. Burmanno in primis, in Præfatione aurea Phædri reprehensa; cujus ego præfationis uti tamquam normam mihi semper propositam habui, ad quam, quicquid est hujus facultatis, dirigerem, ita lectionem omnibus his vehementer commendatam esse cupio, qui in hoc genere elaborare volunt. Sed etiam hanc ob causam istud hic commemoro, ut eo facilius et nos veniam peccatorum nostrorum consequamur a doctis hominibus, cum cogitent, eum etiam virum in his

[a] Vid. v. c. *ara, herciscere, impluvium, consecratio, inscientia, senatus auctoritas, imperium, jurisdictio* &c. &c.

[b] Vid. v. c. *educere, efficere, concoquere, honor, decedere* &c.

rebus lapsum esse interdum, qui præceptore usus sit *J. Fr.* Gronovio, et quocum me nec ingenio audeam, nec ætate, quæ vix juventutem excessit, comparare. Ceterum hunc indicem ad Ciceronianam, atque ita optimam Latinitatis et maxime necessariam partem cognoscendam percipiendamque, tironibus vel maxime commendo, ut eum non solum, ubi hærent, consulant, sed etiam, cum otium est ab ipsorum auctorum lectione, in qua sunt hic omnia, ipsum totum perlegant, et ita tamquam uno tenore Ciceronianam latinitatem percipiant. Ipsum autem Ciceronem si recte penitusque cognoscere velint, cujus totius cognoscendi, quæ hic traduntur, parva tantum pars habenda, iis auctor sim, ut Lipsii illud consilium sequantur, qui Ciceronem biennium saltem ita legendum esse dicebat et relegendum, ut nullum diem de manibus ponatur.

Latinitatis indicem excipiunt, et ultimum locum obtinent, *Græca Ciceronis:* quorum indicem Gronovianæ editioni et Grævianæ subjectum dum excutio, mirari satis non potui, quare commiserint excellentissimi viri, ut eum non recognoscerent, sed ita relinquerent, uti in superioribus editionibus repererant. Nam etiam verba corrupta et e suis editionibus sublata, in eo reperiuntur, prætermissis iis, quæ substituerant ipsi. Nos operam dedimus, ut sublatis his verbis, primo ex quibus auctoribus, quorum verbis usus est Cicero, ea petita sint, indicaremus, et necessariis observationibus hæc Græca illustraremus.

Constitutum etiam erat, *Corradi Quæsturam*, libellum omnibus, qui Ciceronem legere volunt, utilem lectu, quem J. Fr. Gronovius Clavem Ciceronis appellare solebat, et Grævius suæ editioni subjicere decreverat, his indicibus adjungere: et erat jam ante hunc annum paratum et correctum a nobis exemplum, librarioque traditum, quod sequi operas volebamus: eaque de causa in Indice historico nihil de ipso Cicerone, nihil de Quinto Fratre, nihil de Terentia, aliisque, diximus, de quibus accurate exposuit Corradus, ex quo de his cognosci volebamus: sed mutavit librarius, ut fit, consilium. Dabimus tamen operam, ut separatim et hic libellus, et Perizonii animadversiones prodeant[c], ad quas sæpe in Indice historico provocavimus, et harum literarum studiosis valde necessarias putamus. Ita vale, humanissime lector, studiis nostris fave, et si quid a nobis peccatum repereris, vel hoc nomine condona, quod in hoc opusculo conficiendo multæ nobis, tum propter ipsius laboris difficultatem et tædium, tum propter alias causas, de quibus hic dicere non est necesse, molestiæ devorandæ fuerunt. Scripsi Lipsiæ in ipso mercatu vernali anni Christi CIƆ IƆCC XXXVIIII.

[c] Uterque libellus recusus est, Corradenus Lipsiæ a. 1745. 8. Perizonianus Altenburg. a. 1771.

PRÆFATIO
EDITIONIS SECUNDÆ.

QUAM nos ausi sumus spem concipere tum, cum primum hanc Clavem Ciceronianam edebamus, fore, ut opera nostra neque doctis hominibus improbaretur, nec studiosis literarum latinarum ad Ciceronis libros intelligendos, Ciceronianamque latinitatem accurate cognoscendam, inutilis reperiretur; ea adeo non fefellit, ut non modo non pœnituerit nos laboris, quem haud parum molestum, sumseramus, sed etiam fructum ejus satis magnum ceperimus. Quo libentius hoc fecimus, ut, cum altera editio libri pararetur, eum diligenter totum recognosceremus, et emendatiorem locupletioremque redderemus. Id locis propemodum innumerabilibus factum esse, vere nobis licet dicere. Et indigebat historicus maxime Index plurima vel emendatione, vel accessione. Nam et major multo quam in ceteris, difficultas erat, in digerendis maxime, et vere etiam illustrandis personis Ciceronianis, quam in latinitate, vel colligenda, vel explicanda, et ad eum conficiendum longe brevius, quam pro difficultate rei, temporis spatium datum fuerat. Itaque ab illo statim tempore, quo primum e manibus dimissus est liber, cœpimus, et in ipsis Ciceronis libris legendis interpretandisque, et in ceteris lectionibus nostris, sive Græcos historicos tractaremus, sive Latinos scriptores quoscunque, denique virorum doctorum Commentariis, ad aliquem talem scriptorem, aut omnino ad literas humaniores pertinentibus, cognoscendis, notaremus diligenter, si quid occurreret, quod prodesse aliquando Clavi nostræ posset. Has a nobis per tot annos congestas copias cœpimus accurate recensere, cum ad recognoscendum opus vocabamur, ut eas vel ad emendandum, vel augendum conferremus. In quo tamen hic modus a nobis servatus est, ut maxime uteremur iis, quæ consilium operis postularet, quod totum ad intelligendum pertinere voluimus in his, quæ nec vitio aliquo scripturæ, nec difficultate ex obscuritate sententiarum, aut alia tali causa, laborarent. Nam quæ loca habent difficultatem hujusmodi, ea vero emendandi magis et interpretandi solertiam, quam Indicum talium diligentiam desiderant. Diu est, cum agitare cœpimus consilium edendarum in universos Ciceronis libros Observationum, quibus tales etiam difficultates, per veterum libro-

rum, et qualiscunque doctrinæ nostræ, præsidia, tollere tentaremus: nec ab eo consilio nunc alieni sumus. Sed alia ex aliis occupationum impedimenta nos ad hanc diem ab illo instituto retardarunt, et ut nunc est, parva spes ostenditur majoris otii, quam nobis superioribus annis contigit. Raro otium venit ad hos, qui eo ad utilitatem communem uti vel possint, vel velint. Est igitur in manu Dei eventus consilii nostri, nec quicquam audemus, quamquam cupientes, hoc tempore promittere. Voluntas quidem, et hac ratione, et quacunque alia, divinis humanisque literis operam navandi aliquam, non inutilem studiosis, etiam cum molestia nostra, nunquam nobis deerit. Quid enim melius facere possumus, atque etiam jucundius, quam faciliorem et munitiorem reddere juventuti, præsertim cupienti, aditum ad divinarum humanarumque literarum intelligentiam, hoc est, ad sapientiam divinam et humanam? pro qua etiam vota facimus, ut in dies longius ac latius propagetur, et uberrimos pietatis in Deum, virtutisque omnis, publice privatimque profuturæ, fructus edat. Scr. Lipsiæ, Idibus Martiis, a. C. CIↃ IↃCC LVII.

PRÆFATIO
EDITIONIS QUARTÆ.

Etsi putabam, me, qui mihi diligentiæ conscius essem, qua in secunda hujus libri editione usus eram, nihil reliquisse, quod in eo locum habere debeat: tamen, qui idem sciebam, quam facile esset, aliquid in hoc genere laboris prætermittere, cum ad recensionem operum Ciceronis accedebam, mihi legem ejus laboris etiam hanc dixi, ut diligenter attenderem, si quid esset in verbis et constructionibus, quod a vulgari ratione et nota omnibus recederet aliquo modo, ut, id an notatum esset in Clave viderem, atque si id non esset, adderem. Hoc modo auctior factus est libellus latinitatis notitia. Sed similiter in aliis generibus feci, ut, si quidem fieri posset, nihil in illo genere esset, quod desiderari posset, atque ita hoc opus omni modo ad perfectionem adduceretur. Interdum vero etiam breviora effeci, quæ ante scripseram: atque omni modo accommodatius efficere volui hoc opusculum ingeniis ac studiis juvenum Ciceronis scripta legentium et tractantium, ut quam facillime intelligere ejus scripta et in iis legendis sine molestia versari possent. Quod si perfeci, non male me hoc labore de juventute literarum latinarum studiosa meritum putabo. Scr. Kal. Sept. CIↃ IↃCC LXXVI.

INDEX LEGUM

QUARUM

IN LIBRIS CICERONIS

NOMINATIM MENTIO FIT.

LEX proprie nihil aliud est, *nisi formula quædam verborum*, a Græco λέγειν. Nam quis credat, esse a *ligando*, aut, ut Cicero existimat, de Leg. i. 6. a *legendo?* Eaque significatio in multis loquendi formis permansit. *Lex carminis* est formula, modus edicti, Liv. i. 26. Nam *carminis* verbum, quod ipsum pro formula verborum dicitur, v. c. pro Muren. c. 12. h. l. est ipsum regis edictum, *legis* adjectum verbum significat formulam modumque verborum: ut in musicis *lex carminis* est modus. Si *lex* esset h. l. edictum, *legis carmen* dicendum erat, non *lex carminis. Leges Manilianæ venalium vendendorum* de Orat. i. 58. quid sunt, nisi formulæ a JCto conceptæ, quibus uti in emendis vendendisque rebus liceret? *Lex pactionis*, vel *fœderis*, vel *jurisjurandi* porro, quæ dicitur, est formula verborum, quibus concepta pactio est, aut fœdus, aut jusjurandum. *Lex Censoria* in Verrinis i. c. 51. 55. nihil aliud est, nisi *formula locationis*, ex qua manceps s. redemtor ædis, extruere et tradere ædem debebat. vid. *Leges Censoriæ:* unde et *leges antiquarum ædium* ap. Plin. H. N. xxxvi, 23. antiquæ locandarum ædium formulæ. Ipsa deinde *Lex Verris* l. c. c. 55. init. erat formula, quæ continebat modum conditionesque, quibus locari columnas volebat, unde *lex* pro *conditione* dicitur. Hoc cum non satis intelligeret Hotomannus, perperam scripsit ad Orat. de Prov. Cons. c. 51: *Lex apud JCtos sæpe pro pactione usurpatur. Lex Mancipii* de Or. i. 39. est formula venditionis. Cum ergo *Lex fertur* a magistratu ad populum, quæ et *rogatio* dicitur, non fit, quod putant, qui interpretantur, *es wird ein Gesetz gegeben:* sed formula proponitur populo, qua res aliqua juberi possit: quam cum approbat populus, *lex jubetur*, cum rejicitur, *antiquatur lex*. Hujusmodi formulam nostri vocare possunt *einen Vorschlag zu einem Gesetz oder Verordnung*. Nam populus rogatur, *velitne, jubeatne, &c.* aut, *ut velit jubeat*. Leges omnes, quæ ad jus civile aut publicum pertinent, dici possunt *Vorschlæge zu Gesetzen:* in quibus autem de singulis rebus aut hominibus constituitur, tamquam *Lex de Cicerone revocando* ad Att. iv, 1. *lex Manilia*, qua suasit populo Manilius, ut Pompeium bello Mithridatico præficeret; eæ profecto non sunt *Vorschlæge zu Gesetzen*, sed *zu einer Anordnung, zu einem Befehle*. Nam edictum, quo reges nostri v. c. Imperatorem belli constituunt, non appellatur *ein Gesetz*. Oratio ergo Ciceronis *pro lege Manilia* non est defensio aut suasio *des Gesetzes des Manilii*, uti vulgo interpretantur, sed defensio *des Vorschlages, den Manilius gethan hat*, de Pompeio imperatore constituendo. Contra *lex Domitia* est *ein Vorschlag zu einem Gesetze*, quia est juris publici. Cum autem *legem ferre centuriatam curiatamque* dicunt Latini; nihil aliud dicunt, nisi, e formula solemni interrogare populum, quem velit magistratum creare? velitne alicui rei militaris administrationem committere, nec ne? velit (in lege curiata) adoptionis facultatem dare &c. in quibus nullo modo vocabulum nostrum *ein Gesetz* locum habet. Jam quia, quæ his legibus rogabantur, cum a populo jussa essent, tenebant populum, propterea factum est, ut *lex* diceretur deinde, *quicquid tenet populum*. Et hoc est, quod nos dicimus *ein Gesetz*. Illud etiam attinet dicere, cum Imperatores Romani aut Reges de jure civili publicoque constituunt, non leges proprie dici, sed *edicta, constitutiones*, ut e libris Juris Civilis, Codice Theodosiano &c. intelligi potest; cum autem alicui concedunt aliquid muneris vel beneficii, eam *legem* appellari posse. v. c. pro vulgari: *ex Privilegio Cæs. Majestatis, aut Regis*, dicetur Latine: *ex lege Cæsarea, Regia*, aut, *quam dixit Cæsar vel Rex*. Nam quod, auctore Pomponio,

aiunt *legem* esse patricii magistratus tantum, plebeiorum, i. e. tribunorum, *plebiscita*, id usus omnis antiquitatis refellit, quæ de utrisque promiscue legem dixit, præsertim posteaquam ea, quæ plebs jussisset (plebiscita) omnes Quirites tenere cœpere, eandemque adeo vim habuere cum legibus, quas magistratus patricius comitiis centuriatis pertulisset. Hæc præfari placuit, quod intelleximus usu, nostris hominibus hæc vulgo satis nota non esse, neque in lexicis vidimus satis distincte tradi. Sequitur deinceps ipsarum Legum commemoratio.

Acilia lata a Manio Acilio Glabrione Tribuno plebis, ejus patre, qui in causa Verrina A. U. DCLXXXIII. quæsitor fuit Act. i. in Verrem c. 17. et Cos. A. U. DCLXXXVI. Fuit *de pecuniis repetundis*, qua licuit, semel dicta causa, condemnare reum, aut absolvere, nisi ampliarent judices. in Verr. i. 9. Ceterum in hoc loco hæsit Hotomannus Obs. i. 14. qui negat, *Aciliam* hic locum habere; in cujus rationibus refellendis longus est Grævius ὁ πάνυ ad l. c. Omnis Hotomanni disputatio hoc uno concidet, si probare poterimus doctis, falsum esse, quod vulgo omnes sumunt, *Aciliam* esse posteriorem *Servilia*: quæ opinio negotium nobis in loco illo facessat necesse est. Nam paraphrasis Græviana non tribuit sententiam facilem et naturalem. Duas leges commemorat Cicero, *Aciliam* et *Serviliam*, cujus caput de comperendinatione in *Corneliam* translatum erat, quod acerbiora judicia efficeret; quod sane non fecisset, si acerbius esset, semel dicta causa, pronuntiare. Arcerbitas autem legum, uti constare poterat Grævio, non solum posita est in pœnis, sed etiam in forma judicii, qua arctius constringitur reus; quod ex multis legibus intelligi potest, in quibus sola forma judicii mutata est et severior constituta. Jam, pergit Cicero, *utram putas molliorem?* quod ita intelligatur necesse est, *Aciliamne putas an Serviliam molliorem?* Neque enim de alia dixerat. Ex quo illud quoque cogitur, ut pronomina, *illam, illa, hac*, ad has duas leges referantur. *Illa* ergo cum ad *Aciliam* pertineat, *hac* ad *Serviliam* referatur necesse est, non ad *Corneliam*, nisi, quatenus hoc caput commune habuit cum *Servilia*. Jam Cicero statim post *utram* dicit: *opinor illam veterem*. Sed hanc veterem paulo post appellat *mitiorem;* quod qua formam judicii in Aciliam convenit. Item, sumto hoc, *illam veterem* molliorem esse, subjungit: *Atqui ego tibi illam Aciliam restituo*, ut non sit, quod conquerare. Manifestum est, *illam veterem*, et *illam Aciliam* eandem esse. Nam quod Grævius per *veterem* aliam superiorem *Servilia* et *Acilia* intelligi putat, non vero simile est. Dicit enim *illam* veterem. pronomen *illam* necessario ad aliquid, de quo jam dictum, pertinet. Sed de nulla alia dictum, nisi de *Acilia*, ad quam referri possit. Hæc explicatio ex regulis Grammatices et naturali verborum consecutione ita certa mihi videtur, ut nemo dubitare possit. Itaque vel ex hoc mihi videtur confici, *Aciliam* esse *Servilia* priorem. *Aciliæ* legi nemo horum, quos consului, de hac lege scriptores annum certum tribuit. Unde igitur constat, *Servilia* posteriorem? Nec tempus, nec ratio repugnat, quo minus *Acilia* prior *Servilia* sit. Ipsa autem forma judicii, quæ acerbior est in *Servilia*, vero simile etiam facit. Lex *Servilia* lata est A. U. DCLIII. v. in *Servilia Lex*. Filius Acilii ejus, qui hanc legem tulit, consul fuit A. U. DCLXXXVI. Tum temporis ad minimum quadraginta et tres annos natus erat. Inter hunc consulatum ergo et annum legis *Serviliæ* interjecti sunt anni omnino XXXII. Quid impedit *quo* minus Acilius pater ante hoc tempus Trib. Pl. esset? Nam tribunitiam hanc legem esse, non dubitant, quod sciam. Quod Cicero Act. i. in Verr. c. 17. ex ea lege, dicit, severissimis judicibus usum populum, ipsamque legem *severissimam* appellat Asconius: fuit severa, quando severitatem *Calpurniæ* et *Juniæ* auxit. Sed quod hanc rationem addit Asconius, *ut qua ne comperendinari quidem liceret reum:* nonne potuit accidere Asconio, quod multis Grammaticis accidisse docti sciunt, atque etiam Asconio, (v. *leges Sacratæ*,) ut in rationibus reddendis aliquando aberraret a vero? et æquumne est, propter hanc explicationem Asconii, vim facere legibus Grammatices in explicando loco Ciceroniano? quem locum, nisi tenebras offunderet locus Asconii, omnes ita interpretarentur, ut, semel causa dicta, pronuntiari posse, mitius sit comperendinatu, atque ut adeo ipsa *Acilia* mitior sit, quam *Servilia;* quando in omnibus aliis legibus comperendinatio majus reo periculum creat. Cicero, ut hoc etiam addam, non dicit: *ereptum esse lege Acilia comperendinatum*, ac necessario, primum causa dicta, pronuntiatum esse, non licuisse ampliare; sed primum causa dicta, *licuisse* pronuntiare. Quodsi post *Serviliam Acilia* lata esset, et severitatis causa comperendinatus ademtus reis, dicendum fuisset necessario, *oportebat* primum dicta causa pronuntiari. Ceterum juventutis causa illud mo-

nendum etiam est, quod in Lexico Fabri dicitur lex *Acilia* esse eadem, quæ *Aquilia*, de qua apud Cic. de Off. iii. 14. id falsum esse, neque *Acilii* iidem, qui *Aquilii*.

Acilia Calpurnia. vid. *Calpurnia Acilia*.

Acilia Didia pro Sext. c. 64. Numquam cum Didio Acilius Consul fuit, sed Cæcilius. Itaque docti viri ibi legendum recte censent: *Cæcilia Didia*. Nam leges *Ælia, Junia, Licinia, Cæcilia, Didia*, fuere de comitiis habendis et legum ferendarum modo. Itaque sæpe apud Ciceronem junguntur. vid. v. c. ad Att. ii. 9. et sic hoc loco junguntur *Cæcilia, Didia, Licinia, Junia*.

Æbutia: lata est ab Æbutio, incertum quo, et quo tempore. Cavit, ne quis sibimet ipsi aut collegis potestatem aut curationem ferret. Ejus mentio in Agraria ii, 8.

Ælia ab auctore Q. Ælio Consule A. U. C. dlxxxvi. *de Comitiis*, ad Tribunorum seditiosas legum lationes coërcendas comparata. Pighius autem tribunitiam putat A. U. dxvi. latam: quod per locum orationis in Pison. credi non potest. Ea cautum est, ut, quoties comitia essent, 1) *de cœlo servare liceret*: 2) *obnuntiare liceret, obnuntiationique cedere necesse esset*: 3) *intercedere magistratus pares et Tribuni possent*: ut intelligitur ex Or. pro Sext. c. 15. et de Prov. Cons. c. 19. Ejus mentio porro pro Sext. c. 53. Red. in Sen. c. 5. Har. resp. 27. Vat. 9. Pis. 4. ad Att. ii. 9. Eam in Pison. 4. centum annis ante Pisonis et Gabinii consulatum latam ait Cicero: quod etsi non ad litteram accipiendum, tamen non multo longius tempus intercessisse clarum est: idque convenit satis cum anno, quem nos posuimus. Nam locus ad Att. i, 16. ubi Lurco cum Lege Ælia inisse magistratum dicitur, haud dubie est corruptus, de eoque alibi dicemus. Sed de primis duobus legis capitibus aliquid monendum. Primo, hæc lex tantum ad comitia legibus ferendis pertinet. Nam in comitiis magistratibus creandis non licet servare de cœlo, nisi quis ante ostenderit, se servaturum, ut e Philippica secunda constat. Deinde *servare de cœlo*, ut mea fert opinio, non ad omne auspiciorum genus pertinet, sed ad unum certum. Jove fulgente non possunt fieri comitia. Itaque *servare de cœlo*, est *cœlum contemplari, si qua parte fulgur existat aut tonitru*. Cum Consul in auspicio est, v. c. nocte, quæ est ante diem, qua procedit, non dicitur *de cœlo servare*, sed *auspicari*, neque de ullo auspicii genere invenies, nisi de hoc uno, dici: *servare de cœlo*. Jam, quia, qui servabat de cœlo, ostendebat, se velle impedire comitia, et quia, si vellet, poterat, nuntiato sive vero sive ficto auspicio: eo ipso comitia tollebantur, quod quis, de cœlo se servare, aut servaturum, dicebat. Itaque nunquam servatum de cœlo, quin comitia tollerentur. Cic. in Vatin. c. 7. *Num quem post urbem conditam scis tribunum pl. egisse cum plebe, cum constaret servatum esse de cœlo?* Phil. ii, 32. *quisquamne divinare potest, quid vitii in auspiciis futurum sit, nisi quis de cœlo servare constituit?* Nam qui hoc constituit, eo animo facit, ut impediat comitia, unde facilis divinatio. cf. p. Dom. 15. Hæc confirmantur egregio loco Dionis Cass. l. xxxviii. p. 66. extr. (ed. Reimar. p. 160. init.) de lege a Clodio lata, qua solutus est a lege Ælia. Porro *servare de cœlo* est magistratuum, et, si magistratus jubeat, augurum: unde male nonnulli primum caput legis Æliæ sic concipiunt, *ut augures de cœlo servarent*. Itaque et tribunus pl. Sextius de cœlo servasse traditur. Sext. 36. Augures porro *nuntiare* vitium auspiciorum possunt magistratui, sed non *obnuntiare*, h. e. dicere *alio die*: hoc est magistratibus proprium. Phil. ii. 32.

Ælia Sentia. Topic. c. 2. jubet *assiduo vindicem assiduum esse*, h. e. locupletem locupleti, ex interpretatione Ælii. *Lex Ælia Sentia* de manumissionibus satis nota est JCtis; sed ea est Consulum A. U. dcclv. adeoque post mortem Ciceronis, tempore Augusti, lata. Porro, Consules Ælium et Sentium quendam simul, ante Topica scripta, fuisse, aut prætores, aut tribb. pl. (nam et a duobus tribb. pl. leges nominari, lex Carbonis et Silvani docet) non reperimus. Itaque cum a melioribus Codd. nomen hujus legis absit, eaque lex, quæ assiduo jubet assiduum vindicem esse, sit e xii. Tabb. petita, hoc legis nomen non potest esse a Cicerone. Corruptioni locum dedit nomen Ælii, quod statim subjicitur. Nam quod Norisius Cen. Pis. Diss. iii, 9. *Sentiam* esse putat a librario, *Æliam* esse jus Ælianum; quod valde placebat Heineccio: id probari propterea non potest, quia lex commemorata est lex quæ proprie dicitur e xii. tabulis. J. Cannegieterus V. C. de Notis p. 316. tentat, *Lex apud Ælium Sextum*. Non placet.

Agrariæ. *Flaminii, Sempronia, Thoria, Rulli, Flavii, Philippi, Plotia, Cæsaris Julia*, de quibus s. l. Legum agrariarum fragmenta vel leges collectas habemus in Gœsii scriptt. rei agrariæ p. 329. sq.

Annales sunt, quibus constitutum est, quo anno cuique magistratus petere liceret: quo si quis creatur, v. c. Con-

sul, *anno suo* Consul factus esse dicitur, vid. Agr. ii. 2. Eas leges attulit ambitio, ut gradus essent petitionis. Tulit primus accuratius *Villius*, tribunus pl. A. Postumio Albino et Q. Fulvio Flacco Coss. qui inde *Annalis* dictus est, quod nomen familiæ hæsit. Liv. l. XL. c. 44. et Manut. de Legg. c. 6. Nam etsi Livius l. c. primum ab eo de ea re latum esse dicit: tamen idem, jam ante eum de tempore honorum petendorum leges fuisse, dubitare nos non sinit XXV, 2. Sed anni singulorum non definiti erant, ut lege Villii, verum universe, quæ ætas matura esset honoribus petendis. Vid. Sigonius et Pighius, inpr. Dukerus, ad Liv. l. l. c. c. Anni autem constituti sunt Villia lege, quæsturæ 31. ædilitati 37. præturæ 40. consulatui 43. Nam his annis Cicero hos magistratus gessit, qui, *suo* se quemque *anno* gessisse, prædicat: nec audiendi, qui aut annum 27. ut Zamoscius de Senat. p. m. 25. aut annum 25. ponunt, ut Dodwell. Præl. Camd. Dicuntur hæ leges etiam *Annariæ* apud Festum et Lamprid. in Commodo c. 2. *Annalem* tulit etiam M. Pinarius Rusca Trib. pl. vid. Cic. de Or. ii. 65. ex qua nihil restat: nec ætas ejus satis certa.

de AMBITU. *Calpurnia*, *Cæcilia*, *Fabia*, *Julia*, *Licinia*, *Tullia*.

ANTONIÆ. Ep. xii. 14. si vera lectio, de iis legibus loquitur Cicero, de quibus multa dicuntur in Philippica prima et secunda, quas in Consulatu secundo per vim et contra auspicia tulit; item quas e tabulis Cæsaris dicebat se proferre, quod convenerat in Senatu, quietis causa, acta Cæsaris rata habere. Nominatim memoratur *judiciaria*, quam in Consulatu cum Cæsare tulit, Phil. i, 5. viii, 9.

APULEIA, *L. Saturnini*, tribuni pl. *de Majestate*. Cic. de Orat. ii. 25. 49. A. U. DCLI. lata, occasione motuum, qui Romæ exorti sunt, cum Cimbri superatis Alpibus Q. Catuli exercitum invasissent, et equites Romani relictis præsidiis Romam fugissent, qua re imminuta populi Rom. majestas videbatur. v. Pighius ad h. a.

APULEIA, ejusd. *L. Saturnini* trib. pl. A. U. DCLIII. pro Corn. Balbo c. 21. Ea tulit *de coloniis in Siciliam*, *Achaiam Macedoniamque deducendis*, simul detulit Mario, ut in singulas colonias ternos cives crearet, hoc consilio, ut eo minus huic rogationi C. Marius Consul resisteret. Sed ea lex perlata non est, ut e Cicerone l. c. intelligi potest. De ceteris legibus Apuleii popularibus, jam a Gracchis promulgatis, v. Flor. iii. 16. Cic. de Leg. ii. 6. Nieuport. Hist. Rom. vii. 8.

APULEIA FRUMENTARIA. vid. *Frumentariæ*.

AQUILLIA (forte *C. Aquillii Galli* Trib. pl.) *de damno injuria dato*. Ea est, quam Cic. in Bruto c. 34. extr. appellat *de Justitia:* pro quo quidam, non probante Grutero, legunt: *injuria*, vel *injustitia*. Omnibus, de damno injuria dato, legibus, quæ ante erant latæ, derogavit, ut ait Ulpianus l. XVIII. ad edictum. Ejus reliquias a Caio et Ulpiano servatas illustravere Balduinus, Noodt, et docti viri ad Caium in Schultingii Jurispr. Ante Justin. p. m. 179.

AQUILLIA *C. Aquillii Galli*, Ciceronis familiaris, *de dolo malo*, quem tum teneri putabat, cum aliud esset simulatum, aliud actum. Omnium malitiarum everriculum hanc legem appellat Cicero de N. D. iii. 30. cf. de Off. iii. 14. De hac lege est comm. J. Svaresii Mendozæ in Thes. Meermanni T. II. qui putat auctorem esse *M. Aquilium* Cons. A. U. DCXXV. Sed hic Ciceroni familiaris esse non potuit.

ATINIA in Verr. l. i. c. 42. *de rebus furto surreptis non usu capiendis:* cujus hæc verba fuerunt, *quod surreptum erit, ejus æterna auctoritas esto*. v. Gell. XVII, 7. Verbum *surreptum* explicat Gothofredus ad XII. tabb. et *surreptum* latius esse *re furtiva*, cui jam in XII. Tab. æterna auctoritas tribuitur. Tulit Tribunus quidam *Atinius*. Ejus in Institutionibus et Pandecte aliquoties fit mentio. Vid. Menardus ad Cicer. l. c. Quæstio fuit inter JCtos veteres, auctore Q. Scævola, utrum ea lex in præteritum etiam, an in futurum tantum valeret. vid. Gellius l. c. Balduinus Jurispr. Mucian. p. 281. 282. Menardus l. c. Cicero quidem diserte, loco citato, eam his legibus annumerat, quæ in posterum statuunt, ex iisque docere suscipit, non posse a Prætore edici in præteritum.

AULI Lex, ad Att. vi. 2. vid *Gabinia*.

AURELIA est judiciaria *L. Aurelii Cottæ*. Cum, a primis temporibus judiciorum, ea penes senatum fuissent, C. Gracchus (v. *Sempronia lex*) tulit, ut propter avaritiam senatorum ad equites transferrentur. Hi ita severe judicabant, ut ipso Cicerone teste in Verr. Act. i. c. 13. numquam eques in judicium aut suspicionem captæ pecuniæ propter rem judicandam vocatus sit. Sed erant tamen iniquiores Senatui, et reos senatores nimis cupide condemnabant, in primis, si quem constabat, aut in Senatu, aut in magistratu provinciali, publicanis impudentibus non satis indulsisse. Itaque cum frustra lege *Livia* et *Plautia* latum esset, ut equitibus et senatoribus essent communia judicia; C. Sulla tandem restituit senatoribus judicia. Sed ne tum quidem, ut e Cicerone, in primisque Verrinis, intelligi potest, recte judicabant. Itaque, cum diu plebs de

judiciis esset conquesta; et verendum esset, ne seditiosus Trib. aliquis inde seditionis movendæ occasionem arriperet; legem judiciariam tulit Cotta, Prætor Pompeio et Crasso II. Coss. in qua hoc temperamento usus est, ut omnibus ordinibus satisfaceret, quod nulli judicandi potestas eriperetur. Itaque ex illa lege judicarunt *Senatores*, *Equites* et e plebe *Tribuni ærarii*. Nam quod Vellei. ii. 32. duobus ordinibus judicia a Cotta data dicuntur, id fit, quia tribunorum ordo non numeratur, ut sexta Classis census Tulliani, v. Interpretes ad l. c. Unde et interdum senatores tantum et equites memorantur, ut pro Fonteio c. 12. Ejus legis sæpe mentio apud Ciceronem, v. c. Phil. i. 8. Agrar. i. 2. Corn. Fr. 31.

AURELIA lex commemoratur ad Q. Fr. i. 3. extr. quæ videtur, quantum e contextu judicare licet, *de ambitu* sanxisse: quod etiam videbatur Manutio ad l. c. Ea cujus Aurelii fuerit, nondum reperi.

AURELIÆ, fratris *C. Aurelii Cottæ*. vid. *C. Cottæ leges.*

CÆCILIA. *L. Cæcilius* trib. pleb. Consule Cicerone A. U. DCXC. tulit *de ambitu* legem, qua ejus pœna imminueretur, et ea constitueretur, quæ ante proximam legem fuisset. Nam cum frater ejus de ambitu reus factus condemnatusque esset, adeo ægre tulit eam pœnæ acerbitatem, quæ fratri perferenda erat, ex lege recentissima, Calpurnia, ut de ea lege mitiganda cogitaret. Itaque videbatur ea lege res judicatas rescindere velle. Sed, quantum e Cicerone colligere licet, non est perlata, pro Sulla c. 22. 23.

CÆCILIA DIDIA lata a *Q. Cæcilio Metello* et *T. Didio Vivio* Coss. A. U. DCLV. utilissima civitati Rom. unde inter remedia reip. refertur a Cic. ad Att. ii. 9. Ejus duo capita apud Ciceronem invenio, alterum, *de modo legum promulgandarum*. Phil. v. 3. *Tribuni pleb. tulerunt de Provinciis—num etiam hanc legem populus Rom. accepit? quid? promulgata fuit? quid? nonne ante lata quam scripta? nonne ante factum vidimus, quam futurum quisquam est suspicatus? Ubi lex Cæcilia et Didia? ubi promulgatio, trinundinum?* alterum *de duabus rebus non una lege conjungendis*, quod dicebatur, *per saturam* ferre, pro Domo c. 20. *Quæ est quæso alia vis, quæ sententia legis Cæciliæ et Didiæ, nisi hæc, ne populo necesse sit in conjunctis rebus compluribus, aut id quod nolit accipere, aut id quod velit, repudiare?* Manutio autem de Legg. placet duas fuisse leges, quod non absurdum est; sed nec necessarium est. Nam quia fuit de modo legum ferendarum, plura capita habere potuit, quæ nempe ad illum modum pertinerent. Ceterum conf. h. l. ACILIA DIDIA.

CÆSARIS LEGES, vid. *Juliæ*.

CÆPIONIS judiciaria lex de Invent. i. 49. est *Servilia judiciaria.*

CALPURNIA *L. Calpurnii Pisonis* trib. pl. Verr. iv. 25. Off. ii. 21. Ea primum latum est A. U. DCIV. *de pecuniis repetundis*, ut si quis provincialis magistratus contra leges pecuniam in provincià cepisset, ab eo repeti ex judicio possent. Hac lege prima quæstio perpetua constituta est. Ea ergo fuit de pec. repet. quam aliæ secutæ sunt. Cic. in Bruto.

CALPURNIA alia fuit *C. Calpurnii Pisonis*, *de ambitu*. Lata est A. U. DCLXXXVI. eo et *M'. Acilio Glabrione* Coss. auctore senatu, quod eo anno magnus ambitus apparebat, et C. Cornelius Tr. Plebis de ambitu ferebat, gravioresque justo pœnas ei constituebat. v. pro C. Cornelio p. 632. 633. Ejus mentio pro Mur. c. 23. In eadem oratione c. 32. hæc dicuntur: *Senatus Consultum esse factum, si mercede corrupti obviam candidatis issent, si conducti sectarentur, si gladiatoribus vulgo locus tributim, et item prandia si vulgò essent data; contra legem Calpurniam factum videri.* Et post: *si factum sit* sc. hujusmodi quid, *quin contra legem sit, dubitare nemo potest.* Dicitur etiam ACILIA *Calpurnia*, sed apud Ciceronem simpliciter *Calpurnia*. Senatus Consultum factum est paullo post, quo lex Calpurnia abrogaretur, pro Corn. i. p. 631. ad q. l. vid. Ascon. De ea intelligendus Sallustius B. Cat. 18. Inprimis accurate de ea narrat Dio Cass. xxxvi. p. 18.

CAMPANA ad Att. ii. 18. est *Julii Cæsaris*, quam in Consulatu tulit de agro Campano dividendo. vid. Agraria JULIA.

CARBONIS *tribunitia*: ut populo eundem tribunum creare liceret, quoties vellet. Ei restiterunt Scipio et Lælius. Læl. 21. Est *C. Carbonis* trib. pl. de quo v. Ind. Hist.

CARBONIS (ejusdem) et SILVANI lex tribunitia A. U. DCLXIV. lata *de civitate*, ut, qui fœderatis civitatibus adscripti essent, et, cum hæc lex ferretur, in Italia domicilium haberent, et sexaginta diebus apud prætorem profiterentur, ii cives Rom. optimo jure essent. pro Archia c. 4. Dicitur etiam *Plautia* vel *Plotia* a Silvano, qui e familia Plotia fuit.

CARBONIS *tabellaria*, vid. *Tabellariæ leges.*

CASSIA, *de senatu*: quæ *populi judicia firmasse dicitur*, laudatur in Cornelianæ i. fragm. p. 634. Est ejusdem *L. Cassii Longini* trib. plebis, a quo tabellaria

sul, *anno suo* Consul factus esse dicitur, vid. Agr. ii. 2. Eas leges attulit ambitio, ut gradus essent petitionis. Tulit primus accuratius *Villius*, tribunus pl. A. Postumio Albino et Q. Fulvio Flacco Coss. qui inde *Annalis* dictus est, quod nomen familiæ hæsit. Liv. l. XL. c. 44. et Manut. de Legg. c. 6. Nam etsi Livius l. c. primum ab eo de ea re latum esse dicit: tamen idem, jam ante eum de tempore honorum petendorum leges fuisse, dubitare nos non sinit XXV, 2. Sed anni singulorum non definiti erant, ut lege Villii, verum universe, quæ ætas matura esset honoribus petendis. Vid. Sigonius et Pighius, inpr. Dukerus, ad Liv. l. l. c. c. Anni autem constituti sunt Villia lege, quæsturæ 31. ædilitati 37. præturæ 40. consulatui 43. Nam his annis Cicero hos magistratus gessit, qui, *suo* se quemque *anno* gessisse, prædicat: nec audiendi, qui aut annum 27. ut Zamoscius de Senat. p. m. 25. aut annum 25. ponunt, ut Dodwell. Præl. Camd. Dicuntur hæ leges etiam *Annariæ* apud Festum et Lamprid. in Commodo c. 2. *Annalem* tulit etiam M. Pinarius Rusca Trib. pl. vid. Cic. de Or. ii. 65. ex qua nihil restat: nec ætas ejus satis certa.

de AMBITU. *Calpurnia, Cæcilia, Fabia, Julia, Licinia, Tullia.*

ANTONIÆ. Ep. xii. 14. si vera lectio, de iis legibus loquitur Cicero, de quibus multa dicuntur in Philippica prima et secunda, quas in Consulatu secundo per vim et contra auspicia tulit; item quas e tabulis Cæsaris dicebat se proferre, quod convenerat in Senatu, quietis caussa, acta Cæsaris rata habere. Nominatim memoratur *judiciaria*, quam in Consulatu cum Cæsare tulit, Phil. i, 5. viii, 9.

APULEIA, *L. Saturnini*, tribuni pl. *de Majestate.* Cic. de Orat. ii. 25. 49. A. U. DCLI. lata, occasione motuum, qui Romæ exorti sunt, cum Cimbri superatis Alpibus Q. Catuli exercitum invasissent, et equites Romani relictis præsidiis Romam fugissent, qua re imminuta populi Rom. majestas videbatur. v. Pighius ad h. a.

APULEIA, ejusd. *L. Saturnini* trib. pl. A. U. DCLIII. pro Corn. Balbo c. 21. Ea tulit *de coloniis in Siciliam, Achaiam Macedoniamque deducendis*, simul detulit Mario, ut in singulas colonias ternos cives crearet, hoc consilio, ut eo minus huic rogationi C. Marius Consul resisteret. Sed ea lex perlata non est, ut e Cicerone l. c. intelligi potest. De ceteris legibus Apuleii popularibus, jam a Gracchis promulgatis, v. Flor. iii. 16. Cic. de Leg. ii. 6. Nieuport. Hist. Rom. vii. 8.

APULEIA FRUMENTARIA. vid. *Frumentariæ.*

AQUILLIA (forte *C. Aquillii Galli* Trib. pl.) *de damno injuria dato.* Ea est, quam Cic. in Bruto c. 34. extr. appellat *de Justitia:* pro quo quidam, non probante Grutero, legunt: *injuria*, vel *injustitia.* Omnibus, de damno injuria dato, legibus, quæ ante erant latæ, derogavit, ut ait Ulpianus l. XVIII. ad edictum. Ejus reliquias a Caio et Ulpiano servatas illustravere Balduinus, Noodt, et docti viri ad Caium in Schultingii Jurispr. Ante Justin. p. m. 179.

AQUILLIA *C. Aquillii Galli*, Ciceronis familiaris, *de dolo malo*, quem tum teneri putabat, cum aliud esset simulatum, aliud actum. Omnium malitiarum everriculum hanc legem appellat Cicero de N. D. iii. 30. cf. de Off. iii. 14. De hac lege est comm. J. Svaresii Mendozæ in Thes. Meermanni T. II. qui putat auctorem esse *M. Aquilium* Cons. A. U. DCXXV. Sed hic Ciceroni familiaris esse non potuit.

ATINIA in Verr. l. i. c. 42. *de rebus furto surreptis non usu capiendis:* cujus hæc verba fuerunt, *quod surreptum erit, ejus æterna auctoritas esto.* v. Gell. XVII, 7. Verbum *surreptum* explicat Gothofredus ad XII. tabb. et *surreptum* latius esse *re furtiva*, cui jam in XII. Tab. æterna auctoritas tribuitur. Tulit Tribunus quidam *Atinius.* Ejus in Institutionibus et Pandecte aliquoties fit mentio. Vid. Menardus ad Cicer. l. c. Quæstio fuit inter JCtos veteres, auctore Q. Scævola, utrum ea lex in præteritum etiam, an in futurum tantum valeret. vid. Gellius l. c. Balduinus Jurispr. Mucian. p. 281. 282. Menardus l. c. Cicero quidem diserte, loco citato, eam his legibus annumerat, quæ in posterum statuunt, ex iisque docere suscipit, non posse a Prætore edici in præteritum.

AULI Lex, ad Att. vi. 2. vid *Gabinia.*

AURELIA est judiciaria *L. Aurelii Cottæ.* Cum, a primis temporibus judiciorum, ea penes senatum fuissent, C. Gracchus (v. *Sempronia lex*) tulit, ut propter avaritiam senatorum ad equites transferrentur. Hi ita severe judicabant, ut ipso Cicerone teste in Verr. Act. i. c. 13. numquam eques in judicium aut suspicionem captæ pecuniæ propter rem judicandam vocatus sit. Sed erant tamen iniquiores Senatui, et reos senatores nimis cupide condemnabant, in primis, si quem constabat, aut in Senatu, aut in magistratu provinciali, publicanis impudentibus non satis indulsisse. Itaque cum frustra lege *Livia* et *Plautia* latum esset, ut equitibus et senatoribus essent communia judicia; C. Sulla tandem restituit senatoribus judicia. Sed ne tum quidem, ut e Cicerone, in primisque Verrinis, intelligi potest, [illegible] cte judicabant. Itaque, cum diu pl[illegible]

judiciis esset conquesta; et verendum esset, ne seditiosus Trib. aliquis inde seditionis movendæ occasionem arriperet; legem judiciariam tulit Cotta, Prætor Pompeio et Crasso II. Coss. in qua hoc temperamento usus est, ut omnibus ordinibus satisfaceret, quod nulli judicandi potestas eriperetur. Itaque ex illa lege judicarunt *Senatores*, *Equites* et e plebe *Tribuni ærarii*. Nam quod Vellei. ii. 32. duobus ordinibus judicia a Cotta data dicuntur, id fit, quia tribunorum ordo non numeratur, ut sexta Classis census Tulliani, v. Interpretes ad l. c. Unde et interdum senatores tantum et equites memorantur, ut pro Fonteio c. 12. Ejus legis sæpe mentio apud Ciceronem, v. c. Phil. i. 8. Agrar. i. 2. Corn. Fr. 31.

AURELIA lex commemoratur ad Q. Fr. i. 3. extr. quæ videtur, quantum e contextu judicare licet, *de ambitu* sanxisse: quod etiam videbatur Manutio ad l. c. Ea cujus Aurelii fuerit, nondum reperi.

AURELIÆ, fratris *C. Aurelii Cottæ*. vid. *C. Cottæ leges.*

CÆCILIA. *L. Cæcilius* trib. pleb. Consule Cicerone A. U. DCXC. tulit *de ambitu* legem, qua ejus pœna imminueretur, et ea constitueretur, quæ ante proximam legem fuisset. Nam cum frater ejus de ambitu reus factus condemnatusque esset, adeo ægre tulit eam pœnæ acerbitatem, quæ fratri perferenda erat, ex lege recentissima, Calpurnia, ut de ea lege mitiganda cogitaret. Itaque videbatur ea lege res judicatas rescindere velle. Sed, quantum e Cicerone colligere licet, non est perlata, pro Sulla c. 22. 23.

CÆCILIA DIDIA lata a *Q. Cæcilio Metello* et *T. Didio Vivio* Coss. A. U. DCLV. utilissima civitati Rom. unde inter remedia reip. refertur a Cic. ad Att. ii. 9. Ejus duo capita apud Ciceronem invenio, alterum, *de modo legum promulgandarum.* Phil. v. 3. *Tribuni pleb. tulerunt de Provinciis—num etiam hanc legem populus Rom. accepit? quid? promulgata fuit? quid? nonne ante lata quam scripta? nonne ante factum vidimus, quam futurum quisquam est suspicatus? Ubi lex Cæcilia et Didia? ubi promulgatio, trinundinum?* alterum *de duabus rebus non una lege conjungendis*, quod dicebatur, *per saturam* ferre, pro Domo c. 20. *Quæ est quæso alia vis, quæ sententia legis Cæciliæ et Didiæ, nisi hæc, ne populo necesse sit in conjunctis rebus compluribus, aut id quod nolit accipere, aut id quod velit, repudiare?* Manutio autem de Legg. placet duas fui[illegible] non absurdum est; [illegible] est. Nam [illegible] fu[illegible]endarum, plura capita habere potuit, quæ nempe ad illum modum pertinerent. Ceterum conf. h. l. ACILIA DIDIA.

CÆSARIS LEGES, vid. *Juliæ.*

CÆPIONIS judiciaria lex de Invent. i. 49. est *Servilia judiciaria.*

CALPURNIA *L. Calpurnii Pisonis* trib. pl. Verr. iv. 25. Off. ii. 21. Ea primum latum est A. U. DCIV. *de pecuniis repetundis*, ut si quis provincialis magistratus contra leges pecuniam in provincia cepisset, ab eo repeti ex judicio possent. Hac lege prima quæstio perpetua constituta est. Ea ergo fuit de pec. repet. quam aliæ secutæ sunt. Cic. in Bruto.

CALPURNIA alia fuit *C. Calpurnii Pisonis, de ambitu.* Lata est A. U. DCLXXXVI. eo et *M'. Acilio Glabrione* Coss. auctore senatu, quod eo anno magnus ambitus apparebat, et C. Cornelius Tr. Plebis de ambitu ferebat, gravioresque justo pœnas ei constituebat. v. pro C. Cornelio p. 632. 633. Ejus mentio pro Mur. c. 23. In eadem oratione c. 32. hæc dicuntur: *Senatus Consultum esse factum, si mercede corrupti obviam candidatis issent, si conducti sectarentur, si gladiatoribus vulgo locus tributim, et item prandia si vulgo essent data; contra legem Calpurniam factum videri.* Et post: *si factum sit* sc. hujusmodi quid, *quin contra legem sit, dubitare nemo potest.* Dicitur etiam ACILIA *Calpurnia*, sed apud Ciceronem simpliciter *Calpurnia.* Senatus Consultum factum est paullo post, quo lex Calpurnia abrogaretur, pro Corn. i. p. 631. ad q. l. vid. Ascon. De ea intelligendus Sallustius B. Cat. 18. Inprimis accurate de ea narrat Dio Cass. xxxvi. p. 18.

CAMPANA ad Att. ii. 18. est *Julii Cæsaris*, quam in Consulatu tulit de agro Campano dividendo. vid. Agraria JULIA.

CARBONIS *tribunitia:* ut populo eundem tribunum creare liceret, quoties vellet. Ei restiterunt Scipio et Lælius. Læl. 21. Est *C. Carbonis* trib. pl. de quo v. Ind. Hist.

CARBONIS (ejusdem) et SILVANI lex tribunitia A. U. DCLXIV. lata *de civitate*, ut, qui fœderatis civitatibus adscripti essent, et, cum hæc lex ferretur, in Italia domicilium haberent, et sexaginta diebus apud prætorem profiterentur, ii cives Rom. optimo jure essent. pro Archia c. 4. Dicitur etiam *Plautia* vel *Plotia* a Silvano, qui e familia Plotia fuit.

CARBONIS *tabellaria*, vid. *Tabellariæ leges.*

CASSIA, *de senatu:* quæ *populi judicia firmasse dicitur*, laudatur in Cornelianæ i. fragm. p. 634. Est ejusdem *L. Cassii Longini* trib. plebis, a quo tabellaria

sul, *anno suo* Consul factus esse dicitur, vid. Agr. ii. 2. Eas leges attulit ambitio, ut gradus essent petitionis. Tulit primus accuratius *Villius*, tribunus pl. A. Postumio Albino et Q. Fulvio Flacco Coss. qui inde *Annalis* dictus est, quod nomen familiæ hæsit. Liv. l. XL. c. 44. et Manut. de Legg. c. 6. Nam etsi Livius l. c. primum ab eo de ea re latum esse dicit: tamen idem, jam ante eum de tempore honorum petendorum leges fuisse, dubitare nos non sinit XXV, 2. Sed anni singulorum non definiti erant, ut lege Villii, verum universe, quæ ætas matura esset honoribus petendis. Vid. Sigonius et Pighius, inpr. Dukerus, ad Liv. l. l. c. c. Anni autem constituti sunt Villia lege, quæsturæ 31. ædilitati 37. præturæ 40. consulatui 43. Nam his annis Cicero hos magistratus gessit, qui, *suo* se quemque *anno* gessisse, prædicat: nec audiendi, qui aut annum 27. ut Zamoscius de Senat. p. m. 25. aut annum 25. ponunt, ut Dodwell. Præl. Camd. Dicuntur hæ leges etiam *Annariæ* apud Festum et Lamprid. in Commodo c. 2. *Annalem* tulit etiam M. Pinarius Rusca Trib. pl. vid. Cic. de Or. ii. 65. ex qua nihil restat: nec ætas ejus satis certa.

de AMBITU. *Calpurnia*, *Cæcilia*, *Fabia*, *Julia*, *Licinia*, *Tullia*.

ANTONIÆ. Ep. xii. 14. si vera lectio, de iis legibus loquitur Cicero, de quibus multa dicuntur in Philippica prima et secunda, quas in Consulatu secundo per vim et contra auspicia tulit; item quas e tabulis Cæsaris dicebat se proferre, quod convenerat in Senatu, quietis causa, acta Cæsaris rata habere. Nominatim memoratur *judiciaria*, quam in Consulatu cum Cæsare tulit, Phil. i, 5. viii, 9.

APULEIA, *L. Saturnini*, tribuni pl. *de Majestate*. Cic. de Orat. ii. 25. 49. A. U. DCLI. lata, occasione motuum, qui Romæ exorti sunt, cum Cimbri superatis Alpibus Q. Catuli exercitum invasissent, et equites Romani relictis præsidiis Romam fugissent, qua re imminuta populi Rom. majestas videbatur. v. Pighius ad h. a.

APULEIA, ejusd. *L. Saturnini* trib. pl. A. U. DCLIII. pro Corn. Balbo c. 21. Ea tulit *de coloniis in Siciliam*, *Achaiam Macedoniamque deducendis*, simul detulit Mario, ut in singulas colonias ternos cives crearet, hoc consilio, ut eo minus huic rogationi C. Marius Consul resisteret. Sed ea lex perlata non est, ut e Cicerone l. c. intelligi potest. De ceteris legibus Apuleii popularibus, jam a Gracchis promulgatis, v. Flor. iii. 16. Cic. de Leg. ii. 6. Nieuport. Hist. Rom. vii. 8.

APULEIA FRUMENTARIA. vid. *Frumentariæ*.

AQUILLIA (forte *C. Aquillii Galli* Trib. pl.) *de damno injuria dato*. Ea est, quam Cic. in Bruto c. 34. extr. appellat *de Justitia*: pro quo quidam, non probante Grutero, legunt: *injuria*, vel *injustitia*. Omnibus, de damno injuria dato, legibus, quæ ante erant latæ, derogavit, ut ait Ulpianus l. XVIII. ad edictum. Ejus reliquias a Caio et Ulpiano servatas illustravere Balduinus, Noodt, et docti viri ad Caium in Schultingii Jurispr. Ante Justin. p. m. 179.

AQUILLIA *C. Aquillii Galli*, Ciceronis familiaris, *de dolo malo*, quem tum teneri putabat, cum aliud esset simulatum, aliud actum. Omnium malitiarum everriculum hanc legem appellat Cicero de N. D. iii. 30. cf. de Off. iii. 14. De hac lege est comm. J. Svaresii Mendozæ in Thes. Meermanni T. II. qui putat auctorem esse *M. Aquilium* Cons. A. U. DCXXV. Sed hic Ciceroni familiaris esse non potuit.

ATINIA in Verr. l. i. c. 42. *de rebus furto surreptis non usu capiendis*: cujus hæc verba fuerunt, *quod surreptum erit, ejus æterna auctoritas esto*. v. Gell. XVII, 7. Verbum *surreptum* explicat Gothofredus ad XII. tabb. et *surreptum* latius esse *re furtiva*, cui jam in XII. Tab. æterna auctoritas tribuitur. Tulit Tribunus quidam *Atinius*. Ejus in Institutionibus et Pandecte aliquoties fit mentio. Vid. Menardus ad Cicer. l. c. Quæstio fuit inter JCtos veteres, auctore Q. Scævola, utrum ea lex in præteritum etiam, an in futurum tantum valeret. vid. Gellius l. c. Balduinus Jurispr. Mucian. p. 281. 282. Menardus l. c. Cicero quidem diserte, loco citato, eam his legibus annumerat, quæ in posterum statuunt, ex iisque docere suscipit, non posse a Prætore edici in præteritum.

AULI Lex, ad Att. vi. 2. vid *Gabinia*.

AURELIA est judiciaria *L. Aurelii Cottæ*. Cum, a primis temporibus judiciorum, ea penes senatum fuissent, C. Gracchus (v. *Sempronia lex*) tulit, ut propter avaritiam senatorum ad equites transferrentur. Hi ita severe judicabant, ut ipso Cicerone teste in Verr. Act. i. c. 13. numquam eques in judicium aut suspicionem captæ pecuniæ propter rem judicandam vocatus sit. Sed erant tamen iniquiores Senatui, et reos senatores nimis cupide condemnabant, in primis, si quem constabat, aut in Senatu, aut in magistratu provinciali, publicanis impudentibus non satis indulsisse. Itaque cum frustra lege *Livia* et *Plautia* latum esset, ut equitibus et senatoribus essent communia judicia; C. Sulla tandem restituit senatoribus judicia. Sed ne tum quidem, ut e Cicerone, in primisque Verrinis, intelligi potest, recte judicabant. Itaque, cum diu plebs de

judiciis esset conquesta; et verendum esset, ne seditiosus Trib. aliquis inde seditionis movendæ occasionem arriperet; legem judiciariam tulit Cotta, Prætor Pompeio et Crasso II. Coss. in qua hoc temperamento usus est, ut omnibus ordinibus satisfaceret, quod nulli judicandi potestas eriperetur. Itaque ex illa lege judicarunt *Senatores, Equites* et e plebe *Tribuni ærarii*. Nam quod Vellei. ii. 32. duobus ordinibus judicia a Cotta data dicuntur, id fit, quia tribunorum ordo non numeratur, ut sexta Classis census Tulliani, v. Interpretes ad l. c. Unde et interdum senatores tantum et equites memorantur, ut pro Fonteio c. 12. Ejus legis sæpe mentio apud Ciceronem, v. c. Phil. i. 8. Agrar. i. 2. Corn. Fr. 31.

Aurelia lex commemoratur ad Q. Fr. i. 3. extr. quæ videtur, quantum e contextu judicare licet, *de ambitu* sanxisse: quod etiam videbatur Manutio ad l. c. Ea cujus Aurelii fuerit, nondum reperi.

Aureliæ, fratris *C. Aurelii Cottæ*. vid. *C. Cottæ leges*.

Cæcilia. *L. Cæcilius* trib. pleb. Consule Cicerone A. U. dcxc. tulit *de ambitu* legem, qua ejus pœna imminueretur, et ea constitueretur, quæ ante proximam legem fuisset. Nam cum frater ejus de ambitu reus factus condemnatusque esset, adeo ægre tulit eam pœnæ acerbitatem, quæ fratri perferenda erat, ex lege recentissima, Calpurnia, ut de ea lege mitiganda cogitaret. Itaque videbatur ea lege res judicatas rescindere velle. Sed, quantum e Cicerone colligere licet, non est perlata, pro Sulla c. 22. 23.

Cæcilia Didia lata a *Q. Cæcilio Metello* et *T. Didio Vivio* Coss. A. U. dclv. utilissima civitati Rom. unde inter remedia reip. refertur a Cic. ad Att. ii. 9. Ejus duo capita apud Ciceronem invenio, alterum, *de modo legum promulgandarum*. Phil. v. 3. *Tribuni pleb. tulerunt de Provinciis—num etiam hanc legem populus Rom. accepit? quid? promulgata fuit? quid? nonne ante lata quam scripta? nonne ante factum vidimus, quam futurum quisquam est suspicatus? Ubi lex Cæcilia et Didia? ubi promulgatio, trinundinum?* alterum *de duabus rebus non una lege conjungendis*, quod dicebatur, *per saturam* ferre, pro Domo c. 20. *Quæ est quæso alia vis, quæ sententia legis Cæciliæ et Didiæ, nisi hæc, ne populo necesse sit in conjunctis rebus compluribus, aut id quod nolit accipere, aut id quod velit, repudiare?* Manutio autem de Legg. placet duas fuisse leges, quod non absurdum est; sed nec necessarium est. Nam quia fuit de modo legum ferendarum, plura capita habere potuit, quæ nempe ad illum modum pertinerent. Ceterum conf. h. l. Acilia Didia.

Cæsaris Leges, vid. *Juliæ*.

Cæpionis judiciaria lex de Invent. i. 49. est *Servilia judiciaria*.

Calpurnia *L. Calpurnii Pisonis* trib. pl. Verr. iv. 25. Off. ii. 21. Ea primum latum est A. U. dciv. *de pecuniis repetundis*, ut si quis provincialis magistratus contra leges pecuniam in provincià cepisset, ab eo repeti ex judicio possent. Hac lege prima quæstio perpetua constituta est. Ea ergo fuit de pec. repet. quam aliæ secutæ sunt. Cic. in Bruto.

Calpurnia alia fuit *C. Calpurnii Pisonis, de ambitu*. Lata est A. U. dclxxxvi. eo et *M'. Acilio Glabrione* Coss. auctore senatu, quod eo anno magnus ambitus apparebat, et C. Cornelius Tr. Plebis de ambitu ferebat, gravioresque justo pœnas ei constituebat. v. pro C. Cornelio p. 632. 633. Ejus mentio pro Mur. c. 23. In eadem oratione c. 32. hæc dicuntur: *Senatus Consultum esse factum, si mercede corrupti obviam candidatis issent, si conducti sectarentur, si gladiatoribus vulgo locus tributim, et item prandia si vulgò essent data: contra legem Calpurniam factum videri*. Et post: *si factum sit* sc. hujusmodi quid, *quin contra legem sit, dubitare nemo potest*. Dicitur etiam Acilia *Calpurnia*, sed apud Ciceronem simpliciter *Calpurnia*. Senatus Consultum factum est paullo post, quo lex Calpurnia abrogaretur, pro Corn. i. p. 631. ad q. l. vid. Ascon. De ea intelligendus Sallustius B. Cat. 18. Inprimis accurate de ea narrat Dio Cass. xxxvi. p. 18.

Campana ad Att. ii. 18. est *Julii Cæsaris*, quam in Consulatu tulit de agro Campano dividendo. vid. Agraria Julia.

Carbonis *tribunitia:* ut populo eundem tribunum creare liceret, quoties vellet. Ei restiterunt Scipio et Lælius. Læl. 21. Est *C. Carbonis* trib. pl. de quo v. Ind. Hist.

Carbonis (ejusdem) et Silvani lex tribunitia A. U. dclxiv. lata *de civitate*, ut, qui fœderatis civitatibus adscripti essent, et, cum hæc lex ferretur, in Italia domicilium haberent, et sexaginta diebus apud prætorem profiterentur, ii cives Rom. optimo jure essent. pro Archia c. 4. Dicitur etiam *Plautia* vel *Plotia* a Silvano, qui e familia Plotia fuit.

Carbonis *tabellaria*, vid. *Tabellariæ leges*.

Cassia, *de senatu: quæ populi judicia firmasse dicitur*, laudatur in Cornelianæ i. fragm. p. 634. Est ejusdem *L. Cassii Longini* trib. plebis, a quo tabellaria

sul, *anno suo* Consul factus esse dicitur, vid. Agr. ii. 2. Eas leges attulit ambitio, ut gradus essent petitionis. Tulit primus accuratius *Villius*, tribunus pl. A. Postumio Albino et Q. Fulvio Flacco Coss. qui inde *Annalis* dictus est, quod nomen familiæ hæsit. Liv. l. XL. c. 44. et Manut. de Legg. c. 6. Nam etsi Livius l. c. primum ab eo de ea re latum esse dicit: tamen idem, jam ante eum de tempore honorum petendorum leges fuisse, dubitare nos non sinit XXV, 2. Sed anni singulorum non definiti erant, ut lege Villii, verum universe, quæ ætas matura esset honoribus petendis. Vid. Sigonius et Pighius, inpr. Dukerus, ad Liv. l. l. c. c. Anni autem constituti sunt Villia lege, quæsturæ 31. ædilitati 37. præturæ 40. consulatui 43. Nam his annis Cicero hos magistratus gessit, qui, *suo* se quemque *anno* gessisse, prædicat: nec audiendi, qui aut annum 27. ut Zamoscius de Senat. p. m. 25. aut annum 25. ponunt, ut Dodwell. Præl. Camd. Dicuntur hæ leges etiam *Annariæ* apud Festum et Lamprid. in Commodo c. 2. *Annalem* tulit etiam M. Pinarius Rusca Trib. pl. vid. Cic. de Or. ii. 65. ex qua nihil restat: nec ætas ejus satis certa.

de AMBITU. *Calpurnia*, *Cæcilia*, *Fabia*, *Julia*, *Licinia*, *Tullia*.

ANTONIÆ. Ep. xii. 14. si vera lectio, de iis legibus loquitur Cicero, de quibus multa dicuntur in Philippica prima et secunda, quas in Consulatu secundo per vim et contra auspicia tulit; item quas e tabulis Cæsaris dicebat se proferre, quod convenerat in Senatu, quietis causa, acta Cæsaris rata habere. Nominatim memoratur *judiciaria*, quam in Consulatu cum Cæsare tulit, Phil. i, 5. viii, 9.

APULEIA, *L. Saturnini*, tribuni pl. *de Majestate*. Cic. de Orat. ii. 25. 49. A. U. DCLI. lata, occasione motuum, qui Romæ exorti sunt, cum Cimbri superatis Alpibus Q. Catuli exercitum invasissent, et equites Romani relictis præsidiis Romam fugissent, qua re imminuta populi Rom. majestas videbatur. v. Pighius ad h. a.

APULEIA, ejusd. *L. Saturnini* trib. pl. A. U. DCLIII. pro Corn. Balbo c. 21. Ea tulit *de coloniis in Siciliam, Achaiam Macedoniamque deducendis*, simul detulit Mario, ut in singulas colonias ternos cives crearet, hoc consilio, ut eo minus huic rogationi C. Marius Consul resisteret. Sed ea lex perlata non est, ut e Cicerone l. c. intelligi potest. De ceteris legibus Apuleii popularibus, jam a Gracchis promulgatis, v. Flor. iii. 16. Cic. de Leg. ii. 6. Nieuport. Hist. Rom. vii. 8.

APULEIA FRUMENTARIA. vid. *Frumentariæ*.

AQUILLIA (forte *C. Aquillii Galli* Trib. pl.) *de damno injuria dato.* Ea est, quam Cic. in Bruto c. 34. extr. appellat *de Justitia:* pro quo quidam, non probante Grutero, legunt: *injuria*, vel *injustitia*. Omnibus, de damno injuria dato, legibus, quæ ante erant latæ, derogavit, ut ait Ulpianus l. XVIII. ad edictum. Ejus reliquias a Caio et Ulpiano servatas illustravere Balduinus, Noodt, et docti viri ad Caium in Schultingii Jurispr. Ante Justin. p. m. 179.

AQUILLIA *C. Aquillii Galli*, Ciceronis familiaris, *de dolo malo*, quem tum teneri putabat, cum aliud esset simulatum, aliud actum. Omnium malitiarum everriculum hanc legem appellat Cicero de N. D. iii. 30. cf. de Off. iii. 14. De hac lege est comm. J. Svaresii Mendozæ in Thes. Meermanni T. II. qui putat auctorem esse *M. Aquilium* Cons. A. U. DCXXV. Sed hic Ciceroni familiaris esse non potuit.

ATINIA in Verr. l. i. c. 42. *de rebus furto surreptis non usu capiendis:* cujus hæc verba fuerunt, *quod surreptum erit, ejus æterna auctoritas esto*. v. Gell. XVII, 7. Verbum *surreptum* explicat Gothofredus ad XII. tabb. et *surreptum* latius esse *re furtiva*, cui jam in XII. Tab. æterna auctoritas tribuitur. Tulit Tribunus quidam *Atinius*. Ejus in Institutionibus et Pandecte aliquoties fit mentio. Vid. Menardus ad Cicer. l. c. Quæstio fuit inter JCtos veteres, auctore Q. Scævola, utrum ea lex in præteritum etiam, an in futurum tantum valeret. vid. Gellius l. c. Balduinus Jurispr. Mucian. p. 281. 282. Menardus l. c. Cicero quidem diserte, loco citato, eam his legibus annumerat, quæ in posterum statuunt, ex iisque docere suscipit, non posse a Prætore edici in præteritum.

AULI Lex, ad Att. vi. 2. vid *Gabinia*.

AURELIA est judiciaria *L. Aurelii Cottæ*. Cum, a primis temporibus judiciorum, ea penes senatum fuissent, C. Gracchus (v. *Sempronia lex*) tulit, ut propter avaritiam senatorum ad equites transferrentur. Hi ita severe judicabant, ut ipso Cicerone teste in Verr. Act. i. c. 13. numquam eques in judicium aut suspicionem captæ pecuniæ propter rem judicandam vocatus sit. Sed erant tamen iniquiores Senatui, et reos senatores nimis cupide condemnabant, in primis, si quem constabat, aut in Senatu, aut in magistratu provinciali, publicanis impudentibus non satis indulsisse. Itaque cum frustra lege *Livia* et *Plautia* latum esset, ut equitibus et senatoribus essent communia judicia; C. Sulla tandem restituit senatoribus judicia. Sed ne tum quidem, ut e Cicerone, in primisque Verrinis, intelligi potest, recte judicabant. Itaque, cum diu plebs de

judiciis esset conquesta; et verendum esset, ne seditiosus Trib. aliquis inde seditionis movendæ occasionem arriperet; legem judiciariam tulit Cotta, Prætor Pompeio et Crasso II. Coss. in qua hoc temperamento usus est, ut omnibus ordinibus satisfaceret, quod nulli judicandi potestas eriperetur. Itaque ex illa lege judicarunt *Senatores*, *Equites* et e plebe *Tribuni ærarii*. Nam quod Vellei. ii. 32. duobus ordinibus judicia a Cotta data dicuntur, id fit, quia tribunorum ordo non numeratur, ut sexta Classis census Tulliani, v. Interpretes ad l. c. Unde et interdum senatores tantum et equites memorantur, ut pro Fonteio c. 12. Ejus legis sæpe mentio apud Ciceronem, v. c. Phil. i. 8. Agrar. i. 2. Corn. Fr. 31.

Aurelia lex commemoratur ad Q. Fr. i. 3. extr. quæ videtur, quantum e contextu judicare licet, *de ambitu* sanxisse: quod etiam videbatur Manutio ad l. c. Ea cujus Aurelii fuerit, nondum reperi.

Aureliæ, fratris *C. Aurelii Cottæ*. vid. *C. Cottæ leges*.

Cæcilia. *L. Cæcilius* trib. pleb. Consule Cicerone A. U. dcxc. tulit *de ambitu* legem, qua ejus pœna imminueretur, et ea constitueretur, quæ ante proximam legem fuisset. Nam cum frater ejus de ambitu reus factus condemnatusque esset, adeo ægre tulit eam pœnæ acerbitatem, quæ fratri perferenda erat, ex lege recentissima, Calpurnia, ut de ea lege mitiganda cogitaret. Itaque videbatur ea lege res judicatas rescindere velle. Sed, quantum e Cicerone colligere licet, non est perlata, pro Sulla c. 22. 23.

Cæcilia Didia lata a *Q. Cæcilio Metello* et *T. Didio Vivio* Coss. A. U. dclv. utilissima civitati Rom. unde inter remedia reip. refertur a Cic. ad Att. ii. 9. Ejus duo capita apud Ciceronem invenio, alterum, *de modo legum promulgandarum*. Phil. v. 3. *Tribuni pleb. tulerunt de Provinciis—num etiam hanc legem populus Rom. accepit? quid? promulgata fuit? quid? nonne ante lata quam scripta? nonne ante factum vidimus, quam futurum quisquam est suspicatus? Ubi lex Cæcilia et Didia? ubi promulgatio, trinundinum?* alterum *de duabus rebus non una lege conjungendis*, quod dicebatur, *per saturam* ferre, pro Domo c. 20. *Quæ est quæso alia vis, quæ sententia legis Cæciliæ et Didiæ, nisi hæc, ne populo necesse sit in conjunctis rebus compluribus, aut id quod nolit accipere, aut id quod velit, repudiare?* Manutio autem de Legg. placet duas fuisse leges, quod non absurdum est; sed nec necessarium est. Nam quia fuit de modo legum ferendarum, plura capita habere potuit, quæ nempe ad illum modum pertinerent. Ceterum conf. h. l. Acilia Didia.

Cæsaris Leges, vid. *Juliæ*.

Cæpionis judiciaria lex de Invent. i. 49. est *Servilia judiciaria*.

Calpurnia *L. Calpurnii Pisonis* trib. pl. Verr. iv. 25. Off. ii. 21. Ea primum latum est A. U. dciv. *de pecuniis repetundis*, ut si quis provincialis magistratus contra leges pecuniam in provincià cepisset, ab eo repeti ex judicio possent. Hac lege prima quæstio perpetua constituta est. Ea ergo fuit de pec. repet. quam aliæ secutæ sunt. Cic. in Bruto.

Calpurnia alia fuit *C. Calpurnii Pisonis, de ambitu*. Lata est A. U. dclxxxvi. eo et *M'. Acilio Glabrione* Coss. auctore senatu, quod eo anno magnus ambitus apparebat, et C. Cornelius Tr. Plebis de ambitu ferebat, gravioresque justo pœnas ei constituebat. v. pro C. Cornelio p. 632. 633. Ejus mentio pro Mur. c. 23. In eadem oratione c. 32. hæc dicuntur: *Senatus Consultum esse factum, si mercede corrupti obviam candidatis issent, si conducti sectarentur, si gladiatoribus vulgo locus tributim, et item prandia si vulgò essent data: contra legem Calpurniam factum videri*. Et post: *si factum sit* sc. hujusmodi quid, *quin contra legem sit, dubitare nemo potest*. Dicitur etiam Acilia *Calpurnia*, sed apud Ciceronem simpliciter *Calpurnia*. Senatus Consultum factum est paullo post, quo lex Calpurnia abrogaretur, pro Corn. i. p. 631. ad q. l. vid. Ascon. De ea intelligendus Sallustius B. Cat. 18. Inprimis accurate de ea narrat Dio Cass. xxxvi. p. 18.

Campana ad Att. ii. 18. est *Julii Cæsaris*, quam in Consulatu tulit de agro Campano dividendo. vid. Agraria Julia.

Carbonis *tribunitia*: ut populo eundem tribunum creare liceret, quoties vellet. Ei restiterunt Scipio et Lælius. Læl. 21. Est *C. Carbonis* trib. pl. de quo v. Ind. Hist.

Carbonis (ejusdem) et Silvani lex tribunitia A. U. dclxiv. lata *de civitate*, ut, qui fœderatis civitatibus adscripti essent, et, cum hæc lex ferretur, in Italia domicilium haberent, et sexaginta diebus apud prætorem profiterentur, ii cives Rom. optimo jure essent. pro Archia c. 4. Dicitur etiam *Plautia* vel *Plotia* a Silvano, qui e familia Plotia fuit.

Carbonis *tabellaria*, vid. *Tabellariæ leges*.

Cassia, *de senatu*: quæ *populi judicia firmasse dicitur*, laudatur in Cornelianis i. fragm. p. 634. Est ejusdem *L. Cassii Longini* trib. plebis, a quo tabellaria

sul, *anno suo* Consul factus esse dicitur, vid. Agr. ii. 2. Eas leges attulit ambitio, ut gradus essent petitionis. Tulit primus accuratius *Villius*, tribunus pl. A. Postumio Albino et Q. Fulvio Flacco Coss. qui inde *Annalis* dictus est, quod nomen familiæ hæsit. Liv. l. XL. c. 44. et Manut. de Legg. c. 6. Nam etsi Livius l. c. primum ab eo de ea re latum esse dicit: tamen idem, jam ante eum de tempore honorum petendorum leges fuisse, dubitare nos non sinit XXV, 2. Sed anni singulorum non definiti erant, ut lege Villii, verum universe, quæ ætas matura esset honoribus petendis. Vid. Sigonius et Pighius, inpr. Dukerus, ad Liv. l. l. c. c. Anni autem constituti sunt Villia lege, quæsturæ 31. ædilitati 37. præturæ 40. consulatui 43. Nam his annis Cicero hos magistratus gessit, qui, *suo* se quemque *anno* gessisse, prædicat: nec audiendi, qui aut annum 27. ut Zamoscius de Senat. p. m. 25. aut annum 25. ponunt, ut Dodwell. Præl. Camd. Dicuntur hæ leges etiam *Annariæ* apud Festum et Lamprid. in Commodo c. 2. *Annalem* tulit etiam M. Pinarius Rusca Trib. pl. vid. Cic. de Or. ii. 65. ex qua nihil restat: nec ætas ejus satis certa.

de AMBITU. *Calpurnia*, *Cæcilia*, *Fabia*, *Julia*, *Licinia*, *Tullia*.

ANTONIÆ. Ep. xii. 14. si vera lectio, de iis legibus loquitur Cicero, de quibus multa dicuntur in Philippica prima et secunda, quas in Consulatu secundo per vim et contra auspicia tulit; item quas e tabulis Cæsaris dicebat se proferre, quod convenerat in Senatu, quietis causa, acta Cæsaris rata habere. Nominatim memoratur *judiciaria*, quam in Consulatu cum Cæsare tulit, Phil. i, 5. viii, 9.

APULEIA, *L. Saturnini*, tribuni pl. *de Majestate*. Cic. de Orat. ii. 25. 49. A. U. DCLI. lata, occasione motuum, qui Romæ exorti sunt, cum Cimbri superatis Alpibus Q. Catuli exercitum invasissent, et equites Romani relictis præsidiis Romam fugissent, qua re imminuta populi Rom. majestas videbatur. v. Pighius ad h. a.

APULEIA, ejusd. *L. Saturnini* trib. pl. A. U. DCLIII. pro Corn. Balbo c. 21. Ea tulit *de coloniis in Siciliam, Achaiam Macedoniamque deducendis*, simul detulit Mario, ut in singulas colonias ternos cives crearet, hoc consilio, ut eo minus huic rogationi C. Marius Consul resisteret. Sed ea lex perlata non est, ut e Cicerone l. c. intelligi potest. De ceteris legibus Apuleii popularibus, jam a Gracchis promulgatis, v. Flor. iii. 16. Cic. de Leg. ii. 6. Nieuport. Hist. Rom. vii. 8.

APULEIA FRUMENTARIA. vid. *Frumentariæ*.

AQUILLIA (forte *C. Aquillii Galli* Trib. pl.) *de damno injuria dato*. Ea est, quam Cic. in Bruto c. 34. extr. appellat *de Justitia:* pro quo quidam, non probante Grutero, legunt: *injuria*, vel *injustitia*. Omnibus, de damno injuria dato, legibus, quæ ante erant latæ, derogavit, ut ait Ulpianus l. XVIII. ad edictum. Ejus reliquias a Caio et Ulpiano servatas illustravere Balduinus, Noodt, et docti viri ad Caium in Schultingii Jurispr. Ante Justin. p. m. 179.

AQUILLIA *C. Aquillii Galli*, Ciceronis familiaris, *de dolo malo*, quem tum teneri putabat, cum aliud esset simulatum, aliud actum. Omnium malitiarum everriculum hanc legem appellat Cicero de N. D. iii. 30. cf. de Off. iii. 14. De hac lege est comm. J. Svaresii Mendozæ in Thes. Meermanni T. II. qui putat auctorem esse *M. Aquilium* Cons. A. U. DCXXV. Sed hic Ciceroni familiaris esse non potuit.

ATINIA in Verr. l. i. c. 42. *de rebus furto surreptis non usu capiendis:* cujus hæc verba fuerunt, *quod surreptum erit, ejus æterna auctoritas esto*. v. Gell. XVII, 7. Verbum *surreptum* explicat Gothofredus ad XII. tabb. et *surreptum* latius esse *re furtiva*, cui jam in XII. Tab. æterna auctoritas tribuitur. Tulit Tribunus quidam *Atinius*. Ejus in Institutionibus et Pandecte aliquoties fit mentio. Vid. Menardus ad Cicer. l. c. Quæstio fuit inter JCtos veteres, auctore Q. Scævola, utrum ea lex in præteritum etiam, an in futurum tantum valeret. vid. Gellius l. c. Balduinus Jurispr. Mucian. p. 281. 282. Menardus l. c. Cicero quidem diserte, loco citato, eam his legibus annumerat, quæ in posterum statuunt, ex iisque docere suscipit, non posse a Prætore edici in præteritum.

AULI Lex, ad Att. vi. 2. vid *Gabinia*.

AURELIA est judiciaria *L. Aurelii Cottæ*. Cum, a primis temporibus judiciorum, ea penes senatum fuissent, C. Gracchus (v. *Sempronia lex*) tulit, ut propter avaritiam senatorum ad equites transferrentur. Hi ita severe judicabant, ut ipso Cicerone teste in Verr. Act. i. c. 13. numquam eques in judicium aut suspicionem captæ pecuniæ propter rem judicandam vocatus sit. Sed erant tamen iniquiores Senatui, et reos senatores nimis cupide condemnabant, in primis, si quem constabat, aut in Senatu, aut in magistratu provinciali, publicanis impudentibus non satis indulsisse. Itaque cum frustra lege *Livia* et *Plautia* latum esset, ut equitibus et senatoribus essent communia judicia; C. Sulla tandem restituit senatoribus judicia. Sed ne tum quidem, ut e Cicerone, in primisque Verrinis, intelligi potest, recte judicabant. Itaque, cum diu plebs de

judiciis esset conquesta; et verendum esset, ne seditiosus Trib. aliquis inde seditionis movendæ occasionem arriperet; legem judiciariam tulit Cotta, Prætor Pompeio et Crasso II. Coss. in qua hoc temperamento usus est, ut omnibus ordinibus satisfaceret, quod nulli judicandi potestas eriperetur. Itaque ex illa lege judicarunt *Senatores*, *Equites* et e plebe *Tribuni ærarii*. Nam quod Vellei. ii. 32. duobus ordinibus judicia a Cotta data dicuntur, id fit, quia tribunorum ordo non numeratur, ut sexta Classis census Tulliani, v. Interpretes ad l. c. Unde et interdum senatores tantum et equites memorantur, ut pro Fonteio c. 12. Ejus legis sæpe mentio apud Ciceronem, v. c. Phil. i. 8. Agrar. i. 2. Corn. Fr. 31.

AURELIA lex commemoratur ad Q. Fr. i. 3. extr. quæ videtur, quantum e contextu judicare licet, *de ambitu* sanxisse: quod etiam videbatur Manutio ad l. c. Ea cujus Aurelii fuerit, nondum reperi.

AURELIÆ, fratris *C. Aurelii Cottæ*. vid. *C. Cottæ leges.*

CÆCILIA. *L. Cæcilius* trib. pleb. Consule Cicerone A. U. DCXC. tulit *de ambitu* legem, qua ejus pœna imminueretur, et ea constitueretur, quæ ante proximam legem fuisset. Nam cum frater ejus de ambitu reus factus condemnatusque esset, adeo ægre tulit eam pœnæ acerbitatem, quæ fratri perferenda erat, ex lege recentissima, Calpurnia, ut de ea lege mitiganda cogitaret. Itaque videbatur ea lege res judicatas rescindere velle. Sed, quantum e Cicerone colligere licet, non est perlata, pro Sulla c. 22. 23.

CÆCILIA DIDIA lata a *Q. Cæcilio Metello* et *T. Didio Vivio* Coss. A. U. DCLV. utilissima civitati Rom. unde inter remedia reip. refertur a Cic. ad Att. ii. 9. Ejus duo capita apud Ciceronem invenio, alterum, *de modo legum promulgandarum*. Phil. v. 3. *Tribuni pleb. tulerunt de Provinciis—num etiam hanc legem populus Rom. accepit? quid? promulgata fuit? quid? nonne antè lata quam scripta? nonne ante factum vidimus, quam futurum quisquam est suspicatus? Ubi lex Cæcilia et Didia? ubi promulgatio, trinundinum?* alterum *de duabus rebus non una lege conjungendis*, quod dicebatur, *per saturam* ferre, pro Domo c. 20. *Quæ est quæso alia vis, quæ sententia legis Cæciliæ et Didiæ, nisi hæc, ne populo necesse sit in conjunctis rebus compluribus, aut id quod nolit accipere, aut id quod velit, repudiare?* Manutio autem de Legg. placet duas fuisse leges, quod non absurdum est; sed nec necessarium est. Nam quia fuit de modo legum ferendarum, plura capita habere potuit, quæ nempe ad illum modum pertinerent. Ceterum conf. h. l. ACILIA DIDIA.

CÆSARIS LEGES, vid. *Juliæ.*

CÆPIONIS judiciaria lex de Invent. i. 49. est *Servilia judiciaria.*

CALPURNIA *L. Calpurnii Pisonis* trib. pl. Verr. iv. 25. Off. ii. 21. Ea primum latum est A. U. DCIV. *de pecuniis repetundis*, ut si quis provincialis magistratus contra leges pecuniam in provincià cepisset, ab eo repeti ex judicio possent. Hac lege prima quæstio perpetua constituta est. Ea ergo fuit de pec. repet. quam aliæ secutæ sunt. Cic. in Bruto.

CALPURNIA alia fuit *C. Calpurnii Pisonis, de ambitu*. Lata est A. U. DCLXXXVI. eo et *M'. Acilio Glabrione* Coss. auctore senatu, quod eo anno magnus ambitus apparebat, et C. Cornelius Tr. Plebis de ambitu ferebat, gravioresque justo pœnas ei constituebat. v. pro C. Cornelio p. 632. 633. Ejus mentio pro Mur. c. 23. In eadem oratione c. 32. hæc dicuntur: *Senatus Consultum esse factum, si mercede corrupti obviam candidatis issent, si conducti sectarentur, si gladiatoribus vulgo locus tributim, et item prandia si vulgò essent data; contra legem Calpurniam factum videri*. Et post: *si factum sit* sc. hujusmodi quid, *quin contra legem sit, dubitare nemo potest.* Dicitur etiam ACILIA *Calpurnia*, sed apud Ciceronem simpliciter *Calpurnia*. Senatus Consultum factum est paullo post, quo lex Calpurnia abrogaretur, pro Corn. i. p. 631. ad q. l. vid. Ascon. De ea intelligendus Sallustius B. Cat. 18. Inprimis accurate de ea narrat Dio Cass. xxxvi. p. 18.

CAMPANA ad Att. ii. 18. est *Julii Cæsaris*, quam in Consulatu tulit de agro Campano dividendo. vid. Agraria JULIA.

CARBONIS *tribunitia:* ut populo eundem tribunum creare liceret, quoties vellet. Ei restiterunt Scipio et Lælius. Læl. 21. Est *C. Carbonis* trib. pl. de quo v. Ind. Hist.

CARBONIS (ejusdem) et SILVANI lex tribunitia A. U. DCLXIV. lata *de civitate*, ut, qui fœderatis civitatibus adscripti essent, et, cum hæc lex ferretur, in Italia domicilium haberent, et sexaginta diebus apud prætorem profiterentur, ii cives Rom. optimo jure essent. pro Archia c. 4. Dicitur etiam *Plautia* vel *Plotia* a Silvano, qui e familia Plotia fuit.

CARBONIS *tabellaria*, vid. *Tabellariæ leges.*

CASSIA, *de senatu:* quæ *populi judicia firmasse dicitur*, laudatur in Cornelianæ i. fragm. p. 634. Est ejusdem *L. Cassii Longini* trib. plebis, a quo tabellaria

profecta est, C. Mario et C. Flacco Coss. lata, ut Asconius ad l. c. tradit, propter simultates cum Q. Cæcilio, cui populus imperium, ob res male cum Cimbris gestas, abrogaverat. Nam ea lege sancitum est, ut, quem populus damnasset, cuive imperium abrogasset, is in senatu non esset.

CASSIA *tabellaria*, v. *Tabellariæ leges.*

CASSIA TERENTIA *frumentaria*, v. *Frumentariæ.*

Q. CATULI *de vi*, vid. *Lutatia.*

CENSORIÆ. in Verr. i. 55. sunt 1) formulæ, quibus Censores veteres templa, aut alia opera publica, ædificanda locabant, ut ex iis a redemtoribus extruerentur et traderentur. Ex eo loco intelligi potest, istas formulas semper retentas fuisse, sed ita, ut e re ipsa quædam Censoribus *corrigere* liceret, h. e. *addere: Corriguntur Leges Censoriæ. Quid enim? Video in multis veteribus legibus: Cn. Domitius, L. Metellus &c. addiderunt &c.* 2) De Provinc. Cons. c. 5. autem *Lex Censoria* est formula, qua publicanis a Censoribus vectigalia locata sunt, quæ et vectigalia ipsa, quæ locabantur, et conditiones, quibus locabantur, continebat, ut et populo et redemtoribus prospiceretur. Hinc Cicero: *Si qui*, sc. Publicanus, *publico frui non potuit per hostem, tegitur ipsa lege Censoria.* conf. ad Q. Fr. i. 12. Verr. ii. 7. Pro *lege Censoria* est *locatio Censoria* Verr. iii. 6. Hoc sensu etiam in libris Juris Civ. occurrit, et fragmenta legis cujusdam Censoriæ sunt in Pandecte. vid. Bald. de Jurispr. Mucian. p. m. 114 seq. CENSORIÆ leges sunt 3) constitutiones et edicta Censorum, *de ærario et vectigalibus Pop. Rom.*, *de ædificiis publicis*, *de populi in tribus et centurias descriptione*, et similibus rebus. In his erat etiam constitutio, qua cautum erat, *ne carnifex in urbem ingrederetur*, cujus mentio pro Rabirio Perd. c. 5. ad quem locum vid. Turnebus. Hinc causæ etiam ad Censores agi dicuntur, ex his scil. legibus. Varr. R. R. i. 7. extr. Ipsa etiam *Lex Clodia*, de notis Censoriis, docet causas quasdam apud eos actas esse.

CENTURIATA LEX Agr. ii. 11. dicitur, quicquid in comitiis centuriatis ad populum fertur, etiam de magistratibus creandis, ut l. c.

CICERONIS, vid. *Tulliæ.*

CINCIA a *M. Cincio Alimento* tr. pl. A. U. DXLIX. Cornelio et Sempronio Coss. lata, suasa autem a Q. Maximo, Cic. de Senect. 4. *Fuit de donis et muneribus, ne quis ea ob causam orandam caperet*, quæ sunt Taciti verba Annal. xi. 5. unde a Plauto *Muneralis* dicitur. Ejus mentio ap. Cic. de Orat. ii. 7. ad Att. i. 20. Notus est doctus Fr. Brummeri Lips. de hac lege Commentariolus, conf. Schultingii Jurispr. Ante-Just. p. 561. seq.

De CIVITATE *Licinia, Papia, Gellii, Carbonis, Silvani, Cœlia* &c.

CLODIÆ sunt *P. Clodii* trib. pleb. Coss. Gabinio et Pisone latæ, de quibus est locus classicus pro Sext. 25. 26. In his plurimum turbarum dedit ea, qua tulit, *ut Ciceroni aqua et igni interdictum esset, et ne intra quingenta millia passuum ab Italia tecto reciperetur: ac ne quis de eo revocando mentionem neque in Senatu neque ad populum faceret.* de qua lege multa in Or. pro domo, de Har. Resp. pro Sext. ad Quir. et in Senat. post redit. in Pisonem &c. Aliam improbissimam tulit *de Cypri rege Ptolemæo, ut bona ejus publicarentur, et Cyprus in provinciæ formam redigeretur, eaque res Catoni mandaretur*, de qua Cic. pro Sextio c. 26. Ejus legis hæc causa fuit, ut primum regem ulcisceretur, qui sibi a piratis capto olim pecuniam, qua se redimeret, negarat, deinde Catonem a republica removeret, ne ab eo impedirentur conata sua, v. Dio xxxviii. p. 79. Ei similis, qua *Sacerdoti Pessinuntio sacerdotium ademit*, ibid. Nec melior ea, qua *Gabinio et Pisoni provincias Syriam et Macedoniam* dedit: quod illi pacti erant, ne ipsum in Cicerone relegando impedirent. De *frumentaria* v. *Frumentariæ.* Tulit etiam, *ne quis eo die de cœlo servaret, quo cum populo agi posset;* nec intercederet quisquam tribunorum: quo Cicero legem Æliam Fufiam sublatam dicit pro Sext. l. c. quod tamen Tunstallus Ep. ad Midleton. p. 68. existimat tantum pertinuisse eo, ut ipse ea lege solutus esset, ut factum in Lurcone; ad Att. i. 16. Alia fuit *de collegis novis instituendis:* (quæ deinde Cæsar sustulit. Sueton. c. 42.) Denique tulit, *ne Censores in Senatu legendo præterirent, nisi qui apud eos accusatus et Censoris utriusque sententia condemnatus esset:* quam legem sustulit Scipio, Pompeii socer, ut patet e Dione Cass. xl. p. 147. vid. in Pison. c. 4. et ibi Ascon. orat. pro domo, de Har. Resp. pro Sextio passim.

COCTIA est *L. Aurelii Cottæ* judiciaria. ad Att. iv. 16. v. AURELIA. Neque vero erat, quare Malaspinæus dubitaret, a Cotta posse Coctiam fieri. Nam eodem modo a regulo Cottio Alpium pars dicitur *Alpes Cottianæ et Coctianæ* ap. Tac. Hist. iv. 68. add. Varias Lect. in Sueton. Ner. 18. Liv. xxix. 38. Cic. Off. ii. 17. Sed inusitatum hoc, quod a cognomine legis nomen ducitur; quamquam etiam Asconius legem

Serviliam de repetundis vocat *Glauciam* ad Act. i. in Verr. et est Lex *Metella* ap. Plin. xxxv. 17. ubi tamen corrigunt *Metilia*. v. Harduin. ad l. c.

COELIA *Tabellaria*, vid. *Tabellariæ leges*.

CORNELIÆ Leges. de his v. Pighius ad a. DCLXXII. Apud Ciceronem hæ occurrunt:

CORNELIA *L. Cornelii Sullæ de sententia ferenda.* Ea cautum erat, ut, antequam iretur, causa cognita, in consilium, Quæsitor interrogaret reum, palam an per tabulas vellet sententias ferri. Ex Cluentianæ c. 20. intelligitur, eam legem valuisse adhuc tempore celebris illius judicii Juniani, paullo post autem, cum Cicero Cluentium defenderet, obsoletam fuisse, neque amplius observatam.

CORNELIA *judiciaria* ejusdem: qua judicia equitibus ademta et Senatui restituta sunt. Ascon. in Divinat.

CORNELIA pro Cluent. c. 56. ejusdem Sullæ est *de veneficiis*; quæ ante *Sempronia* fuit. Ea cautum est primo de sicariis, deinde de veneficiis, de coitionibus, de falso, &c. ut quæstiones capitales haberentur, et pœna his constituta est et deportatio et bonorum proscriptio. vid. Sigon. de Judiciis ii. 31. p. m. 664.

CORNELIA *de proscriptis*, ejusdem: qua inter alia cautum est, ne quis proscriptum juvaret, vid. in Verr. l. i. c. 47. ut proscriptorum bona venirent ad Kalend. Junias, et in Tabb. publicas ad ærarium pecunia redacta referretur: pro Rosc. Amer. c. 43. 44. Agr. iii. 3. In eadem, ut opinor, lege fuit, ut iis, qui suas partes in bello secuti essent, honores ante tempus legitimum capere liceret. Acad. ii. 1. Sed aliis placet, peculiarem legem *de magistratibus* fuisse: quod ipsum non absurdum.

CORNELIA *Testamentaria*, contra testamentorum subjectores et corruptores, in Verr. i. 42. Sed eadem item alia genera falsi complexa est, unde et *de falso* laudatur. v. Jul. Pauli recept. sententiarum l. v. tit. 25. et ibi viros doctos ap. Schulting. p. 513. sq.

CORNELIA *nummaria*, qua cautum est, ne quis privatus nummos adulterinos faciat, infuso deteriori ære in nobilius, aut alio modo quocumque. in Verr. i. 42. Continebatur hoc falsi genus lege de falso; sed quod nil pestilentius est Reip. quam adulterari nummos, lege peculiari de hoc crimine sanciendum putavit Sulla. v. Gravinæ O. J. p. 451. Huc pertinet etiam *edictum Marii Gratidiani*, trib. pl. de quo videndus Plinius H. N. xxxiii. 9. extr.

CORNELIA *de repetundis* secuta est *Serviliam*; ex qua cum alia, tum hoc in suam transtulit Sulla, ut, si ex bonis rei condemnati non tantum redigeretur, quantum ei lis æstimata esset, persequi ab iis liceret, ad quos ea pecunia, quam cepisset is, qui damnatus esset, pervenisset. Ex quo legis capite accusatus est, damnato Gabinio, L. Rabirius Postumus. vid. Or. pro Rab. Post. c. 4.

CORNELIA *de provinciis ordinandis.* Hujus legis capita apud Ciceronem hæc reperio: Sumtus definiebat, quos liceret civitatibus provincialibus facere in legatis publice Romam mittendis, ut eos in Senatu laudarent, qui provinciæ præfuissent. ep. ad Div. iii. 8. 10. Sanciebat, ut, qui provincias ex S. C. lege *Sempronia* haberent, imperium retinerent, quoad in urbem introissent. Quod sine dubio non hanc vim habebat, ut ex lege hac imperium haberent, et rem militarem attingere possent prætores, quod e Curiata lege habebant; sed ut, si per Curiatam legem imperium haberent, id non tam diu haberent, quoad e provincia decessissent, sed, quoad in urbem introissent. Ceterum quomodo in hac lege calumniatus sit Appius, vid. ep. ad Div. i. 9. conf. Sigon. de A. J. P. iii. 11. circa fin. Ut tricesimo die, postquam in provinciam venisset successor, de provincia prætor decederet. ibid. iii. 6.

CORNELIA *de civitate.* Ea lege Volaterranis jus civitatis Rom. ademtum est, ita tamen, ut nexa atque hereditates non tollerentur, h. e. ut et hereditates capere possent, et per nexum s. per æs et libram abalienare, quæ vellent. Hanc legem negat Cicero valere posse, quia sit contra jus Romanum, quo civitas nemini invito adimi possit. v. pr. Cæcin. c. 33. sq.

CORNELIA *de sacerdotiis*. ap. Ascon. in Div. v. *Lex Domitia.*

CORNELIA *majestatis*, in eos, qui majestatem pop. Rom. minuissent. Ea dicitur in Pisonem c. 21. vetare hæc: educere e provincia exercitum, et bellum sua sponte gerere, in regnum injussu populi et senatus accedere—et pro Cluentio c. 21. Legiones sollicitare; in Verrem l. i. c. 5. vivos dimittere hostes populi Rom. accepta pecunia. Ep. ad Div. iii. 11. ne in quemvis impune declamare liceret. Quicumque amplitudinem dignitatemque populi Rom. læsisse convinci poterat, is majestatis convictus putabatur, ut docet Auctor libr. ad Herenn. ii. 12.

CORNELIA *tribunitia*, Verr. i. 60. multa petita est a Q. Opimio,—quod, cum tribunus plebis esset, intercessit contra *legem Corneliam.* Hujus legis sæpe fit apud veteres mentio. Caput

ejus, ad quod hic locus pertinet, fuit de intercessione tribunitia. Ex h. l. videatur colligi posse, tribunis ademtam fuisse potestatem intercedendi, quam tamen unam relictam diserte tradit Cicero de Leg. iii. 9. Cæsar B. Civ. i. 5. Eam difficultatem sic tollere tentat Manutius, ut Opimium putet opposuisse se legi Corneliæ, ut ea abrogata lex C. Aurelii Cottæ de restituenda tribunitia potestate perferretur. Sed quis unquam legit ita dici, *intercedere contra legem aliquam?* Latinitas quidem hæc verba non aliter accipi patitur, quam, *intercedere vetante lege, aliter, quam lex jusserit, intercedere.* Res autem sic se habet: Lex Cornelia ademerat tribunis intercessionem, non tamen omnino, sed ut in causis quibusdam relinqueretur, aut iis finibus circumscriptus esset ejus usus, ut raro intercedere liceret. Locus Cæsaris videtur indicare, licuisse intercedere, si quis sua sponte intercederet: Reprehendit enim Senatum, qui talem Antonii intercessionem sustulerit: non cum appellatus esset. Nam si omnis dignitas ademta est, etiam hæc ablata fuerit necesse est, ne appellari possent tribuni: in quo maxima dignitas. Pighius ad a. 672. tradit, cautum lege Cornelia fuisse, ne appellantibus opem ferrent, nisi jurassent, se aliter æquo jure uti non posse. Id unde hauserit, nescio: quod tamen est absurdum. Illud certum est, culpam ab Opimio commissam eo, quod alieno loco intercesserat.

Cn. Cornelii et L. Gellii, vid *L. Gellii et Cn. Cornelii.*

Corneliæ C. Cornelii, qui trib. plebis A. U. DCLXXXVI. fuit, memorantur ab Asconio Pediano in Argum. Orationis pro Cornel. quod fragmentis præmittitur p. 626. s. et in ipsis fragmentis. In iis legibus ferendis, quum multum turbarum ortum esset, intercessio collegæ neglecta, fasces consulis fracti, &c. majestatis reus factus est, Prætore Cicerone defendente. v. inpr. Dio Cass. xxxvi. p. 18. 19. In duabus, quæ perlatæ sunt, fuit hæc: *ut Prætores ex edictis suis perpetuis judicarent,* h. e. edicto annuo, nisi quis malit legere *perpetuo*, i. e. sine varietate, quod valde probabile facit J. A. Bachius, V. Cel. in Hist. Jur. p. 208. Sed prætoribus videtur licuisse etiam ex tempore quædam edicere, cujusmodi edictum commemoratur, sed provinciale, Verr. iii. 14. Saltem id sibi videntur quidam arrogasse: cui generi perpetua opponuntur. Ejus legis quæ vis fuerit, v. ap. Perizon. de Lege Vocon. p. 193.

Cornelia *de libertinorum suffragiis,* in fragm. Or. in Cornelium, est quæ et *Manilia* dicitur, de qua v. infra. Eam accusator Cornelii dixerat a Cornelio trib. pl. cum Manilio datam esse.

C. Cottæ, fratris L. Aur. Cottæ, leges memorantur in fragmentis Cornelianæ i. p. 630. de iisque ipse abrogandis ad senatum retulisse dicitur. Eæ quorsum pertinuerint, non constat. v. Ascon. ad l. c. qui commemorat hanc, qua tulit, ut iis, qui tribuni plebis fuissent, alios quoque magistratus capere liceret, quod L. Sullæ lege nefas erat. Eam autem legem non contineri putat iis, de quibus abrogandis ad Senatum retulerit.

C. Cottæ ejusdem *de judiciis privatis* memoratur l. c. eamque abrogavit frater M. Cotta, anno postquam lata est.

Crassi *de Civitate*, vid. *Licinia.*

Curiata dicitur, quicquid in Comitiis Curiatis ad populum fertur. Sed tempore Ciceronis, inductis tributis, cum obsolevissent Curiata, (vid. Gron. Observat. iv. 1. Agr. ii. 11.) per lictores in duabus causis habebantur, primo *de re militari*, deinde *de adoptione.* Nam, ut Cicero ait in Agraria ii. 12. rem militarem continebant, neque cuiquam licebat eam attingere sine lege curiata. cf. Lex *Cornelia de prov. ord.* Hinc *lege Curiata ornari* ibidem c. 10. est, comitiis Curiatis accipere imperium, et potestatem rei militaris administrandæ. De *adoptione* autem exemplum extat P. Clodii, qui comitiis Curiatis a plebeio adoptatus est.

Didia et Cæcilia, vid. *Cæcilia Didia.*

Lex *de DOLO malo*, vid. *Aquillia.*

Domitia *de Sacerdotiis* ad Brut. ep. 5. Eam tulit A. U. DCXLIX. Consulibus C. Mario et C. Fimbria, *Cn. Domitius Ahenobarbus*, trib. pl. Ex ea lege sacerdotes, h. e. Pontifices, augures, Quindecimviri sacr. fac. qui ante a collegio quique suo cooptabantur, comitiis populi Rom. electi sunt, ut ita sacerdotia hæc ab illo tempore beneficia pop. R. facta sint. Nam qui jam ante, ut Pontifex M. Curio M. et alii, a populo creati fuerant, (Liv. xxv. 5. xxvii. 8.) ad eos Lex hæc non pertinebat. v. Gruch. de Com. ii. 2. 3. quamquam et Pontifex M. Agrar. ii. 7. ea lege creatus dicitur. Sed quod religio obstare videbatur, quo minus populos hos sacerdotes faceret, eamque ob causam eadem lex antiquata esset, cum eam Q. Maximo, fratre Scipionis, et L. Mancino Coss. tulisset C. Licinius Crassus, de Amicit. c. 25; hanc religionis calumniam ut vitaret Domitius, hoc legi adjecit, ut XVII. tantum tribus sorte ductæ sacerdotes crearent. v. Agr. ii. 7. qui est locus de hac re classicus. Sublata est hæc lex a Cornelio Sulla, *lege Cornelia de Sacerdotiis*, nobilitatis amore

lata, a quo multæ aliæ ejus leges profectæ sunt. Sed hæc quoque paullo post a Labieno trib. pl. A. U. DCXCI. sublata, et *Domitia* restituta est. E. Phil. ii. 2. autem patet, hoc temperamentum adhibitum esse, ut duo e collegio nominarent, populus ex his, qui nominati essent, legeret. Eam confirmavit C. Julius Cæsar, donec M. Antonius lege lata collegiis jus suum restituit, v. Guther. de Jur. Pont. i. 8. P. Manutius de Legibus et ad Epist. ad Brut. 5.

DUODECIM TABB. LEGES a Decemviris Consulari potestate ex *lege Terentia* latæ sunt A. U. CCCIII. et CCCIV. de qua re non est ut multa dicamus. vid. Liv. iii. 31. sq. Pomponium de O. J. et ad hunc Cujacium, (ad calcem Obsservatt.) et Bynckershœkium in Opusculis: ut ceteros mittamus, qui juris Rom. historiam scripsere. Ipsarum Tabb. fragmentae libris veteribus multi collegere, quos omnes vicit Jac. Gothofredus in præstantissimo libello de quattuor fontibus juris. Has tabulas fontem omnis cum publici tum privati juris Romani recte appelles, iisque insigne pretium Cicero statuit. Eas, si quid ex iis definiri non posse videbatur, supplere poterant Prætores edictis, e quibus Jus honorarium ortum est, uti appellatur v. c. in Institut. Justin. l. ii. 4. 10. Supplementa fecere etiam tribb. plebis aliique magistratus legibus de Jure Civili ferendis. Cujusmodi sunt Voconia, Furia, Falcidia, Aquillia, et omnes, quæ juris privati sunt.

EBUTIA, vid. *Æbutia.*

FABIA *de servis alienis retentis* s. *de plagiariis*, ut in veteribus Juris libris citatur. Ejus hæc vis fuit, ne quis aut ingenuum, aut libertinum, aut servum alienum, invitum secum haberet, aut invito vel insciente domino venderet aut emeret sciens. Ejus mentio apud Ciceronem pro C. Rabirio Perd. c. 3. ad quem locum vid. Turnebus. cf. Paullus Sent. Rec. v. 30. 6. Gravina Orig. Jur. p. 462.

FABIA *de numero sectatorum*, pro Murena c. 34. *Sectatores* qui dicantur, vid. ap. Quintum Fr. de petitione Consulatus, ubi ab *Salutatoribus* et *Deductoribus* distinguuntur. Ei rei, quoniam ad ambitum pertinere videbatur, modum statuere visum est Fabio, hujus legis latori.

FLACCI *de Sullæ actis*, vid. *Valeria.*

FLAMINII *de agro Gallico et Piceno.* Acad. ii. 5. Aliquot annis ante secundum Punicum bellum, invito senatu, a *C. Flaminio* trib. pleb. lata, de agro Piceno et Gallico viritim dividendo. in Bruto c. 14. cf. de Invent. ii. 17. ad h. l. alludit Cato in Origg. ap. Varr. R. R. i. 2. ubi male in vulgg. nonnullis legitur: *jubente Cæsare.* Nam is ager diu ante Cæsarem hac lege divisus est. *Gallicus* autem *ager* qui sit, v. Ind. Geogr. Ceterum hanc legem initium et causam corruptæ plebis fuisse docet Polybius, l. ii. p. 152.

L. FLAVII *Agraria* ad Att. i. 18. 19. qui tribunus pl. eam tulit Metello Celere et Afranio Coss. auctore Pompeio, sed non pertulit. Nam de agris dividendis Pompeii militibus &c. ferebat, magnorumque motuum causa fuit. Videndus Dio Cassius inprimis, xxxvii. p. 52.

FRUMENTARIÆ sunt, quibus largitio frumenti plebi ex ærario facienda proposita et sancita est. De iis vid. *Lipsium* Elect. i. 8. qui tamen non omnes leges frumentarias commemoravit; et Vincentii *Contareni* de Frumentar. Rom. largitione librum, in quo Lipsiana examinantur: quibus addas licet collecta *Hortensii* in ed. Ciceronis Olivetana p. 431. sq. Eæ autem hæ sunt:

SEMPRONIA *C. Gracchi* trib. pl. qua sancitum est, ut inopi plebi singuli modii venderentur a senatu triente cum semisse, idque frumentum, plebi dividendum, ex ærario emeretur. Ejus sæpe mentionem facit Cicero, v. c. pro Sextio c. 48. Tusc. Dispp. iii. 20. Brut. c. 62. ubi M. Octavius Cn. F. eam populi frequentis suffragiis abrogasse dicitur, (qui locus Lipsium fugiebat) de Off. ii. 21. Eam instaurare conatum esse aliquem de tribunis C. Marii A. U. DCXXXIV. collegis, colligo e Plutarcho in Mario, p. 407. ed. Sylb. qui dicit, C. Marium opinionem popularitatis, lege de ambitu lata concitatam, perdidisse, repugnando fortiter legi frumentariæ, quæ ferebatur. Ceterum tirones notent, in lege dici *semisses et trientes* pro dextantibus: quia dextantes numos non habebant, ut bene docet Gronov. de Sestert. iv. 12. Frustra Chapmannus ap. Pearcium ad Cic. Off. ii. 21. corrigit semisse *aut* triente, interpretaturque vilissimo pretio.

APULEIA *Saturnini*, ad Herenn. i. 12. quæ non fuit, nisi instauratio aut confirmatio *Semproniæ*, A. U. DCLIII. lata. Ei se opposuit Quæstor urbanus, Cæpio, Senatumque docuit, ærarium tantam largitionem ferre non posse. Itaque perlata non est. Hæc continetur legibus Apuleiis, quæ memorantur de Legibus ii. 6.

LIVIA *M. Livii Drusi*, A. U. DCLXII. lata, quæ continetur legibus *Liviis*, a Cicerone de Legg. ii. 6. memoratis. conf. Ascon. in Cornelianam, et Flor. iii. 17. Hæc lex ipsa *Sempronia* erat, quæ jam aliquandiu intermissa erat. Non est perlata.

CASSIA TERENTIA, lata a duobus Coss. *C. Cassio* et *M. Terentio* A. U. DCLXXX. consensu Senatus, qui aliter placari plebem, in Senatum nimis vehementer coortam, non posse intelligebat. Ea quini modii singulis in singulos menses constituti videntur. vid. Sall. Hist. p. 974. ed. Cortii. nisi id ipsum e Sempronia repetitum est. Caput ejus invenio hoc in Cicerone in Verr. iii. 70. ut quotannis ex ærario pecuniæ summa decerneretur SCto, qua frumentum in Sicilia, frumentaria pop. Rom. provincia, a prætore emeretur, et quidem eodem omnibus annis pretio, nempe quaternis sestertiis singuli tritici modii, duobus autem hordei. vid. Argument. l. iii. in Verr. Ceterum, utrum ad Siciliam solam istud caput pertinuerit, an vero alias etiam provincias complexum sit, de eo non convenit inter eruditos. Illud nobis videtur e Ciceronis loco laudato colligi posse; hoc contendit Contarenus l. c. Atque hoc caput, cum nonnullis aliis fortasse, de modo comportandi distribuendique frumenti, Semproniæ additum est. Nam uti in ceteris rebus, de quibus aliquoties ad populum latum, tamquam de ambitu, de repetundis, semper summa primæ in eo genere legis servata est, nempe ut agi in hominem posset, ut pœna esset crimini constituta, cetera autem de personis, de modo judicii, de genere pœnæ mutata sunt: sic in frumentariis legibus semper illud e Sempronia servatum est, ut semissibus et trientibus populo venderentur modii singuli, in ceteris autem rebus quædam addita sunt aut mutata. Id ex eo intelligi potest, quod a Clodio remissos esse populo trientes cum semissibus tradunt auctores rerum Rom. Ceterum ex dictis intelligitur, Semproniam legem sæpe intermissam esse, repetitam autem vel rogationibus tribunorum, auram popularem captantium, vel ab ipsis optimatibus auctoritate senatus, cum interesset senatui, ut se populo gratiosum redderet, eoque facilius tribb. pl. seditiosas leges rogantibus resistere posset. vid. Plutarch. in Catone et Civil. monitis. Atque de hac ipsa lege, aut certe de Clodia, sermo est ap. Cic. ad Att. ii. 19. ubi Cæsar minatus esse dicitur legi *Rosciæ* et *Frumentariæ*, quod mortuo plausu in theatro ab equitibus ac plebe acceptus erat, Curio autem filius summo, quod unus Cæsaris et Pompeii nimiam potentiam libere insectaretur. Nam sic ulcisci equites putabat, si honorem in XIV. sedendi adimeret, plebem autem, si frumentum, quod exiguo pretio e Sempronia lege a Terentio et Cassio ac paullo ante a Senatu Catonis auctoritate in consuetudinem et usum revocata acciperent. Manutius ad eum locum non satis accuratus est.

CLODIA *P. Clodii* trib. pl. A. U. DCXCV. Hac Semproniæ legis beneficium auctum est. Tulit enim, ut gratis daretur frumentum, quod antea semisse ac triente dabatur. Dom. 10. Sext. 25. Ascon. in Pis. 4.

OCTAVIA, *M. Octavii* Cn. F. qui legem frumentariam, incertum quando, tulit, ex qua modica largitio et illis temporibus necessaria fiebat, quod, ut Pighio videtur, majus pretium in modios singulos statuebat. Cic. Off. ii. 21. Ad eum pertinet locus Brut. 62. unde patet, ætate M. et L. Luculli floruisse.

L. PHILIPPI tribuni A. U. DCXLIX. perniciosa, sed non perlata. l. c.

FRUMENTARIA *Siculorum*, quæ et HIERONICA dicitur, vid. *Hieronica*.

FUFIA lex juris publici et reip. Rom. saluberrima fuit. Male in plerisque vulgatis libris *Fusia* dicitur. In Græviana quoque hic varietas est, et interdum, v. c. in Vat. 7. 9. *Fusia* errore operarum expressum est. Tulit eam Tribunus quidam *Fufius*. Est autem, ut *Ælia* et *Cæcilia Didia*, de modo comitiorum et legum ferendarum (unde cum iis sæpe apud Ciceronem conjungitur) et inter remedia furorum tribunitiorum refertur. in Sen. p. Red. c. 5. in Vat. c. 7. 9. Sancitum erat hac lege, *ne omnibus diebus fastis legem ferri liceret*, de prov. Cons. c. 19. pro Sext. c. 15. Ejus etiam mentio ad Att. iv. 16. Har. R. 27. in Pison. 4.

FUFIA lex, lata a *Q. Fufio Caleno* (non *Fusio*, nam ap. Dionem dicitur Φούφιος) tribuno pleb. M. Messala et M. Pisone Coss. A. U. DCXCII. Ei occasionem dedit Clodius. Qui cum sacra Bonæ Deæ polluisset, et de ea re e SCto Consularis rogatio facta esset, ex qua a prætore in judicio Clodiano judices legerentur, amicusque Clodii Fufius videret, ea lege perlata, ægre servari posse Clodium; tulit ipse, ut judices sorte ducerentur, quod ita facilius putaret judices ejusmodi fore, qui se corrumpi sinerent. Ejus legis defensor fuit Hortensius, quod a rogatione Consulari solo genere judicium differret, putaretque, nullis illum judicibus absolvi et vel plumbeo gladio jugulari posse. ad Attic. i. 14. 16. in quo vehementer deceptus est.

FURIA s. FUSIA; nam idem nomen est, et *Furii* iidem et *Fusii* sunt appellati. v. Liv. iii. 4. Quintil. i. 10. et Hotomann. ad Verr. i. 42. ubi male vulgo legunt *Furias Fusias*. Ea est *de testamentis*, unde *testamentaria* appellatur. Ex legibus duodecim tabularum licebat

legata facere de re sua, quot quis vellet. *Uti quisque legassit suæ rei, ita jus esto.* Sed cum sæpe tantum legaretur, ut aut non sufficeret res mortui, aut saltem absumeretur ita legatis, ut heredi nihil relinqueretur; noluerunt multi hereditates cernere. Quare, cum intersit reip., valere voluntates morientium, cœperunt quidam *de modo legatis constituendo* cogitare. Itaque tulit ad populum primus C. Furius, *ut non liceret plus, quam mille asses legati nomine capere, isque quadruplum solveret, qui plus cepisset.* Menardus ad Cic. l. c. Theophilus ad Instit. l. ii. c. 22. Ejus legis mentio est ap. Cic. in Verr. i. c. 42. pro Balbo c. 8.

Furia Atilia est *L. Furii* et *Sext. Atilii* tribb. pl. A. U. dcxvii. de Mancino hostibus dedendo, quibuscum injussu Senatus et populi pacem fecerat. Off. iii. 30.

Gabinia est *A. Gabinii* tribuni pl. ejus, qui postea Consul cum L. Pisone fuit, unde etiam *Auli* lex dicitur ad Atticum vi. 2. Ea cautum est, *ne provincialibus liceret Romæ versuram facere*, h. e. pecuniam fœnori sumere: *quodsi quis pecuniam provinciali dedisset, ne ex syngrapha ejus rei causa facta jus redderetur a magistratibus provincialibus.* Hoc clarissime apparet ex ep. ad Att. v. 21. (ubi v. not.) vi. 1. Nihilo minus in hac lege explicanda doctissimi viri, P. Manutius, Jac. Cujacius aliique errarunt. conf. Dissertatiunc. nostr. de negotiatoribus.

Gabinia *tabellaria*, vid. *Leges Tab.*

Gabinia alia est ejusdem trib. pl. in Or. pro L. Manilia c. 19. Ibi conqueritur, non licere Pompeio per obtrectatores; A. Gabinium secum inter legatos educere in bellum, adeoque expertem esse gloriæ ejus imperatoris atque exercitus, qui ejus consilio, periculo ac lege constitutus sit. Ex quo intelligi potest, Gabinium pertulisse legem *de Pompeio Piratico bello præficiendo*, quod c. 17. diserte dicit. Clarius de hac lege Plutarchus loquitur in Pompeio p. 631. ed. Wechel. Ἔγραψε δὲ Γαβίνιος εἷς τῶν Πομπηΐου συνήθων νόμον, οὐ ναυαρχίαν, ἄντικρυς δὲ μοναρχίαν αὐτῷ διδόντα, καὶ δύναμιν ἐπὶ πάντας ἀνθρώπους ἀνυπεύθυνον. Ἐδίδου γὰρ ἄρχειν ὁ νόμος αὐτῷ τῆς ἐντὸς Ἡρακλείων στηλῶν θαλάσσης, ἠπείρου δὲ σταδίους τετρακοσίους ἀπὸ θαλάσσης—πρὸς δὲ τούτοις ἑλέσθαι πεντεκαίδεκα πρεσβευτὰς αὐτὸν ἐκ τῆς βουλῆς ἐπὶ τὰς κατὰ μέρος ἡγεμονίας, χρήματα δὲ λαμβάνειν ἐκ τῶν ταμιείων καὶ παρὰ τῶν τελωνῶν, ὅσα βούλοιτο, καὶ ναῦς διακοσίας κύριον ὄντα πλήθους καὶ καταλόγου στρατιᾶς καὶ πληρωμάτων ἐρετικῶν. Ei legi se Catulus, Roscius, aliique, sed frustra, opponebant, et tandem, invito senatu, perferebatur. vid. inpr. Dio Cass. xxxvi. p. 10.

Gabinia alia ejusdem *A. Gabinii* est, legi *Pupiæ* similis, de qua suo loco. Ea sancitum est, *ut mense toto Februario quotidie*, h. e. omnibus diebus, quibus Senatus haberi posset, *Senatus legationibus daretur*, ad Qu. Fr. ii. 12.

L. Gellii et Cn. Cornelii lex A. U. dclxxxi. tempore belli Mithrid. de senatus sententia sanxit, *ut cives Romani essent optimo jure, quos Cn. Pompeius Imperator de Consilii bellici* (ut Cic. appellat in Vat. c. 15.) *sententia sigillatim civitate donarit*. Or. pro Balbo c. 8. 14.

Glaucia, v. *Servilia de repetundis*.

C. Gracchi *frumentaria*, v. *Frumentariæ*.

C. Gracchi lex *de judicio capitis civis Rom.* v. *Semproniæ leges*.

Helia, quæ a nonnullis e Cicerone laudatur, v. c. in Nizoliano lexico, est Ælia, de qua suo loco. *Heliam* gentem nullam Romæ fuisse docet Perizonius, de num. Consul. p. 35. in Triga Diss. p. 151.

Hieronica sæpe in Verrinis memoratur, v. c. ii. 13. iii. 7. 51. iv. 22. Lex fuit Siculorum, ex qua inter aratores (h. e. qui agros publicos pop. Rom. hac conditione ac lege tenerent, ut decimas quotannis darent pop. Rom.) et decumanos (h. e. publicanos, qui decumas redemerant,) judicia fierent. Verr. ii. 13. Eam dederat Hiero rex, pop. Rom. amicus, suis aratoribus et decumanis. Similis autem erat legibus locationum pactionumque Censoriis. Nam ea constitutum erat, *quibus conditionibus aratores Siculi agros Regis obtinerent. Scripta ita diligenter est*, ait Cicero, Verr. iii. 8. *ut eum scripsisse appareat, qui alia vectigalia non haberet, ita severe, ut tyrannum; qua lege Siculis tamen arare expediret. Nam ita diligenter constituta sunt jura decumano, ut tamen ab invito aratore plus decuma non possit auferri.* Cum igitur Rupilius prætor Siciliam in provinciæ formam redigeret, eam de consilii sententia retinuit, et aratoribus agri Romanorum publici dedit, quod ejus æquitatem perspexerat.

Hirtia, lata jussu Cæsaris a prætore *A. Hirtio*, qua sancitum est, ne quis Pompeianus, qui vivat, teneat dignitatem. Phil. xiii. 16.

Hostilianæ Actiones, v. Ind. Histor.

Judiciariæ sunt, quibus constituitur, penes quem ordinem judicia sint, *Sempronia, Plotia, Cornelia, Aurelia, Pompeia;* de quibus suis locis. in Pison. 39. vide inprimis *Aurelia* Lex. Sigon. de Antiqu. Jur. C. R. ii. 18.

Juliæ leges. De Harusp. resp. c. 23.

memorantur *leges Juliæ* contra auspicia latæ. Eæ sunt, quas in Consulatu primo tulit. vid. Plut. in Cæsare, p. 713. ed. Wechel.

Agraria Julia, primo consulatu, quem cum Bibulo gessit, lata, qua *Campanum agrum et Stellatem XX. millibus civium, quibus terni pluresve liberi essent, divisit;* eique rei XXviros constituit ex iis, qui maximos honores gessissent, unde etiam Ciceroni is honor, sed frustra, oblatus est. Ep. ad Att. ii. 2. 19. Ceterum conf. Fr. Fabric. in vita Ciceronis, de hoc XXviratu. Ei cum Bibulus obnuntiaret, quam potestatem lex *Ælia* dabat, armis foro expulsus est. Suet. in Cæs. c. 20. De ea conf. ad Att. ii. 16. 18. Ea lex ut valeret, hoc adjectum habebat caput, ut candidati se ipsi jurejurando exsecrarent, si, impetrato, quem peterent, magistratu, mentionem fecissent de agro Campano aliter possidendo atque ex hac lege; unde Laterensis eo anno tribunatum petere destitit. vid. pro Planc. c. 5. et ibi Manut. Hæc lex etiam memoratur Phil. v. 19. Ejus fragm. vide apud Gœsium in script. R. Agr. p. 530. Ceterum multa ad hanc legem, et Ciceronis ad eam pertinentia loca, inprimis de XXviratu, illustranda, habet Mazochius de Amphith. Campano p. 14. sqq. E veteribus inprimis legendus Dio Cass. xxxviii. init.

Julia *de provinciis ordinandis*, lata in primo Consulatu, qua repetita et aucta est *Cornelia*, de qua supra. Jubebat duas rationes in provincia apud duas civitates deponere, easdemque totidem verbis ad ærarium referre. Ep. ad Div. v. 20. ii. 17. ad Att. vi. 7. ne prætoriæ ultra annum, consulares ultra biennium obtinerentur. Phil. i. 8. Quæ autem lex *Julia* Phil. iii. 15. commemoratur, ex qua Brutum, Plancium, aliosque provincias obtinere placebat Ciceroni, privilegium fuit, quo his provinciæ istæ datæ sunt contra legem *Semproniam*, quæ SCto decerni Coss. et Prætt. designatis provincias jubebat.

Julia *de repetundis*, lata in primo Consulatu, post *Calpurniam*, *Aciliam*, *Serviliam*, *Corneliam*, acerrima et justissima. Sext. 64. in Pis. c. 16. pro Rab. P. c. 4. in Vatin. c. 12. *Ausus est Gabinius, muto exire de provincia, educere exercitum,* (quod olim lege prohibitum non fuisse docent Duker et Drakenb. ad Liv. xxvii. 43.) *bellum sua sponte gerere, in regnum injussu populi aut senatus accedere, quæ cum plurimæ leges veteres, tum lex Cornelia majestatis, Julia de pecuniis repetundis planissime vetant* &c. Lex *Cornelia* vetat, quatenus majestas pop. Rom. his rebus minuitur: *Julia,* quia talia fieri solent pecuniæ acceptæ causa. conf. argum. Or. pro Rab. Posth. De hac lege est etiam locus in Pison. c. 21. Eadem lex est quæ ibi nominatur c. 37. et in universum ex hac oratione plurimum lucis capit, quod in ea objiciuntur Pisoni et Gabinio, quæ contra hanc legem fecerant. Constitutum erat ea lege, quid et a quo accipere in provincia liceret, ad Att. v. 10. et 16. *Scito non modo nos fœnum, aut, quod lege Julia dari solet, non accipere, sed ne ligna quidem, nec præter quattuor lectos et tectum quemquam accipere quicquam* &c. Jubebat etiam post *Serviliam* et *Corneliam*, si e bonis, de repetundis condemnati, non tantum redigeretur, quanti ei lis æstimata esset, reliquias ab iis persequi, ad quos ea pecunia pervenisset; ex quo legis capite Rabirius Posth., condemnato e lege *Julia* Gabinio, accusatus est. vid. c. 4. Ea autem oratione ostendit, hoc capite legis equites, ut tota lege, non teneri. Ceterum multa hujus legis capita fuisse intelligi potest e Cœlii epist. 8. qua unum et centesimum caput laudatur; quæ epistola multum facit ad hujus legis rationem cognoscendam. Huc pertinet etiam locus Flacc. c. 6. Ex iis legis capitibus multa servata sunt in Pandecte l. xlviii. tit. 11. v. de hac lege Lips. ad Tac. A. xiv. 28. et Interpp. Suetonii ad Cæs. 43.

Julia *de sacerdotiis* lata, in qua lex *Domitia* repetita, et ei quædam addita sunt. Ex ea licebat etiam absentis rationem habere in creandis sacerdotibus. ad Brut. ep. 5.

Julia *Sumtuaria*, ad Att. xiii. 7. a Dictatore Cæsare lata. Quamquam enim P. Manutius ad Cic. ep. ad Divers. vii. 26. plane vocat in dubium hanc legem, atque etiam Gellius ii. 24. Octaviano tribuit Juliam sumtuariam: tamen ex l. c. satis apparet, superiores sumtuarias leges ab eo repetitas et severius sancitas fuisse. Nam propterea ex Hispania scripsit, se postea Romæ mansurum, ne leges suæ negligerentur, ut neglecta esset illa, quam de sumtibus faciendis tulisset. Si ab alio lata sumtuaria neglecta esset, ut placet Manutio, unde timet Cæsar, ne suæ quoque contemnantur? Aliorum leges sæpe neglectas scimus (vid. v. c. *frumentariæ leges*); sed non facile vivo latore, in primis eo, qui potens esset, et legem suam conservatam vellet. Itaque Cæsar non putasset, hoc in his legibus ausurum quemquam, et propterea in Hispaniam abiit. Nunc cum aliter videt evenisse, et jam initium negligendarum legum suarum factum esse in *sumtuaria*, Romæ manere vult, ut præsentia sua absterreat homines a tali re auden-

da. Denique si alius legem neglectam dicere voluit, cur sumtuariam potius nominat, quam quamcumque aliam? De hac lege Cæsaris intelligendus sine dubio est etiam locus ad Div. ix. 15. nam ea epistola scripta est paullo ante, quam Cæsar in Hispaniam iret post bellum Africanum. Ceterum is neglectus legis eum movisse videtur, ut postea severe eam exerceret. vid. Sueton. c. 43. et ibi Torrent.

Julia *de Legationibus liberis*. *Liberæ legationes* dicuntur, cum Senatoribus, privatæ rei causa, tamquam voti solvendi, hereditatis aut syngraphæ persequendæ, extra Italiam abeuntibus, jus nomenque legati pop. Rom. SCto datur, ut eo majori cum dignitate, securitate &c. ubique versari possint. Harum tempus olim infinitum fuit. Namque hanc ipsam ob causam liberæ dici videntur, quod exire et redire liceret, cum placeret. Sed quoniam multi nimis abutebantur legationis nomine ac jure, Cicero Consul retulit ad Senatum de tollendis legationibus liberis Senatus Consulto. In quo cum ei tribunus plebis quidam intercessisset, effecit tamen, ut annuum tempus esset, quod antea infinitum erat, de Legib. iii. 8. Julius Cæsar postea de his legationibus tulit, *ut quinquennium tantum durarent*. ad Att. xv. 11. Ceterum de legationibus liberis, nulla necessitas mihi videtur esse statuendi, peculiari lege sancitum esse. Nam potuit legis de provinciis caput esse de legationibus liberis, quod eæ in primis ad provincialium injuriam pertinebant.

Julia *de publicanis tertia parte pecuniæ debitæ relevandis*, lata est in primo Consulatu, quam primus scivit Plancius. Cic. pro Plancio c. 14. Ea lege sibi equestrem ordinem Cæsar adjunxit; cum Cato contra, publicanis nimis acerbus quod erat, a Senatu equites abalienaret.

Juliæ *judiciariæ* Phil. i. 8. His abrogavit Aureliam de judiciis cum tribus civitatis ordinibus communicandis, sublatis e numero judicum Tribunis ærarii. Sueton. c. 41. deinde de judicibus legendis, eorum censu, ætate, sanxit eadem lege.

Julia *de vi et majestate*. Ea sancitum est, ut de vi et majestate damnatis aqua et igni interdiceretur. Phil. l. c. Ea non est confundenda cum *Julia* altera de majestate, cujus fragmenta sunt in libris juris civilis. Nam ea est Augusti. De lege *de vi* vid. Jul. Paull. Sentent. Rec. v. 26. ap. Schulting. Juris-Prudent. Ante-Justin. p. 520. sq.

Julia *L. Julii Cæsaris*, qui consul fuit cum P. Rutilio Lupo, bello Sociali A. U. dclxiii. *de civitate cum Sociis et Latinis communicanda*, pro Corn. Balb. c. 8. Cujus legis hoc caput erat, ut ad eos tantum populos hoc beneficium pertineret, qui fundi (ei legi sc.) facti essent, h. e. ut liberum cuique civitati sociorum Latinorumque esset, utrum vellent hoc beneficio uti, nec ne? Itaque etiam Heracliensium et Neapolitanorum multi hoc beneficium repudiabant, h. e. ei legi fundi fieri nolebant. Nam, quemadmodum donatio nullam vim habet, nisi is, cui fit, ei donationi fundus fiat, s. uti loquuntur ICti, accipiat donationem. Sic nulla lex Romana, qua beneficium sociis aliisque populis tribuitur, rata esse potest, et ex ea lege beneficio quisquam uti, nisi eam legem probaverit, h. e. professus sit, se beneficio legis uti velle. Hæc quamquam jam ab aliis, tamquam Grævio, dicta sunt, tamen placuit repetere, quod in hac formula, *fundi facti sunt populi*, explicanda etiam nunc errare doctos viros inveni.

Junia *de peregrinis*, v. *Penni de peregrinis*.

Junia Licinia, v. *Licinia Junia*.

Lætoria (pro quo in multis vulgg. Ciceronis libris male est *Plectoria*, *Lectoria*, *Pletoria*, solenni librariorum aberratione, v. Drakenb. ad Liv. xxxiv. 45.) *contra circumscriptiones adolescentum*. de Off. iii. 15. vid. Manut. ad Cic. locis infra citatis, Salmasium ad Capitolinum in Anton. p. 330. et Gruterum ibidem. Ea minorennitatis, ut vocant, anni definiti sunt. Ea enim cautum est, *ne* xxv. *annis minores stipulari possent*, auctore Sueton. L. iv. Rhetor. ap. Priscian. et inter fragmenta Suetonii: unde *Quinavicennaria* Plauto dicitur in Pseud. i. 3. 68. Hac lege rei privatæ judicium, publicum factum est, ut Cic. ait de Nat. Deor. iii. 39. Alia ejus capita collegit Heinecc. H. I. C. p. 84. in quo non videtur locum in Capitolini Marco inspexisse. Nam V. Cl. dicit, ibi tradi, minoribus petentibus, causa cognita, datos curatores e lege hac. Capitolinus dicit: *Curatores datos ex ea propter lasciviam et dementiam*, Antonium autem statuisse, *ut omnibus adultis curatores darentur, non redditis causis*. Sed dudum ante Heineccium sparsa legis hujus capita collecta sunt a Gothofredo ad *l. 2. Cod. Theodos. de donat*. Tulit *M. Lætorius Plancianus* Trib. Pl. A. U. ccccxc. cf. doctos viros ad Caii Instit. i. 8. de Curationibus.

Licinia Mucia, lata a *L. Licinio Crasso* Oratore et *Q. Mucio Scævola* A.

U. DCLVIII. *de civitate, ne quis sit pro cive, qui non sit civis.* de Or. ii. 64. Offic. iii. 11. pro Balbo 21. 24. pro Cornelio majestatis reo, ubi *lex de civibus regundis* dicitur, ad qu. l. v. Asconius. Licebat autem ex ea lege his, ex quorum civitate erat, qui pro cive Rom. esse haberique volebat, eum repetere, quod et lege *Papia* licebat: quod intelligi potest e Brut. c. 16. Hanc legem causam præcipuam belli Italici fuisse tradit Cicero de Off. iii. 11. atque hac sine dubio de causa perniciosam appellat in Cornelianæ i. fr. Ceterum de hac lege vid. in primis Balduini Juris-pr. Muc. p. 100. ubi de toto hoc legis genere, quod est de civitate, agit.

LICINIA JUNIA, a *Licinio Murena* et *D. Junio Silano* Coss. A. U. DCXCI. lata. Lege *Cæcilia Didia* sancitum erat, ut lex ferenda per trinundinum promulgaretur. Hoc legis illius caput novis severioribusque pœnis sanxit *Licinia Junia*, unde utraque lex sæpe jungitur a Cicerone, Phil. v. 3. pro Sext. 64. ad Attic. iv. 16. ii. 9. Vatin. c. 14.

LICINIA *Crassi* Oratoris, similis *Æbutiæ*, qua cautum est, ne ei, qui de aliqua curatione ac potestate ferret, collegis, cognatis, affinibus eam potestatem curationemve mandare liceret. Agr. ii. 8. pro Domo 20.

LICINIA de *ambitu*, et quidem de *sodalitiis*, lata Cn. Pompeio et M. Crasso Coss. A. U. DCXCVIII. vid. Argum. Or. pro Plancio. Nam ex ea lege accusatus est a Laterense Plancius. Erat autem lex severissima, et *editicios judices* concedebat, h. e. eos, quos accusator edidisset, cum in ceteris judiciis, qui præerat judicio, sortiretur judices, reus et accusator, quos vellent, rejicerent, quod multo æquius videtur. Sed senatus, cujus bona voluntate hæc lex lata est, propterea in hac causa editicios judices edi volebat, quod existimabat, si reo judices ab accusatore ederentur, accusatorem eos editurum ex iis tribubus, quas reus largitione devinctas haberet. Ita fore, ut iidem et testes et judices essent. Neque vero cuiquam melius de largitione facta constare posse, quam tribulibus. Itaque Cicero Laterensem reprehendit, qui, cum Plancium ex hac lege accusaret, non eas tribus edidisset, quas maxime clamaret corruptas esse, sed longe alias: ex quo intelligatur, eum non tam legem de sodalitiis, quam editicios judices secutum esse. vid. pro Plancio c. 15. 16. sqq. ex quo loco, aut oratione, hujus legis ratio unice cognoscenda est. De hac lege capit etiam P. Manutius locum Cœlii ep. 2.

LIVIÆ leges, quarum mentio ap. Cic. de Legg. ii. 6. et in Cornelianæ i. fragmentis, sunt *Livii Drusi* Trib. plebis seditiosi A. U. DCLXII. non perlatæ. Tulit autem *frumentariam*, de qua supra, *judiciariam*, qua judicia communia essent senatoribus et equitibus, item *agrariam* de Coloniis deducendis per Italiam et Siciliam, et alias. Cicero autem loc. cit. dicit has leges et Apuleias Titiasque *uno Senatus versiculo* sublatas esse, h. e. permissa Coss. republica, hac formula: Videant Consules, ne quid detrimenti capiat respublica. cf. l. c. c. 12.

LURCONIS lex de *ambitu* lata est ab *Aufidio Lurcone*, unde *Aufidia* dicitur, A. U. DCXCII. Pisone et Messala Coss. quæ qualis fuerit, cognoscitur ex Ep. ad Att. i. 1.

LUTATIA vel LUCTATIA, lata *Q. Lutatio Catulo* et M. Æmilio Coss. A. U. DCLXXV. de *vi*, acerbior *Plotia*, qua sancitum est, ut etiam festis diebus ludisque, quibus judicia nulla erant, (vid. Act. i. in Verr. 10.) de vi quæri posset. pro Cœlio c. 1. (ubi Pighius ad a. DCLXIV. legi vult *retulit* pro *tulit*) et 29. Propterea autem adeo severe de vi sancitum est, quod eo tempore arma in ipsa urbe versabantur civilia, adeoque severissimis legibus coërcenda vis erat. l. c.

MÆNIA, lata a *Mænio* trib. pl. A. U. CCCCLXVII. ut patres ante inita a populo suffragia fierent auctores ejus rei, quam populus jussurus esset, neque adeo reprehendere comitia, h. e. irrita facere, possent. in Bruto c. 14. Ad hanc legem respicit Livius i. 17: *Decreverant, ut, cum populus regem jussisset, id sic ratum esset, si Patres auctores fierent, hodieque in legibus magistratibusque rogandis usurpatur idem jus, vi ademta. Priusquam populus suffragium ineat, in incertum comitiorum eventum patres auctores fiunt.* Ceterum lex Mænia confirmavit tantum et repetiit legem *Publiliam* in eandem sententiam jam A. U. CCCCXIV. a Q. Publilio Philone Dictatore latam. Liv. viii. 12. vid. Gronov. obs. i. 25. qui locum illum Ciceronis egregie illustrat.

Lex MAJESTATIS, Corn. Sullæ, in Pison. c. 21. v. *Cornelia de majestate.* Præter eam de majestate laudantur apud Ciceronem *Apuleia, Varia, Julia,* de quibus suis locis.

MAMILIA *de regundis finibus agrorum*, h. e. fundorum; qua constitutum est, ut in finibus agrorum, quinque

pedes in latitudinem relinquerentur, ut Legg. xii. tabb. constitutum esset, et *singuli* arbitri regendis finibus darentur, cum e Legg. xii. tabb. tres essent, si de finibus orta controversia esset. de Legg. i. 21. Hunc locum non vidit Cl. Heineccius H. J. C. R. p. 85. 86. ubi pluribus de hac lege (ex Gœsio) disserere instituit, quod a paucis intelligatur. Nihil igitur de arbitris. Ceterum de hac lege vid. Gœsius ad script. Agr. p. 339. et in not. p. 182. 191. &c. Primus fragmentum ejus protulit Lipsius Elect. i. 15. Lata est A. U. DCXLII.

MAMILIA in Bruto c. 33. 34. In edd. vulgg. est *Manilia*, quæ nomina confunduntur sæpissime in libris. Est rogatio ea, de qua Sallust. B. Jug. c. 40: *Inter ea C. Mamilius Limetanus trib. pl. rogationem ad populum promulgat, uti quereretur in eos, quorum consilio Jugurtha Senati decreta neglexisset, quique ab eo in legationibus aut imperiis pecunias accepissent; qui elephantos, qui perfugas tradidissent, item qui de pace aut bello cum hostibus pactiones fecissent.* Ibi optimi Codd. et plerique habent *Mamilius;* sed nonnulli tamen *Manilius* et *Mallius*. Item apud Gellium vi. 11. *Mamilius* defendit etiam Pighius Annal. T. iii. p. 123. vid. plur. ap. Cortium ad Sallust. l. c. De nominum illorum confusione vid. et Gruter. ad Cic. de Or. i. 58. Interpp. ad Liv. xxvii. 35. et mox in *Manilianis* Legg.

MANILIA, a Trib. pl. C. Manilio lata et a Prætore Cicerone defensa, qua *Pompeio Mithridat. belli reliquiæ persequendæ traditæ* sunt. vid. Arg. Orat. pro Lege Manil. Orat. c. 29. Plutarchus in Pompeio. p. 643. ed. Wechel.

MANILIA de *suffragiorum confusione*, pro Mur. c. 23. a *C. Manilio* trib. pl. A. U. DCXXCVII. lata. Hæc est eadem, quæ in Corneliana dicitur *de libertinorum suffragiis*. Ea enim lege, cujus ei auctorem Cornelium fuisse dicebat accusator, sancitum est, ut libertinis in omnibus tribubus suffragium esset, ut Asconius in Milonianam prodidit. Ante enim libertini omnes in tribubus quattuor urbanis suffragia ferebant, in quas cum reliqua fece conjecti erant a Censore Fabio, qui hoc salubri instituto Maximi cognomen meruit.

MANILIANÆ Leges *venalium vendendorum*, in l. i. de Orat. c. 58. erant formulæ, quibus uti possent in rebus vendendis emendisque, qui se decipi nollent: unde *Actiones* vocantur a Varrone R. R. ii. 5. 11. unde et verbosiores fuisse discimus. Exemplum talis legis est apud eundem ii. 3. 5. Auctorem habebant *Manium Manilium*, ICtum eum, qui A. U. DCIII. Consul cum L. Marcio Censorino fuit. De Scriptura, utrum *Manil.* an *Mamil.* v. Victor. ad Varr. l. c. variant enim libri.

MARIA lata a *C. Mario* trib. pl. eo, qui postea sæpe Consul fuit. A. U. DCXXXIV. ambitum coërcet et libertatem suffragii ferendi auget. Jussit enim *ut pontes angustiores fierent*, quos suffragium ferentes transibant, de Legg. iv. 17. ne quis scil. inspicere tabellam posset, ne rogare de suffragio, aut appellare ferentem. Ea lex, quia potentiæ procerum opposita erat, a Cotta et Metello Coss. oppugnata SCto est, sed frustra. vid. Plutarch. in Mario p. 407. ed. Wechel.

MEMMIA, quæ ex Orat. pro S. Roscio laudatur, rectius *Remmia* dicitur, de qua suo loco.

MUCIA LICINIA, vid. *Licinia Mucia.*

MILITARES LEGES. Pro Flacco c. 32: *Si justas inimicitias putabas, cur, cum trib. mil. Flaccus esset, in ejus legione miles fuisti, cum tibi per leges militares effugere liceret iniquitatem Tribuni?* Ap. Lipsium de re milit. xv. 15. de legibus militaribus agitur, sed de legibus furti tantum, nihil de ceteris, aut de ea, ad quam respexit Cicero. Ea autem hæc fuit, ut, si quis forte in ejus tribuni legionem miles allectus esset, quem sibi putaret inimicum, eamque rem plane facere posset, ut is, inquam, ex ea legione in aliam transire posset, ne iniquitati inimici obnoxius esset.

NUMARIA, Cornelii Sullæ. vid. *Cornelia numaria.*

OTHONIS lex, quæ laudatur pro Murena c. 19. est *Roscia.*

PAPIA, lata a *C. Papio*, trib. pl. A. U. DCLXXXVIII. Cotta et Torquato Coss. v. Dio Cassius xxxvii. p. 33. Eam pluribus locis commemorat Cic. pro Archia c. 5. pro Balbo 23. ad Attic. iv. 14. Offic. iii. 11. Sanxit, *ut peregrini urbe pellerentur, et socii Latini nominis in suas civitates redigerentur.* Peregrini ea ætate qui dicti sint, docet Spanhem. in Orb. Rom. p. m. 363. Hi primo capite legis ex urbe exire jussi sunt, ne se pro civibus Rom. gererent, quod a multis fiebat, ut olim Gracchorum temporibus a Penno jam sancitum erat, teste Cic. de Off. iii. 11. qui hanc crudelitatem valde improbat. Alterum caput fuit, ne socii Latini Romæ essent, ne urbes sociorum Latin. vastæ fierent, quod jam ante A. U. DLXXVI. lex *Claudia* Consularis rogatu ipsorum sociorum sanxerat, neve se pro civibus Romanis gererent v. Liv. xli. 8. 9. et paul-

lo post L. Postumius Consul, ut servaretur, edixerat ibid. xlii. 10. Itaque ex hac lege Mamertini M. Crassum quendam repetere susceperunt, a quo tamen incepto postea recessere. pro Balbo c. 23. In hujus legis tempore graviter errat Sigonius, qui eam latam esse paullo post Claudiam ait, de J. Prov. iii. 1. eumque secutus Balduin. Jurispr. Muc. p. 101. aliique, cum plus centum annis inter utramque intersit. Itaque Cicero de Off. iii. 11. a Penno, qui post legem Claudiam vixit, et legem suam A. U. DCXXVII. promulgavit, peregrinos exterminatos dicit *apud patres nostros, a Papio nuper.* Quidam vero duas leges putant latas a Papio, v. Manut. ad Agrar. i. 4.

PAPIRIA, *C. Papirii Carbonis,* qua tulit, *ut eundem trib. pleb. toties creare liceret, quoties populus vellet.* Eam dissuasere P. Africanus, Lælius, alii. Nocte sequente ob hanc legem interfectus est. Cic. in Lælio, c. 25. et aliis locis. cf. Epit. Liv. l. cix.

PAPIRIA, lex tribunitia incertæ ætatis, qua sancitum est, *ne quis ædes aut quamcumque rem, terram, aram, lignum, injussu populi consecraret.* Auctor fuit *Q. Papirius.* Cic. pro Domo c. 50.

PEDUCÆA *de incestu,* de Nat. Deor. iii. 30. lata a *Sexto Peducæo* trib. pl. A. U. DCXL. Hanc legem frustra audet e legum numero eximere Bohierius ad l. c. cum Cicero diserte dicat, *rogationem de incestu:* quæ verba interpretationem Viri summi plane respuunt. Nam actio Peducæi in Metellum, de qua hunc locum ex Ascon. in Milonianæ c. 12. interpretatur, non fuit rogatio de incestu, sed rogatio potius, ut, quoniam Metellus male judicasset, extra ordinem judex Cassius constitueretur. Neque hæc rogatio tantum indicat corruptionem humani ingenii, quam illa de incestu, ex qua intelligitur, etiam pœnis esse homines a tantis sceleribus absterrendos.

M. JUNII PENNI trib. pl. temporibus C. Gracchi A. U. DCXXVII. quam tulit *de peregrinis ex urbe ejiciendis.* Hanc legem intermissam instauravit Papius. v. *lex Papia.* de Off. iii. 11.

PHILIPPI lex *Agraria* Off. ii. 21. Est L. Marcii Philippi, qui legem talem tulit in tribunatu A. DCXLIX. similem Gracchanæ. Sed cum ei resisterent optimates, facile vinci se et antiquari legem passus est.

PISONIS *de repetundis.* vid. *Calpurnia de repetundis.*

PLAUTIA vel PLOTIA *agraria,* tribunitia incertæ ætatis, sed paullo ante Flavii rogationen lata, quæ ei similis fuit, auctore Cicerone ad Att. i. 18.

PLOTIA *judiciaria,* cujus mentio pro *Cornelio maj. reo. I.* Lata est a *M. Plautio Silvano,* Strabone, et Catone Coss. A. U. DCLXIV. Ea lege judicia cum equitibus et senatoribus communicata sunt, quod Q. Servilius Cæpio et L. Drusus frustra tentaverant. Nam tum e *Sempronia* lege equites soli judicabant. vid. Ascon. ad l. c.

PLOTIA, ejusdem trib. *de vi armatis hominibus,* ut de ejus capite quæreretur, qui vim fecisset. Ejus sæpe mentio apud Ciceronem, v. c. pro Mil. c. 13. ad Div. viii. 8. ad Att. iv. vid. Sigon. de Jud. ii. 33. Sed ibi graviter errat vir doctus, cum eam legem auctoritate Catuli latam dicit, adeoque duas leges confundit et pro una habet, quæ apud Ciceronem sæpe distinguuntur. Lex *Lutatia Catuli,* de qua supra, severior fuit *Plotia,* et sanxit præterea, ut quibuscumque diebus, etiam festis, quibus nulla exercebantur judicia, de vi quæri posset ex *Plotia* lege. Itaque non de *Plotia,* sed de *Lutatia* capiendus est Cicero pro Cœlio ab init. cum legem esse dicit, quæ quotidie quæri jubeat de vi armatis hominibus. Ceterum quid sit *vis,* docet Cicero pro Cæcina. Cælius ep. 8. scribit, Sempronium Rufum tulisse accusatori sub Tuccio calumniam, eumque reum fecisse lege *Plotia* de vi.

POMPEIA *judiciaria,* lata ab *Cn. Pompeio* in Consulatu secundo A. U. DCXCVIII. qua lege servatur quidem *Aurelia,* sed hoc adjicitur, ut amplissimo ex censu, e centuriis, aliter quam ante, judices legerentur. vid. Ascon. ad Pisonianæ c. 39. Ejus mentio apud Cicer. in Pison. l. c. Phil. i. 8. Ex his intelligitur, quomodo capienda sint Plutarchi verba in Pompeio, p. 350. ed. Wech. τὰς δίκας πειρᾶσθαι αὖθις εἰς τοὺς ἱππέας νόμῳ μεταφέρομένας· nempe ita. Non modo non adversatus est rogationi *Aureliæ,* qua equites in societatem judiciorum vocantur; sed deinde etiam eodem consulatu confirmavit, lata lege in eandem sententiam, sed adjecto capite de censu.

POMPEIA *de vi,* est *Cn. Pompeii* in tertio consulatu A. U. DCCI. lata, qua sancitum est, *ut de cæde in via Appia facta extra ordinem quæreretur.* Eam legem cognoscas licet e Miloniana et Asconii Argumento.

POMPEIA *de ambitu* ejusdem *Cn. Pompeii* tertium Consulis, ad Att. x. 4. qua gravior pœna et breviora judicia constituta sunt. Nam ternæ tantum horæ ad dicendum datæ sunt, in Bruto c. 95. add. Att. xiii. 49. ubi est dierum præsti-

tutorum mentio. v. ad locum illum P. Manutium.

Porcia, *M. Porcii Catonis* Censorii, ut existimat P. Manutius, qua cautum est, *ne quis civem Rom. vinciret, aut verberaret, aut necaret*, pro Rab. 4. Verr. v. 63. cf. Liv. x. 9. Sed si hæc lex est eadem, quæ *de provocatione* laudatur, quod mihi fit verisimile, quando utrumque ad libertatem civium pertinet, non Catonis est ea lex, sed *Porcii Leccæ* tribuni pl. A. U. DLVI. quod placet etiam Pighio ad h. a. Sigonio, et Ant. Augustino. An hæc lex Imperatoribus jus in capita civium ademerit in bello, quæri potest. Sed recte negant Sigonius et Dukerus ad Livii Epit. 57.

Pupia, a *Pupio* quodam trib. pleb. nomen habere videtur. Ejus hæc capita apud Ciceronem reperio. Primum, *ne senatus, de ulla re toto mense Januario habeatur, nisi aut perfectis aut rejectis legationibus*, ad Div. i. 4. cui post lege Gabinia adjectum est, ut ne Februario quidem, ut supra dictum. alterum, *ne senatus diebus comitialibus habeatur*, ad Q. Fr. ii. 12.

De Religione lex, quæ ad Att. i. 16. memoratur, est *Fufia*.

Remmia (pro quo vulgg. edd. *Memmiā* habent, quidam etiam *Remniam* dicunt, utrumque male, et repugnantibus Codd. melioribus, cum Ciceronianis, tum Digestorum, in quibus de hac lege est xlviii. 16.) Quo auctore et quo anno lata sit, non constat. Hoc ex Cic. pro S. Roscio Amer. c. 19. intelligi potest, fuisse oppositam impudentiæ calumniatorum, ne scil. liceret quemvis vel innocentem impune accusare, eique molestiam creare, sine causa. Ex c. 20. autem colligitur, calumniatorum fronti literam fuisse inustam. Quæ autem inuri solita sit, de eo non satis certo constat. Nam etsi valde probabilis est eorum opinio, qui K. inustam putant, quod ea prima litera est vocis *calumnia*, e veteri scribendi ratione, quæ *kalumnia* scribebat. v. Vossius Aristarch, i. 17: tamen non est omni ex parte certa, sed conjectura tantum nititur; quando nemo vett. est ejus rei auctor. Frustra ad Paullum provocat Vossius. Nihil de litera dicit. Hoc pœnæ genus sustulit deinde Constantinus M. vid, Menard. ad Cicer. l. c. Extat *Brencmanni* eruditus de hac lege libellus.

De Repetundis leges, quibus tenentur magistratus et senatores, qui in provinciis, aut propter rem judicandam, contra leges, pecunias cepere. Cic. pro Cluent. c. 37. 54. sunt *Calpurnia, Acilia, Junia, Servilia, Cornelia, Julia*, de quibus suis locis agitur.

Roscia *theatralis*, lata a *L. Roscio Othone* trib. pl. A. U. DCLXXXVI. C. Calpurnio Pisone et Manio Acilio Glabrione Coss. fautore equestris ordinis. Ea sancitum est, ne quis in quatuordecim gradibus orchestræ, in qua senatores sedebant, proximis sederet, nisi qui eques et equestri censu esset. Itaque si quis censum decoxisset eques, non licebat ei inter equites sedere. Cic. Phil. ii. 18. Nam decoctoribus cujuscumque ordinis, ut ex eodem loco constat, certus locus assignatus in theatro erat, neque solum his, qui suo, sed etiam qui fortunæ vitio decoxissent. In Or. pro Muren. c. 19. bis dicitur lex hæc equitibus dignitatem et voluptatem *restituisse:* quo verbo utitur etiam Velleius ii. 32. (ubi vid. Intt.) Ex quo colligere licet, equites jam antiquioribus temporibus separatim a plebe sedisse: nisi quis velit *restituere* intelligere *præstare*, ut sæpe est in legibus. v. Gloss. Nomic. Cod. Theod. in h. v. Ceterum quas turbas hæc lex, Consule Cicerone, dederit, cum plebi in mentem venisset, sibi eam legem ignominiæ esse, et quomodo eæ a Cicerone oratione aliqua, quæ intercidit (ad Attic. ii. 1.) compositæ sint, v. ap. Plutarch. in Vit. Cicer. et Plin. vii. 30. ubi v. Harduin. Eam secuta est lex *Julia* de eadem re. Plin. xxxiii. 2.

Rulli lex agraria, v. *Servilia*.

Rupilia lex apud Siculos dicebatur, quod *decretum* potius dicere more Romano debebant, ut facit Cicero Verr. ii. 13. Nam Rupilia lex continebat jura, quæ *P. Rupilius* Prætor victis Siculis de decem legatorum sententia, ut moris erat, dederat, cum Siciliam in provinciæ formulam redigeret. Ejus sæpe fit mentio Verrinarum secunda et tertia, quod Verres eam in jurisdictione et re frumentaria neglexerat.

De Sacerdotiis, est lex a *C. Licinio Crasso* lata, sed non perlata. (vid. *Lex Domitia*.) de Amicit. c. 25.

Leges Sacratæ hæ dici putantur in primis, quæ in monte sacro A. U. CCLX. secessione populi facta, latæ sunt, unde ipsi illi monti nomen hæsit. Liv. ii. 33. Earum mentio apud Ciceronem sæpe, in primis in iis orationibus, in quibus, in Clodiam legem, contra se latam, invehitur, quod ea legibus sacratis vim attulerat. pro Sext. 30. pro Domo c. 17. de Off. iii. 31. de Legg. ii. 7. &c. Locus in primus illustris est in Cornelianæ i. fragm. *Tanta igitur in illis* (nempe vett.Rom.) *virtus fuit, ut anno* xvi. *post reges exactos, propter nimiam dominationem*

potentium, secederent, leges sacratas sibi ipsi restituerent, *duos tribunos crearent, montem illum trans Anienem, qui* hodie *mons sacer nominatur, in quo armati consederant, æternæ memoriæ causa* consecrarent. Ad q. l. male Asconius, in monte sacro primum *sacratas* latas, dicit, et verba Ciceronis sollicitat, ut ex sequentibus patebit. Leges autem sacratas apud Livium tres reperimus, s. legis sacratæ in monte sacro latæ tria capita potius; *sacratam* enim *legem* dicit, l. c. et *sacratæ leges* per enallagen pro *sacrata* dici possunt. v. *Leges Titiæ*. 1. *ut Tribuni quotannis quinque de plebe crearentur, qui auxilio plebi adversus consules essent: 2. ut iidem tribuni pl. sacrosancti essent: 3. ut soli plebeii tribuni fierent.* Sigonius de J. C. R. i. 6. duas alias addit: 1. *ne de capite civis nisi centuriatis comitiis ageretur: 2. ne privilegia*, h. e. rogationes in homines singulos, *ferri liceret*. Et dicuntur sane sacratæ leges apud Cic. pro Dom. et pro Sext. Sed capita illius legis sacratæ fuisse, quæ in sacro monte lata est, non videntur. Decepit virum doctissimum multosque alios, quod sacratas leges a sacro monte dici, et nullas præterea alias putarunt. Mihi antiquiores hæ duæ leges videntur, et forte aut capita *legis Valeriæ* de provocatione, aut tamen ab eodem sigillatim latæ, ac deinde in xii. tabb. tralatæ. Nam lex de provocatione ipsa est sacrata, ut e Liv. ii. 8. intelligitur, et illud, de capite civis, diserte ad legem de provocatione refertur a Dionysio l. v. p. m. 334. Leges autem hæ sacratæ dicuntur propterea, *quod caput ejus, qui contra fecit, consecratur*. Hæc enim est una e tribus vel duabus sacrandarum sanctionum formis, quæ apud Ciceronem pro Balb. c. 14. et in Cornel. Fragm. commemorantur. de quibus vide interpretes et Schwarzii Dissert. de Detestatione Sacr. Nam hanc ipsam ob causam etiam Tribb. pl. sacrosancti sunt, quod ejus caput sacrum est, qui eos violavit, ut e Rabiriana intelligi potest. cf. Budæus ad Pandect. p. m. 334. Itaque etiam illa *Valeria Horatia* ap. Liv. iii. 55. sacrata lex est. Nam alias *sacratas leges*, præter eas quinque, quas Sigonius facit, in monte sacro perlatas, fuisse, nemo negare potest, qui Livium attente legit. L. iii. c. 32. concedunt patribus plebeii de decemviris, modo *ne lex Icilia de Aventino aliæque sacratæ leges abrogarentur*. Ex quo intelligitur, etiam *Iciliam* sacratam fuisse. L. vii. c. 41: *Lex quoque sacrata militaris lata est, ne cujus militis scripti nomen, nisi ipso volente, deleretur*. Memorat idem *legem sacratam Volscorum*, Hetruscorum aliorumque populorum, qua milites legebantur. vid. l. ix. c. 39. unde *sacrati milites*. ibid. c. 40. In eandem sententiam Perizonius, in Animadversionibus, de legibus sacratis tradidit. Est locus c. 10. p. 418. Ceterum locus ille classicus et præcipuus ex oratione pro Balbo et Corneliana fugiebat tum summum virum: item alter ille Livianus de sacrata militari. Illud unum addam, *Legem Valeriam* eadem formula sanciri, qua sacrata tribunitia, ap. Dionys. l. vi. p. 410.

SCATINIA vel SCANTINIA, (mire enim in hoc nomine variant Codd. vid. Ferrar. ad Phil. iii. 6.) lata a *Scatinio* trib. pl. A. U. dubium quo, *in molles et effæminatos, qui nefanda Venere uterentur*, h. e. aut ipsi muliebria paterentur, aut pueris vim facerent, quibus pœna decem millium numorum statuebat; ex qua sibi inimicos accusationem minari scribit Cœlius ep. 13. cf. Phil. iii. 6. Ex eo loco intelligitur, legislatorem Aricinum fuisse. vid. plura ap. Gravin. Origg. Jur. R. p. 433. ed. nov. inprimis Christium v. Cel. de Lege Scatinia.

SEMPRONIÆ LEGES laudantur Phil. i. 7. de quibus legendus Plutarch. in Gracchis.

TIB. GRACCHI *Agraria Sempronia*, ne quis agri plus quam D. jugera possideret, quod jam lege *Licinia* Stolonis cautum fuerat, sed neglectum jam diu: et ut tres viri tributis comitiis crearentur, qui agros dividerent, quos divites præter hunc modum possiderent. Lex perlata non est. vid. Plutarchum in Gracchis. de motibus agrariis inde a lege Licinia, in primis de *Sempronia*, vid. Appian. B. C. ii. 2. l. p. 604. ed. Toll. Vellei. ii. 2. Epit. Liv. 58. et ibi Dux. Fragmenta ejus legis habet Gœsius, Scr. Agr. p. 349. Sigon. de A. J. l. ii. 2. Ex ea lege et Coloniæ deducendæ erant. v. Agrar. ii. 12. et ibi Manut.

C. GRACCHI *Frumentaria*: v. in *Frum. LL.*

C. GRACCHI *de provinciis*. de ea vide Argument. Or. de Provinc. Cons. ipsamque orationem. Laudatur pro Balbo c. 27. ad Div. i. 7. pro Domo c. 9. Ex ea provinciæ magistratibus nondum creatis a senatu decernebantur: idque præcipuum ejus caput fuit. De ea capio etiam illa verba Verr. iii. 6: *Vectigalibus censoria locatio constituta est, ut Asiæ lege Sempronia*. Hotomannus aliter.

C. GRACCHI *de libertate civium Rom.* qua cautum est, ne de capite civis Romani injussu populi Rom. judicaretur.

Idem jam XII. *Tabb.* sancitum erat, et *Valeria* s. *sacrata lege* in monte sacro, ut Sigonio placere vidimus, pro Rab. c. 4. Verr. v. 63. Catil. i. 11. iv. 5.

C. GRACCHI, *ne quis judicio circumveniretur*. pro Cluentio c. 56. ei successit Cornelia *de falso*, ut ex eodem loco intelligi potest, quem vide.

SEMPRONIA C. Gracchi *judiciaria*, judicia a senatu ad equites transtulit. v. *Lex Aurelia*. Appian. Bell. Civ. i. p. 618. edit. Toll.

SEMPRONIA lex *de provincia Asia*, Verr. iii. 6. per quam locatio vectigalium constituta est.

SERVILIA, C. *Servilii Glauciæ* prætoris, A. U. DCLIII. quo ipso anno interfectus est. Alii annum XLVIII. ei tribuunt: sed errant, quod eo anno in magistratu non fuit. *De repetundis* fuit, acerbior superioribus. Sanxit, ut reus post primam actionem compereudinaretur, cum antea ex lege Acilia liceret, semel causa dicta, pronunciare, nisi ampliarent judices. Verr. i. 9. sæpe apud Ciceron. laudatur, v. c. pr. Rab. P. 1. 4. Capita hujus legis e scriptoribus veteribus collegit Sigonius de Judiciis ii. 27. ubi etiam extat insigne fragmentum ex P. Bembi museo editum. An sit prior *Acilia* posteriorve, vide in *Acilia*.

SERVILIA ejusdem *Glauciæ, de civitate*, eodem anno A. U. DCLIII. lata, quod, ut mihi videtur, statuerat, omni ratione equitum et plebis benevolentiam captare. Hujus quæ vis fuerit, ex Or. pro Balbo c. 24. intelligi potest. Nempe, si quis e sociis Latinis senatorem reum fecisset, isque condemnatus esset, ei ut civitatis jus tribueretur, eumque inter cives locum is occuparet, quem condemnatus habuisset.

SERVILIA *Q. Servilii Cæpionis, judiciaria*: quam suasit populo Crassus. Brut. 43. 86. Invent. i. 49. de Orat. ii. 55. pro Cluent. 15. lata ab eo in Consulatu A. U. DCXLVII. Sanxit enim, ut judicia, quæ XVII. annis ante, lege *Sempronia*, a Senatu ad equites translata essent, utrique ordini communia essent; sed eam legem aut non perlatam, aut paullo post abrogatam fuisse, ex Sigonii sententia, inde intelligitur, quod paullo post idem tulit M. Livius Drusus, et quidem incassum, vide *Leges Livias*: sed certiori argumento decidi ea res potest. C. Servilius Glaucia dicitur ap. Cic. in Bruto, certo consulatum, anno post præturam, quod lege rogaverat trib. pl. Saturninus, A. U. DCLIII. consecuturus fuisse, nisi interfectus esset, quod equestrem ordinem beneficio legis obstrinxisset. Qua autem alia potuit, nisi *judiciaria?* Nam altera, *de repetundis* nihil ad commoda equitum, qui hoc genere legum non tenebantur. Itaque certissimum puto, Serviliam Cæpionis, Servilia Glauciæ abrogatam esse, et, quæ communicata cum Senatu judicia erant, ea solis equitibus restituta eo ipso anno, quo illam alteram *de repetundis* tulit, qui est decimus annus a *Servilia* Cæpionis. Huc pertinet illud, quod in reliquiis Or. pro Scauro commemoratur, causam Cæpionis e *Servilia* lege accusati de repetundis, ad equites actam et judicatam esse.

SILVANI et CARBONIS. vid. *Carbonis* et *Silvani*.

SUMTUARIA *Julia*. vid. *leges Julias*.

TABELLARIÆ quatuor sunt; de quibus vid. Cic. de Legg. iii. 16. in Lælio c. 16.

1.) GABINIA, a tribuno plebis *Q. Gabinio* homine ignoto et sordido A. U. DCXIV. lata, *ut, in magistratibus creandis, non voce civis, sed tabellis, uterentur*, ut libere suffragia, sine inimicitiarum metu, ferre possent; unde Cic. Agr. i. 2. tabellam *vindicem tacitæ libertatis* vocat.

2.) CASSIA, *L. Cassii Longini* trib. pl. A. U. DCXVI. (qui scopulus reorum in Prætura dictus est, cujusque ob severitatem judices severi dicti sunt Cassiani,) *de populi judicio*, ut Cicero vocat de Legibus l. c. Ea lege sancitum est, *ut tabellæ etiam in judicio populi adhiberentur, præterquam in judicio perduellionis*. conf. pro Sextio c. 48. Sed in hac lege intelligenda mihi videntur multi docti homines non satis vim verborum percipere. Nam ita video fere accipere hanc legem, ut de his judiciis lata sit, quæ in Comitiis populi fiant, quod dicatur *de populi judicio*: quod est falsum. Nam in his etiam judiciis tabellæ adhibentur, quæ *a selectis judicibus* exercentur, atque id ex *lege Cassia* factum, atque ante voce pronuntiatum esse puto; quod etiam postea sanxit *Lex Cornelia*, de sententia ferenda, ut liberum esset reo, postulare. pro Cluent. c. 20. Decepit doctos homines vox *populi*; neque intellexerunt, *populi judicia* dici, non solum ea, quæ ab universo populo in comitiis aguntur, sed omnia *publica*, h. e. in quibus *causæ publicæ*, aut *crimina publica*, quæ vocantur, judicari solent, tamquam de repetundis, de ambitu, de vi, de majestate &c. Hæc autem judicia *populi judicia* appellantur, primo, quia olim ipse populus exercuerat, cum postea, quæstionibus perpetuis A. U. DCIV. adeoque ante *legem Cassiam*, constitui cœptis, omnia a selectis judicibus exercerentur, præter u-

num *perduellionis judicium*, quod lege excipitur, et usque ad *legem Juliam de vi*, populi universi fuit. v. Hotom. ad Verr. i. 5. et Orat. pro Rabir. Per. deinde, quia jussu, legibus populi, et loco populi, a judicibus administrabantur. Cic. Verr. v. 48: *Quo confugient socii? —ad populum Romanum confugient? facilis est causa populi. Legem enim se sociorum causa jussisse et vos ei legi custodes ac vindices præposuisse dicet.* Hæc tenenda sunt tironibus, cum legunt, quæ Sigonius de Judiciis L. iii. c. 1. 2. de *populi judicio* dixit. Neque enim satis distincte rem tradidit, et ea tempora, quibus omnes causæ publicæ ad populum agebantur, solæque controversiæ privatæ ad magistratum sine consilio judicum agebantur, ab his distinxit, quibus publicæ causæ omnes ad judices selectos, præter unum perduellionis crimen, actæ sunt. Nam et peculatus et majestatis causæ, quas populo proprias fuisse dicit, ad judices actæ sunt. vid. v. c. Act. i. in Verr. c. 13. Inprimis clarus locus est Verr. i. 42: *Cornelia testamentaria, numaria, ceteræ complures: in quibus non jus aliquod novum populo constituitur, sed sancitur, ut, quod semper malum facinus fuerit, ejus quæstio ad populum pertineat.* Atqui hæ causæ ap. selectos judices actæ.

3.) PAPIRIA *C. Carbonis* trib. pl. A. U. DCXXII. lata est, eaque sancitum, ut in legibus jubendis et antiquandis populus tabellis uteretur.

4.) CŒLIA, A. U. DCXLVI. lata est, eaque cautum, ut, quod unum judicium lege *Cassia* exceptum esset, perduellionis, id quoque tabellas cum reliquis judiciis communes haberet. Causam hujus legis ferendæ hanc habuisse dicitur apud Ciceronem, ut opprimeret C. Popilium inimicum. de Legg. iii. 16.

TERENTIA *Frumentaria*. vid. *Frumentariæ*.

TESTAMENTARIÆ, *Cornelia*, *Furia*, *Voconia:* de quibus v. suis locis.

THORIA, *Agraria*, *Sp. Thorii* trib. pl. A. U. DCXLVI. qua sancitum est, ne quis, qui agrum publicum in Italia a certo tempore possideret, vectigal penderet publicanis. in Brut. c. 36. Sp. Thorius agrum — vectigali levavit. Appianus de bello Civ. l. i. c. 623. de hac lege ita: *Βόριος* (leg. *Θόριος*) *δημαρχῶν εἰσηγήσατο νόμον, τὴν μὲν γῆν μηκέτι διανέμειν, ἀλλ' εἶναι τῶν ἐχόντων, καὶ φόρους ὑπὲρ αὐτῆς τῷ δήμῳ κατατίθεσθαι, καὶ τάδε τὰ χρήματα χωρεῖν εἰς διανομὰς* — sc. *τῷ δήμῳ* &c. Cautum est etiam ea lege de pascuis nonnihil, ut colligere licet e Cic. de Or. ii. 70. Ejus duo fragmenta insignia edidit Sigonius de Ant. J. I. l. ii. c. 2.

TITIA, quæ pro Muren. c. 8. laudatur, Pighio ad A. CCCCLXXXVIII. videtur esse *C. Titii* trib. pl. qui illo anno legem tulit, de quæstorum numero duplicando, et provinciis quæstoriis sortiendis, e SCto. qua opinione nihil se probabilius a quoquam dici vidisse, ait Grævius ad h. l.

TITIÆ leges, quæ de Legg. ii. 6. dicuntur, sunt *Sext. Titii*, seditiosi tribuni A. U. DCLIV. Tulit *agrariam* legem. v. Cic. de Or. ii. 11. Titia, quæ memoratur de Legg. ii. 12. sine dubio est ejusdem. Nam eodem modo, ut c. 6. jungitur *Liviis*. Atque ex eo loco mihi fit verosimile, *Titias leges* per enallagen dici pro *Titia lege*.

TRIBUNITIA lex dicitur sæpissime, quod omnes sciunt, quæ a tribuno lata est; sed illud neglexerunt omnes, quos vidi, animadvertere, *Tribunitiam legem* dici etiam eam, quam Pompeius tulit *de Tribunis reficiendis potestate pristina*, quam iis Corn. Sulla ademerat Act. i. in Verr. c. 16: *Vident adhuc post legem* tribunitiam (quam sc. Pompeius tulit) *unum senatorem vel tenuissimum esse damnatum*. Sic *judicium Junianum* significare potest non solum, quod exercuit, cui præfuit Junius, et sic est in Cluentiana; sed etiam quod fuit de Junio, in quo reus fuit Junius, ut sæpe judicia apud Ciceronem a reis vocantur. v. c. judicium Verris, Cluentii.

TULLIA, a *M. Cicerone de ambitu* lata A. U. DCXC. memoratur in Vatin. 15. pro Sext. 64. pro Mur. c. 32. sq. ex quo loco accuratius cognoscere hanc legem licet. Nam ambitus genera ab Sulpitio objecta Murenæ commemorantur et refelluntur. Pœna etiam acerbior ea constituta esse dicitur, quæ in Calpurnia fuit, nempe exilium, v. Muren. 41. idque decem annorum, ut tradit Dio Cass. XXXVII. p. 42. Morbi quoque excusationi pœna constituta est &c. v. pro. Muren. c. 23.

VALERIA, Agr. iii. 2. pr. S. Rosc. 43. l. i. de Legg. &c. est *L. Valerii Flacci* Interregis A. U. DCLXXI. qua L. Cornelium Sullam dictatorem creavit, tulitque, ut omnia, quæ fecisset, rata essent, possetque impune, quem vellet, indicta causa interficere.

VARIA lata est a *Q. Vario Hybrida* trib. pl. A. U. DCLXII. *de majestate;* qua sancitum est, ut quæstio haberetur de iis, quorum opera consiliove socii contra populum Rom. arma sumsissent. Nam eo anno Coss. L. Julio Cæsare et P. Rutilio Lupo ortum est bellum in Italia, quod Sociale, Marsicum et Itali-

tum appellatur. Hujus legis frequens mentio ap. Ciceron. v. c. pro Mil. c. 36. in Brut. c. 56. 88. Quæst. Tusc. ii. 24. &c. Sed in loco postremo Boherius, Vir summus, intelligi vult aliam legem Variam *de incestu:* quod Valerius M. iii. 7. M. Antonium de incestu accusatum tradit, eumque locum huc retulere interpretes. Sed temporum ratio facile arguit hanc sententiam. Cicero dicit se *vidisse* Antonium pro se dicentem causam lege Varia. At accusatio de incestu facta est anno quæsturæ provincialis, quam Pighius refert ad A. U. DCXL. quo Cicero natus nondum erat. Necesse igitur est, ut idem post etiam accusatus sit de majestate e lege Varia, cum Cicero jam forum attigisset.

VATINIA, *P. Vatinii* Trib. pl. A. U. DCXCIV. consule Cæsare lata, *de repetundis;* ut repetundarum judicio liceret alterna consilia rejicere, unde ipsa *lex de alternis consiliis rejiciendis* dicitur in Vatin. c. 11. *Consilia* sunt judices omnes, quos prætor sortitus est; eos omnes ex hac lege semel rejicere licet reo, semel accusatori; cum antea nonnullos tantum rejicere liceret ex eodem consilio utrique, quorum loca subsortitione prætoris replebantur. *Alterna consilia rejicere* ergo est idem ac *alterius rejicere consilia:* ut Verr. ii. 13. *cum alternæ civitates rejectæ essent;* pro alternis, semel ab accusatore, semel ab reo.

VATINIA ejusdem tribuni, qua Cæsari, cui jam lege *Sempronia* de provinciis Senatus Galliam ulteriorem attribuerat, etiam citerior cum Illyrico et tribus legionibus stipendiisque in quinquennium data est, in Vatin. c. 12. De hac lege etiam capiendus locus videtur c. 15. ubi reprehendit Cicero Vatinium, *quod sua lege factus sit legatus Cæsaris in Gallia.* Nam quod Manutius putat, legem ab eo latam, ut legati provinciales a populo crearentur, nullo idoneo testimonio demonstrari potest.

VATINIA alia rogatio, sed non perlata, memoratur in Vat. c. 9. sq. qua latum est, ut quæstio haberetur de iis, quos L. Vettius, qui in senatu confessus esset, se cum telo fuisse et Cn. Pompeium occidere voluisse, participes illius consilii fuisse diceret.

De VI leges, *Plotia* et *Lutatia.*

VIARIA lata a *C. Curione,* Paullo et Marcello Coss. A. U. DCCIII. *de viis muniendis,* non dissimilis Agrariæ Rulli. Cœlius ep. 6. Ad hanc ferendam legem quid Curionem impulerit, docet Appianus B. C. l. ii. p. 732. ed. Toll. Nempe quod ære alieno oppressus pecuniam acceperat a Cæsare, ne sibi in tribunatu adversaretur. Hanc mercedem ne frustra accepisse et Pompeianis aliqua ratione adversari videretur, quod facile intelligebat, eos huic legi repugnaturos esse: *Εἰσηγεῖτο βαρυτάτας ὁδῶν πολλῶν. ἐπισκευάς τε καὶ κατασκευὰς, καὶ αὐτὸν ἐπιστάτην αὐτῶν ἐπὶ πενταετὲς εἶναι·* quæ verba similitudinem ejus cum *Servilia Agraria Rulli* satis demonstrant. Sed fortasse etiam eadem ornamenta potestatis, eandem potestatem in provinciis dedit, quam *lex Servilia.* Ex ep. ad Att. vi. 1. &c. mihi videtur colligi posse, constitutum fuisse vectigal ærario solvendum, in vehicula, esseda, rhedas, lecticas, equos, &c. quibus in itineribus uterentur, ut ea pecunia in viis muniendis consumeretur. Nam cum Vedius Ciceroni obvius factus esset cum duobus essedis et rheda, equis juncta, et lectica et familia magna; horum causa dicit Cicero, Vedio solvendum ex lege Curionis, si perferatur, sestertia centena. Id vectigal simile fuisset ex parte ei, quod nos dicimus *Geleite,* quod in vias muniendas impenditur, hoc certe sub titulo exigi solet. Quidam hanc legem male *Vivariam* aut *Vinariam* aut *Vineariam* appellant. v. Contarenus de Frum. Larg. c. 9. Lips. Elect. i. 8.

VILLIA, v. *Annales.*

VOCONIA, lata a *Q. Voconio Saxa* Trib. pl. A. U. DLXXXIV. suadente Catone. Est *testamentaria,* de mulierum hereditatibus: qua sancitum est, ut, *qui post A. Postumium et Q. Fulvium Censores census esset, ne heredem virginem, neve mulierem, faceret.* Cic. in Verr. i. 42. neve mulier legati nomine plus caperet, quam heres. ibid. 43. Eadem lex laudatur pro Balbo c. 8. de Fin. ii. 17. de Senect. c. 5. *Censi* e Voconii mente sine dubio erant *cives,* quod nemini licebat deferre ad Censorem rem suam, nisi qui civis Rom. esset. Sed in hoc verbo calumniabantur, qui rem suam ad uxorem aut filiam transferre cuperent. Nam cum illis temporibus, lex census Serviana, de vendendis incensis, non acerbe aut severe satis servaretur, et multi cives Rom. incensi essent, (causas vid. ap. Perizon. libro mox memorando p. 129.) hi, qui feminam heredem faciebant, propterea se lege Voconia teneri negabant, quod incensi essent. Atque hac calumnia verbi *census* eludebant legem, Prætoribus facilibus in re dura. Nam ex Verrinæ l. c. intelligi potest, prætores ante Verrem omnes ex hac calumnia decrevisse, et hereditates hoc modo ad filias mulieresque transire potuisse. Qui autem censi erant, adeoque

legem eludere calumniando non poterant, heredem fiduciarium faciebant, h. e. qui hereditatem cerneret quidem, sed deinde filiæ, aut cuicumque testator voluisset, redderet, si honestus esset. Nam si quis perfidus negabat se hereditatem filiæ redditurum, cogi non poterat. v. de Fin. ii. 17. de hac lege multi, in primis Balduinus, sed omnium optime Jac. Perizonius in Diss. de lege Voconia, qui primus hujus legis vim accurate perspexit.

INDEX GEOGRAPHICUS.

ABDERA, urbs Thraciæ, crasso cœlo; Democriti patria. Roma Abdera ad Att. iv. 16. dicitur, propter stuporem senatorum. v. Ind. Gr. *ἀβδηριτικόν*. Unde *Abderites*, de Nat. Deor. i. 23.

Abydus, oppidum Troadis, ad Hellespontum, e regione Sesti.

Acarnania, pars Græciæ versus occidentem ad mare Ionium inter Ambracium sinum et Acheloum fluvium.

Achæi et *Achivi*, populi Græciæ, proprie qui Achaiam incolunt in Peloponneso.

Achaicus, Act. i. in Verr. 2.

Achaia, provincia Romana, Peloponnesum et Græciam proprie sic dictam cum circumjectis insulis continens. Proprie pars Peloponnesi, isthmo vicina.

Acherini, l. iii. in Verr. 43. Siciliæ populus, exiguæ civitatis, sed ignotæ veteribus auctoribus. Itaque Cluverus Sic. Ant. ii. 2. vocem vitiatam putat, et, probante Harduino, legendum conjicit *Scherini* a *Schera*, urbe Siciliæ mediterraneæ versus septentrionem, inter Hypsam et Crimissum fluvium. Ap. Silium viii. 269. memoratur *pubes liquentis Acheti*, pro quo Dan. Heinsius scribebat, *Pubes ingentis Acheti;* qui ipse fluvius aut locus ignotus est: unde illud nomen varie tentatur. *Pubes Acheti* possunt dici *Achetini*. Et fortasse sic scripsit Cicero. Sed nil definio. Ceterum semel hic dixisse sufficiat: Non valere hanc rationem, qua in hujusmodi nominibus Geographi et Critici sæpe utuntur: *Hoc nomen in nullo alio auctore occurrit, ergo vitiatum est, et in notum nomen mutandum*. Quis enim contendat, omnia loca exigua et obscura Siciliæ, aut cujuscumque regionis, memorata esse Geographis antiquis, aut aliis auctoribus. Si nil variant MSS. meliores, aut ipsa ratio manifeste vitium lectionis convincit, nil tentandum. Sic judicat etiam Drakenb. ad Liv. viii. 12.

Acmonenses, pr. Flacc. 15. incolæ *Acmoniæ* Phrygiæ magnæ. In Hieroclis Synecdemo *ἀκμῶνα* dicitur. ad q. l. v. Wesselingius, V. C. Alia est *Acmonia* Daciæ Trajani. Vitiose edd. vett. quædam *Æmonenses*.

Acradina, vel *Achradina*, in Verr. lib. iv. 53. pars Syracusarum.

Acrugianæ, vid. *Agragianæ*.

Acronoma, ad Att. xiii. 40, locus incertus. Pithœus in margine libri sui scripsit *saxa Acherontia*, quod, sive ex ingenio, sive ex libro est, non absurdum puto. Nam *Acherontia urbs* Apuliæ in alto saxo jacebat, unde *nidum Acherontiæ* appellat Horatius.

Actium, urbs et promontorium Acarnaniæ prope sinum Ambracium, pugna inter Octavium et Antonium nobilitatum.

Actium Corcyræ, ad Att. vii. 2. Locus s. portus insulæ Corcyræ, cui insulæ nomen adjicitur, ne cum Actio Acarnaniæ confundatur.

Aculanum, ad Att. xv. 2. putant esse idem cum *Æculano*, quod est oppidum in Hirpinis. Sed Manutius negat, locum sanum esse, et conjicit *Herculanum*, quod non longe abest a Pompeiano: pro *Æculanum* dicitur et *Eclanum*, in Itinerar. Anton. ubi vid. Wesselingium. conf. Gœsii Ind. in script. R. Agr.

Adrianum mare, ad Att. x. 7. quod vulgo *Adriaticum* dicitur. Sic etiam dicitur in Pisonem, et apud Horatium.

Adramitenus, Or. p. Flacc. 13. si vera lectio esset, esset ab Adramitis, parte Sabæorum, in Arabia felici. vid. Bochart. G. S. p. i. l. ii. c. 13. Sed non est dubium, quin, auctoribus doctis viris, legendum sit:

Adramyttenus, ab Adramytteo s. Adramyttio, nobili Mysiæ urbe in maritima ora.

Adrumetum, pro Flacc. oppidum Africæ propriæ, Byzacenæ provinciæ caput. Sed non est dubitandum, quin cum Grævio recipiendum sit e Camerarii, Ursini, Sylvii conjectura *Adramyttium*. Quid enim *Adrumetum* Africæ ad Prætorem Asiæ ejusque legatum? Ceterum in nomine *Adramyttii* ita variant veteres libri, ut non mirum, si hujusmodi error in Ciceronem irrepsit. v. Duker. ad Thucyd. v. 1. et Wesseling. ad Anton. Itin. p. 335.

Ædui, populi in Gallia Lugdunensi.

Ægæum mare, inter Asiam et Europam; hinc Græciam Macedoniamque, illinc Cariam et Ioniam, adluens.

Ægina, insula in sinu Saronico, inter insulas Græciæ minores, circa Peloponnesum.

Æginetæ, de Offic. iii. 11. incolæ insulæ Æginæ.

Æmilia, ad Div. x. Ep. 30. Via in Gallia Cispadana a Placentia ad Ariminum, ita dicta, quia ab Æmilio Lepido strata est.

Ænaria, ad Att. x. 13. insula opposita Campaniæ, quæ et *Pithecusa* dicitur. Bochart. G. S. p. ii. l. i. c. 33. mavult *Enaria* scribi ab *enaribus*, i. e. simiis, quod et Salmasio placebat, reprehenso a Vossio ad Melam, p. 519. qui a fodinis ærariis dictam putat. Plinius H. N. iii. 6. a figlinis doliorum Pithecusam dictam putat.

Ænus, ex emend. Turnebi Advers. xx. 28. pro Flacco 14. Thraciæ urbs antiquissima, Homer. Iliad. δ. 520. laudata, ad ostium orientale Hebri. Locis de hac urbe a Cellario G. A. t. i. p. 1061. allatis addendus hic Plinii H. N. xvii. 4. *Vites aduri — Ænos sensit admoto Hebro.* Pro *Æno* ap. Ciceronem olim lectum *Æmo*, et inde *Hæmo*, non est mirum, cum facilis confusio sit. In Actis Concil. Constantinop. ii. Coll. 8. p. 240. subscribit Paullus episcopus *Æmorum*, pro *Æniorum*. v. Wesseling. ad Hierocl. p. 634. ubi plures de auctore urbis scriptores laudantur.

Æolia, regio Asiæ minoris maritima, quæ a Lydia usque ad Hellespontum, atque Propontidem adeo, pertinet.

Æqui, populi Latii Sabinis et Marsis confines.

Æquimelium, de Div. ii. 17. locus Romæ, sic dictus, quod Melii domus ibi æquata solo est. Liv. iv. 16.

Æsernia, vid. *Esernia*.

Ætnenses, in Verr. iii. 18. ad montem Ætnam, populi urbis *Ætnæ*. Gr. αἰτναῖοι, qui occurrunt in numis. v. Gotham Numar. v. 4.

Ætolia, pars Græciæ inter Acarnaniam et Locrin et sinum Corinthium; unde *Ætoli*.

Agerensis ager, Or. de Leg. Agrar. ii. 19. in Asiæ regione fuit, quæ a P. Servilio Isaurico imperio Rom. adjuncta est; si quidem sana lectio est. sed Turnebus, Grævius aliique legi volunt: *Sagalassensis* vel *Agalassensis*, a Sagalasso, urbe Pisidiæ, in ea regione, quam sub Rom. potestatem Servilius redegit.

Agragianæ s. *Acragianæ portæ*, Tusc. v. 23. portæ Syracusarum, quæ imminebant viæ, quæ Agrigentum ferebat. Dorvillius ad Charit. p. 193. putat, verum esse *Achradinæ*, vel *Agragantinæ*.

Agrigentum, in Verr. lib. ii. 26. oppidum Siciliæ, in maritima ora versus meridiem. Dicitur *Acragas* et *Agragas*, de Græco. Ejus urbis accuratissima descriptio est ap. Polybium l. ix. p. 779. ed. Gr. Unde

Agrigentini, in Verr. l. ii. 50.

Agrinæ, in Pis. c. 37. sunt populi Thessaliæ. Sed pro Gen. *Agrinarum* Turnebo *Agrianum* placet, cujus populi mentio ap. Liv. xxviii. 5. ubi v. Sigon. et Gron. item ad xxxiii. 18. *Agriarum* mallem, si quid mutandum. Nam propius accedit ad vulgatum, et est idem populus. v. Stephan. in ἄγριαι.

Agyrium, in Verr. iii. 27. oppidum Siciliæ prope fl. Symæthum.

Agyrinensis, in Verr. ii. 9. iii. 18. &c.

Alabandum, s. *Alabandus*, de Nat. D. iii. 14. urbs Cariæ prope flumen Mæandrum. Unde

Alabandeis, ad Div. xiii. ep. 56. qui est pluralis Græcus ex *Alabandeus* (ἀλαβανδεὺς) quod est in Brut. 95; ex quo male quidam fecere *Alabandæus*: item, *Alabandenses*.

Alba, ad Att. viii. 12. est Alba Fucentis, ad Lacum Fucinum, colonia Rom. in Marsis. Nam ea est non procul Sulmone, cui l. c. a Cicerone jungitur. conf. ix. 6. et ibi Malasp.

Albana, Or. pro lege Agrar. ii. 34. vicus, vel forum Capuæ, ubi unguentarii venales merces habebant.

Albana aqua, de Div. i. 44. est lacus Albanus in Latio prope Albam Longam ab Ascanio conditam, de qua Liv. i. 3.

Albanum, ad Att. iv. 11. prædium Pompeii in agro prope Albam Longam.

Albanus mons, nomen habet ab Alba longa. In eo quotannis feriæ latinæ celebrabantur a Rom. et Latinis in memoriam fœderis, olim inter eos icti. Curatio sacri erat Consulum. vide de Div. l. i. 11. pro Milone *Albani tumuli* dicuntur.

Albanus lacus, de Div. i. 44.

Albenses, ad Herenn. ii. 28. Varro de L. L. vii. p. m. 91. *Cum duæ sint Albæ, ab una dicuntur Albani, ab altera Albenses*; nempe ab ea, quæ est ad lacum Fucinum.

Alentinus, vid. *Halentinus*.

Aletrinas, Or. pro Cluent. 16. ab oppido Aletrio Latii in Hernicis.

Aletriensis, pro Corn. Balb.

Alexandria, Acad. iv. 4. est Asiatica in Troade.

Algidà, Or. 45. terra circa Algidum montem et urbem in Latio.

Alifanus ager, Or. de Leg. Agrar. circa Alifas, oppidum Samnitium, inter Venafrum et Sabati confluentem, supra lævam Vulturni ripam.

Aliphera, ad Att. vi. 2. urbs maritima Achaiæ.

Allienis, ad Att. ix. 5. ab Allia fluvio, ad quem infelix cum Gallis pugna facta, de qua Liv. l. v. 38. unde *Allienses dies* dicti infelices, nefasti.

Allobroges, populi Galliæ Narbonensis: quorum caput *Geneva*.

Alsium, ad Att. viii. 50. oppidum in ora Etruriæ.

Alsiense, ep. 6. ad Div. lib. ix. prædium dictum ab Alsio.

Alyzia, ep. 2. ad Div. lib. xvi. oppidum Acarnaniæ, citra Leucadem a Patris Italiam versus.

Amalthea, ad Att. i. 13. villa Attici in Epiro, cujus sæpe mentio fit.

Amaltheum, ad Att. i. 15. gymnasium in Amalthea fuisse videtur. vid. ind. Græcum.

Amanus, ad Div. ii. ep. 10. Mons Ciliciæ a Tauro procurrens, et ejus quasi ramus. ab oriente Ciliciam claudit, et a Syria dirimit.

Amaniensis, ad Div. lib. ii. ep. 10. incolæ montis Amani in Cilicia.

Amantia, Phil. xi. 11. oppidum in ora Illyricana.

Ambracia, ad Brut. 5. urbs Thesprotiæ in Epiro, ad sinum Ambracium. Unde

Ambraciota, Tusc. Q. i. 34.

Ameria, municipium in Umbria. Unde *Amerini*.

Amestratinus, in Verr. lib. iii. 39. v. 51. ab Amastra s. Amestrato oppido Siciliæ, mare versus, ad Halesum fluvium.

Amisus, Leg. Man. 8. oppidum nobile Ponti.

Amphictyones, de Inv. ii. 23. commune Græciæ concilium, cujus sæpe mentio apud Demosthenem. v. van Dalen Diss. de Concilio Amphictyonum.

Amphilochia, in Pison. 40. ager circa Argos, Amphilochorum urbem in Acarnania.

Ampsanctus, de Div. i. 36. Lacus pestilentis vaporis in Hirpinis. de quo vid. Virgil. Æn. vii. 565. sqq. et ibi Interpretes.

Anagnia, dives urbs in Hernicis. Virgil. Æn. vii. 684. Unde

Anagnini, Philip. ii. 41. et

Anagninum, ad Att. xii. 1. prædium in agro Anagniæ.

Ancon, ad Att. vii. 11. eadem quæ vulgo *Ancona*, urbs maritima in agro Piceno. Ancon autem est usitatius veteribus. v. Oudendorp. ad Cæs. B. C. i. 12. Hinc

Anconitanus, Or. pro Cluent. 14.

Andria Terentii, ab Andro Cycladum insula.

Anio, fluvius Sabinorum.

Aniensis, ad Div. viii. 8. tribus rusticanæ nomen.

Antilibanus, mons supra mare Sidonium, qui cum Libano, cui exadversum situs est, ubique fere æqualibus disjunctus spatiis, Cœlesyriam complectitur. ad Att. ii. 16. v. Strabo l. vi. p. 1096.

Antiochia, ad Att. v. 18. caput Syriæ. Hinc *Antiochinus*, Phil. xi. 7.

Antium, urbs veteris Latii ad mare, celebris olim re navali, templo Fortunæ et Sortibus, de quibus in utroque de Divinat. libro. Hinc dicuntur

Antiates, ad Att. ii. 6.

Aonius, ad Att. v. 21. ab Aonia, i. e. Bœotia.

Apamea, ad Att. v. 16. urbs Phrygiæ majoris ad Marsyæ et Mæandri confluentes. De hac semper intelligendus est Cicero, cum de ea in Epistolis loquitur, quæ ipsi, Ciliciæ Proconsuli, attributa fuit.

Apollonia, ad Brut. 2. urbs Macedoniæ maritima, literarum studiis nobilis.

Apolloniensis, in Verr. iii. 43. ab Siciliæ oppido Apollonia.

Apollonis, pro Flacco 21. oppidum Lyciæ, quæ et Apollonidea et Apollonidia dicitur. Unde

Apollonidiensis s. *Apollonidensis*. ad Q. Fr. i. 2. 3. Att. v. 13.

Apenninus, mons Italiam, veluti dorsum, pæne totam percurrens, laudatur v. c. de Or. iii. 19. Phil. xii. 11.

Appia, ad Att. ii. 12. via celeberrima et Regina viarum, uti Statius appellat, Roma Capuam, et Capua Brundusium ferens, ab Appio Cæco Censore strata magnifice. Liv. ix. 29.

Appiani, ad Div. iii. ep. 7. incolæ oppidi *Appiæ* in Phrygia. Laudantur etiam apud Plinium, et ipsa *Ἀππία* s. potius *Ἀππεία* in Hieroclis Synecdemo p. 668.

Appii Forum, v. *Forum Appii*.

Apulia, pars Græciæ magnæ extrema, unde *Apuli* dicuntur.

Aquileia, oppidum et colonia in regione Transpadana in Venetis.

Aquinum, urbs Latii novi. unde *Aquinates* dicuntur.

Arcadia, regio Peloponnesi mediterranea.

Arcanum, ad Att. v. 1. et multis aliis locis, in primis ep. ad Q. Fr. fuit prædium Q. Fratris prope Minturnas.

Aradus, ad Att. ix. 9. urbs Phœnices in insula parva, continenti juncta.

Ardeates, ab *Ardea*, Latii urbe.

Arethusa, celeber fons Siciliæ ad Syracusas: de quo vid. Intt. ad Virg. Eclog. x. et Ovid. Metam. v. 567. sqq. Qualis nunc sit, v. ap. Dorvillium in Siculis p. 198.

Argenteus Fluvius, ep. 34. ad Div. lib. x. in Gallia Transalpina ad Forum Julium.

Argenteus Pons, ad Div. x. 34. locus vel vicus cum ponte in fluvio Argenteo.

Argi, urbs Argolidis, unde

B.

Beneventum, oppidum Samnitium. Unde

Beneventanus, Verr. i. 15.

Bessica gens, in Pison. 34. in Thracia.

Bidis, Verr. ii. 22. oppidum tenue Siciliæ, non longe a Syracusis. Unde

Bidinus, Verr. ii. 22.

Bithynia, regio Asiæ minoris; in ora Pontica.

Blandenona, ad Q. Frat. ii. 15. nomen urbis prope Placentiam, ut ex ipsa epistola intelligitur, cujus nulla in reliquis omnibus libris mentio. Sed corruptum nomen videtur. P. Manutio legendum videbatur: *Laude, nonis. Laus* enim est oppidum prope Placentiam. In Itinerario Antonini p. 272. occurrit *Blandona*. sed nec loca conveniunt, nec illud ipsum nomen a suspicione corruptionis liberum est. In libris antiquis fere est *Blandenone* in ablativo, unde verum nomen videtur *Blandeno*.

Bœotia, regio Græciæ, Euripo, Attica, Phocide et Locride cincta. Unde *Bœotius*, Div. ii. 25.

Bononia, urbs Galliæ Cispadanæ.

Boria vel *Borea*, ad Attic. xvi. 4. urbs Africæ, forte ad promontorium *Boreum* in Cyrenaica, ad Syrtim majorem. Plin. v. 4. sed nomen dubium est. Procopius περὶ τῶν κτισμάτων vi. 2. memorat urbem *Borium*, ultimam Pentapoleos versus occidentem, quæ et memoratur in Itin. Anton. p. 66. ubi vid. Suritam et Cel. Wesseling.

Bosporus, Mur. 15. fretum, quod Propontidem et Pontum Euxinum committit. a quo dicuntur

Bosporani, L. Man. 4. populi ad Bosporum Asiatici.

Bovianum, Cluent. 79. oppidum Samnitium.

Bovillæ, ad Att. vi. 13. oppidum non procul a lacu Albano ad viam Appiam, ad quod Clodius a Milone interfectus est, quam cædem Cicero *pugnam Bovillam* vocat: ap. Front. de Colon. p. 103. est etiam *Bovilla*.

Bovillus adj. ad Att. v. 13.

Bovillana vicinitas, pro Planc. 9.

Bovillanus Fundus, ad Q. Fr. iii. 1. 2. ab ignobili loco in Arpinati, non Bovillis illis, quæ sunt ad Appiam.

Brundusium, oppidum in Calabria, portu in primis nobili, e quo trajectus in Græciam.

Bruttii, populi magnæ Græciæ.

Bullienses, in Pison. 40. sine dubio a *Bullide* Macedoniæ (proprie Illyriæ) urbe et Cæsari de B. C. iii. 40. memorata, unde F. Ursinus rescribebat: *Bullidenses*, ut habet idem Cæsar l. c. c. 12. item Plinius maior iv. 10. Phil. xi. 11. dicitur *Byllis*. ad Div. xiii. 42. *Bulliones*.

Buthrotum, oppidum Epiri, in quo Atticus domum habuit. De ejus urbis causa sæpe est in epp. ad Att. quæ cognoscitur optime ex epistola ad Plancum, ad Att. xvi. 16.

Buthrotum, ad Att. iv. 8. adjective.

Byllis, Philip. xi. 11. oppidum in ora maritima Macedoniæ, s. Illyriæ, quod et *Bullis* dicitur: unde in libris *Bullienses* s. *Bullidenses* et *Byllidenses*. vid. Var. Lect. ad Cæs. de B. C. iii. 12. 40. et viros doctos ad Liv. xxxvi. 7. inpr. Drakenb. ad xliv. 30.

C.

Cæsena, ad Div. xvi. 27. oppidum in Gallia Cispadana Senonum.

Caicus, Flacc. 29. amnis Mysiæ.

Caieta, ad Att. i. 3. portus celeber Italiæ, ad mare inferum, prope Formias, ubi erat Ciceronis Formianum. Casaubono h. l. et ep. 4. videbatur *Caieta* pro Ciceronis Formiano dici. Nihil opus, si locum inspexeris. Exposita dicit signa in portu Caietano, seque missurum, qui pro vectura solveret et auferret signa.

Cales, ad Att. vii. 14. oppidum mediterraneum Campaniæ.

Calenum municipium, Agrar. ii. 31. idem oppidum.

Calenus, ad Att. viii. 3. intellige *ager*, circa Cales.

Calacta, in Verr. lib. iii. 43. oppidum Siciliæ post Halesam. unde *Calactini*, Verr. iii. 43.

Calatia, ad Att. xvi. 6. urbs agri Campani.

Calpe, ad Div. X. ep. 32. mons prærealtus Hispano litori ad fretum Gaditanum adjacens. de quo Plin. iii. 1. Ad id fuit urbs ejusdem nominis, ut contra Bochart. Geogr. S. l. i. c. 34. ostendit Cel. Wesseling. ad Itin. Ant. p. 406. quæ dicitur *Carteia* hodie, ut docet Vales. ad Exc. Peiresc. p. 72.

Camerinum, ad Att. viii. 12. oppidum in montibus, qui Picenum ab Umbria dirimunt. De variationibus, quæ in hoc nomine occurrunt ap. Veteres, v. Gœsii Ind. Geogr. in Scr. R. A.

Camers Ager, pro Sull. 19. circa oppidum Camerinum.

Camerinus, pro Corn. Balb. 20. ubi est *fœdus Camertinum*, de quo v. Liv. ix. 36.

Candavia, ad Att. iii. 7. regio montibus aspera, quæ ab extrema Epiro ad Macedoniam usque pertinebat.

Cannæ, Tusc. Qu. i. 37. vicus Apu-

liæ, clade Rom. bello Punico ii. nobilitatus.

Canusium, ad Att. viii. 11. urbs Apuliæ, unde *Canusinus*, ad Att. i. 13.

Capena Porta Romana, a qua via Appia ducebatur. ad Att. iv. 1. Origo nominis dubia est.

Capenas, ad Div. ix. 17. Agr. ii. 26. a *Capena* oppido Etruriæ inter Veios et Tiberim in ripa sito, quod apud Frontinum et *Capenus* dicitur p. 121.

Capitina, in Verr. iii. 43. intell. *urbs*. *Capitium* est urbs mediterranea Siciliæ.

Cappadocia, ad Att. v. 18. et propria quidem, regio Asiæ inter Taurum et Antitaurum, propinqua Ciliciæ.

Carachium, ad Brut. 3. locus ignotus veteribus Geographis et reliquis auctoribus. Ursinus et Ortelius conjiciebant legendum, *Dyrrachium;* et ita postulat ep. sequens.

Caria, Orator. 2. regio Asiæ minoris, a qua *Caricæ* dicuntur, sc. ficus, quod optimum genus est.

Carinæ, ad Q. Fr. ii. 3. locus urbis Romæ, ubi Cicero ædes habebat ab avis hereditate acceptas.

Carteia, ad Att. xv. 20. urbs Hispaniæ Bæticæ ad promontorium Calpen, de qua vid. Cellar. G. A. t. i. p. 69. sqq. De ejus situ disputant Hispani. Cel. Wesselingio ad Ant. Itin. p. 407. videtur esse quæ hodie *Rocadillo*.

Casilinum, ad Att. xvi. 8. urbs agri Campani, Colonia Romana ad Vulturnum. unde *Casilinenses*, de Invent. ii. 51.

Casinas, Agrar. ii. 26. iii. 3. ager circa *Casinum* oppidum Latii in Volscis.

Cassia via, Philipp. xii. 9. per mediam Etruriam ducebat; media inter Flaminiam et Aureliam. Nomen habet a *Cassio*, incertum quo.

Cassinas fundus, Philipp. ii. 40. M. Varronis, de quo vid. de R. R. iii. 5. prope *Casinum*, unde *Casinas* et *Cassinas* fit. Quamquam et *Cassium* pro *Casinum* invenitur ap. Frontin. l. c. p. 134. pro quo tamen forte legendum *Cassinum*.

Castulonensis saltus, ad Div. x. ep. 38. in Hispania Tarraconensi, prope urbem *Castulonem* ad ripas Bætis sitam.

Catina, in Verr. ii. 75. urbs Siciliæ. unde *Catinenses*, Verr. ii. 40. De ea v. Dorvillii Sicula c. 13.

Caucasus, Tusc. ii. 10. mons Asiæ, Iberiam et Albaniam a septentrione claudens.

Caudicini, de Offic. iii. 30. oppidum Samnii, a quo *furcæ Caudinæ*, *pax Caudina* dicuntur. item *Caudinum prœlium*, Cato 12.

Caunii, ad Q. Fr. i. 1. 11. cives *Cauni*, de Div. ii. 40. urbis Cariæ maritimæ, ubi et est *Cauneus*. *Ficus Cauneæ* in magno pretio in Italia erant. vid. l. c. sunt enim Caricæ optimæ. Frustra Gron. ad h. l. malebat *Cauniæ*, item Duk. et Drakenborch. ad Liv. xxxiii. 20. nam utrumque rectum est ut *Alexandria* et *Alexandrea:* et e *Cauneus* (*Cauneas*) melius intelligitur omen (*cave ne eas*) quam e *Caunius*. De urbe *Cauno* dignus est qui conferatur Cel. Wesseling. ad Hieroclis Synecdemum p. 685.

Celtiberi, Tusc. ii. 27. populi Hispaniæ Tarraconensis, a

Celtiberia, Phil. xi. 5. regione Hispaniæ Tarraconensis.

Centuripæ, Verr. iv. 29. oppidum Siciliæ xii. m. p. ab Ætna, ut est in Itiner. Anton. p. 93. Sed ibi est *Centuripa*, quod Wesselingio neutrum pl. videtur. Recte. (v. Dorvillii Sicula p. 167. qui in jugis Ætnæis ponit. hodie *Certolibi*.) Nam sic Strabo l. vi. pag. 417. ed. Almel. *κεντόριπα κεῖνται*, et sic sæpius. Hinc

Centuripinus, in Verr. ii. 58.

Ceos, ad Att. v. 12. insula celebris e Cycladibus; dicitur et *Cea*. patria Simonidis.

Cephaledum, in Verr. ii. 52. oppidum Siciliæ. de nominis varia scriptura et terminatione vid. Interp. ad Strab. l. vi. l. c. et Wesseling. ad Ant. It. p. 92. Hinc *Cephaleditani*, in Verr. ii. 52.

Ceramicus, ad Att. i. 10. locus celeber Athenis duplex, alter in urbe, alter extra urbem, cujus sæpissime apud Græcos mentio. de utroque docte scripsit Meursius in libello de *Ceramico gemino*, qui extat Thes. Gronoviani t. iv.

Chalcedonius, a *Chalcedone* urbe Bithyniæ.

Chalcidicus Euripus, de Nat. D. iii. 10. fretum inter Eubœam et Græciam continentem, quod nomen habet a *Chalcide*, Eubœæ urbe, septies die ac nocte reciprocans de vulgari fama. Plin. ii. 97. Mela ii. 7. ad q. l. vid. Vossium p. 510. 511. inpr. Liv. xxviii. 6. qui illius freti naturam breviter sed accurate describit.

Chaonia, ad Att. vi. 3. regio Epiri.

Cherronesus, ad Brut. 2. est Thracia Chersonesus, unde

Cherronenses, in Pison. 35.

Chersonesus, ad Att. vi. 1. Taurica.

Chius, insula Asiatica, ad oram occidentalem, in qua urbs cognominis; unde *Chii*, pro Arch. 8.

Chrysas, in Verr. iv. 44. fluvius Siciliæ per Assorinorum et Agyrinorum agrum fluens.

Cibyra, in Verr. iv. 13. oppidum,

quod ab aliis ad Pisidiam, ab aliis ad Phrygiam refertur: quia est fere in confinio. Hinc

Cibyratæ, in Verr. iv. 13. ad Att. v. 2. qui venatus studiosi et periti erant, pantherasque capiebant, unde *Cibyratæ pantheræ*. item

Cibyraticus, ad Att. v. 21. et aliis locis.

Cimbri, pro L. Manil. 20. populi Germaniæ in Chersoneso ab Albis ostio in septentrionem longe procurrente, quæ Cimbria ab iis dicitur, hodie *Jütland*. De iis, eorum migratione et bello cum Rom. accurate egit Cellarius Diss. de Cimbris et Teuton. inter Diss. Acad. p. 488.

Cimmerii, Acad. iv. 19. sunt populi fabulosi Italiæ ab oppido *Cimmerio*, quod ad Baianum et Avernum sinum fuisse dicitur. Fabula est ap. Homer. Odyss. λ. Ab iis *Cimmeriæ tenebræ* dicuntur.

Cingulum, ad Att. vii. 11. oppidum in Piceno, belli civilis Cæsariani tempore ædificatum a T. Labieno. Sed fuit præterea aliud *Cingulum*, quod *Florentinum* dicitur, ut ab hoc *Piceno* distinguatur.

Circeii, ad Att. xii. 19. urbs cum promontorio Veteris Latii, subjecta Pomtinæ paludi.

Citticus, a *Cittio*, Cypri urbe.

Citarini, in Verr. iii. 43. Cluverius legendum censet *Cetarini*, a *Cetaria*, urbe Siciliæ inter Segestanorum emporium et promontorium. Et sic est ap. Plin. iii. 8. Græv. ad l. c.

Civaro ad Div. x. ep. 23. locus in finibus Allobrogum, si lectio recta est. Nam Mss. quidam habent *Cuiaro:* unde Scaliger, Sirmondus, et alii legi volunt *Cularo*, quæ est *Gratianopolis*, hodie *Grenoble:* quos bene sequitur Grævius. Vulgatam defendit Dionys. Salvagnius Boessius: sed ei respondit Vales. notit. Gall. p. 165. et postea pluribus et accuratius Bimardus de originibus Cularonensibus in Muratorii Thes. nov. inscr. T. 1.

Clarius Br. 51. a *Claro* urbe Colophoniorum.

Clastidium, Tusc. Qu. iv. 22. vicus Galliæ Cisalpinæ.

Claterna, ad Div. xii. ep. 5. oppidum Lingonum in Gallia Cispadana, juxta amnem ejusdem nominis.

Clazomenæ, Tusc. i. 43. urbs Ioniæ.

Cliterninus, ad Div. ix. 22. a *Cliterno*, Æquorum oppido.

Cnidus, pro L. Manil. 12. urbs Cariæ, unde *Cnidius*, in Verr. iv. 60. &c.

Cnosii, de Legg. i. 5. incolæ urbis *Cnosi* in Creta.

Cobiomachus, pro Font. 5. vicus ignobilis inter Tolosam et Narbonem.

Cocytus, de Nat. D. iii. 17. fluvius ap. inferos.

Cælimontana Porta, in Pison. 23. Romana porta, dicta a *Cælio* monte, in cujus clivo erat.

Colchis, regio ad litus orientale Ponti Euxini notissima, cujus populi *Colchi*.

Collatia, Agrar. ii. 35. oppidum Latii non procul ab urbe Roma.

Colophon, urbs Ioniæ celebris. unde *Colophonii*.

Comensis, ad Att. v. 11. a *Como* s. *Novocomo*, colonia transpadana Galliæ cisalpinæ.

Commagene, ad Div. iii. 10. pars Syriæ, Amano monti et Euphrati interjecta: unde *Commagenus*, ad Att. ii. 12.

Commoris, ad Div. xv. ep. 4. vicus vel castellum Ciliciæ in Amano monte.

Consentini, de Fin. B. i. 3. cives oppidi *Consentiæ* in mediterranea Bruttiorum.

Cous, in Verr. iv. 60. ab insula *Co*, inter Asiaticas sita ad oram occidentalem, in qua urbs eodem nomine.

Corcyra, insula nota Græca a parte occidentali, cujus populi *Corcyræi*.

Corduba, urbs in Hispania ulteriori s. Bætica.

Corfinium, ad Att. viii. 3. &c. municipium in Pelignis, cum bello Italico, tum civili Cæsaris nobilitatum. v. Cæs. de B. C. l. i. unde *Corfiniensis* ad Att. viii. 5.

Corinthus, urbs Achaiæ, ad Isthmum; a Mummio deleta et a Jul. Cæsare instaurata: a qua dicuntur *Corinthia vasa*, Rosc. Amer. 46. Tusc. ii. 14. et *Corinthium æs*, ad Att. ii. 1. &c. factitium, e variis metallis artificiose mistum et ante Corinthum a Mummio deletam notum. v. Dukerus ad Flor. ii. 16. Bochartus Hieroz. ii. 6. 16. Forte post eam dirutam primum Romæ innotuit, cum in præda Corinthia signa et vasa ex hujusmodi ære facta Romam perlata essent.

Coriolanus, ad Att. ix. 10. a *Coriolis* urbe Latii ad viam Appiam.

Corycus, ad Div. xii. 13. oppidum Ciliciæ.

Cosanum, ad Att. ix. 6. ager urbis *Cosæ* in Etruria.

Crabra Aqua, Agrar. iii. 3. aquæ ductus ex agro Tusculano ad urbem deductus: unde et Tusculana dicitur Balb. 20. sed post Tusculanis aqua Crabra relicta sub Augusto. v. de ea Frontin. de Aquæduct. n. 9. Nuper de ea disputatum est in quæstione de situ Tusculanæ villæ Ciceronis.

Crannon, de Or. ii. 6. urbs Thessaliæ: melior scriptura est *Cranon*, ut docet Drakenb. ad Liv. xxxvi. 10. qui et h. l. sic scribi tradit in Cod. Trajectino.

Crater, ad Att. ii. 8. fuit sinus inter

Dyrrhachium, celebris urbs in Illyrico, ad mare, unde in Italiam trajectus erat.

E.

Ecbatana, L. Manil. 4. *Mediæ* caput, quod Tigranes Rex Armeniæ tenebat. Armenii enim Medis aliquot provincias eripuerant, atque cum his etiam Ecbatana, totius Mediæ caput. v. Græv. ad h. l. multa de hac urbe lectu digna habet Bochart. Geogr., S. p. i. l. iii. 14. ubi inter alia docet, nomen habere a diversicoloribus pinnis septem murorum, quibus cincta fuit.

Edissa, in Verr. lib. v. 34. urbs Siciliæ cum portu, cujus nemo præter Ciceronem mentionem fecit. Sed Cluverius ex conjectura legit, Grævius autem e Codd. MSS. Franc. et Reg. restituit *Odysseæ*, quæ urbs fuit ad promontorium Odysseum post Pachynum in australi latere. Sed Bochartus Geogr. S. p. ii. l. i. c. 29. ostendit, *Edissam* esse Phœnicum coloniam, idque nomen a Græcis mutatum in *Odysseam*, non intelligentibus vim nominis, quod locum myrtis frequentem significat, et putantibus, ab Ulysse dictam, qui prope eam Hecubæ cenotaphium erexit.

Edui, v. *Ædui*.

Eggyna sc. civitas, in Verr. iii. 43. male pro *Engyna*, quod vide. cf. Cluver. Sic. Antiq. ii. 11.

Eleusis, s. *Eleusin*, de Nat. Deor. i. 42. ad Att. vi. 1. oppidum Atticæ Megaram versus, ad dextram ripam Cephisi, celeberrimum *initiis* s. *mysteriis*. Nat. D. i. 42. Libri quidam scripti et edd. habent *Eleusinam*, ut aliis veterum scriptorum locis: sed eam terminationem Ciceronis ævo jam usitatam fuisse merito dubitat Drakenb. ad Liv. xxxi. 25.

Eleutherocilices ad Attic. v. 20. ad Div. xv. 4. populi Ciliciæ liberi, Græcis etiam ἐλευθερίται dicti, de quibus vid. Spanh. in Orbe Rom. exerc. ii. c. 11. p. m. 231. sq. de Usu et Pr. Num. p. 785. ubi de toto hoc genere populorum Imp. Rom. liberorum agit.

Elis, ad Div. xiii. 26. urbs Peloponnesi, a qua et ipsa regio *Elis* dicitur, unde *Elii*, de Div. ii. 12.

Elorini, in Verr. lib. iii. 43. ab oppido *Eloro* Siciliæ, juxta fluvium cognominem.

Emathius, de Leg. ii. 3. ab Emathia, quæ Macedonia est antiquo nomine.

Engyni, in Verr. iii. 43. iv. 44. it. v. 72. incolæ oppidi *Engyi* in Sicilia mediterranea. Dicitur et scribitur etiam *Enguium* et *Enguini*.

Enna, in Verrinis sæpe, oppidum Siciliæ celeberrimum, prope quod nemus est, ex quo rapta Proserpina dicitur. vid. iii. 48. Ovid. Metam. v. 385. unde Ceres ibi præcipua religione colitur. v. Verr. iii. 49. quæ propterea *Ennensis Ceres* dicitur. Ejus mentio ap. Callimachum in Cererem, ad q. l. Spanhem. cum de scribendi ratione, num adspiratione scribendum sit, nec ne, tum de ipsa urbe multis disserit. conf. Heins. et Burm. ad Ovid. l. c. Ab Enna dicuntur *Ennenses* in Verrinis et *Ennensis ager*.

Entellini, in Verr. lib. iii. 43. incolæ oppidi *Entellæ* in Sicilia ad Crimissum.

Epictetus ad Div. iii. ep. 10. dicitur Phrygia min. Sed Manut. et Lamb. illud verbum cum duobus antecedentibus deletum volunt.

Epidaurus, urbs Argolidis.

Epiphanea, ad Div. xv. 4. oppidum Ciliciæ ad Amanum montem, diversum ab eo, quod inter Arethusam et Larissam Syriæ fuit. Plin. v. 23.

Epirus, regio Græciæ, ad mare Ionium. unde *Epiroticus*, ad Attic. i. 5.

Eporedia, ad Div. xi. 20. colonia Romanorum in Transpadana Gallia, Sibyllinis libris a pop. Rom. condi jussa, in faucibus Salassorum vallis inter Vercellas et Vitricium. de diversa scribendi ratione v. Viros doctos ad Anton. Itin. p. 345.

Ephesus, nobilissima Ioniæ et totius Asiæ urbs, Dianæ templo in primis celebrata.

Equustuticus, ad Att. vi. 1. urbs exigua Apuliæ in colle sita, dicitur etiam *Æquum Tuticum*, item *Tuticum* simpliciter. v. Wesseling. ad Itin. Anton. p. 105.

Erana, ad Div. xv. 4. vicus Ciliciæ in Amano.

Eretrias, Acad. Qu. iv. 42. ab *Eretria*, urbe Eubœæ.

Eretricus, Tusc. Qu. v. 38. ab eadem urbe.

Erycus mons, in Verr. lib. ii. 8. 47. celeberrimus *Veneris Erycinæ* religione, quæ sæpe in Verrinis memoratur. Ceterum hic mons *Eryx* potius nominatur et *Erycinus* quam *Erycus*: unde Viri docti reponunt, auctore etiam Asconio, *Erycinum*, quod verum est, vel *Erycium*. In aliis tamen etiam libris interdum hæc forma invenitur. Salmasius ap. Flor. ii. 2. in Nazariano Cod. invenit *Eryco* pro *Eryce*, idque retinendum putat. Item Grævius in Ryckiano. Begerus ita etiam edidit. Sed rejiciunt eam

lectionem N. Heinsius et Cel. Dukerus. Defendit contra J. Gron. ap. Tacit. A. iv. 43. ubi eadem scriptura. Et sunt alia quoque nomina diversæ scripturæ, ut *Arabs* et *Arabus*. Virg. Æn. vii. 605. Ovid. Her. xv. 76. ubi v. Intt.

Erymanthia bellua, Tusc. ii. 8. ab *Erymantho* monte Arcadiæ: *Erymanthius* aper, Tusc. iv. 22.

Erythræ, Verr. i. 19. oppidum Ioniæ.

Esernia, s. *Æsernia*, ad Attic. viii. 11. oppidum Sampitium ad lævam Vulturni.

Esquiliæ, de Nat. Deor. iii. 25. mons, in quo Romæ pars posita, a quo dicebatur *Esquilina porta*, Cluent. 13. item in Pison. 23. &c.

Euphrates, fluvius Asiæ, terminus imperii Rom. ultra quem Parthi habitabant.

Euripus, pro Mur. 15. dicitur in genere pro freto longiori et tenuiori, quale Euboicum est, Taurominitanum in Sicilia &c. de *Euboico* v. *Chalcidicus Euripus*.

Eurotas, ad Att. xv. 9. fluvius Laconiæ prope Spartam, nobilis certaminibus et exercitationibus, quæ a Spartanis ad eum habebantur; v. Tusc. v. 34. ubi memoratur: *cursus ab Eurota*. Ad fluvii ripam sedebant spectatores. hinc proverbii vim habere dicunt, *ad Eurotam sedere*, ut sit, aliorum miserias et labores otiosum spectare. Sed *Eurotam* Brutus appellabat rivum, qui villam Lanuvinam rigabat. Itaque *ad Eurotam sedere* est in villa otiosum versari.

Euxinus pontus, mare inter Europam et Asiam, supra Propontidem.

F.

Fabrateria, ad Div. ix. 24. oppidum Volscorum ad amnem Trerum, hodie *Falvatera*.

Falernus, ager ad radices montis Massici in Campania, vino nobilis. v. *Gaurus mons*.

Falernum, Phil. xiii. 5. prædium in agro Falerno.

Faliscus, sc. ager, circa *Falerios* Etruriæ oppidum, cujus incolæ *Falisci*. de eo v. Heins. ad. Ovid. Am. iii. 13. init.

Ferentani, Cluent. 69. incolæ oppidi *Ferentii* in Apulia, vicini Venusiæ. Sic vulgo. Sed Grævius bene censet legendum *Frentani*, qui sunt vicini Marucinis, quibuscum l. c. junguntur. Nam, non modo nullum est *Ferentium* aut *Ferentum* in Apulia, quod vulgo putant, sed ne *Ferentani* quidem, ut mea fert opinio, ulli sunt. Apud Horat. Carm. iii. 4. pro *Ferenti* legendum e MSS. et Edd. quibusdam cum Cuningamio *Forenti*: et *Ferentani* Apuliæ, apud Livium depravati sunt, ut vidit J. Fr. Gronovius, legendumque *Forentani* e MSS. ix. 15. et alio loco *Forentum* pro *Ferentum* ib. c. 20. ut etiam Dukero et Drakenb. placet. *Ferentini* sunt in Latio et Etruria. Aliter tamen statuit Cellar. G. A. t. i. p. 714.

Fesulæ, Catil. iii. 6. ii. 9. oppidum olim Etruriæ ad Apennini radices prope Florentiam. Sulla coloniam ibi constituit. Unde

Fesulani, Mur. 24.

Fibrenus, Leg. ii. 1. fluvius, qui per Arpinatem Ciceronis fundum ferebatur.

Ficulense, ad Att. xii. 34. prædium prope *viam Ficulensem*, quæ nomen habuit a veteri urbe *Ficulea* s. *Ficulnea* (unde et *Ficulnense* scribitur,) in Sabinis, ultra sacrum montem.

Fidenæ, Agrar. ii. 35. oppidum Sabinorum.

Firmum, ad Att. viii. 12. oppidum in agro Piceno. unde *Firmani*, Phil. vii. 8.

Flaminia via, antiquissima et celeberrima, Roma ferebat per Etruriam Ariminum usque: straverat C. Flaminius Censor A. U. DXXXIII. unde nomen sortita. Strabo l. v. p. 333. ed. nov. et Bergierius de viis Rom. publ. iii. 21. qui Strabonem sequitur. Liv. xxxix. 2. dicit a Bononia ad Arretium a J. Flaminio stratam esse viam, sed ea alia via est. Nam illa a Censore, hæc, ut Livius diserte tradit, a Consule Flaminio strata est.

Flumentana porta Romæ, ad Att. vii. 4.

Formiæ, municipium Latii in Aruncis.

Formianum, ad Att. i. 4. prædium Ciceronis in agro Formiano prope Caietam. it. ep. 10. ad Div. lib. xvi.

Formianum, ad Att. xv. 13. prædium Dolabellæ prope Formias.

Forum Apii, ad Att. i. 10. oppidum Latii veteris, prope tres Tabernas. De hoc genere oppidorum, quæ *Fora* dicuntur, agit Sigonius Ant. Jur. Ital. ii. 5.

Forum Cornelium, ad Div. xii. ep. 5. seu *Cornelii*, oppidum Lingonum ad viam Flaminiam, dictum a L. Cornelio Sulla.

Forum Gallorum ad Div. x. 30. oppidum in Gallia Cispadana in via Æmilia.

Forum Julii, ad Div. x. 17. colonia Julii Cæsaris in Gallia Narbonensi.

Forum Voconii, ad Div. x. ep. 17. oppidum Galliæ Narbonensis prope flumen Argenteum. Sed ep. 34. est *Vocontium*.

Fregellæ, oppidum Volscorum in La-

tio ad ripam Liris. unde *Fregellani* et *Fregellanus* ager.

Fretense mare, ad Att. x. 7. est fretum inter Italiam et Siciliam. v. Turneb. Adversar. xviii. 10. Nam *fretum κατ' ἐξοχὴν* dicitur pro Siculo, ap. Flor. i. 26. extr. Cic. ad Att. ii. 1. ad q. l. v. Grævium, item Interpr. ad Cæs. B. C. i. 26.

Frusinas, ad Att. xi. 4. prædium non procul a *Frusino*, Latii oppido.

Fulginas, Fragm. Or. ii. pro L. Varen. a *Fulgino* oppidulo in Umbria ad Tiniam amnem.

Fundanus, Or. de lege Agrar. ii. 25. ager circum *Fundos*, ad Att. xiv. 6. oppidum Latii novi, inter Tarracinam et Formias situm. Ab eo et *lacus Fundanus* dicitur.

G.

Gabina vicinitas, pro Plancio 9. a *Gabiis* oppido Latii, fere medio inter Romam et Præneste loco.

Gades, Insula cum oppido ejusdem nominis, in Hispania Bætica, ad ostium fluvii Bætis, quod oppidum celebrem portum habet, hodie *Cadix*: inde *Gaditanus*.

Galatæ, populi Phrygiæ confines, cujus olim pars fuit *Galatia*. A Gallis postea occupata est, quibus Græci admisti fuerunt, unde et *Gallo-Græci* dicuntur.

Gallicanus saltus, Or. pro Quinct. 25.

Gallicus ager, Brut. 14. Varr. i. de R. R. c. 2: *Ager Gallicus Romanus vocatur, qui viritim cis Ariminum datus est, ultra agrum Picenum.* Sic autem dictus est ager iste, quod inde expulsi sunt Galli Senones. Atque sic capiendum vocabulum, ubi Gallicus Picenusque junguntur, ut fit Catil. ii. aliquoties. Itaque ap. Cæs. B. C. i. 29. ubi *Gallia Picenumque* junguntur, eodem modo intelligendum Galliæ nomen. Dicitur etiam *Gallia quæstoria*, de qua v. ad Sueton. Claud. 24.

Gallinaria Sylva, ad Div. ix. 23. in Campania inter ostia Vulturni et Literni juxta littus.

Gargettius, ad Div. xv. 16. a Gargetto δήμῳ s. pago Atheniensi.

Gaurus mons, Agrar. ii. 14. in Campania, vino nobilis. Montes continui sunt, quorum occidentalis pars *Gaurus*, orientalis *Massicus*, septentrionalis *Falernus* dicitur: v. Flor. i. 16. et ibi Intt. *Gaurani saltus* memorantur ap. Flor. ii. 6. 28. ad q. l. v. Grævium.

Gedusanus ager, Agrar. ii. 19. memoratur inter loca a P. Servilio Isaurico sub imperium Rom. redacta. Grævio corrupta vox videtur.

Gelenses, Verr. iv. 33. iii. 43. ab oppido *Gela* Siciliæ, juxta fluvium, qui *Gelas* dicitur.

Germalus, ad Att. iv. 3. mons et pars urbis Romæ.

Getæ, ad Attic. ix. 10. populi Thraciæ Dacis vicinæ.

Gortynius, Phil. iii. 5. a Gortyna, Cretæ urbe.

Græcia dupliciter dicitur: 1.) latius, duas provincias Macedoniam et Achaiam complexa. 2.) angustius de parte ea, quæ inter Isthmum Peloponnesi et Thessaliam interjacet, quæ Græcia proprie dicitur.

Græcia magna, pars inferioris Italiæ, Coloniis Græcorum occupata. de ejus terminis et nominis ratione vid. Cellar. G. A. t. i. p. 512.

Græcostasis, ad Q. Fr. ii. 1. locus Romæ in foro ante curiam, ubi legati exterorum populorum et regum consistere solebant et exspectare, donec responsa acciperent a senatu. v. Varro de L. L. iv. 32. Cœlius Rhodigin. x. 5. aliique laudati Cortio ad Sall. Catil. c. 40.

Gyarus, ad Att. v. 12. asperrima insula in Ægæo.

Gytheum, de Off. iii. 4. navale Spartanorum.

H.

Hales, ad Div. vii. ep. 20. flumen in Lucania. add. *Heles*.

Halesa vel *Halæsa*. in Verr. lib. ii. 7. oppidum Siciliæ; unde *Halesini*, qui sæpe in Verrinis memorantur.

Halentinus, in Verr. iii. 43. pro quo est in Græviana *Alentinus*; quod sic esse in numis ostendere viri docti. Est autem ab *Alento* vel *Aluntio*, oppido maritimo inter Lilybæum et Pelorum. Sed idem tamen Grævius iv. 23. reliquit *Haluntinus*: cujusmodi negligentiæ exempla plura sunt in Græviana. Cui enim non in hoc genere hujusmodi quid accidit?

Halicarnassus, princeps urbs Cariæ.

Halicyenses, Verr. ii. 33. ab *Haliciis*, oppido Siciliæ Lilybæum versus.

Haluntinus, Verr. iv. 23. v. *Halentinus*.

Halys, de Div. ii. 56. fluvius Paphlagoniæ.

Hædui, ad Div. vii. 10. v. *Ædui*.

Heles, etis, ad Att. xvi. 7. fluvius nobilis prope Veliam. vid. ad Div. vii. 20. ubi *Hales* appellatur.

Heliopolis, de Nat. Deor. iii. 21. urbs Ægypti, nobilis templo Solis.

Hellespontus, fretum Europam ab

Asia dividens. Dicitur etiam de tota ista Asiæ parte, quæ est ad Hellespontum. Hinc in Verr. i. 24. *Lampsacum* Hellesponti oppidum dicitur. ad Div. xiii. 53. *Pariana* civitas in Hellesponto.

Hemonis, ad Att. viii. 15. loci nomen esset, si locus sanus esset, sed sine dubio in hac voce corruptus est. Grævius legit: *ad Chaoniam fugam intendis*, in qua prædia Atticus habebat; quæ lectio sensum certe commodum habet.

Hera, ad Att. ii. 1. urbs Siciliæ, quæ et *Hybla* notiori nomine dicitur.

Heraclea, Verr. ii. 50. oppidum Siciliæ, circa ostium fluvii Halyci, a qua dicuntur

Heraclienses, Verr. iii. 43.

Heracleotæ, ad Div. xiii. 56. incolæ urbis Heracleæ in Caria.

Herbita, in Verr. iii. 32. oppidum Siciliæ mediterraneæ. ad Heræos montes: unde

Herbitenses, in Verr. lib. ii. 64. et aliis locis. Hodie urbs in ruinis jacet ab Enna versus septentrionem euntibus obvia. v. Dorvill. Sicul. c. 9.

Herculanum, s. *Herculaneum*, ad Att. vii. 3. oppidum non procul Pompeiis. Gr. ἡράκλειον, a quo dicitur

Herculanea via, Agr. ii. 14. inter lacum Lucrinum et mare in Campania, via multarum deliciarum.

Herculanensis, ad Div. ix. 25. ab eodem oppido.

Hernici, populi Latii.

Hierosolyma Flacc. 28. urbs *suspiciosa* et *maledica* dicitur.

Hierosolymarius, ad Att. ii. 9. per jocum Pompeius dicitur, ab Hierosolymis captis.

Himera, in Verr. iv. 33. urbs et fluvius Siciliæ.

Hirpini, de Div. i. 36. populi Italiæ.

Hispalis, ad Div. x. 32. Hispaniæ Bæticæ urbs, hodie *Sevilla*.

Hispaniensis, de Nat. D. iii. 10.

Hister, fluvius, Orator. 45. Danubii ea pars, quæ in Illyrico est.

Hyblensis, in Verr. iii. 43. ab *Hybla* urbe. Sed tres *Hyblæ* sunt. *Major* prope Centuripas: *parva*, quæ et *Megara* dicitur, unde *Hyblææ apes*: et *minor*, quæ et *Hera* dicitur. de qua Cicero loquatur, non satis capio. Forte de magna. Nam minorem ipse *Heram* appellat ad Att. ii. 1. et minorem *Megaridem* in Verr. v. 25. v. Dorvill. Sicul. p. 172.

Hydrus, untis, ad Att. xv. 21. xvi. 5. urbs Calabriæ cum portu, unde trajectus brevissimus in Græciam. dicitur etiam *Hydruntum*.

Hymettus, de Fin. B. ii. 34. mons Atticæ, melle et marmore nobilis.

Hypanis, Tusc. Qu. i. 39. fluvius in regione ad Bosporum Cimmerium.

Hyperborei, de N. D. iii. 23. populi Sauromatiæ maxime boreales.

Hyrcania, regio in Asia majori, ad mare Hyrcanum s. Caspium.

I.

Janiculum, Agr. ii. 5. mons, in quo Romæ pars posita.

Iapides, pro Balbo 14. sunt populi *Iapidiæ* in ora Italiæ maritima, cum ex Illyride in Italiam venitur.

Iconium, caput Lycaoniæ.

Idæa, de Leg. ii. 9. ab *Ida*, notissimo monte Phrygiæ.

Iguvium, ad Att. vii. 13. oppidum Umbriæ ad viam Flaminiam; hodie *Eugubium*, *Gubio*. v. Manut. ad hunc locum. Oudend. ad Cæs. B. C. i. 12.

Illyricum, Man. 12. regio mari Adriatico adjacens, Italiæ opposita.

Imacharensis, in Verr. iii. 42. ab *Imachara* s. *Machara*, ut MS. Huydecoperianus habet, Siciliæ oppido, Herbitam versus.

Inalpini, ad Div. xi. 4. populi, qui in Alpibus habitant.

Indus, de Nat. Deor. ii. 52. fluvius in India.

Insubres, pro Balb. 14. populi Galliæ Cispadanæ.

Intemelium, ad Div. viii. 14. urbs citra Alpes, Plin. iii. 5.

Interamnæ, s. *Interamna*, quod est ap. Frontinum, urbs Umbriæ.

Ionia, regio Asiæ minoris.

Ionium mare, de Orat. iii. 19. est mare Adriaticum: vocat enim *superum*, et opponit *infero*. Alias sic dicitur mare omne inter Italiam, Siciliam et Græciam.

Irpinus fundus, Agr. iii. 2. *Hirpinus*.

Isauri, ad Div. xv. 2. populi Isauriæ.

Isauricus, ad Att. v. 21. ab *Isauria*, quæ est regio interjecta Pisidiæ, Pamphyliæ, Ciliciæ et Lycaoniæ.

Isara, ad Div. x. 15. flumen Galliæ Transalpinæ.

Issus, ad Att. v. 20. urbs Ciliciæ ad Pinarum amnem et sinum Issicum, qui ab ipsa urbe nomen tulit.

Italia, Agr. ii. 25. angustius dicitur et antiquius de Latio.

Ithaca, insula Ulyssis ad Leucadiam peninsulam in mari Ionio sita.

Ithyrei et *Ituræi*, Phil. xiii. 8. sunt populi Syriæ, artis sagittariæ periti, ex quibus servi, gladiatores &c.

Juturna, Cluent. 36. lacus vel fons

in Italia saluber juxta Numicum amnem, a Juturna Nympha, de qua est ap. Virgilium in Æneide ultima.

L.

Labici, Agrar. ii. 35. oppidum Latii, quod et *Labicum* dicitur, a qua via *Labicana* xv. m. p. ab urbe. Unde *Labicanum*. Paradox. vi. 3. ager circa oppidum.

Laconicum, ad Att. iv. 10. sudatorium in balneis, in hemisphærium ædificatum, quo utebantur crudi. Inventum est hoc genus a Lacedæmoniis: inde nomen. v. Intt. ad Vitruv. v. 10.

Lacæna, Tusc. Qu. i. 42. fœmina Spartana; ut *Laco* de viris.

Lampsacum, in Verr. i. 24. urbs Mysiæ s. Hellesponti. Nam Cicero: *Lampsacum est urbs in Hellesponto*. Hellespontus autem complectitur etiam Mysiam. v. *Hellespontus*.

Lanuvium; pro Muren. 41. oppidum Latii; municipium, cultu Junonis Sospitæ celebre. Unde *Lanuvini*, de Nat. D. i. 29.

Lanuvinum, de Divin. i. 36. ager circa Lanuvium.

Lanuvinum, ad Att. ix. 9. prædium in agro Lanuvino.

Laodicea, ad Att. v. 15. quæ et *Laudicea*, ut *Laodiceni* et *Laudiceni*, dicitur; urbs Phrygiæ majoris, ad fluvium Lycum, non procul ab Apamea. De hac capiendus est Cicero, quoties de Laodicea provinciæ suæ attributa loquitur.

Lapithæ, in Pison. 10. in Thessalia populi, fabulis celebrati.

Larinum, ad Att. iv. 12. vii. 13. viii. 13. municipium ad fines Apuliæ in Ferentanis, ad dexteram Tiferni ripam. Inde *Larinus* et *Larinas*, pro Cluent. 5. 6.

Laterium, ad Att. x. 1. fundus Q. Ciceronis in Arpinati agro. conf. iv. 7. ad Qu. Fr. iii. 1.

Latiaris, pro Milon. 31. cognomen Jovis, qui Latio præsidet, in Latio colitur: pro quo scribunt alii *Latialis*. sed in Gronov. refertur ad montem: quod merito reprehendit Grævius. Mons enim, de quo ibi sermo, est *Albanus*, non *Latiaris*. De scriptura v. viros doctos ad Sueton. Caj. 22. Duker. et Drakenb. ad Liv. xxi. 63.

Latini, populi Italiæ, incolæ Latii.

Latinienses, de Haruspic. Resp. 28. iidem.

Latmus, Tusc. i. 38. mons Cariæ, in quo Endymion obdormivit.

Latro, ad Q. Fr. ii. 6. urbs et portus Etruriæ.

Lavernium, ad Att. vii. 8. nomen loci aut fani a *Laverna* Dea dicti.

Lavicanus, pro Planc. 9. ab Lavico. v. *Labici*.

Laurentum, oppidum Latii.

Lebadia, de Divin. i. 33. urbs Bœotiæ; ad quam fanum et antrum Trophonii.

Lemnus, insula Græca in mari Ægæo. Unde *Lemnium saxum*, de Fin. B. ii. 29.

Lemonia tribus, Planc. 16.

Leocorion de Nat. D. iii. 19. templum Athenis. v. Suidas in λεωκόριον, in primis Ælian. V. H. xii. 28.

Leonaticum, de Nat. Deor. iii. 19. videtur a Cicerone factum vocabulum, ut λεωκόριον exprimeret; pro quo Leopardus et Lambinus *Leo natarum* conjiciebant, probante nuper Bohierio.

Leontini, in Verr. ii. 66. urbs Siciliæ in ora maris Siculi inter Catanam et Syracusas; dicitur et *Leontium*, a qua dicitur

Leontinus Campus, Philip. ii. 17. publicus populi Romani, mire fertilis, qui propterea æque ac Campanus a Cicerone inter patrimonia reip. Rom. refertur; qui et *Leontinus ager*, de Div. i. 33.

Lepreon et *Lepreos*, ad Att. vi. 2. urbem maritimam Arcadiæ esse censuit Dicæarchus in libris de descensu in Trophonii antrum. Sed est urbs maritima Achaiæ. Arcadia est mediterranea. Pro *Arcadiæ* legendum suspicarer *Achaiæ*, nisi Pausanias quoque l. i. c. 5. referret, nonnullos *Lepreon* ad Arcadiam referre, cum sit Elidis. Achaia et Elis confines sunt, itaque facile eadem urbs ab aliis ad Achaiam, ab aliis ad Elidem referri potuit: cujus confusionis multa exempla extant.

Leptis, in Verr. v. 59. duplex Leptis est, altera *magna*, prope Syrtim majorem, altera *minor*, prope Adrumetum. De qua l. c. sermo sit, conjectura colligendum. Civis Rom. dicitur Lepti negotiatus esse. Fuit ergo ea Leptis in provincia Rom. Atqui Leptis est inter Adrumetum et Tisdram, qui sunt conventus Rom, ap. Hirtium de bello Africano. Ideoque in hanc mihi convenire videtur. Memoratur eadem Leptis minor ap. Hirt. l. c. c. 7. et libera civitas appellatur. Sed in ea licebat negotiari.

Lesbiaci, Tusc. Qu. i. 31. incolæ insulæ Lesbi.

Letini, in Verr. iii. 43. Nulli sunt, quod constet, in Sicilia *Letini*. Itaque docti conjecere legendum *Jetini*. conf. Harduin. ad Plin. iii. 8. Legi etiam posset *Netini*, qui ipsi Ciceroni in Verrinis memorantur.

res fuere, apud eosque bellum ortum est.

Martius Campus, locus patens prope Tiberim, in quo comitia populi Romani centuriata habebantur. Marti consecratus est a Bruto, ne Tarquinio, cujus agri fuerant, reddi posset.

Marucini, Cluent. 69. populi Campaniæ ad mare Adriaticum, Ferentanis et Pelignis confines.

Massicus, vino nobilis mons Campaniæ. v. *Gaurus*.

Massilia, urbs nobilis in Gallia Narbonensi, hodie *Marseille*. quamquam Vossius ad Melam p. 477. docet, Massiliam veterem non sitam fuisse, ubi hodierna est, sed longe ab ea ad promontorium, ubi et nunc ejus rudera sint, et sæpe numi effodiantur.

Mauritania, pars Africæ maritima.

Mauri, ad Div. x. 30. incolæ Mauritaniæ.

Mæcia, ad Att. iv. 15. tribus pop. Rom. al. *Metia*.

Mæotis, palus s. lacus in Sarmatia ultra Isthmum Tauricum.

Medi, populi Asiæ majoris, ultra Tigridem.

Megara, urbs Megaridis, Atticæ confinis, atque adeo ejus, ex veterum nonnullorum sententia, pars.

Megaris, in Verr. v. 25. urbs Siciliæ prope Syracusas ad mare, quæ et *Hybla minor* dicitur. Liv. xxiv. 35. et alibi *Megara* vocat in plurali. Sed feminino genere etiam Plinius dixit H. N. iv. 7.

Megarici, Acad. iv. 42. philosophi ex Euclidis schola.

Megarica signa, ad Att. i. 8. id est, Megaris e lapide, qui ibi nascitur, elaborata. Statuæ Megaricæ valde celebres. vid. Corrad. ad h. l. et Junium.

Melita, insula maris Siculi, quæ hodie *Malta* dicitur. Unde *Melitensis vestis*, Verr. ii. 72. e gossypio facta. v. Cluver. Sicil. Ant. p. 486.

Menenii, in Verr. iii. 43. incolæ oppidi Siciliæ *Menæ* dicti, quod subjacebat lacui Palicorum.

Messana, urbs Siciliæ ad fretum posita, quæ et *Mamertina civitas* dicitur in Verrinis.

Mesopotamia, regio Asiæ majoris inter Euphraten et Tigridem.

Metapontus, de Fin. B. v. 2. urbs Magnæ Græciæ prima a Tarento ad mare sita.

Methymnæus, Tusc. Qu. ii. 27. a *Methymna*, urbe insulæ Lesbi, cujus vites et uvæ celebrantur apud Virgilium.

Miletus, urbs Ioniæ, a qua Milesii. Celebrantur etiam ap. Ciceronem in Verrinis *lanæ Milesiæ*.

Milyadum commune, in Verr. i. 38. regiuncula et urbs in Lycia ad Taurum montem.

Minturnæ, oppidum in Auruncis in confinio Campaniæ et Latii ad Liris ostia. unde *Minturnenses*.

Minucia via, ad Att. ix. 6. Roma a porta Minucia Brundisium ferebat, ut Appia, sed alio tractu, nempe per Sabinos, strata a L. Minucio eo, de quo ap. Liv. iv. 16. v. Intt. ad Horat. Ep. i. 17.

Misenum, promontorium, portus et oppidum Campaniæ.

Mitylenæ s. *Mytilenæ*, nam utrumque rectum esse docet Voss. ad Melam p. 502. urbs Lesbi.

Molossi, populus Epiri.

Mons sacer, post Anienem in Sabinis, ita dictus a *legibus sacratis*. v. Ind. Legg. in *sacratæ Legg*.

Mopsuhestia, ad Div. iii. 8. μόψου (regis Argivorum) ἑστία, oppidum Ciliciæ, ad Pyramum amnem prope mare.

Mulvius pons, ad Att. xiii. 33. qui Tiberim jungit, prope Romam. de quo v. Tacit. A. xiii. 47.

Murgentinus ager, in Verr. iii. 18. qui est ad *Murgentium*, oppidum Siciliæ, supra ostium Simæthi, prope mare.

Mutina, oppidum Galliæ Cispadanæ, hodie *Modena*.

Mutycensis, in Verr. lib. iii. 43. a *Mutica* Sicil. oppido: s. *Muticensis*, ut habet MS. Huydecoperianus, v. not. alii *Mutyensis*. v. Harduin. ad Plin. iii. 8. Græv. ad l. c. In Anon. Ravennate I. v. p. m. 804. est: *Mutaca*.

Mycenenses, a *Mycenis* in Argolide.

Mylasa, Phil. v. 7. urbs Cariæ; unde *Mylasei*, ad Div. xiii. 56. Hæc est urbs, in quam cum Stratonicus venisset, propter templorum multitudinem clamavit: *audite templa*. Per simplex S scribendum defendit Cel. Wessel. ad Hieroclem p. 688. pluribus Cel. Drakenborch. ad Liv. xxxviii. 39.

Myndus, oppidum Cariæ. *Myndenses*, ejus cives. ad Div. iii. 8. ubi tamen Manutius legi volebat *Synnadenses*: Quarterius ap. Olivetum *Midaenses*, ab oppido Phrygiæ *Midaio* (Græce Μιδάειον). Fuit enim ea pars Phrygiæ sub Procos. Ciliciæ; a qua longe aberat *Myndus*. Cariæ.

Myrina, ad Div. v. ep. 20. urbs Æoliæ.

Mysia, regio Asiæ min. ad mare Ægæum et Hellespontum, unde

Mysorum gens, Or. pro Flacco 3.

T.

Telmesses, de Divin. i. 42. cives *Telmessi*. Gr. τελμισεῦς. a *Telmesso*, de Divin. i. 11. urbe Cariæ. Drakenborch. ad Livium xxxvii. 16. *Telmissus* scribendum censet.

Temenites Apollo. Verr. iv. 53. a *Temeno*, loco prope Syracusas, cujus incolæ *Temenitæ*. v. Interpretes ad Sueton. Tiber. 74. et Dorvill. It. Sic. p. 188. sq.

Temnus, pro Flacc. 18. oppidum Æoliæ.

Temsa, Verr. v. 16. oppidum primum Bruttiorum. scribitur etiam *Temesa* et *Tempsa*. Unde *Temsanum incommodum*, in Verr. v. 15. direptio Temsæ a fugitivis. *Æs Temesæum*, v. Intt. ad Ovid. Metamorph. xv. init.

Tene, ad Att. vi. 2. pro quo alii, probante Grævio, legunt *Tenea*, est vicus maritimus Achaiæ, inter Corinthum et Mycenen. *Tenea*, Mela, Strabo. Plinius *Atene*, manifeste pro *Tenea*.

Tenedica Securis, ad Qu. Fr. ii. 11. proverbio dicitur in iis rebus, quæ præcidantur et plane celeriterque auferuntur. originem proverbii vide in Adag. Erasm. p. m. 1451. sq. In numis Tenediorum est Securis: de quibus extat libellus. v. Index lat. in Securis.

Tenedus, Verr. i. 19. insula Asiatica ad oram occidentalem Trojano agro opposita; unde *Tenedii*: in qua urbs ejusdem nominis. Nat. D. iii. 15.

Terentina, ad Div. viii. 8. tribus rusticanæ nomen.

Terinæus, Qu. Tusc. ii. 48. a *Terina* urbe in Bruttiis, a quo *sinus Terinæus* dictus est. Gr. τέρινα.

Terracina, urbs Latii.

Thasus, insula Græca ad Thraciæ oram.

Theanum, v. *Teanum*.

Thebæ, urbs Bœotiæ.

Thermæ, Verr. ii. 35. oppidum Siciliæ; unde *Thermitanus*, ibid. 43. &c.

Thermopylæ, angustus transitus per præruptos montes, silvis impervios, ex Thessalia in Bœotiam et Locridem.

Thessalonica, urbs Macedoniæ.

Thespiæ, urbs Bœotiæ sub Helicone ad sinum Crisseum, Musis sacra, quæ inde *Thespiades* dicuntur.

Thesprotia, regio et urbs Epiri, ad sinum Ambracium.

Theutoni, Manil. 20. populi Germaniæ veteris ad sinum Codanum, et in insulis ejus sinus, de quibus vid. Cellar. Diss. de Cimbris et Teutonis.

Thrasimenus lacus, in Etruria, clade Romana nobilitatus, de Divin. ii. 8.

Threicius, de Off. ii. 7.

Threcidica arma gladiatorum, qui *Threces* vel *Thraces* dicebantur, ab armaturæ genere.

Thurium, et *Thurii* (nam utrumque est ap. Cic.) ad Att. iii. 15. ix. 19. urbs Calabriæ, olim *Sybaris* dicta, quo nomine propter summas incolarum voluptates innotuit. De scriptura nominis v. Duker. ad Liv. xxxviii. 9.

Thyamis, ad Att. vii. 2. fluvius Epiri nobilis.

Thyreum, ad Div. xvi. 5. oppidum Acarnaniæ prope mare et urbem Leucadem.

Tibarani s. *Tibareni*, ad Div. xv. 4. populi Eleutherocilicibus finitimi, a Cic. victi.

Tibur, oppidum Latii ad Anienem amnem. Unde *Tiburs*, ad Att. viii. 4. ager circa Tibur. *Tiburtinum Scipionis*, Phil. v. 7. prædium in agro Tiburtino.

Tigurinus ager, pagus Helvetiorum.

Tirenus pons, ad Att. xvi. 13. Codd. in hoc nomine variant. Sed hæc est optimorum lectio. Fuit Minturnis, forte in fluvio Liri. Nam is Minturnas præterlabitur.

Tissensis, in Verr. iii. 38. a *Tissa*, oppido Siciliæ, juxta Ætnam.

Tmolites, pro Flacc. 3. qui habitat in *Tmolo*, pro Flacc. 19. monte Lydiæ, odoribus celebri.

Tolosa, oppidum Galliæ Narbonensis. Unde *Tolosanum aurum*, Nat. Deor. iii. 30. est, quod Q. Servilius Cæpio e templo Tolosano sustulit. de Orat. ii. 47. ea de causa a C. Norbano reus factus et condemnatus dicitur.

Tralles, urbs Lydiæ nobilis, ad Mæandrum fluvium, ex vulgari opinione, quam dubiam reddidit nuper Cel. Wesseling. ad Hieroclem p. 659. unde *Tralliani*.

Trasimenus lacus, v. *Thrasimenus*.

Trebulanum, ad Att. v. 2. prædium Pontii in agro Trebulano: a *Trebula*, urbe Campaniæ, citra Vulturnum. Primo de urbe Campaniæ, non de Trebula Sabinorum capiendum esse, intelligitur ex ipso Cicerone, qui dicit, se cogitasse eo die, quo ista scripserit, tantum ex Pompeiano ad Trebulanum Pontii; reliquis diebus se justa itinera facturum. Epistola sequens est e Trebulano, quomodo autem tam exiguo tempore potuisset Trebulam Sabinorum venire? Alterum citra Vulturnum fuisse, docet Liv. xxiii. 39.

Trebulanus ager, Agrar. ii. 25. circa *Trebulas Sabinorum*.

Tres Tabernæ, ad Att. i. 13. locus in via Appia, cujus in descriptione itineris Paullini mentio fit; ad quem diverti viatores et cibo vinoque se reficere poterant.

Triocalinum, Verrin. v. 4. a *Trioca*-

TRIBUS ROM. XXXV.

ÆM. vel *Æmi.* Æmilia. Cicero.
Ani. Aniensis. Cicero: qui ultimam facit Agr. ii. 29.
Arn. vel *Arnien.* Arnlensis. Cicero.
Cla. Claudia.
Clu. vel *Clust.* Clustumina, s. Crustumina. Cicero.
Col. Collina.
Cor. Cornelia.
Esq. vel *Exq.* Esquilina.
Fab. Fabia.
Fal. Falerina.
Gal. Galeria.
Hor. vel *Horat.* Horatia.
Lem. Lemonia. Cicero.
Mec. Mæcia. Cicero.
Men. Menenia. Cicero.
Ouf. Oufentina.
Pal. vel *Palat.* Palatina. Cicero.
Pap. vel *Papir.* Papiria.
Pob. Poblilia. *Pop.* Poplilia, s. Popillia.
Pub. *Publ.* et *Publil.* Publilia. item *Pup.* *Pupl.* et *Puplil.* Puplilia.
Pol. Pollia.
Pom. vel *Pomp.* Pomptina, Pontina. Cicero.
Pup. Pupinia. Cicero.
Qui. vel *Quir.* Quirina. Cicero.
Rom. Romilia. Cicero.
Sab. Sabatina.
Sca. vel *Scap.* vel *Scapt.* Scaptia. Cicero.
Ser. vel *Serg.* Sergia.
Stel. Stellatina.
Sub. Suburana. Cicero, qui eam primam facit.
Ter. Terentina. Cicero.
Tro. vel *Tromen.* Tromentina.
Veien. Veientina. Cicero.
Vel. Velina. Cicero.
Vet. Veturia.
Vol. vel *Volt.* vel *Voltin.* Voltinia. Cicero.

INDEX HISTORICUS.

legi potest, quod Plinius tradit, quia olim vectigalia in solis pascuis fuerint, propterea servorum esse a censoribus, ut omnia vectigalia reipubl. pascuorum nomine in tabulis, et in pactionibus Censores complecterentur. Vectigal enim e pascuis scriptura *dicitur, et Alabarches, ut docet Cujacius, qui hanc vocem Ciceroni reddidit, Obs.* viii. 37. *dicitur ab* ἀλάβα, *atramentum, estque adeo magister scripturæ. Sed alii præferunt Arabarcha, ut in hoc Ciceronis loco, ita in aliis, ubi hujus magistratus mentio: in his nuper Wesselingius V. C. de Archontibus Judæorum c.* 8. *dictum putans ab Ægypti Nomo Arabiæ. quæ refellere longioris est disputationis. Libri quidem et res stant pro priori opinione.*

C. Albanius, Att. xiii. 31.

Sex. Albedius, Phil. xiii. 13. Senator, beneficio Antonii.

C. Albinus, ad Div. xiii. 8. Senator, P. Sextii frater.

P. Albinovanus, Har. Resp. 7. pontifex minor.

Albinovanus, (M. Tullius) Vatin. 1. accusator P. Sextii de vi.

A. Albinus, Acad. Qu. iv. 45. Brut. 21. Prætor P. Scipione et M. Marcello Coss. Consul cum L. Lucullo, ejus, qui Mithridaticum bellum gessit, avo, (DCII.) scripsit historiam Græce, literatus et disertus. Ejus jocus in Carneadem, qui ipso prætore Romæ fuit. De historia Albini v. Polyb. Exc. de Vit. et Virt. p. 1482. ed. Gron. Macrob. Sat. i. præf. qui sumsit e Gellio xi. 8.

A. Albinus, Brut. 35. post Red. ad Quir. Consul cum M. Antonio Oratore (DCLIV.) Latine dixit.

Albinus, Brut. 35. flamen, disertus.

C. Albinus, Sext. 3. Senator, filiam P. Sextii patri collocat.

Sp. *Albinus*, Brut. 25. it. 34. Lege Manilia post Consulatum oppressus est, multas orationes reliquit.

L. Albius, Sext. fil. Quirina. Quint. 6. *idem videtur, qui memoratur de Orat.* ii. 70. *Valens in numis Fam. Rom. p.* 59. *pro* Quirina *conjicit* Carinas. *male. non vidit,* Quirina *h. l. esse nomen tribus, quod sæpe apud Ciceronem adjicitur nominibus propriis, non cognomen.*

Statius *Albius* Oppianicus. Cluent. 4. Larinas, eques Rom. a Cluentio veneficii accusatus et condemnatus. Ejusdem vitricus. vid. in *Oppianicus*.

Albianum, judicium, Cæc. 10. dicitur ab hoc Albio.

Albius, Sabinus, Att. xiii. 14.

M. Albutius, Offic. ii. 14. *Sed recte viderunt viri docti, legendum:* T. Albucius. *Nam dicitur post præturam Sardiniæ accusatus esse a Julio; quod manifeste in T. Albucium convenit. Pearcius autem V. Cel. conjicit ibi legendum* pro Sardis Mucius et Julius: *eleganter.*

T. Albutius, Brut. 35. Athenis adolescens fuit, perfectus Epicureus evasit, et pene Græcus fuit, orationes reliquit. Fin. i. 3. Athenis Græcis litteris operam dat; Scævolæ in eum jocus, Orat. 44. apud Lucilium reprehenditur nimium studium in collocatione verborum. Div. 19. Prætor Sardiniæ. in eum accusationem suscipit Cn. Pompeius Strabo quæstor, neque ei permittitur. in Pis. 38. Offic. ii. 14. in Sardinia ipse triumphat. Prov. 7. e Sardinia triumphum petit, qui ei negatur. Brut. 26. de rep. pecuniis accusatur a Mutio augure. Tusc. v. 37. Athenis æquo animo exul philosophatur. Memoratur etiam de Orat. ii. 70. it. iii. 43.

Alcæus, de N. D. i. 27. Delectatur nævo in articulo pueri. Tusc. iv. 33. Vir fortis, tamen de amoribus scribit.

Alcamenes, de N. D. i. 30. Statuarius, cujus Vulcanus Athenis laudabatur. v. *Val. M.* viii. 11. *vixit Phidiæ temporibus. Opera ejus, quæ apud Veteres commemorantur, enumerat Junius in Catal. Pictor. et statuar. in quibus inprimis nobilis Venus Hortensis: cujus mentio ap. Lucian. in Imagg. init.*

Alcibiades, Or. ii. 22. scripta ejus extiterunt Ciceronis temporibus, de Div. ii. 69. ejus somnium, Tusc. iii. 32. flens Socratem rogat, ut sibi virtutem tradat.

Alcidamus, Tusc. i. 48. Rhetor antiquus et nobilis, scripsit laudationem mortis. Bentleius *corrigit* Alcidamas: *quod recte probat Buherius, sic rescribendum existimans etiam ap. Quintil.* iii. 1, *adde Ursinum et Davis. ad Cic. l. c.*

Alcmæon, Tusc. iii. 5. furiosus fit. *Is, qui parricidium fecit, ut est in fabulis.*

Alcmæon, Acad. ii. 17. Crotoniates. N. D. i. 11. Pythagoricus, sideribus et animo divinitatem tribuit. *de eo et scriptis ejus vid. Menag. ad Laërt.* viii. 83.

Aledius s. *Alledius*, Att. xii. 4. 24. 27. amicus Cæsaris et Attici. *Alii putant, Cæsarem, Tunstallus Ep. ad Middletonum p.* 160, *Balbum majorem tecto nomine dici, ut ex* Arredio, *h. e. qui non* διαῤῥῆδην *loquitur, balbutiendo sit* Alledius, *ut pro Hirro Hillus. Sed nomen hoc occurrit etiam alibi. Lipsius ad Tacit. A.* i. 10. *legi vult* Atedius, *et putat esse eum, cujus ibi mentio: cui opinioni favet J. Fr. Gronovius:* et sic habet ed. Rom. et P. Manutius edidit.

L. Alenus, de Nat. D. iii. 30. tabulas publicas transscribit, chirographum sex primorum imitatus.

Aleo, de Nat. D. iii. 21. filius Atrei.

Alexander, ad Her. iv. 30. qui et *Paris* dicitur, raptor Helenæ.

L. Antistius, Balb. 21. Orator. P. scribendum putat Abramius.

M. Antistius, Or. ii. 71. Pyrgensis. equum ei ademit Lepidus censor.

P. Antistius, Brut. 49. 63. rabula probabilis restitit C. Julio L. F. contra leges (Villiam) Consulatum petenti, in tribunatu A. U. DCLXVI. cf. c. 90.

T. Antistius, ad Div. xiii. 29. Quæstor Macedoniæ initio belli civilis. Corcyræ moritur. *Pater, ut opinor, Consularis, quem laudat Velleius* ii. 43.

Antistius Severus, ad Q. Fr. ii. 1. tribunus pl. a. U. DCXCVII. *Manutius pro* Severus *legi vult* Vetus, *ut idem sit cum sequente, quod placuit etiam A. Augustino, vel* S. Antistius Vetus, *quam sententiam ornat Spanhem. de V. et P. N. Diss.* vi. *Jac. Gronovius retinet vulgatam lectionem, et tamen de eodem intelligit, post Ursinum, qui et hoc Antistiæ gentis cognomen docet.*

Antistius Vetus, ad Brut. 11. libertatis vindex et defensor, M. Bruto carissimus. *Vir ædilitius, cum illa epistola scriberetur, petiturus mox præturam, ut ex illa epistola patet; et legatus M. Bruti.*

Sp. Antius, Phil. ix. 2. in legatione a Larte Tolumnio occisus. *Sed ap. Plin. H. N.* xxxiv. 6. *est* Sp. Nautius: *quod hic reponendum putat Harduinus: idque verum puto.*

M. Antius Briso, Brut. 25. tribunus pl. restitit L. Cassii legi tabellariæ.

C. Antonius M. fil. ad Div. v. 5. Flacc. 38. *Ciceronis collega.* Habuit quandam infamiam. Ejus damnatione Catilinæ sepulchrum floribus ornatum et epulis celebratum. Dom. 16. a Cicerone defenditur de majestate reus. Vat. 11. reus factus est de repetundis et de majestate. Cœl. 31. accusatur a M. Cœlio. ad Div. v. 6. procos. Macedoniæ minus officiosus est in Ciceronem. ad Att. i. 12. Pompeius ei in Macedonia successum vult. Dicit Ciceroni partem pecuniæ quæri in Macedonia. *M. Antonii Oratoris filius.*

C. Antonius, Phil. vii. 6. frater M. Antonii Triumviri. Phil. iii. 10. (*qui ibidem* L. Antonius *in Vulgatis dicitur, male tamen, ut omnes fatentur,*) Macedoniam sortitus est, sortiente M. Antonio Cos. fratre.

L. Antonius, Phil. v. 7. frater M. Antonii Triumviri, gladiator Asiaticus dicitur. Phil. v. 3. a M. Antonio creatur VIIvir agrorum dividendorum. Phil. vi. 5. ejus statua in foro. ad Div. x. 15. eum persequitur post pugnam Mutinensem Plancus cum fratre. ad Div. x. 33. post pugnam Mutinensem Alpes occupat.

M. Antonius, Offic. ii. 14. orator. accusando nobilitatus est. Brut. 36. qualis Orator. Tusc. ii. 24. ejus in dicendo contentio. Cluent. 50. quare nullas orationes ediderit. Or. ii. 1. omnis eruditionis expers putatus est. Verr. i. 23. putatus est nullas tabulas conficere. falso. ad Quir. post Red. 5. Consul cum A. Albino. Or. ii. 1. Ciliciam Proconsul rexit. ibid. 45. M. Aquillium et C. Norbanum defendit. ibid. ii. 68. Censor de ambitu reus factus est. ad Div. vi. 2. bellum civile prædicit. Or. iii. 3. interfectus in Mariana proscriptione, caputque in rostris positum est. ad Her. iv. 5. v. in Bruto. Or. i. 7. *de hoc Antonio, ut et de C. Cic. Collega, et Triumviro egregia congessit, et numis illustravit Valens in Famil. Rom. T.* 1. *p.* 79. *sqq.*

M. Antonius M. f. in Verr. ii. 3. iii. 91. prætor. infinitum imperium ejus, *quod scil. nactus est in omnes oras maritimas factione Cethegi et gratia Cottæ Consulis a. U.* DCLXXIX. avarissimus homo, Siciliam depopulatur. *Est oratoris filius, Triumviri pater, qui in expeditione Cretensi, a qua Creticus est appellatus, periit.*

M. Antonius, M. Antonii Cretici F. Oratoris N. Phil. ii. 2. Q. Fadii libertini filiam ducit. Cum C. Curione fil. libidinem exercet. ad Div. iii. 6. præfectus evocatorum in Cilicia. Phil. ii. 20. In Quæstura sine SCto, sorte, lege, egestate coactus, ad Cæsarem in provinciam proficiscitur. In tribunatu C. Marcello et L. Lentulo Coss. SCto contra Cæsarem intercedit, et ad Cæsarem fugit. *conf. Cæs. B. Civ.* i. 1. Mil. 15. P. Clodium interficere conatur. Att. vii. 8. ejus tribuni pl. concio in Pompeium. ad Div. viii. 14. augur fit. Phil. ii. 14. a C. Trebonio sevocatur, dum Cæsar interficitur. Phil. i. 1. statim post cædem Cæsaris Optimatibus favet, et Dictaturam in perpetuum tollit. ibid. 2. Amatium Pseudo-Marium interficit in consulatu. ad Div. xii. 3. Cæsari statuam ponit in rostris, et inscribit: PARENTI OPTIME MERITO, (hanc deinde Dolabella evertit,) Att. x. 13. ejus leones (*add. Plin.* viii. 16.) Att. x. 10. Phil. ii. 24. 25. Cytheridem secum lectica aperta portat. ad Div. x. 30 et 11. ad Mutinam vincitur, quod prælium describitur. Phil. v. 9. Mutinam obsidet &c.

M. Antonius, diversus a IIIviro est, Phil. iii. 10.

Antro, ad Att. xv. 17.

Aœde, Nat. D. iii. 21. Musa, ex primis quatuor, natis Jove altero.

quo adjutore Verres Dianæ Pergææ templum expilavit.

Artemidorus, Verr. i. 31. *qui sit nescio, et videtur ibi locum non habere. Neque de ullo Artemidoro sermo, sed de Philodamo: quod nomen etiam Pantagathus reponebat.*

Artemisia, Tusc. iii. 31. Mausoli regis Cariæ uxor. sepulcrum magnificum Mausolo Halicarnassi extruxit.

Artemo, Verr. iii. 87. Entellinus.

Artemo, ad Div. xiii. 67. Laodicenus.

Artemo Climachias, Verr. ii. 51. Cephaleditanus.

Artemo, Verr. iii. 45. Ætnensis Senator.

Aruns, Tusc. iv. 22. filius Tarquinii Sup. qui cum L. Bruto simul interiit.

L. Aruntius, ad Div. vii. 18.

P. Ascitius, Cœl. 10. in suspicionem interfecti Dionis, Alexandrinorum legati, contra Ptolemæum, vocatur.

Asclapo Patrensis, ad Div. xiii. 20. xvi. 9. medicus.

Asclepiades, Tusc. v. 39. Eretricus philosophus. Cæcitatem æquo animo fert.

Asclepiades, Flacc. 15. Acmonensis.

Asclepiades, de Or. i. 14. medicus, amicus Crassi, eloquens. *Hoc loco inductus Cocchius Medicus Florentinus Clarissimus, negat verum esse, quod vulgo, auctore Plinio H. N.* xxvii. 3. *statuunt, cum æqualem Cn. Pompeio fuisse, in notis ad scriptores Chirurg. Græcos p.* 154. *Quod enim Crassus de eo loquitur, majorem Pompeio esse debuisse, et Plinium adeo errasse. Quasi non potuerit Crassi tempore paullo junior fuisse; aut probabile sit, Plinium, diligentem scriptorem, in re errasse, quæ non multum a suis temporibus abesset.*

M. Asellius, Clu. 61. Larinas.

Asellius, de Legg. i. 2. historicus Latinus languidus et inscitus.

Asellus, Or. ii. 64.

Asinius, Phil. xiii. 13. Senator voluntarius, qui se ipse fecit Senatorem, beneficio Antonii.

Asinius Larinas, Cluent. 13.

Asinius Dento, Attic. v. 20. Centurio primi pili in exercitu Bibuli.

Asinius Pollio, ad Div. x. ep. 33. amicus Antonii. ibid. 31. et 32. 33. ex Hispania, cui a Cæsare præfectus erat, ad Ciceronem scribit, et libertatis se cupidum ostendit &c. *Ejus epistolæ sunt l.* x. 31. 32. 33. *De eo diligenter et accurate egit P. Manut. ad l. c. ep.* 31. *locis veterum de eo congestis. cf. Intt. ad Horat. Carm.* ii. 1. *de ejus posteris v. Lips. ad Tacit. A.* iii. 75. *inprimis Ryckium ad Tacit. p.* 112.

Aspasia, de Inv. i. 31. *Sophistria Milesia celebris, Socratis in eloquentiæ studio magistra, Periclis tandem uxor: de qua vide in primis Plutarch. in Pericle p.* 165. *ed. Wechel. ubi accurate de ejus natalibus, artibus, vitæ genere &c. agit.*

Astarte, N. D. iii. 23. Venus Syria, quæ Adonidi nupsit.

Asteria, Nat. D. iii. 16. 18. Latonæ soror, ex qua Hercules Tyrius.

Astyages, de Div. i. 49. eo regnante quæ solis defectio facta est, eam prædicit Thales.

Astyanax, Att. iv. 15. tragœdus.

C. Ateius Capito, de Div. i. 16. Crassum in provinciam abeuntem diris prosequitur, et propterea ab Appio Censore tanquam ementitus auspicia subscribitur. *Origines inimicitiarum lege ap. Dion. Cass.* xxxix. *p.* 105.

C. Ateius Plaguleius, ad Att. x. 8. commemoratur inter Cæsarianos Ciceronis inimicos.

L. Ateius, L. F. Aniensis Capito. ad Div. viii. 8. videtur idem esse ad Q. Fr. ii. 10.

Athamas, Har. Resp. 18. furiosus post matricidium factus. Tusc. iii. 5. furiosus.

Athamas, Pis. 36. saltator, L. Pisonis in Macedonia comes.

Athamas, Attic. xii. 10. servus.

Athenæus, ad Div. xv. 4. apud Ariobarzanem gratiosus.

Athenagoras, Cymæus, Flacc. 7.

Athenais, ad Div. xv. 4. nomen fœminæ, uxoris, aut matris Ariobarzanis.

Athenio, Verr. ii. 54. Harusp. Resp. 12. dux fugitivorum et Siculorum, qui cum fugitivis se conjunxerant. Hinc Attic. ii. 12. Athenio *dicitur* Sex. Clodius, *quia fuit dux servorum Romæ tumultuantium, ut Athenio fugitivorum: itemque Siculus, ut Athenio.*

Athenodorus Calvus, Att. xvi. 11. 14.

Athenodorus, Tarsensis, Sandonis filius, ad Div. iii. ep. 7. *Philosophus*, (*Cæsaris Octavii præceptor.*) *Videtur* de nobilitate *scripsisse. de eo Sueton. Claud.* 4. *Fabric. in Catal. Stoic. B. G. l.* iii. *c.* 15. *de eo extant conjectanea. Cl. Harkenrothi in Obs. Miscell. Nov. Vol.* i. *p.* 49.

Atherianum jus, ad Div. ix. ep. 18. *ab Atherio quodam vel Hatherio JCto, vel Aterio potius.* Aterium et Haterium *promiscue esse in libris, docuit Cl. Torren. ad Valer. M.* i. 7. 8. *Jus Aterianum non esse cibum, inde patet, quod, si cibus esset, ambiguitatis lusus et jocus tolleretur. Neque tamen de lege Ateria cum Cortio capiendum; sed de illius*

C.

ctor Academiæ tertiæ. Tusc. iv. 3. Academicus Cyrenæus. Acad. i. 12. quartus ab Arcesila, in Arcesilæ ratione manet. Acad. v. 30. Dialecticus. discit a Diogene Stoico. Fin. iii. 12. in Dialecticis exercitatus et summa eloquentia. Acad. iv. 42. quod summum bonum statuerit. ibid. 45. Calliphontis sententiam de summo bono valde defendit. ibid. 31. ejus de visis sententia. ib. 9. Quomodo Antipatro Stoico responderit, qui sibi concedi volebat hoc perceptum esse: *Nihil percipi posse*. Att. xiii. 21. προβολὴν pugilis et retentionem aurigæ similem facit ἐποχῇ. N. D. i. 2. disserit contra eos, qui omnia hominis causa nata esse dicunt. Divin. ii. 3. quærit, quarumne rerum divinatio sit, earumne, quæ sensibus percipiuntur. ib. i. 13. fingit, in Chiorum lapidicinis saxo diffisso exstitisse caput Panisci. ib. ii. 41. Prænestinam fortunam risit. ib. i. 30. concertationis studio modo ait hoc, modo illud. N. D. ii. 65. libenter in Stoicos invehebatur. Div. i. 4. multa acute et copiose contra Stoicos disputavit. Att. vii. 2. Ejus dictum spurcum: Bene eveniat &c. *Græce*: τύχῃ ἀγαθῇ παιδοποιῶμεν in re Venerea. Tusc. v. 41. Or. ii. 37. legatus Romam missus.

L. Carpinatius, Verr. ii. 70. publicanus in Sicilia pro magistro.

T. Carrinas, ad Att. xiii. 33. (*gentis Albiæ.*)

L. Carteius, ad Div. xii. 11. aliquid muneris in exercitu Cassii in Syria tenuisse videtur.

Carvilii, Petit. Cons. 3. amici Catilinæ.

Sp. Carvilius, de Or. ii. 61. *familia Carvilia plebeia, sed equestris tamen.*

Casca, cognomen Serviliorum, Phil. ii. 11. fuit inter percussores Cæsaris. Att. xiii. 44. librum scripsit. xvi. 15. ejus tribunatus. *v.* Servilius.

Cascellius, Balb. 20. prædiator ætate auguris Q. Scævolæ. *vid. Valer. Max.* vi. 2. 12. *et* viii. 12. 1. *Hoc nomen vindicant contra eos, qui* Cæsellius *legi volunt, ut Pighius Ann. ad a.* 633. *cujus opinionem videtur probare Grævius ad Cic. Balb.* 20. *Harduin. ad Plin.* viii. 61. *ubi præceptor ejus Volcatius traditur; Rupert. ad Pompon. Enchirid.* iii. 11. *ubi de* A. Cascellio *JCto agit, cujus et Horatius mentionem fecit. Ceterum huic familiæ hereditarium quodammodo Jurisprud. studium fuit.*

M. Cascellius, Q. Fr. i. 2. 2. negotiator in provincia Qu. Ciceronis.

Cassander, Div. ii. 42. summus Astrologus tempore Panætii.

Cassandra, Or. ii. 66. &c. Priami filia.

C. Cassinius Schola, Mil. 17. Interamnas, familiaris P. Clodii.

Cassius Barba, v. *Barba.*

C. Cassius Longinus, Dom. 50. Censor. *Hujus C. Cassii Longini Censura incidit in annum* DXCIX. *Nam præcedit mentio Censoris Q. Marcii, qui decem annis ante,* DLXXXIX. *Censor fuit. Alius Cassius censor fuit a.* DCXXVII.

C. Cassius, Planc. 21. in petitione tribunatus repulsam tulit. *Consul cum Cn. Domitio Ahenobarbo.* A. U. DCLVII.

C. Cassius, Varus, qui Consul fuit cum M. Terentio Varrone Lucullo, non L. Gellio, ut Manutius ad Or. pro Rabir. Perd. cap. 7. *tradit. nam Gellius anno post consul fuit.* L. Manil. 23. Legi Maniliæ favet. Cluent. 49. Verr. i. 23. in Verr. iii. 41. consul A. U. DCLXXX. primo anno præturæ Siculæ Verris. *Forte hic est pater trium Cassiorum* C. L. *et Q. qui diserte non traditur.*

C. Cassius, frater Q. Cassii, Att. v. 21. *ad quem sunt epistolæ Ciceronis* ad Div. *l.* xii. *et ipsius duæ ibid.* 11. 12. *is, qui Cæsarem interfecit.* ad Div. vi. 6. legatus Cæsaris. vii. 33. declamat apud Ciceronem. viii. 10. quæstor M. Crassi *contra Parthos pugnantis* Crasso interfecto reliquias exercitus collegit. xv. 14. Proquæstor M. Crassi. xv. 16. Epicureus fit. *Nam Cicero Epicureos appellat ejus novos amicos.* xv. 19. Ciceronem, Epicureum Catium propter malum dicendi genus ridentem, ulciscitur acri epistola. Att. vii. 21. trib. pl. initio belli civilis Cæsariani Capuam venit ad Consules, qui ex urbe fugerant, ut Romam redirent, et pecuniam de sanctiori ærario auferrent.

L. Cassius, Planc. 24. adolescens, subscriptor Laterensis, contra Plancium, familiaris Ciceronis. Phil. ii. 13. ei provincia datur post cædem Cæsaris et Quæstores. *Frater C. Cassii, qui Cæsarem interfecit.* Phil. iii. 9. Ei tribuno pl. mortem denunciat M. Antonius, si in Senatum venisset.

L. Cassius Ravilla, Verr. i. 55. Censor, *pater ejus, qui legem tabellariam tulit: consul A. U.* DCXXVI. *cum L. Cinna.*

L. Cassius, ad Her. iv. 35. auctor legis Tabellariæ et severissimus in judiciis exercendis, S. Rosc. 30. *unde ab eo judices Cassiani dicti sunt.* Brut. 25. 27. legem tabellariam tulit Lepido et Mancino Coss. Sext. 48. legem tabellariam fert. de Leg. iii. 16. legem ta-

mentum orationis. Phil. xi. 12. 13. laudatur. Att. v. 17. rex a Senatu appellatus est. Har. resp. 13. fidelissimus imperii Rom. rex. a senatu regis nomine dignus judicatur, lege Clodii, regis nomen accipit. Div. ii. 37. fugit e prœlio cum Pompeio. Brut. 5. a M. Bruto defenditur apud Cæsarem, quod a Pompeianis partibus steterat. Div. i. 15. a Cæsare tetrarchiæ regno multatus. ibid. ii. 36. et 37. multum auspiciis tribuit. ex Cicerone augurii Romani disciplinam percunctatur. ejus augurii disciplina differt a Romana vehementer.

Deiotarus filius, Deiot. 1. patrem accusat apud Cæsarem.

Deianira, Tusc. ii. 8. Œnei filia.

Dellius, Att. viii. 12. Pompeii familiaris; *nisi forte, ut videtur; cum Grævio legendum*, D. Lælius. *Nam Dellius fuit Cæsarianus, post Antonianus: D. Lælius Pompeianus. de Pompeiano autem sermo est.*

Demades, Brut. 9. Or. 26. orator Atheniensis, Demosthenis temporibus, præter ceteros Atticos oratores facetus: nulla scripta reliquit.

Demaratus, Tusc. v. 37. pater Tarquinii Prisci, Corintho fugit Tarquinios.

Demea, Att. xiii. 30. servus.

Demetrius, Att. iv. 11. liberti nomen. sed ad Div. xvi. 17. et 22. homo improbus. servus Ciceronis. ad Div. viii. 15. &c.

Demetrius, Poliorcetes, Off. ii. 7. eum Macedones reliquerunt et se omnes ad Pyrrhum contulerunt.

Demetrius Magnes. Att. iv. 11. viii. 11. liber ejus περὶ ὁμονοίας. æqualis Ciceronis et amicus Attici. *Hunc librum cave confundas cum altero Demetrii Magnetis περὶ ὁμωνύμων, cujus sæpe mentio ap. Laërtium v. c.* i. 38. *ubi vid. Menag.*

Demetrius Megas, ad. Div. xiii. 36. Siculus. vid. *P. Cornelius.*

Demetrius Phalereus, Atheniensis. Br. 9. Fin. v. 19. Theophrasti discipulus. Or. ii. 23. omnium oratorum politissimus. Or. 27. in mediocri genere princeps Græciæ. Off. i. 1. disputator subtilis, orator parum vehemens, sed dulcis. Leg. iii. 6. de rep. et legibus scripsit. Fin. v. 19. patria pulsus ad Ptolomæum se confert, multa in otio scripsit. R. Postum. 9. in Ægypto, aspide ad corpus admota, necatus est.

Demetrius, Syrus, Brut. 91. non ignobilis dicendi magister, quo Cicero Athenis usus est.

Demochares, Or. ii. 23. Orator Atheniensis, filius sororis Demosthenis. genere dicendi molli et remissiore usus est. Brut. 83. scripsit orationes aliquot et earum rerum historiam, quæ suis temporibus Athenis erant gestæ, oratorio genere, non historico. de hoc vid. Cl. Ruhnken. ad Rutilium Lupum p. 7. 8.

Democritus Physicus, Tusc. v. 39. patrimonium suum relinquit discendi studio. ibid. cæcus fit, cæcitatem utilem esse dixit. Or. i. 11. ornate dixit. Or. ii. 46. de Divin. i. 37. negat, sine furore quemquam poëtam magnum esse posse. Or. 20. ejus dictio, cur non nullis poëma videatur. Acad. i. 2. ejus physica recepit Epicurus. ad Div. xv. 16. ante Epicurum φαντασίας εἴδωλα dixit. Acad. i. 12. confitetur ignorantiam, ut Socrates. Acad. iv. 17. innumerabiles mundos statuit, et quidem multos absolute pares; item homines; quæ sententia cap. 18. a politioribus physicis refellitur. Acad. iv. 37. de pleno et inani omnia gigni. de Fin. i. 6. sententia ejus de sole et atomis N. D. i. 12. imagines Deos facit, et naturam eas fundentem et intelligentiam nostram. incertus in toto loco est. vid. c. 43. ibid. 24. atomi reprehenduntur. de Div. i. 3. ii. 13. præsensionem rerum futurarum comprobat, in quo non inscite nugatur. de Fat. 10. auctor atomorum statuit necessitate omnia fieri.

Democritus, Gymnasiarcha, Verr. iv. 42. Tyndaritanus.

Democritus, Att. vi. 1. servus Attici.

Democritus, Sicyonius. ad Div. xiii. 8. hospes Ciceronis et familiaris.

Demosthenes, Or. 4. Platonis frequens auditor. 26. minus facetus. Tusc. iii. 26. ab Æschine reprehenditur, quod nimis filiam luxerit. v. 36. mulierculæ laudibus capitur. Div. ii. 46. Rho dicere cum nequiret, exercitatione effecit, ut planissime diceret. ii. 57. Pythiam dixit φιλιππίζειν. &c. &c.

Demostratus, ad Div. xiii. 32. libertus Cn. Octavii Nasonis.

Desippus vel *Dexippus*, ad Div. xiv. 3. servus Ciceronis.

Dexio, Tyndaritanus, Verr. v. 42.

Dexius, ad Div. vii. 23.

L. Diadematus, ad Quir. p. red. 3. *Qu. Metelli Macedonici filius.* v. *in Metellis.*

Diagondas, Thebanus. Leg. ii. 15. omnia sacra nocturna sustulit.

Diagoras, Melius, Nat. D. i. 1. et 23. Deos tollit ideoque Atheus dicitur.

Diana, Nat. D. iii. 23. Dianæ plures.

Dicæarchus, Peripateticus, Aristotelis discipulus, Att. ii. 2. ejus libros dili-

P. Dolabella, ad Div. viii. 4. Quindecimvir fit. *Nescio an idem.*

Cn. Domitius Cn. f. (*v. Sueton. Ner.* 1.) Brut. 26. Consul cum C. Fannio fuit (*a. U.* DCXXXI.) Font. 12. Arvernos et Allobroges vicit. Verr. i. 55. pro Cluent. 42. censor cum L. Metello a U. DCXXXVIII.

Cn. Domitius. Ænob. Cn. f. (*v. inscr. antiqu. ap. Murator. ad a.* 657.) *Cn. n.* Agr. ii. 7. in tribunatu de sacerdotiis tulit. v. *Lex Domitia.* Corn. 2. Cæcil. 20. M. Silanum vexat. Or. ii. 56. Brut. 44. Deiot. i. Consul *cum Cassio Longino a. U.* DCLVII. censor cum L. Crasso oratore fuit. dissensio inter ipsos. Pontifex Max. a Trib. pl. M. Scauro accusatur. *De contentionibus Domitii et Crassi censorum, locos auctorum collegit Sigonius in fastis ad a. U.* DCLXI. *est enim locus memorabilis apud Plin. H. N.* xvii. 1. *de ipso v. Sueton. Ner.* 2. *et ibi interpretes.*

Cn. Domitius Calvinus, Deiot. 5. a Deiotaro post bellum civile recipitur et sustentatur. Cœl. 13. et Q. Fr. ii. 13. prætor Cn. Lentulo et L. Marcio Coss. Sext. 53. Q. Fr. i. 2. 5. trib. pl. Cæsare et Bibulo Coss. quo usus Bibulus in impedienda Cæsaris agraria. Flacc. 13. legatus L. Flacci in Asia. *Consul tandem cum Messala a.* DCC.

Cn. Domitius, L. *Ænob.* F. Phil. ii. 11. de Cæsaris percussoribus, Catonem Uticensem avunculum habuit. Phil. x. 6. ei se exercitus, qui ad Dolabellam in Syriam ducebatur, in Macedonia tradit. ad Div. viii. 14. Cn. Saturninum reum fecit. *v. Manut. Ad eum est epist.* 22. l. vi. ad Div. *de eo v. Sueton. Ner. c.* 3.

L. Domitius, Verr. v. 3. prætor Siciliæ in animadvertendo durus. *Est is, qui cum C. Cœlio Caldo Consul fuit a.* DCLIX. *frater Cn. Domitii Censoris cum Crasso majore.*

L. Domitius Ænobarbus, *Cn. f. Cn. n. Cn. pron. is, qui consul fuit cum Appio Claudio Pulchro a.* DCXCIX. Att. i. 1. Ciceronem in petitione Consulatus juvat. Mil. 8. quæsitor in causa Milonis. ad Div. viii. 14. repulsam in petitione auguratus ægre fert. xvi. 12. ei ulterior Gallia decernitur a senatu, ut Cæsari succedat. Att. viii. 1. et 8. Corfinii se tradit Cæsari. stultus *dicitur.* Vatin. 10. laudatur. Brut. 77. latine multaque cum libertate, sed sine arte dicebat; bello civili interiit. *v. Cæsar B. C.* iii. 99. *memoratur etiam seqq. locis.* Verr. i. 53. ad Div. vi. 21. viii. 1. viii. 8. viii. 12. &c.

Domitius, Appulus. Phil. xi. 6. Septemvir Antonianus. ad Div. viii. 15. hospes Cæsaris Intemelii.

Dorilaus, Deiot. 15. legatus Deiotari ad Cæsarem.

Doris, Locrensis. Tusc. v. 20. uxor Dionysii Tyranni.

Dorotheus, Verr. ii. 36. Thermitanus.

Doterio, Att. i. 6. histrio.

Draco, Or. i. 44. primus Atheniensium legislator.

Druidæ, Div. i. 41. vates et augures in Gallia. *de quibus consulant tirones Cæsar. B. Gall.* v. 13. 14.

C. Livius Drusus, Brut. 28. ejus filii duo C. et M. *Pronepos est Drusi; qui primus cognomen hoc ab interfecto Drauso Gallorum duce tulit. ad quem Popma refert locum ad Att.* vii. 2. *Sed Pighius ad a.* 637. *refert ad M. Drusum C. f. qui Her.* ii. 13. *prætor dicitur. de quo, totaque familia v. Sueton. in Tiber.* 3.

C. Drusus, C. Fil. Brut. 28. qualis orator fuerit. Tusc. v. 38. JCtus, qui etiam, cum cæcus factus esset, de Jure diligenter respondit, et a multis consultus est. *Hunc Drusum vulgo in veterum JCtorum commemoratione prætermittunt, etiam Pomponius.*

M. Drusus, C. fil. Brut. 28. tribunus C. Gracchum iterum trib. pl. fregit. *Nam ita legendum esse, non* fecit, *viri docti ad unum omnes censent, et res postulat. Hic est ille Drusus, qui hanc ipsam ob rem, quod Senatus causam contra Gracchum egit,* Patronus Senatus *appellatus est. Sueton. l. c. Ad hunc Drusum referunt etiam illud* de Offic. i. 30. In M. Druso adolescente magna fuit severitas. *Sed mihi ad ejus filium referendum videtur. Ipsa verba Ciceronis id docent. Primo ponuntur* L. Crassus et L. Philippus, *quo Consule dein tribunus M. Drusus fil. fuit: deinde* C. Cæsar, L. f. *Iisdem temporibus dicitur multa severitas fuisse in M. Scauro et in* M. Druso adolescente. *Pater autem illis temporibus* adolescens *non fuit. Item M. Drusus filius et M. Scaurus, ut hic, junguntur Dom.* 19. ad Herenn. ii. 13. prætor urbanus judicium reddidit, quod cum herede mandati ageretur. *Hunc M. Drusum Pighius refert ad a. U.* DCXXXVII. *hoc argumento ut opinor, quod tribus annis post consul factus est, quo ille sæpe in digerendis Prætorum annis usus est. Si recte: est ille ipse Patronus Senatus. Nam tribunatus Gracchi secundus cadit in a. U.* DCXXXI. *&c. Obtinuit aliquot annis post Macedoniam* ex Consulatu *a.* DCXLI. *gesto, et Scordiscos vicit. v. Flor.* iii. 4. *et Valentem Num. Fam. R. T. I. p.* 51. 52.

F.

lo Mutinensi, duce Pansa, cujus erat legatus.

Q. Faberius, Att. xii. 21. xiii. 8.

Fabius, de Divin. ii. 34. de Fat. 6. 7. *hoc nomine utuntur veteres in iis rebus, quæ liberalium hominum sunt, cum nesciunt nominare volunt, uti JCti fere nomine* Caii et Titii *utuntur. Ceterum plures, quam hic e Cicerone commemorantur, Fabios vid. infra in Maximis.* Maximus *enim est inter cognomina Fabiorum.*

Fabius, Att. ii. 1. adulter Clodiæ, cum Metelli uxor esset.

C. Fabius, Tusc. i. 2. Ei laudi fuit, quod pingere potuit. *Unde et primus* Pictoris *cognomen tulit. Pinxit ædem Salutis. v. Plin. H. N.* xxxv. 7. *add. Voss. de Hist. lat.* i. 3.

C. Fabius, Att. vii. 3. Cæsaris legatus.

C. Fabius, ad Qu. Fr. i. 2. 2. *quantum colligere licet, fuit præfectus, aut minister quidam Q. Ciceronis in provincia.*

M. Fabius, Font. 12. subscriptor M. Plætorii contra M. Fonteium.

M. Fabius Gallus, ad Div. vii. 24. Epicureus, librum scripsit de M. Catone. Att. viii. 12. ad Div. ii. 14. vii. 23.

M. et Q. Fabii, ad Div. xiii. 59. xv. 14. fratres. ibid. ix. 26.

Fabius Luscus, Att. iv. 8. *videtur,* philosophus Epicureus fuisse: *nam et* acutus *dicitur a Cicerone.*

Numerius *Fabius Pictor, C. Pictoris f.* Div. i. 21. Græcos Annales scripsit. *Hunc Consulem exhibent Fasti Capit. a.* 487. *ad quem a. v. Pighium add. Voss. l. c. qui filium ejus, C. nepotem, mavult intelligi ap. Ciceronem, sed sine argumento. De Prænomine* Num. *in denariis antiquis v. Spanhem. de V. et Pr. N. T.* ii. *p.* 26. *quem Ciceronis locus fugiebat. add. Duker. ad Liv.* xxxvii. 47. *bene disputantem adversus Spanhemium de loco Liviano.*

Q. Fabius, Agrar. ii. 33. Consul (quartum) cum Fulvio, quibus Coss. Capua capta est. i. e. *a.* DXLIV. *v. infr.* Q. Maximus.

Q. Fabius Pictor, C. f. C. n. historicus, annalium scriptor. Or. ii. 12. Div. i. 26. *Vixisse tempore belli Pun. II. e Livio clarum est* xxi. *v. Voss. l. c. Ejus fidem in rebus Rom. nos adversus Polybium peculiari libello defendimus.*

Q. Fabius, Allobrogicus (*v. Plin.* xxxiii. 11.) Or. ii. 66. Act. i. in Verr. 7. ejus fornix. Fornix Fabianus *sæpe commemoratur, extructus a Q. Fabio Maximo Censore, qui Consul cum L. Opimio A. U.* DCXXXII. *Allobroges vicit,* (v. Plin. vii. 50.) *e quorum manubiis fornix extructus est. vid. Ascon. ad l. c. Ejus reliquiæ adhuc visuntur. v. Grævius ad Flor.* iii. 2. *Sigonius ad ann.* DCXXXII. *disputat, hunc Fabium non esse* Æmilianum, *quod plerisque persuasum est. Sed Vellei.* ii. 10. *diserte appellat* Paulli nepotem. *Plin.* xxxiii. 11. fratrem Africani min. *vocat; quod esse non potest, si est Paulli nepos. Velleii auctoritas fastis firmatur.*

Q. Fabius Virgilianus. ad Div. iii. 3. 4. legatus Appii Pulchri in Cilicia. Att. viii. 11. Pompeianus.

Q. Fabius Labeo, Cunctatoris nepos. Br. 21. Juris et antiquitatis peritus. *Consul A. U.* DLXX. *cum Marco Marcello.* Off. i. 10. arbiter Nolanis et Neapolitanis de finibus a Senatu datus est.

Q. Fabius Saguntinus, Balb. 22. a Metello Pio civitate donatur.

Ser. Fabius Pictor, Brut. 21. Juris et antiquitatis peritus. *De hoc vid. Voss. Hist. Lat.* i. 3. *qui refellit Corradum, qui pro* Servio *malebat* Servilianus. *Bene. Nam* Servilianus *genus duxit non a* Pictore, *sed a* Gurgite.

C. Fabritius, Br. 14. ad Pyrrhum legatus missus de recuperandis captivis. Balb. 22. Consul Pyrrhi tempore cum Heracleensibus fœdus facit. Off. iii. 22. perfugam, qui regi venenum se daturum promiserat, Pyrrho dedit. 4. justus nominatur. Tusc. iii. 23. paupertatis tolerans. Leg. ii. 23. in urbe sepultus est, quod in xii. tabulis prohibetur. *add.* Orat. ii. 66. iii. 15. Planc. 25.

C. et L. Fabritii, Cluent. 16. Aletrinates, Oppianici familiares.

Q. Fabritius, Sext. 35. trib. pl. primus viii. Kal. Febr. P. Lentulo Spinthere Cos. rogationem fert de Cicerone revocando. cf. in Sen. post Red. 8.

Fadius, ad Div. x. 32. miles quidam Pompeianus, a Balbo minore crudeliter tractatus.

Q. Fadius, Phil. ii. 2. libertinus, cujus filiam duxit M. Antonius Triumvir.

Q. Fadius Gallus, Fin. ii. 17. ejus filia *Fadia.* ibid.

Sex. Fadius, ad Div. vii. 20. Niconis medici discipulus.

T. Fadius, Att. iii. 23. trib. pl. Lentulo Spinthere Cos. post Red. in Sen. 8. Quæstor Cicerone Cos. fuit. ad Div. v. 18. exul.

Falcidius, Flacc. 37. civis Rom. de plebe.

C. Falcidius, Manil. 19. trib. pl. et anno post legatus.

C. Fannius, C. F. Brut. 26. Oratio de sociis et nomine Latino contra Grac-

chum an ejus sit? Consul cum Domitio fuit *a.* DCXXXI. cf. Or. iii. 47.

C. Fannius, M. F. Brut. 26. Lælii gener, historiam non inelegantem scripsit. Br. 21. Or. ii. 67. scripsit annales. conf. Tusc. iv. 18. Leg. i. 2. Brut. 87. Att. iv. 16. de compendio historiæ Fannianæ, quod M. Brutus, percussor Cæsaris, fecit, vide in *Bruto. De Fannio vid. Vossium de historicis Latinis l. 7.*

C. Fannius, C. F. Sext. 53. trib. pl. Cæsare et Bibulo Coss. quo usus Bibulus in impedienda Agraria Cæsaris. Har. Resp. 6. pontifex. Att. ii. 24. subscripsit in P. Clodium vii. 15. in Siciliam post Fuffanum mittitur, initio belli civilis. viii. 15. prætor Siciliæ. Phil. xiii. 6. Pompeium Cn. F. hortatur, ut cum suis copiis ad Mutinam eat. *Ap. Joseph. A.* xiv. 10. 15. *ὕπατος dicitur: cujus rei nuspiam alibi vestigium: nec verum puto.*

C. Fannius, Verr. i. 49. eques Rom. *forte idem.*

C. Fannius Chærea, Q. Rosc. i. *homo Græcus, ut Chæreæ nomen indicat. sed civitate donatus, aut e servo libertinus factus, a Fannio quodam.*

M. Fannius, Brut. 26. Orator bonus.

M. Fannius, S. Rosc. 5. *Prætor A. U.* DCLXXIII. *et Quæsitor in causa Roscii.*

M. Faucius, M. F. ad Div. xiii. 11. eques Rom. decurio Arpinatium.

M. Favonius, Att. ii. 1. accusat Nasicam, Cn. Pompeii socerum. Moloni operam dedit. ad Div. viii. 9. in petitione præturæ præteritur. Att. i. 14. cum Catone comitia Clodii de sacris rei dissolvit. ad Div. viii. 11. Ciceroni supplicationem non decernit. Mil. 9. 16. *Nempe quia Cato non decernebat, cujus similis erat. de ejus morte v. Sueton. Aug.* 13. Faonius *an* Favonius *scribendus sit v. Manut. ad Cic. p.* 94. *et Casaub. ad Suet. l. c.*

Fausta, Att. v. 8. T. Milonis uxor.

Faustus, Sull. 19. est L. Cornelius Sulla. Et ejus filius Cluent. 34. Vat. 13. Att. iv. 14. Agrar. i. 4. Att. ix. 1. *de quibus vide in Sulla.*

Feralia, Att. viii. 14. *Sacra placandis Manibus, mense Febr.*

M. Feridius, ad Div. viii. 9. eques Rom.

C. Fidiculanius Falcula, Cæcin. 10. Senator Cluent. 37. *Miror Cl. Gorium familiam Fidiculaniam, quæ in lapidibus Donianis occurrit, inter eas referre, de quibus Antiquariis nondum ante constiterit.*

C. Fidulus, Vat. 13. *videtur senator fuisse, aut eques certe.*

C. Marcius Figulus, Nat. D. ii. 4. P. Scipionis collega in Consulatu a Ti. Graccho vitiose creatus, abdicat se consulatu. Div. ii. 35. Br. 20. cum Lentulo Consul fuit. *A. U.* DXCVII.

C. Marcius Figulus, ad Att. i. 2. Consul cum L. Cæsare *a.* DCLXXXIX. de Leg. ii. 25. sepulcrum ejus sumtuosissimum.

P. Nigidius Figulus. v. in Nigidius.

C. Flavius Fimbria, Brut. 45. accusatus a M. Gratidio de repetundis. Font. 7. Scauri testimonium in eum nil valuit. Or. ii. 22. qualis Orator fuerit. Br. 34. bonus auctor in Senatu, tolerabilis patronus, nec rudis in jure civili. Planc. 21. in petitione Tribunatus pl. repulsam tulit. Rabir. 7. cum C. Mario Cos. fuit *a.* DCXLIX. *adde* Off. iii. 19. *vid. collecta Corrado ad Brut.* 34.

C. Flavius Fimbria, Brut. 66. M. Crassi inimicus. qualis orator. S. Rosc. 12. homo insanus, Q. Scævolam in funere Marii vulnerari curat. *add. Corrad. l. c.*

L. Fimbria, Verr. v. 70. multis inimicitiis et laboribus ad honores pervenit. *Sed est vitium in prænomine, corrigendumque C. ut jam monuit Manutius. Est consularis ille Fimbria. jungitur enim Mario: nec ullus* L. Fimbria *honoratus in libris antiquis occurrit.*

Firmani, fratres, Att. iv. 8. vide *L. Gavius.*

Firmidius, Sext. 52. Clodianarum operarum dux.

C. Flaccus, e Valeriis. Quint. 7. Imperator et Prætor Galliæ Scipione et Norbano Coss. *h. e. a. U.* DCLXX.

C. Flaccus, L. fil. ad Div. iii. 4. *fuit de cohorte Appii in Cilicia, certe summus ejus amicus et familiaris. Itaque ep.* 11. *dicitur curasse, ut testes mercenarii in Appium a suis civitatibus notarentur.*

C. et M. Flaccus Aviani, fratres, ad Div. xiii. 32. 79.

L. Flaccus, e Valeriis. Phil. xi. 8. Consul (DCXXII.) cum P. Licinio *Muciano*, Flamen Martialis. *Itaque in ejus numis Mars et apex cernuntur.* Ei Licinius multam dixit, si a sacris discederet ad bellum eum Aristonico in Asia gerendum. Populus multam remisit; sed Pontifici Licinio parere jussit. *Etiam* Div. i. 46. *commemoratur* flamen Martialis L. Flaccus. *sed is a collega Muciani diversus sit necesse est, quod ex eo se audisse dicit Quintus frater, quæ commemorat. De hoc Flacco accipio locum* in Cæcil. 19. *ubi* quæstori ejus M. Scauro accusatio ejus *non concessa* esse *dicitur. Ad eum locum nil interpretes,*

nas veniens, pacem inter philosophos facere suscipit et propterea ridetur. *hujus frater fuit.*

Gellius, Har. resp. 27. Att. iv. 3. Clodianus. Sext. 51. Vatin. 2. homo seditiosus et popularis.

Gellii, Cn. et Sext. Div. i. 26. Leg. i. 2. historici Latini languidi et insciti, *de quibus vid. Vossium de histor. lat.* i. 8. *alii de uno Cn. capiunt. Fabric. in B. Lat. Indic. citat* L. Gellium *e Cic. de Legg.*

Gelo, N. D. iii. 34. Tyrannus Syracusanus.

Geminus, Tusc. i. 37. cognomen Serviliorum.

L. Genucilius Curvus, ad Div. xiii. 53. in Hellesponto negotiator.

C. Geta, pro Cluent. 42. e Senatu ejectus a L. Metello et Cn. Domitio Coss. censor ipse post factus est.

M'. Glabrio, ex Aciliis, filius auctoris legis Aciliæ. Brut. 68. avum habuit Scævolam, tardus ingenio. Act. i. in Verr. 2. prætor et quæsitor in causa C. Verris. Manil. 9. partem exercitus a Lucullo accipit. Harusp. resp. 6. pontifex. *De prænomine Glabrionum v. H. Reland. præfat. ad P. Relandi Fastos Cons.* *** 2.

Glauce, Nat. D. iii. 23. uxor Upis.

C. Glaucia, e Serviliis, de Or. iii. 41. ii. 61. et 65. Harusp. resp. 24. Marium alio tempore laudat, alio vituperat. Rab. 7. prætor seditiosus Coss. Mario et L. Valerio. Catil. iii. 6. prætor interficitur. Verr. i. 9. legem de repetundis tulit, *de qua v. Ind. Legg.*

Glaucippus, Agrar. i. 4. exceptus lege Papia, qua peregrini ejiciebantur.

P. Globulus, Flacc. 32. 34. prætor Asiæ: *e gente Servilia.*

Gorgias Leontinus, Inv. i. 5. antiquissimus fere rhetor, de omnibus rebus oratorem optime dicere posse existimavit. Orat. i. 22. iii. 32. Fin. ii. 1. primus in conventu ausus est poscere, qua de re quisque vellet audire. ei Delphis a tota Græcia non inaurata, sed aurea statua posita est. Brut. 12. rerum singularum laudationes vituperationesque scripsit, locos communes. *Ab hoc nomen habet* Platonis dialogus contra sophistas. Or. i. 11.

Gorgias, ad Heren. iv. 52. pedissequi nomen.

Gorgias, ad Div. xvi. 21. rhetor, quo M. Cicero fil. Athenis initio usus est, sed paullo post, jussu patris, dimisit. v. *de eo Ruhnkenius præf. ad Rutilii Lupi libros de figuris p.* x. nam ii sunt e græcis Gorgiæ hujus expressi.

Gorgo, Verr. iv. 56. Medusa.

C. Gorgonius, Br. 48. eques Rom. qualis in dicendo fuerit.

Ti. Gracchus, Inv. i. 30. Pater. Læl. 27. Scipionis *Afr. min.* socer. Brut. 20. P. fil. bis Consul et Censor. ejus oratio Græca apud Rhodios, vir disertus. Prov. Cons. 8. in tribunatu L. Scipioni Asiatico, etsi inimico, tamen solus auxilio est, *de quo lege Liv.* xxxviii. 57. Nat. D. ii. 4. Div. i. 17. &c. vitiose consules creat, P. Scipionem et C. Figulum. ex Consulatu Sardiniam obtinet. Or. i. 9. Censor libertinos et reliquam fecem populi in urbanas tribus conjicit. *Aliter Liv.* xlv. 15. *Ciceroni consentit Auctor de Viris illustr.* Inv. i. 30. iterum Consul fit, quod in Censura nil fecit insciente collega. Div. i. 18. ii. 29. prodigium anguium, quod ei oblatum est.

Ti. Gracchus, Ti. fil. P. N. *Africani ex filia nepos.* Brut. 27. præceptorem habuit Diophantem Mitylenæum. causa tribunatus seditiosi, *de qua vid. Vell.* ii. 2. Brut. 25. a M. Octavio patientia frangitur. Brut. 27. eloquentia ejus, et orationes. Off. i. 22. a P. Nasica interemtus est. cf. ad Her. iv. 55.

C. Gracchus, Ti. F. P. N. Har. Resp. 20. morte fratris *Tiberii* excitatur ad seditiones. Div. i. 26. Quæsturam petentis somnium. Cluent. 54. lex, ne quis judicio circumveniatur. Off. ii. 21. largitionibus ærarium exhaurit. Tusc. iii. 20. patronus ærarii haberi vult. Dom. 9. lex de provinciis. *de Legibus ejus et fratris v. Ind. Legum.* Orat. ii. 67. pro ejus capite aurum repensum est Septumuleio, *add. Plin. H. N.* xxxiii. 3. Br. 26. orationem contra eum habuit C. Fannius. Br. 33. eloquentissimus. Or. iii. 60. in dicendo usus est homine, qui eburnea fistula inflaret sonum, quo illum aut revocaret a nimia contentione, aut remissum excitaret.

Gracchus, Rabir. Perd. 7. servus, postea libertinus, qui, quia se pro Ti. Gracchi filio gerebat, artibus Saturnini tribunus pl. cum ipso factus est, et cum eo Capitolium occupavit.

Græceius, ad Div. xi. 7. 12. *videtur in exercitu Bruti aliquem locum tenuisse.*

P. Granius, Verr. v. 59. negotiator in Sicilia.

Q. Granius, præco, hominum summorum, Crassi, Catuli, aliorumque propter dicacitatem familiaris, qui nec summis viris pepercit, sed eorum vitia libere perstrinxit et impune. v. Brut. 43. 46. Or. ii. 60. 70. Planc. 14.

M. Gratidius, Arpinas. Legg. iii. 16. fert legem tabellariam Arpini, cui resi-

H.

tationem descripsit Posidonius. Plutarch. in Pompeio p. 641. *ed. Wechel.*

Hermetes, Herenn. i. 11. *in hoc nomine variant Codices. Pall. enim fere* Hermes *et* Hermestes. *quod exhibet etiam Lips. Longolius et Lambinus reponunt* Hermagoras, *non improbabili conjectura. Nam quod dicit* doctorem nostrum, *de inventione accipiendum, in qua plerique eum secuti sunt et in his ipse Quintilianus*, Inst. iii. 1. *quod de ea optime omnium scripserat, auctore Cicerone in Bruto c.* 76. 78.

Hermia, vel *Hermias*, ad Div. xvi. 15. ad Q. Fr. i. 2. 4. servus Ciceronis.

Hermippus, Flacc. 19. legatus Temnitarum.

Hermippus, Q. Fr. i. 2. 2. Dionysipolita, queritur de Q. Cicerone.

Hermo, Att. v. 21. servus.

Hermobius, Fl. 18. Temnites.

Hermodorus, Att. xiii. 21. qui Platonis libros solitus est divulgare, unde proverbium: λόγοισιν Ἑρμόδωρος sc. ἐμπορεύεται. *v. Suidas in hoc proverbio, qui eum auditorem Platonis appellat. Scripsit* περὶ Πλάτωνος, et *περὶ μαθημάτων, de quibus libris et ipso Hermodoro v. Jons. de script. H. P.* i. 10. 2.

Hermodorus, de Or. i. 14. *celeber navalium architectus.*

Hermodorus, Ephesius. Tusc. v. 36. quare civitate ejectus sit? *Hic est, quem Pomponius in Enchir. dicit Romam venisse et leges græcas Decemviris explicasse. Qua de re qui dubitant, adeant Plin.* xxxiv. 5. *qui ejus statuam propterea dicit in comitio publice dicatam fuisse.*

Hermogenes, Att. xii. 31.

Hermogenes, Att. xii. 25. xiii. 24. *cognomine* Clodius v. Clodius.

Herodes, Att. ii. 2. Atheniensis, non bonus scriptor, Ciceronis ætate. *Videtur de Ciceronis consulatu scripsisse aliquid, quod vehementer contemnit Cicero.*

Herodes, Att. vi. 1. *&c.* videtur libertus Attici esse.

Herodotus, Or. ii. 13. primus Græcorum historiam ornavit. Leg. i. 1. pater historiæ, fabulosus. Or. 55. numero caret. de Div. i. 53.

Herodotus, Verr. ii. 52. Cephaleditanus.

Hesiodus, N. D. i. 14. quomodo Theogonia ejus a Zenone et Stoicis explicetur.

Hicetas, Acad. iv. 29. philosophus Syracusius. *ubi tamen vulgo est* Nicetas.

Hiempsal, Agrar. i. 4. rex Mauritaniæ populi Rom. amicus. ii. 21. fœdus cum eo per C. Cottam consulem a pop. Rom. non est jussum. Vatin. 5.

Hieras, Deiot. 15. legatus Deiotari ad Cæsarem.

Hiero, Verr. ii. 14. Syracusanus tyrannus. N. D. i. 22. Simonidem interrogat de Diis. Ejus stemma v. ap. Drakenb. ad Liv. xxiv. 26.

Hiero, Verr. iv. 13. Cibyrata, per jocum dicitur, quia Verri tamquam venator vasorum fuit.

Hierocles Alabandeus. Or. ii. 23. Meneclis Alaband. frater. Orator tota Asia celeberrimus, floruit temporibus L. Crassi oratoris et M. Ciceronis pueri. Brut. 95. argutus et sententiosus. cf. Or. 69.

Hieronymus, Rhodius. Or. 56. Peripateticus. in Isocratis libris multos versus invenit. Acad. iv. 42. vacuitatem doloris summum bonum esse dicit. cf. Fin. ii. 3. et 6.

Hilarus, Att. xii. 36. xiii. 19. est servus et librarius, deinde libertus Ciceronis. Att. i. 12. fugit ad C. Antonium in Macedoniam. *Alius* Hilarus est ad Div. xiii. 33. libertus Cn. Otacilii Nasonis. et Att. xvi. 4. libertus Libonis.

Hipparchus, Att. ii. 6. scripsit contra Geographica Eratosthenis. *Nicenus fuit, Astrologia celeber, circa Olymp.* CLX. *Ejus librum contra Eratosthenem commemorat Strabo l.* i. *p.* 14. *l.* ii. *p.* 133. *eum Eratostheni iniquiorem putat. l.* ii. *p.* 149. *autem diserte dicit, eum non tam Geographica scripsisse, quam Eratosthenis Geographica reprehendisse.*

Hippias Eleus. Or. iii. 32. Sophista celeber Socratis temporibus. *vid. Platon. Hippiam.* gloriatus est, nil esse in ulla arte cum liberali, tum illiberali, quod ipse nesciret. conf. Brut. 8. 85.

Hippias, Pisistrati filius. Att. ix. 10. arma contra patriam fert, in pugna Marathonia cadit.

Hippias, Philoxeni filius. ad Div. xiii. 37. Calactinus.

Hippias, Phil. ii. 25. mimus. *Plutarch. in Antonio.*

Q. Hippius, ad Div. xiii. 76. vide *C. Valgius Hippianus.*

Hippocrates, Cous. Or. iii. 33. *Est medicus ille celeberrimus.*

Hippodamia, Tusc. iii. 12.

Hippolytus, Thesei filius. Heren. iv. 34. Tusc. iv. 11. odium ejus in mulieres. Off. i. 10. ab equis Neptuni discerptus est.

Hipponax, Nat. D. iii. 38. *Iambographus, qui iambis mordacibus Anthermum et Bupalum ad restim redegit, a quo in* Orat. 56. pes Hipponacteus, et ad Div. vii. 24. præconium Hipponacteum *dicitur*.

K.

L.

Metelli porticus. Verr. i. 55. Cluent. 42. Censor cum Cn. Domitio. v. *in Diademato. add. Valer. M.* viii. 5. 1.

L. Metellus, Pison. 4. Q. Marcii collega *in Consulatu a.* DCLXXXV. Act. i. in Verr. 9. prætor Siciliæ (*a.* DCLXXXIII.) testes in Verrem retinet, et accusationem impedire conatur, *de quo multæ in Verrinis querelæ, in primis l.* ii. *Est pater* Cretici. *fratres ejus sunt* Q. et M. Act. i. in Verr. 9. 10. Q. Consul (*a. U.* DCLXXXIV.) M. prætor *eodem anno.*

L. Metellus, Att. ix. 6. x. 4. trib. pl. pene interfectus est jussu Cæsaris, quod ei sæpe intercederet. Ejus socrus Clodia.

M. Metellus, Act. i. in Verr. 9. 10. prætor, *a.* DCLXXXIV. Att. ii. 1. ejus ludi gladiatorii.

Q. Metellus, L. fil. Brut. 14. Consul cum L. Veturio Philone *a.* DXLVII. *et Dictator anno sequente. De ejus oratione in laudem Patris, et de patre ipso, vid. Plin. H. N.* vii. 43.

Q. Metellus, Q. fil. L. nep. Macedonicus. Muren. 14. de Pseudophilippo triumphat. Br. 21. quatuor filios Consulares habuit, *nempe* Quintum Balearicum, *qui cum Flaminio Consul fuit*, L. Diadematum, Marcum *collegam Scauri in Consulatu, et* Caium Caprarium, *qui candidatus Consulatus erat, cum moreretur pater: vid. Plin.* vii. 13. *et* 44. *add. Harduin. Em. L. et duas filias, non tres. vid. Perizon. Hist. Anim. c.* 15. Dom. 47. avus P. Servilii Isaurici, et proavus P. Scipionis. Ejus bona a C. Atinio Labeone trib. pl. consecrantur, sine fraude ejus. Font. 7. in Q. Pompeium frustra testimonium dicit. cf. de Amic. 21. Offic. i. 25. inter eum et Africanum minorem inimicitiæ sine acerbitate. Ejus etiam fit mentio Br. 56. Or. i. 48. &c.

Q. Metellus, Balearicus, Maced. F. Brut. 74. cum T. Flaminio Consul, *a.* DCXXX. Div. i. 2. ejus filia Cæcilia.

Q. Metellus, L. Calvi fil. Numidicus, a victoriis de Jugurtha reportatis. Brut. 35. de republ. dicebat satis bene. Consul cum M. Silano, *a.* DCXLV. Sext. 47. L. Saturninum a censu prohibet. Cluent. 35. Dom. 31. Sext. 16. lege Saturnini ejicitur, *quod in ejus legem jurare nollet.* Quir. p. Red. 3. in Senat. 15. &c. revocatur, deprecante filio et tota familia, *et quidem* Planc. 28. lege Q. Calidii. ad Div. i. 9. post exilium fracto animo fuisse dicitur. Balb. 5. de repetundis accusatus, quantum fidei habuerit. Att. i. 16. ejus tabulas judices nolunt inspicere. Verr. iv. 66. noluit laudatione sua juvare sororis virum, L. Lucullum. Arch. 3. Or. iii. 18. &c.

Q. Metellus, Q. Numidici filius, Pius. Or. ii. 40. Quir. p. R. 3. in Sen. p. R. 15. patris exilium pie luxit, et pro eo populum deprecatus est; *unde et Pii nomen tulit.* Balb. 2. 17. contra Sertorium bellum gerit. Sull. 25. a C. Cethego vulneratur. Planc. 29. gratus animus in Q. Calidium.

Q. Metellus Scipio, de Har. Resp. 6. Pontifex. De eo cape ad Div. xii. 2. *est Metelli Pii filius adoptivus.*

Q. Metellus Nepos, *Balearici F. v. Ascon. ad Cornel.* i., Rab. Perd. 7. Att. ii. 6. legem Cæciliam Didiam fert. *Consul cum T. Didio a. U.* DCLV. Quir. p. R. 3. Sen. p. R. 15. *de cognomine v. Manut. ad Corn.* i.

Q. Metellus Creticus, Calvi abnepos. Act. i. in Verr. 9. Consul cum Hortensio. *ann. U.* DCLXXIV. Flacc. 13. Cretam vincit. *v. Dio Cass.* xxxvi. *p.* 8. *Sallust. B. C.* 29. Att. i. 19. legatus mittitur ad Galliæ civitates, ne se cum Helvetiis jungant.

Q. Metellus Celer, *Nep. fil. Balear. nep.* Brut. 89. non ille quidem orator, sed tamen non infans, trib. pl. collegis C. Curione. Q. Vario, C. Carbone &c. auditus a Cicerone juvene.

Q. Metellus Celer. *Celeris fil. major. v. Ascon. ad Cornel.* i. *et Manut. ad Or. pro domo. c.* 47. *ubi tamen turbat in hujus Metelli stemmate: ad Or. pro Sext.* 62. Catil. i. 8. ii. 3. Sul. 23. prætor Cicerone Consule, delectum habet contra Catilinam. Pis. 4. Consul designatus, *cum L. Afranio*, privatus auctoritate sua ludos Compitalitios fieri prohibet, et rem obtinet. Att. i. 17. Consul designatus resistit publicanis, Asiaticam locationem induci postulantibus. ad Div. v. 1. cum Cicerone expostulat de fratre Nepote tribuno ab ipso in Senatu oppugnato. Galliam provinciam obtinet *ex prætura.* Att. vi. 3. ad Div. viii. 8. accusat M. Servilium. Cœl. 14. Clodiam uxorem habet. c. 24. ejus mors, venenum accepisse indicat. laudatur. Brut. 70. qualis orator.

Q. Metellus Nepos, *Celeris min. fr.* ad Div. v. 1. 2. trib. pl. *Silano et Murena Coss.* in Senatu oppugnatur a Cicerone: quem ante ipse oppugnaverat. *de quo vid. Dio Cass.* xxxvii. *p.* 48. 49. Br. 70. qualis in dicendo fuerit. *fuit Consul cum Lentulo Spinthere.* Sen. p. R. 10. inimicitias cum Cicerone deponit, neque intercedit Lentulo, atque etiam de Cicerone refert et fert. Dom.

N.

residuis in judicium vocatus esset. Ex quo colligo, de repetundis damnatum esse Plætorium, quod in hunc optime convenit, qui post præturam potuit provinciam obtinuisse. Numi hujus Plætorii ædilitii obvii sunt. v. Valens in famil. Plætoria.

Plagiosippus, Herenn. iv. 31. *Variantes Lectiones in hoc nomine docent, quam in eo hæserint librarii. Interpretes quidem L. Philippum Oratorem significari putant hoc nomine.*

C. Ateius *Plaguleius*, ad Att. x. 8. Dom. 33. plebeius homo, e Clodianis operis.

Cn. Plancius, Att. i. 12. tribunus militum in Macedonia, C. Antonio eam obtinente, Sen. p. Red. 14. quæstor Macedoniæ, provincialia ornamenta deponit, et Ciceronem tuetur. Planc. 1. reus fit de ambitu a competitore ædilitatis Laterense. *vid. argum. orat.* ad Div. iv. 14. exuli spem reditus facit Cicero. Planc. 8. familia Plancia ex Atinati municipio fuit.

Cn. Plancus, Or. ii. 54. a L. Crasso defenditur. Cluent. 51. accusat M. Brutus, *sed in Cluentiana est* L. Plancius. Apud Quintilianum vero vi. 3. Cn. Plancus, *non* C. *quod Hotomannus in editione, nescio qua, reperit.* Plancus et Plancius *permutari docebunt Var. Lect. Græv. ad Phil.* vi. 4. *De prænominibus idem intelliges ex sequentibus.*

Cn. Plancus, e Munatiis, L. F. ad Div. x. 6. laudatur. ibid. 11. 17. eo utitur L. Plancus interprete ad Lepidum, de republ. defendenda &c. *Ad hunc scriptas putat Pighius ad a.* DCCX. *quo Cn. Plancus Prætor fuit, duas epistolas, quæ sunt Att.* xvi. 16. *quod inscribuntur* Prætori designato. *Recte. Nam* L. Plancus *jam vivo Cæsare* designatus Consul *erat. Hæ autem epistolæ scriptæ sunt post mortem Cæsaris, ut ex ipsis intelligitur. sed in vulgatis inscribuntur* L. Planco.

L. Plancus, L. F. ad Div. viii. 1. a Cæsare donatur magna pecunia. Phil. iii. 15. prætor Galliæ transalpinæ ex lege Julia, Consul designatus. ad Div. x. 1. Consul designatus cum D. Bruto. ibid. 15. L. Antonium persequitur. ibid. 18. ad Lepidum se confert rogatu Laterensis. 11. Lepidi inimicus. omnia ei obsequia promittit, si remp. respicere vellet. *De hoc Planco ejusque dubia fide et inconstantia, cognosci potest ex mutuis ejus et Ciceronis epistolis l.* x. *ad Div. Nescio quomodo acciderit, ut in vulgatis epistolæ l.* x. *inscriberentur* Cn. Planco. *Consul deinde fuit cum M. Lepido a.* DCCXI. *De ejus rebus agit Schœpflinus V. C. Alsat. illustr.* ii. 1. 54.

L. Plancus, Phil. xi. 6. *vid.* T. Plancus.

T. Plancus Bursa, *L. F. Cn. et L. Planci frater*. Phil. xiii. 12. curiam incendit post cædem P. Clodii, *cum tribunus pl. ipse esset a.* DCCI. *v. Argum. Asconii in Milonianam.* Phil. xi. 6. cum Antonio facit. Pollentia expellitur ab Aquila, et quidem crure fracto. *ibi male vulgatæ habent* L. *pro* T. Phil. vi. 4. omnibus sententiis maximo plausu condemnatus, *de Vi, lege Pompeia, propter incensam curiam. cf. ad Div.* vii. 2. rediit Romam; *restitutus videlicet a Cæsare victore. sed hic quoque perperam exhibet Græviana* L. *pro* T. *Ex libello Var. Lect. apparet, operarum id vitium esse.* ad Div. vii. 2. xii. 18. inimicissimus Ciceronis, *a quo et accusatus de vi, damnatus est.* Phil. x. 10. id agit, ut contra rempubl. restitutus esse videatur. ad Div. ix. 10. ejus ignorantia literarum ridetur.

M. Planius, ad Div. ix. 13. eques Romanus.

Plato, Div. i. 36. apes in pueri labris consident. Fin. v. 29. Tusc. iv. 19. 25. Ægyptum et Magnam Græciam peragravit scientiæ causa. Acad. i. 5. philosophiæ Platonicæ descriptio et compendium. Acad. iv. 39. in Timæo putatur dicere, sed obscurius, nil moveri præter terram. ibid. 37. ex materia factum mundum a Deo æternum. Tusc. i. 17. de mundo et mente sententia. N. D. i. 12. in sententia de Deo inconstans, modo corporeum facit, modo incorporeum. ib. 10. rotundam figuram pulcherrimam putat. ad Div. i. 9. jubet in republica contendere, quantum probare possis, sine vi. &c. Leg. iii. 14. mutatis musicorum cantibus, mutari civitatis statum putat. Or. 3. quid de ideis statuat. Or. i. 11. oratorem a reip. gubernaculis removet. Tusc. ii. 11. poëtas e civitate sua ejicit. Att. vii. 13. ejus numerus obscurus. Or. 20. ejus dictio cur nonnullis poëma videatur. Off. i. 44. Dionem Syracusium instituit. Att. xiii. 21. libri ejus ab Hermodoro vulgantur. Rabir. Post. 9. ejus periculum apud Dionysium.

Plato, Sardianus, ad Q. Fr. i. 2. 4. Epicureus.

Plator, Pison. 34. Har. Resp. 16. Dyrrhachinus, a L. Pisone venis incisis interfectus, accepta a Dyrrhachinis pecunia. *Nobiles in Macedonia* Platores: *Inter duces Philippi regis est* Plator *ap. Liv.* xxviii. 6.

A. Plautius, ad Div. xiii. 29. Prætor

L. Rabius, Verr. i. 34. *Marianus, transfugit ad Mithridatem. ab eo cum L. Magio mittitur ad Sertorium. prodito deinde Mithridate, ad Romanos rediit, et Romæ et Myndi habitavit. Asconius habet* Phanius: *unde* Fannius *edidit P. Manutius. alii* Fabius. *Appian. Bell. Mithrid. p.* 364. *ed. Toll.* Δύο Λεύκιοι, Μάνιός τε (*non Mummius, ut Hotomannus profert ad Cic. l. c.*) καὶ Φάννιος Μιθριδάτην ἔπειθον συμμαχῆσαι τῷ Σερτωρίῳ. &c.

Rabocentus, Pison. 34. Bessicæ gentis princeps, a L. Pisone securi percussus est.

L. Rabonius, Verr. i. 50. ædis Castoris sarta tecta tuetur. &c.

L Racilius, Verr. ii. 12. ad Div. i. 7. Tribunus plebis Marcellino et Philippo Coss. cf. ad Q. Fr. ii. 1.

Rarius, vel *Ranius*, Att. xii. 21. *forsan libertus aut servus Bruti.* Ranii *nomen occurrit in lapide apud Gruterum.*

Rebilus, vide *T. Caninius Rebilus.*

Regillus, cognomen Æmiliorum. Att. xii. 24. filius Lepidi, qui cum Qu. Catulo consul fuit, *a.* DCLXXV.

Reginus, Att. x. 12. mari *infero* præfectus, a partibus Pompeianorum est. *Corrado videtur esse* L. Minutius Basilus, *quem hoc muneris habuisse Orosius tradit l.* vi. *c.* 15.

L. Regulus, ad Div. xiii. 60. *e Livineis: (unde ejus libertus Trypho* L. Livineius *dicitur*) familiarissimus Ciceronis.

M. Regulus, Off. i. 13. Punico bello primo captus a Pœnis de commutandis captivis Romam mittitur. Pison. 19. ejus supplicium. Att. iii. 17. et cf. *M. Attilius.*

Remus, Div. i. 47. auspicium capit. ii. 20. cum fratre Romulo et altrice bellua vi fulminis ictus concidit.

Remora, Divin. i. 48. dubitant Romulus et Remus, urbem ab se conditam Romam, an Remoram appellent.

Q. Rex, ad Div. xiii. 52. *e familia Marcia, qui* in causa Pompeii fuerat. *Videtur magistratus in Sicilia fuisse, quia ei Melitensis homo commendatur. Sed* Orat. ii. 28. *est* Consul *a. U.* DCXXXVI. quem defendit Antonius.

Rhinton, Att. i. 20. poëta Comicus Tarentinus: ex eo versus Græcus, *v. interpretes.*

Rhodo, ad Div. ii. 18. amicus Q. Thermi.

Romulus, Divin. ii. 20. cum fratre Remo et altrice bellua vi fulminis ictus concidit. *ibid.* i. 17. ii. 38. ejus lituus. *ibid.* i. 2. 48. augur cum fratre. Nat. D. iii. 2. auspicia constituit. Leg. i. 1. dixit Julio Proculo, se Deum esse. Balb. 13. Sabinos recipit in civitatem.

L. Roscius, Phil. ix. 2. legatus Romanorum, a Larte Tolumnio Fidenis interfectus.

Q. Roscius, Quint. 24. Q. Rosc. 7. eximie laudatur. de N. D. i. 28. perversis oculis est. Divin. i. 36. amores et deliciæ Ciceronis. in Solonio circumplicatur serpentis amplexu. haruspices augurantur claritatem ejus. Leg. i. 4. senex tardiores fecit tibias. Arch. 8. ejus mors. Divin. ii. 31. &c.

Sex. Roscii, S. Roscio 6. ex Amerino municipio municipes. pater et filius. *vid. argum. orat.* Off. ii. 14. filius a Cicerone contra L. Sullæ dominantis potentiam defensus est.

T. Roscii, Sext. R. 6. *Capito* et *Magnus*, municipes Amerini, propinqui Sexti, quorum opera pater S. Roscius interfectus, et filius accusatus est.

C. Rubellinus, ad Div. xii. 26. *pro quo Grævius e MSS. reposuit* Rubellius, *quod jam Ursino in mentem venerat.*

Rubria, ad Div. ix. 21. Carbonis cujusdam, Ciceronis amici, mater.

Rubrius, Verr. i. 25. minister Verris proquæstoris. *Idem videtur cum* Q. Rubrio iii. 80.

L. Rubrius, Cassinas. Phil. ii. 16. ei testamentum subjicit M. Antonius.

P. Rubrius, Verr. iii. 57. eques Rom. in Syracusano conventu.

Q. Rubrius Varro. Brut. 45. a Senatu hostis cum Mario judicatus, acer et vehemens accusator.

Q. Rubrius, Verr. iii. 80. a Verre in Sicilia, torque, phaleris et corona donatur.

Rufio, ad Div. vii. 20. *Trebatii gentilis: ut docet Manutius ex inscriptione.*

Rufio, Att. v. 2. xiv. 14. *est* Sempronius Rufus. Rufio *est diminutivum a* Rufus. *amabatur autem a Cicerone, ut ex epistola Cœlii intelligi potest.* de Sempronio Rufo *vid. infra.*

Rufus, ad Div. v. 19. *est* L. Mescinius Rufus. cogitat ad Pompeium transire. ep. 20. queritur, Ciceronem rationes provinciæ se non expectato ad ærarium detulisse. xiv. 14. *est* M. Cœlius Rufus, aut Mescinius Rufus.

Rufus, ad Div. ix. 24. amicus Pæti, dicitur de salute Ciceronis laborasse.

Rufus, Orat. ii. 69. vide in *Rutilius.*

Rufrenius, ad Div. x. 21. *legatus Lepidi Triumviri, aut Tribunus, aut simile quid.*

P. Rullus, Agrar. i. 5. *Trib. pl. Consule Cicerone, qui legem Agrariam tulit, quam Cicero tribus orationibus dissolvit.*

S.

dem, quibus ante, lictoribus uteretur, etsi SCtum improbaret, quo ipse aliique post fugam tribb. pl. imperium acceperant. ad Div. v. 20. pecuniam, quam Mescinius Rufus in fano deposuerat, aufert; *ex quo intelligitur, eum Ciliciam obtinuisse. v. Græv. ad ep. 7. l.* viii. *ad Att. Prætor fuit a.* DCC.

T. Sextius Gallus, Mil. 31. ante sacrarium Bonæ Deæ, quod in fundo ejus fuit, primam plagam accepit P. Clodius.

Sextius, Att. xiii. 2. parochus publicus, h. e. *qui publico nomine excepit* Ariarathen Ariobarzanis filium, Romam venientem. *Quæstor circa tempus, quo hæc epistola scripta est, fuit L. Sextius, qui M. Bruti post proquæstor in Macedonia, et a.* DCCXXX. *Consul fuit, forte P. filius, de quo supra.*

Sibylla, Div. i. 18. Erythræa ii. 54. ejus versus. Verr. iv. 49. libri Sibyllini. &c.

Sica, ad Div. xiv. 4. 15. Att. viii. 12. xii. 23. &c. familiaris Ciceronis. *In ejus prædio deversatus est Cicero, abiens in exilium, Att.* iii. 2. *add. Plutarch. in Cicer. p.* 877. *ubi* Vibius Siculus *vocatur: si tamen de eadem re utrobique sermo est. Ejus uxor videtur fuisse* Septimia. Att. xvi. 11.

C. Sicinius, Brut. 76. Q. Pompeii, qui Censor fuit, ex filia nepos. quæstorius mortuus est. probabilis Orator.

Cn. Sicinius, Brut. 60. homo ridiculus, malus orator. seditiosus trib. pl. fuit, *a.* DCLXXVII. *Cum omnes magistratus vexaret, M. Crassum tamen non attigit, quia metuebat. Plutarch. in Crasso p.* 547.

Sicinius, Att. v. 4. *Nescio qui.* Sicinius *in Crasso Plutarchi, quem Corradus hic commemorat, est* Cn. Sicinius, *de quo ante. sed is in tribunatu interfectus est. Manutius putat, peritum fuisse conscribendorum edictorum provincialium.*

Silanio, Verr. iv. 57. statuarius nobilis. *de quo Plin.* xxxiv. 8. *qui* αὐτοδίδακτον *fuisse tradit.*

D. Silanus, e Juniis. Fin. i. 7. adoptat T. Manlii Torquati filium, et pecuniarum captarum convictum in conspectum venire vetat.

D. Silanus, M. F. Off. ii. 16. magnifice ædilitate functus est. Pison. 24. Catil. iv. 4. Flacc. 13. &c. Consul cum Murena. Brut. 68. vitricus M. Bruti. Acuminis et orationis satis habuit.

D. Silanus, in Cæcil. 20. a Cn. Domitio accusatur. *Sed* Marcus *legendum esse, viri docti viderunt, et ex seqq patebit.*

M. Silanus, Brut. 35. Q. Metelli Numidici collega, *a. U.* DCXLV. de republica sic satis bene dicebat. Verr. ii. 47. Cornel. ii. fr. a Cn. Domitio trib. pl. vexatur, cum Consularis esset, accusaturque propter Egritomari injuriam.

M. Silanus, ad Div. x. 34. tribunus militum in exercitu Lepidi IIIviri, qui ab Antonio ad eum transierat, cum ante a Lepido contra ejus voluntatem ad Antonium isset.

Silenus, Tusc. i. 48. *Comes Bacchi*, docet Midam, quid sit optimum homini.

Silenus, Divin. i. 24. ejus Historia Græca. *Calatianus, historicus Græcus, incertæ ætatis, cujus et Livius* xxvi. 49. *et multi alii mentionem fecere, quorum loca vid. ap. Voss. de Hist. Gr. l.* iii. *p.* 189.

A. Silius, Att. xii. 24.

P. Silius, ad Div. vii. 21. ix. 16. xiii. 62. 63. Proprætor *Bithyniæ et Ponti a. U.* DCCII. *post præturam a.* DCXCIV.

Silvanus, Arch. 4. auctor legis Plautiæ. v. *Ind. LL.*

Silvius, Att. vi. 1. *Græv.* Silius. Administratio ejus provinciæ laudatur. *Est* P. Silius, *de quo ante.*

Silus, Or. ii. 70. *Est fortasse* M. Sergius Orata Silus. *qui a.* DCXLVIII. *quæstor provincialis fuit. Est enim cognomen Sergiorum. Hoc loco confirmatur disputatio Drakenb. ad Liv.* xxxii. 27. *docentis, cognomen Romanum esse non modo* Silo, *sed etiam* Silus. *Ap. Tacitum A.* xv. 59. *est Domitius Silus in MS. Flor.*

Simonides Ceus. Or. ii. 86. Fin. ii. 32. memoriæ artem invenit. Nat. D. i. 22. de diis ἐπέχω. Divin. i. 27. ignotum quemdam mortuum sepelit, et ab eo monetur in somnio, ne naviget. Tusc. i. 42. ejus versus duo. Tusc. i. 24. ejus memoria insignis.

Simulans, Sext. 55. nomen Comœdiæ Afranii.

Siregius, Att. xv. 17. *J. Fr. Gronovius conjiciebat*, Sira *regius*: Siræ *enim mentio ep.* 15. *Is Ægyptius fuit, quod res ipsa docet, Cleopatræ fortasse legatus aut diœcetes. nam videtur Ciceroni pecuniam solvere debuisse. Ceterum in edd. non* Sira, *sed* Sara *legitur.*

Sirenes, Fin. v. 18. fabula de Sirenum cantibus, quomodo intelligenda.

L. Sisenna, e Corneliis. Brut. 64. doctus, bene latine loquens, gnarus reip. faicetus, inter ætatem Hortensii et Sulpicii interjectus. In historia vincit superiores, sed abest tamen a

T.

Tullius; *quod præfert Oudendorp. V. C. ad Cæsar. B. C.* iii. 42. *De eo vid. præter Manut. et Græv. ad l. c. Periz. Anim. Hist. p.* 431. *sq.*

Timæus, Or. ii. 14. Tauromenites, regnante Agathocle vixit, eruditissimus et eloquentissimus historicus. N. D. ii. 27. rationem concinne reddit, quare Dianæ Ephesiæ templum deflagraverit. *Quod Ciceroni hic concinnum videtur, id Longinus frigidum et puerile judicat.* ad Div. v. 12. Pyrrhi bellum scripsit: Timoleontis res gestas prodidit. *Ejus acerbitatem in alios historicos et errores notat Diodorus Sic.* xiii. *p.* 211.

Timæus, Fin. v. 29. Locrensis, Pythagoreus, Platoni æqualis.

Timagoras, Acad. iv. 25. Epicureus, negat, sibi umquam duas flammulas esse ex lucerna visas, cum oculum torsisset.

Timantes, Brut. 18. pictor. *Cythnius, auctore Quintiliano*, ii. 13. *Sicyonius autem, auctore Eustathio ad Iliad.* *α.* 163. De eo etiam capiendus Cicero *in Orat.* 22. *ad q. l. vid. Quintil. l. c. et alios ap. Junium in Catal. Pict. Leopard. Emend.* xx. 19.

Timarchides, Verr. ii. 28. &c. libertus et accensus C. Verris: *de cujus sceleribus multa in Verrinis.*

Timocles, Pison. 36. saltator, L. Pisonis in Macedonia comes.

Timocrates, Nat. D. i. 33. Metrodori Epicurei frater, quia, nescio quid, ab Epicuro dissentit, totis voluminibus ab eo conciditur. *ibid.* 40. a fratre reprehenditur, quod dubitet vitam beatam ventre metiri, *scil. in libris, quos contra eum scripsit. Laërt.* x. 23. *Eundem tamen Epicurus inter heredes suos scripsit. v.* de Fin. ii. 31. *Lampsacenus an Atheniensis fuerit, æque ut de fratre, disputatur ap. Jonsium* i. 20. 3. *et Menag. ad Laërt.* x. 22.

Timoleon, ad Div. v. 12. ejus res gestæ proditæ sunt a Timæo.

Timon, Tusc. iv. 11. Amic. 23. Atheniensis, fugit congressus hominum.

Timotheus, Tusc. v. 31. Atheniensis imperator cœnas Academicorum laudat. Or. iii. 34. Cononis filius, Isocratem præceptorem habuit. Offic. i. 32. belli gloria patre non inferior.

Timotheus, Milesius, Leg. ii. 15. cum plures quam septem nervos in fidibus haberet, Lacedæmonii eos demi jusserunt. *Item paullo aliter narrat Athenæus l.* xiv. *c.* 9. *ex Artemone περὶ διονυσιακοῦ ἐπιστήματος. conf. Leopard. Emend.* viii. 14. *ubi decretum Lacedæmoniorum in hunc Timotheum emendatur et explicatur.*

T. Tincas, Placentinus. Brut. 46. homo dicax et facetus.

Tiresias, Tusc. v. 39. Div. i. 40. ii. 3. augur clarus et præstans, sed oculis captus.

Tiro, ad Div. vii. 29. servus, deinde libertus Ciceroni et filio et fratri carissimus. *ad eum sunt epistolæ l.* xvi. *ex quibus de summa hominis gratia satis cognosci potest.*

Tiro, Phil. ii. 4. v. 6. *est* Numisius Tiro, de sicariis Antonii triumviri.

Tisamenus, Att. xii. 10. servus.

Tisias, Or. i. 20. Inv. ii. 2. Siculus, primus rhetoricam scripsit. Brut. 12. qua occasione et quo tempore scripserit.

Tithonus, Senect. 1. *Laomedontis filius, Auroræ maritus, de quo nota est fabula.*

Titinia, Cottæ. Brut. 60. pro ea contra Ser. Nævium dicit M. Cicero.

Cn. Titinius, Cluent. 56. eques Romanus.

Q. Titinius, Verr. i. 49. eques R. frater germanus C. Fannii: *i. e. ex eadem matre. v. Wesseling. V. C. Obs.* i. 13. Att. v. 21. commendat Ciceroni L. Tullium, ut legatum sumat. Att. ix. 6. filius est cum Cæsare. *Hunc Titinium fœnus exercuisse intelliges ex* ep. 4. l. ii. ad Att. et vii. 18.

Titinii, a Catilina in proscriptione Sullana interfecti commemorantur pet. Cons. 2.

Titius, Dom. 9. Har. resp. 27. Sext. 52. e ducibus operarum Clodianarum.

C. Titius, Brut. 45. eques Rom. qui primus eo pervenit, quo pervenire potest Latinus Orator sine Græcis literis. Orationes fuerunt acutæ, facetæ item tragœdiæ, sed parum tragice scriptæ. Vixit L. Crassi temporibus.

C. Titius, L. F. Rufus. ad Div. xiii. 58. Prætor urbanus Paullo et Marcello Coss. ib. xii. 15. legatus Dolabellæ in Asia.

L. Titius, Verr. iv. 26. Civis Rom. in Sicilia habitans.

L. Titius, Strabo. ad Div. xiii. 14. eques Rom. *Hunc Manutius putabat eundem esse, qui* xii. 6. Tidius *appellatur: v. C. Tidius. Sed quoniam is sive Tidius sive Titius in magistratu fuit, ante quam hæc epistola scribebatur, ut ibi diximus, idem cum hoc Titio esse non potest, propterea quod hunc Cicero* equitem Rom. *appellat. Non autem puto moris fuisse, qui essent ex equestri ordine, eos, cum magistratibus usi essent, simpliciter* equites *appellare.*

P. Titius, ad Div. x. 12. tribunus pl. (*a.* DCCX.) intercedit SCto in Cice-

ronis sententiam facto, rogatu Servilii. *de eodem est ep.* 21. *Hunc etiam Corradus putat esse eum, ad quem epistola* 16. *l.* v. *scripta sit. Ex epistola intelligitur, illum Titium bene de rep. sensisse, et Pompeianis partibus favisse: quod nescio an in P. hunc conveniat, qui in toto tribunatu Ciceroni, aliisque hujus sectæ adversatus est, P. Cascæ collegæ tribunatum abrogavit, et legem per vim tulit, de triumviris reip. constituendæ in quinquennium creandis &c. vid. Pighius ad ann.* DCCX. *Ceterum hic est* Titius, *qui* Appium minorem reum fecit de. vi. ad Div. viii. 8. *nam vocatur* emissarius Servilii.

Sext. *Titius*, Or. ii. 11. tribunus pl. seditiosus, *a. U.* DLIV. *Antonio Oratore et Albino Consule, a quo leges Titiæ dicuntur.* multa contra remp. fecit, ei resistit Antonius. Idem in eum testimonium dixit, cum postea reus factus esset. Brut. 62. loquax et acutus, sed mollis in gestu. Ab eo saltationis genus molle nomen *Titius* accepit. Or. ii. 66. se Cassandram dicit, quod vera diceret, nec fidem inveniret. Rab. Perd. 9. condemnatus est, quod Saturnini imaginem domi suæ haberet. *Nescio an hic sit, qui* Or. ii. 62. iii. 23. nimis studiose pila lusisse, et signa sacra noctu fregisse *dicitur. Non dubitat Corradus ad Brut. p.* 341.

T. Titius, T. F. ad Div. xiii. 75. Legatus Pompeio rei frumentariæ præfecto. *Hic est fortasse, ad quem epistola* 16. *l.* v. *perscripta est. cf.* P. Titius.

Titius, ad Div. vii. 12. Epicureus, *si sana lectio est. Sed alii, ut Manutius, malunt* Titus, *h. e. Atticus; alii, quod Grævius recepit*, Seius.

Titurius, Font. 5. *Videtur de cohorte M. Fonteii fuisse, aut portitor Tolosanus.*

M. Titurnius Rufus, ad Div. xiii. 39. unus ex Titurnia familia reliquus est.

Tlepolemus, Verr. iii. 28. Græcus, pictor, de cohorte Verris iv. 13. Cibyrata *dicitur per jocum, quia Verri tamquam venator vasorum fuit.*

Tongilius, Catilin. ii. 2. de conjuratis Catilinariis fuit, et Catilinæ scortum.

Toranius, ad Div. vi. 20. Pompeianus, exsul. *Prætorius fuit, quem postea filius C. Toranius, Triumvirûm partes secutus, Triumviris prodidit, a quibus interfectus est. v. Valer. M.* ix. 11. *Hunc esse, qui quæstor P. Vatinii Glabri in bello servili dicitur fuisse in fragmento monumenti antiqui, putat Bimardus Diss.* i. *in Thes. Inscript. Muratorii p.* 4. 5. *ceterum in illa inscriptione est* Thoranius.

Tortorius, Att. vii. 2. *est nomen corruptum.*

A. Torquatus, e Manliis. Planc. 11. Africæ prætor (*ann.* DCLXXVI.) mirifice laudatur. Ejus frater patruelis est T. Torquatus T. F. *de quo infra.*

A. Torquatus, L. F. L. N. Fin. ii. 22. amicus Ciceronis summus. Att. v. 1. vir optimus. ad Div. vi. 1. Athenis exulat, quod contra Cæsarem steterat. *Prætor fuit a. U.* DCCI.

A. Torquatus, Leg. ii. 22. *De quo sermo sit, ex re non satis certo judicari potest. Forte is est, qui Censor a.* DVI. *et deinde bis Consul fuit.*

L. Torquatus, L. F. Catil. iii. 8. Agr. ii. 17. &c. Consul cum Cotta *a. U.* DCLXXXIX. Pison. 31. pro Cicerone apud L. Pisonem intercedit. *ibid.* 19. Macedoniam Cicerone referente obtinet, et Imperator a Senatu appellatur. ad Brut. 68. elegans in dicendo, prudens &c.

L. Torquatus, L. F. L. N. Sull. 2. accusat adolescentulus P. Sullam de ambitu, et ita facit, ut pater Consul fiat. Att. iv. 16. de accusatione Gabinii cum P. Sulla contendit. vii. 12. negat Pompeium extra Italiam sequendum. ix. 8. sequitur cum fratre Pompeium extra Italiam. Fin. i. 5. Epicureus. *itaque inducitur eo libro disputans cum Cicerone et Triario de finibus.* Brut. 76. non tam rhetor, quam πολιτικός. in eo literæ interiores et reconditæ, divina memoria. *Prætor fuit a.* DCCIV.

T. Torquatus, L. F. Tusc. iv. 22. qui primus Torquatus dictus est. *v. Liv.* vii. 10. *v. Manlius.*

T. Torquatus, Fin. i. 7. collega Cn. Octavii *in Consulatu a.* DLXXXVIII. ejus filius, a D. Silano adoptatus, cum in Prætura Macedoniæ pecunias cepisse diceretur, pater, re cognita, eum vetuit in conspectum venire. *Male editur* L. Torquatus. *Nam Fasti habent* T. *ut Epit. Livii* 54.

T. Torquatus, T. F. Planc. 11. Auli Africæ prætoris frater patruelis. Brut. 70. doctus vir ex Rhodia disciplina Molonis, plus facultatis ad dicendum habuit, quam voluntatis. Ad consulatum venisset sublato ambitu, si vixisset.

Trabea, ad Div. ix. 21. poëta Comicus. Tusc. iv. 31. ejus versiculi. Fin. ii. 4.

C. Trebatius Testa, ad Div. vii. 12. Epicureus sit. ibid. 5. commendatur Cæsari Galliæ proconsuli. Top. i. Topica sibi a Cicerone explicari vult. *JCtus fuit, ad quem multæ et facetæ*

P. Tubero, Q. F. P. N. Or. ii. 84. Africanum avunculum laudavit, scripto C. Lælii.

Q. Tubero, Q. F. P. N. Muren. 36. Stoicus. Africani sororis filius, ejus perversam sapientiam in funere Africani ægre fert populus, proptereaque prætura excidit. Brut. 31. in triumviratu judicavit contra avunculum Africanum. ejus orationes in Gracchum. *ex h. l. colligit Pighius, eum tr. pl. a.* DCXX. *fuisse.* cf. de Or. iii. 23. ad Att. iv. 16. *De patre utriusque, L. Paulli genero, v. Plinium H. N.* xxxiii. 11. *Val. M.* iv. 4.

Q. Tubero, L. F. Ligar. 1. sq. accusat Ligarium de vi. *In bello civili Pompeium cum patre secutus est, post a Cæsare restitutus. Cum in causa Ligariana non vicisset, ad jus Civile se contulit.*

P. Tubertus, e Postumiis, Leg. ii. 23. primo Valerii Poplicolæ, et deinde Menenii Collega fuit. In urbe sepultus est, ejusque posteri hoc jus tenuerunt.

L. Tubulus, ex Hostiliis, Fin. ii. 16. Prætor. et *quidem, ut est* Att. xii. 5. L. Metello et Q. Maximo Coss. *h. e. a. U.* DCXI. pecunias capit ob res judicandas, et decreta de ea re quæstione fugit. cf. Fin. iv. 28. v. 22. Nat. D. iii. 30. i. 23. fr. or. p. Scaur. &c. *Perizon. Triga Diss. p.* 152. *extr. credit esse nepotem* C. Hostilii Tubuli, *prætoris urb. a.* DXLIV. *cujus frequens mentio ap. Livium lib.* xxvii. *sqq.*

M' Tuccius, ad Div. viii. 8. accusat C. Sempronium Rufum, et ab eodem accusatur. *v. Drakenb. ad Liv. Epit.* 20.

Cn. Tudicius, Cluent. 70. Senator.

C. Tuditanus, e Semproniis, Brut. 25. disertus. *De Tuditanorum gente v. Rupertus ad Valer. M.* ix. 5. *p.* 542.

M. Tuditanus, Brut. 18. Tusc. i. 1. Consul *a.* DXIII.

P. Tuditanus, Brut. 15. M. Corn. Cethegi Collega in Consulatu (*a.* DXLIX.) deinde etiam in Censura.

Tuditanus, Acad. iv. 28. affinis Catuli, insanus. Phil. iii. 6. avus Fulviæ Antonii uxoris; ejus insania. *v. Valer. M.* vii. 8. *et ibi Perizonium.*

M. Tugio, Balb. 20. *Videtur ei juris parti se maxime dedisse, quæ est de jure aquæductuum.*

P. Tullio, Syrus, Har. Resp. 1. amicus Clodii.

L. Tulleius, ad Div. xv. 4. Legatus Ciceronis in Cilicia, *qui omnibus aliis locis scribitur* Tullius. *idem cum sequente.*

L. Tullius, Verr. iv. 11. frater M. Ciceronis *patruelis,* quem secum in Sicilia habuit, cum in Verrem inquireret. Att. v. 4 et 21. legatus Ciceronis in Cilicia.

L. Tullius, Montanus, Att. xii. 52. cum Cicerone filio Athenas proficiscitur.

M. Tullius Laurea, Att. v. 4. xiii. 22. ad Div. v. 20. scriba Ciceronis.

M. Tullius Decula, Planc. 21. ædilitiam repulsam tulit. Agr. ii. 14. consul cum Cn. Cornelio, *a.* DCLXXII. *Hunc putat esse Sigonius, quem Cicero defendit reum de vi: ex qua oratione pauca fragmenta restant.*

M. Tullius, ad Q. Fr. ii. 3. postulat Sextium de vi. *Ipse Cicero nescit, qui sit.*

M' Tullius, Brut. 16. patricius, Consul cum Sulpicio a. x. post reges exactos.

Tullius, Verr. iii. 71. magister publicanorum in Sicilia, amicus Verris.

Tullus, Catil. i. 6. Att. viii. 15. est Volcatius Tullus, qui M. Æmilii Lepidi collega in Consulatu fuit.

Tullus Cluvius, Phil. ix. 2. unus e legatis Rom. qui a Larte Tolumnio interfecti sunt. *Sed Pighius legendum censet* L. Julius: *qui a.* CCCIII. *decemvir fuit: non* C. Julius, *qui trib. mil. fuit a.* CCCXV. *v. ad h. a.* Apud Plinium xxxiv. 6. *ed. Hard. vocatur* Tullus Clœlius, *e MS. Edd. aliæ habent* Tullus Cælius. *v. Harduin. et not. Gruteri ad Cic. l. c.*

Tullus Hostilius, Phil. xiii. 12. tribunus plebis designatus.

Tullius Cimber. v. *Tillius.*

D. Turranius, Att. i. 6. homo χρηστομαθὴς, cum Q. Cicerone in prædiis Arpinatibus est. vi. 9. cum Cicerone in Cilicia aliquandiu fuit. *Eundem hominem esse, res ipsa suspicari facit, etsi priori loco sit* Turranius, *altero* Turannius. *Nam hæc nomina eadem sunt, ut et* Turanius. *Eadem varietas etiam in lapidibus deprehenditur. Forte est ille ipse, qui commemoratur ap. Plin. H. N.* iii. 1. ix. 8. *v. Harduin. Ind. Auctor.*

M' Turranius, Phil. xiii. 10. provinciam sibi ab Antonio datam recusat.

Turdus, ad Div. ix. 21. cognomen familiæ Papiriæ plebeiæ. C. Papirius Turdus *trib. pl. est ap. Liv.* xli. 6.

L. Turius, Brut. 67. parvo ingenio, sed studiosus. Ei paucæ centuriæ ad consulatum defuere. *Olim hic legebatur* Thorius. *unde viri docti ceperunt de* L. Thorio Balbo, *de quo supra. Nescio an in hominem illum voluptuosissimum cadat* multus labor, *quem huic L. Tu-*

X.

INDEX

Artificum, Grammaticorum, Historicorum, Geographorum, Poëtarum, Medicorum, Jureconsultorum, Rhetorum, Oratorum, Mathematicorum, Philosophorum, quorum nomina in Ciceronis libris occurrunt.

INDEX PHILOSOPHORUM

IN SECTAS REDACTORUM.

Ionici.

Anaxagoras.
Anaximander.
Anaximenes.
Archelaus.
Thales.

Socratici.

Æschines.
Antisthenes.
Aristippus.
Crito.
Euclides.
Phædo.
Plato.
Xenophon.

Cyrenaici.

Anniceris.
Antipater.
Hegesias.
Theodorus.

Megarici.

Alexinus.
Diodorus Cronus.
Stilpo.

Eliaci et Eretriaci.

Asclepiades.
Menedemus.

Cynicus.

Diogenes.

Academici.

a) Veteris Acad. Platonicæ.
Crantor.
Crates.
Heraclides Ponticus.
Pamphilus.
Polemo.
Speusippus.
Xenocrates.
b) mediæ.
Arcesilas.
Egesinus.
Evander.
Lacydes.
c) novæ.
Æschines Neapolitanus.
Carneades.
Charmidas s. Charmadas.
Clitomachus.
Melanthius Rhodius.
Metrodorus Scepsius.
d) quartæ.
Cicero.
Dio.
Heraclitus Tyrius.
Philo.
Tetrilius Rogus.
e) quintæ.
Antiochus.
Aristus.

Peripatetici.

Aristoteles.
Aristoxenus.
Callisthenes.
Cratippus.
Critolaus.
Demetrius Phalereus.
Dicæarchus.
Diodorus.
Hieronymus Rhodius.
Lyco.
Lysias.
Phormio.
Theophrastus.
Staseas.
Strato.

Stoici.

L. Ælius.
Antipater Tyrius.
Antipater Tarsensis.
Archidemus.
Aristo.
Athenodorus.
C. Blossius.
C. Boëthus.
M. Brutus.
M. Cato.
Chrysippus.
Cleanthes.
Dardanus.
Dio.
Diodotus.
Diogenes Babyl.
Dionysius Heracleotes.
Dionysius, *alius.*
Hecato Rhodius.
Herillus.
C. Lælius.
C. Lucilius Balbus.
Mnesarchus.
Sp. Mummius.
Panætius.
Persæus.
S. Pompeius.
Posidonius.
Sphærus.
Q. Tubero.
M. Vigellius.
Zeno Cittieus.

Pythagorei s. Italici.

Acrion.
Æschylus.
Alcmæon.
Archytas.
Callipho.
Cercops.
Damo.
Dinomachus.
Echecrates.
Empedocles.
Lysis.
Nicetas.
Philolaus.
Phintias.
Timæus.

Heracliti.

Heraclitus.

Eleatici.

Democritus.
Leucippus.
Melissus.
Metrodorus Chius.
Parmenides.
Protagoras.
Xenophanes.
Zeno.

Democritici.

Anaxarchus.
Nausiphanes.

TAB. I.

Pherecydes Physicus
Præceptor
Thaletis *et* Pythagoræ.

Pythagoras.
Tab. II.

Thales
a quo
Ionici

Socrates

Antisthenes.
a quo
Cynici
Stoici.
Zeno.

Euclides.
a quo
Megarici.

Plato.
a quo
α)
Academia

1. *Vetus*
Speusippus.
Xenocrates.
Polemo.
Crates.
Crantor.

2. *Media*
Arcesilas.
Lacydes.
Evander.
Egesinus.

3. *Nova*
Carneades.
Clitomachus.

4. *Quarta*
Philo.

5. *Quinta*
Antiochus.

β)
Lyceum s. *Peripatetici.*
Aristoteles.

Phædo.
a quo
Eliaci
Eretrici.

Aristippus.
a quo
Cyrenaici
Annicerii
Hegesiaci
Theodorii.

TAB. II.

Pythagoras.
a quo
Italici.

1. *Pythagorei.*

2. *Heraclitei.*
Heraclitus.

3. *Eleatici.*
Xenophanes.
Democritici.
Democritus.
Epicurei.
Epicurus.

4. *Sceptici.*
Pyrrho.

INDEX LATINITATIS.

A.

A, *Ab*. pro quoad eleganter adjectivis jungitur. ad Div. x. 15. *ab* equitatu firmus. ib. 8. *ab* omni re sumus paratiores. Brut. 16. *ab* omni laude felicior. Att. viii. 14. tempus mutum *a* literis. Rosc. A. 30. *ab* innocentia clementissimus. * item verbis. ad Div. i. 4. *a* vi præstare nihil possum; vi excepta &c. Rosc. C. 12. *a* Fannio se judicio absolvit. * Rosc. Am. 29. *a* quibus occidebantur? i. e. quorum jussu, qui sicarios immittebant. * Rabir. Post. 10. impunitas *a* judicio et sermone. * Verr. ii. 28. malle pecuniam accipere *a* salute. h. e. ob salutem, ut legit Grævius, ab ea parte, quæ salutem petit. * pro apud. Mil. 35. res honori fuit *a* suis civibus. * pro *ex*. ad Div. xi. 10. *a* certo sensu et vero judicare. * Att. xvi. 7. Antonii edictum legi *a* Bruto, i. e. communicante Bruto mecum, acceptum a Bruto. * Att. v. 21. dare *ab* alio. ibid. solvere *ab* alio, i. e. per alium, attributione. ib. xii. 25. repræsentabimus *a* Faberio. * Est etiam ubi significat, pro quo, cujus causa aliquid fiat. Rosc. Am. 36. ut ea dedita opera *a* nobis facere videamini. Lectio Facciolati: a vobis. i. e. vestra sponte, huc non quadrat. Simile est Her. ii. 27. quod multi ab reo faciunt, i. e. rei defendendi causa. * Att. v. 3. tertio *abs* te die: de literis ab eo missis, tertio die, postquam miserat, acceptis.

Abacus. mensa, in qua exponuntur in conviviis cum ad usum, tum ad magnificentiam vasa argentea &c. hinc: Verr. iv. 16. *abaci* vasa. ibid. cum aliquot *abacorum* facerat vasa aurea. De abaco multis agit Salmas. ad Jus Att. et Rom. c. 23. sola potoria vasa attribuens abaco eaque paria plumbo revincta, et in loculis abaci velut defossa. Cicero Parad. v. 2. matulam in *abaco* commemorat, et in Verr. quarta alia etiam vasa in *abaco* reperiuntur. Scyphorum paria pariter Cicero habet. Loculi illi sunt e Sidonio. An sint antiquiores, vix dicam.

Abdicare, sine se. N. D. ii. 4. ut consules *abdicarent*.

Abdico, ere. verbum augurale. Div. i. 17. cum tres partes aves *abdixissent*.

Abdo. Arch. 6. qui ita se literis *abdidere*. de his, qui nullam partem reipubl. capessunt, et vitam in otio literarum consumunt.

Abduco, ere. pro distinguere. Div. ii. 5. animadverti ab iis rebus, quæ sensibus aut artificiis perciperentur, *abducere* divinationem. * *abduci* dicuntur servi, uxores, milites, cum aut vi aut pretio facimus, ut deserant eos, quibuscum sunt. Quint. 6. *abducere* servulum Deiot. 1. servum *abduxit* a legatorum pedibus. Verr. iii. 34. Tertia vi *abducta* a Rhodio tibicine. Phil. x. 4. qui *abducit* ab illo exercitum. Verr. v. 13. a foro abduci. v. not.

Abeo. Cæcin. 7. *abiturum* eum non esse. interfectum iri. * Verr. iii. 64. ne res ab eo *abiret:* de auctionibus in quibus abire res ab eo dicitur, qui a plus licitantibus vincitur, ut pervenire ad ipsum res non possit.

Abhorreo, pro discrepo. ad Div. i. 9. a communibus præceptis *abhorret* liber. * Or. i. 18. *abhorreat* a sensibus nostris oratio: de disputatione philosophi Stoici, quam non concoquebat. * abesse, vel potius liberari, vel liberum esse. Cœl. 4. *abhorrere* a suspicione. * minus idoneum esse. nostra ætas (i. senilis) a castris *abhorret*. Att. xiv. 19.

Abjectus. de iis, qui in magno metu sunt, perculsi terrore. Catil. iii. 5. recitatis literis debilitatus et *abjectus*. ib. iv. 2. *abjecta* metu filia. * de his, qui ita fracti sunt, ut metuendi non sint. Sic Catil. ii. 1. Catilina *abjectus* dicitur. iv. 10. *abjecta* multitudo inimicorum. * Comicorum senarii sunt *abjecti*, i. e. negligentius et cum magna licentia compositi. Or. 55.

Abjicio, Or. 59. ponendus est ambitus, non *abjiciendus*. ponitur, cum est numerosus, *abjicitur*, cum non est, sed ut quodque verbum primum in buccam venit, ita pronunciatur. Simile illud Or. iii. 26. *abjicere* versum, de actore versum negligenter pronunciante. * Att. xvi. 5. ea judices illum *abjecisse*. i. deposuisse, de vitiis. * Att. iii. 19.

Acerbe. Verr. ii. 19. *acerbe* diripere bona. h. e. ita ut nihil relinquatur. Tusc. i. 39. ab hoc *acerbius* exegit natura, quod dederat. Phil. i. 5. *acerbe* cogebar in senatum: i. e. vi, minis. Att. xi. 1. *acerbissime* afflictor de rebus domesticis.

Acerbitas. ad Q. Fr. i. 1. 13. *acerbitas* naturæ, de iracundia. * nimia severitas. de Sen. 18. Severitatem probo—*acerbitatem* nullo modo. * odium. Off. i. 25. dissensio sine *acerbitate.* Verr. iv. 30. nomen odio et *acerbitati* est. * miseria, calamitas. ad Div. ii. 16. *acerbitas* hæc omnibus impendere videtur. ibid. *acerbitatem* a rep. privatis incommodis redimere. Planc. 42. *acerbitates* meæ, de exilio. * crudelitas. Verr. i. 27. in tanta vi atque *acerbitate* versari. Arch. 12. de judicibus, qui innocentem et indignum condemnant. Phil. xii. 11. cujus *acerbitas* morum immanitasque naturæ.

Acerbus. eleganter de eo, qui in exigendo labore, usura, mercede, aut alia quacunque re nimis durus est, nihil neque de tempore, neque de re remittit. Att. vi. 1. *acerbissimi* fœneratores. Balb. 5. *acerbissima* diligentia. v. in *acerbe.* * crudelis. Verr. v. 58. mors *acerba.* Cluent. 15. *acerba* natura. Prov. Cons. 14. res *acerbæ* i. e. nondum plane compositæ et pacatæ.

Acerra. Leg. ii. 24. est thuribulum.

Acervalis. Div. ii. 4. Soriten interpretatur *acervalem.*

Acervatim. Or. 25. *acervatim* multa frequentare, sc. in eadem complexione verborum. est generis dicendi ampli et magnifici.

Acipenser. Fin. ii. 8. &c. genus piscis, quod in deliciis Rom. erat, magnoque pretio vendebatur. de eo multa Intt. Horat. ii. 2. 47. Salmas. ad Solin. p. 940. add. Plin. ix. 17.

Acquiesco. gaudeo, delector. Mil. 37. qui morte ejus *acquiescunt.* Læl. 27. Senes adolescentum caritate *acquiescunt.*

Acquirere. Catil. ii. 8. de possessione detrahere, *acquirere* ad fidem.

Acratophorum. Fin. iii. 4. genus vasis vinarii, cujus mentio etiam ap. Varr. R. R. i. 8. v. Pollux vi. 6.

Acredula. Divin. i. 8. est ulula, ut ostendit Salmas. ad Solin. p. m. 972. B. alii ranam putant.

Acriculus. Tusc. iii. 17. *acriculus* senex Zeno, qui facile irascebatur.

Acrimonia. Act. i. 17. in Verr. *acrimonia* patris ad resistendum.

Acriter. Att. x. 16. *acerrime* adservare consilium. diligentissime tegere.

Acroamata. Sunt homines, qui cantu, dictis exhilarant convivas &c. His corollaria data in conviviis patet ex Verr. iv. 22. mentio eorum Sext. 54. ubi v. Manut. Arch. 9. cf. Suet. Aug. 74. ubi v. Excursum nostrum.

Acroasis. Att. xv. 17. literæ sic *εὐπινῶς* scriptæ, ut eas vel in *acroasi* audeam legere. h. e. in cœtu hominum doctorum, ubi nihil dici debet, nisi quod elegans et elaboratum sit.

Actæ commemorantur inter instrumenta voluptatis, propter earum amœnitatem. Cœl. 15. Att. xiv. 8. in *actis* esse i. e. in prædiis maritimis, s. in territoriis in litore amœno positis, ut Verris in litore Siciliæ.

Actio. magistratuum actiones sunt, aut leges, ad populum latæ, aut SCta, quæ iis referentibus ad senatum facta sunt: Hoc sensu commemorantur actiones tribunitiæ, consulares &c. v. c. ad Div. i. 9. Dom. 9. 13. Senatorum autem actiones sunt sententiæ in senatu dictæ, in quas SCta facta sunt, aut quibus impugnare aliquid vel impedire conantur: unde etiam orationes sic dicuntur, quibus populo lex vel suadetur vel dissuadetur. Talis est actio Ciceronis ad Div. x. 28. * In sensu forensi actio est 1) accusatoris vel petitoris, qui ex lege in aliquem agit, accusando, petendo. Rosc. Com. 12. integram *actionem* alicui relinquere. Cæc. 11. quæro, sitne hujus rei *actio* nonnulla. Hinc prætor dicitur, *actionem* dare, v. c. Verr. ii. 27. cum permittit accusatori vel petitori in aliquem ex lege aliqua agere. in Cæcil. 5. Civibus cum sunt ereptæ pecuniæ, civili fere *actione* repetantur. i. e. ea, qua civis utitur in eum, qui pecunias eripuit, et est juris civilis vel privati. cf. de utroque genere actionum Salmas. de mod. usur. cap. 3. p. 108. sqq. 2) est formula, qua actor utitur in intendenda reo lite, quæ a JCtis fere petebatur. Cæcin. 3. qua *actione* illum uti velit. ad Att. vi. Cn. Flavium scribam *actiones* composuisse. cf. Top. 17. Orat. i. 36. 41. Non multum diversæ fuere Actiones Hostilianæ &c. de quibus v. Ind. Hist. 3) cum actio prima, altera, tertia commemoratur, ut Verr. i. 30. 11. Act. i. in Verr. 18. &c. significatur, quoties ea causa ad judices tota acta sit. Sic, duæ sunt actiones in Verrem, quarum in prima solis testibus usus est Cicero, altera perpetua oratione: quamquam altera actio illa Verrina scripta tantum est. * quid apud rhetores sit actio, notum est. ea memoratur Or. iii. 26. consumere et

exhaurire *actionem*. i. e. ab initio statim nimis vehementem esse, ut ad finem actio durare non possit. cf. Tusc. iv. 19. Deiot. 2.

Actor. est in sensu forensi is, qui alterius nomine accusat aut petit, h. e. lege in aliquem agit. v. c. in Cæcil. 1. * in scena autem histriones. ad Q. Fr. i. 1. 16. *actores* industrii. in Cæcil. 15. *actores* secundarum aut tertiarum partium. Hinc bellum illud Or. iii. 56. oratores sunt veritatis ipsius actores— imitatores veritatis, histriones.

Actuaria sc. navis. Att. v. 9. et actuariolum; x. 11. &c. inde dictum hoc genus, ut ait Nonius, quod celeriter agi remis possent. Duo autem erant earum navium genera, minus et majus, de quibus v. Scheffer. de Re Nav. ii. 2.

Actuose. Or. iii. 26. cum vehemente actione oratoris.

Actuosus. Orat. 36. *actuosa* pars orationis, est ea, quæ in αὐξήσει versatur. Nat. D. i. 40. virtus est *actuosa*: opponitur otioso.

Actus. Verr. i. 12. *actus* primus vitæ. Marcell. 9. hic restat *actus*. e scena petita loquendi ratio. Nam partes fabulæ dicuntur *actus*.

Aculeus. Cluent. 55. *aculeus* severitatis. de judicibus. Att. i. 18. *aculei* sollicitudinum. Sull. 16. noli excussos *aculeos* orationis meæ arbitrari. Or. iii. 34. *aculeos* relinquere in mentibus: de oratore, qui ea dicit, quæ descendunt in animos, quæ urunt homines, neque sinunt quiescere, donec faciant ea, quæ suasit orator. Flacc. 17. *aculeum* dimittere. * fallaces conclusiunculæ, sophismata. Acad. Qu. iv. 31. hinc ibid. 24. contorta et *aculeata* sophismata.

Acumen. Dialecticorum sophismata dicuntur *acumina*. Or. ii. 38. * Or. ii. 29. *acumen* orationis est subtilitas, qua in explicando et ratiocinando orator utitur. * Nat. D. ii. 3. de Div. ii. 36. auspicia ex *acuminibus*, quæ sint, satis non constat. Davisius nos ablegat ad Scaligerum ad Festum in Peremnia. Ibi nil est præter locum Ciceronis. Sententias et conjecturas suppeditabunt auctores laudati in Lexico Fabri in v. *Acumen*.

Acuo. pro impello, cohortor. ad Div. xv. 21. in *acuendo* plurimum valet. cf. Off. iii. 1. Or. 41. Ligar. 3. * exercitatione, aut alia ratione aliquid augere, melius reddere. Or. iii. 30. *acuere* linguam. ibid. i. 20. intelligendi prudentiam *acuere*. cf. ibid. 25. * cautiorem reddere, monendo &c. Rosc. A. 38. illum *acuere*, hos fallere. * intendere ingenii, prudentiæ nervos. Att. ii. 7. *acueram* me, ad excogitandam &c.

Acute. ad Div. xv. 21. *acute* movebatur. i. e. insigni ingenio erat, crebris et acutis sententiis abundabat. Or. ii. 21. *acute* dicere, refertur ad sententias, et est philosophorum; subtiliter &c.

Acutus. Or. i. 25. *acutus* ad excogitandum: i. e. solers, celer, subtilis.

Acutulus. Nat. D. iii. 7. Zenonis *acutulæ* conclusiones, i. e. contortæ, exiles &c. quæ cum audiuntur, nihil contra dici posse videtur, ceterum animum non movent. v. Tusc. v. 5.

Ad. eleganter post adjectiva. v. c. Nat. D. ii. 62. *ad* rationem sollertiamque præstantior. Dom. 32. illustrius *ad* laudem. Catil. i. 5. quod est lenius *ad* severitatem. ad Div. iii. 11. viri insignis *ad* laudem. Leg. ii. 14. *ad* veritatem admirabile. v. not. ad N. D. i. 1. Catil. iii. 4. annus fatalis *ad* interitum. item post substantiva: Tusc. iii. 5. mentis *ad* omnia capacitas. * in comparatione. Leg. i. 2. nihil *ad* Cœlium &c. * in ad Div. xi. 18. *ad* omnia templa supplicatio. Verr. i. 1. adesse *ad* judicium. * apud. Att. x. 4. fuit *ad* me diu. * erga. Rosc. A. 40. *ad* alienos tectum esse. * ad Div. x. 8. certans *ad* officia. i. e. officiis. * Att. xvi. 6. *ad* diem solvere. die constituta. * Qu. Fr. ii. 13. *ad* numerum judices habere, i. e. numerum justum judicum. * Læl. 5. non fuisse sapientes *ad* eorum normam. * Quint. 4. quid iis *ad* denarium solveretur. i. e. denariis, si nummi peregrini cum denariis compararentur. de re vid. Gron. Pec. Vet. iii. 10. * contra. ad Div. ii. 16. animum obduruit *ad* dolorem novum. * quantum ad. Cluent. 70. nihil *ad* similitudinem hominis præter formam reservavit. * circiter. Cluent. 40. annos *ad* quinquaginta natus. v. Gronov. de Pec. Vet. i. 7. * Fat. 2. ponere, *ad* quod te audiam, i. e. de quo. * HS ıↃↃↃ *ad* libellam sibi deberi. neque plus neque minus, quam ıↃↃↃ, ut nec libella desit nec superet.

Adæquo. Qu. Fr. ii. 6. Senatorum urna copiose absolvit, equitum *adæquavit*; i. e. pares absolventium et condemnantium sententias habuit.

Addicere. in auctionibus et emtionibus est ei tradere rem, qui ceteros licitatores vicit. Verr. i. 55. Rabir. Post. 17. *addici* numo sestertio velit. Ceterum numo addicere vulgo de his venditionibus dicebant, quæ instar donationis essent, ut ostendit Salmas. de usur. c. 13. p. 360. * de debitoribus, qui cum solvere non possunt, creditori traduntur. Sext. 17. de creditore, cum debitor

Adsuefacere. cum ablat. Or. iii. 10. quorum sermone qui *adsuefacti* erant. Catil. ii. 5. scelerum exercitatione *adsuefactus.* v. Gron. et Duker. ad Liv. xxiv. 48. xlviii. 31. 35.

Adsuetus. cum ablat. Or. iii. 15. homines labore *adsueti.* v. Gron. et Drak. ad Liv. xxxi. 35.

Adsum. de advocatis, et causarum patronis utriusque partis. Verr. ii. 29. Fin. ii. 17. * ad Div. ix. 25. *adesse* ad imperandum. i. e. ut imperanti pareamus.

Adventicius. extrinsecus ad nos perveniens, non nostrum, aut nostro labore partum &c. Fin. v. 11. adjumenta externa et *adventicia.* Manil. 9. *adventiciis* multorum Regum et nationum copiis. Verr. iv. 37. *adventicium* auxilium. Rab. P. 17. *adventicia* pecunia. Att. i. 19. pecunia *adventicia* dicitur, quæ ex novis vectigalibus redit. item, quæ filio aliunde quam e patris hereditate venit. Inv. ii. 21. Or. iii. 33. doctrina *adventicia,* i. e. ab alio populo inventa. Div. ii. 58. visio *adventicia,* a sensibus profecta.

Adventus. ad Div. vi. 20. *adventibus* se offerre. i. e. *advenientibus* obviam ire.

Adversaria. sunt libri, in quos sine ordine omnia conjiciuntur, ita dicti, quia tantum in adversa parte scribitur. Rosc. C. 2. nomen in *adversariis* patet. vid. Salmas. de Usur. p. 147.

Adversarius. qui contra nos licetur in auctionibus et emtionibus. Att. xii. 43. xiii. 31.

Adversus. Top. 9. de contrariis, ubi tamen libri variant.

Advertere animum Inv. ii. 51. transitive cum accus. naufragum quendam animum adverterunt. Sic e MSS. Oudendorpius. cf. Ruhnkenius V. C. ad Rutilium de Figuris p. 77.

Adulatio. N. D. ii. 63. canum tam amans dominorum *adulatio.*

Adumbrare. pro inchoare. Fin. v. 22. a natura *adumbrantur.* * fingere. Dom. 30. auctorem meliorem *adumbrare.*

Adumbratus. falsus, fictus. Sull. 18. *adumbratum* indicium. Fin. v. 24. *adumbrata* opinio. * *adumbrata* dicuntur, quæ speciem alicujus rei habent, neque tamen sunt. Ducta metaphora ex pictoria et statuaria. Tusc. iii. 2. *adumbrata* imago gloriæ. Cœl. 5. non expressa signa, sed *adumbrata* virtutum. Verr. iii. 33. *adumbratus* vir Pippæ, sc. quia Verri uxorem suam permittebat. N. D. i. 27. *adumbrati* Dii dicuntur Dii Epicurei, quia non corpus habent, sed quasi corpus. * inchoatus. Leg. i. 22. *adumbratæ* intelligentiæ dicuntur, notitiæ innatæ, *προλήψεις.*

Advocare. est in sensu forensi 1) rogare amicos, ut nobiscum deliberent de re aliqua, in primis de lite, quo sensu *advocati* Quint. 14. dicuntur. 2) rogare aliquem, ut in consilio nobis adsit: de judice. Sic Quinct. 2. quos tibi, Aquilli, *advocasti.* 3) amicus actoris aut rei dicitur *advocare,* cum convocat, quibuscum de causa deliberet, ut juvare partes amici possit. Cluent. 19. Oppianicus in judicio Scamandri aderat frequens, *advocabat,* omni studio gratiaque pugnabat.

Advocatio, cœtus *advocatorum.* Quinct. 14. Rosc. C. 5. Verr. i. 49. Cæcin. 15. Sull. 29. &c. * Certum temporis spatium, quo opus est, ut *advocare* possimus, eine Frist. ad Div. vii. 11. *advocationes* binas postulare.

Advocatus. dicitur amicus, quem vocamus ad nos, ut eum consulamus de controversiis nostris, quique honoris causa in judicio in subselliis nostris sedet, aut nobiscum in rem præsentem venit. vid. Off. i. 10. Quinct. 8. Or. ii. 47. * Philipp. i. 7. armatos homines, quos in Senatum induxerat, Antonius Consul *advocatos* vocat: vellem adesset sine *advocatis.*

Advolare. cum accus. ad Att. i. 14. *advolat* rostra Cato.

Adurere. pro comburere. Tusc. v. 27.

Adustus. Att. v. 20. *adustus* incendio Plætoriano dicitur, qui in alterius judicio notam aliquam abstulit, tamquam, qui judicio de repetundis ex hoc capite legis accusatur: *ad quos ea pecunia pervenerit.* nisi legendum *ambustus.*

Ædiles. magistratus municipalis. ad Div. xiii. 11. hoc anno *ædilem* filium meum fieri volui—is enim est magistratus in nostro municipio.

Ædilitius. Brut. 28. dicitur, qui Ædilis fuit. ad Qu. Fr. i. 1. 9. vectigal *Ædilitiorum.* sc. ludorum; pecunia, quæ in provinciis ad ludos pro Ædilibus exigebatur. vid. in *Vectigal.*

Æger. pro *ægrotus.* ad Att. vi. 1. extr. N. D. ii. 12. *ægri* et corpore et animo.

Ægrimonia. Att. xii. 38. *ægritudo.*

Æmulus. Verr. v. 31. pro rivali, adultero.

Æquabilis, qui eandem ubique rationem tenet, semper est idem. Tusc. ii. 27. * Jus *æquabile,* in quo omnes ejusdem conditionis sunt, nihil gratiæ, divitiis, &c. tribuitur. Inv. i. 11. 53.

Æquabilitas, jus æquum, Or. i. 42.

ii. 3. et ibi Intt. in Schulting. Jurispr. Antejust. p. 100. sqq.

Agnatio. Leg. i. 7. *agnationibus* familiarum distinguuntur status. h. e. serie generis, per personas generis virilis, distinguuntur familiæ patriciæ et plebeiæ.

Agnitio. pro *cognitio*. Nat. D. i. 1.

Agnosco crimen Rab. P. 6. fateor verum esse. N. D. ii. 38. pro *cognosco*, accurate intelligo.

Ago. dicitur de iis rebus, de quibus actio magistratuum, senatorum, accusatorum et petitorum. v. Actio. Manil. 1. Or. i. 30. in Cæcil. 5. lege *agere*, i. e. ex lege, permittente lege accusare vel petere. Or. i. 38. *agere* in hereditatem. i. e. petere h. Quint. 9. ex sponsione *agere*, sc. causam. Or. i. 48. etiam JCtus dicitur *agere*, cum actiones suppeditat, si locus sanus est. Mur. 17. *agere* cum populo tanquam ex syngrapha. v. Syngrapha. Act. i. in Verr. 12. *agere* de rep. cum populo. Læl. 25. in forum versus *agere* cum populo. i. e. converso ore versus forum, ubi plebs est, cum solerent magistratus honoris causa convertere os ad senatum et comitium. v. Intt. ad h. l. ad Div. i. 9. quæ ego *agebam* sc. in senatu. * Brut. 92. *agens* orator dicitur, cujus vehemens est actio, pene ut histrionum, ut res non narrari, sed agi videatur. * Arch. 7. hæc studia (humanitatis) adolescentiam *agunt*. i. e. subigunt, acuunt ingenium adolescentum, quod et alere dicitur; unde eodem sensu legitur in edd. nonnullis alunt. vid. de hac significatione Muret. Var. L. xii. 15. sic est etiam *agitare* ap. Quintil. i. 10. In Geometria fatentur esse partem utilem teneris ætatibus. *agitari* namque animos, et acui ingenia, et celeritatem percipiendi inde venire &c. * Notandæ sunt etiam hæ formulæ: ad Div. iii. 6. *agere* forum. v. Forum. Verr. iv. 66. *agere* spumas in ore. Att. xiv. 9. *agere* rimas. ibid. xiii. 52. λμιτικὴν *agere*. v. Ind. Gr. Tusc. iii. 21. *actum* habebo, quod *egeris*. Verr. i. 3. *agunt* præcipitem pœnæ civium Rom. i. e. conscientia scelerum in cives Rom. pœnas ab eo exigit, eum ita furiosum efficit, ut ad insana consilia ruat. * *agere* animam, ad Div. viii. 13. morti propinquum esse. de qua forma dicendi vid. Gron. ad Sen. Controv. 11. * *agere* bellum. Balb. 20. v. not.

Agrarii. Catil. iv. 2. Gracchus *agrarios* concitare studuit. i. e. eos, qui agros legibus *agrariis* consequi cupiebant. de *Agrariis* Legibus v. Ind. LL.

Agrestis. qui non commovetur his rebus, quibus animus humanus commoveri solet. Arch. 8. *agrestis* animus. * Or. i. 25. *agrestis* motus corporis, reprehenditur in oratore. * Or. ii. 3. *agrestes* libri, i. e. jejuni, exiles, non elegantes, de libris rhetoricis. * Orat. 3. *agrestiores* Musæ, dicuntur Jurisprudentia et ceteræ artes, quæ non comprehenduntur humanitatis nomine, nec elegantiæ quicquam aut suavitatis habent.

Agricola. Deiot. 9. de rege Deiotaro, qui multos agros habebat, e quibus fructus percipiebat.

Agripetæ. Att. xv. ult. sunt *agrarii*. de quibus supra.

Aio. Att. iv. 5. vi. 1. *ain'* tu? h. e. estne, ut dicis? vere ita sentis? Lig. 7. ita quidem *aiebat*: ita multis verbis et gravibus cum eo loquebatur.

Ala. Off. ii. 13. cum te alteri *alæ* præfecisset. v. *Alarii*.

Alarii. ad Div. ii. 17. sunt *alæ* equitum ex Italia et provinciis collectæ, quæ singulis legionibus addebantur, loco 30. turmarum, quæ olim ex ordine equestri addebantur. de variis *alæ* discriminibus pro ratione temporis vid. quem hic laudat Grævius, Schelium ad Hyginum p. 66.

Albatus. Vat. 13. veste *alba* indutus, hoc est, qui, ut Livius ait, addidit cretam in vestem, quod et ii, qui honores petebant, faciebant, et qui epulis solemnibus intererant &c.

Album. tabula *alba*, in qua edicta et alia hujusmodi proponebantur. Or. ii. 12. item omnes libelli, tituli proponendi in publico. Salmas. mod. Usur. p. 678.

Alea de re incerta et a casu pendente. Div. ii. 15. non perspicitis, *aleam* quandam inesse hostiis deligendis. i. e. fortuitum esse, quibus extis hostia deligatur. Eadem formula usus est Ovidius A. A. i. 376.

Alere. potentem reddere. ad Att. viii. 8. Pompeius *aluerat* Cæsarem.

Alias. interdum. Cato 15. *alias*—plerumque.

Alienatio. Or. 42. *alienatio* sacrorum, cf. Leg. iii. 20. cum nos sacris liberamus, ut aut intereant, aut ad alios transferantur.

Alienus. Acad. i. 11. quæ essent *aliena* firmæ assensionis. Fin. v. 11. *alienum* dignitatis. Dom. 27. opponitur propinquo. ad Div. viii. 12. *alienissimus* mihi. Or. 24. Verba *aliena* opponuntur propriis.

Aliquando jam ad Att. i. 4. nisi legendum tandem, ut Corrado placebat.

Aliquanto, multo, longe, Verr. i. 54. iste, qui *aliquanto* plus cogitasset. Quanto? Decisio facta erat CCM HS. Verres autem post accepit DLXM. ad Div. ix. 26. extr. epulamur non modo non contra legem—sed etiam intra legem, et quidem *aliquanto*. Et sic semper et aliquanto et aliquantum dicitur. v. notam nostram ad Sueton. Cæs. 87. Sic et aliquantum pro multum. Tusc. v. 6.

Aliquis. Tusc. iii. 18. si vero etiam *aliquid*. per εὐφημίαν, de re Venerea. Similis εὐφημία est in his: si quid ei acciderit: et: si quid acciderit, de morte, clade bellica. * pro alius quis. Off. i. 7. aut ira, aut *aliqua* perturbatione incitatus. cf. Or. ii. 42. et ibi Pearc. *Reperitur etiam *aliqui* pro *aliquis*. vid. v. c. Acad. iv. 26. annularius *aliqui*.

Aliquispiam, pro *alius quispiam*. Tusc. iii. 9. v. not.

Aliter. Tusc. iii. 30. *aliter* ferunt atque ut aliis auctores fuerunt. sequente et ad Att. x. 11. xi. 23.

Alius. Att. xvi. 14. *aliud* ex *alio* scribere; ut quodque in mentem venit. Phil. ii. 33. *alio* die. formula, qua utebantur qui comitia obnunciatione dirimebant. Or. 22. eadem res *alio* atque *alio* verbo elata. * diversus, abhorrens. ad Div. ii. 2. nec quicquam *aliud* a libertate communi: ubi tamen nonnulli libri omittunt a. * pro altero, secundo. ad Quir. p. Red. 5. et ibi Græv. * *aliæ* in gen. Div. ii. 13. *aliæ* pecudis. ad Div. viii. 1. *aliud* sentire et loqui, pro et *aliud*. Sic et alibi Cicero dixit. ad Att. xii. 40. aliud—aliud, pro partim—partim.

Allego. Rosc. Am. 9. *allegat* iis homines nobiles. submittit ad eos, qui cum iis agant. Not: Publice leguntur homines, qui inde legati dicuntur; privatim allegantur, unde allegati.

Allegatio. Verr. i. 16. quibus *allegationibus* illam sibi legationem expugnavit.

Allegatus. Qu. Fr. ii. 3. Nerius index edidit ad *allegatos* &c. Manut. interpretatur, præter eos, quos jam ediderat, nominaverat. quo fere sensu Plin. Pan. 70. hoc senatui *allegandum* putavi. i. e. significandum. sed dubito, an aurei seculi sit ista notio verbi. Et Nerius unum Sestium ediderat, non plures. F. Junius rectius allegatos esse dicit eos, quos vulgo deputatos vocant, quibus mandatum sit, adire indicem, et indicia audire. scil. ad allegatos dictum est, ut ad judices. v. in *ad*. sic est etiam Cluent. 13. vid. inpr. Gron. ad Liv. xxxvi. 11.

Allevo. minuo. Inv. i. 42. * Att. vii. 1. *allevaturum* corpus sc. a febri.

Allido. Qu. Fr. ii. 6. Servius *allisus* est, ceteri conciduntur. i. e. in periculum venit, quod evasit, ceteri condemnantur. vid. Gron. ad Senec. Nat. Qu. ii. 44.

Alligo. dicitur de omnibus rebus, de quibus obligare dicitur. Cluent. 56. Rabir. P. 7. lege *alligari*. Cluent. 55. Rabir. P. 6. quæstione nova *alligari*. Rosc. Com. 12. stipulatione *alligare*. Tusc. ii. 17. vulnus *alligare*. Div. i. 54. oculus *alligatus*, quem locum et formam loquendi vindicat Gronov. ad Liv. vii. 24. cf. ad Sen. ep. 94. Flacc. 17. *alligare* se scelere. Planc. 33. beneficio *alligari*. v. *Obligare*. * Leg. ii. 20. Sacris *alligari*, dicuntur, qui sacra hereditate aut quacunque ratione accipiunt. * Or. iii. 44. *alligare* verba certa lege versus. * Fin. ii. 24. ne sine fructu *alligatus sis* sc. amico. * Cluent. 64. *alligatum* nuptiis haberet in potestate. * Att. viii. 16. *alligari* atque impediri re aliqua. ibid. ii. 18. virtus *alligata*.

Alludo. Nat. D. ii. 39. mare terram appetens litoribus *alludit*. v. Gesnerus ad Columell. iv. 20. 2. Orat. i. 56. *alludere* varie, dicitur, qui aliquem variis rationibus aggreditur, ut aut de sententia deducat, aut in suam sententiam adducat.

Alsus. frigidus. Qu. Fr. iii. 1. 2. nil ἀποδυτηρίῳ *alsius*. cf. Att. iv. 8.

Alter. in numerando interdum primum, interdum secundum significat. ad Div. xii. 25. *altero* vicesimo die. Manut. Græv. Cortius interpretantur secundo. v. Duker. ad Liv. Epit. 49. init. Off. ii. 13. *alteri* alæ est uni. vid. not. * pro *alteruter*, Acad. ii. 43.

Altercatio. disputatio, quæ interrogando et respondendo constat, in senatu aut judicio. Gloss. Philox. ἀμοιβαῖος λόγος. particulam hujusmodi altercationis vid. Att. i. 16. Clodium fregi in senatu *altercatione* ejusmodi. cf. iv. 13. ad Div. i. 2. Brut. 44. * disputatio quæcumque. Nat. D. i. 6. oritur mihi magna de re *altercatio* cum Velleio.

Altercor. de *alternis* actorum interrogationibus et responsionibus in judiciis. Brut. 43. Crassus *altercando* invenit parem neminem. v. Budæus ad Pandect. p. m. 42.

Alternus. Vat. 11. *alterna* consilia rejicere. v. Ind. LL. Lex Vatinia. Verr. ii. 13. *alternæ* civitates. Planc. 15. *alterni* judices. ibid. Arch. 10. *alterni* versus. i. e. generis elegiaci. v. Gronov. in Stat. c. 8.

Altitudo. Rabir. P. 16. mentis luminibus officit *altitudo* fortunæ et gloriæ. * Off. i. 25. facilitas et *altitudo* animi, quæ dicitur. Est eadem quæ *βαθύτης*. v. Ind. Gr. et ad Tacit. A. iii. 44. Mil. 8. mens *alta*, i. e. quæ res humanas contemnit. * Fin. ii. 16. ut *altior* interdum fieres. dicitur de his, quibus ipsa magnitudo rerum, quas dicunt, videtur animi magnitudinem afferre, ita, ut, qui audiat sentire possit.

Altus. Servius ad Virgil. Æn. viii. 395. profert e primo ad Brut. si Pompeius non *ex alto* peteret, i. e. multis causis e superiori vita repetitis, ut Cicero in petendo facere solet. vid. Pierium ad Virg. l. c.

Alveus. de solio balneari. Herenn. iv. 10. cf. Cœl. 28.

Amandare. avertere. Nat. D. ii. 56. *amandavit* a sensibus.

Amandatio. relegatio. Rosc. A. 15.

Amarus. morosus. Att. xiv. 21. *amariorem* me senectus facit, stomachor ad omnia. ad Att. xvi. 13. via *amara*. sed Græv. habet: inepta.

Amator noster, pro *amico*. ad Att. i. 20.

Ambiguum. Or. ii. 24. quæ sit causa *ambigui*: ejus rei de qua controversia est.

Ambitio. petitio honorum honesta, Or. i. 1. ad Div. vii. 1. Att. i. 1. *ambitio* nostra nititur &c. * pro ambitu. Sull. 1. * ambitio dicitur de omnibus rebus, quæ aut gratiæ colligendæ causa facimus, aut ut nos gratiosos esse ostendamus apud hos, a quibus petimus aliquid. Verr. ii. 55. 40. ad Div. v. 20. tuæ *ambitioni* reservata esse. h. e. tibi relicta, ut gratiam inire ab aliis possis, quibus hoc beneficii tribuas. Brut. 69. *ambitione* labi. sc. in laude, cum laudamus indignos, ut gratiam ineamus. ad Div. xiii. 5. *ambitione* mea, i. e. precibus meis, quibus utor, ut impetratis rebus, gratiosus videar. Cluent. 28. *ambitio* judicum &c. vid. de hac vi verbi Gron. ad Liv. xlv. 36. * Off. i. 30. in Scipione *ambitio* major, vita tristior. est *σεμνότης* quædam et gravitas in cultu et habitu.

Ambitiose fieri dicuntur, quæ *gratiæ* causa fiunt. ad Div. xiii. 69. Att. xv. 1. ut concionem *non ambitiose* corrigerem, h. e. non leviter, tacens vitia, ut gratiam a te inirem. * quia quæ gratiæ causa facimus, solemus studiosius facere, *ambitiose* dicitur etiam pro studiose. ad Div. iii. 7. *ambitiosius* facere soleo, quam dignitas mea postulat.

Ambitiosus, qui gratias hominum captat, aut gratiosus apud homines magnos videri vult. Cluent. 38. Verr. iii. 84. Qu. Fr. i. 2. 2. ne me in Græcos tam *ambitiosum* factum mirere. Flacc. 18. ita est *ambitiosus*, ut omnes vos nosque salutet quotidie. ad Div. vi. 6. cedit *ambitiosis* voluntatibus, et ibid. 12. rogationes *ambitiosæ*; quæ fiunt, non quod officium amicitiæ, propinquitatis postulet, sed ut gratiosos nos esse apud eos ostendamus, quos rogamus, si ab iis rogata impetramus, et simul gratiam ineamus. Att. i. 18. amicitiæ nostræ *ambitiosæ* sunt in quodam splendore forensi. ad Div. xiii. 1. homo minime *ambitiosus*, minime in rogando molestus.

Ambitus. crimen quod admittitur, cum minime legitimis modis magistratus impetrare studemus. h. e. iis, quos leges de ambitu prohibent. ad Qu. Fr. ii. 3. de *ambitu* postulatus est. Or. iii. 48. Brut. 44. &c. verborum *ambitus* est *περίοδος*.

Ambrosia. Or. ii. 57. *ambrosia* alendus, dicitur de eo, qui in aliqua re præter ceteros excellit, cujusmodi hominem divinum et Deum adeo Latini appellant. v. Deus.

Ambustus, qui de crimine capitali accusatus vix evasit, et insignem tamen turpitudinem abstulit. Mil. 5. Har. R. 3. v. Gronov. Diatr. in Statium c. 33.

Amentatus. Or. i. 57. Brut. 78. *amentata* hasta; ab amento, quod est lorum in media hasta, cujus ope majori vi projicitur hasta: unde metaph. amentatæ hastæ, comparatur crimen quod ita impingitur alicui, ut facile in eo hærere possit.

Amfractus. Cluent. 56. Vita remota a procellis invidiarum et judiciorum *amfractu*: est eorum, qui Senatores fieri nolunt, ne sibi judicandum sit. * Leg. ii. 8. *amfractus* annuus. pro *anno*.

Amictus. Or. ii. 2. *amictus* oratoris, est compositio togæ, cum ad dicendum surgit, v. Gesner. ad Plin. ep. ii. 3.

Amittere. pro mittere, dimittere. Tusc. ii. 13. ext. *amittere* fortitudinem.

Amor. Att. vi. 1. est mihi in *amoribus*. * Fin. iii. 20. *Amores* sancti, sunt amores pudici, non quicunque, ut Davisius interpretatur, sed puerorum pulcrorum, quos licitos esse Stoici dicebant. v. Tusc. iv. 33. Nam primo dicit Cicero, sapientem uxorem adjungere et velle ex ea liberos; hi sunt amores casti. deinde addit: ne amores quidem sanctos alienos esse a sapiente arbitrantur.

Amphora. mensura, de cujus magni-

tudine non satis convenit. Volusius Mæcianus et Festus tribuunt 48. sextarios. ad Div. xii. 15. est *amphorûm;* quod alii dicunt esse pro *amphorarum.* vid. Manut. Victorius, formari ab *ἀμφορεύς.* Similiter Plin. H. N. vi. 22. magnitudo navium ad ter millia *amphorum.* ubi vid. Harduin.

Ample dicere. Brut. 55. in genere magnifico et sublimi.

Amplector. Tusc. ii. 13. quod idem interdum virtutis nomine *amplectimur.* i. e. exprimimus, significamus. * *amplecti* dicimus eos, quos omni ratione colimus, quibusque studemus. Mil. 27. *amplecti* plebem, quod faciunt populares. Phil. vii. 8. *amplecti* equites. ad Div. iv. 8. *amplecti* nobilitates et dignitates hominum. Qu. Fr. ii. 12. totum aliquem *amplecti.* Flacc. 18. *amplecti* remp. est ambigue dictum; nam est curare remp. eique consulere, et pecuniam publicam ad se rapere. * laudare, probare. Phil. x. 4. *amplecti* virtutem. * Att. xii. 35. cogitationem toto pectore *amplecti.* * Catil. iv. 4. Cæsaris sententia *amplectitur* omnes acerbitates ceterorum suppliciorum. * Rosc. Com. 12. quod ego argumentum pluribus verbis *amplecterer,* si non alia certiora et clariora testimonia in causa haberem.

Amplexari, laudare, probare. Fin. ii. 9. voluptatem *amplexari* sæpe vehementius. Acad. i. 9. species, quas mirifice Plato erat *amplexatus.* * defendere. Mur. 38. *amplexari* otium.

Ampliare. Verr. i. 9. est verbum forense, quod significat, judices non decernere, sed pronunciasse *amplius.* vid. *Amplius.* unde *ampliatio.* formula *ampliandi* erat: Non liquet.

Amplificare rem. de Or. iii. 26. est rem dicendo aut majorem aut deteriorem facere pro consilio oratoris. hinc

Amplificatio. Partit. 15. est gravior quædam affirmatio, quæ motu animorum conciliat in dicendo fidem.

Amplitudo animi. Tusc. ii. 26. * hominum *amplitudo* de qua sæpe Cicero, oritur ex potentia, aut majestate aut copiis. v. de Inv. ii. 55.

Amplius. Verr. i. 29. pronunciare *amplius.* sc. rem esse cognoscendam et deliberandam. cf. Brut. 22. v. *Ampliare.*

An, sequente non ne redundat Arch. 12.

Anagnostes. servus, qui inter cœnandum aliquid legit. Att. i. 12. ad Div. v. 9.

Anapæstus. Or. 56. Aristophaneus, genus versuum, dictum, quod eo usus est inprimis Aristophanes. * Or. 56. *anapæsta.* Tusc. iii. 24. illud *anapæstum* regis. i. e. carmen *anapæsticum.* Defendunt contra Lambinum Davisius ad h. l. et Hemsterhus. ad Lucian. Prometh. t. i. p. 32.

Anatocismus. usuræ usurarum. Att. v. 21. *anatocismus* anniversarius, cum solvuntur usuræ usurarum, sed earum tantum, quæ singulis annis solutæ sunt pro sorte, non pro usuris. Tamquam si quis accipiat mille florenorum usuram pro sorte, anniversarius *anatocismus* est, cum postero anno, adjectis mille florenis ad caput, capiuntur 50. floreni amplius, 1050; tertio 1100, quarto 1150. &c. nulla autem usura solvitur anno tertio pro illis 50. florenis, qui ad caput pro usuris usurarum accesserant. Hinc vi. 3. centesimis, renovato in singulos annos fœnore contentus non fuit. item ep. 1. centesimæ renovatæ quotannis.

Anceps. Or. iii. 36. viæ *ancipites,* sunt rationes Academicorum in utramque partem de re disputandi. de Nat. D i. 37. *ancipites* bestiæ, sunt geminam naturam habentes.

Andabata. ad Div. vii. 10. quem ne *Andabatam* quidem defraudare poteramus. Est genus gladiatorum, quod ex equis galea frontem oculosque tectum pugnabat. de quo genere vid. Lips. Saturn. Serm. ii. 12.

Angulus. Nat. D. ii. 18. nihil *angulis* incisum.

Anguste, tenuiter, exiliter, Dialecticorum more. Part. 40. *anguste* disserere, ut Dialectici qui appellantur. Brut. 84. *anguste* dicere. Nat. D. ii. 8. *anguste* concludere, de subtilibus et brevibus ratiunculis Stoicorum. Mur. 13. nihil est tam *anguste* scriptum. de formulis JCtorum. * Tusc. v. 31. habere se *angustius,* i. e. pluribus difficultatibus urgeri.

Angustia. Brut. 47. nisi in eas *angustias* petitionis incidisset, quæ sc. fuere temporibus Marianis, cum pauci ad Consulatum pervenire possent, quod Marius ei semper imminebat &c. * Nat. D. ii. 8. *angustia* conclusionis non facile se tutatur. i. e. subtilitas, brevitas. v. *anguste.* * Pis. 11. *angustiæ* pectoris, tribuuntur homini humili, abjecto, tamquam invido, avaro &c.

Angustus. periculosus, miser. ad Div. x. 16. in rebus tam subitis atque *angustis.* * humilis, abjectus. Fin. i. 18. homines minuti et *angusti.* * subtilis, exilis, jejunus. Or. ii. 14. *angustæ* disputationes. * Acad. i. 10. cum ea contraherent, in *angustumque* deducerent, i. e. modum adhibendum dicerent.

Anhelatus. Or. iii. 11. *anhelata* verba. vitium in pronunciando.

Anima. ad Div. viii. 13. Hortensius *animam* agebat. morti proximus erat. Rosc. Com. 8. si tu hos quæstus recipere posses, non eodem tempore et gestum et *animam* ageres. jocose de homine nimis cupido pecuniæ. * pro vita. Cat. iv. 9. de conjugum ac liberorum vestrorum *anima*.

Animadversio. Or. 55. notatio naturæ et *animadversio* peperit artem. Or. ii. 34. atque hoc totum est sive artis, sive *animadversionis*, sive consuetudinis, nosse regiones, intra quas venere et pervestiges, quod quæras. Offic. i. 29. *animadversio* et diligentia excitanda. aliter est Or. 57. effugere *animadversionem*, i. e. ne animadvertatur ab audientibus. * Cæcin. 12. actoris notio et *animadversio* &c. de hoc loco multa sunt disputata, quibus nil expeditum est: quæ vid. in ed. Græviana. Si verba hæc sunt a Cicerone, non capienda sunt ita, ut notio et *animadversio* sit actoris tamquam cognoscentis et *animadvertentis*: prætor enim habet notionem et *animadversionem*, non actor; sed ut vindicandi actoris et ulciscendi et defendendi juris ejus causa prætor cognoscat et *animadvertat*. Sic Rosc. Am. 24. parentum pœnæ. Cæl. 29. reip. pœna. Flacc. 38. Lentuli pœna, quam quis luit propter parentes, remp. Lentulum. vid. Punire. Condemnare.

Animadverto. ad Div. xi. 27. dignitas tua facit ut *animadvertatur*, quicquid facias. latere non possit, sed in sermones hominum veniat. Rosc. Am. 40. *animadvertere* peccata, i. e. punire, quia puniuntur peccata, cum *animadvertuntur* et cognoscuntur; cum contra, non punire, sit, negligere peccata.

Animabilis natura. Nat. D. ii. 36. est aër.

Animalis. Tusc. i. 17. *animales*, id est, spirabiles. * aërius. N. D. iii. 14. natura *animalis*. * vivus. Inv. ii. 1. *animale* exemplum.

Animatio. de univ. §. 10. est ἐμψύχωσις.

Animose vivere. Off. i. 26. *magno animo*.

Animus, pro anima. N. D. ii. 6. extr. *animus* spirabilis. * pro cupiditate. Att. xii. 46. vincere *animum*. cf. Marcell. 3. * Cluent. 42. vis *animi*. i. e. magnitudo. * superbia, temeritas. in Cæcil. 11. *animos* ejus retardaret.

Annales, sunt libri, quibus monumenta solum temporum, locorum, hominum gestarumque rerum continentur. Or. ii. 12. *Annales* maximi autem dicebantur, quos Pontifex M. conficiebat et in album efferebat &c. ibid. * Att. xii. 24. est etiam, liber annalis.

Annecto. Off. i. 4. rebus præsentibus *annectit* futuras, i. e. e præsentibus colligit futuras. Top. 13. quod *annexum* est; dicitur consequens in enunciatione conditionali.

Anniversarius. Har. R. 15. sacrificia *anniversarii* factitarint.

Annona. pretium frumenti, quod e copia aut paucitate frumenti oritur, quod anno quoque provenit. item ipsum frumentum, quod provenit. Verr. iii. 92. ratio frumenti e temporibus et *annona* est consideranda. ibid. 93. *annonæ* similis. Dom. 6. *annona* durior. Phil. viii. 8. perfugia *annonæ*. in caritate *annonæ*.

Annoto. Œcon. init. *annotaret*, quid et quando cuique dedisset.

Annularius. Acad. iv. 26. an tibi quærendus erit *annularius* aliqui, quoniam gallinarium invenisti Deliacum illum, qui ova cognosceret?

Annulus. signum equestris dignitatis est aureus *annulus*, unde Verr. iii. 76. *annulum* invenit. i. e. eques factus est.

Annumero. Rosc. Am. 32. ego in grege *annumeror*. Male hanc formam reprehendit Heins. ad Ovid. Her. 16. 328. recte defendit Burmannus.

Annuo. nutu significare, velle nos aliquid, quod alias est *innuo*. Quint. 5. simul ac *annuisset*, numeraturum se dicebat. v. not. ad h. l.

Annus. Verr. iii. 93. *annus* est in vilitate. Agr. ii. 2. Mil. 9. *annus* suus. est is, quo cuique per leges annales petere magistratum aliquem licet. v. Leges Annales in Ind. LL. Nat. D. ii. 20. *annus* magnus; qui dicatur. v. ibid. de Leg. ii. 12. *anni* compositor. * ad annum est anno destinato ac definito. ad Att. v. 2. quem ad annum trib. pl. videbam fore.

Annuus. ad Att. xii. 3. *annua* die solvere. v. Dies. et Gronov. Obs. i. 16.

Anquiro. Off. i. 3. Læl. 21. 23. et ibi Intt. * Off. ii. 13. in eum *anquiritur*. Sed Pearcius e Victor. et MSS. reposuit inquiritur; Davisiusque negabat dici posse *anquirere* in aliquem. Si *anquirere* est ubique quærere, aptum est verbum h. l.

Ansa. Læl. 16. *ansas* dare alicui ad reprehendendum; i. e. occasionem, materiem &c. Sext. 10. sermonis *ansas* dare, i. e. in sermones hominum sua culpa incurrere. * Cæc. 6. *ansam* retinere omnium controversiarum. i. e. facultatem omnium tractandarum et iis se immiscendi.

Anteaquam. ad Div. iii. 6. te, *anteaquam* successum esset, decessurum

9. nam et oculi nimis *arguti*, quemadmodum animo affecti simus loquuntur. Sic dixit et Ovid. A. iii. 2. 83. Tibullus eodem sensu dixit oculos loquaces ii. 7. ubi v. Broukh. * elaborata arte et polita. Sic Or. 12. ambitus verborum *arguti*, sunt concinni pæne nimis et elaborati; cum v. c. paria paribus respondent, qualia sunt in nobili illa *ῥήσει* in Rosciana. hinc * *argutum* dicitur, quod nimium est in re ceterum bona, ineptum. ad Div. viii. 1. *arguta* sedulitas. Or. iii. 59. *arguta* manus, quæ scenicorum more verba adjuvat. v. *argutiæ*. et Gell. N. A. i. 5. Or. ii. 4. *argutissime* disputare, i. e. Dialecticorum more, subtilissime.

Aridus. Rosc. A. 27. victus *aridus*, est rusticorum, qui raro cibum sumunt, post quem manus lavandæ sint; unde ipsa vita rustica *arida* dicitur Quint. 30. cf. Burman. ad Quintil. Inst. Or. ii. 3. p. 134. qui vulgarem cibum interpretatur. * Or. ii. 38. *aridum* genus orationis, est subtile, jejunum, sine ornamentis et suavitate, quale est Dialecticorum et reliquorum, qui artis præcepta tradunt. Sic Seneca sæpe rhetores et declamatores *aridos* vocat, eodem sensu. v. Gron. ad Sen. Contr. 34.

Aries. est machina bellica, qua muri percutiuntur et rumpuntur. Offic. i. 11. quamvis murum *aries* percusserit. v. Lips. Poliorcet. iii. 1. hinc transfertur ad argumenta, et cetera, quibus contra aliquem utimur. * Top. 17. ex quo *aries* ille subjicitur in vestris actionibus. Gesnerus V. Cel. ad Varron. R. R. p. 329. putat ductam metaphoram e re rustica, ubi *arietes* capreolos fulciunt: cui etiam verbum subjiciendi favet, ut de ea interpretatione dubitari non possit.

Aristolochia. Div. i. 10. est herba, quæ ex eo nomen invenit, quod parturientes juvet, ut tradit Dioscorides iii. 4. cf. Salmas. ad Solin. p. 504. Contra serpentum morsus valere, ut tradit Cic. l. c. alii etiam ex veteribus docuerunt, quos laudat ad h. l. Davies.

Armamenta. in Arateis: omnia caute *armamenta* locans tuto labere sub undas. instrumenta navium et alia. v. Græv. ad Flor. iv. 3. 76.

Armamentarium est navale, et locus ubi *armamenta*, arma reponuntur. C. Rabir. 7. ex *armamentariis* pop. R. arma dantur. Or. i. 14. Philo architectus, qui Atheniensibus *armamentarium* fecit. &c.

Armarium. est scrinium, loculus, in quo vestes, vasa, aurum, libri, pecunia reponuntur. Verr. iv. 12. Cluent. 64. &c.

Armatura levis. Phil. x. 6. &c. est velitum, quorum arma erant gladius, hastæ et parma: ceterorum militum est gravis *armatura*. Lips. de re Mil. iii. 1. Div. ii. 10. Sed hæc nobis fuerit, tamquam levis *armaturæ*, prima orationis excursio: nunc cominus agamus &c. quo loco levis *armatura* pro ipsis velitibus ponitur.

Armillæ, ornamenta militaria. de Rep. iv. ap. Priscian. *Armillæ*, quæ brachialia vocantur. v. Græv. ad Flor. i. 1. 12. ubi docet, eas proprie viriolas dictas, et Gron. ad Gell. ii. 11.

Arrideo. Opt. g. d. 4. Cum adhibiti derideantur. Nam si *arriderentur*, esset id ipsum Atticorum: probentur.

Arripio. disco, probo. Rosc. C. 11. quod ipse celeriter *arripuit*, id cum tarde percipi videt. Mur. 30. hæc (Stoicorum placita) Cato *arripuit*. Nat. D. i. 27. *arripere* rem nullo modo probabilem. Cato 18. non cani, non rugæ repente auctoritatem *arripere* possunt. Div. xi. 10. *arripere* omne genus &c. de cogendis militibus. * accusare. Planc. 23.

Arroganter. ad Div. xi. 13. *arroganter* sustinent. int. hostem. i. e. animose et cum contemtu hostis.

Ars. Or. ii. 11. ad artem revocare: quod quomodo fiat, ibidem docetur. * *Artes* sæpe in libris rhetorum sunt libri de arte dicendi. Sic de Inv. i. 6. *artes* antiquæ, et alibi.

Articulus. Cato. 15. *articuli* sarmentorum, sunt, qui et nodi vocantur, item genicula, neque modo in sarmentis, sed etiam in flagellis arborum et culmis. v. Græv. ad h. l. * Quint. 5. in ipso *articulo* temporis. * *articuli* orationis. v. Or. ii. 88. ad Herenn. iv. 19.

Artifices scenici, Arch. 5. de comœdis et tragœdis. Egregia observatio est Dukeri ad Liv. xxxix. 22. *artifices* simpliciter dici de histrionibus: ubi vid. Sed etiam de aurigis est ap. Plin. vii. 53. extr. et gladiatores τεχνῖται in Chron. Alexandr. p. 660. ed. Merc. v. Wesseling. V. C. ad Diodor. iv. p. 214.

Artolaganus, genus placentæ vilioris, ad Div. ix. 20.

Arx. princeps summus. Phil. viii. 8. ornamentum et *arx* amicorum.

As. proprie æneus numus Rom. qui pendebat libram pondo, et erat ipse æris libra. Ejus partes hæ sunt: uncia, sextans, quadrans, triens, quincunx, semis, septunx, bessis, dodrans, dextans, deunx. Itaque *as* habet 12. uncias, 6. sextantes, 4. quadrantes, 3.

trientes, 2. semisses, unum dextantem, unum dodrantem, unum bessem, unum septuncem, duos quincunces. De unciæ partibus v. in Uncia. de distributione assis v. Volusium Mæcianum ap. Gronov. de Pec. vet. p. 395. Assium pondus varium fuit. Olim librales erant, in quos cadit definitio supra posita. hujusmodi *assem* exhibere se putat Spanhem. de Usu et Pr. Num. Diss. i. p. 22. Belli Punici I. temporibus, autem propter penuriam pecuniæ, facti sunt sextantarii, h. e. qui sextantem *assis* libralis æquarent. Bello Punico II. unciales, et post, lege Papiria semiunciales, ut quartam et vicesimam libralis partem æquarent. v. Plin. xxxiii. 3. *Asses* librales intelliguntur æris gravis nomine. v. Perizon. de Ære gravi p. 25. sqq. Quoniam autem commoditates multas habet in computationibus totius in 12. partes distributio, etiam aliæ res ad *assis* modum distributæ sunt; inprimis hereditates. v. Cæcin. 6. ad Div. xiii. 29. Hæc tironum causa de *asse* addere placuit.

Ascensio. Brut. 36. quorum quæ fuerit *ascensio*, h. e. quibus gradibus et quomodo ad perfectionem pervenerint.

Ascisco, arrogo, Or. i. 19. * Fin. iii. 5. rerum cognitiones—propter se *asciscendas* arbitramur. ibid. quæ naturæ primo *ascita* sunt. ibid. v. 7. primum *ascitum* est vocabulum philosophiæ Stoicæ, quo Cicero utitur de rebus iis, quæ et prima naturæ, principia naturæ, commendatio prima naturæ, dicuntur, h. e. de iis, quas homo primas, et natura appetit et diligit.

Asinus. Att. iv. 5. me *asinum* germanum fuisse: i. e. stupidum, qui quæ suasisti, non feci, nec salutaria esse intellexi.

Asotus. Fin. ii. 8. nolim mihi fingere *asotos*, ut soletis, qui in mensam vomant, et qui de conviviis auferantur, crudique se rursus postridie ingurgitent &c.

Asperitas judicialis. de Or. ii. 15. cernitur in πάθει, sententiarum aculeis et omni illa contentione, quæ judiciali eloquentiæ propria est.

Aspernor. Rosc. Am. 53. hanc proscriptionem nisi hoc judicio a vobis rejicitis et *aspernamini*. Cluent. 68. Deos —a suis aris *aspernatos* esse. add. ad Q. Fr. i. 1. 11. it. Fin. i. 15.

Assecla. Cluent. 63. *assecla* dicitur servus Stratonis. Sic Verr. i. 25. Rubrius comes et minister in provincia Verris legati, dicitur legati *assecla*. *Att. vi. 3. qui potentissimorum contumelias non tuli, ferrem hujus *assecla*. * in Sallust. 8. omnium mensarum *assecla*, i. e. parasitus. Sunt autem ap. Cic. *asseclæ* semper vilioris generis; *assectatores*, de quibus statim, non item. Sed dicitur tamen ap. Nep. Att. 7. legatus, prætoris *assecla*.

Assectari dicuntur, qui aliquem honoris et gratiæ causa in comitia, curiam, forum, domumque deducunt. Sic Or. i. 56. dicitur Ser. Galba consularis P. Crassum ædilitatem petentem *assectatus* esse, quod Crassi filiam C. filio suo despondisset.

Assectator, qui *assectatur*. Verr. ii. 11. Africani vetus *assectator*. Balb. 27. cum ducibus ipsis, non cum comitatu *assectatoribusque* confligant. Petit. Cons. 9. assidua *assectatorum* copia. h. l. distinguuntur clare a salutatoribus et deductoribus: quamquam et horum *assectatio* dicitur, ibid. Eos autem distribuit in voluntarios, et eos, qui id debent.

Assectatio, opera *assectandi*. Muren. 34. tenues homines habent hanc in nostris petitionibus operam atque *assectationem*. ex quo loco colligas *assectationem* de tenuibus hominibus, clientibus dici tantum, qui et soli apud Ciceronem *assectatores* dicuntur. Sed ut generale est *assectari*, neque de tenuibus solum, sed principibus etiam dicitur (v. *assectari*): sic *assectatio* etiam utrique generi communis est. Testis locus classicus de Petit. Consul. 9. Et quoniam *assectationis* mentio facta est, id quoque curandum est, ut quotidiana cujusque generis, et ordinis et ætatis utare &c. Hujus autem rei tres partes sunt: una salutatorum, altera deductorum, tertia *assectatorum* &c. Quorsum autem hæ *assectationes* pertinuerint, ibidem docetur his verbis: Nam ex ea ipsa copia conjectura fieri poterit, quantum sis in ipso campo virium et facultatis habiturus.

Assentior. ad Div. i. 9. *assentiri* temporibus, pro inservire. * *assensa* Acad. iv. 31. i. e. pro certis habita et perceptis. * ad Div. iv. 4. id tibi nullo modo *assentior*.

Assequi passive est Verr. ii. 73. nisi vitiosa est lectio.

Asserere. Flacc. 17. Cum in causa liberali, eum qui *asserebatur*, cognatum suum esse diceret. *Asserere* in foro dicitur et is, qui eum, quem quis sibi, tamquam suum servum, vindicat, liberum esse testatur, et ab eo, qui vindicat, defendit; et, qui in servitutem vindicat. Utriusque est *assertio*, et vindiciæ, utriusque *asserere* et vindicare, uterque *assertor*: sed alter in servitutem, alter

in libertatem: quod patet e Livio iii. 44. sq. qui locus est classicus. h. l. est ejus, qui vindicat in libertatem. * in Lexico Nizoliano ex Offic. iii. 13. affertur, ut illi *asserunt:* sed non est neque in bonis codd. neque edd. cf. Borrich. Vindic. p. 17.

Assertio. Acad. i. 12. *assertione* approbare. Sed Davisius recte reposuit *assensione*.

Asservio. Tusc. ii. 24. toto corpore contentioni vocis *asservire*. i. e. cum voce una totum corpus contendere.

Assessio. ad Div. xi. 27. Oblitumne me putas, quæ tua fuerit *assessio*, oratio, confirmatio.

Assevero. Verrin. ii. 10. utrum *asseveratur* in hoc, an tentatur? h. e. utrum serio ista dicuntur, an tantum periculi faciendi causa, si forte hujusmodi defensionem probare possit?

Assiduus, locuples, Top. 2. e xii. tabb. *assiduo* vindicem *assiduum* esse, id est, locupletem locupleti. quia sc. sit ab ære dando, ut ait Quintil. x. 5. cf. Gell. viii. 8. xvi. 10. Sed hæc notio verbi postea obsolevit. Ciceronianæ notiones hæ sunt: 1. qui perpetuo in loco aliquo versatur. Rosc. Am. 7. *assiduus* in prædiis esset. ibid. 29. *assidui* erant Romæ. ibid. 16. qui liberos suos *assiduos* agricolas esse volunt. h. e. semper in agris esse, et in prædiis; neque enim de iis sermo est, qui rustico opere, arando, fodiendo, funguntur, sed de dominis prædiorum, quorum præsentia tantum opus est. Clare Cato. 16. semper boni *assiduique* domini referta cella vinaria &c. est. Sed his *assiduis* agricolis opponuntur *assidui* urbani ap. Plaut. Trinum. i. 11. cf. Gronov. Pec. Vet. iv. 9. Pison. 26. In hac quotidiana *assidua* urbanaque vita. Cæcin. 22. convocatis opponuntur *assidui* domesticique. Hinc eleganter Or. ii. 39. *assidui* dicuntur rhetores, et quicunque in una arte perpetuo versantur. Ab hac significatione fluxit altera, qua 2) *assidui* dicuntur, qui aliquem ubique sectantur, assectatores. v. *assiduitas*. ad quem modum Act. i. in Verr. 12. dicitur *assiduus* accusator et odiosus, qualis ille est ap. Xenophont. Memorab. Socr. ii. 9. 6. ὃς οὐκ ἀπηλλάττετο, ἕως &c. Rosc. A. 24. hæ sunt impiis *assiduæ* domesticæque Furiæ. 3) *assiduum* dicitur, quod est perpetuum, sine intermissione. Att. xiii. 16. *assidui* imbres. ibid. 12. *assiduus* cursus. Planc. 8. *assidua* frequentia. ad Div. iv. 7. *assiduæ* lacrimæ. ibid. x. 21. febricula *assidua*, opp. intermittenti. Verr. i. 39. *assidua* commemoratio &c.

Assiduitas. 1. perpetua præsentia: ut de advocatis Planc. 11. Sext. 3. Planc. 27. Valuit *assiduitate;* quæ κατ' ἐξοχὴν dicitur, cum quis perpetuo Romæ est, in civium oculis, quod ea res ad petitiones prodesse putatur, et propterea inter præsidia petitionum commemoratur. Verr. i. 39. aut, quod levissimum est, *assiduitate*—gratis prætor factus est. Muren. 9. *assiduitatis*—putat esse consulatum. N. D. ii. 33. *assiduitas* quotidiana; de rebus cœlestibus, quas quotidie videmus. Att. xii. 33. *assiduitas* medici. 2. assectatio, neque solum tenuiorum, sed etiam salutatorum principum. Qu. Fr. i. 3. Hortensius me summa simulatione amoris, summaque *assiduitate* quotidiana sceleratissime insidiosissimeque tractavit. Petit. Cons. 1. quotidiana amicorum *assiduitas* et frequentia. 3. perpetuitas, continuatio sine intervallo, frequentia. Rosc. Am. 53. *assiduitas* molestiarum. Off. ii. 21. *assiduitas* bellorum. Inv. i. 3. dicendi *assiduitas*. ad Div. xvi. 25. *assiduitas* literarum. ad Herenn. iv. 13. vitabimus istius literæ nimiam *assiduitatem*.

Assignare, dare, tribuere. Att. x. 4. nihil *assignabis*, nec patruo, nec mihi, sc. culpæ. inprimis autem notanda ea ratio, cum de agris distributis, muneribus, honoribus dicitur. Sic Pison. 36. quid? per tuum servulum ordines *assignati*. Chargen, in re militari. v. Ordines. Somn. Sc. 3. munus *assignatum* defugisse. Agr. iii. 3. *assignare* agros colonis. &c. vid. *assignatio*.

Assignatio. ad Div. xiii. 8. *assignationes* Sullanæ, sc. agrorum. Distinguuntur autem hic et aliis locis a venditionibus, ut *assignare* et vendere agros. Agr. iii. 3. ad Div. xi. 20. ubi sorte dicuntur agri legionibus *assignari*. *assignatio* fit per leges Agrarias, coloniis deducendis; venditio autem auctione.

Assilio. Or. ii. 53. nec *assiliendum* statim est ad illud genus. i. e. non nimis cito, ante tempus, accedendum.

Assimulatus. Cœl. 6. *assimulata* virtus. Verr. ii. 77. literæ lituræque omnes *assimulatæ*, expressæ. Cluent. 13. *assimulata* familiaritas.

Assumere. Fin. iii. 5. sensu Stoico dicitur de προηγμένοις. * Fin. i. 10. omnis voluptas *assumenda*, omnis dolor depellendus. * comparare sibi; tamquam in subsidium. Or. i. 50. si quis aliam quoque artem sibi *assumserit*. ibid. 37. nisi dicendi copiam *assumsisset*, sc. præter jus civile. * arrogare sibi, vindicare. Offic. i. 1. si id mihi *assumo*, videor id meo jure quodammodo vindicare. ad Div. i. 9. neque quicquam mihi *assum-*

66. quid *attinuit* &c. Off. i. 31. neque *attinet* naturæ repugnare. * Rosc. A. 43. nihil ad me *attinet*. i. e. contemno, non timeo. *sine præpos. Ad. ad Att. xv. 1. primum quod *attinet*.

Attingere, cadere in aliquem, convenire, proprium esse. Nat. D. i. 9. labor non *attingit* Deum. Off. i. 6. veri investigatio maxime *attingit* naturam humanam. Fin. v. 9. quatenus quicquid se *attingat*. h. e. ad se pertineat. * Tusc. v. 33. cupiditates necessitatem non *attingunt*, i. e. non sunt necessariæ. Leg. ii. 5. quæ non magis legis nomen *attingunt*, (merentur) quam si latrones aliqua sanxerint. * Leg. ii. 1. alia causa me delectat, quæ te non *attingit* ita. Acad. iv. 31. quæ res eum sic *attingit*. ad Att. ix. 11. Si qua cura te *attingit*. Tusc. iv. 13. ut in malis corporis similitudo *attingit* animi naturam, sic in bonis. h. e. quemadmodum affectiones, morbique animi habent quandam similitudinem cum corporis morbis affectionibusque, sic bona corporis cum bonis animi: animus in utroque genere similis est corpori. * Rosc. A. 26. bestiæ, quæ tantum scelus *attigissent*. i. e. de tam scelesto homine comedissent, ut Græci ἅπτεσθαι eodem modo. v. c. Thucyd. ii. 50. * Muren. 9. *attingere* forum, dicuntur, qui posita prætexta a prætore in foro accipiunt togam puram, qua accepta iis licet in foro versari, causas agere &c. * Att. xiii. 33. horum vix ego *attigi* penulam: parcissime invitavi, ut manerent. * Cæcin. 17. rem ad verbum *attingere*, i. e. intelligere, judicare: si tamen lectio sana est.

Attonsus. Tusc. v. 17. laus est attonsa Laconum. i. e. imminuta. e poëta.

Attraho. ad Div. vii. 10. Romam te *attraham*, h. e. venire jubebo.

Attrecto. Cæl. 8. *attrectare* fœminas: est per libidinem contingere partes, quibus libido incitatur. Est verbum proprium in ea re, quo usus etiam Sueton. Ner. 26.

Attribuo. Tusc. iii. 30. non *attribuere* ad amissionem amicorum miseriam nostram. i. e. adjicere. * in re pecuniaria quid sit, v. in *Attributus*.

Attributio, apud rhetores dicitur, quicquid rei tribuitur. Vulgo prædicatum. v. Inv. i. 26. * in re pecuniaria dicitur, quam hodie vulgo assignationem vocant, cum non ipsi solvimus ex arca, sed ab alio, qui nobis aut debet, aut pro nobis solvere paratus est amicitiæ ergo. ad Div. xvi. 24. Att. xvi. 3. in *attributione* mihi ignota nomina. h. e. homines, a quibus mihi solvere vult, ignoti sunt mihi. Attic. xvi 1. est de solutione pecuniæ, quæ *attributa* est a creditore.

Attributus. Verr. i. 13. pecunia *attributa*, h. e. quæ nobis solvitur ab alio, data assignatione, quam hodie vocant. Verr. iii. 70. societates, unde erat *attributa* pecunia. Att. xiii. 22. *attributos* quod appelles, valde probo. *Attributi* sunt ii, a quibus *attributa* est pecunia, a quibus debitor solvit.

Avaritia. Fin. iv. 27. *avaritiæ*, in plur. Verr. ii. 54. *avaritia* hians et imminens.

Auctor. Hujus vocabuli multiplex est et varius apud Ciceronem usus. Quas nos quidem observavimus diversas significationes, hæ sunt:

1) is, a quo fama orta est, et qui dicere potest, unde habeat, quæ dicit. ad Div. xii. 4. Rumor erat—*auctor* erat nemo. Unde auctor etiam pro nuncio est. vid. Gron. ad Liv. v. 1. Heins. et Burm. ad Ovid. A. ii. 6. 34.

2) præceptor. Off. ii. 2. quamquam in antiquissima philosophia, Cratippo *auctore*, versaris.

3) qui exemplum rei faciendæ dedit: qui rem facere suadet aut præcipit exemplo. Academ. iv. 2. nec literarum Græcarum nec Philosophiæ jam ullum *auctorem* requiro, sc. cum Africanum et Catonem habeam, qui didicerunt. Off. iii. 27. num locupletiores quæris *auctores?* Verr. iii. 38. Cur non, hoc *auctore*, etiam Romæ servi ad vectigalia accedunt. Verr. v. 26. Unum *auctorem* facti tui profer. Fin. iv. 16. Cato omnium virtutum *auctor*. i. e. exemplar.

4) qui rem facere suadet, aut jubet, aut permittit. Div. i. 15. aves *auctores*, sc. rerum suscipiendarum aut omittendarum. cf. Attic. i. 19. et Dom. 29.

5) a) *auctor* legis dicitur, qui primum legem scivit, Dom. 30. b) legis suasor, adjutor, laudator, Agr. ii. 5. Leg. iii. 16. cf. Gron. ad Liv. ii. 56. c) qui legem ferri jubet, quod erat senatus; unde Senatores *auctores* legum dicuntur. Verr. v. 67.

6) *auctores* in senatu, Brut. 34. aut consilii publici. Or. i. 49. sunt principes Senatores, h. e. Consulares, et qui habent jus sententiæ priori dicendæ, adeoque rei alicujus *auctores* fieri possunt. item, qui multum valent in senatu, ut Or. iii. 17. item, qui alicujus rei in senatu *auctores* sunt decernendæ, Att. iii. 18. in quorum sententiam fit SCtum. ad Fam. xv. 4. Regem Ariobarzanem, te *auctore*, commendatum habebam. h. e. e SCto in tuam sententiam facto. cf. Gronov. ad Liv. xxiv. 43.

7) fide dignus. Leg. ii. 6. *auctor* haud deterior Theophrastus Timæo.

8) testis. Flacc. 17. gravis *auctor* injuriæ publicæ.

9) qui alicujus injurias defendit et accusando vindicat; quia sc. est *auctor* judicibus rei puniendi. Flacc. 22. *auctorem* querelarum et doloris sui habent. item:

10) defensor quicunque, qui alicujus rem causamque gerit. Flacc. 15. *auctor* suæ civitatis. Gronov. de Pec. Vet. iv. 8. p. 374. Sic Sext. 66. optimatium defensores et principes dicuntur, *auctores* et conservatores civitatis. i. e. defensores. Planc. 13. *auctor* societatum multarum fuisse dicitur, qui publicanorum defensor fuit, multaque pro iis gessit cum fide. cf. Cluent. 24. Verr. v. 67. judices dicuntur *auctores* legum, judiciorum et juris.

11) est venditor, qui suum esse spondet, quod vendit, et ejus vendendi se potestatem habere: adeoque, actione tenetur de evictione, unde *auctoritas*, vid. *Auctoritas;* aut periculum judicii præstat, ut in mancipio. Cæcin. 10. *auctor* fundi. cf. Gronov. ad Senec. Cons. ad Marc. 10. Hinc ductum esse illud videtur Muren. 2. Quod si in iis rebus repetendis quæ mancipii sunt, is periculum judicii præstare debet, qui se nexu obligavit, profecto etiam rectius in judicio consulis designati is potissimum consul, qui consulem declaravit, *auctor* beneficii populi Rom. esse debet. Ceterum venditor est *auctor* primus; qui autem spondet pro eo, rem esse ejus, vendendique potestatem eum habere, *auctor* secundus. v. Salmas. mod. Usur. p. 728. 733. 694. Verr. v. 22. quod a malo *auctore* emissent, diutius se obtinere non posse: qui evictionem præstare non posset. Ab hoc verbo *auctio* videtur venditionis vim accipere, non ab augendo pretio in licitando, ut vulgo statuunt.

12) tutor. Cæcin. 25. dos quam mulier, nullo *auctore*, dixisset; non adhibito tutore, qui in rebus mulierum *auctor* est.

13) Cluent. 5. *auctores* nuptiarum; sunt parentes, cognati, tutores, qui nuptias aut confecerunt, aut probarunt, aut tabulas nuptiales obsignarunt.

14) Dom. 14. *auctor* comitiorum Centuriatorum et Curiatorum est, qui habet comitia, iisque præest.

15) Verr. v. 67. Senatores dicuntur *auctores* judiciorum, et juris, quia judicia haberi volunt, ea administrant, et suum cuique jus reddi volunt.

16) Senatus quo sensu *auctor* sit. Patres *auctores* fiant. v. in auctoritas senatus.

17) Or. i. 45. *auctor* dicitur de ingenio. vid. Jens. Lect. Lucian. i. 8.

Auctoritas tribuitur ei, qui, quocunque sensu, *auctor* 1) est, nunciando, jubendo, suadendo, inveniendo, docendo, vendendo, testando, defendendo, rogando, exemplum præeundo &c.; aut 2) esse potest; aut 3) esse posse putatur. Est ergo

1) *auctoritas* ejus, qui primus quid invenit et fecit. Invent. i. 28.

2) sententia judicum; non solum quia *auctores* sunt condemnationis vel absolutionis, sed etiam, quia eo ipso *auctores* sunt alicujus rei omittendæ, vel licentiæ, ejus faciendæ impune. Verr. iii. 94. providete, ne *auctoritate* vestra, (sententiis vestris absoluto Verre) avaritiæ viam patefaciatis illustrem atque latam.

3) est defensoris et accusatoris. Sull. 1. quantum ille, (accusator) de mea *auctoritate* deripuisset. Verr. iii. 55. expectate *auctoritatem* accusationis meæ. i. e. dum ego vobis accusando fiam *auctor* Verris condemnandi.

4) est confirmantis aliquid, sed ita, ut differat ab ea, quæ est testimonium dicentis. ad Quir. p. R. 7. audistis non solum *auctoritatem* (sc. dicentis a me remp. servatam) sed etiam testimonium.

5) exemplum. Sext. 6. reipubl. capessendæ *auctoritatem* præscribere. sc. commemorando ejus tribunatu. Tusc. ii. 22. valuit *auctoritas* &c. Leg. i. 13. in disserendo aliorum *auctoritati* parere, h. e. ea methodo uti, qua alii usi sunt. Verr. iii. 93. Antonii facto atque *auctoritate* defendito. v. 32. *auctoritas* majorum. i. e. quæ majores fecere, ut nobis exemplum præirent. N. D. iii. 38. *auctoritatem* dare. i. e. exemplum. Læl. 21. utrumque egit graviter, *auctoritate* et offensione animi non acerba; h. e. ut non daret exemplum amicitiæ acerbe ruptæ. Rosc. Am. 6. *auctoritate* causam nobilitatis defendit; scil. apud municipes suos, quod exemplo suo suaderet, nobilitatis partes sequi. Verr. iii. 19. *auctoritatem* superiorum prætorum repudiare. ibid. 6. etiam exemplum et *auctoritas* junguntur.

6) consilium. Att. x. 1. *auctoritas* ejus mihi vivit, h. e. etiam mortui consilium sequor. Off. iii. 30. eorum *auctoritate* pax facta. cf. Cato. 6. Off. iii. 27. i. 23. ad Div. vi. 6. Verr. i. 42.

7) est philosophorum, quorum sen-

tentias libenter amplectuntur homines. Acad. iv. 22. inconstantia levatur *auctoritas;* quod eos non facile *auctores* sequimur, qui inconstantes sunt in sententiis. Off. i. 1. summa doctoris *auctoritas* et urbis; quia eruditissimus est, adeoque bonus *auctor* philosophiæ, et in urbe inventa est philosophia. Div. i. 39. nemo philosophus aliter sensit, in quo esset *auctoritas.* Off. iii. 29. maxima *auctoritate* philosophi. Acad. iv. 3. ad unius se *auctoritatem* conferre.

8) opinio insignis de alicujus virtute, doctrina &c. Verr. iii. 90. *auctoritas* eorum est tanta, ut etiam delicti suspicionem tegere possit. Manil. 15. Imperatoris *auctoritas.* Verr. i. 2. judiciorum *auctoritas* constituta. Brut. 67. *auctoritate* eget, de eo, cujus nullum nomen in patronis causarum erat, cum diligentissimus esset. Leg. i. 5. nunc ab uno magna *auctoritate* et scientia sustinetur. Cato. 18. non cani, non rugæ repente *auctoritatem* afferre possunt.

9) quæcunque res, cujus aliquis *auctor* est. Acad. i. 9. *auctoritas* veteris disciplinæ, (sc. Academicæ) h. e. disciplina, cujus veteres Academici *auctores* fuere.

10) *auctoritate* alicujus utimur, cum eum *auctorem,* approbatorem, consentientem nobis, dicimus. Div. i. 43. leges suas *auctoritate* Apollinis confirmavit. Acad. iv. 5. in eorum *auctoritate* delitesceret. Div. i. 1. ut ab ultimis *auctoritatem* repetam. Tusc. v. 12. hujus sententiæ gravitas a Platonis *auctoritate* repetatur: inde, quod *auctorem* habet Platonem. Læl. 1. sermo positus in veterum hominum *auctoritate.* i. e. qui a veteribus habitus dicitur.

11) narrantis et testimonium dicentis fides. item, rebus narratis &c. facta fides. Offic. ii. 9. Att. v. 21. Flacc. 22. *auctoritatem* esse in eo testimonio &c. Div. ii. 55. *auctoritatem* nullam debemus rebus commenticiis adjungere. ibid. 17. 22. quid haruspicina *auctoritatis* habeat. ibid. 59. somniorum *auctoritas.* Læl. 25. cum ad vanitatem accessit *auctoritas.* h. e. si is assentatur, qui *auctor* esse posse, qui fide dignus videtur.

12) approbatio. Tusc. iv. 34. amori *auctoritatem* tribuere. cf. Phil. iii. 2. Div. i. 3.

13) sententia, cujus se quis *auctorem* profitetur, judicium de re aliqua. Cluent. 50. errat, si quis in orationibus nostris *auctoritates* nostras se consignatas habere arbitratur. Manil. 22. *auctoritatem* suam defendere. ibid. 20. Catuli *auctoritas* et sententia. Nat. D. iii. 3. mihi hoc persuasum est, *auctoritate* majorum. i. e. quia majorum sententia fuit. cf. Læl. 4.

14) quicquid facimus, quo auctores alicujus rei faciendæ, credendæ, fieri possumus. Cluent. 42. *auctoritas* censoria, dicuntur notæ censorum, quibus *auctores* fiunt, aliquem criminis cujusdam reum esse. Nat. D. iii. 38. utrum poëtæ Stoicos depravarint, an Stoici poëtis dederint *auctoritatem.* i. e. amorem probando, fecerint, ut poëtæ tam multa de amore &c. ad Qu. Fr. i. 3. spero, si quid mea spes *auctoritatis* habet.

15) ejus est *auctoritas,* qui primus legem scivit. Dom. 31. sc. quia reliquis est auctor legis sciscendæ, et primi suffragium plerumque tota prærogativa, ut prærogativæ ceteræ centuriæ sequuntur. v. Prærogativa.

16) voluntas jubentis, rogantis, hortantis, docentis, suadentis. Or. i. 23. ibid. 1. Verr. ii. 40. *auctoritas* patris. cf. Cæcin. 18. verba servire hominum consiliis et *auctoritatibus.* pro quo post voluntas dicitur in fin. cap.

17) Off. i. 26. amicis major quam ante tribuenda *auctoritas,* h. e. plus eorum consilio, quam ante utendum. Est ergo ista *auctoritas,* cum quis dignus judicatur, qui consulatur, cui pareatur.

18) literæ, tabulæ, testimonia et quicquid prodest ad faciendam fidem. Sic Verr. iii. 62. *auctoritates* civitatum, sunt literæ publicæ e tabulariis, et testimonia per legatos. ibid. 71. *auctoritates* societatum, sunt tabulæ earum et literæ, quæ erant tamquam *auctores,* testes, furtorum Verris. Act. i. in Verr. c. 3. testimoniis jungitur *auctoritas.*

19) *auctoritas* tribuitur etiam locis. Sic Manil. 1. de suggestu pro rostris, e quo magistratus cum populo agebant: *auctoritatem* hujus loci nondum attingere potui; quia sc. ex eo loco populo fiebant *auctores* legum jubendarum, antiquandarum &c. Similiter Off. i. 1. *auctoritas* urbis Atheniensis.

20) *auctoritas* est etiam eorum, quorum consiliis, jussis, voluntati libenter obedimus. Cato. 17. non solum in sententia, sed etiam in nutu residebat *auctoritas.* Leg. iii. 15. *auctoritatem* optimatium legem tabellariam abstulisse; quod hac perlata licebat in suffragiis suam voluntatem sequi, non optimatium. ibid. 17. reliqua voluntas *auctoritati* traditur aut gratiæ.

21) genus venditionis, cum venditor est *auctor* (v. *auctor* n. 11.) et actione tenetur de evictione. Har. Resp. 7. multa

domus sunt—jure optimo, jure privato, jure hereditario, jure *auctoritatis*, jure mancipii, jure nexi. v. Salmas. de Usuris p. 207. sq. Hinc eleganter transfertur, ut:

22) *auctoritas* sit eorum omnium, qui aliquid se fecisse, aut fieri jussisse, suasisse profitentur. Sull. 11. defugere *auctoritatem* consulatus sui. i. e. nolle fateri, se *auctorem* esse eorum, quæ in consulatu facta sint. cf. Terent. Eunuch. Act. ii. 4. 105.

23) jus rei suæ vindicandæ. s. ipsa actio pro rei suæ evictione et vindicatione, cui locum facit illa altera *auctoritas* n. 21. Cæcin. 19. *auctoritatem* fundi et usum lex jubet esse biennium. cf. Top. 4. Off. i. 12. ejus rei æterna *auctoritas*. i. e. semper vindicari, evinci potest, nunquam usu capi. v. inprimis Salmas. de Usuris c. 8. pag. 210. sq.

24) est et imperatoris, quod milites ea faciunt, quorum auctor est, quæ jubet. Phil. iii. 3. legio *auctoritatem* Cæsaris persecuta est. ad Div. x. 28. nisi legiones se ad Cæsaris auctoritatem contulissent.

25) nomina eorum, qui alicujus rei *auctores* sunt. Sull. 13. *auctoritates* principum conjurationis colligebat. h. e. qui essent principes conjurationis, quod, si essent magnis nominibus homines, facilius essent *auctores* Allobrogibus futuri &c. Nat. D. iii. 4. *auctoritates* contemnis, ratione pugnas. Or. iii. 2. *auctoritates* præscriptæ. Sunt nomina eorum, qui scribendo affuerunt SCto, et quorum nomina SCto præponuntur. an dicendum sit perscriptæ præscriptæve? vid. præscribo.

26) potestas jubendi, statuendi &c. atque adeo licentia. Verr. ii. 49. habet *auctoritatem* legum dandarum a senatu. v. 58. tantum sibi *auctoritatis* suscepit. sc. ut juberet homines interfici. Phil. viii. 8. *auctoritatem* reip. secum attulerat: eam potestatem habebat, quam ipsa respublica, ut ipsa adesse et cum Antiocho agere videretur. Nat. D. iii. 35. oratio hæc videtur *auctoritatem* afferre peccandi.

27) quæcunque et in quocunque genere vis. Leg. ii. 7. antiqua verba plus *auctoritatis* habent. ad Div. vi. 6. Constitui apud te augurii *auctoritatem*. h. e. tuæ prædictiones augurii vim habebunt. Div. i. 18. *auctoritatem* vetustatis habet. i. e. valet, quia vetus est. ad Div. ix. 9. preces meæ apud eum non minus *auctoritatis* habent. Off. iii. 30. utilitatis species ab honestatis *auctoritate* superata est. h. e. honestas plus valuit. ad Div. i. 7. *auctoritatem* habet officii nostra propugnatio potius, quam sententiæ.

28) *auctoritas* est hominum honoratorum et potentium, quatenus veremur ipsos lædere, iis negare aliquid &c. Verr. i. 48. Ligur (Senator) non dubitat, quin æquitate causæ et *auctoritate* sua commovere hominem posset—ad extremum petere cœpit, ne usque adeo suam *auctoritatem* contemneret gratiamque despiceret.

29) species et ostentatio magnæ eruditionis et sapientiæ &c. assumta, Div. ii. 67. de atomis Democriteis: Nec cognovi quemquam (præter Democritum), qui majore *auctoritate*, nihil diceret.

30) solatium, ad Div. vi. 6. animum tuum hominis amicissimi—*auctoritate* confirmandum puto.

31) augurum *auctoritas*. Leg. ii. 12. maximum jus est augurum, cum *auctoritate* conjunctum. ibid. nihil sine augurum *auctoritate* posse cuiquam probari. Sc. Augures sunt *auctores* rerum gerendarum et omittendarum. Hinc auguria et auspicia ipsa dicuntur de Har. resp. 9. rerum gerendarum *auctoritates*. Huc pertinet religionum *auctoritas*, qua respublica regi dicitur. Div. i. 40.

32) ipsum decretum, et quod decretum est. Leg. ii. 19. hæc jura Pontificum *auctoritate* consecuta sunt. ibid. 21. maneret Pontificalis *auctoritas*.

33) Senatus auctoritas. quamquam in genere est voluntas senatus et quicquid senatus decrevit, approbavit; tamen non una ejus est interpretatio. Itaque distincte de ea agemus.

a) Leg. iii. 12. potestas in populo, *auctoritas* in senatu sit. Cum Romulus senatum instituisset, ejus *auctoritas* omnis in hoc uno cernebatur, ut consultus a rege, quid de quaque re videretur, diceret. Eo tempore igitur *auctoritas* senatus nihil erat, nisi consilium senatus. Liv. i. 9. tum ex consilio patrum Romulus legatos circa vicinas gentes misit. Romulo mortuo, cum plebs novum regem creare cogitaret, idque Patres impediri non posse viderent, ipsi regis creandi *auctores* fuere. Atque hic accessio aliqua *auctoritatis* Patrum facta est, quæ in hoc cernebatur, quod primo comitia regis creandi haberentur *auctoribus* patribus, h. e. jubentibus s. permittentibus, et, quod in iis populus jusserat, non valeret, nisi patribus *auctoribus*, h. e. probantibus. v. Liv. 1. 17. His terminis circumscripta mansit *auctoritas* Senatus, donec exacti reges essent, et iis successissent consules annui. Quamquam enim con-

sulibus nihil deminutum erat ex potestate regia, auctore Livio ii. 1. tamen, quoniam summa potestas a Bruto ad populum traducta. et cum eo agi cœptum erat, si quid fieri extra ordinem consul vellet, ex eoque alterum genus comitiorum exstiterat, nempe legibus ferendis, ea *auctoritas* Senatus, quæ in comitiis creandis regibus et postea Consulibus fuerat, ad comitia legibus ferendis traducta est. Liv. ii. 2. extr. Brutus ex SCto ad populum tulit, ut omnes Tarquiniæ gentis exsules essent. Accessit illud ex nova reipublicæ descriptione, ut Senatus *auctoritate* uterentur magistratus, et (tantum) quasi ministri gravissimi consilii essent, Cic. Sext. 65. ut adeo non solum ad comitia *auctoritas* Senatus pertineret, sed ad omnia, quæ vel a populo, vel a Consulibus agerentur. Ita celeriter ad ἀκμὴν Senatus *auctoritas* pervenit. Et id quidem, quod ultimum accessit *auctoritati* Senatus, mansit perpetuo: quæ autem ad comitia pertinebat, ea ita sensim imminuta, ut nihil pæne præter nomen restaret. Hinc Livius i. 17. hodie in legibus magistratibusque rogandis usurpatur idem jus, vi ademta: quod quam vim habeat, egregie, ut omnia, ex historia Rom. demonstrat Gronov. observ. i. 25. Imminuta est primum tributis comitiis, lege Publilia et Lætoria inductis, et Patribus e concilio plebis submotis, et plebeiis magistratibus tributis comitiis creari cœptis. Liv. ii. 56. deinde legibus latis, ut plebiscita etiam patricios obligarent, Horatia Valeria, Liv. iii. 55. Publilia viii. 12. et Hortensia Liv. Epit. l. xi. Gell. 15. 27. Porro cum rogationibus tribunitiis de modo agrorum, fœnore, de altero consulatu latis, post longas seditiones, Senatus coactus est SCtum facere, quo Patres *auctores* omnibus ejus anni comitiis fierent. Liv. vi. extr. Tandem lege Publilia Liv. viii. 12. et Mænia (vid. Ind. LL.) qua legum, quæ comitiis centuriatis ferrentur, ante initum suffragium Patres fieri *auctores* jussi sunt. Quid? quod alterum genus *auctoritatis*, quod in decretis faciendis erat, quodammodo imminutum est per tribunos, qui intercedendi potestatem habebant, et id irritum sæpe faciebant, quod Senatus decreverat. Talem igitur *auctoritatem* Senatus Ciceronis temporibus cogitare debemus, cum ei tamquam propria quædam res tribuitur. Nam, quemadmodum equestris ordinis est splendor, plebeii libertas. Sext. 65. universi populi, majestas et potestas: sic senatus est *auctoritas*.

b) SCtum. Leg. ii. 15. Senatus vetus *auctoritas* de Bacchanalibus. ad Div. 1. 2. Senatus *auctoritas* intercesserat. Offic. iii. 30. sine Senatus *auctoritate* fœdus fecerat. &c.

c) SCtum, cui a tribuno pleb. intercessum est. ad Div. viii. 8.

d) voluntas Senatus, non decernendo, repugnando &c. significata. Cato. 4. C. Flaminius agrum Picenum contra *auctoritatem* Senatus viritim dividebat.

e) consilium Senatus. Sext. 65. *auctoritate* Senatus uti magistratus. sc. consulendo, eorum consilium relatione exquirendo.

f) opinio insignis de prudentia, æquitate Senatus &c. quæ facit, ut eum malint omnes *auctorem* sequi. Cluent. 55. vident *auctoritatem* hujus ordinis confirmari.

Auctoramentum. pretium aut merces *auctorati*, h. e. ejus, qui se sua sponte alicui in servitutem addixit, inprimis ad gladium. Nomen inde ductum, quod sit ipse auctor libertatis amittendæ. Offic. i. 42. Est enim illis ipsa merces *auctoramentum* servitutis. vid. Salmas. de mod. Usur. p. 861. sqq.

Aucupari. Cæcin. 18. verba *aucupari* i. e. nimis verbis inhærere in interpretando, et ita calumniari. Att. vi. 8. *aucupaturi* eramus tranquillitates (maris) i. e. exspectaturi. Sext. 56. omni ex genere orationem *aucupari*. i. e. materiam nimis studiose quærere, in qua ornamenta locum habeant, in qua te jactare possis. cf. Act. i. in Verr. 3. omnia colligeret atque *aucuparetur*. v. Gron. ad Sen. Controv. 21. Hinc

Aucupium. Or. 25. *aucupium* delectationis et quadrandæ orationis industria. i. e. nimium studium auditoris delectandi. Cæcin. 23. *aucupia* verborum et literarum tendiculæ. v. *aucupari*. * Fin. v. 11. Philocteta propagabat vitam *aucupio* sagittarum.

Audaciter. Rosc. Am. 34. Cæl. 6. Senect. 20. ubi v. Græv. et Guil. Intt. Liv. xxii. 25. inpr. Dukerum. Quintilianus, quidem iii. 17. improbat et neminem Oratorum sic dixisse ait.

Audientia. in Cæcil. 13. *audientiam* sibi facere. cf. Or. ii. 80.

Audio. eleganter adhibetur, cum concedimus adversario aliquid, ut sit: esto, sit ita. Verr. ii. 59. 60. Rosc. Am. 18. * non *audio*, est repudio, quod dictum est. cf. Verr. iii. 34. * Fat. 3. ponere ad quod te *audiam* sc. dicentem. * Or. ii. 7. quod se in eum *audisse*, dixisset, i. reprehensum esse.

Auditio. rumor. Planc. 23. *auditiones* fictæ. ad Div. viii. 1. tenuissimam *au-*

auditionem de ea re accepi. * Verr. i. 46. *auditione* expetere cœpit feminam, i. e. cum tantum audisset, eam formosam esse. v. Verr. iv. 46.

Auditor. Dom. 24. ille ne *auditor* quidem suæ gloriæ, ego etiam spectator meæ laudis esse potuissem.

Avello. Tusc. iv. 11. ægrotatio *avelli* non potest.

Averrere pecuniam a sociis. Verr. iii. 75. 96. eripere. Sed lectio dubia est.

Aversor. Verr. v. 58. *aversor* pecuniæ publicæ.

Aversus. Or. ii. 63. adversus et *aversus* impudicus es. Tusc. iv. 15. *aversus* a ratione. repugnans rationi.

Avertere. furari, in rem suam convertere. Verr. iii. 19. *avertere* pecuniam domum. conf. i. 4. ii. 58. iii. 69. * Att. xvi. 7. qui me a tanta infamia *avertit.* i. e. prohibuit. * ad Div. xii. 6. omen *avertant* Dii. formula, qua utebantur, cum aliquid accidisset, aut dictum esset, quod mali ominis esset. Quare ? v. ap. Casaub. ad Theophr. *περὶ δεισιδαιμ.* p. m. 212.

Auferre. accipere. Rosc. 4. qui unquam ad arbitrum, quantum petiit, tantum abstulit. * Quint. 5. paucos dies *aufert* a Scapulis. i. e. impetrat paucorum dierum dilationem. v. Passerat. ad h. l. et Græv. ad vi. ad Div. 12. * ad Div. ii. 7. ne te *auferant* aliorum consilia. ad Div. viii. 17. bona mens iracundia et amore ablata. sc. *auferri* dicuntur, qui affectibus aut quacunque ratione transversi rapiuntur, neque rationem audiunt, atque ita male agunt. v. Gron. ad Liv. xxxv. 12. Dukerum ad Flor. ii. 6. Burm. ad Ovid. Her. 6. 31.

Augeo. Offic. ii. 6. *augere* hominem. i. e. ejus commodis inservire. * est etiam oratoris, cum amplificat. Or. i. 21. v. amplificatio. * Off. ii. 20. neque verbis *auget* munus suum.

Augur. interpres omnis *auguriorum.* ad Div. vi. 6. quare cum, ut *augures* et astrologi solent &c. * Sacerdotum genus Romæ, cui interpretatio *auguriorum* erat publice mandata. ad Div. vi. 6. ego *augur* publicus. ibid. iii. 10. *augurem* olim Romæ cooptari non licebat, &c. vid. inprimis Leg. ii. 8.

Auguralis. Brut. 77. jus *augurale.* ad Div. iii. 11. libri *augurales*, i. e. de jure *augurali*, quos Appius scripserat. Divin. i. 33. *augurales* libri Etruscorum. ad Div. vii. 26. *auguralis* cœna : quam dabant novi *augures.* Varr. R. R. iii. 6.

Augurare, augurio explorare voluntatem Deorum. Legg. ii. 8. salutem *augurant.*

Auguratio, auspicium, divinatio. Div. ii. 30. quæ tandem ista *auguratio* est ex passeribus.

Auguratus, a, um, consecratus; de locis, quæ ceteris cerimoniis consecrantur, cujusmodi loca omnia templa vocantur. v. templum. Vatin. 10. in illo *augurato* templo ac loco. i. e. pro rostris.

Auguratus, sacerdotium *augurum.* Vatin. 9. ne diutius loquar de *auguratu* tuo. Div. i. 17. lituus insigne *auguratus.* * scientia *augurum.* ibid. scientia *auguratus.*

Augurium. ipsa actio auspicandi. hinc : *augurium* agere, capere. &c. Div. i. 17. Offic. iii. 16. &c. Div. i. 47. salutis *augurium* (*οἰώνισμα ὑγιείας*) Dio Cassius l. xxxvii. p. 40. explicat quid sit : *τοῦτο δὲ μαντείας τις τρόπος ἐςὶ τοῖον τινὰ ἔχων, εἰ ἐπιτρέπει σφίσιν ὁ Θεὸς ὑγιείαν, τῷ δήμῳ αἰτῆσαι, ὡς οὐχ ὅσιον, οὔτε αἴτησιν αὐτοῖς, πρὶν συγχωρηθῆναι, γενέσθαι*, &c. cf. Interpr. ad Sueton. August. 31. Lips. ad Tac. A. xii. 22. *Augurium* capere etiam de privatis dici, et *augurium* etiam pro omine quocunque, atque adeo oraculo dici, docet Cel. Burman. ad Sueton. Aug. 95. * interpretatio auspiciorum, et futuri inde prædictio. ad Div. vi. 6. Constitui apud te auctoritatem *augurii* et divinationis meæ. &c. * Cato 4. scientia juris *augurii.* cf. ad Div. iii. 9. de quibus locis vid. Gronov. ad Gell. i. præf.

Aviarium. Qu. Fr. iii. 1. 1. locus, ubi aves aluntur, vel necessitatis et utilitatis, vel voluptatis et suavitatis causa. Ex posteriori genere fuit *aviarium*, de quo sermo ap. Ciceronem. de *aviariis* vid. Varr. R. R. iii. 3. et 4.

Avis. ad Div. vii. 28. quasi *avem* albam videntur bene sentientem civem videre : proverbialiter de re rara. Div. i. 16. aversa *avi.* i. e. contra auspicia.

Aulæum. velum pictum, cujus non solum in ædibus (Cortius ad fragm. hist. p. 960.) porticibus, (Propert. ii. 23. 46.) usus sed etiam in theatris. Cœl. 27. deinde scabilla concrepant, *aulæum* tollitur. de iis est inprimis insignis locus Ovid. Met. iii. 111. sq. cf. Lucr. iv. 73. sq.

Aulœdus. Muren. 13. Ut aiunt in artificibus Græcis, eos *aulœdos* esse, qui citharœdi fieri non potuerint.

Aura. ab vento leniori traducitur ad quamcunque rem, quæ nos aliquo propellit, sc. ut agamus aliquid, aut consequamur; non, quod vulgo existimant, ad favorem tantum levem populi. Nam ipse favor ille *aura* propterea dicitur, quia homines ad eas res agendas impellit, quas agere non conveniebat, aut ne

animus quidem erat. Harusp. Resp. 20. Sulpicium longius, quam voluit, *aura* popularis provexit. Verr. i. 13. sperat sibi *auram* posse aliquam afflari in hoc crimine, voluntatis assensionisque eorum, h. e. se voluntate eorum et assensione, qui Cn. Carbonem oderint, tamquam *aura* secunda, ex hoc crimine emersurum et tamquam scopulos prætervecturum. Muren. 17. totam opinionem (sc. de eventu comitiorum) parva nonnunquam *aura* rumoris commutat (tamquam cursum navis). Sext. 47. extr. Q. Catulus, quem neque periculi tempestas, neque *aura* honoris potuit unquam de suo cursu dimovere. Ap. Liv. xxii. 26. *aura* favoris popularis, dicitur de gratia apud populum, sed quatenus C. Terentius, qui jam animum attollebat ad consulatus spem, hac gratia ad consulatum se perventurum putabat. xxx. 45. extr. tamen est de levi populi favore simpliciter.

Auricula. Qu. Fr. ii. 15. Ita me et esse et fore scito *auricula* infima molliorem.

Auris. Arch. 10. *aures* suas dedere poëtis. Att. ii. 14. sitientes *aures*. Arch. 6. *aures* defessæ. Or. 29. *aures* avidæ et capaces. sc. in dijudicandis verborum complexionibus, earumque justa magnitudine. Rabir. Post. 14. *aures* refersit istis sermonibus. Mil. 12. *aures* peregrinantur, neque versantur in sermone civitatis &c. Planc. 27. *aures* hebetes populus Rom. habet. Att. i. 5. dare *aures* suas alicui. Orat. 9. Atticorum *aures* teretes et religiosæ. ad Div. xii. 16. noli putare, me hoc dare *auribus* tuis. &c.

Aurum. Agr. i. 4. *aurum* coronarium. v. in Coronar. Flacc. 28. *aurum* Judaicum: quod Judæorum nomine ex Italia et ex omnibus provinciis Hierosolymam exportari solebàt. Flaccus sanxit edicto, ne ex Asia exportari liceret. &c. Is est locus de auro Judaico classicus: ubi v. Interp. inprimis Gothofred. ad Cod. Theod. l. xvi. tit. de Judæis. i. 14. 17. &c. Addictum tandem fisco Cæsaris.

Auscultare. Div. i. 57. magis audiendum, quam *auscultandum* censeo. In verbo *auscultandi* inest vis obediendi, credendi &c.

Auspex. Cluent. 5. *auspices* nuptiarum. Divin. i. 16. nuptiarum *auspices*, —qui, omissa re, nomen tantum tenent. cf. Plaut. Casin. Pr. 86. Liv. xlii. 12. Suet. Claud. 26. Valer. M. ii. 1. et ibi Interpr. petebant auspicia, ut nuptiæ auctoritatem haberent. v. plura ap. Juretum ad Symmach. iv. 14. * Att. ii. 7. *auspices* legis Curiatæ; de Pompeio, qui in *auspicio* fuit, dum lex Curiata a Cæsare ferretur.

Auspicato. auspiciis captis antea. Div. i. 1. Romulus *auspicato* urbem condidit.

Auspicatus. inauguratus, sacer. Rabir. Post. 8. qui in Campo Martio,—*auspicato* in loco.

Auspicium. Div. ii. 38. aves *auspicium* ratum fecere. ibid. i. 16. ementitum *auspicium*. ii. 36. augures præcipiunt, ne juge *auspicium* obveniat, ut jumenta jubeant disjungere. Juge *auspicium*, est, cum junctum jumentum stercus fecit. Festus. Div. ii. 36. ProC. et Proprætores *auspicia* non habent. i. e. jus *auspicii* capiendi. totus locus legendus, ad cognitionem *auspiciorum*.

Auspicari, auspicium agere, capere. Div. ii. 36. Prætores—nec tripudio *auspicantur*. vid. Duker. ad Flor. i. 1. 6.

Austerus. Or. iii. 26. suavitas *austera* et solida, (opponitur dulci et decoctæ) qualis fuit vini Falerni, habens delectationem virilem. nam feminæ dulcia amant.

Authepsa. Rosc. Am. 46. est vas in superiori parte continens rem coquendam, in inferiori foculum cum igne; qualia hodie etiam adhibentur ad potiones aquæ calidæ conficiendas. Lamprid. in Elagab. 18. argenteas *authepsas* commemorat. ubi vid. Salmas. Voss. ad Catull. p. 318. refertur h. l. inter vasa Corinthia et Deliaca.

Auxiliarius. ad Div. x. 32. militem non modo legionarium, sed ne *auxiliarium* quidem. Prov. Cons. 7. tamen occurrit cohors *auxiliaria*. Est autem cohors legionis pars.

Axilla. Or. 45. quomodo enim vester *Axilla* Ala factus est, nisi fuga literæ vastioris.

B.

Bacca. de omni fructu arboreo. Leg. i. 8. fruges et *baccæ*. Divin. i. 51. *baccæ* arborum. Nat. D. ii. 51. idque semen inclusum est in intima parte earum *baccarum*, quæ ex quaque stirpe funduntur.

Bacchari. Catil. i. 10. quanta in voluptate *bacchabere*.

Bacillum. insigne magistratuum in municipiis, loco fascium. Agrar. ii. 34. lictores non cum *bacillis*, sed cum fascibus anteibant. ad quem locum v. Turnebum.

Baiæ. proprie quæ sint, dictum in Ind. Geogr. Sed ab illis Campanis omnia balnea calentia *baiæ* vocatæ, item lacus hortorum delicati et suavi frigore. Sic dicuntur Cœl. 15. 16. 20. v. Scalig. ad Tibull. iii. 5. 3.

Balbutio. de iis, qui satis clare, quæ sentiunt, dicere nolunt. Tusc. v. 26. desinant *balbutire* Academici, aperteque et clara voce audeant dicere. Sic et videtur dici Acad. iv. 45. * male ineptequе dissero. Divin. i. 3. Epicurus *balbutiens* de Natura Deorum.

Balnearia, balneæ. Q. Fr. iii. 1. 1. Att. xiii. 29.

Barbaria. Or. i. 26. hæc *barbaria* forensis dat locum vel vitiosissimis Oratoribus. h. e. turbæ forensis inscitia.

Barbatulus. Att. i. 14. juvenes *barbatuli* concursabant, sc. qui nondum tondentur, qui lanuginem nondum deposuere. v. *barbatus*.

Barbatus. de juvene, qui lanuginem nondum deposuit. Catil. ii. 10. quos aut imberbes aut bene *barbatos* videtis. cf. Cœl. 14. Sic et Plaut. Cas. ii. 8. 25. * de antiquis Romanis, qui barbam alebant; quod factum ad a. U. CCCCLIV. quo tempore primus Africanus barbam posuit. Nam eo anno primum tonsores Romam adduxit e Sicilia P. Ticinius Meno, ut est ap. Varr. R. R. ii. 11. Mur. 12. *barbatis* illis veteribus ridicula videbantur. de Fin. iv. 23. quod antiqui illi, quasi *barbati*, ut nos de nostris solemus dicere, crediderint &c. * ad Att. ii. 1. mulli *barbati*.

Baro, homo stupidus. Fin. ii. 23. nos *barones* stupemus. cf. Div. ii. 70. Att. v. 11. Apud Patronem et reliquos *barones* te in maxima gratia posui; quo loco male Nizolius principes sc. Epicureæ sectæ intelligi volebat, quam vim apud veteres hoc verbum non habuit. Jocandi causa ita Epicureos ad Atticum Epicureis faventem scribens appellat, ut in epistola ad Pætum ad Div. ix. 26. Quæ autem hic de muliere quadam Barone quidam comminiscuntur, nihili sunt.

Basilicæ. Porticus grandiores et magnificæ, cujusmodi erant fere circa fora, ubi posthæc etiam judicia exerceri solita, theatra, templa. Suetonius regias vocat, Aug. 31. item Statius Silv. i. 1. 22. βασιλικὴν στοὰν diserte Zosim. v. 2. Jos. A. xv. 11. 5. Et sic numi Pauli exprimunt. Verr. iv. 3. forum ac *basilicas* ornare. cf. v. 58. Alio autem loco in Verrinis statuis ornatum dicitur Comitium. Mur. 34. si unius *basilicæ* spatio honestamur. ad Att. iv. 16. *basilicam* in foro texere. ad Att. ii. 14. *Basilicam* habeo, non villam, frequentia Formianorum.

Batuo. ad Div. ix. 22. *batuit*, inquit, impudenter, depsit multo impudentius. de coitu dicitur, sumtum e gladiatoria arte verbum, in qua quid sit, rudibus *batuere*, docet Lipsius Saturn. i. 15.

Beate. Fin. v. 29. ut bene, sic etiam *beate*.

Beatitas. *beatitudo*. utrumque verbum durum judicat Nat. D. i. 34.

Beatus. otiosus. Orat. ii. 33. Mur. 12. ne se *beatum* putet. * dives. Inv. ii. 1. Crotoniatæ cum—inprimis *beati* nominarentur. Nat. D. iii. 33. civitas *beatissima*.

Belle. Att. vi. 1. *belle* curiosus. ad Div. xvi. 4. *bellissime* navigamus. xiv. 14. *bellissime* mecum esse poteritis. h. e. commodissime. Att. iv. 16. hæc quomodo fers? *belle* hercule. i. e. ut statim ipse interpretatur, facile. ibid. xiii. 33. cecidit *belle*, i. e. festive, lepide. cf. Or. iii. 26. init. bene et præclare quamvis nobis sæpe dicatur, *belle* et festive nimium sæpe nolo. Petit. cons. 11. *belle* negandum est, ut demonstres necessitudinem, ostendas quam moleste feras, aliis te id rebus exsarturum esse persuadeas: ex quibus verbis ipsis, quid sit h. l. *belle*, facile intelligitur.

Bellus. urbanus, humanus, qui dolorem dissimulare potest &c. Att. i. 1. durius accipere visus est, quam homines *belli* solent. ib. v. 10. fero fronte ac vultu *bellissime*, sed angor intimis sensibus. * lepidus, elegans. ad Div. xiv. 7. Cicero *bellissimus*. * commodus, probabilis. ad Div. ix. 2. *bellum* esse, aliquo exire. Att. xv. 11. *bella* juris licentia. Phil. x. 7. satis *bella* affert. * de eo, qui e morbo convaluit, ad Div. xvi. 18. &c.

Bene. valde. Att. x. 16. *bene* mane. Verr. ii. 70. *bene* penitus. * Tusc. i. 35. Pompeio *melius* est factum. i. e. convaluit. * laute. Fin. ii. 8. Hos ego asotos *bene* quidem vivere dixerim, at beate numquam dixerim. ibid. *bene* cœnare.

Beneficium eleganter dicitur de homine, qui a provinciali magistratu commendatur et laudatur, ut aut eo facilius honores in republica a populo Rom. consequatur, aut in judiciorum periculis sublevetur. Ea autem commendatio apud ærarium deponitur. Arch. 5. in *beneficiis* ad ærarium deferri. cf. ad Div. v. 20. Balb. 21. vid. Gron. de Sestert. iii. 17. * Læl. 25. ad populi *beneficium* sacerdotia transferebantur. * commendatio ipsa, ad Div. xiii. 35. ubi vid. not.

Bes. octo unciæ. ad Att. iv. 15. Fœnus ex triente factum erat *bessibus*. Fœnus *bessibus* est, cum singulis mensibus pro centum assibus, fœnoris loco, solvuntur duæ tertiæ assis, adeoque annis singulis octo asses pro centenis.

Bestiarius. genus gladiatorum, qui

l. 8. acerrima ministra prætorum avaritiæ *calumnia*. Verr. ii. 27. a quo HS. centena millia per *calumniam* malitiamque petita sunt. Cæcin. 7. *calumniam* obtrivit et contudit. h. e. terrorem litis improbæ. * hinc ductæ etiam eæ formulæ, in quibus *calumnia* significat actionem, judicium *calumniæ*, aut simile quid, cujus objectum est *calumnia*. Cluent. 59. *Calumniam* non effugiet. i. e. calumniæ damnabitur. ad Div. viii. 8. *calumniam* ferre. i. e. damnari *calumniæ*. ibid. *calumniam* jurare, den Eyd vor die Gefährde. * malitiosa, aut falsa saltem interpretatio. Cæcin. 21. in frigida et jejuna *calumnia* delitescere. Off. i. 10. existunt injuriæ *calumnia*. ad Div. vi. 7. *calumnia* timoris. cum propter timorem omnia deterius interpretamur, omnia pejora fingimus. * falsus prætextus, uti loquuntur, et quicquid dicimus aut facimus, ut alia de causa et aliud agere videamur, atque agimus. ad Div. i. 1. *calumnia* religionis. de eadem re dicit Q. Fr. ii. 2. per obtrectatores Lentuli res *calumnia* extracta est. Att. iv. 3. Metellus *calumnia* dicendi tempus exemit. h. e. longiori oratione, quæ, non quod opus erat, in sententia dicenda, sed ne SCtum fieri posset, adhibebatur. Acad. iv. 1. Inimicorum *calumnia* tardius, quam debuerat, triumphavit. * Captio. Fat. 14. nec ullam adhibebat *calumniam*. * inanis reprehensio. Nat. D. ii. 8. effugiunt Academicorum *calumniam*. * simulatio. Catil. ii. 2. amare *calumnia* cœperat, i. e. simulato amore. * Acad. iv. 5. Arcesilæ *calumnia*, opponitur verecundiæ Democriti. Democriti verecundia in eo consistit, quod ita imbecillos sensus dixerat humanos, ut verum tamquam in profundo puteo latere, nihil pæne sciri posse diceret. Arcesilæ autem *calumnia* est sive impudentia, qui nihil plane cognosci posse diceret, sive impudens interpretatio dictorum Democriti, Empedoclis, Socratis, qui, non quod ita existimarent, sed modestiæ causa, nihil sciri posse dixerant, et tamen auctores sententiæ suæ ab Arcesila citabantur.

Calumniator. quadruplator, delator, qui falsas lites intendit. Verr. ii. 9. Cæcin. 23. *calumniatoris* esse scriptum sequi &c.

Calumnior. falsam litem intendo. Verr. iii. 15. *calumniandi* quæstus. * tempus fictis causis ducere. Sen. p. Red. 11. meque, si diutius *calumniarentur*, redire jussistis. Quint. 21. jacet res in controversiis, isto *calumniante*, biennium. * de iis, qui falso omnia timent, propter timorem omnia pejora fingunt. ad Div. ix. 2. sed *calumniabar* ipse. &c. conf. *calumnia*. ibid. 7. nam quod antea *calumniatus* sum (sic enim cum Grævio legendum) indicabo malitiam meam.

Calx. Locus in circo, *calce* olim notatus, post creta (Senec. ep. 108.) ubi cursu exacto victor consistebat et præmium accipiebat. Plin. viii. 42. xxxv. 17. Salmas. ad Solin. p. 642. Lips. Lect. Ant. v. 10. unde formulæ hæ: Tusc. i. 8. Video *calcem*, ad quam cum sit decursum &c. Læl. 27. e carceribus ad *calcem* pervenire. Cato. 23. a carcere ad *calcem* revocare. Fr. Hortens. ap. Sen. l. c. quoniam sumus ab ipsa *calce* ejus interpellatione revocati. Unde patet falsum esse, quod putat Salmas. ad Solin. p. 642. *calcem* Circi esse generis masc. et a *calce* pedis sumi: quià sit terminus cursus, Græcisque *τέρμα* dicatur.

Camara. Q. Fr. iii. 1. 1. tectum conclavis fornicibus suspensum, et arcuatum. Vox Græca.

Campester. Harusp. R. 20. *campester* quæstus, est pecunia a candidatis accepta, a Campo Martio dicta, ubi magistratus creabantur. Cœl. 5. ludus *campester*, est exercitatio corporis, cujus plura genera erant, quibus juvenes in Campo Martio utebantur.

Campus. de Campo Martio simpliciter dicitur. v. c. de Nat. D. iii. 27. &c. Act. i. in Verr. 7. Or. ii. 20. * de quacunque re, quæ magnam facultatem alicujus rei præstat. Cæcin. 29. me ex *campo* æquitatis ad verborum angustias et omnes literarum angulos revocas &c.

Cancelli. Verr. iii. 59. *cancellos* alicui circumdare, dicimur, cum cavemus, ne quis pro libidine male facere possit, ducta dicendi ratione a bestiis, quibus *cancelli* circumdantur, ne effugere, aut nocere cuiquam possint. * Sext. 58. *cancelli* fori. septa. vid. Salmas. ad Hist. Aug. t. ii. p. 80.

Candidatorius. Att. i. 1.

Canephoræ. Verr. iv. 3. statuæ referentes speciem virginum sacerdotum Cereris, quæ in solemnibus Cereris bina canistra ferebant, et inde Canephoræ dicebantur. vid. Spanhem. ad Callimach. Hymn. in Cerer.

Canesco. Per. 2. cum oratio jam *canesceret*, haberetque suam quandam maturitatem et quasi senectutem.

Canis. assecla. Att. vi. 3. Clodii *canis*. * de homine qui ad investigandas et odorandas res adhibetur. Verr. i. 48. multa *canibus* suis opus esse, quos circa se haberet. &c.

Cano. Verr. i. 20. Agr. ii. 26. intus *canere*. proverbium in eos, qui omnia ad suam utilitatem referunt: ducta dicendi ratio a statua quadam, citharistæ speciem exhibente, qui intus caneret, hoc est non dextra manu uteretur, et ab exteriori parte chordas plectro percuteret, sed sinistra tantum ab interiori parte chordas carperet, atque ita totam cantionem perficeret. vid. Ascon. ad Verr. i. 20. et Voss. ad Catull. p. 144. ubi explicatio loci Ciceroniani affertur ex ineditis Vulcatii Gallicani expositionibus in Verrinas.

Cantharis, genus insecti venenati et mortiferi. ad Div. ix. 21. C. Carbo, accusante L. Crasso, *Cantharidas* sumsisse dicitur. Tusc. v. 40. mortem minitanti, magnum vero, dixit, effecisti, si *cantharidis* vim habuisti.

Cantherius. Nat. D. iii. 5. ad Div. ix. 18.

Canticum. ad Div. ix. 22. nosti *canticum*. Est locus e Comœdia aut tragœdia. vid. Interpretes ad h. l. et in Cantor.

Cantilena. de notissimis et crebro usurpatis obsoletisque dictis, versibus, præceptis &c. Or. i. 23. *cantilena* e scholis; de vulgatis rhetorum præceptis. Att. i. 19. ut crebro mihi insusurret Epicharmus *cantilenam* illam suam, νῆφε &c. * de re, quæ fama et sermonibus hominum jactatur. fama. ad Div. xi. 20. Crede mihi, totam istam *cantilenam* ex hoc pendere, ut quam plurimum lucri faciant.

Cantio, incantatio. Brut. 60. idque veneficiis et *cantionibus* Titinniæ factum esse dicebat.

Cantor, histrio. Sext. 55. *cantorum* convicia. Tusc. iii. 19. *cantores* Euphorionis. quo loco etiam interpretantur laudatores. vid. Salmas. ad Hist. Aug. t. ii. p. 433. 842. *hinc ducta ea ratio, cum *cantorem* alicujus rei dicunt, qui eam sæpe multumque, ut actores fabulas, decantat. Or. i. 55. Leguleius quidam, præco actionum, *cantor* formularum, auceps syllabarum.

Cantus. Orat. 18. Est etiam in dicendo quidam *cantus* obscurior. Or. i. 60. *cantus* remissiores, de pronunciatione histrionis scenici.

Capax. Orat. 29. Ipse Demosthenes —non semper implet aures meas: ita sunt avidæ et *capaces*. h. e. quibus dicendo inprimisque amplificando satisfieri non facile potest.

Capedo et *Capeduncula*. vasculum ex eo genere, quo in sacris utebantur. Parad. 1. 2. Nat. D. iii. 17.

Capessere. capere. Nat. D. ii. 47. *capessere* pastum. *invenire. Div. i. 20. quærere te, neque corde posse *capessere*. e Poëta. * *capessere* rempublicam; est cum accedere ad rempubl. v. accedere, tum negotium quodcunque publicum suscipere et administrare. Att. i. 17. Sext. 6. auctoritas *capessendæ* reipubl. exemplum quod sequi possunt, qui in republica versantur, negotia publica gerunt. * moveri ad locum, petere locum. Tusc. i. 18. superiora *capessere*, adscendere. Att. x. 9. *capessere* Melitam. Nat. D. ii. 45. omnes terræ partes medium locum *capessentes* nituntur æqualiter. * Phil. x. 9. initium libertatis *capessendæ*. i. e. vindicandæ.

Capio. assumo, mihi comparo, consequor. Off. i. 18. consuetudo *capienda*, quod illustrat et vindicat Burm. ad Ovid. Art. A. ii. 346. Phil. iii. 11. patrium animum *capere*. Nat. D. ii. 56. *capere* Deorum cognitionem. Off. ii. 9. benevolentia *capitur* maxime &c. Phil. v. 18. sensum gloriæ *capere*. Quint. 31. *capere* misericordiam. i. e. misereri. * in sacris *capere* est deligere. Verr. ii. 51. *capere* sacerdotem. Nat. D. ii. 4. Vitio sibi tabernaculum *captum*. * in re pecuniaria, *capere* et bene et male dicitur, male tamen usitatius et sæpius. In bono sensu est Leg. ii. 19. in malo autem Verr. ii. 10. iii. 30. &c. unde Verr. iii. 40. adjicitur: per vim atque injuriam *captæ* et conciliatæ pecuniæ. Fin. v. 25. atque ut reliqui fures earum rerum, quas *ceperunt*, signa commutant, &c. * decipere. Muren. 9. Jureconsulti est, cavere, ne sui consultores *capiantur*. cf. Acad. iv. 20. * Pison. 11. non *capiunt* angustiæ pectoris tui tantam personam; quod paullo post interpretatur: sustinere. ad Div. ii. 6. nulla est gratia tanta, quam non vel *capere* animus meus in accipiendo, vel remunerando cumulandoque illustrare possit: i. e. intelligere et recte æstimare magnitudinem ejus. Sic interpretatur Burm. illud Quintil. Decl. 372. non est humilis pectoris, libertatem publicam *capere*. conf. Schwarz. ad Plin. Panegyr. p. 286. b.

Capital. facinus, cui *capitis* pœna proposita est. Legg. ii. 8. extr. quamquam nostra editio ibi habet *capitale*: pro quo est ap. Plautum et alios ἀρχαϊκῶς *capital*. neque id adeo apud Ciceronem displicet, quem videmus, ut moris erat, in legis formula archaismis pluribus usum esse. Sæpe autem in libris veteribus pro antiquo *capital* repositum esse a librariis *capitale*, dudum passim monuere, eamque vocem restituere viri docti. vid. Gron. ad Liv. xxiv. 37. Ten-

nul. ad Frontin. Stratag. iv. 6. 3. Modius ad Justin. ii. 7. et Viri docti ad Silium xiii. 155. et ad Sueton. Calig. 24.

Capitalis, est quod ad caput pertinet, in quo caput agitur; quod quale sit, vid. in caput. Sic Verr. ii. 39. rei *capitalis* reus. ib. 28. reum *capitalium* quæstiones. Rabir. Perd. 9. admittere fraudem *capitalem*. * hinc res periculosæ, *capitales*, dicuntur. Fin. iv. 12. hostis *capitalis* &c. * item perniciosæ. Off. ii. 21. *capitalis* oratio. * scelerati etiam dicuntur *capitales*. Offic. iii. 21. *capitalis* Eteocles, vel potius Euripides &c. * *capitales* dicimus etiam ingeniosos. Q. Fr. ii. 13. Philistus dicitur, Siculus *capitalis* ille, creber, acutus, brevis &c. de qua vi hujus verbi v. Muret. Var. Lect. ii. 5.

Capsa. receptaculum literarum et scriptionum. in Cæcil. 16. si te semel ad meas *capsas* admisero.

Captatio. Partit. 23. disputandi prudentiam concertatio, *captatioque* verborum imitatur.

Captio, sophisma, genus disputandi, quo alterum decipimus, fraus. Fat. 13. omnes ejus generis *captiones* eodem modo refelluntur. Fin. ii. 6. *captiones* Dialecticæ. Acad. iv. 14. ab iis quæ clara sunt, quasi præstigiis quibusdam et *captionibus* depelli. ibid. 15. *captiones* discutere. Div. ii. 17. induitis vos in *captiones*, quas nunquam explicabitis. * Att. x. 15. Servii consilio nihil expeditur. omnes *captiones* in omni sententia occurrunt, h. e. Servii consilium non mihi satisfacit. Atque omnia adeo consilia in hac causa hujusmodi sunt, ut rem non expediant, nullius consilii exitum invenimus, ut ep. antec. dixerat. Nam quamcunque sententiam, quodcunque consilium capias, semper magna dubitatio relinquitur, semper multæ rationes occurrunt, quibus consilium delectum impugnari potest, semper periculi aliquid subest. Hæc est illius loci sententia; quam nec Manutius cepit, nec qui hunc locum in Lexico Fabr. interpretatus est; quorum uterque de Servio accipit; quasi ei, tamquam JCto, omnes *captiones* in mentem veniant. Ceterum mentionem JCti Ciceroni *captionum* verbum in memoriam redegisse facile concedo. nam JCti cavent clientibus, ne ab adversariis capiantur. v. in *Capio* et *Captiuncula*. * ut fraus est pro damno, sic *captio*: si vera lectio, de quo dubitant quidam, qui malunt cautio. Att. v. 4. etsi pæne præterii, chartam tibi deesse, mea *captio* est; siquidem ejus inopia minus multa ad me scribis. Facile apparet sensum hunc esse: mihi fraudi, damno est, quod tibi charta deest, quando ea res eo valet, ut breves literas accipiam. *Captos* dici, qui damnum accipiunt, jacturam faciunt, certum est; neque solum fraude aliorum hominum, sed quacunque ratione. Sic mente, membris, oculis *capti* dicuntur, qui earum rerum jacturam fecere. Et est *captio* sic ap. Plautum et alios, ut dudum Lexicographi docuerunt. Sic *captiosus* pro damnosus. Sed v. not.

Captiosus, ad decipiendum accommodatus, paratus. Acad. iv. 15. *captiosa* interrogatio. Fin. i. 7. qua via *captiosa* (sophismata) solvantur &c. Rosc. Com. 10. o! *captiosam* societatem! * periculosus, damnosus. Cæcin. 14. est *captiosum* omnibus, rem ullam constitui ejusmodi. Brut. 52. quam *captiosum* est populo!

Captiuncula. periculum, Att. xv. 7. Servius pacificator videtur obiisse legationem, et omnes *captiunculas* pertimescere. Timidum fuisse Servium in bello civili, patet e x. 14. 15. Videtur autem verbum sumtum e jure. JCti cum cavent clientibus, omni *captionis*, periculique generi occurrere student. Hinc pericula, quæ timebat et cavere cupiebat Servius, *captiunculæ* eleganter dicuntur. v. *Captio*.

Capto, allicio. Inv. ii. 52. res nos emolumento *captat*. * quæro, aucupor, expecto. Inv. i. 31. inductio est oratio, quæ rebus non dubiis *captat* assensionem ejus, qui &c. ad Div. x. 23. Lepidus desperato adventu meo, quem non mediocriter *captabat*. * decipere. Acad. iv. 29. quid enim ad illum, qui te *captare* vult, utrum tacentem irretiat, an loquentem?

Caput, decretum philosophi. Acad. iv. 32. Ita nobis tacentibus ex uno Epicuri *capite*, altero vestro, perceptio et comprehensio tollitur. * summa. Verrin. iii. 35. de *capite* aliquid demere. ibid. i. 4. aliquot nominibus de *capite*, quantum commodum fuerit, frumenti detraxit. * quod est in quaque re principium et summum, plurimumve valet. Tusc. v. 34. se jure illo nigro, quod *caput* cœnæ erat, delectatum. Or. i. 33. *caput* est, — quamplurimum scribere. ibid. ii. 82. ad consilium dandum *caput* est. * auctor rei. Flacc. 18. *caput* est Græcorum concitandorum Heraclides ille Temnites. Planc. 23. si quid sine *capite* manabit, et cujus auctor non exstet. * Sed inprimis hæc significatio et obvia et notanda est, cum *caput* dicitur pro hominis statu, libertatis et civitatis jure, atque adeo vita. Topic. 4. Si ea mulier testamentum fecit, quæ se *capite* numquam diminuit, h. e. *numquam* alicui nupsit, adeoque

non transiit in aliam familiam, amissa pristina: quæ est diminutio *capitis* minima. v. Diminutio. Causæ *capitis* porro, res *capitales*, in quibus *caput* hominis agitur, sunt, cum aliquis in judicium vocatus est publicum, quo condemnatus locum in senatu, aut alia sui ordinis commoda, Orat. i. 40. civitatem, libertatemve amittit, solum vertere cogitur, aut vitam adeo perdit, quod in causa perduellionis fiebat, provincialibus autem et peregrinis, item militibus in aliis causis accidebat, prout erat legibus constitutum. Itaque quoties formula hujusmodi apud Latinos occurrit, semper de quibus hominibus, de quibusque causis sermo sit, videndum, et quibus ex legibus causa agatur, iisque quæ pœnæ propositæ fuerint. Nam ita demum, capitis quæ sit vis, intelligi poterit. Est vero, ubi etiam pro sola existimatione et fama hominum ponitur *caput:* ut Quint. 2. Ego qui *caput* alterius—defendo—ibid. 9. ut ante se ipse capitis damnaret, si satis dedisset. In eadem oratione causa Quintiana causa *capitis* dicitur. Erat ea tamen privata, pecuniaria, in qua proprie *caput* non agitur. Sed quia Quintius vadimonii deserti insimulabatur, male autem audiebant, et negligentes dissolutique putabantur, qui vadimonia deseruissent, adeoque lites perderent, propterea *capitis* causa dicitur, in qua scilicet bona Quintii fama laboret. Sic est etiam Verr. ii. 40. Non autem proprie hic *capitis* verbum adhiberi, vel ex Rosc. Com. 6. intelligi potest: Judicia summæ existimationis et pæne dicam *capitis*. * Divin. ii. 13. *Caput* jecoris. * ad Div. viii. 1. quod *capiti* illorum sit, h. e. illis eveniat, in partem deteriorem. Hanc formulam illustrat Heins. ad Ovid. Her. 20. 127.

Carcer. in plural. locus in circo, unde cursus initium fit. Div. i. 48. Cato. 23. &c. laudatur etiam in singulari hoc sensu ex iv. 3. ad Herenn. et ita est ibi in edd. nonnullis: sed aliæ, in his Gronoviana habet *carceres*: quam lectionem etiam in Lips. Cod. reperi.

Cardiacus. Div. i. 38. Nec *cardiacis* hoc tribuendum, nec phreneticis. *Cardiaci* autem dicuntur, qui doloribus stomachi laborant, quem veteres Græci καρδίαν appellabant. v. Schol. Thucyd. ad l. ii. c. 49. unde angustiæ pectoris, sudorque existunt. vid. Celsus iii. 19.

Carere, quid significet. vid. Tusc. i. 36.

Caritas. Att. ix. 9. *caritas* nummorum.

Carmen. formula certa verborum et solemnis. Mur. 12. Prætori quoque *carmen* compositum est. Rabir. Perd. 4. crudelissimi cruciatus *carmina*. * Fin. v. 15. Sunt enim plurima elementa naturæ, quibus auctis, virtutis quasi *carmen* efficitur. Nempe elementa naturæ sunt, ut singuli versus, virtus est tanquam *carmen* ex iis compositum. Concentus virtutis.

Caro. Pis. 9. Ego istius pecudis ac putidæ *carnis* consilio &c. de homine stupido.

Carpere, deligere. Sext. 56. flosculos undique *carpere* ac delibare. Cluent. 46. sed *carpas*, ut velis. i. e. deligas in quem animadvertere velis. ibid. in multorum peccato *carpi* paucos ad supplicium non oportet. * Or. iii. 49. *carpere* membris orationem. h. e. non uti comprehensione verborum, sed membratim cæsimque scribere. * reprehendere. Balb. 26. *carpunt* non illo inimico, sed hoc maledico dente.

Carus. Att. v. 14. nihil mihi est *carius*, i. majoris curæ.

Casa. ad Div. xvi. 18. *casa* in horto, sc. frondea, qualis est ap. Ovid. Fast. iii. 527. e ramis frondea facta *casa* est.

Cascus. Tusc. i. 12. illud erat insitum priscis, quos Ennius *cascos* appellat.

Cassus, inanis. Tusc. v. 41. *cassum* quiddam et inani vocis sono decoratum.

Castellanus. Brut. 73. triumphus *castellanus*. i. e. de *castellis*.

Castellum. Div. ii. 16. urbem philosophiæ proditis, dum *castella* defenditis.

Castigatus. Tusc. ii. 21. videsne, ut obmutuerit, non sedatus corporis, sed *castigatus* animi dolor.

Castimonia corporis. Leg. ii. 10. puritas a sordibus, a Venere &c.

Castus. Phil. xiii. 4. *casta* res famililiaris a cruore civili. Tusc. i. 30. qui se integros *castosque* servassent, sc. a vitiis humanis. Har. Respons. 13. *castissimi* ludi, i. e. sanctissimi. Rabir. Perd. 4. *casta* concio, sanctus campus. Leg. ii. 18. ebur—haud satis *castum* donum Deo. Rosc. Com. 7. perjurum *castus* fraudasse dicitur.

Casus. Flacc. 1. acerbissimus reipublicæ *casus*, de conjuratione Catilinæ: dicitur enim de quavis magna calamitate. ibid. 13. *casus* est in capiendo. ad Div. x. 23. in quo *casu* interpellatus et adhuc vivit et dicitur victurus; de vi sibi ipsi allata a Laterense. ibid. 18. hæc res magnum *casum* habet, valde pendet a fortuna. ibid. 8. Cum in eum *casum* me fortuna dedisset, ut aut &c. da ich in die Umstände gekommen bin.

Catadupa. cataractæ. Somn. Sc. 5. sicut ubi Nilus ad illa, quæ *Catadupa* nominantur, præcipitat ex altissimis

montibus, ei gens, quæ illum locum accolit, propter magnitudinem sonitus, sensu audiendi caret.

Catamitus, cinædus, scortum masculum. Phil. ii. 31.

Cataplus. Rab. Post. 14. classis, inprimis et h. etiam loco ea, quæ Alexandriam commeabat. vid. inpr. Salmas. de mod. usur. p. 357.

Cavea, locus ubi spectatores ludorum sedent. Cato. 14. magis delectatur, qui in prima *cavea*, quam qui in ultima spectat. cf. Leg. ii. 15. &c.

Caveo, de Jureconsultis dicitur, cum litigantibus aut aliquid contrahentibus, sive verbis, sive scripto, ostendunt, quomodo lis instruenda, resque contrahenda sit, ne causa cadant, aut decipiantur. Mur. 9. *caves*, ne tui consultores decipiantur. ibid. Servius hic nobiscum urbanam militiam respondendi, scribendi, *cavendi* secutus est. ad Div. iii. 1. de Valerio JCto: melius ei *cavere* volo, quam ipse aliis solet. cf. Cæcin. 27. Or. i. 48. * hinc *cavere* dicuntur etiam 1) qui sibi satisdari jubent in re aliqua. Brut. 5. nisi prius a te *cavero*, amplius eo nomine neminem petiturum. cf. Verr. ii. 23. Verr. i. 54. prædibus et prædiis populo *cautum* est. 2) qui aliquid excipiunt in formula pactionis, aut conditionem aliquam paciscuntur. Verr. i. 11. viderunt in cautione, cum ita *caverent*, si post Kal. Jan. in consilium iretur. 3) qui alicui quacunque in re prospiciunt. Cluent. 59. cum HS. xxx scripta essent, pro HS. ccc, neque ei satis *cautum* videretur; voluit, eum aliquid acceptum referre liberalitati. Leg. ii. 21. v. *Caute*. * prohibere lege, edicto. Verr. i. 43. cur hoc, cum in eodem genere sit, non *caves*.

Cavernæ navigii. Or. iii. 46. sunt latera cava. v. Serv. ad Virg. Æn. ii. 19. sed vulgo l. c. est carinas.

Cavillatio. Or. ii. 54. genus facetiarum in toto sermone fusum. Gr. εἰρωνία, quali Socrates usus est, quod non fuit in singulis verbis aut dictis.

Cavillor, jocor. Nat. D. iii. 34. atque in eo etiam *cavillatus* est. Att. ii. 1. jam familiariter cum ipso *cavillor* etiam et jocor. * jocose perstringo. Qu. Fr. ii. 12. ejus prætextam risu sum *cavillatus*.

Cauponor. ex Ennio Off. i. 12. non *cauponantes* bellum, h. e. lucri causa gerentes.

Causa. res, de qua in judicio agitur, controversia forensis, quæstio finita, Gr. ὑπόθεσις. s. ut Cicero definit: res, quæ habet in se controversiam, in dicendo positam, cum interpositione personarum certarum. Inv. i. 6. cf. Or. ii. 19. Hinc, ubi res et *causa* junguntur, P. Manutius, rem de toto negotio in se considerato, *causam* de momentis temporum personarumque accedentibus recte capiebat. v. ad ep. 1. l. i. ad Div. p. 11. ed. Græv. hinc et, quid sit causam componere, scribere, v. c. Att. xv. 24. intelligi potest. Quod quamquam verum est, tamen est, ubi aliter Cicero. Tusc. i. 48. *causam* rebus a Diis immortalibus judicatam. Nam eo loco *causa* est quæstio infinita: sitne mors malum nec ne? res, quibus ea *causa* judicata est, sunt exempla hominum, quibus a Deo in beneficii loco mors concessa. Ceterum, quoniam in foro nulla potest esse controversia, sine interpositione personarum, propterea *causa* de quacunque controversia forensi dicitur. *Causæ* forenses autem sunt vel publicæ, in Cæcil. i. Or. iii. 20; vel privatæ, Inv. i. 3. Publicæ sunt, quæ non ad privatum hominem, sed ad universam rempublicam ejusque statum pertinent, quod scelera, de quibus agitur, ei aut directe nocent, ut peculatus, majestas, captæ pecuniæ &c. aut exemplo et periculo publicæ securitatis, ut parricidium &c. unde populus earum judicium lege lata ad se pertinere judicavit, ut aut a se judicaretur, aut, quæstionibus perpetuis constitutis, a Prætoribus, quibus eæ obtigissent. vid. Lex Tabellaria Cassia. Privatæ autem dicuntur, in quibus privatorum commodum agitur, ut de testamentis et hereditatibus, possessionibus, &c. Ab his *causarum* generibus judicia etiam vel publica vel privata dicuntur, de quo suo loco. Neque vero solum de forensibus controversiis *causa* dicitur, sed de negotiis quibuscunque, inprimis in quibus personæ certæ interponuntur, ut Manil. 2. *causa* quæ sit videtis. ad Div. vi. 10. *causa* ea est. &c. *Causa* inferior et superior Brut. 8. est, quæ vincitur, et quæ vincit. Notanda porro tironibus hæc: Quint. 10. *Causæ* dictio, quæ et de reo, et de patrono ejus, h. l. de patrono dicitur, nam uterque *causam* dicit. v. Rosc. Am. 5. ubi est de reo, et sic pluribus locis. Or. ii. 25. 30. quod *causam* facit, dicitur caput *causæ*, in quo tota *causa* versatur, s. ut aliis locis dicit, quod rem *causamque* continet. Mil. 22. quod in *causa* quærendum est, i. e. in re et circumstantiis. Huc pertinet illud ad Div. i. 1. in *causa* hæc sunt: i. e. status *causæ* et negotii hic est. * Quia in *causa* eorum, quorum est, utilitas atque adeo interdum salus posita est, *causa* dicitur etiam, in quocunque alicujus utilitas versatur: das interesse. Or. i. 34. *causa*

imperii. Manil. 2. *causam* reip. ad me detulerunt, ad q. l. vid. Grævius. Legg. iii. 4. Senator populi *causam* teneto. * Nat. D. i. 1. *Causam*, id est, principium philosophiæ esse inscientiam. v. Inscientia. * partes etiam dicuntur *causa*, propterea, quod suas quæque pars *causas* habet et affert, quare aliquid faciat, petat &c. Marcell. 1. in eadem *causa* esse &c. * conditio. Off. i. 31. alius in eadem *causa* non debet. cf. iii. 28. Agr. iii. 2. soluta sunt in meliore *causa*, quam obligata. * quod quis petit, contendit; quod, quicquid petitur, aut contenditur, certis de *causis* petitur et contenditur. Ligar. 11. *causas* apud te rogantium gratiosiores esse quam vultus. du sähest mehr auf die Sachen, als auf die Personen. * de ratione justa et æqua quare aliquid fit, *causa* idonea. Verr. i. 8. cum *causa* accedere ad accusandum. Att. vii. 3. *causam* illa *causa* non habet. * pro eo, quod certa et idonea de *causa* fit. Quint. 15. omnes *causæ* et necessitudines veteres intercedebant; h. e. omnes *causæ* suppetebant, propter quas amici esse alteri debemus et solemus: alibi dixit, cum eo mihi sunt omnia. v. de hac phrasi Broukh. ad Tib. iii. 3. ult. * prætextus. Dom. 5. in bona fortunasque locupletium per *causam* inopum—repentinos impetus comparares. * excusatio. Att. xi. 7. tuas *causas* nosco. ad Div. xvi. 19. accipio *causam*. Verr. i. 39. omen magis patribus, quam *causa* placuit. ibid. ii. 62. o! *causam* singularem! o! defensionem miseram. ad Div. viii. 8. de militibus—*causæque* cognoscantur, sc. propter quas mitti volunt. v. Gron. Sest. iv. 3. p. 273. sq. * abl. *causa* præposita genitivo est. Or. i. 57.

Causidicus. Or. 9. qui Lysiam sequuntur, *causidicum* quendam sequuntur. h. e. qui nihil nisi causas in foro agat. Quo loco sane honeste dicitur, sed tamen cum contemtu quodam. A patrono *causarum* alias distinguitur. v. Burm. ad Ovid. Am. i. 13. 21.

Causula. Opt. gen. dic. 4. Lysias parvarum rerum *causulas* scripsit.

Cautio. formula JCti, quo cavetur alicui. v. Cavere. Or. 41. In juris scientia est persecutionum *cautionumque* præceptio. ad Div. vii. 18. *cautiones* vestræ. * Hinc est etiam formula pactionis in genere, quod ea is sibi cavet, qui pactionem facit. Verr. i. 11. nam ita in *cautione* esse viderunt, cum ita caveretur &c. * literarum obligatio, qua nobis a debitore cavemus. Dom. 50. *cautiones* fiebant pecuniarum. ad Div. vii. 18. *cautio* chirographi. v. Salmas. Mod. Usur. p. 405. 422. * omnis res, qua nobis in quacunque re cavemus, ne quid fiat, quod factum nolimus. Sext. 7. hunc Pompeius omni *cautione*, fœdere, exsecratione devinxerat, nil contra me esse facturum. * Off. i. 14. habet res multas *cautiones*. h. e. in ea re multa cavenda et providenda sunt. * declinatio rei prudenter instituta. Tusc. iv. 6. a malis natura declinamus: quæ declinatio, si ratione fit, *cautio* appellatur. ad Div. xi. 21. quæ *cautionem* non habent, de iis non laboro: quæ provideri et caveri non possunt. * Flacc. 13. defendendi facilis est *cautio*, non solum latibulis occultorum locorum &c. * Att. v. 4. mea *cautio* hæc est. v. not.

Caute. Leg. ii. 21. Quid huc accessit e jure civili? Partitionis caput, scriptum *caute*, ut centum nummi deducerentur, sc. quia his verbis cavetur heredi a sacris: unde paullo post in eadem re pergit: quod si hoc, qui testamentum faciebat, *cavere* noluisset.

Cautor, qui alicui cavet. Sext. 7. *cautor* alieni periculi. In altero loco, quem hic laudat Nizolius, non est in optimis edd. *cautor*, sed cantor. v. Cantor. sic et Plautus dixit Epid. iii. 2.

Cautus. Muren. 11. *Cauti* Jureconsulti. sc. quia aliis cavent. v. Cavere. * tutus, minime periculosus. Cæcin. 4. quo mulieri pecunia esset *cautior*. h. e. ei magis de pecunia caveretur, tutiorque fieret. Rosc. Am. 20. in *cautiorem* partem peccaret. * prudens. Qu. Fr. i. 4. *cautum* consilium.

Cedo. Mil. 23. *Cedere* legibus, est, sustinere æquo animo pœnam legibus constitutam. Sull. 25. *cedere* reipublicæ, est, aliquid ferre reipubl. causa. Ligar. 7. *cedere* auctoritati, est, parere consilio. ad Div. i. 1. Hortensii sententia *cedit* religioni de exercitu, h. e. Hortensius censet, non esse exercitum in Ægyptum mittendum, quod libris Sibyllinis ita videatur. Mil. 1. *cedere* tempori, est, ea non facere, quæ tempus fieri non sinit, aut quibus propter temporis rationem profici nil potest. Sull. 16. *Cedo* amicitiæ, est, ignosco propter amicitiam. v. not. ad Div. vi. 6. *Cedit* ambitiosis voluntatibus, est, facit, quæ volunt homines ambitionis causa. Offic. ii. 11. Cui exercitus nostri cesserunt, h. e. a quo victi sunt? v. quos laudat Dukerus ad Flor. i. 14. 2. ii. 6. 61. Cæcin. i. *Cedere* in causa, est, inferiorem discedere, vinci, causa cadere. Acad. iv. 30. *Cederet* scilicet, concederet, verum esse, quod dicitur. ad Div. vii. 3. pudori tamen malui famæque *cedere*, quam salutis meæ rationem ducere. h. e. ma-

lui consulere pudori et famæ, facere, quæ pudor et fama postulant. * *cedere* interdum est simpliciter pro abire, ut in illo *cedere* vita &c. Cato. 19. horæ quidem cedunt et dies et menses et anni. de formula: *cedere* foro. v. Forum.

Celeber locus. Partit. 10. opponitur deserto. Arch. 3. urbs *celebris*, i. e. abundans incolis et frequens. Manil. 12. portus *celeberrimus*. Læl. 3. dies *celeberrimus*, dicitur, quo Africanus major a senatu, populo, sociis &c. domum deductus erat. ad Herenn. ii. 4. locus *celebris* an desertus. Sic edd. omnes: et sic aliquot locis libri Taciti, vid. quæ dixi ad A. ii. 88. Aureæ ætatis scriptores masculinum semper habent *celeber*: et ubi quidam libri *celebris* edunt, alii tamen alterum habent.

Celebratio. confluxus hominum in locum aliquem. Sull. 26. Quæ domus? quæ *celebratio* quotidiana? * conventus hominum frequens. Offic. i. 4. hominum cœtus et *celebrationes* obire.

Celebritas. conventus et confluxus hominum, item de loco, ubi frequentes convenire homines solent. Tusc. v. 3. totius Græciæ *celebritas*, de ludis Olympicis. ad Div. vii. 2. *celebritas* judiciorum, i. e. in quibus fit concursus hominum. Offic. iii. 1. in maxima *celebritate* atque in oculis civium viximus. Leg. ii. 26. sublata etiam erat *celebritas* virorum et mulierum—habet enim luctum concursus hominum. de funeribus. * Off. ii. 13. si quis ab ineunte ætate *celebritatis* causam ac nominis habet. qui ab ineunte ætate certa de causa notus omnibus est.

Celebrare. Or. i. 1. *celebrare* artes, colere. Muren. 41. factum esse consulem, nuncii literæque *celebrassent*. h. e. crebri nuncii literæque nunciassent. Sull. 2. quorum studio ac dignitate *celebrari* hoc judicium vides, de advocatis, cum frequentes adsunt. Or. i. 45. senectuti *celebrandæ* perfugium, dicitur res, qua efficitur, ut etiam senum ædes celebrentur adeuntium multitudine. Verr. i. 26. *Celebratur* omnium sermone lætitiaque convivium, cum omnes convivæ hilariter multisque sermonibus convivium peragunt. Prov. Cons. 9. *celebrantur* aures meæ novis nominibus gentium: i. e. sæpe audio nova nomina.

Celeripes. Att. ix. 7. Venit autem eo ipso die ille *celeripes*, quem Salvius dixerat.

Cella. ædes. Phil. ii. 8. *Cella* concordiæ. * locus, ubi conditur in usus futuros. v. c. frumentum, aut vinum. in Cæcil. 10. frumentum in *cellam*, est, quod provinciali magistratui a provincialibus datur, unde cum suis panem habeat. v. cibaria.

Celsus. Or. i. 40. hæc ignorantem erectum et *celsum* vagari magna cum caterva toto foro. &c. de habitu hominis sibi valde confidentis. Sic et Liv. xxx. 32. extr. ubi v. Duker.

Censeo. ad Div. ix. 2. tibi igitur hoc *censeo*. Catil. iv. 6. pro credo, sine regimine. * Arch. 6. ex his studiis hæc quoque *censetur* oratio et facultas, i. e. aut, judicatur, æstimatur, ut Budæus interpretatur ad Pandectas p. m. 16. quo sensu est etiam in Paradox. vi. 2. cf. Schwarz. ad Plin. Pan. p. 33. aut, in horum studiorum genere ponitur. * est etiam vocabulum proprium Senatorum, cum sententiam dicunt in Senatu. ad Div. xi. 20. si tibi videtur, agros eorum militum—his dandos *censeas* ab utrisque nobis. * *censere* est etiam in *censum* deferre apud censorem. Flacc. 32. in qua tribu prædia *censuisti*? ibid. si aliena *censendo* sua facere posset. Act. i. in Verr. 18. *censendi* causa. Flacc. 32. Sintne ista prædia censui *censendo*? h. e. an possint a nobis in *censum* deferri. In *censum* autem deferri possunt possessiones, quæ sunt mancipi et juris civilis. v. Cic. l. c. cf. Festus in *Censui censendo*. hinc, qui et nomen et rem apud *Censorem* defert, *censeri* dicitur. v. c. Att. i. 18. Flacc. 32. * cum acc. *censeri* aliquid, ut l. c. mancipia, servos &c. aliena *censeri* &c.

Censor. magistratus Rom. major, de quo cognoscas licet e l. iii. de Legg. c. 3. Cluent. 46. Dom. 51. &c. Fin. ii. 10. quæ jam oratio non a philosopho aliquo, sed a *censore* opprimenda est. * Fuere etiam *Censores* in aliis oppidis, etiam provincialibus, qui *censum* agunt, ut ex eo tributum conferri possit et exigi: quorum mentio in Verrinis ii. 53.

Censorius. Agrar. i. 2. *Censoriæ* tabulæ, sunt libri, in quos nomina resque civium et notæ referuntur. Qu. Fr. i. 1. c. 12. lex *censoria*. v. Ind. LL. de *Censoria* notione, notis *censoriis*, subscriptionibus v. suis locis. Or. ii. 90. *censorium* opus est dignum nota *censoria*. Sic est etiam ap. Gell. iv. 12. et Plin. H. N. xviii. 3. *censorium* probrum. pro nota *censoria* autem ap. Columell. xii. præf. et Sueton. Cæs. 41. ubi vid. Casaub.

Census. *Censoris* actio *censendi*. Sext. 47. *censu* prohibere, dicitur *Censor*, cum aliquem, quia civem esse non putat, bona sua in *censum* deferre non sinit. Cluent. 48. cum in equitum *censu* Sacerdos prodiisset: cum equites *censerentur*. * tabulæ *censoriæ*. Arch. 5. cen-

kius nostri. Cœl. 32. *censum* pop. R. incendit. v. Gronov. Sest. iv. 1. hinc etiam bona in *censum* deferri dicuntur. * pro re familiari dici, notissimum est.

Census, a, um. civis Rom. Verr. i. 41. neque *census* esset. v. Ind. LL. in Lege Voconia. Nam ea significatio hujus verbi, cum is *census* dicitur κατ' ἐξοχὴν, qui *centum* millia æris habet. v. Gron. Sest. iii. 16. ut Classicus, qui in prima classe *censetur*, cum etiam ceteri *censi* sint et classici, huc non pertinet, ut docuit Perizon. de Lege Voconia.

Centesimæ (int. partes sortis,) usuræ sunt, cum singuli asses in mensem solvuntur pro centenis, unde fiunt duodeni in annum. Gronov. de Centes. et Unciis Usur. p. 481. 631. 632. inpr. de Sestert. iii. 13. Verr. iii. 70. *centesimis* binis fœnerari. i. e. acceptis duobus assibus pro centenis in singulos menses. unde facile intelligi potest, quæ sint ternæ et quaternæ *centesimæ*. Attic. vi. 1. 2. ibid. 1. dico me *centesimas* ducturum. ibid. v. 21. *centesimæ* perpetuo fœnore ducuntur. rechnen, passiren lassen, de prætore provinciali, apud quem quis syngraphas persequitur. ibid. vi. 2. *centesimæ* perpetuæ sunt, cum adjiciuntur quotannis sorti, sine anatocismo. Interpretatur ipse Cicero ibid. Scaptius *centesimis*, renovato NB. in singulos annos fœnore, contentus non esset. Iis opponuntur ibidem: *centesimæ* renovatæ NB. quotannis: Sed *centesimis* ductis ex proxima quidem syngrapha, nec perpetuis, sed renovatis quotannis. vid. Gronov. Mantiss. Pec. Vet. p. 414. * *Centesimæ*, de quibus dictum, sunt vectigal privatum: ab his differt *centesima*, quæ est vectigal publicum. ad Brut. ep. 18. Obdurescunt quotidie magis boni viri ad vocem tributi: quod ex *centesima* collatum, impudenti censu locupletum, in duarum legionum præmiis omne consumitur. Hæc *centesima* solvitur ex rebus venalibus et ærario militari infertur. vid. Lips. Magnit. Rom. ii. 4. Gronov. Sest. iii. 13.

Centumviri. Cæcin. 24. sunt assessores judicii *centumviralis*, de quo statim. Ad *centumviros*, est in judicio *centumvirali*.

Centumviralis, Cæcin. 18, *centumvirale* judicium, dicebatur a numero judicum rotunde enunciato. nam judices erant omnino centum et quinque: cum ex singulis tribubus terni deligerentur. v. Festus in *Centumviralia* judicia. Ad ejus judicii notionem pertinebant causæ plurimæ, quas enumerat Cic. de Or. i. 38. sed inprimis hereditariæ. de eo judicio extat elegans libellus Sibrandi Tetardi Siccamæ recusus Halæ an. 1725. quem vid. inpr. i. 6. ii. 5. et 8. quo capite de iis causis ad centumviros actis exponit distinctius, quarum ap. Ciceronem est mentio, aliosque auctores latinos. hinc intelliges, quæ sint causæ *centumvirales* de Orat. i. 38.

Centuriæ. dicuntur partes populi aut exercitus. Nam cum populus a Servio in classes sex descriptus esset, cuique classi etiam certus numerus *centuriarum* attributus est. Neque centum præcise homines continet: nam ultima classis, in qua aliquot millia fuisse certum est, una *centuria* continetur. Sed *centuria* est cujusque numeri aut multitudinis nomen, ut decuria; Brut. 67. *Centuriæ* paucæ ad consulatum defuere. &c. v. Comitia *centuriata*. ad Div. xi. 16. cum equitum *centurias* tenes, in queis regnas, mitte ad Lupum nostrum, ut is nobis eas *centurias* conficiat. Erant duodeviginti equitum *centuriæ*, eæque ad classem primam pertinebant. *Centurias* equitum tenet, in iisque regnat, qui est apud eos gratiosus, in magnaque auctoritate constitutus, ut facile ejus suffragationem sequantur. Conficere autem *centurias* alicui, est, facere, ut eum renuncient. * Agrar. ii. 13. in comitatu et instrumento magistratus provincialis commemorantur tabernacula, *centuriæ*, supellex. Turnebus emendabat: tentoriis. Grævius suspicabatur, intelligi *centurias* fabrûm, neque tamen multum huic interpretationi tribuebat. Non liquet. * Campanos in *centurias* describit. v. *Centuriare*.

Centuriare. est, in *centurias* describere, ad *centurias* redigere homines, scil. ut militent. Att. xvi. 9. *Centuriat* Capuæ, dinumerat: jam jamque video bellum. Liv. xxii. 38. de peditibus dicit, de equitibus decuriare. ad Quir. p. Red. 5. cum *centuriari* homines vidissem &c. de Clodio, qui homines plebeios, servos convocabat, in ordines describebat, ut pugnarent contra Ciceronem, si resistere legi et Romæ manere vellet.

Centuriatus, a, um, comitia *centuriata* sunt e Servii Tullii instituto, in quibus aut leges a magistratibus majoribus feruntur, aut magistratus majores, exceptis ædilibus curulibus, creantur. Dicuntur ita, quia populus per *centurias* suffragia fert ex ordine classium, deinde post prærogativam, de qua suo loco, in classibus ex ordine a Servio instituto, unde jure vocatæ dicuntur. Cur in *centuriatis* etiam tribuum mentio, infra, in Tributa Comitia, docebitur.

Centuriatus. locus *centurionis*. Pis. 36. *centuriatus* palam venditos.

Cera, pro tabula, *cera* inducta, *cerata*. Verr. i. 36. extrema *cera* nomen infimum in flagitiosa litura fecit. vid. inpr. Salmas. de Mod. Us. p. 463. 465. sq.

Cerarium. Verr. iii. 78. pecunia, quæ pro cera datur: ex omni pecunia, quam aratoribus solvere debuisti, certis nominibus deductiones, fieri solebant: primum—deinde, pro nescio quo *cerario*.

Cerno. judico, agnosco. Off. i. 20. magnus animus duabus rebus *cernitur*. Tusc. v. 8. quæ genere, non numero *cernerentur*. * refertur ad causam, propter quam aliquid facimus. Leg. i. 18. ubi est gratus, si non eum ipsum *cernunt* grati, cui referunt gratiam. * pugnare, contendere. ad Div. viii. 14. quamdiu civiliter *cernitur*, h. e. contenditur, non armis, sed iis modis, quibus cives inter se contendere decet, lege, judicio &c. Off. i. 12. vitam *cernamus* utrique, i. e. pugnemus de vita. v. Perizon. ad Sanct. Minerv. p. 771. * *Cernere* hereditatem, est proprie, deliberare de hereditate, utrum eam velimus adire, nec ne: deinde significat id, quod hanc deliberationem fere sequitur, nempe, adire hereditatem. v. Perizon. l. c. cf. quæ contra Kusterum de hac formula disputat. ibid. p. 780. b.—795. et infra in Cretio. ad Div. ix. 14. Sinas me hanc quasi falsam hereditatem alienæ gloriæ *cernere*, h. e. adire. Att. xi. 2. eoque ipso die ex testamento *crevi* hereditatem &c. * Leg. ii. 9. quibus Diis *creverint*, procuranto: de haruspicibus, cum respondent, quibus Divis piaculum debeatur.

Certare. Catil. ii. 8. *certare* fructibus cum usuris, dicuntur, qui volunt usuras sortis acceptæ solvere reditibus prædiorum, atque id aut difficillime aut plane non efficiunt.

Certus. ad Div. i. 7. *certi* homines, quibus fides haberi, epistola recte committi potest. Rosc. Am. 16. *certum* patrem dicuntur habere, quorum matres castæ pudicæque fuere. Sic de Inv. i. 2. *certos* liberos, pater dicitur habere, cum castam uxorem habet. Quint. 3. *certus* pater familias, est diligens, attentus, rerum suarum curiosus. nam statim subjicit: una in re paullo minus consideratus. ut Verr. iii. 75. *certæ* rationes, opponuntur perturbatis, sine ordine scriptis, interpositis adeoque fide indignis. Rosc. Am. 19. *Certus* accusator, fide dignus, qui ita accusat, iis testibus, argumentis, ut fides ei haberi possit, adeoque sui muneris bene gerens. Nam propterea fide dignus est, probatusque, quia eum intelligentem accusationis instruendæ, exercitatum, et munere suo recte fungentem scimus. Non hic reprehendendus erat a Grævio Hotomannus. Ceterum vid. Græv. ad pr. Quint. 3. ad Div. ix. 19. * Cæcin. 4. *certum* jus non obtinere, h. e. causam justissimam. * Rosc. A. 16. *certum* crimen. * opponitur infinito. Or. ii. 10. *certum* genus quæstionis. Rosc. Com. 4. *certa* pecunia, cujus summa et magnitudo definita est. * fortis, confirmato animo. Att. x. 11. et quo ille *certiorem* me vult esse: ubi Popma substituebat fortiorem. v. Gron. in Stat. p. 415. Duker. ad Liv. x. 36.

Cervicula. Verr. iii. 19. *Cerviculam* jactare, gestus erat, quo Hortensius solebat uti, cum aliquid in oratione tractabat, in quo sibi placebat, cui confidebat plurimum. v. in Cervix.

Cervix. Orat. 18. in Hortensio reprehenditur mollitia *cervicum*, h. e. jactatio *cervicis*. (v. *Cervicula*) quæ esset mollium effeminatorumque hominum. Sic eversas *cervices* objicit Clitiphoni Syrus ap. Terent. Heaut. ii. 2. 131. homini molli et effeminato. Verr. iii. 59. qui erunt tantis *cervicibus*, h. e. tanta audacia et impudentia.

Cerula. Att. xv. 14. miniata *cerula* tua pluribus locis notandæ sunt. ibid. xvi. 11. miniatulæ *cerulæ*. Scilicet veteres solebant ceram affigere locis librorum, de quibus quærere amplius volebant, aut quos reprehenderent, quod signare cera dicitur ap. Vitruv. ix. 3. v. Salmas. de Mod. Usur. p. 446. et ad Solin. p. 775.

Cerussatus, fuco oblitus. Pis. 11. *cerussatæ* buccæ.

Cessio. Leg. i. 3. *cessio* libera et otiosa, est, cum quis abit e patria sua sponte otii causa, aut legationis liberæ ergo. * *Cessio* in jure Top. 5. est, cum aliquis apud prætorem cedit alicui rem mancipi, addicente ei cui tradita est prætore. vid. Boëth. ad Cic. l. c. qui sumsit e Caio Inst. ii. 1. 6. ubi vid. Intt. Ceterum in jure *cessio* inprimis fit a debitoribus, qui, cum non sunt solvendo, creditoribus bona sua cedunt, ut iis satis fiat. vid. Salmas. de Mod. Usur. p. 600. et Intt. fragm. Caii in Schultingii Jurispr. Ante Justinianea.

Ceteri, æ, a, plur. Quint. 3. sane *ceterarum* rerum certus paterfamilias —una in re minus consideratus. Est elliptica locutio pro: in *ceterarum* rerum negotio. vid. Hotomann. Obs. iv. 11. * Est etiam femininum genus in nominativo et ablativo ap. Ciceronem.

tradrachmum fuit hoc numi genus. In eo vero errat Vir. Rev. uti jam in Act. Erud. Lat. a. 1736. mens. Jan. p. 8. monuimus, quod putat, κιστοφόρον de numis tantum dici, sed κιστηφόρον vel κιστιφόρον de hominibus, cistam mysticam portantibus. Sic apud Demosthenem de Corona cap. 79. pro vulgata κιττοφόρος in MS. Cod. Vindob. legi κιστιφόρος. Verum est, κιττοφόρος, nihili esse, et jam vidit Rubenius ad num. Asia recepta pag. 269. legendum esse κιστοφόρος; quocum idem est κιστιφόρος. Sed κιστοφόρος de hominibus non dici, falsum est. Primo sic est apud Suidam, quem vid. in h. v. ad q. l. Kusterus etiam laudat Photii Lexicon ineditum, et Harpocrationis Codicem Morellianum. Deinde Cl. Gorius in Corpore Inscr. Donian. exhibuit formam *Cistophori* Bellonæ Pulvinensis sacerdotis: quam nos in Actis Erud. l. c. exhibendam curavimus.

Citare. Commovere. Tusc. iii. 11. isque motus aut boni aut mali opinione *citetur*. Sed Bentleius legendum putat: excitetur. *Verr. ii. 40. *citare* reum, non est, quod apud nos citiren, h. e. edicere ut adsit aliquis, ut est Verr. ii. 38. sed *citantur* rei a Prætore, voce præconis, cum jam sunt in judicio: *Citat* reum, non respondet. *Citat* accusatorem, *citatus* accusator M. Pacilius, nescio quo casu, non respondit, non affuit. Qui locus est perspicuus, et instar omnium. Nec aliquid efficiunt ea, quæ Menkenius in Obs. L. L. in h. v. pro contraria sententia dixit: ad quæ etiam respondimus in Act. Erud. an. 1746. *Verr. i. 7. *citati* judices, eodem modo intelligendi.

Citatim. Att. xiv. 20. *citatim* scribere.

Citharœdus. Mur. 13. ut aiunt in Græcis artificibus, eos aulœdos esse, qui *citharœdi* fieri non potuerint. &c. *Citharœdum* a *citharista*, qui est Verr. i. 20. &c. ita distinguunt, ut ille sit, qui *citharam* pulset cum cantu suo, hic, qui sine cantu, quod etiam tradit diserte Diog. Laërt. iii. p. 239. ed. Casaub. Sed usus repugnat vel Ciceronis. Amphion Thebanus, nemo dubitat, quin *citharæ* modis accommodare vocem, et una canere, ita ut Orpheus, potuerit. Ita est in fabulis. Sed hunc tamen Cicero Div. ii. 64. init. *Citharistam* vocat. Non potueras igitur hoc ab initio, *Citharista*, dicere? Et sic etiam apud alios auctores Latinos et Græcos memini me observare. Idem visum Torrent. ad Sueton. Domit. 4.

Cito pro facile. Brut. 76. Torquatum non tam *cito* rhetorem dixeris, quam πολιτικόν. ibid. neque aptiorem *cito* aliquem dixerim.

Civilis. Jus *civile* 1. opponitur naturali, adeoque et privatum et publicum jus complectitur. Sext. 42. nondum neque naturali, neque *civili* jure descripto. 2. opponitur juri publico. Verr. i. 42. Cornelia testamentaria, numaria, ceteræ complures, in quibus non jus novum aliquod populo constituitur, sed sancitur, ut quod semper malum facinus fuerit, ejus quæstio ad populum pertineat ex certo tempore. De jure vero *civili*, si quis novi quid constituit &c. Nam in hoc loco manifeste a jure *civili* removentur causæ publicæ et quæstiones. Ex quo intelligitur, sensu Ciceroniano ne Criminalia quidem, quæ hodie vocantur, ad jus *civile* pertinere. Est enim *civile* jus nullum aliud, nisi privatum. Itaque lege de re aliqua, quæ ad *civile* jus pertinebat ante, lata, ut ejus quæstio in posterum ad populum pertineret, ea juris publici esse incipiebat. Ceterum etsi Justinianus de jure privato se in Institutis dicturum profitetur l. i. tit. 1. tamen ex l. iv. tit. penult. intelligi potest, eum causas publicas et judicia publica ad jus privatum retulisse, itaque de iis etiam in Pandectis agitur l. xlix. Sed adjiciamus alium locum e Cicerone. Cæcin. 2. simul illud futurum arbitrati sunt, ut in hac causa non de improbitate Sext. Æbutii, sed de jure *civili* judicium fieri videretur. Improbitas h. l. est vis, quam Æbutius Cæcinæ ejusque advocatis fecerat. Ea erat causa publica, in judicio publico, ex lege de Vi armatis hominibus, disceptanda, adeoque juris publici: Judicium autem de jure *civili*, est de possessione, quod est privatum. Ceterum ipsa definitio juris *civilis* Ciceroniana in Topicis c. 2. totum hoc, quod diximus, confirmat. Jus *civile* est æquitas constituta iis, qui ejusdem civitatis sunt, ad res suas obtinendas. Partes ejus ibidem narrantur. c. 5. *de decreto prætoris. item de sententiis JCtorum in usu fori, cum opponitur legibus. ut Off. iii. 16. 17. de responsis JCtorum solis est Cæcin. 24. * Divin. in Cæcil. 5. Nam civibus cum sunt ereptæ pecuniæ, *civili* fere actione, et privato jure repetuntur. *Civilis* actio est, qua utitur *civis* non modo contra *civem*, sed quemcunque, a quo ei injuria facta est: ea autem est juris privati, non in omnibus causis, sed in pecuniariis ceterisque privatis. Sic Orat. i. 11. *civiles* controversiæ, sunt forenses, in causis privatis. * Or.

iii. 16. cum a re *civili* et a negotiis animi quodam judicio abhorrerent, h. e. cum neque rempublicam capessere neque in foro versari vellent. ibid. 31. *civilis* scientia. ibid. i. 14. rerum *civilium* cognitio, est ea scientia, qua opus est ei, qui rempublicam capessere et in judiciis versari cupit. Unde Invent. i. 5. *civilis* ratio, est ars, cujus in civitate magnus est usus. item Orat. 9. Oratio *civilis*, quæ aut in senatu, aut in concione, aut in judiciis habetur ad *cives*, et de rebus *civilibus*, in qua negat obscuras abditasque sententias locum habere, reprehenditque Thucydidem, qui iis conciones retulerit. * Milon. 13. quid enim odisset Clodium Milo, præter hoc odium *civile*, quo omnes improbos odimus. Odium *civile* est, quale impune erga *cives* exercere licet, remotum a vi et armis. Sic vis *civilis* est, qua uti possunt *cives* in possessionibus, cui opponitur vis vera. v. argumentum Or. pro Cæcina et in Vis. * Planc. 10. Minturnenses coloni, quod C. Marium ex *civili* errore, atque ex impiis manibus eripuerunt &c. h. e. cum *civis cives* fugeret in bello *civili*. * *Civilis* eleganter dicitur, qui æquo jure omnes *cives* secum esse patitur, neminem contemnit, nihil sibi præcipui arrogat, verbo, ita in omnibus rebus se præbet, ut, ceteros quoque *cives* esse, videatur meminisse. Nam qui aliter agit, homines liberos non putare dicitur, ut Verr. i. 47. Fin. v. 23. Cum sic hominis natura generata sit, ut habeat quiddam innatum quasi *civile* atque populare; quod Græci πολιτικὸν vocant: quicquid aget quæque virtus, id a communitate, et ea, quam exposui, caritate atque societate humana non abhorrebit. &c. v. Casaub. ad Sueton. Aug. 51. Torrent. ad Cæs. 75. Gronov. Obs. iv. 5. * ad Div. xi. 28. pro *civili* parte. i. e. quantum *civis* pro sua parte et potest et debet.

Civiliter. ad Div. viii. 14. quamdiu *civiliter* sine armis, cernetur; est de contentionibus ad remp. pertinentibus, quales esse in senatu solent, &c. fragm. ep. philosophiæ quidem præcepta noscenda, vivendum autem *civiliter*.

Civitas. Sext. 42. conventicula hominum, quæ postea *civitates* appellatæ sunt. Somn. Scip. 3. concilia cœtusque hominum jure sociati, quæ *civitates* appellantur, &c. * pro urbe. Manil. 22. quæ *civitas* est in Asia. * pro jure *civitatis*. Arch. 4. *Civitas* data est Heracleensibus.

Clam. Cæcin. 32. ab se illum aut vi, aut *clam*, aut precario possedisse. *Clam* possidere, ut Ulpianus definit, dicitur, qui furtive ingressus est possessionem, ignorante eo, quem sibi controversiam facturum suspicabatur, et, ne faceret, timebat, L. vi. Dig. de acquir. possess.

Clamator, rabula, opponitur oratori. Brut. 49. Ego ita de unoquoque dicam, ut intelligi possit, quem *clamatorem*, quem oratorem putem fuisse. cf. Orat. iii. 34.

Clamatorius. quædam editiones habent ad Qu. Fr. iii. 3. sed meliores legunt : declamatorio genere.

Clamor, de acclamatione plaudentium, Brut. 95. itaque Hortensius, utroque genere florens, *clamores* faciebat adolescens. Sic ad Qu. Fr. iii. 1. 3. *clamores* efficere.

Clamosus. ad Her. iii. 13. continuatio est orationis enunciandæ acceleratio *clamosa*.

Clangor, sonus avis volantis. Tusc. ii. 10.

Clarare. Divin. i. 12. Jupiter excelsa *clarabat* sceptra columna.

Claritas. Div. ii. 47. cum *claritate* mori.

Clarus. præstans, egregius. Fin. iii. 2. quasi helluari libris, si hoc verbo in tam *clara* re utendum est, videbatur.

Classis. de partibus civium, in quas descripti a Servio census causa erant, dici passim, notum est. Sed hinc ducitur ea ratio, cum ad significandam hominum præstantiam et contra adhibetur. Sic *classici* autores dicuntur præstantissimi, quod ditissimi erant in prima classe, in qua qui erant, κατ' ἐξοχὴν *classici* dicebantur, ut Gellius docet. Huc pertinet illud Acad. iv. 23. qui mihi, cum illo collati, quintæ *classis* videntur. h. e. ultimæ. Nam sexta, in qua capite censi, non numerabatur: unde quinque *classium* apud auctores interdum mentio.

*Claudicare** oratio dicitur, cum numerosa non est, neque vincta, aut fluminis instar leniter procurrens, sed sæpe hiat et tamquam insistit. Or. iii. 51. Si quid in oratione nostra *claudicat*. Sic *claudicans* oratio est Orat. 51. 58. v. Claudere. * Nat. Deor. i. 38. tota res vacillat et *claudicat ;* non bene procedit, infirma est. Off. i. 33. nec in ullo officio *claudicare :* discedere ab officio, deesse officio.

Claudere. pro *claudicare*, Or. 51. quid est cur *claudere* aut insistere orationem malint. Tusc. v. 8. beatam vitam etsi ex aliqua parte *clauderet*, tamen majore multo ex parte obtinere nomen suum.

Claudus. Pison. 28. *claudus*, quomodo aiunt, pilam retinere. proverbium in eos, qui, quæ a magistro audierunt, tenent, sed neque recte intelligunt, neque eo recte uti possunt. Nam *claudus* in pilæ ludo nil potest nisi pilam sibi traditam retinere, non ea ex regulis ludi uti, propterea quod currere celeriter non potest.

Clavicula. Nat. D. ii. 47. *claviculis* apprehendunt adminicula vites.

Claustrum. Muren. 8. cum ego tanto intervallo *claustra* nobilitatis refregissem.

Clausula. Or. iii. 46. *clausulas* atque interpuncta verborum animæ interclusio atque angustiæ spiritus attulerunt. * exitus fabulæ. Cœl. 27. Mimi est jam exitus, non fabulæ; in quo cum *clausula* non invenitur, fugit aliquis e manibus, &c.

Clavus. Tusc. iv. 35. *clavo clavum* ejicere. * Verr. v. 21. Et ut hoc beneficium, quemadmodum diceret, trabali *clavo* figeret &c. * ad Att. v. 13. *clavum* movere. ubi vid.

Clepere, furari. Tusc. ii. 10. eum doctus Prometheus *clepsisse* dolo.

Clepsydra. mensura temporis aquea. Or. iii 34. at hunc non clamator aliquis ad *clepsydram* latrare docuerat. v. Almeloveen. ad Quintil. xii. 6. et quos ibi laudat. Tusc. ii. extr. de disputante dicitur ad *clepsydram*.

Clitellæ. Att. v. 15. *clitellæ* bovi sunt impositæ. proverbium in eos, quibus aliquid negotii datur, cui administrando idonei non sunt. Clitellæ enim asinis imponuntur, non bubus.

Cludo. laudatur e Nat. D. ii. 39. sed ibi in Gron. est eludit. in Davis. alludit; neque *cludit* aptum est huic loco.

Clypeus. Orat. 71. *clypeum* dissolvere, dicitur in eos, qui res junctas et copulatas dissolvendo corrumpunt.

Coacervare. Agrar. ii. 25. *coacervare* agros.

Coacesco. Cato. 18. non omnis ætas vetustate *coacescit*.

Coactor, dicitur, qui in auctionibus pecunias cogit, quæ ab emtoribus solvendæ sunt, et est fere argentarius. Cluent. 64. nostri: Cassirer. v. Salmas. de Usuris c. 17. p. 497. et Græv. ad h. l. Sed et dicitur de omnibus, qui in quocumque negotio cogendæ pecuniæ ministri sunt. v. Manut. ad h. l. Sic Rabir. Post. 11. utrum accessionem decumæ, ut nostri facere *coactores* solent, sunt ministri publicanorum, qui decumas exigunt.

Coactus. Cæcin. 11, 12. *coacti* homines et armati. est verbum interdicti. e. 13. 21. et significat *coactos* ad vim faciendam.

Coædificare. Att. xiii. 33. campum Martium *coædificari*. Partit. or. 10. locus *coædificatus* opponitur vasto.

Coæquare. Verr. iii. 41. omnia ad libidinem suam *coæquare*: h. e. summos et infimos, sacra et profana eodem modo pro libidine tractare, nulli parcere &c.

Coævus laudant e Vatin. 13. Sed meliores Codd. et edd. habent coquos, quod est rectum. *Coævus* non est usitata bono scriptori vox.

Coagmentare. Phil. vii. 7. *coagmentare* pacem. Brut. 17. *coagmentare* verba, est apte collocare et vincire. Unde Or. iii. 43. *coagmentatus* concursus verborum, opponitur hiulco. * e partibus diversis compositus. Tusc. i. 29. nihil est in animis *coagmentatum*. h. e. liberi sunt animi a concretione, nihil est in iis mixtum, ut aliis locis dicit.

Coauctio, Verr. iii. 81. Crimen est ex *coauctione* annonæ atque æstimationis. Non crimini datur Verri æstimasse frumentum, et pro frumento pecuniam accepisse, sed nimis magnam pecuniam pro frumento coëgisse.

Coctus. Att. xiii. 52. bene *coctus* et conditus sermo.

Codex. Rosc. Com. 1. Simpliciter dicitur pro tabulis acceptorum et expensorum.

Codicilli. ad Div. vi. 18. statim quæsivi a Balbo per *codicillos*. Qu. Fr. ii. 11. epistolam hanc convicio efflagitarunt *codicilli* tui. Sunt autem *codicilli* codices cerati minoris formæ, in quibus testatores voluntatem sine ulla solennitate, quæ in testamentis faciendis adhibetur, declarant, item in quibus epistolæ scribuntur: unde pro epistolis in hujusmodi tabulis scriptis, et pro voluntate mortui hoc modo declarata ponuntur. v. Salmas. de mod. Usur. c. 10. p. 419. cf. inprimis Manut. ad Cic. epp. ad Qu. fr. l. c.

Cœlestis. Phil. v. 11. legiones divinæ et *cœlestes*; quæ rem optime et e republica gesserunt. v. Heins. ad Vell. ii. 24. 3. qui e memoria laudavit Verrinas pro Philippicis.

Cœlum. Att. ii. 9. 19. 20. in *cœlo* esse. h. e. vehementer laudari. ibid. xvi. 6. in *cœlum* ferri. ibid. ii. 1. digito se *cœlum* putant attingere: h. e. se beatissimos putant. Phil. ii. 42. de *cœlo* detraxisti collegam: fecisti, ut esset dissimilis sui, ut paullo post dicit, adeoque laudem partam amitteret. ibid. 44. gloria quæ vix *cœlo* capi posse videatur

atur: i. e. immensa. Nat. D. ii. 24. in *cælum* tollere: pro consecrare. * pro äëre. Acad. iv. 26. eodem *cælo.* Nempe aëris vis in fundendo ære, ut aquæ. Plin. xxxiv. 9. æs omne frigore magno melius funditur. * Div. i. 43. *cælum* discessisse. ibid. ii. 28. *cæli* discessus. Genus ostenti. Etiam in sacris libris est οὐρανοὶ ἀνεῴχθησαν Matth. iii. 26. σχιζόμενοι οὐρανοὶ Marc. i. 10. &c. Pro eo Liv. xxii. 1. *cælum* findi. v. Plin. ii. 26. et ibi Hard. Heins. ad Ovid. Fast. iii. 371.

Coëmtio. Flacc. 34. Or. i. 56. Mur. 12. genus matrimonii ineundi, s. ritus quo in viri manus feminæ conveniebant. de quo multa scriptores de nuptiis, Brissonius et alii. Illud certum est, emtionem quandam imaginariam in hac *coëmtione* intervenisse, qualis autem fuerit, et quibus verbis et ritibus peracta sit, non satis certo constat. Formulas verborum in ea re usitatas ex Ulpiani Institutis dat Boëthius. Top. c. 3. * Ab hac autem *coëmtione* plane diversa est ea, de qua Muren. 12. senes ad *coëmtiones* faciendas. Hoc enim genus comparatum erat ad sacra interimenda, ut Cicero ait. Nempe, ut primus vere demonstravit J. Fr. Gronovius, heres, qui hereditatem sine sacris habere cupiebat, eam vendebat seni per æs et libram, venditione imaginaria. Hæc res hanc vim habebat, ut quoniam senex bona haberet, non ut hereditatem, sed ut emta, bona ea libera sacris essent. Ut autem redderet senex domino hereditatem facta emtione, stipulatione cavebatur. v. hæc latius disputantem Gronov. de Sest. iv. 7. Cave autem hos senes confundas cum senibus *coëmtionalibus*, ut sæpe doctissimi viri fecere.

Coëmtionalis. ad Div. vii. 29. senes *coëmtionales*, sunt servi, qui singuli propter senectutem pretium nullum inveniunt, juncti autem aliquot, ut docuit Gronov. de Sestert. iv. 9.

Cœnaculum. est pars altior domus. Gr. ὑπερῷον. Agr. ii. 35. Roma *cœnaculis* suspensa atque sublata: Es sind hohe Hæuser von vielen Etagen darinnen. vid. Turneb. ad h. l. in his habitabant fere pauperes; unde jocus apud Plaut. Amphitr. iii. 1. 3. ubi histrio Jovis personam sustinens: in superiori qui habito *cœnaculo.* ubi v. Intt. et Fabr. Lex. * Gruterus non improbabat leetionem *cœnaculo* pro scena, ad Herenn. i. 14. quæ in Codd. nonnullis Gruterianis fuit, et in Lipsiensi quoque et Winkleriano reperitur. Verba hæc sunt: Mimus quidam Accium poëtam nominatim compellavit (h. e. perstrinxit: v. compellare) in scena, pro quo est, ut dixi, in Codd. plerisque *cœnaculo.*

Cœnum. convicii genus. Sext. 11. Dom. 18. Att. ii. 21. Pompeius oblitus *cœno.*

Coëo. ad Div. v. 19. Phil. ii. 10. *coire* societatem. Sen. p. R. 7. cum hoc tu *coire*, sc. societatem de re mala. cf. Cluent. 54. Si quis *coisset*, sc. ob rem malam.

Cœpi, instituo, decerno. Verr. ii. 38. *cœpit* vendere, et vendidisset &c.

Coërator. Leg. iii. 4. pro curator antique. Male laudat Nizolius *coërarius*; quæ vox nihili est. Ibidem est *coërare* pro curare.

Coërceo, complector, contineo. Nat. D. ii. 22. omnia complexu suo *coërcet*, et continet.

Cœtus, de conventu judicum, vulgo sessionem dicunt. Herenn. iv. 36. si primo *cœtu* condemnassetis.

Cogere. seq. ut Verr. iii. 16. *cogitur*, ut decernat. * exigere. Att. i. 12. *cogere* pecunias. * de Fin. iii. 2. dum senatus *cogeretur.* Phil. i. 5. acerbe in senatum *cogebar* sc. minis, pignoribus captis &c. * Or. ii. 29. *Cogi* dicuntur, quos commovendis πάθεσιν orator adducit, quo vult. * Nat. D. iii. 13. *cogi* potest, h. e. effici, concludi. * Or. ii. 33. Se jus civile quod nunc diffusum et dissipatum esset, in certa genera *coacturum.* * de periodo eleganter Or. 68. ne infinite feratur, sed—numero *coacta* debet insistere (oratio.)

Cogitare. Att. x. 10. contra alicujus rationes *cogitare.* ibid. xiv. 13. Si amabiliter in me *cogitare* vis. Agr. ii. 24. *cogitare* cum animis potestis.

Cogitatio, spes. Deiot. 2. venerunt non sine aliqua spe et *cogitatione*. * Tusc. iv. 11. *cogitatione* inter se differunt, re quidem copulata sunt, pro quo barbari philosophi, idea, abstractione, præcisione, non autem extra mentem. * Rosc. Am. 24. malæ *cogitationes*, bœses Gewissen. * Commentatio oratoris. Or. i. 33. 34. in quotidianis *cogitationibus.* MSS. et Edd. Vett. concitationibus: unde Manutius fecit commentationibus, Pearcius exercitationibus: sed præter rem. *Cogitationes* et concitationes sæpe confunduntur a librariis. vid. v. c. Gruter. et i. Gronov. ad Auct. ad Her. iii. 16. *Cogitationes* autem quare non pro commentationibus dici possint, non video, cum *cogitare* et meditari pro exercitatione uti dicatur. c. 61. meditando perfecit Demosthenes, &c. h. e. exercitatione. Sic meditatio belli est,

præparatio ad bellum. Eodem fere sensu *cogitatio* est apud Vitruvium. Hæc ex prolusione de libris Cic. de Oratore a. 1736. edita, in qua obiter Pearcianas quasdam conjecturas rejecimus. Livius xxxv. 28. clare *cogitationes* vocat exercitationes Philopœmenis in comparando usu militaris rei, quoad animo peraguntur.

Cognatio. Div. ii. 14. 15. naturæ *cognatio*, est συμπάθεια Philosophorum. v. Ind. Gr. συμπάθεια. * ibid. 69. qua naturali *cognatione* thesaurus cum somniis jungitur. * conjunctio, cum unum implicatum est alteri, ut sine eo consistere satis non possit. Arch. 1. studia humanitatis quadam *cognatione* inter se continentur. * Div. i. 30. Deorum *cognatione* teneri. * elegans illud est Sull. 20. numquam sibi *cognationem* cum prædiis esse existimavit suis: h. e. numquam ita amavit prædia sua, ut ea nollet vendere, si res postularet. Melius hæc intelliges ex Catil. ii. 8.

Cognatus. Or. iii. 51. *Cognatum* mentibus nostris, est res natura menti humanæ ita conveniens, ut ea moveatur, inter quam adeo et mentem nostram est quædam συμπάθεια.

Cognitio. ad Capitonem l. xvi. ad Att. ep. 16. Consulibus *cognitionem* dedit. h. e. *cognitionis* genus illud, quod juri ordinario, h. e. quæstioni, opponitur, quæ fit ex legibus per certos magistratus. Nam *cognitio* fit extra ordinem ab eo, qui extra ordinem constitutus est, ut rem cognoscat, ut docent Salmas. de mod. Usur. c. iii. p. 111. sqq. et Græv. in Animadv. ad Sigon. de Judic. ii. 4. Cæterum, cum *cognoscere* etiam dicatur de ordinario jure, quod nemo in dubium vocare potest, aut vocavit, non video, quare non et *cognitio* proprie sit communis ordinariis et extraordinariis causis, et abusu demum sit, et per ellipsin quandam, ad extraordinarias traducta. Sic Suet. Claud. 12. *cognitionibus* magistratuum tamquam consiliarius interfuit. cf. Tib. 33. item apud ipsum Cic. Brut. 22. cum dies *cognitionis* esset, pro die judicii et ejus quidem ordinarii. Verr. ii. 25. de judicio de falso: ne qua ipsius *cognitio*, absente illo, de existimatione ejus constitueretur. Sic et *cognoscere* interdum simpliciter de causa extraordinaria dicitur, ut Verr. ii. 13. se *cogniturum* &c. de rebus extraordinariis accipe etiam Agr. ii. 22. *cognitionem* agrorum, h. e. de agris: et ibid. 21. *cognitionem* decemvirum. * notio, Leg. ii. 19. quod positum est in una *cognitione*, id in infinita dispartiuntur. * notitia, Nat. D. i. 17. innatæ *cognitiones* Deorum.

Cognitor, 1) est, qui nobis testis est, esse nos eos, quos dicimus esse, et confirmat nos sibi *cognitos* esse. Verr. i. 5. civem Romanum, qui *cognitores* honestos daret, sublatum esse in crucem. Verr. v. 65. *cognitorem* locupletem dare. ibid. non semper cum *cognitoribus* esse possunt. Jam 2) quia hujusmodi homines sunt ei, cujus *cognitores* sunt, auctores et defensores, *cognitores* etiam dicuntur auctores et defensores. Sic Cat. iv. 5. auctor et *cognitor* sententiæ, dicitur, qui se ejus sententiæ profitetur auctorem. in Cæcil. 4. *cognitorem* juris sui. Harusp. Resp. 21. cum in me *cognitorem* illarum rerum omnium, illa flamma illorum temporum conjiciebatur. res illæ sunt, ut ex contextu patet, auctoritas senatus, consensio bonorum, status Italiæ. harum rerum et auctor et defensor Cicero fuerat in consulatu. in Cæcil. 4. me *cognitorem* juris sui &c. Hinc 3) inprimis *cognitor* dicitur, qui præsentis causam in controversia civili agit, quemadmodum absentis procurator. Verr. ii. 43. *cognitorem* adscribit Sthenio. i. e. adscribit in litteris publ. quis *cognitor* Sthenii fuerit, quis ejus causam egerit. Cæcin. 5. *cognitor* viduarum. Rosc. Com. 11. me *cognitorem* dedisti. vide de hoc verbo accuratissime disputantem J. Fr. Gronov. de Sest. iv. 3. 4. Verr. iii. 34. Æschrio et Docimus mariti Pippæ et Tertiæ quibuscum rem Verres habebat, bona cum maritorum pace, qui uxorum nomine conduxerant decumas quarundam civitatum, *cognitores* uxorum dicuntur. Veniunt Herbitam duo Prætoris æmuli non molesti, muliercularum teterrimarum improbissimi *cognitores*: incipiunt postulare, poscere, minari. Apertum est *cognitores* dici, quia uxorum res agebant, earumque nomine decumas exigebant, adeoque *cognitorem* dici etiam, cujus opera in rebus nostris quibuscunque utimur. Eodem modo ibid. 60. Apronius *cognitor* Verris dicitur, quia, quas decumas redemerat, Verri redemerat, et ejus nomine exigebat.

Cognitus. Brut. 25. homo per se *cognitus*, opponitur nobili, qui propter majores nobiles notum nomen habet: homo novus.

Cognominatus. Part. 15. *cognominata* verba. Sed Brutus corrigit *coagmentata*.

Cognoscere. ad Div. i. 9. fidem *cognosse* hominum non ita magna mercede; idem quod spectare, ut *cognitus* idem est, qui spectatus. v. spect. * Verr. i. 5. cum eum Syracusis amplius centum cives Rom. *cognoscerent*, h. e. di-

legiorum mentio. Sed deinde etiam de honestioribus dicitur, ut *Collegium* Consulum, Prætorum &c. Frag. Corn. i. Tot sunt Cornelii, ut jam etiam *collegium* constitutum sit. ad Div. viii. 12. *collegium* tentavit, i. e. *collegam*.

Colligare. Phil. xi. 11. *colligavimus* Brutum in Græcia. * Or. 34. uno libro *colligavit*. * Nat. D. i. 4. omnes inter se aptæ *colligatæque* videntur.

Colligatio, conjunctio. Off. i. 17. arctior *colligatio* est societatis propinquorum. * Div. i. 56. *colligatio* causarum. Fat. 14. omnia naturali *colligatione* fiunt. Hæc *colligatio* est nexus causarum efficientium et effectuum, quem hodie dicunt.

Colligere, comparare. Qu. Fr. i. 1. 14. omnium laudem undique *colligere*. ibid. ii. 16. *colligere* gratiam dignitatemque. ad Div. ii. 16. *collectam* gratiam effundere. * Att. viii. 9. metuo, ne omnis hæc clementia ad unam illam crudelitatem *colligatur*. * ad Div. v. 18. *colligere* se dicuntur, qui a magna animi perturbatione ad tranquillitatem redeunt. Dom. 33. * ad Div. iv. 3. cum accuratissime monuisti senatum, *collectis* omnibus bellis civilibus. h. e. commemoratis ex ordine. Inv. i. 1. *colligo* animo veteres civitatum maximarum calamitates: i. e. revoco omnes in animum.

Collimare. Fin. iii. 6. Si cui sit propositum *collimare* hastam aliquo aut sagittam. in quo est, hastam dirigere aliquo, sed est etiam ubi significat scopum attingere et ferire. ut Div. ii. 59. quis est enim, qui totum diem jaculans, non aliquando *collimet*.

Collocare. ad Div. ii. 13. *collocare* rem militarem, est omnia constituere, apparare, quæ ad rei militaris necessitatem utilitatemque pertinent. Similiter Or. iii. 8. *collocare* nuptias a poëta dicitur pro contrahere, sc. per sponsalia. v. Cujac. Obs. xi. 15. * *collocare* se alicubi dicuntur, qui domicilium alicubi constituunt sibi fortunarumque suarum sedem. Fin. v. 2. de Attico: Ita se Athenis *collocavit*, ut sit pene unus ex Atticis. Phil. ii. 39. *collocatos* in agro Campano mimos. * *collocare* pecuniam dicuntur, qui agros aut metalla emunt, aut fœnori dant. vid. v. c. Manil. 7. Off. ii. 12. Cæcin. 4. nostri, sein Geld anlegen. Unde eleganter Cicero sæpe hac dicendi forma utitur, beneficium *collocare*. Phil. iii. 2. *collocare* patrimonium in salute reipubl. i. e. impendere in salutem reipubl. quæ pecunia non perit. Hinc ductum etiam illud Verr. v. 14. ædilitas recte *collocuta*. * pro eo, apud nos dicimus, einquartieren. unde variæ formæ ducuntur. Verr. i. 24. comites ejus item apud ceteros hospites *collocantur*. Tusc. v. 1. totos se in optimo vitæ statu *collocarent*. Cœl. 20. se in meretricia vita *collocavit*. Off. i. 44. *collocare* se totum in cognitione et scientia.

Collocupletare. Her. ii. 18. sed ibi variant libri quidam scr. et edd. Sed est etiam c. 29.

Collybus. Att. xii. 6. in *collybo* est detrimenti satis. Verr. iii. 78. deductiones fieri solebant primum pro spectatione et *collybo*, (h. e. permutatione pecuniæ, l'agio)—nam *collybus* esse qui potest, cum omnes utantur eodem genere nummorum.

Color. ornamenta orationis. Qu. Fr. ii. 15. pingam *coloribus* tuis, penicillo meo. Orat. iii. 25. ornatur oratio genere primum et quasi *colore* quodam et succo suo. Sic ibid. 52. *color* orationis oriri dicitur e tribus generibus, sublimi, medio et tenui. * Brut. 44. veritatis *color*. ibid. 46. urbanitatis *color*.

Coloratus. Br. 46. oratio urbanitate *colorata*.

Columna. Sext. 8. adhærescere ad *columnam*. *Columna* Menia in foro fuit, ad quam triumviri capitales de furibus et servis supplicia sumebant, uti Asconius tradit, ad Divin. in Cæcil. 16. adde, et de debitoribus, qui satisfacere non possent, qui sunt furibus simillimi. Nam h. l. quidem de obærato sermonem esse nullum est dubium. cf. inprimis Cluent. 13. ubi de Q. Manilio IIIviro capitali: Ex petulanti atque improbo scurra, in discordiis civitatis, ad eam *columnam*, ad quam multorum conviciis deductus fuerat, cum suffragiis populi pervenit. v. ibi Manut. Adhærescere ad *columnam* igitur est, propter æs alienum ad *columnam* Meniam deduci, nec solvere debitum posse: allegoria ducta ab his, qui in *columnis* maritimis adhærescunt, h. e. ad eas illisi naufragium faciunt.

Columnarium. Att. xiii. 6. *columnarium* vide, ne nullum debeamus: quamquam mihi videor audisse a Camillo commutatam esse legem. Est autem vectigal, quod solvitur pro *columnis* singulis, institutum, ut videtur, lege sumtuaria Cæsaris, quod nimii sumtus in *columnis* fierent. vid. Burman. de vectig. R. p. 205.

Columnarius, ad Divers. viii. 9. Nolo te putare Favonium a *columnariis* præteritum esse. Optimus quisque eum non fecit. Apparet, fuisse de plebe homines, nullius pretii, iique aut propter-

tur *commentari*. * particip. *commentatus*, passive Brut. 88. sua *commentata* et scripta.

Commentariolus. Fin. iv. 4. ne necesse sit iisdem de rebus semper quasi dictata decantare, neque a *commentariolis* suis discedere. h. e. a libellis, in quos præcepta de philosophia memoriæ causa congessimus.

Commentarius. Rabir. Perd. 5. *Commentarii* regum, sunt libri, in quibus leges &c. regum scriptæ sunt, ut illa constitutio de judicando perduelle. Sed *Commentarii* in genere sunt libri, in quibus memoriæ causa res perscribimus quascunque, unde de tabulis acceptorum et expensorum, de tabulis Censoriis, libris Pontificum sæpe dicitur.

Commentatio pro meditatione et exercitatione, v. *commentari*. Tusc. ii. 18. Or. i. 33. Tusc. i. 30. extr. *commentatio* mortis. ibid. iii. 16. *commentatio* parendi.

Commeo. Nat. D. i. 11. animum esse per naturam rerum omnem intentum et *commeantem*.

Commercium. Verr. iii. 40. *commercium* in eo agro Panormitanis non est: pro potestate emendi agros: cf. ii. 50.

Commetiri. Inv. i. 26. *commetiri* cum tempore, h. e. comparare.

Comminui. Att. iv. 3. re familiari *comminui*. * Off. ii. 11. quem C. Lælius prætor fregit et *comminuit*. * notabilis est etiam hæc forma, ad Div xiii. 12. non ut aliquid de commendatione illa *comminuam*.

Commisceo. Nat. D. ii. 51. *commiscendorum* corporum libido.

Commissio. Att. xvi. 5. *commissione* Græcorum frequentiam non fuisse: sunt ludi Græci, certamina Græcorum in quibus Græci homines, aut certe habitu Græco *committuntur*. Itaque pergit Cicero: quod quidem me minime fefellit. Scis enim, quid ego de Græcis ludis existimem. conf. ibid. xv. 26.

Commissura. Nat. D. ii. 55. *Commissuræ* ossium &c.

Committere. Fin. iii. 2. ludis *commissis*: i. e. cœptis. * Simpliciter pro scelus *committere*. Rosc. Am. 20. cum verisimile erit aliquem *commisisse*. * Cluent. 37. *committere* multam, pro facere, quo multa dignus fias &c. Hinc sæpe dicitur pro eo, quod nos dicimus: es versehen. ut Verr. i. 43. nemo *committeret*. * Rosc. Am. 5. *committitur* judicium inter sicarios, pro habetur. ducto tropo a pugna, quæ *committi* dicitur. * Sich wohin wagen. Rosc. A. 23. *committere* se in conclave. Verr. ii. 4. *committere* se in conspectum populi. Sext. 54. se theatro populoque Rom. *commiserit*. * Elegans est etiam hæc ratio. Verr. i. 32. *committere* incommoda sua legibus et judiciis. h. e. non ipsum vindicare, sed judicio persequi injurias suas. * Est etiam pro perdere, cum *committimus*, ut aliquid pereat. Verr. i. 10. ii. 14. hereditas *commissa*, eine Erbschaft, die verfallen ist. Sic Flacc. 21. *commissa* fiducia. ein verfallenes Pfand, hypothecæ *commissæ*, ut est ad Div. xiii. 56. hinc ducitur elegans ratio pro Dom. 57. devotio convicta et *commissa*; cum accidit id, quod voto suscepto a Diis consequi voluimus.

Commodare. Verr. iv. 42. nomen suum alicui ad translationem criminis *commodare*. * pro *accommodare*, ad Div. xiii. 53. ei te *commodes*.

Commode. ad Div. xi. 23. *commode* de aliquo sentire. pro lepide, venuste. Verr. iv. 43. aliquid facete et *commode* dicere.

Commoditas. Inv. i. 25. corporis *commoditas*, i. e. habilitas ad res varias agendas. Rosc. Am. 4. de elegantia orationis: neque satis *commode* me dicere posse intelligo—nam *commoditati* ingenium—est impedimento. Sic de pulchritudine domus acceperim Off. i. 39. ad usum *accommodanda* est ædificandi descriptio: et tamen adhibenda dignitatis *commoditatisque* diligentia.

Commodum, adv. vix, modo. Att. xiii. 19. *Commodum* discesserat Hilarus. ibid. *commodum* egeram, diligentissime.

Commodum. Fin. v. 21. prima naturæ *commoda*: sunt habilitates propensionesque, quæ primæ se in hominibus exserunt, tanquam studium sciendi, cum hominibus versandi &c. * quod nobis *commodatum* est. Verr. iv. 3. qui forum *commodis* hospitum, non furtis nocentium ornarent. vid. Salmas. de Usur. c. 7. * præmia militum. ad Div. xi. 2. extr. quod de *commodis* veteranorum laturus esset. * opportunitas &c. ad Att. xvi. 2. *commodum* nostrum expectare debet. * *Commodo* videtur adverbialiter poni pro *commode* ad Div. i. 1. in libris, qui habent, quod *commodo* facere possis. Sed alii addunt, reipublicæ, vel intelligunt tuo, quod alibi addit Cicero: ibid. xvi. 1. quod *commodo* valitudinis tuæ fieri possit.

Commodus, mitis, qui nec facile in rebus levibus, nec nimis irascitur. Qu. Fr. i. 1. 13. atque in hoc genere (in irascendo) multo te esse jam *commodiorem* mitioremque nunciant. Partit. 22. res *commodæ* et *incommodæ*.

Commorari. Or. 40. in sententia *commorari*.

Commoratio. quid in rhetoricis? ad Her. iv. 45.

Commotiuncula, levis impetus febrilis, qualis esse solet jam debilitata et fracta febris vi. Att. xii. 11. Atticæ *commotiunculis συμπάσχω*.

Commovere. pro movere. Verr. v. 37. *commovere* castra ex loco aliquo. Qu. Fr. ii. 6. perleviter *commoveri*. h. e. ægrotare. * de philosophis, qui nova *comminiscuntur*. Acad. iv. 6. Philo, dum nova quædam *commovet*, quod ea sustinere vix poterat, quæ contra Academicorum pertinaciam dicebantur et aperte mentitur &c. * Suscipere, moliri. Att. xvi. 15. hæc, quæ *commota* sunt, quorsum evadant: unde *commovere* se dicuntur, qui aliquid moliuntur. Catil. i. 2. ne *commovere* te contra rempublicam possis. * *Commoveri* cum de animo dicitur, tribus modis sumitur; primo, cum refertur ad ingenium, est, rationibus quibusdam eo perduci, ut aliquid verum falsumve putemus. deinde, cum de perturbationibus animi, quæ et *commotiones* animi appellantur, dicitur, plerumque certum aliquod *commotionis* genus indicat: ut, morte alicujus *commoveri*, pro terreri, aut tristitia affici. Ad voluntatem denique ubi refertur, significat, certis de causis nobis aliquid esse constitutum. Exempla pauca adjecimus: Arch. 5. Unius nominis litura se *commotum* dixerit: i. e. propter unam lituram sibi tabulas suspectas esse. Muren. 19. *commovebar* ludis Antonii: timorem afferebant, ne mihi nocerent in petitione. * Or. ii. 5. Græcarum disputationum memoriam *commoverat*: h. e. instauraret, revocarat. * Or. i. 25. ingenium arte *commovere*, pro augere, acuere. * evertere, refellere, confutare. Or. ii. 51. Si convellere adoriamur ea, quæ *commoveri* non possunt.

Communico. ad Div. i. 7. Non solum a me provocatus, sed etiam sua sponte de te *communicare* solet: ad me referre, deliberare. Acad. iv. 1. itaque privabo illum potius debito testimonio, quam id cum mea laude *communicem*. Or. i. 15. *communicare* cum aliquo, pro consulere aliquem. Rosc. Am. 40. 49. res et ratio cum aliquo *communicari* dicitur, quem socium in commodis aut negotiis sumimus. ad Div. xv. 21. inimicitias mecum *communicasti*. i. inimicos meos pro tuis habuisti.

Communis, vulgaris. quoad quæ omnibus *communia* sunt, vulgaria habentur, et adeo contemnuntur. ad Div. i. 9. abhorrent a præceptis *communibus*. ibid. vii. 1. *communes* mimos spectarent semisomni. * Or. 33. *commune* judicium, de judicio populi. Dom. 18. *communia* tempora, quæ ad universam rempublicam pertinent. Balb. 5. *communis* imperii fines, i. e. nostri, Rom. Sext. 1. *communis* libertas. ibid. 6. *communem* salutem reficere. Planc. 14. *communis* ille sensus in aliis fortasse latuit. h. e. aliis fortasse dissimularunt dolorem, qui ad omnes pertinebat. Or. iii. 29. quid in *communi* mente quasi impressum sit, est notio confusa, quam omnes habent, et quam evolvit philosophus. Pis. 40. *communis* salutatio: h. e. qua in omnes utimur, etiam ignotos. Or. ii. 77. *commune* exordium, quod multis orationibus præmitti potest, et est in vitio. ibid. 17. *communes* literæ, sunt artes liberales, quibus omnes operam dare solent. Orat. iii. 27. locus *communis* dicitur a rhetoribus, qui rem omnem ad genus refert, adeoque ad omnes formas pertinet. at Verr. ii. 46. est locus publicus, ut forum, theatrum, porticus &c. Phil. ii. 4. homo vitæ *communis* ignarus, ein Mensch, der nicht zu leben weiss, ut nos dicimus, qui nescit, quæ omnibus, etiam inimicis, officia tribuenda sint, et vulgo tribuantur. Or. i. 49. versatus in causis forensibus atque *communibus*. Tironum causa monendum est, *communia* dici, quæ ad plures pertinent, adeoque *communia* dici posse etiam quæ vulgaria alias dicuntur, ut supra notamus. Quid enim sunt *communia* præcepta, a quibus Ciceronis de Oratore libri abhorrent, nisi vulgaria, quæ in vulgaribus rhetoricis libellis occurrunt? Est tamen etiam aliquid inter vulgaria et *communia* discriminis. Vulgaria dicimus, quæ *communia* sunt omnibus, sed ita, ut hoc ipso verbo contemtum eorum significemus. *Communia* autem et ipsa ad plures, atque adeo ad omnes pertinent, sed sine contemtu. Sic dicimus *communem* sensum, *communem* rationem, *communia* præcepta, *communia* mala, vitium *commune*, sed simpliciter respicimus ad id, quod ad plures aut ad omnes pertinet. * *communia* omnia habent significationem amicitiæ. ad Div. v. 21. nam tecum mihi esse *communia* omnia, ita quæ opto contingant, ut vehementer velim: ita locum bene constituit Grævius. Sed sensus est: tibi amicissimus et familiarissimus esse cupio. * Verr. ii. 46. 63. *Commune* Siciliæ, i. e. universam Siciliam. Verr. i. 38. *commune* Milyadum. vid. de hac forma Heins. ad Ovid. Met. xii. 7.

Communio. Mil. 36. bona, fortunas meas ac liberorum meorum in *commu*-

comperisse risus causa dicerent. v. Casaub. ad h. l.

Competitrix. Mur. 19. habui scenam *competitricem*. Eleganter. Antonius scenam argentatam in ludis dederat, collega Ciceronis in ædilitate. hinc metuebat Cicero, ne scena illa plus apud populum in petitione valeret, quam ipse, et scena petere consulatum pro Antonio videbatur.

Compilare. Mur. 11. sapientiam ab ipsis *compilavit*.

Compingi, coërceri, includi. Or. i. 11. in judicium et conciunculas tamquam in pistrinum aliquod detrudi et *compingi*. Attic. viii. 1. Picenum amiserat culpa sua, in Apuliam se *compegerat*.

Compitalia. Att. ii. 3.

Compitalitius dies, Att. vii. 7. ludi *compitalitii*, Pison. 4. solemnia, quæ in compitis agebantur.

Complecti ad Div. ii. 6. Si *complecti* hominem volueris. ibid. 8. da te homini: *complectetur*, mihi crede. cf. ibid. 13. dicitur de his, qui aliquem in amicos recipiunt, et liberaliter, beneficeque tractant. Hinc Læl. 15. fortuna quos *complexa* est. item Phil. v. 16. causam eam *complexus* est, pro ad eas partes accessit. * in agricultura et re hortensi *complecti* terram dicitur eleganter de plantis, quæ convalescunt, adhærescunt, comprehendunt, bekleiben. hinc ductum videtur hoc Tusc. ii. 4. cum philosophia idoneam *complexa* est naturam. sequitur insedit. * pro concludere in syllogismo est Invent. i. 40. quemadmodum ipsa conclusio dicitur *complexio*. ubi vid. * Tusc. i. 22. Deum cogitatione *complecti* non possumus, wir können uns GOtt nicht vorstellen. * ad Div. vi. 6. literis *complecti*. de re aliqua scribere, de poëtis et historicis. * Att. ii. 6. Sic *complexus* sum otium, ut ab eo divelli non possim. sic delector, sic frui cupio otio. * consequi. ad Div. x. 12. eam facultatem habes maximam, quam cum *complexus* es, tene. * adjungere. Pis. 31. *complecteris* amplissimos viros ad tuum scelus. * passive est Tusc. v. 14. in eo genere, quo vita beata *complectitur*. ubi vid. Davis. Sic Rosc. Am. 13. quo uno scelere omnia scelera *complexa* esse videantur.

Complementum. Or. 69. *complementa* numerorum, sunt verba inania, quæ inferciuntur periodis, ut eo numerosior cadat oratio, ut Asiatici facere solebant.

Complere pro absolvere, ut Græci πληρῶσαι Inv. ii. 56. extr.

Completus, plenus. Verr. v. 57. *completus* mercatorum carcer.

Complexio. ad Herenn. iv. 14. est genus figuræ, dictum inde, quod duo genera exornandi *complectitur*, ut ibi ostenditur. ibid. est de contractione duarum literarum in unam. * Inv. i. 34. ponitur pro conclusione syllogismi, quæ inde *complexio* dicitur, quia propositionis et assumtionis conceptus non communes *complectitur*. * genus argumenti, quod dilemma dicunt alio nomine. Inv. i. 29. *complexio* est, in qua utrum concesseris, reprehenditur ad hunc modum: si improbus est, cur uteris, sin probus, cur accusas. * Or. iii. 47. verborum *complexio*, est periodus. Sed Phil. ii. 37. mira verborum *complexio*, est mira loquendi ratio. * Copia. Tusc. v. 10. cumulata bonorum *complexio*.

Complexus. Tusc. iii. 20. *complexus* corporum, de coitu. Catil. ii. 10. de *complexu* ac sinu, sunt familiarissimi cujusque. vid. Græv. ad h. l. Nat. D. ii. 40. restat ultimus et omnia cingens et coërcens cœli *complexus*: i. e. ambitus, et est periphrasis cœli, quia omnia complectitur et ambit.

Complicare epistolam, Qu. Fr. iii. 1. 5. Off. iii. 19. evolvere animi sui *complicatam* notionem.

Componere. Att. vi. 1. *componere* actiones, dicitur de Juris Consultis, qui formulas actionum (v. actio) excogitant et scribunt. * disponere. Or. i. 31. *componere* inventa. cf. ii. 76. * numerose collocare. Brut. 17. verba *componere*. * comparare. Flacc. 26. *componere* dignitati alicujus suam. * pacem facere. Rosc. Am. 47. ut *componeretur*. * in re gladiatoria dicuntur *componi* gladiatores, qui secum pugnare jubentur. Opt. gen. d. 6. Æschines tanquam Æserninus cum Pacidiano *componitur*. * Conficere. Verr. iv. 16. *compone* hoc, quod postulo: fac, ut hoc confectum et absolutum sit.

Composite. Or. i. 15. *composite* dicere. i. e. disposite, ordine.

Compositio. Fin. iii. 22. sentio me longius esse provectum—Verum admirabilis *compositio* disciplinæ, incredibilisque rerum traxit ordo. *Compositio* est, quem vulgo vocant nexum, ordinem systematicum, der Zusammenhang. * Dicitur eleganter de gladiatoribus, cum deliguntur, qui inter se pugnent, quod et comparare dicitur, quia comparantur inter se, qui sint pares. Horat. Threx est Gallina Syro par. ad Div. ii. 8. ut mihi gladiatorum *compositiones* mitteres. * pax fœdere, aut quacumque decisione conciliata.

nem, ut vinci possent, habebant. * largitio. Qu. Fr. i. 1. 2. nullius pecuniæ *conditione* ab integritate deduci. Manil. 33. quibus *conditionibus*, quibus jacturis homines in provincias proficiscantur. Ita scilicet capio: nam *conditio* ponitur pro eo, quod est in *conditione*. J. Fr. Gronovius autem de Sest. iv. 4. extr. pactiones, cautionibus et syngraphis factas, interpretatur: sed addit: promissa pecunia vel gratia. * Similis usus hujus vocis est, cum ponitur pro nuptiis, quia fiunt sub *conditione* dotis: s. pro femina, quam uxorem ducimus dotis ratione habita, eine Mariage. Læl. 10. uxoria *conditio*. Phil. ii. 38. filiam ejus, sororem tuam, ejecisti, alia *conditione* quæsita, et ante perspecta. ad q. l. v. Abram. et Græv. * Hinc deinde simpliciter dicitur, de feminis et viris, quibuscum concumbitur, etiam extra conjugium. Cœl. 15. Clodia dicitur *conditiones* legere, h. e. adolescentes, viros, quibuscum cubet. ubi vid. Abram. cf. Gron. Obs. i. 6. et Græv. ad Sueton. Aug. 69. conf. perspicere. * Flacc. 10. tamen in *conditione* atque exemplo pertimescenda videantur. v. not. Mur. 28. iniquam legem judices, et miseram *conditionem* instituet periculis hominum. Catil. ii. 7. *conditionem* miseram non modo administrandæ, sed etiam conservandæ reip. et sic sæpissime *conditio* dicitur. * Rab. Perd. 5. *conditio* et exspectatio. ibi *conditio* est, quam philosophi possibilitatem dicant. cum aliquis est eo loco, statu &c. ut ei aliquid accidere possit.

Conditio. Nat. D. ii. 58. *conditiones* ciborum.

Condonare, donare, tradere in potestatem alterius. Dom. 23. cum alteri totam Achaiam—bona ei civium *condonares*. Agr. ii. 15. regna decemvirorum ditioni, judicio potestatique *condonata* esse dico. ibid. 6. *condonari* certis hominibus omnia. Phil. ii. 27. *condonabantur* apothecæ hominibus nequissimis. Phil. v. 3. agitur, utrum M. Antonio facultas detur—agrorum suis latronibus *condonandi*. ad q. l. Ferrarius idoneis auctoritatibus hoc genus loquendi: agrorum *condonandi* pro *condonandorum* defendit. cf. Drak. ad Liv. xxv. 23. * Hinc ducitur elegans ratio, cum *condonare* dicitur v. c. pro condemnare, ita uti dedere, ac pro omni actione, qua quis homo, aut res aliqua, in potestatem alterius venit. Hujus generis exempla hæc sunt: Verr. i. 41. *condonare* alicui hereditatem, de prætore, qui alicui hereditatem decernit præter jus. Cœl. 32. ne patiamini M. Cœlium libidini muliebri *condonatum*: i. e. damnatum in mulieris gratiam. fr. pro Scauro: ut M. Æmilius—vanissimæ genti, et prope dicam, pellitis testibus, *condonetur*. v. Gron. Sestert. iv. 9. extr. * Sed etiam in bonam partem dicitur, pro absolvere. Cluent. 39. non sibi ac defensioni suæ *condonatum* esse Oppianicum. * *condonare* aliquem alicui eleganter, est pro ignoscere alicui in alterius gratiam, uti concedere, de quo supra. Ligar. 12. *condonare* aliquem reipubl. it. Phil. v. 18. inimicitias reip. *condonare*, pro omittere inimicitias, quia salus reip. ita postulat.

Condonatio. Act. i. in Verr. 4. in jure dicundo bonorum possessionumque contra omnium instituta addictio et *condonatio*. v. *condonare*.

Conducere, pro redimere, opponitur locare. Div. ii. 21. qui columnam de Cotta et Torquato *conduxerat* faciendam. Sic apud Phædrum Simonides carmen *conduxisse*, certa mercede, dicitur.

Conductio. Act. i. in Verr. 6. *conductio* renunciata est. ante dicta est pactio et conditio. * Inv. i. 4. *conductio* est cum propositio et assumtio in conclusione conjunguntur.

Conductor, redemtor. ad Q. Fr. iii. 1. 2.

Confatalis. Fat. 13.

Confectio. Flacc. 9. *confectio* tributi, exactio. Div. i. 51. *confectio* materiæ, est usus materiæ ad res ex ea conficiendas. Partit. 7. *confectio* memoriæ. i. e. opus memoriæ.

Confector belli ad Div. x. 20. * qui perdit, absumit. N. D. ii. 15. ignis est *confector* et consumtor omnium.

Conferre, de discente. Læl. 1. me ad pontificem Scævolam *contuli*. * Planc. 14. *conferantur* multa in eum. ibid. aliorum dicta in me *conferuntur*: h. e. mihi tribuuntur, tamquam à me profecta. * Verr. iii. 12. *conferre* capita, est clanculum deliberantium. * Or. iii. 61. *conferre* causam in tempus, h. e. in causa dicenda se accommodare ad temporis rationes. * Verr. v. 30. supplicia —ad tuum non ad populi Romani tempus *conferes?* h. e. sumes tibi supplicia, cum tibi placuerit, non cum utilitas reip. postulat. * Planc. 19. non possum magis pedem *conferre*, ut aiunt, aut propius accedere. * Lig. 1. orationem ad misericordiam *conferre*, est abstinere a defensione, et uti deprecatione, loco defensionis. * convertere. Sull. 14. Vos me ab omnibus cogitationibus ad salutem reipubl. *contulistis*. Sed Grævius legendum censebat ex

Pal. 9. convertistis, præter necessitatem. Nam *conferre* Ciceroni dici pro convertere, cum illud docet, quod antea proposuimus ex Ligar. 1. orationem ad misericordiam *conferre:* in quo commode *conferre* per convertere explices: sed etiam hæc: Marcell. 6. Dii spem salutis ad clementiam victoris et sapientiam *contulerunt*. Phil. xii. 3. *conferre* se in salutem reipubl. Off. iii. 20. ex homine se *conferet* in belluam. ut Ovid. Met. xii. 145. corpus Deus æquoris altam contulit in volucrem. * ad Att. xiii. 12. rem ad me esse *collatam*, pro delatam, nempe ad arbitrium meum, ut de ea constituam. * Att. xiii. 19. Academica cum Catulo, Lucullo, Hortensio *contuleram*. * deliberare ad Att. xvi. 3. coram hoc *conferemus*, atque de hoc deliberabimus.

Confertus. Tusc. iii. 19. liber *confertus* voluptatibus: h. e. in quo de nulla re, nisi de voluptatibus, agitur, s. in quo multa de voluptate disputatio est.

Confessus, passive. Verr. iii. 56. res *confessa*.

Conficiens. Flacc. 19. civitas *conficientissima* literarum: diligenter referens omnia in literas.

Conficio, facio, Verr. iv. 45. *conficere* sacra. * efficio. Partit. 26. causa *conficiens*. Inv. i. 55. mitem *conficere*. * interficio. Mil. 14. sica illius me pene *confecit*. * absumo. Sext. 51. ornamenta equestris ordinis *confecit*. * comparare, cogere. Flacc. 9. *conficiendæ* pecuniæ ratio. * Quinct. 15. præconis vox prædicat, et pretium *conficit*, definit. * Att. xiii. 18. *conficiamus* hortos: i. e. negotium de hortis.

Confidens in malam partem dicitur consuetudine, fidens in bonam. Tusc. iii. 7.

Confieri. ad Div. iv. 5. per quos consolatio *confieri* debet. v. Græv. et Oudendorp. ad Sueton. Cæs. 20. Heins. ad Virgil. Æn. iv. 116.

Configo. Har. Resp. 5. ducentis *confixus* SCtis: in quem SCta facta sunt. cf. Phil. xii. 7. * Phil. vii. 2. cogitationes in reipubl. salute *configere*, pro defigere. v. et *confixum*.

Confirmare. Quinct. 11. cum te ipse *confirmasses:* h. e. cum, quantumvis obstrepente pudore, aliisque dubitationibus, tamen statuisses fortis esse, et appellare hominem de pecunia. * animum addere. ibid. 25. tum mihi Roscius—*confirmandi* mei causa dixit. * Fin. v. 32. iste locus tibi est *confirmandus*.

Confirmatus, certus, vel valde probabilis ac credibilis. Inv. ii. 11. quod eo *confirmatius* erit.

Confirmatio, institutio. Arch. 7. cum ad naturam eximiam atque illustrem accesserit ratio quædam *confirmatioque* doctrinæ: pro quo cum aliis, uti Grævio, edidimus conformatio doctrinæ. v. not. Fin. v. 6. inventa vitæ via est *confirmatioque* omnium officiorum: sed et hic prætulerim, quod alii malunt, *conformatio*.

Confirmator. qui confirmavit promisitque aliquid. Cluent. 26. sequester et *confirmator* pecuniæ.

Confisio. Tusc. iv. 37. *confisio* animi.

Confiteri. Leg. ii. 12. *confitendarum* religionum facultas.

Confixum facere. Or. ii. 62. e Lucilio: est genus cibi e concisis carnis frustulis: fricassé.

Conflagrare. Verr. i. 15. invidia *conflagrasses*.

Conflare. Verr. ii. 29. *conflare* in se crimen. Ligar. 12. consensus conspirans et pene *conflatus*. * Sext. 30. *conflare* pecuniam: quod merito suspectum Lambino et Grævio.

Conflictari. Verr. iii. 28. iniquissimis verbis, iniquissimis recuperatoribus, *conflictari* malebant. den Process fuhren. * Leg. i. 11. eadem superstitione *conflictantur* sc. tamquam morbo aliquo animi. Nam de morbis gravibus eleganter *conflictari* dicitur. ad Div. vi. 13. a quibus se diu molestiis *conflictatum* putat.

Conflictio. comparatio. Partit. 16. 29.

Confligo. comparo. Inv. ii. 43. factum adversarii cum scripto *confligere*.

Confluo. Inv. i. 4. *confluit* ad eos laus. Tusc. ii. 2. si ad hæc studia plures *confluxerint*.

Conformatio. Orat. 39. *conformatio* sententiæ, pro figura: quo verbo Cicero non utitur: et dicit latius, quam nos in libellis rhetoricis, sc. ut Græci σχήματα: quod intelligi potest e Rutilii Lupi libello de Figuris. cf. Brut. 37. * Top. 5. *conformatio* insignita, est notio. Nat. D. i. 38. talem *conformationem* animi ceteri philosophi motum inanem dicunt, i. e. speciem, visum. * Arch. 7. *conformatio* doctrinæ. v. *confirmatio*.

Conformare. Arch. 1. vox hujus præceptis *conformata*. ib. 6. excellentium virorum cogitatione mentem animumque *conformabam*. Mur. 29. nonnulla in re *conformare* et leviter emendare possum.

Confringere. Verr. i. 5. *confringere* consilia senatoria, pro vi, i. e. pecunia

Conserte, Fat. 14. omnia naturali colligatione *conserte* contexteque fiunt: i. e. naturali connexione causarum.

Conserere. Orat. i. 10. ex jure manu *consertum*. Muren. 14. non ex jure manu *consertum*. Est autem formula veteris juris de vindicationibus in re præsenti, cum vi civili et festucaria utuntur: de qua vide inprimis Gell. noct. Att. xx. 10. et not. ad Mur. 14.

Conservare. Verr. i. 47. voluntatem *conservare* mortuorum: curare ut fiat, s. facere, quod mortui voluerunt. Sic et officium *conservare* sæpe est de officiis. * Balb. 16. majestatem pop. R. comiter *conservanto*: est formula in clausulis fœderum, quæ indicat imperium pop. R. in socium populum. Aliud exemplum est in formula pacis cum Ætolis ap. Liv. xxxviii. 11. ubi vid. Duker.

Conservatio. Off. i. 28. convenientia *conservatioque* naturæ: est, cum facimus ea, quæ naturæ humanæ conveniunt. Similiter *conservatio* officii dicitur.

Consessor. Flacc. 11. *consessores* accusatoris, sunt ejus advocati, et qui in ejus subselliis in judicio sedent.

Consessus. Flacc. 17. *consessu* vestro (sc. judicum) i. e. cum vos in judicio consideretis. Sext. 50. gladiatorum *consessus*. c. 54. gladiatorii *consessus*, sunt ludi gladiatorii.

Consideo. Muren. 8. *consedit* nomen in quæstura. desiit celebrari post quæsturam.

Considerare de re aliqua. ad Div. xiv. 14. Off. iii. 4.

Consideratus. Font. 9. verbum *consideratissimum*. Acad. iv. 19. *considerata* judicia.

Consido. Orat. iii. 5. ibi magna expectatione audiendi *considitur*.

Consignatus. Tusc. i. 24. insitæ et quasi *consignatæ* in animis notiones.

Consilium. Quint. 16. extr. *consilium* capere, cum infinitivo pro gerundio: te *consilium* cepisse, hominis fortunas funditus evertere. * *Consilium* et *Concilium* differunt ita: *Concilium* dicitur de conventu hominum, qui audiendi causa conveniunt, *consilium* de eo, in quo deliberandi causa. v. Gronovius ad Liv. xliv. 2. Hinc Quinct. 1. in *consilio* adsunt. ib. 10. in *consilio* esse. cf. in Cæcil. 4. Verr. ii. 29. * de judicibus, assessoribus ejus, qui judicio sive privato sive publico præest. Hinc Prætor cum *consilio*, imperator cum *consilio* decem legatorum &c. Or. i. 26. *consilium* dimittere. Rabir. Perd. 2. &c. *consilium* publicum, de senatu: sed Rosc. Am. 52. de judicio dicitur. * deliberatio. Verr. i. 9. Cluent. 30. mittere in *consilium*, dicitur, cum is, qui præest judicio, perorata causa jubet judices sententiam ferre. Id fiebat olim post deliberationem communem, cujus vestigium reperies Verr. iii. 12. cujus potestas cum fieret a prætore, in *consilium* mitti judices dicebantur. Ipsi autem judices dicuntur ire in *consilium*. Catil. i. 1. publici *consilii* particeps dicitur, qui interest deliberationibus senatus. Verr. i. 11. Cluent. 20. * publicum *consilium* est etiam decretum senatus. Verr. ii. 5. nulla alia civitas publico *consilio* laudat. * callidum inventum. Nat. D. iii. 6. *consilium* imperatorium. Gr. στρατήγημα. * prudentia, ea facultas animi, cui prudentia inest. Muren. 12. mulieres propter infirmitatem *consilii*.

Consistere. Tusc. ii. 16. sanguis *consistit*. * desinere. Or. i. 1. ambitio *consistit*. * Tusc. i. 23. omnis natura *consistat* oportet. ad Div. vii. 26. διάῤῥοια cœpit *consistere*. * de iis, qui sibi obvii facti *colloquuntur*. Act. i. in Verr. 7. cum hoc *consistit*, hunc amplexatur, jubet sine cura esse. * immorari. Verr. i. 38. in uno nomine *consistam*. Partit. 35. *consistet* in singulis. * Rosc. Am. 52. non modo nulla culpa, sed ne suspicio quædam potuit *consistere*. Cluent. 29. similis in aliis nonnullis suspicio *consistebat*. * non *consistere* dicuntur, qui ita sunt perturbati, ut, quod velint, facere non possint. Verr. i. 3. *consistere* animum non sinunt. Phil. ii. 28. *consistere* mente non posse. Dom. 54. ut neque mens neque lingua *consisteret*. Cluent. 39. non posse *consistere* in dicendo, sc. quia acclamationibus impeditur. Contrarium est in his: Or. 9. qui in forensibus causis præclare possit *consistere*: i. e. bene eas agere. Quint. 24. diffidebam, me animo satis certo et confirmato in hac causa posse *consistere*. Sumtum e re gladiatoria docet Burmann. ad Quintil. Decl. 6. 9. * dicitur et pro tutum esse, Quint. 30. miserum atque infelicem tandem posse *consistere*. * verbum in re talaria. Div. ii. 21. Venerium casu jaci posse, quatuor talis jactis: quadringentis centum Venerios non posse *consistere*. vid. Venerius. * Partit. 29. *consistere* dicitur orator, cum constituit, quomodo causam tractare velit, utrum negare factum, an defendere, unde et status dicitur.

Consociare. in Sen. p. R. 7. ausus es cum A. Gabinio *consociare* consilia pestis meæ.

Consolari. ad Div. iv. 8. *consolari* dolorem alicujus. ibid. vi. 4. *consolari* de re aliqua.

Contractiuncula. Tusc. iii. 34. ægritudo sublata erit mærens: morsus tamen et *contractiunculæ* quædam animi relinquentur.

Contractus, parvus, infirmus, diminutus. Cœl. 31. quæ studia in his jam ætatibus nostris *contractiora* esse debent. ad Div. vii. 31. propter res tuas ita contractas, ut nec caput nec pedes. * brevis. Brut. 31. *contractior* oratio. * susceptus, initus, de negotiis, inprimis pecuniariis. Att. vii. 7. quid sit optimum, male *contractis* rebus, plane video. Sull. 20. ratione magna (sc. pecuniaria) *contracta* cum Mauritaniæ rege. Off. i. 5. rerum *contractarum* fides. Rabir. Post. 9. hoc semel suscepto atque *contracto.* * Leg. ii. 22. quæque in porca *contracta* jura sint. Porca *contracta* esse dicitur, cum aliquid committitur, quod porca immolanda expiandum est, quæ præcidanea dicitur. Davisius laudat Gell. iv. 6. ad q. l. v. Intt. Nam *contrahi* dicuntur, quæ nobis culpa nostra et peccato accidunt et perpetienda sunt. v. et ad Div. x. 18. non suis *contractis,* i. e. peccatis.

Contrahere, de iis, qui societatem in negotio aliquo pecuniario ineunt. Quint. 11. qui cum *contraxisset* (sc. societatem) Tusc. v. 36. qui nihil cum populo *contrahunt,* i. e. nihil agunt, non petunt sc. honores. * Quint. 2. res quemadmodum gesta et *contracta* sit, videte. v. in *contractus* n. 3. * *Contrahi* verba dicuntur, cum in pronunciando ultima vocalis literâ alterius verbi eliditur, propterea, quod sequens verbum a vocali incipit. Or. 45. * continere, opponitur τῷ dissipare. Læl. 7. quæ in rerum natura, totoque mundo constarent, ea *contrahere* amicitiam, dissipare discordiam. * diminuere, frangere. Divin. ii. 58. *contrahi* autem animum Zeno, et quasi labi putat atque concidere, et id ipsum esse dormire. Qu. Fr. i. 1. c. 1. te rogo, ne *contrahas* aut demittas animum. Offic. i. 29. appetitus *contrahendos* sedandosque.

Contrarie. Or. i. 31. *contrarie* scriptum, est in quo repugnantia sunt. at Part. 31. est aliud de eadem re scriptum. Or. ii. 65. verba relata *contrarie* est genus ridiculi, cum ei, qui nos lacessit, eodem modo respondetur. exemplum vid. l. c.

Contrarius. Inv. i. 28. *Contrarium,* quid sit? Tusc. ii. 3. in *contrarias* partes disserere, est in utramque partem. Part. 31. *contraria* scripta vid. in *contrarie.*

Contrectare. Tusc. iii. 15. mente *contrectare* voluptates. Orat. iii. 6. oppressi sumus opinionibus—leviter eruditorum hominum, qui, quæ complecti tota nequeunt, hæc facilius divulsa et quasi discerpta *contrectant.*

Contribuere. Att. xiv. 39. quæstores urbis ad eam rem pecuniam dare, *contribuere,* solvere jubeant.

Contritus. Or. i. 31. præcepta communia et *contrita.* cf. ad Att. xii. 27.

Contubernalis. Ligar. 7. domi una eruditi, *contubernales* militiæ, sunt, qui simul stipendia faciunt, et in castris in eodem tentorio sub eodem decano degunt. v. Veget. ii. 13. Planc. 11. Fuit in Creta postea *contubernalis* Saturnini propinqui sui, miles hujus Q. Metelli. cf. Sull. 15. * Imperatorum autem *contubernales,* sunt adolescentes nobiles, qui in cohorte Prætoria militant, ut, quoniam ea est circa imperatorem, sub ejus oculis sint, cum eo esse, ab eo erudiri in re militari possint, ejus consiliis intersint. Cœl. 30. cum autem paullum roboris accessisset ætati, in Africam profectus est, Q. Pompeio proconsuli *contubernalis.* * Ab his duobus generibus aliæ dicendi rationes ductæ. Sic Brut. 27. L. Gellius Carbonis *contubernalis* in consulatu, dicitur, quia eum sectatus est in consulatu, more adolescentum, qui se ad insignem aliquem virum applicabant, ut ab eo discerent, ejus consiliis de re publica interessent. cf. Sull. 12. Att. xiii. 28. *Contubernalis* Quirini dicitur Cæsar, quem xii. 45. σύνναον ejus vocat, (v. Ind. Gr. in σύνναος) cui, ut Romulo, divini honores tribuebantur. Flacc. 17. *contubernales* Lælii, vocat, quos paullo post hospites dicit. &c.

Contubernium. Planc. 11. ut *contubernii* necessitudo, et adolescentuli pudor postulabat. v. *Contubernalis.* n. 2. et Intt. ad Sueton. Cæs. 2. Vespas. 3. * de vita impudica maris et feminæ extra conjugium. Verr. v. 40. ubi illud *contubernium* muliebris militiæ in illo delicatissimo litore.

Contumacia. Tusc. i. 30. *contumacia* libera, de Socrate.

Contumelia. convicium. Sull. 7. *contumeliam* jacere. * stuprum. Harusp. R. 20. *contumelias* piratarum passus est.

Contundo. vi frango. Att. xii. 44. *contudi* animum et fortasse vici.

Conturbare. decoquere, æs alienum contrahere. Planc. 28. fac me multis debere, et in his Plancio. Utrum igitur me *conturbare* oportet (int. rationes) Q. Fr. ii. 12. nihil esse, quod posthac arcæ nostræ fiducia *conturbaret.* cf. ad Att. iv. 7.

ad Sall. Catil. 6. Jugurth. 85. 9. * Off. iii. 19. digitorum percussione hereditates omnium ad se *convertere*. ubi v. Interpr. Verr. iii. 76. pecuniam publicam domum suam *convertere*, pro avertere.

Convestire. Q. Fr. iii. 1. c. 2. topiarium laudavi, ita omnia *convestivit* hedera. Dom. 38. *convestita* est domus duobus lucis.

Convicium, clamor. ad Div. i. 5. *convicio* jactatus est sc. acclamantium. Arch. 6. aures *convicio* defessæ. Verr. v. 11. convivia cum maximo clamore atque *convicio*. * *Convicium* aurium, eleganter dicitur, cum aures aliquid, tamquam minus suave, repudiant, nec ferre possunt, et nobis tamquam injucunditatem exprobrant. Orat. 48. aliquando, idque sero, *convicio* aurium cum extorta mihi veritas esset, usum loquendi populo concessi, scientiam mihi reservavi. * querela vehementior. Div. xvi. 26. verberavi te cogitationis tacito duntaxat *convicio*. ibid. xii. 25.

Convictus, victus, oppressus. Fin. iii. 1. voluptatem concessuram arbitror, *convictam* superiore libro, dignitati. Flacc. 17. reprehensus, *convictus* fractusque. ibid. 32. bona *convicta*. v. not. Leg. i. 13. fracta et *convicta* secta. Catil. ii. 6. *convictus* conscientia. Cluent. 3. causa prope *convicta* atque damnata est. * Dom. 57. *convicta* et commissa est devotio, dicitur, ut illud alterum: damnari voti. Quir. p. R. 1. ejus devotionis me esse *convictum* &c. * Sull. 30. *convinci* in re aliqua. Sic et Tacit. A. xv. 44.

Convincere, pro vincere. Phil. ii. 4. *convincere* aliquem chirographo. Verr. iii. 72. *convincere* adversarium. * refutare. Tusc. i. 6. quid est negotium pictorum portenta *convincere*. cf. *convictus*. * *convinci* dicuntur, quorum crimina ita manifesta sunt testibus &c. facta, ut negari non possint. Læl. 17. maleficii *convinci*. * docere, docendo vincere et obtinere. Parad. 5. 3. extr. ratio et veritas ipsa *convincit*. Nat. D. iii. 17. sed ut, Stoicos nihil de Diis explicare, *convinceret*.

Convinctus exhibetur in libris quibusdam. Cluent. 5. libido non solum dedecore, sed etiam scelere *convincta*. Sed probandum est, quod alii libri habent, *convicta*, aut potius conjuncta.

Convocare. de vocantibus numero pluribus Agr. iii. extr. ut et conscribere dicitur.

Cooptatio, de lectione in Senatum occurrit, Leg. iii. 12.

Copia pro copiis aliquoties Pompeius in ep. ad Att. viii. 12.

Copulare. Orat. 45. libenter *copulando* verba jungebant, ut sodes, pro, si audes. * Fin. ii. 14. cum præsentibus futura *copulare*. * Verr. ii. 66. *copulati* in jus pervenimus: i. e. una.

Copulatus. Off. i. 17. nihil amabilius, nihil *copulatius* est: sensu activo. Sed quidam Codd. habent *copulantius*, quod Pearcius recepit.

Cor. Tusc. i. 9. Aliis *cor* ipsum animus videtur; ex quo excordes, vecordes, et concordes dicuntur.

Coram. Verr. ii. 41. 42. *coram* deferre aliquem: h. e. eum, qui domi est, nec peregrinatur.

Corbita. Att. xvi. 6. navis oneraria, ut ipse statim post appellat. Nomen habet a *corbe*, quam in malo summo solebant interdum suspendere loco signi, ut auctor est Festus. Hujus generis etiam mentio apud Lucilium et Plautum. v. Scheff. de re Nav. p. 178.

Cordax. Orat. 57. Aristoteles autem trochæum qui est eodem spatio quo choreus, *cordacem* appellat, quia contractio et brevitas dignitatem non habeat. Trochæus h. l. ut apud Quinctilianum passim est idem pes, qui tribrachys dicitur. Hunc igitur pedem, ut molliorem, κορδακικώτερον appellavit Aristoteles: unde Meursius in Orchestra, in κόρδαξ, volebat hic et ap. Quintil. ix. 4. legi *cordacicum*, de quo vid. Viros doctos ad Quintil. l. c. Ceterum de *cordace*, saltatione molliore, lasciva et comica, in qua celerrima corporis pedumque agitatio dominatur, v. Meurs. l. c.

Cornix. Mur. 11. Flacc. 20. *cornicum* oculos configere. est acutum et callidum decipere.

Corollarium, est proprie idem, quod *corolla*. *Corollæ* autem fiebant non solum e floribus et frondibus, sed etiam e laminis tenuibus æneis, quæ auro argentoque inducebantur, quod genus passim in antiquis monumentis occurrit, suspensum de collis hominum. vid. v. c. Cistophorum illum Bellonæ ap. Gorium in Inscript. Donianis, loco supra in Cistophorus citato. Eodem modo autem describuntur *corollaria* ap. Plin. H. N. xxi. 2. *Corollaria* e lamina ærea tenui inaurata aut argentata dabantur. Hujusmodi *corollæ* metallicæ dabantur histrionibus in scena, si placuerant, teste Varr. L. L. iv. 16. cf. Paschal. de Coron. i. 7. Atque idem præmioli genus *corollarium* dicitur. Ver. iii. 79. *de corollariis* scenicorum decuriam emerat. cf. Sueton. Aug. 45. et ibi Intt. Dabantur etiam acroama-

crepitaculum æneum, quo Syræ mulieres utebantur, sonumque edebat non absimilem cymbali sono: unde et jungitur utrumque genus. de eo vid. auctores laudatos in Lex. Fabri. Intt. ad Petron. c. 67. Gesnerum in Chrestom. Plin. p. 436. Salmas. ad Vopisc. Carin. 19. t. ii. p. 821.

Cruditas, est vitium stomachi ex mala concoctione, cum tamquam *crudi* cibi coacescunt in eo: intemperantia edendi. ad Div. ix. 18. *cruditate* satius est hic, quam istic fame. ibid. xv. 17. D. Sulla mortuus *cruditate*.

Crudus, qui cruditate laborat. Fin. ii. 8. asoti, qui in mensam vomant, *crudique* postridie se rursus ingurgitent. Orat. i. 27. noluit hodie agere Roscius, aut *crudior* fuit. * immaturus, de fructibus arborum. Cato. 19. quasi poma ex arboribus, *cruda* si sint &c. cf. Salmas. ad Solin. p. 252.

Crusta. Verr. iv. 23. Omnia (vasa cælata) deferuntur. Cibyratæ fratres vocantur: pauca improbant: quæ probarant, iis *crustæ* aut emblemata detrahuntur. Sunt autem *crustæ* ornamenta vasorum argenteorum, tamquam simulacra, eaque extrinsecus alligata, sed diversa ab emblematis. Nam emblemata sunt sigilla statuis similia, h. e. quæ totam ex omni parte rem exprimunt, *crustæ* autem unum tantum latus ostendunt, neque adeo eminent magnopere: Gr. *πρόστυπα* vocant, ut emblemata, *περιφανῆ*. v. hæc latius disputantem Salmas. ad Solin. pag. 736. Hinc vasa potoria crustata ap. Festum in Tabernæ crustariæ et Crustarius artifex apud Plin. xxxiii. 12. *Crustæ* dicuntur semper de eo, quo res aliqua inducitur et tamquam loricatur, sine ulla eminentia. Notæ sunt, *crustæ* in operibus tessellatis et musivis, quæ non eminent, sed in calce totæ latent, ac unum tantum latus exhibent. Ap. Plin. xxxvi. 6. Mamurra primus Romæ dicitur parietes domus suæ *crusta* marmoris operuisse. Ipsum tectorium, quo parietes operiuntur, *crusta* parietis, dicitur. In lignea supellectili, tamquam mensis, arcis &c. Germani vocant: eingelegte Arbeit.

Cubile, locus, ubi feræ cubare, dormire solent. Verr. ii. 77. non jam vestigia, sed ipsa *cubilia* videre possint.

Cultus, victui aut habitui junctus, significat vestitum, interdum etiam supellectilem omnem apparatumque, et vivendi rationem externam. ad Div. ix. 3. dabimus sermonem iis, qui nesciunt, nobis, quocunque in loco sumus, eundem *cultum*, eundem victum esse. Off. i. 39. eadem mediocritas ad omnem usum *cultumque* vitæ transferenda est. Or. i. 8. homines a fera agrestique vita ad hunc humanum *cultum* civilemque traducere. &c. cf. Burmann. ad Sueton. Cæs. 45. p. 103. sq. * institutio et educatio universa, vitæ ratio. Partit. 26. est genus hominum ad honestatem natum, malo *cultu* corruptum, i. e. educatione mala, &c. * labor agricolarum. Agr. ii. 25. in quo agricolarum *cultus* non elaboret. add. Leg. i. 1.

Cum. Brut. 1. *cum* quo certare erat gloriosius. Sic et Ovid. Met. x. 635. * ad Div. xv. 11. facturusque sim *cum* studiose, ac (pro, tum) libenter. Sic et Att. vii. 13. Att. vi. 1. *cum* eo, i. e. hac cum exceptione vel conditione.

Cummaxime, dicunt esse nunc, hoc ipso tempore. v. Græv. ad Suet. Domit. 10. ad Cic. Off. ii. 7. Duker. ad Flor. ii. 16. ut alios taceam. Nec negaverim, in multis locis ita commode explicari posse. Neque tamen concedo, *cum maxime* proprie nunc significare. Sed 1) est forma elliptica pro *ut cum maxime*. v. c. Offic. ii. 7. nec vero hujus tyranni solum, quem armis oppressa pertulit civitas, quæ paret *cum maxime* mortuo &c. non absurde explices: quæ paret nunc mortuo: sed proprie est, quæ paret mortuo ita, ut quo tempore maxime servire putabatur, nempe ut vivo. Har. Resp. 15. quæ fiunt *cum maxime:* i. e. quam frequentissime, ita, ut nunquam magis facta sint. Et ita est etiam in reliquis exemplis, quæ proferri solent. Itaque 2) interdum illud ut additur. Q. Fr. ii. 6. domus celebratur ut *cum maxime*. Si ut omisisset, quod potuisset facere, dicerent boni Grammatici *cummaxime* h. l. esse nunc: quod nunc jam in verbo celebratur latet, ut supra in paret, et aliis locis: unde ubi a bonis libris abest, non temere admittendum, ut ap. Liv. xxix. 17. extr. Sed sensus est: domus mea celebratur non minus, quam quo tempore maxime celebrari putabatur. Terent. Hecyr. i. 2. 36. Bacchidem amabat, ut *cummaxime*, tum Pamphilus: in quo loco plane absurdum esset de nunc cogitare. Quid? quod 3) *τῷ cum maxime* interdum nunc additur, quod non fieret, si per se nunc significaret. Cluent. 5. quæ multos jam annos, et nunc *cum maxime* filium interfectum cupit. h. e. nunc ita cupit, ut nunquam magis cupierit. Ter. And. i. 1. 125. nunc *cum maxime* a te postulo. Quis non videt, *cum maxime* esse vehementissime? et sic cape etiam sine nunc, Eunuch. iii. 5. 33. *cummaxime* volo te operam dare. Plin. Epist. x. 58. quod est multo depressior opere eo,

p. m. 52. et Lips. ad Tacit. A. xii. 24. Divin. i. 17. lituus cum situs esset in *curia* Saliorum. *Curia* Saliorum profecto nil est aliud nisi ædes, in qua convenirent Salii, cum sacra facturi, tum aliis de rebus suis. 3. est locus consilii publici, ubi Senatus conveniebat, sive nomine ducto ab illo *curiarum* genere, de quo ante dictum est, sive, quod non essent ab iis diversæ, sed quemadmodum in templa quæcunque Deorum, sic in ædes publicas *curiæ* cujuscunque convocari Senatus posset, quamquam illud verius. Nam Varro diserte duo genera *curiarum* facit, unum, in quo res divinæ, alterum, in quo humanæ a Senatu agerentur. Certe Romæ non una *curia* Senatoria fuit, ut in nostris urbibus. Div. ii. 9. *Curia* Pompeia memoratur: sed ea post Cæsaris mortem obstructa est, teste Sueton. in Cæs. 88. et tamen postea sæpe fit *Curiæ* mentio, et præterea Hostilia aliæque memorantur. In urbibus autem municipalibus et Græcis unus certus locus fuit, quæ *curia* dicebatur, Gr. *βουλευτήριον*, auctore ipso Cicerone in Verrinis. Sed *κατ' ἐξοχὴν* tamen *curia* dicitur ea, quæ erat in foro, a Tullo Hostilio ad comitium extructa. de hac Cicero Flacc. 24. speculatur atque obsidet rostra vindex temeritatis, et moderatrix officii, *Curia*. hinc tropice etiam ponitur pro ipso Senatu, auctore Cic. Or. iii. 42. * Or. i. 7. tantam in Crasso humanitatem fuisse, ut, cum lauti accubuissent, tolleretur omnis illa superioris tristitia sermonis: eaque esset in homine jucunditas, et tantus in jocando lepos, ut dies inter eos *curiæ* fuisse videretur, convivium Tusculani. Sigon. de Ant. Jur. C. R. ii. 3. extr. putat respici ad consuetudinem curialium, qui certis diebus interessent sacris, quæ per Curionem pro *curia* fierent: quod ego non capio. Dies *curiæ* est dies Senatus, vel legitimi, vel extra ordinem convocati. Sermo fuerat de republica inter principes civitatis, isque severus et tristis, qualis foret, si in ipso Senatu dixissent de tantis rebus: sequitur convivium nihilominus hilare, quale vel maxime esse solet in villis, in quas relaxandi animi causa secedimus.

Curialis. Offic. ii. 18. Cimonem Athenis etiam in *curiales* suos Laciadas hospitalem fuisse. *Curiales* non sunt, ut Manutius interpretatur, *φράτορες*: in quem errorem inductus est, quod et hos *curiales* interpretari Latini solent: nec *φυλέτας*, ut Nizolius, sed *δημότας*. Nam *Λακία*, q. *Λακιάδαι*, non fuit *φρατρία*, sed *δῆμος*, populus vel pagus tribus (*φυλῶν*) *εἰνίδες* (v. Potter Arch. Gr. i. 9. p. 51.) Itaque quos et populares Latini vocant, Cicero h. l. *curiales* vocat.

Curiatus. Agr. ii. 11. *Curiata* comitia tantum auspiciorum causa remanserunt. *Curiata* comitia sunt, quibus ex instituto Romuli per *curias* suffragia feruntur. De iis est locus classicus Agr. ii. 10. 11. 12. In iis fiebant adoptiones, et potestas rei militaris administrandæ dabatur. Agr. ii. 11. Lex *curiata*. v. Ind. LL. Att. ii. 7. legis *curiatæ* auspices, sunt, qui in auspicio essent, dum lex *curiata* ferretur.

Curiositas. Att. ii. 8. sum in *curiositate ὀξύπεινος*.

Curiosus, in bono et malo sensu occurrit. Dom. 12. quid tam *curiosum*, quam ea scire velle, de quibus majores nostri vos solos scire et consuli voluerunt. cf. Flacc. 29. Fin. ii. 9. reperiam multos, non tam *curiosos*, nec tam molestos, quam vos estis, quibus quicquid velim, facile persuadeam. ad Div. iii. 1. homo non solum prudens, verum etiam, quod juvet, *curiosus*. ib. iv. 13. *curiosior* ad investigandum. ibid. viii. 1. tametsi tu, scio, quam sis *curiosus*, et quam omnibus peregrinantibus gratum sit, minimarum quoque rerum, quæ domi gerantur, fieri certiores. Tusc. i. 45. est in omni historia *curiosus*. i. e. omnem historiam cum cura diligenter tractavit.

Currere. Att. i. 20. pedarii senatores raptim in eam sententiam *cucurrerunt*.

Curriculum. Phil. vii. 3. *curriculum* industriæ nostræ in foro &c. elaboratum est. Muren. 22. cum te de *curriculo* petitionis deflexisses. conf. Læl. 12. Rabir. Perd. 2. me ex constituto spatio defensionis in semihoræ *curriculum* coëgisti. Cato 11. hæc sunt exercitationes ingenii, hæc *curricula* mentis. Orat. 3. me oratorem—ex Academiæ spatiis extitisse. Illa enim sunt *curricula* multiplicium variorumque sermonum &c. metaphora ducta est a stadio, in quo exercentur homines *currendo*, athletæ. vid. Cato. 10. quadrigarum etiam *curriculum* est. Muren. 27. * Har. Resp. 10. te appello, Lentule, tui sacerdotii sunt thensæ, *curricula*, præcentio, &c. Hæc *curricula* sunt *currus*, quibus in ludis circensibus certatur. Alia exempla vid. ap. Scheff. de re vehic. l. i. c. 1. p. 3. Grævius etiam laudat Sueton. in Caio Calig. c. 19.

Currus, pro *curru* triumphali, atque adeo triumpho ipso. ad Div. xv. 6. quem *currum* aut quam lauream cum

D.

Æbutium, quam ne *de* eo contemtus esse videatur. Sed v. not. Att. xiii. 31. *de* Pilio emit.

Debeo. ad Div. i. 1. extr. nos in causa auctoritatis minus habemus, quod tibi *debemus*, scil. propter beneficia tua.

Debilitare. Flacc. 30. membra *debilitare* lapidibus, fustibus; est confringere, et eorum usum auferre. Nam *debiles* dicuntur, qui aliquo membro corporis capti sunt. v. Græv. ad Agrar. ii. 33.

Debilitas, de corporibus parte aliqua truncatis. Tusc. iii. 34. Fin. v. 28. bonum integritas corporis, misera *debilitas* est.

Debilitatus. Quint. 1. veritas *debilitata* recreatur; cum oppressa fuisset, emergit, et cognoscitur. * perterritus. Or. ii. 33. *debilitati* a jure cognoscendo, voluntatem discendi simul cum spe perdiscendi abjiceremus. Pearcius adjiciendum putat: metu; quod in duobus MSS. reperit, ut est aliis locis. Sed quemadmodum vulnerati et membro aliquo capti simpliciter *debilitari*, *debilitati* dicuntur, omisso corporis aut membri nomine, quo *debilitantur*; sic etiam animus *debilitatus* simpliciter dici potest, pro metu *debilitatus*. * Agr. ii. 33. nervis omnibus exsectis, urbem ipsam solutam ac *debilitatam* reliquerunt. ducta metaphora ab ea verbi significatione, de qua dixi in *debilitare*.

Debitio pecuniæ. Planc. 28.

Decantare. Or. ii. 18. pervulgata præcepta *decantare*. * cantum finire. Tusc. iii. 22. jam *decantaverant;* tropice.

Decantatus, cognitus, planeque perspectus. Or. ii. 32. omnes quæstiones percursas animo ac prope *decantatas* habere debent.

Decedere. Verr. ii. 20. Itaque Sthenius—de provincia *decessit*. Grævius probabat conjecturam Hotomanni, qui discessit legendum putabat, quod magistratus tantum *decedere* dicerentur. Eodem modo tentavit Grævius locum Verr. iii. 41. negotiatores inviti Romam raroque *decedunt*. Sed si attendisset vir doctissimus, facile magnam copiam locorum in ipso Cicerone colligere potuisset, ubi *decedere* de privatis dicitur. Paucos de multis laudasse suffecerit. Verr. ii. 27. Romam *decedere* mecum cupierunt Heraclius et Epicrates. ibid. 65. ut Siculi sibi e Sicilia *decedendum* arbitrentur. ibid. 77. Verrutius iste in Sicilia sit, jam *decesserit*. Att. v. 21. equites ex Cypro *decedere* jussi. Sic est etiam ibid. vi. 1. 8. ad Div. ii. 11. x. 32. xii. 30. extr. &c. Neque solum de provincia *decedere* dicitur, sed Roma etiam. ad Div. viii. 10. extr. mei officii est, meminisse, qua obtestatione *decedens* mihi mandaris. Atque adeo pro discedere dicitur. ibid. 1. quod tibi *decedens* pollicitus sum, h. e. discedens a te, cum te abeuntem in provinciam prosequerer. ubi v. Manut. * ad Div. xiii. 56. *decedere* de hypothecis, est, hypothecas creditori tradere, ut eas non hypothecarum, sed dominii jure habeat. *Att. vii. 2. quartana *decessit*. * *decedere* dicuntur nobis obvii, qui honoris causa de via declinant, ne nobis id facere opus sit. Cato 18.

Decemprimi dicuntur decem seniores et principes senatores in municipiis aliisque civitatibus liberis, qui magistratus proxime sequuntur. Rosc. Am. 9. ubi v. Græv. Verr. ii. 67. magistratus et *decemprimi:* Livius xxix. 15. decem principes appellat: add. Noris. ad Cenotaph. Pis. Diss. i. c. 3.

Decemviri. 1. *decemviri* stlitibus (antique, pro litibus) judicandis, sunt judices causarum privatarum, creati non multo post præturam peregrinam, auctore Pomponio in Origg. Juris: de quibus vid. Siccama de Judic. Centumvir. c. 9. et 10. Sigonius de Judiciis et Intt. Pomponii. Dom. 29. si *decemviri* sacramentum injustum judicassent. Cæcin. 33. cum Arretinæ mulieris libertatem defenderem, et Cotta *decemviris* religionem injecisset, non posse sacramentum nostrum justum judicari. Orat. 46. *decemvirorum* litibus (s. stlitibus, ut Muretus in MS. invenit) judicandis, dico nunquam. 2. magistratus extraordinarius legum scribendarum causa sine intercessione creatus. a. U. CCCIII. Liv. iii. 33. Or. i. 13. nostri *decemviri*, qui xii. tabulas scripserunt &c. 3. de *Decemviris* Rullianis v. Agr. ii. 7. sqq.

Decentia. Nat. D. ii. 58. venustatem, ordinem, et ut ita dicam *decentiam*, oculi judicant.

Decerno. Quint. 8. 20. prætor *decernit:* cum ex edicto jus dicit. v. c. possessionem, aut interdictum dat, addicit &c. * *decernere* porro dicuntur Senatores in sententiis dicendis, quod dicunt, quid a Senatu *decerni* velint. Mil. 6. ego ipse *decrevi*. ad Div. i. 1. Crassus tres legatos *decernit*. add. Gronov. ad Liv. xxvii. 20. * Q. Fr. ii. 12. *decernendum* nihil censeo: i. e. rem rejiciendam puto. * puto. ad Div. ii. 6. in quo posita omnia mea esse *decrevi*. Att. iii. 15. quod in me ipso sa-

iis sit, se velle *decumbere*. ibid. turpiter *decumbere*, cf. Phil. iii. 14. * de cœnante. Verr. iii. 25. cum in triclinio *decubuisset*.

Decuria. tabula s. album, in quo Senatorum nomina scripta, qui judicia administrare debent, s. classis judicum. *Decuriæ* autem ex instituto vetere tres fuerunt, tot sc. in quot partes senatores judicantes descripti erant; quibus quartam adjecit Augustus, Sueton. c. 33. ubi vid. Casaub. quintam Caius, auctore eodem Sueton. c. 16. Sextam, quamquam rogatus, tamen addere noluit Galba. Sueton. c. 14. Verr. i. 61. ii. 32. Cluent. 37. vid. de his *decuriis* Plin. xxxiii. 1. 2. * De judicibus *decuria* etiam est, sed alio sensu, Verr. iii. 11. quid tandem postulat arator? nihil nisi ex edicto judicium in octuplum. quid Apronius? non recusat. quid prætor? jubet recuperatores rejicere. *Decurias* scribamus. (sc. arator dicit) Quas *decurias?* (respondet Verres) de cohorte mea rejicies. Hic *decuria* non est, ut Romæ, quod videbatur Hotomanno, numerus civium Rom. de conventu provinciali, quorum est, causas judicare, sed indiculus judicum delectorum ad causam aliquam cognoscendam et judicandam. Arator non postulat, ut sibi copia fiat decuriæ judicum, sed ut *decuria* judicum scribatur et deligatur. * In *decurias* etiam distributus erat ordo scribarum, reliquorumque ministrorum, qui magistratibus apparebant: unde Verrin. iii. 79. ad eos me scribas voca, si placet: noli hos colligere, qui —*decuriam* emerunt. v. inprimis Vales. ad Ammian. xxviii. 6. et alios, quos laudant viri docti ad Sueton. Claud. 1.

Decuriare, in decurias conscribere, quod faciebant, qui, tribuum largitione corrumpendarum causa, coitiones faciebant, unde de sodalitiis rei. Planc. 18. doce *decuriasse* Plancium, conscripsisse populum. ibid. 19. tu doce Plancium sequestrem fuisse, largitum esse, conscripsisse, tribules *decuriavisse*. Erat autem Plancius reus de sodalitiis. Sic Clodius seditionis causa dicitur homines de populi fece *decuriasse*. Sext. 15. cum vicatim homines conscriberentur, *decuriarentur*. Phil. vii. 6. non rursus improbos *decuriabit?* non sollicitabit agros? Plane sic etiam est centuriare; de quo supra.

Decuriatio. Planc. 18. *decuriatio* tribulium. v. *decuriare*.

Decurio, Senator municipalis aut colonicus. Rosc. Am. 9. 39. Sext. 4. ad Div. vi. 18. &c.

Decurrere. Cæcin. 23. ad istam hortationem *decurrunt*. i. e. confugiunt, veniunt tandem. Quint. 15. ad hæc extrema et inimicissima jura tam cupide *decurrebat*. Ducta ratio de stadio et circo. Sic est Tusc. i. 8. Nunc video calcem; ad quem cum sit *decursum* &c. hinc etiam ad navigationem, ut ipsum cursus verbum, (v. in cursus) traducitur. ad Div. xvi. 4. cum Mescinio quæstore te bellissime *decursurum* puto.

Decursio. ad Div. xi. 10. *decursionibus* vastare loca. sunt incursiones, quæ de montibus fiunt. Male aliquis corrigebat excursionibus: quæ sunt Græcis καταδρομαὶ, ἔφοδοι: at *decursiones* sunt qui fiunt ἐξ ἐπιτειχίσματος. vid. Thuc. i. 142. et ibi Schol.

Decursus, a, um, Quint. 31. ætas acta et *decursa*. Cato 23. *decurso* spatio. ad Div. viii. 13. hæc ætate sunt *decursa*: de vitiis, quæ per ætatis ipsius rationem deponi solent. Or. i. 32. *decursa* abs te de arte: i. explicata breviter.

Decursus, ûs. Or. i. 1. *decursus* honorum est, cum omnibus honoribus perfuncti sumus. ad Div. iii. 2. *decursus*.

Dedere, de reo. Rosc. Am. 3. libidini alterius *dedere* aliquem, est, condemnare, quia alteri placet. ibid. 22. quem *dedi* putabas. cf. Quint. 18. extr. eodem modo, quo condonare et addicere dicitur. de quibus supra. * Planc. 30. in qua oratione ego me ei *dedebam*, cui nil magnopere deberem; h. e. ei me obstrictum profitebar, ejusque me totum fore pollicebar. v. Græv. ad h. l. * ibid. 37. qui vitam pro republ. *dediderunt*. Sed Græv. dedit ediderunt. * dicitur etiam ut dare se alicui, pro facere, quæ grata fore scis, caresser quelqu'un. Petit. Cons. 9. salutatores cum obeunt plures competitores, et vident unum esse aliquem, qui hæc officia maxime animadvertat, ei se *dedunt*, deserunt ceteros.

Dedicare, proprie idem est, quod consecrare: de quo vid. supra in *Consecratio*. Hinc eleganter Leg. i. 22. ingenium in se suum, sicut simulacrum *dedicatum* putabit. * deferre. Flacc. 32. *dedicare* in censu. Docti viri laudarunt Gell. vii. 11. ubi vid. Gronovium, et eundem Sestert. iv. 1. Lips. Var. Lect. iii. 11. et Gron. l. c. volebant incensum: quod probat Mazoch. Amphith. Camp. p. 84. qui verbum *dedicare* interpretatur inchoare: quod tum demum inchoent Quirites possidere, cum in censum detulerint: male. Videtur esse propria verbi hujus significatio antiquis usitata, ut sit dare, attribuere. Nam et quæ diis *dedicantur*, ea iis dantur, at-

tribuuntur: unde mirifice confirmatur disputatio nostra in Consecratio. Festus: *Dedicare* est proprie dando deferre.

Dedicatio. Dom. 48. an consecratio nullum habet jus, *dedicatio* est religiosa. de hoc loco disputavimus supra in consecratio.

Dedititius, qui se in potestatem alicui, ut populo Rom. olim Campani, tradidit. ad Brut. 3. id SCtum plerique interpretantur etiam ad tuos sive captivos sive *dedititios* pertinere.

Deducere. Rosc. Com. 12. huc omnis causa *deducitur*. i. e. huc redit, hæc est summa causæ. Or. ii. 17. odium *deducere* ad benevolentiam: mutare in ben. Att. ix. 19. *deducere* exercitum in hiberna. ad Div. x. 24. summam remp. in discrimen *deducere*. Acad. i. 12. dies plerosque *deduceret*: i. e. consumeret totos. Or. i. 8. *deducere* unde velit: i. e. a qua sententia velit. ad Div. i. 1. ab eo *deduci* non potest. Verr. i. 24. *deducere* ad hospitem. cf. c. 25. Acad. i. 10. in angustum *deducere*. * Agr. i. 6. *deducere* coloniam. ibid. ii. 25. agris publicis (pro in agros publ.) privatos esse *deductos*. * Verr. iv. 4. *deducere* testes de provincia. cf. Flacc. 10. 15. 19. * *deduci* ad aliquem dicuntur, qui alicui erudiendi traduntur, aut certe commendantur, ut cum eo versari et ab eo discere possint. Mos enim erat Romæ, ut parentes filios adolescentes alicui viro primario commendarent, ex cujus consuetudine proficerent. Læl. 1. eram *deductus* ad Scævolam. Cœl. 4. hunc a patre continuo ad me esse *deductum*. * est etiam comitari aliquem et prosequi honoris causa. Muren. 34. si interdum ad forum *deducimur*. cf. Cato 18. * est etiam verbum in vi civili et festucaria. Cæcin. 7. *deduci* de fundo moribus: unde mihi videtur hæc ratio dicendi ducta esse, v. c. Verr. i. 2. a mente et consilio *deduci*. * *deduci* etiam dicuntur feminæ, quæ concubitus causa ad aliquem in cubiculum perducuntur. Verrin. iii. 34. qui ad istum *deduxerat* Tertiam: cf. Torrent. ad Sueton. Cæs. 49. quod alias dicitur perducere. * pro auferre, corrumpere, vulgo dicunt male seducere. Tusc. ii. 25. cum a Zenone didicisset fortis esse, a dolore *deductus* est, i. e. doloris sensus eum decepit et corrupit. v. Græv. ad Herenn. ii. 25.

Deductio. ritus in controversiis de possessionibus, quam vim civilem appellant, ut modo diximus. Cæcin. 11. *deductio* moribus fieret. * Div. i. 44. *deductio* aquæ Albanæ. * Verr. iii. 78. *deductiones* fiebant, sc. pecuniæ de capite vel summa. Cæcil. 10. neque *deductio* fieret. * Inv. i. 14. non potest ex *deductione* rationis nasci judicatio: h. e. rationibus in utramque partem afferendis.

Deductores. sunt clientes et amici, qui aliquem honoris causa *deducunt*. v. deducere. Petit. Cons. 9. jam *deductorum* officium quo majus est quam salutatorum &c.

Deductus, a, um. Leg. ii. 20. si in testamento *deducta* scripta non sit. v. Partitio.

Defatigatus. Dom. 44. licitatores *defatigati*.

Defectus, us. Nat. D. ii. 19. *defectibus* in initia recurrit luna.

Defectus, a, um. Sext. 64. ille eis, a quibus audiebatur, quotidie aliquid *defecti* afferebat. Sed v. not. * Att. xiii. 23. edd. quædam habent *defecti* libri, quod explicant perfecti. Sed ea lectio est absurda. *Defectus* pro perfecto dici non potest. cf. defictus.

Defendere, propulsare. Rosc. Am. 1. omnes injuriam novo scelere conflatam putant oportere *defendi*. Mur. 3. *defendere* pericula civium. * tenere, tueri, conservare. Quint. 13. ne locum suum, quem adhuc honestissime *defendit*, obtineat. Prov. Cons. 9. officium *defendere*. * Verr. iii. 90. id aliorum se fecisse exemplo *defendat*: i. e. contendat, defensionis loco dicat. * velle aliquid, et, e republica esse, dicere, idque ut fiat, oratione aliisque modis pugnare. Rosc. Am. 47. me—posteaquam id, quod maxime volui, fieri non potuit, ut componeretur, id maxime *defendisse*, ut ii vincerent, qui vicerunt. * *Defendere* non solum esse cum præpositione a, sed etiam contra, docent duo loci. Or. i. 39. ad Div. xi. 27.

Defensor, propulsator. Muren. 2. *defensor* periculi.

Defensio. Cœl. 4. est brevis *defensio* ad omnem istam orationem.

Defenstrix e Ciceronis Timæo laudat Priscianus p. 245.

Deferre, proprie est ad locum quemcumque portare. Verr. iv. 57. ita factus animo et corpore, ut multo appositior ad *deferenda*, quam ad auferenda signa esse videatur. Fr. Corn. i. sitellam ipsam *deferre*. Att. xiii. 2. Balbo epistolas *deferri* jubebis. &c. * hinc pro narrare. Fin. ii. 17. ad amicos rem ita *deferret*. Verr. i. 25. is ad eum rem istam *defert*. * etiam clientes dicuntur causam *deferre* ad patronos, quod alio modo docere dicitur. Orat. iii. 13. * *defert* etiam rem, qui deliberandi causa

ad alios de re aliqua refert. Verr. ii. 71. itaque decumanos convocat: rem *defert*. statuunt illi atque decernunt &c. * *defertur* etiam res, auxilii petendi causa. ad Div. v. 8. ut intelligeres, nihil neque te scripsisse, neque quemquam tuorum frustra ad me *detulisse*. * accusator nomen *defert*, sc. ad prætorem, ejus, quem accusare suscepit, ut illud inter reos scribat, quod est recipere nomen. Rosc. Am. 3. non nihil tamen in *deferendo* nomine secuti. Sed non solum hominis nomen *defertur*, verum etiam criminis nomen; propterea, quod non solum nomen rei edendum apud prætorem est, quem accusare aliquis constituit, sed etiam crimen, cujus eum accusaturus est. Verr. ii. 28. inimici Sopatri ad Verrem, cum is Sacerdoti successisset, ejusdem rei nomen *deferunt*, sc. capitalis. * *deferunt* etiam calumniatores. Agrar. iii. 1. quæ apud vos de me *deferunt*; unde *delatores* dicuntur. * dicitur et pro ultro offerre, conferre. Verr. v. 70. dormientibus beneficia *deferre*. ad Div. vi. 22. voluntatem suam ad aliquem *deferre*. cf. Phil. ii. 20. Rabir. Post. 17. totum te ad me cum tuis copiis *detulisti*. * dare, committere. Att. vi. 1. præfecturam *deferre* alicui. ad Div. xiii. 55. *deferre* alicui legationem. Att. xiii. 12. tibi præconium *deferam*. * eleganter est pro commendare aut reipublicæ, aut magistratui provinciali aliquem, ut ad honores eum provehat. Att. v. 7. ait Pompeius, quinos se præfectos *delaturum*. ibid. 11. præfectos, quos voles, *deferto*. &c. hoc genus *deferendi* commodum habet: commendati enim præfecti fiunt: in altero, cum ad ærarium *deferuntur* in beneficiis, honos tantum est. v. beneficium, et Gronov. Sestert. iii. 17. p. 253. Locis ibi laudatis adde hunc Balb. 28. Cæsar Balbum in prætura, in consulatu præfectum fabrum *detulit*. * eadem ellipsis τοῦ ad ærarium est in hac forma: rationes *deferre* pro referre. ad Div. v. 20. quamquam justis de causis rationes *deferre* properarim. nam apud ærarium deponebantur rationes provinciales. Sic Phil. v. 5. *deferre* nomina judicum ad ærarium, h. e. deponere. * Sic SCta *deferri* dicuntur, pro referri. Nam quod ad Div. xii. 29. est: falsa Senatus consulta tum *deferebantur* pro eo ep. 1. est: Senatus consulta falsa referuntur: int. ad ærarium. ibi enim SCta servabantur. * Dom. 5. malum *delatum*, opponitur nativo.

Defervesco. Cœl. 18. cum cupiditates *defervissent*. ad Div. ix. 2. dum *defervescit* hæc gratulatio. * Orat. 30. quantis illa clamoribus diximus de supplicio parricidarum? quæ nequaquam satis *defervuisse* post aliquanto sentire cœpimus. h. e. in eo loco nos nimis indulsisse ingenio et studio juvenili eloquentiæ ingeniique demonstrandi, adeoque redundantiam ei loco inesse juvenilem et lasciviam.

Deficio. ad Quirit. p. R. 1. ut quod odium in omnes bonos conceptum jamdiu continebant, id in me uno potius, quam in universa civitate *deficeret*, i. e. desineret, in me ita se exsereret, ut simul consumeretur. Har. Resp. 19. ne patres principesque auxilio diminuti *deficiantur*. *Defici* et participium *defectus*, sic simpliciter dici, docuerunt Davisius ad Cæsar. B. C. iii. 4. et Oudendorpius ibidem et ad Lucan. ii. 560. v. 333. &c. * deserere. Verr. iii. 46. Leontina civitas me *defecit*. Verr. ii. 31. latera et vox me *deficiunt*.

Defictus. hoc est in edd. quibusdam ad Att. xiii. 23. libri ad Varronem non morabuntur. Sunt enim *defícti*, ut vidisti: tantum librariorum menda tolluntur. Sed v. notam nostram ad h. l.

Defigo. Leg. ii. 8. extr. quæque augur injusta, nefasta, vitiosa, dira *defixerit*, irrita infectaque sunto. *Defigi* incantationibus et veneficiis dicuntur homines, cum iis vis coëundi cum femina aufertur, ut dudum docuere viri docti. vid. Græv. ad C. Rabir. 10. Hinc augures quoque dicuntur aliquid *defigere*, quia *defigendo* potestatem agendi auferunt. Pertinet huc locus Senec. Benef. vi. 35. caput dira imprecatione defigis. Malebat tamen Lipsius Ep. Qu. iv. 11. dixerit, Davisius, edixerit; præter rem, ut mihi quidem videtur. *defixerit* defendit Salmas. ad Solin. pag. 766. ubi plura de hoc verbo. add. Heins. ad Ovid. Heroid. 6, 91. Amor. iii. 7, 29. * pro refigere ad Div. vii. 29. quo facilius—te ad ver videre, et nostra *defigere* deportareque tuto possimus. Sed quidam Viri docti hoc ipsum refigere pro *defigere* reponi volunt. * Flacc. 1. spem reliquorum in vestra potestate—*defixam* putetis. Dom. 39. doloris mei *defixum* indicium ad memoriam.

Definire, finire. Or. 19. similiter extrema *definiunt*. cf. Verr. iv. 52. * deligere et destinare. Phil. viii. 3. ædes sibi optimas, hortos, Tusculana, Albana *definiunt*. * comprehendere, complecti. Off. iii. 29. nam pirata non est perduellium numero *definitus*, sed communis hostis omnium. * Verr. iii. 91. cur huic præcipua lex injuriæ *definitur*; i. e. constituitur. * Or. iii. 3. oratio eis *definietur* viris: h. e. ii tantum indu-

crustis et emblematis) cum argento puro domum reverterunt. * magnificentia et ostentatio, quæ pretiosa supellectili quæritur. Parad. i. 2. num ullam cogitationem habuisse videntur—aut argenti ad avaritiam, aut amœnitatum ad delectationem, aut supellectilis ad *delicias*, aut epularum ad voluptates. * studium hujus elegantiæ et magnificentiæ. Verr. iv. 57. etiamne hujus operarii studia et *delicias* perferetis? * amores et elegantiæ hominum amoribus deditorum. Cœl. 19. init. amores autem et *deliciæ* hæ, quæ vocantur. &c. * ipsi homines utriusque generis, qui amantur. Dom. 24. cum alter se Catilinæ *delicias* fuisse diceret. * in oratione *deliciæ* sunt concinnæ sententiæ, arguti, certi et circumscripti ambitus verborum. Orat. 12. longissime tamen ipsi a talibus *deliciis* vel potius ineptiis abfuerunt.

Deligere, ejicere. Vatin. 14. subsellia dissiparit, urnas *delegerit* &c. ubi vid. Græv. Cæcin. 27. si ingressum modo *delegeris*. Sic enim ibi e MS. Erf. reposuit Grævius, cum ante esset: dejeceris. Sed v. not. nostram.

Delinitor. Brut. 70. judex, cujus *delinitor* debet esse orator.

Deliquesco. Tusc. iv. 17. alacritate futili gestiens *deliquescit*: i. e. mollem se præbet.

Delitesco. Balb. 2. in mendacio *delitescere*. Acad. iv. 5. in eorum auctoritate *delitesceret*.

Delitus. Verr. i. 55. *delitum* tectorium. In fragm. epp. sunt etiam ceræ et literæ *delitæ*.

Delumbo. Orat. 69. *delumbare* sententias dicitur, qui minutis numeris et oratione incisa earum vim minuit.

Dementia, in plur. de magnificentia ædificationis. Att. ix. 9. cave contemnas ejus *dementias*. Sic alibi insania dicitur.

Demere. Petit. Cons. 2. extr. qui capita *demebant* &c. alii legunt demetebant: quod probat Burmann. ad Valer. Argon. iii. 670. ubi hæc verba confundi in libris solere docet. cf. eundem et Cl. Oudendorp. ad Suet. Caium. cap. 33.

Demersus. Sull. 31. *demersam* patriam extuli.

Demitto me, descendo, ut e montibus in valles &c. ad Div. xv. 4. cum me in Ciliciam *demisissem*. ad Divers. x. 8. cum in eum casum me fortuna *demisit*. * de omni ægritudine dicitur, ut contrahere, unde utrumque in definitione ejus a Cicerone dicitur. v Tusc. iv. 6.

Demisse. Flacc. 10. suppliciter *demisseque* respondere. * Tusc. v. 8. humiliter *demisseque* sentire in malam partem.

Demissus, modestus et pudens. Muren. 40. sit apud vos modestiæ locus, sit *demissis* hominibus perfugium, sit auxilium pudori. add. Or. ii. 43. in Pis. 17. * moderatus, modicus. Or. 24. tenuis orator erit—ornamentis verborum et sententiarum *demissior*.

Demonstrare, narrare, dicere. Inv. i. 31. apud Socraticum Æschinem *demonstrat* Socrates, cum Xenophontis uxore et cum ipso Xenophonte Aspasiam locutam. Verr. iv. 33. quod ab Ænea conditum *demonstrant*. ad Div. iii. 4. mihi Fabius *demonstravit*, me a te plurimi fieri. ibid. ix. 24. Spurinna, cum ei rem *demonstrassem*, et vitam tuam superiorem exposuissem, magnum periculum summæ reip. *demonstrabat*, nisi ad superiorem consuetudinem revertisses. * de actore, explicare, egere. in Cæcil. 13. *demonstrare* causam non posses. * *demonstrare* dicitur etiam de interpretibus antiquitatum et rerum in quoque loco memorabilium. Verr. iv. 59. nam ut ante *demonstrabant*, quid ubique esset, &c.

Demonstratio, institutio, doctrina. Or. iii. 55. *demonstratio* hujus generis et doctrina vulgaris est. * interpretatio antiquitatum et rerum memorabilium. Verr. iv. 59. itaque nunc conversam habent *demonstrationem* suam.

Demoveo. Cæcin. 15. *demovere* de certo statu: e gladiatoria petitum est. Dom. 26. *demovetur* a republ. similis labes inposterum: h. e. cavetur, ne ei in posterum accidere possit.

Demum, tandem, quæso. Tusc. v. 37. exilium quantum *demum* a perpetua peregrinatione differt.

Denarius, est numus, qui, cum sestertius duos asses cum dimidio valebat, decem asses æquabat, postea sedecim, cum unius sestertii quatuor asses erant. respondet Græcorum drachmæ. Quint. 4. decidis statuisque tu, quid iis ad *denarium* solveretur: h. e. quid et quantum solvendum esset, si pro numis Gallicis, qui erant in rationibus, et debebantur, solverentur numi Romani; quantum efficeretur, si summa numorum Gallicorum, quæ debebatur, ad *denarios* redigeretur. v. Gron. Sest. iii. 10. Sic Att. ii. 6. opponuntur *denarius* et cistophorus; h. e. numi Asiatici et Romani.

Denegare, plane negare. Att. i. 1. Aquillius *denegat*, (sc. se petiturum) et juravit morbum, et illud suum regnum judiciale opposuit.

Denicales, feriæ mortuorum: de qui-

bus Cicero Leg. ii. 22. sic: nec vero tam *denicales*, quæ a nece appellatæ sunt, quia residunt mortui, quam ceterorum cœlestium quieti dies, feriæ nominarentur, &c.—Eas in eos dies conferre jus, quibus nec ipsius nec publicæ feriæ sunt. Viri docti laudant Gell. xvi. 5. cf. Kirchmann. de funerib. iv. 1.

Denique, ut paucis me expediam. Verr. ii. 51. negant id Syracusani per religiones sacrorum ullo modo fieri posse: fas *denique* negant esse: vid. de hac vi verbi Græv. ad Sueton. Aug. 28. Duker. ad Flor. i. 16. &c. * Sed quod Grævius sic esse putat etiam ad Div. x. 10. in his verbis: is enim *denique* mihi honos videri solet, qui &c. In eo errat. Nam in his *denique* est demum. Sic in Sall: ea demum vera voluptas est. *Denique* pro demum passim obvium. ad Div. ix. 14. tantum accessit ut mihi nunc *denique* amare videar, antea dilexisse. cf. ad Att. viii. 8. v. Vallæ Eleg. L. L. viii. 8.

Denotare, significare. Manil. 3. quod is una significatione literarum cives Rom. necandos trucidandosque *denotavit*.

Denotatus, cognitus et perspectus; quod, quæ notamus, ea facile agnoscimus et reperimus. Acad. iv. 18. sapientem, cum ei res similes occurrant, quas non habeat *denotatas*, retenturum assensum.

Densus. ad Att. vii. 1. ubi sunt illæ *densæ* dextræ.

Dentatus. ad Q. Fr. ii. 15. charta *dentata* res agetur. h. e. dente polita et lævigata. Plin. H. N. xiii. 12. scabritia chartæ lævigatur dente conchave.

Denudare bonis, i. e. privare. ad Div. xii. 15.

Denunciare dicuntur, qui aliquem jubent esse paratum ad rem aliquam, quæ interdum diserte adjicitur, interdum omittitur, et e vicinia verborum supplenda est. Verr. i. 19. ii. 27. Rosc. Am. 38. *denunciare* alicui testimonium. Sed simpliciter *denunciare*, eodem sensu, Flacc. 15. Verr. ii. 4. ubi vid. Græv. Dom. 45. Cum tribunus, vel *denunciare*, vel cogere potueris, int. pontificibus, ut convenirent. Cæcin. 32. Cæcinæ *denunciabas*, int. controversiam. ad Div. xi. 2. *denunciat* veteranis, sc. ut conveniant, eos convocat. conf. v. 11. * hinc dicitur etiam pro minari. Att. xv. 20. genus illud interitus quasi *denunciatum* nobis ab Antonio. Agr. ii. 5. oculis *denunciare* omnibus vim tribunitiam. conf. Att. ii. 21. 23. &c. *mandare. Or. iii. 36. plus attulisti, quam tibi esset tributum a nobis ac *denunciatum*. ad Div. xiii. 77. si quid tibi opus sit, ne dubitent mihi jure suo *denunciare*. * polliceri, quid facturi simus. Att. xiii. 12. Jam Varro mihi *denunciaverat* magnam sane et gravem προσφώνησιν. * profiteri, ostendere. Or. i. 22. *denunciare* se paratum. Planc. 22. *denunciasti*, quid de summa reipubl. sentires. * etiam de interpretationibus haruspicum dicitur. Div. ii. 13. tum hereditates, tum damna *denunciant*. Rosc. Com. 9. venisti domum ultro Roscii: satisfecisti, quod temere commisisses, in judicium ut *denunciaret*, rogasti, ut ignosceret, te affuturum negasti &c. *Denunciares* legendum vidit recte Hotomannus, et contextus docet. *Denuncio* in judicium, si lectio sana est, significat, jubeo in judicio adesse, ad judicem venire. itaque subjicit: negasti te affuturum.

Denunciatio. Sull. 18. Catilinæ *denunciatione* venisti; ab eo jussus venire. * Or. ii. 19. prima *denunciatio*, dicitur, cum in exordio auditorem attentum esse jubemus. * comminatio. ad Div. xi. 20. *denunciatione* periculi terrere. * professio, promissio. ibid. x. 8. præmatura *denunciatio* boni civis imparati, quam periculosa esset, ex casu collegæ videbam.

Depacisci. Verr. iii. 24. extr. ad ejus conditiones *depactus* est.

Depasci, minui. Leg. i. 21. *depasci* veterem Academiæ possessionem non sinemus. Or. ii. 23. stilo *depascere* luxuriem orationis.

Depellere. Tusc. iii. 32. ut sibi turpitudinem *depelleret*; h. e. se a turp. liberaret. Sext. 19. interfectus esset is, qui hac una medicina potuit a communi peste reip. *depelli*. ad Div. v. 20. ut multa tam gravis Mario *depellatur*. * Brut. 87. longi sermonis initium *depulisti*, Attice. Sed hæc lectio mihi absurda videtur. Nostra habet pepulisti. Manutius et Lambinus dedere detulisti. * Part. 12. aut jure factum *depellitur*, aut ulciscendi doloris gratia &c. Lambin. defenditur; quod est Ciceronianum. v. defendere.

Dependere, solvere. ad Div. i. 9. tibi *dependendum* est, quod pro illo spopondisti. cf. Att. i. 8. extr. Sic Catil. iv. 5. Sext. 67. *dependere* pœnas.

Depictus. Orat. 12. nimis *depicta*: i. e. ornata.

Deplorare. Verr. ii. 27. ne *deplorare* quidem de suis incommodis liceat.

Deponere. ad Div. xiii. 1. *deponere* ædificationem. ad Div. v. 2. *deponere* provinciam in concione. ad Div. ii. 17. rationes Apameæ *deponere* cogitaba-

ma. Att. ix. 18. ad omnia *descendere*, est omni vi et acerbitate uti. ad Div. viii. 8. alteram ad conditionem *descendere* vult Cæsar. * Verr. ii. 72. placet mihi ista defensio: *descendo*. ich lasse mich darauf ein.

Descisco. Fin. iii. 18. *desciscere* a vita, i. e. seipsum interficere. Tusc. iii. 2. *desciscere* a natura. Acad. iv. 15. cum captiosas interrogationes dissolvere non possunt, *desciscunt* a veritate.

Describere, dividere, distribuere in partes. Agr. ii. 29. in jugera dena *describat*. Phil. xiii. 5. *describite* illud septies millies ita. Cluent. 32. non Archimedes potuit melius *describere*. ad Div. xvi. 11. Italiæ regiones *descriptæ* sunt, quam quisque partem tueretur. cf. Verr. i. 14. &c. Græv. ad Caton. 17. Att. i. 2. Leg. iii. 19. populus *descriptus* ordinibus, censu &c. add. Burm. ad Suet. Tib. 30. * Dialectici dicuntur *describere*, cum formas et genera rerum constituunt: item in partitione. Sic Rab. Post. 15. *descripta*, opponuntur universis. Or. ii. 33. *descripta* generatim; pro quo mox: in certa genera coacta. ibid. ut quæ sint in jure, vel apte *describere*, vel ornate illustrare, possit. ibid. 71. in multa genera *describere*. * ab hac dividendi significatione multæ formulæ dicendi ducuntur, quas ita possis interpretari, ut nulla divisionis mentio fiat: sed semper ad divisionem aliquam respicitur. Sic Verr. v. 25. *describere* civitatibus summas pecuniarum. ad Div. xii. 1. pecuniæ maxime *describuntur*. ad Q. Fr. i. 1. c. 1. vectigal *describere*. In quibus omnibus *describere* explicari potest imperare, sed, ut intelligas, imperatum esse ita, ut sit constitutum simul, quantum quæque civitas daret. simile est, quod dicitur pro dividere largiendo, item largiri. Verr. iii. 92. Off. i. 34. jura *describere*. Verr. v. 11. *describere* jura æquitate. Leg. ii. 5. jura sunt varie et ad tempus *descripta* populi. Off. i. 16. quæ *descripta* sunt legibus et jure civili, hæc ita teneantur, ut sit constitutum. Sext. 42. nondum *descripto* jure civili. Acad. iv. 36. officia *describere*. Jura *describere* idem est, quod jura dare, constituere; sed propterea jura *describere* pro dare dicitur, quia in juribus dandis discrimen servatur ordinum, ætatum &c. quamquam in nonnullis harum formularum etiam respici potuit ad illam alteram significationem, qua pro definire dicitur. Verr. ii. 53. describebat censores binos in singulas civitates: h. e. faciebat, creabat, ut eodem capite est: sed *describere* est pro facere, quia censores cxxx facti sunt (c. 55.) ita, ut totus ille numerus censorum civitatibus distribueretur, et singulæ binos acciperent. * *describere* est etiam definire, unde, de quo definire dici potest, de eodem etiam *describere* dicitur. Or. i. 49. *describere* finibus ingenii sui &c. * *describere* dicuntur etiam mathematici, cum formas geometricas scribunt. Cato 14. * *describere* aliquem dicunt, qui eum quidem non nominant, sed ita de eo loquuntur, ut facile intelligi possit, de quo sermo sit. unde pro significare reperitur. in qua ratione dicendi sæpe accedit ista vis, ut contumeliæ causa id fieri innuatur. ad Qu. Fr. ii. 3. Crassum *descripsit*. Mil. 18. videlicet illi me latronem *describebant*. Sull. 29. quia sunt *descripti* consulares: h. e. ab accusatore oratione designati. Pison. 28. non mehercule contumeliæ causa *describam* quemquam, præsertim ingeniosum &c. Phil. ii. 44. ista tua minime avara conjux, quam ego sine contumelia *describo*. pro accurate explicare et exponere est ad Div. viii. 8. quæ res quam vehementer ad me pertineat, in literis—*descripsi*.

Descriptio, distributio, Offic. i. 7. privatarum possessionum *descriptio*. Flacc. 14. in *descriptione* æquabili sumtus. Off. i. 27. est decori *descriptio* duplex: h. e. in duas formas distribuitur. Tusc. v. 24. *descriptio* expetendarum fugiendarumve rerum. * ordo, qui sc. ab apta distributione rerum et partium pendet: die Einrichtung und Ordnung. Off. i. 39. ædificandi *descriptio*. Or. ii. 9. aut si via ulla traditur—*descriptionis* atque ordinis. Cato. 17. atqui ego ista sum dimensus, mei sunt ordines, mea *descriptio*: multæ etiam istarum arborum mea manu sunt satæ. Sext. 65. *descriptio* civitatis. Leg. iii. 2. magistratuum *descriptione* omnis reip. moderatio continetur. Acad. i. 6. *descriptio* naturæ, item artis. * *descriptio* etiam dicitur, eodem modo, ut *descriptus*, cum homines centuriantur et decuriantur, de quibus suo loco dictum est. Planc. 18. decuriatio tribulium, *descriptio* populi, suffragia largitione devincta. * de formis geometrarum, ut *describere*. Tusc. i. 17. nisi quid erat numeris aut *descriptionibus* explicandum.

Descriptus, divisus, ad certas partes aut classes redactus, constitutus. Catil. ii. 6. quemadmodum ei esset ratio totius belli *descripta*. Att. xvi. 5. o! dies—lepide *descriptos* &c. v. *describere*. * ordine factus. Fin. iii. 22. natura nihil est aptius, nihil *descriptius*. Hinc Or. 59. *descriptus* ordo verborum est,

sertus, aptus. * Har. R. 28. suffragia *descripta* tenentur a paucis: h. e. pauci quidam et potentes homines ita habent in sua potestate suffragia centuriarum et tribuum, ut cuique imperent cui suffragium dare velint. v. Græv. ad h. l. male olim legebatur districta; quod, ut cetera hujusmodi, servavit nova Italorum editio Nizoliani thesauri. * Planc. 20. vocatæ tribus, latum suffragium, *descriptæ* tribus, renunciatæ. Nihil hic interpretes. E Cod. Erf. notat Grævius diribitæ. Sed ea lectio nihili est. Diribitio enim refertur ad tabellarum distributionem: quid autem diribitio post suffragia lata? Cogitabam aliquando diremtæ: ex quo fieri potuit diribitæ: Sed *descriptæ* etiam explicari potest. Nempe post lata suffragia et diremta, punctis notabantur in tabulis, unde punctum pro suffragio. v. punctum. id dici commode posse putem tribus describere. Describere dici pro in tabulas referre, docet Schulting. ad Calpurn. Declam. subjectam Quinctilianeis p. 794. * Dom. 5. cum decuriatos ac *descriptos* haberes exercitus perditorum: in quo *descriptus* idem est, quod decuriatus. nam describuntur milites, cum decuriantur aut centuriantur, sc. in decurias et centurias. pro describere, hoc sensu dicitur etiam conscribere, Planc. 18. nam cum decuriantur, conscribuntur; sc. in decurias. v. conscribere.

Deserere. Att. iii. 19. non *deseram* preces fratris, nec ceterorum promissa, nec spem uxoris, nec obsecrationem filiæ, nec fideles literas tuas. Tusc. i. 46. tardius *deseret* fama Curtium.

Deservire, in bonam et malam partem dicitur. Verr. iii. 98. si vobis *deserviunt* suo labore. Sull. 9. si vigiliæ meæ *deserviunt* amicis. Partit. 20. *deservire* rebus sacris. i. e. studiosum esse religionis. Offic. i. 30. cuivis *deserviant*. dum, quod velint, consequantur. ad Div. xii. 2. *deservire* latroni &c.

Desiderabile opponitur ei, quo facile careas.

Desidere, verbum proprium de labe terræ. Div. i. 35. 43. Utitur eodem verbo de hac re Livius xxxii. 9. ubi v. Drakenb.

Desidiosus. Or. iii. 23. *desidiosa* oblectatio tribuitur iis, qui toti sunt in literis, nec rempublicam curant.

Designare. Nat. D. i. 13. Aristoteles quodam loco mundum *designat* Deum. ibid. 11. Anaxagoras omnium rerum descriptionem et modum mentis infinitæ vi ac ratione *designari* et confici voluit.

Designatio, dispositio, collocatio. Att. iv. 4. offendes *designatione* Tyrannionis mirificam librorum meorum bibliothecam.

Designator. Att. iv. 3. post has ruinas desertus a suis vix jam Decimum *designatorem*, vix Gallium retinet. *Designator* est curator et arbiter ordinis et loci in ludis et spectaculis, h. e. qui unicuique suum locum designat, quod genus hominum nos Marschælle appellamus; item in certaminibus, qui leges et præmia dant agonistis. de his v. Budæum, Lipsium, Fabrum, quos laudat Græv. ad h. l. et hinc Lexicon Fabri.

Designatus. de magistratibus recens creatis locus classicus est Muren. 1. Consul *designatus* a populo suffragiis, declaratus autem vel renunciatus ab alio consule voce. hinc eleganter Cluent. 11. *designatus* reip. civis, de infante concepto matris utero, sed nondum nato. * expressus, significatus. Or. i. 23. verbis *designata*. * constitutus, descriptus. Nat. Deor. iii. 35. resp. ratione et disciplina *designata*. Divin. i. 38. neque dii ignorant, quæ ab ipsis constituta et *designata* sunt.

Desino. ad Div. vii. 1. libenter mehercule artem *desinerem*. Sic et alii locuti. v. Heins. ad Ovid. Art. Am. ii. 726. Torrent. ad Suet. Tib. 37. Acad. iv. 25. *desine*, quæso, communibus locis: domi ista nascuntur.

Desperare. Cluent. 25. *desperare* saluti. Sen. p. R. 14. *desperare* suis fortunis. Pis. 34. cum oppido *desperassent*. Mur. 21. sibi ipsi *desperare*. ad Q. Fr. i. 2. sive instituimur, sive *desperamur*. ad Div. xii. 14. quam valde nos et remp. *desperarint*. Divin. ii. 21. non *despero* ista esse vera.

Desperatio. Sen. p. R. 3. Mur. 25. *desperatio* reipubl. i. e. de salute reip., de republica.

Desperatus. Verr. ii. 41. *desperatissimum* perfugium: h. e. quo, qui de causa sua plane desperant, aliudque perfugium non habent, confugere solent.

Despicere. Rosc. Am. 8. simulatque ille *despexerit*. Grævius sic interpretatur: simul ac cœperit oculos tot negotiis intentos movere, ut circumspiciens: despicere est videre. Male, mea sententia. *Despicere* non est videre simpliciter, sed desuper videre, deorsum spectare, unde ipsa contemnendi vis ducitur. Neque tribus illis locis, quos attulit, confirmari potest, *despicere* esse pro videre simpliciter. Nam primus ex Har. Resp. 15. tollam altius tectum, non ut ego te *despiciam* &c. ma-

nifeste contra est, et ibi *despicere* illam deorsum spectandi vim habet. de altero ex iv. de Fin. mox dicemus. in tertio ex Sueton. Neron. 19. est dispicere: quod a *despicere* differt, ut suo loco docebimus, neque adeo huc pertinet: quamquam hic tantum est operarum vitio. nam Grævius voluit: *despicere*, ut est in ejus Suetonio. Sed ibi rectius legitur dispicere, cum Celeb. Burmanno et aliis. *Despicere* h. l. idem est, quod aliis locis Cicero dicit: dejicere oculos; quod faciunt, qui alicui rei attendere desinunt. v. dejicere. * Fin. iv. 23. catuli, qui jam *despecturi* sunt, cæci æque et ii qui modo nati. ibid. 24. catuli æque cæci priusquam *despexerunt*. Sed post Lambinum Davisius recte vidit legendum esse et reposuit dispecturi, et dispexerunt: de quo verbo post dicetur. Verba hujus generis confundi, cum ab interpretibus, tum a librariis, notissimum est. Sic degredi, digredi, destringere, distringere &c. v. Burmann. ad Sueton. Neron. l. c.

Despicientia. Off. ii. 11. *despicientia* animi: h. e. quæ est in animo, qua utitur animus.

Despondere, spondendo polliceri: unde filios et filias despondere parentes dicuntur, quia interrogati: spondes? respondent: spondeo. sed singulare est ap. Cœlium ad Div. viii. 7. de sponso: *despondere* sibi filiam alterius. * hinc ad alia traducitur, fere pro destinare. Att. xi. 6. L. Lentulus sibi Cæsaris hortos et Baias *desponderat*: i. e. sibi pactus erat, aut certe speraverat, victo Cæsare, a Pompeio præmii loco sibi destinaverat. ibid. xiii. 12. illam περὶ τελῶν σύνταξιν Bruto *despondimus*; destinavimus inscribere Bruto. ad Div. xii. 9. hæc spes *despondetur* anno consulatus tui; omnes putant, te demum consule, tale quid sperari posse.

Desponsus, destinatus, speratus. Har. Resp. 3. *desponsam* et destinatam laudem alicui præripere. Prov. Cons. 15. ut provinciam *desponsam*, non decretam habere videatur. Att. i. 16. *desponsam* homini jam Syriam ademi.

Destinatus. Tusc. ii. 2. certis *destinatisque* sententiis addicti.

Destituo, constituo. Verr. iii. 26. *destitui* alios in convivio. Sed inest significatio contumeliæ. Verr. v. 42. nudus pæne est *destitutus*. v. Græv. ad Ep. ad Div. ix. 22. Hinc est in sensu obsceno ad Div. l. c. ita *destituit* me nudum, sc. comprimendi causa. v. in destitutus. * exponere aliquem periculis, alterius potestati obnoxium reddere. Phil. v. 12. qui ne sorti quidem fortunas nostras *destituit*, sed libidini cujusque nos addicit. Non erat, quare Grævius destinavit legeret. v. destitutus. Seil. res destituitur, ponitur in medio, de qua sortitio fit; ut cedat ei, cui sorte obvenit. * relinquere, deserere. Att. iii. 15. Italiam in me erectam, *destitui* ac reliqui. * decipere promissis, fallere, inprimis in re pecuniaria, cum alicui promittimus pecuniam, deinde negamus daturos. v. destitutus. Cluent. 26. queritur se ab Oppianico *destitutum* esse. Rosc. Am. 40. Roscius socios induxit, decepit, *destituit*. cf. Phil. ii. 38.

Destitutio, in re pecuniaria est, cum aliquis pecuniam, quam pollicitus est se daturum, non dat. Quint. 16. hac *destitutione* perculsus &c. cf. c. 5. et Cluent. 26.

Destitutus, desertus. Cæcin. 32. nudus in causa *destitutusque*. Verr. ii. 30. solus *destitutus*. at v. 42. nudus pæne est *destitutus*, significat, ei discissas et laceratas esse vestes a lictoribus, ut virgis cæderetur. * deceptus ab eo, qui promisit aliquid, pecuniam &c. Off. i. 10. cui promissum sit, si se *destitutum* queratur. Quint. 16. multis vadimoniis desertis, sæpe illusi ac *destituti*. Q. Fr. i. 3. amicorum consilio, promissis, præceptis *destitutus*. Ceterum id dicitur duobus modis; nam una ratio ducitur ab eo sensu, cum pro desertus dicitur, ut in illo, promissis *destitutus*; altera inde, quod qui desertus est, expositus est injuriis fortunæ, inimicorum, ut in hoc: consilio et præceptis *destitutus*. * pro constitutus, sed in partem deteriorem. ut Sull. 32. In hac fortuna misera *destitutus*.

Destringo, detraho, traho ex aliquo loco. Off. iii. 31. confestim gladium *destrinxit*. in Tog. Cand. conantur in rempubl. sicas *destringere*. Vulgo legunt distringere, in utroque loco. sed hodie nemo dubitat in his literis paullo versatior, in hac formula, et omnibus, in quibus detrahendi vis exprimenda est, *destringere* rectum esse, non distringere. Confundi verba, quæ ab his syllabis incipiunt, jam in despicere dictum est. de hoc verbo inprimis vid. præter Gronov. ad Liv. xxvii. 13. Duker. ad Flor. ii. 2. Drakenborch. ad Sil. xvii. 164. et quos ibi laudat. *Destricti* gladii sunt Catil. iii. 1. Sext. 35.

Desuefactus a concionibus. Cluent. 40.

Desultorius, intell. equus, a *desultore*, quod erat genus equitum, qui in circo equos plures capitibus junctos agitabant

lia, ut in medio cursu ex uno in alterum se trajicere possint. Muren. 27. qui mihi videtur prætorius. Candidatus in consularem, quasi *desultorius* in quadrigarum curriculum, incurrere. Grævius laudat Sueton. Cæs. 39. et ibi Torrent. cf. Salmas. ad Vopisc. Carin. c. 19. p. 845. sq.

Desum. Phil. ii. 29. cur ei bello propter timiditatem *defuisti*. Q. Fr. ii. 6. huic convivio Q. frater *defuit*. Att. iv. 11. non vereor, ne mihi sermo *desit* abs te, quo magnopere delector. Or. iii. 4. nec in Antonio *deesset* hic ornatus &c. Q. Fr. ii. 4. se illi non *defuturum* affirmavit: h. e. se eum accusaturum, per ironiam venustam.

Detergere. Att. xiv. 10. sed primo anno LXXX. *detersimus*: i. e. cepimus ex tota summa octoginta sestertia.

Determino. Orat. iii. 44. quod dicit, spiritu non arte *determinat*: i. e. orationem in pronunciando non eo loco incidit, ubi ipsa sententia desinit, sed ubi spiritus, adeoque sæpe alieno loco. Div. i. 12. omnia fixa tuus glomerans *determinat* annus: h. e. hæc omnia rata facit extremus annus tuus.

Deterrere, dissuadere, dehortari. Att. xi. 8. neque te *deterreo*, quo minus id disputes, scribasque ad me quam sæpissime. Et sic aliis locis. v. etiam Broukhus. ad Tib. i. 3. 13.

Determinatio, finis. Inv. i. 52. Nat. D. ii. 40.

Detestari, deprecari, a se aut ab alio remotum cupere, deprecando, negando, aut alia ratione. Catil. i. 11. ut prope justam patriæ querimoniam a me *detester* ac deprecer. Att. ix. 10. cum tu ad me quædam γυμνότερον scripsisses, et ego mihi a te quædam significari putassem, ut Italia cederem; *detestaris* hoc diligenter: i. e. remotam a te hanc opinionem vis, negas te id significasse. * hinc in malis auspiciis et ominibus dicitur, cum ea dicimus, quibus mala impendentia averti posse credunt superstitiosi homines: de quo vid. Casaub. ad Theophr. c. 16. Vatin. 16. si vitant te, fugiunt, audire te nolunt: cum viderunt, tamquam auspicium malum *detestantur*. unde illud dicitur in Pison. 40. omnes memoriam consulatus tui, facta, mores, faciem denique ac vocem a republica *detestantur*: sc. tamquam malum auspicium et omen. *Ceterum quoniam illa detestatio auspicii et ominis fit avertendi mali causa, propterea dicitur pro avertere, adeoque etiam de diis ipsis, cum sit proprie hominum. Phil. iv. 4. O! dii immortales, avertite et *detestamini* quæso hoc omen.

Detestatio, expiatio, deprecatio. Dom. 55. eum pro *detestatione* tot scelerum, unam aram nefarie consecrarat.

Detraho. Tusc. iv. 31. hæc *detrahenda* opinio est: eximenda ex animo. Prov. Cons. 1. qui ex provinciis *detrahendi* sint. 8. *detrahebant* illum ex Gallia: h. e. censebant, ei successorem vel invito dandum: dicitur in malam partem. Planc. 4. est hæc conditio hujus principis populi—posse suffragiis vel dare, vel *detrahere*, quod velit cuique.

Detorquere particulam. Tusc. v. 20.

Detrudo, differo. Att. iv. 17. comitia in adventum alicujus *detrudere*. cf. Q. Fr. ii. 13. * ablego, amando. Or. i. 28. qui non potest—hunc ad id, quod facere possit, *detrudendum* puto. * verbum prætorium in interdicto, cui postea substitutum dejicere. Cæcin. 17. poterisne dicere, dejectum esse eum, qui tactus non erit? Quid? *detrusum* dices? nam hoc verbo antea prætores in hoc interdicto uti solebant—neminem statu *detrusum*, qui non adhibita vi manu demotus et actus præceps intelligatur.

Devenire, pro venire quo. Verr. v. 48. v. not.

Deversari. Verr. i. 25. Rubrium—parum laute *deversari* dicit: er logire zu schlecht.

Deversor, qui in caupona aut alio quo loco *deversatur*. Inv. ii. 4. caupo, cum quibusdam *deversoribus* illum, qui ante exierat, consequitur.

Devertere. Verr. i. 6. ad hospites meos ac necessarios *deverti* potius. Sic utrumque verbum e MSS. scribitur. Male vulgo diversari, diverti, ut diversorium pro deversorium. v. Heinsius ad Ovid. Amor. ii. 6. 9. et præterea quos laudat Burm. ad Petron. 10. Scil. *deverti* est aliquo se convertere, in quo tamen etiam respicitur ad locum unde veneris: sed diverti dicitur de duobus, qui diversam viam instituunt, unde ipsum diversum est, et illud diversi abiere, divortium &c.

Devincio, de periodis. Brut. 37. verba comprehensione *devincire*. Or. 25. nec acervatim multa frequentans una complexione *devinciet*. v. Vincire. * Eleganter hoc verbum dictum est in hoc: Fat. 9. qui introducunt causarum seriem sempiternam, ii mentem hominis, voluntate libera spoliatam, necessitate fati *devinciunt*. * retinere in audiendo, attentum reddere. Brut. 80. duo summe tenuit, ut et rem illustraret disserendo, et animos eorum, qui audirent,

devinciret voluptate. * in potestatem suam redigere, ut nocere nobis non possit. Pison. 13. de Pompeio, qui omnes omnium gentium partes tribus triumphis *devinxerat*, is se in publico statuit tuto esse non posse. * Ceterum eæ formæ dicendi frequentes sunt, cum *devincire* eo sensu dicitur, quo obligare, obstringere, ut ad Div. xiii. 7. summo beneficio tibi tuisque in perpetuum *devinxeris*. de qua metaphora dicemus aliquid in obligare. Huc etiam illud refer Dom. 51. si sedem ipsam ac templum publici consilii religione Concordiæ *devinxisset*. item Cœl. 22. jurejurando *devincta* auctoritas.

Devinctus. Brut. 12. nec in impeditis ac regum dominatione *devinctis* nasci cupiditas dicendi solet. Prov. Cons. 8. nationes nondum legibus, et jure certo, nec satis firma pace *devinctæ*. Planc. 15. largitione *devinctas* tribus habere. ibid. 18. suffragia largitione *devincta*. ad Div. xv. 4. extr. studiis dediti ac *devincti*.

Devius. Læl. 25. animus flexibilis et *devius* assentatoris: i. e. inconstans, qui sæpe tamquam aberrat a via, aliter alio tempore agit. Phil. v. 13. homo in omnibus consiliis præceps et *devius*. Fragm. Acad. iii. si liceret—vitam *deviam* secutis corrigere errorem pœnitendo.

Devocare. Prov. Cons. 12. *devocare* aliquem de provincia. Manil. 14. ab instituto cursu ad prædam aliquam *devocavit*. Tusc. v. 4. Socrates primus philosophiam *devocavit* de cœlo: h. e. desiit de rebus cœlestibus, astris &c. philosophari.

Devolare. Quint. 30. ab afflicta amicitia transfugere, et ad florentem aliam *devolare*.

Devolvere. Att. ix. 10. deliberationem accuratius *devolvere*. Phil. vii. 4. *devoluti* estis ad spem inanem pacis.

Devorare, cupide legere, audire; item de rebus omnibus, quæ nobis valde placent, &c. Att. vii. 3. *devorare* libros. Sext. 10. verbum ipsum voluptatis omnibus modis animi et corporis *devorabat*. ubi vid. Abramius. * perferre res graves et molestas. item, facere aliquid, quamquam molestum. Phil. vi. 6. *devorare* molestiam. Brut. 67. *devorare* stultitias et ineptias hominum. Att. iv. 5. dudum circumrodo, quod *devorandum* est. * decoquo. ad Div. xi. 21. hanc ipsam rem recentem novam *devoravit*. * præcipere animo, de iis rebus, quas certe speramus nos consecuturos. Dom. 23. *devorare* aliquid spe et avaritia. Verr. i. 51. qui jam spe et opinione illam prædam *devorasset*. * Brut. 82. ejus oratio nimia religione attenuata, doctis et attente audientibus erat illustris; a multitudine autem et foro, cui nata est eloquentia, *devorabatur*: h. e. audiebatur quidem, sed ita, ut nihil voluptatis afferret, et a pæne invitis, neque intelligebatur adeo, aut sentiebatur ejus vis: quemadmodum qui cibos insuaves necessario comedunt, non comminutos et gustatos deglutiunt. de hoc genere dicendi Cicero aliis locis dicit, abhorret a populari ratione.

Devotare, devovere. Parad. i. 2. quæ vis filium (Decii) *devotavit*. Sic MSS. et edd. veteres. v. Gruter. ad Plaut. Casin. ii. 6. 36.

Devotio. Nat. D. iii. 6. tu autem etiam Deciorum *devotionibus* deos placatos esse censes. Dom. 57. hanc ego *devotionem* capitis mei convictam esse et commissam putabo. v. mox devovere.

Devovere, proprie idem est, quod *vovere*. vid. v. c. Off. iii. 25. deinde est certis ritibus se morti, s. Telluri et diis manibus, consecrare, pro salute reipubl. et pernicie ejus aliqua et calamitate avertenda: de quo est locus classicus ap. Liv. viii. 9. 10. Fin. ii. 19. cum se Decius *devoveret*. unde illi etiam caput suum *devovere* dicuntur, qui se aut periculis maximis intrepide pro patria objiciunt, ut faciunt, qui se *devoverunt*: Quir. p. Red. 1. cum me fortunasque meas pro vestra incolumitate, otio, concordia *devovi*: aut votum faciunt, in quo caput suum, tamquam hostiam, Diis offerunt, cujus exemplum egregium est pr. Dom. c. 57. ducitur hinc etiam lusus ille Ciceronis Phil. xi. 6. videte etiam P. Decii auctionem: qui majorum suorum vestigia persequens, pro alieno se ære *devovit*. * Divin. i. 48. hinc Remus auspicio se *devovet*: h. e. auspicio capiendo se accingit. ex Ennio.

Devotus, destinatus. Harusp. R. 3. Clodius, *devota* Annio hostia et constituta: h. e. quem certo video ab Annio Milone interfectum iri.

Deus, qui in aliquo genere insigniter excellit. Or. i. 23. ii. 42. * benefactor. Quir. p. R. 5. Lentulus consul, parens, *deus*, salus vitæ nostræ. * *Deus* est etiam de feminis. Tusc. i. 47. de Junone. cf. Invent. ii. 31. Sic etiam Græci θεός.

Dextella, amicus fidelis. Att. xiv. 20. Q. filius Antonii est *dextella*.

Diadema, est fascia alba, qua caput redimire reges olim solebant; unde insigne regiæ potestatis putabatur. Itaque etiam Ciceroni, ut ad Atticum scribit, fasciæ cretatæ Pompeii in cruribus displicebant, quod potentiæ parum civilis

cupiditatem significare videbantur. Male quidam interpretantur coronam, quæ hodie ejus vim obtinet. Phil. ii. 34. sedebat in rostris collega tuus, amictus toga purpurea, in sella aurea, coronatus (hic nil regium, et tamen coronæ mentio): adscendis, accedis ad sellam, *diadema* ostendis. gemitus toto foro—tu *diadema* imponebas cum plangore populi. v. Cuper. Obs. i. 6. Casaubon. ad Sueton. Cæs. 79. Ciampin. oper. Musiv. c. 14. p. 110. &c.

Diæta, lenia remedia, inprimis illud, quod dies et tempus affert: opponitur vis. Att. iv. 3. *diæta* curari incipio, nam chirurgiæ tædet.

Diarium. Att. viii. 14. iis *diariis* Cæsar militum celeritatem incitat, ut timeam, ne citius ad Brundisium, quam opus sit, accesserit. *Diaria* h. l. sunt stipendia aut præmia in singulos dies promissa, sc. si celeriter ire pergant. Nam quicquid datur in dies singulos, *diarium* dicitur. Servorum quoque sunt *diaria*, i. e. cibi in dies singulos assignati, prout se fidos præstiterint. vid. Intt. ad Petron. c. 24. Grævius etiam laudat Victorii Var. lectiones. Locus est l. i. c. 13.

Dibaphus, vestis bis tincta, primo cocco, deinde purpura, qua utebantur sacerdotes. ad Div. ii. 16. Curtius *dibaphum* cogitat, sed eum infector moratur. Att. ii. 9. strumam Vatinii sacerdotii *dibapho* vestiant. v. Ind. Græc. δίβαφος.

Dica, γραφὴ, actio, quæ alicui intenditur. Verr. ii. 14. scribitur Heraclio *dica*. ibid. 15. *dicas* sortiri, est forum agere; et cum dicitur *dicam* sortiri, id est judices dare sortitione: et quoniam id fit cum causa agenda est, dicitur etiam pro causam cognoscere: quoniam in conventu forensi, cum causæ agendæ sunt, judices sortitur prætor, qui causam cognoscant et judicent. Qui putant rationem ductam, a sortitione, nescio qua, ipsarum *dicarum*, ut scil. quo ordine agendæ sint causæ, constituatur, locum Ciceronis non recte perpenderunt. *Dicas* sortiri, dicitur, ut judicia rejicere, pro judices rejicere, et alia his similia. Rem conficiunt hæc verba c. 17. venit in mentem, e lege Rupilia *dicas* sortiri oportere. Educit ex urna tres: iis ut Heraclium absentem condemnent, imperat.

Dicacitas. quid sit? Or. ii. 54.

Dicatio. Balb. 11. non solum *dicatione*, sed etiam postliminio potest civitas mutari. vid. dicare.

Dicare. Balb. 11. *dicare* se civitati. ibid. 12. *dicare* se in civitatem: est jus civitatis petere et consequi. τῷ *dicare* opponitur donare. * Or. iii. 3. adolescentes, qui Crasso se *dicarant*, i. e. se applicarant, ejus partes sequebantur &c.

Dichoreus. duplex choreus. Orat. 63.

Dicere, pro affirmare, opponitur negare. Rab. Post. 12. quibus non creditur negantibus, iisdem credatur *dicentibus*. Verr. iii. 8. legem *dicere*, de censore, qui conditiones redemtoribus proponit, quibus pactio fit. * constituere, definire. Verr. i. 57. diem *dicit* operi faciundo. Flacc. 34. extr. doti Valeria omnem pecuniam suam *dixerat*. * est etiam proprium verbum in creando dictatore. Att. ix. 15. volet Cæsar, ut prætor dictatorem *dicat*. * Inv. ii. 22. *dicere* ab auctoritate JCtorum, et contra auctoritatem.

Dicis causa. Verr. iv. 24. at tamen, ut possit se emisse dicere, Archagatho imperat, ut aliquid illis numulorum, *dicis* causa, daret: h. e. in speciem, zum Schein, ut imago saltem emtionis esset. hanc formulam etiam Ciceroni restituêre viri docti. Muren. 12. sed anne tu *dicis* causa vindicaveris, de vindiciis imaginariis, h. e. de vi civili illa et imaginaria. Hanc formulam primus recte explicavit Lælius Taurellus de militiis ex casu, in Thesauro Ottonis. t. iv. p. 1635. et post Ant. August. Emendat. ii. 2. ibid. p. 1472. cf. Victor. Var. Lect. iv. 23. et in Lex, Fabri de hac formula dicta.

Dicrotum, navis biremis. h. e. quæ duos remorum ordines habet. Att. v, 11. xvi. 4. v. Scheff. Re. nav. ii. 2. p. 100. Fœmininum genus est apud Hirtium B. A. 47. quod defendit contra Schefferum Oudendorpius.

Dictator, magistratus municipalis nomen in municipio Lanuvino. Mil. 10.

Dictata, sunt theses, præcepta, decreta, quæ a magistris artis alicujus discipulis scribenda traduntur, ut ab iis ediscantur. Et quoniam hujusmodi *dictata* non adeo solent aut debent esse acuta et subtilia, in iis acquiescere, iis uti, in contemtu habetur. Q. Fr. iii. 1. c. 4. meam in illum orationem omnes pueri tamquam *dictata* ediscunt. Tusc. ii. 11. versus admiscet, quasi *dictata*, nullo dilectu, nulla elegantia. Nat. D. i. 26. ista enim a vobis tamquam *dictata* redduntur. Fin. ii. 29. extr. si longus, levis, si gravis, brevis. Hæc sunt *dictata*. ibid. iv. 4. de Peripateticis disserendi artis peritis: quæ quidem res efficit, ne sit necesse, de iisdem rebus semper quasi *dictata* decantare, nec unquam a commentariolis suis discedere.

nuntur his, quæ numeris adstricta sunt, non numerosa, alias soluta. Sic Or. 70. *diffluens* et solutum.

Diffundo. Div. i. 36. dii vim suam longe lateque *diffundunt.* Læl. 13. virtus ex bonis amici quasi *diffunditur,* et incommodis contrahitur: h. e. lætitiam percipit.

Diffusus. *diffusum* dicitur, quod non est ad formam artis redactum, Or. i. 42. hæc ignota quondam omnibus et late *diffusa* videbantur. adhibita igitur est ars quædam &c. ibid. ii. 33. jus civile, quod nunc *diffusum* et dissipatum est, in certa genera coacturum, et ad artem facile redacturum. * Partit. 30. prima adversariorum contentio *diffusam* quæstionem habet, ut in conjectura: ceperitne pecuniam Decius—hæc lata ut dixi et confusa sunt. rationum et firmamentorum contentio adducit in angustum disputationem &c.

Digamma. Att. ix. 9. tuum *digamma* videram. *digamma* est proprie litera F. ea autem quia est prima in Fœnoris verbo, propterea ludens Cicero *digamma* de fœnore dixisse putatur. quod mihi verbo videram non convenire videtur. quidam autem malunt corrigere diagramma, et intelligunt tabulas acceptorum et expensorum.

Digerere, in partes totum aut in formas genus distribuere. Or. ii. 19. ut eas item quatuor, quinque, sexve vel etiam septem (quoniam aliter ab aliis *digeruntur*) in quas est omnis ab his oratio distributa. * ordinare, constituere. Rabir. Post. 9. *digesserat* optime remp. Græv. tamen legit: gesserat.

Digestio. Or. iii. 53. in figuris rhetoricis commemoratur, et est *μερισμός.* Phil. v. 7. ipse interea septem et decem dies, (ut *digestio* potius quam declamatio videretur) de me in Tiburtino Scipionis declamavit, sitim quærens. Si hæc parenthesis esset a Cicerone, *digestio* esset concoctio, quam declamatio afferre, et cruditatem minuere putabatur. Sed recte est a Grævio auctoritate doctissimorum hominum ejecta.

Digitus. Verr. iii. 11. *digito* liceri. Verr. i. 54. tollit *digitum*: i. e. licetur. Att. vii. 3. *digitum* nusquam, sc. discedere. Cæcin. 25. qua *digitum* proferat, non habet: h. e. nihil agere, nihil moliri potest.

Dignitas, definiente ipso Cicerone, Invent. ii. 55. est alicujus honesta auctoritas, quæ cultu, honore et verecundia digna est. Sed hæc definitio non omnibus locis convenit. Et quoniam sæpe in hoc verbo interpretando tironibus aqua hæret, alias afferemus, quarum ope facile ubique hujus verbi vis intelligi et erui possit. 1. *dignitas* est conditio, qua quis dignus est aliqua re, tamquam magistratu, honore, verecundia &c. beneficio: quæ definitio fere convenit cum Ciceroniana. Muren. 8. non eundem ordinem esse *dignitatis* et renunciationis. ibid. 9. *dignitate* contendere; h. e. quis altero sit consulatu dignior. ibid. 11. summa *dignitas* esset in iis &c. dignissimi sunt consulatu. ibid. 13. *dignitas* consularis in ista scientia non fuit: h. e. nemo propter illam scientiam *dignus* consulatu judicatus est. ad Div. xi. 17. Lamia petit præturam: omnes intelligunt, nec *dignitatem* ei deesse, nec gratiam. Verr. ii. 69. an quorum auctoritate statuas tuas cohonestare conatus es, eorum ego *dignitate* accusationem meam comprobare non potero? h. e. Si statuas tuas tibi honorificas potuisti efficere, quod Siculos auctores earum ponendarum dixisti fuisse, ego etiam mihi honestum esse probabo, te accusare, si dixero, Siculos esse dignos, quibus hoc officii tribuatur a me. Jam quoniam ii, qui digni sunt, quibus hujusmodi res tribuantur, in quadam amplitudine, splendore et auctoritate sunt, propterea *dignitas* etiam dicitur pro splendore, amplitudine, auctoritate, quæ ex magistratibus rebusque publicis bene gestis, sapientiæ opinione &c. proficiscitur. Off. i. 39. ornanda *dignitas* domo. Verr. ii. 29. nitebatur frequentia consilii et *dignitate,* pro quo aliis locis splendor dicitur. sensus autem hic est: hoc potissimum confidebat causæ suæ, quod judices essent non solum multi, qui non facile omnes possent corrumpi, sed etiam prudentes, justi et hac laude insignes, atque *digni,* adeo, qui judicarent causas. hic sensus est maxime obvius. est adeo ubi pro magistratu dicitur ad Div. ii. 9. lætor tum præsenti tum etiam sperata tua *dignitate.* ubi v. Manut. 2. *dignitas* dicitur de iis rebus, quæ aliquo *dignæ* sunt, h. e. eum decent, eique conveniunt, ei denique debentur. Off. i. 39. plena *dignitatis* domus: h. e. *digna* domini persona. ibidemque species et *dignitas* junguntur. Q. Fr. i. 2. c. 1. species ipsa tam gratiosi liberti aut servi *dignitatem* habere nullam potest. Tusc. v. 10. *dignitate* sententiæ capitur: h. e. quia honesta est, *digna* homine honesto. Or. ii. 85. retinere *dignitatem*

in rebus asperis: h. e. fortem se præbere: fortitudo autem in rebus adversis maxime decet magnos homines et sapientes. Inv. ii. 53. justitia est habitus, suam cuique tribuens *dignitatem*. Hinc, quoniam apta et pulchra, neque tamen nimis venusta forma et species decet viros, propterea *dignitas* etiam de pulchritudine viro *digna* dicitur. Off. i. 30. in forma *dignitas* et venustas. cf. Invent. ii. 1. neque solum de pulchritudine formæ humanæ, sed etiam aliarum rerum. Or. i. 31. de oratore: agere cum *dignitate* et venustate. Ipsum denique πρέπον, ἦθος quod rhetores dicunt, *dignitas* vocatur. Invent. i. 21. personarum *dignitates* servare.

Dignus. Phil. iii. 9. ex edicto M. Antonii: Nulla contumelia est, quam facit *dignus*. Hunc locum, ab omnibus male intellectum, primus egregie explicavit J. Fr. Gronov. commemoratis superiorum sententiis. Observ. iii. 8. ubi ostendit, *dignum* esse h. l. qui jure et merito et sine culpa faciat, qui debeat facere, seu jure, seu irritatus, seu ob mores notos, seu quacumque de causa, quod si alius faceret, contumelia putaretur. * ad Div. xi. 3. literæ non *dignæ*, quæ a te nobis mitterentur: h. e. quarum contumeliis indigni sumus. * cum genitivo. Att. viii. 15. Balbus: suscipe curam et cogitationem *dignissimam* tuæ virtutis. Balb. 2. pro *dignum* reo, in Cod. Erford. erat *dignum* rei. Harusp. Resp. 24. unum esse in hac civitate *dignum* hujus imperii; ubi vid. Græv. conf. impr. Heins. ad Ovid. Trist. iv. 3. 57.

Digredi, opponitur τῷ congredi, uti v. c. Q. Fr. i. 3. congressio et *digressio*. Itaque ubi alio sensu reperitur *digredi*, et *digressio*, scribendum degredi, degressio. v. Duker. ad Flor. iii. 16. extr. Har. Resp. 2. qui hesterno die dolore me elatum et iracundia longius *digressum* arbitrantur, quam hominis sapientis cogitata prope ratio postularet: int. tamquam de via. Alii Codd. habent progressum. Sed *digressum* defendit Grævius. Ex ea autem regula, quam dixi, et quam multis locis urget ipse Grævius, legendum degressum.

Dijudicatio. Leg. i. 21. ista magna *dijudicatio* est! h. e. hujus rei *dijudicatio* magni est momenti.

Dijunctus. Acad. iv. 20. nihil est ab ea cogitatione *dijunctius*, i. e. ei magis contrarium.

Dijungo, removeo, sejungo. ad Div. i. 9. extr. ab orationibus *dijungo* me fere.

Dilabi. Marcell. 8. omnia, quæ *dilapsa* jam fluxerunt, severis legibus vincienda. Codd. ibi quidam habent *delapsa*; sed *dilapsa* recte defendit Grævius. sed Phil. xiii. 5. sunt alii plures, sed memoria mea *dilabuntur*. legendum, delabuntur. *Dilabi* enim non est defluere, sed diffluere; quod etiam in reliquis locis scribendis tenendum. * Herenn. ii. 25. maxima peccata impune *dilabentur*.

Dilatare. Paradox. procem. Cato nullum sequitur florem orationis, neque *dilatat* argumentum: i. e. amplificat, auget ornando. Brut. 74. *dilatare* literas, est vitium pronunciationis.

Diligens, parcus, rei familiaris conservandæ et augendæ studiosus. Verr. i. 48. qui in re adventicia et hereditaria tam *diligens* et attentus esset. ibid. 9. eris *diligens*, ne. i. e. cavebis. Cœl. 31. *diligentissimus* omnis officii.

Diligentia, providentia. Agrar. ii. 27. est operæ pretium, *diligentiam* majorum recordari. Mil. 24. laudabam *diligentiam* Cn. Pompeii. * studium augendæ et servandæ rei familiaris. Agr. ii. 30. vobis nulla gleba de paternis et avitis possessionibus relinquetur; ac tantum intererit inter vestram et privatorum *diligentiam* &c. * Off. i. 39. commoditatis *diligentia*. * Inv. i. 11. Negotialis constitutio est, in qua, quid juris ex civili more et æquitate sit, consideratur; cui *diligentiæ* præesse apud nos JCti existimantur. * Industria et *diligentia* quomodo differant, intelligi potest ex Verr. i. 6. quo in negotio industriam meam celeritas reditionis, *diligentiam* multitudo literarum et testium declaravit. Nempe *diligentia* est quæ Græcis ἀκρίβεια, cura, providentia; industria est alacritas et studium in labore suscipiendo, urgendo et perferendo.

Diligentissime, in commendando, intercedendo, deprecando est, cum cura et cum delectu verborum et sententiarum, ex quibus, quantum aliquid velimus, intelligi potest. v. c. ad Div. xiii. 10. *diligentissime* scribere. * cum singulari dilectu. Verr. ii. 53. ille enim est magistratus, qui *diligentissime* mandatur a populo.

Diligere, idem est proprie quod deligere. Fin. iii. 5. animal ipsum sibi commendari ad se conservandum,—et ad ea, quæ sunt conservantia sui status *diligenda*. Hinc *diligere* aliquem est, propter virtutes ejus a nobis cogni-

jus magni facere: eum amare contra sit, suavi illo sensu moveri amoris, qui non tam ex virtutibus alterius atque a certo judicio proficiscitur, quam a sensu; unde interdum distinguuntur *diligere* et amare, v. c. ad Div. ix. 14. ibid. i. 9. eum perpetuo quodam judicio *diligebam* &c.

Diloricare. Or. ii. 28. *diloricare* tunicam: i. e. retegere. nam loricare etiam est pro tegere. Sic parietes dicuntur loricari tectorio.

Diluere, minuere. Tusc. iii. 16. *diluere* molestias. * refellere, Rosc. Am. 15. res leves infirmem ac *diluam*.

Diminutio. Prov. Cons. 15. multari imperatorem *diminutione* provinciæ, contumeliosum est. Mil. 36. si qua *diminutio* capitis futura est: h. e. si damnatus in exilium ibit.

Diminutus. Top. 6. qui capite non sunt *diminuti*; quamquam ibi etiam legitur deminuti, et sic est in nostra. v. Caput.

Dimissus. Acad. iv. 4. philosophia, quæ nunc prope *dimissa* revocatur.

Dimittere. Verrin. v. 58. *dimittere* injuriam impunitam. ad Div. ix. 12. cœlum et terram vim suam, si tibi conveniat, *dimittere*. Phil. xiii. 1. si aliquid de summa gravitate Pompeius, multum de cupiditate Cæsar *dimisisset*. Planc. 39. libertatem meam neque *dimisi* unquam, neque *dimittam*. Attic. xvi. 13. nondum legere poteramus: nam et lumina *dimiseramus*, nec satis lucebat.

Dinumerare, numerare. Verr. v. 45. se pecuniam Timarchidi *dinumerasse*. * distribuere. Att. xvi. 9. Octavius Capuæ centurias *dinumerat*; jam jamque video bellum.

Dinumeratio in rhetoricis quid sit? Or. iii. 54.

Diœcesis. Att. v. 15. ad Div. iii. 8. v. Ind. Græc. διοίκησις.

Diœcetes, dispensator. muneris genus apud reges Alexandrinos. Rabir. Post. 8. *diœcetes* regius. Ejus mentio etiam ap. Polyb. Exc. de Vit. et Virt. p. 1442. adde Vales. Emend. ii. 20. et ibi Burm. v. c.

Diploma. ad Div. vi. 12. Att. x. 17. Pis. 37. ita dicebant literas publicas, quæ profecturis dabantur, ut in oppidis, per quæ iter esset, magistratus operam darent, ut celeriter equos, et quæ ad iter sunt necessaria, reperirent. Nomen ductum est a duplici tabellarum forma. vid. Casaubon. ad Sueton. Aug. c. 51. qui docet, non solum de literis itineris causa datis dici *diplomata*, sed etiam alia *diplomatum* genera esse. In Cicerone tamen semper de illo genere dicitur *diploma*. cf. Budæus ad Pand. p. m. 322. 323. add. Maffeius in Histor. diplom. p. 17.

Dira, *Diræ*. Divin. i. 16. etenim *dira*, sicut cetera auspicia—non caussas afferunt. Davis. *diræ*. ibid. *dirarum* obnunciatio, int. imprecationum. Appianus *diras* interpretatus est ἀρὰς δεινὰς καὶ φρικώδεις. Sed diligenter de hoc verbo agitur in Lexico Fabri. Quod autem Davisius in altero loco pro *dira*, reponit *diræ*, non adeo necessarium puto. *Dira* sunt, quæ quis alicui obnunciat. In *dirarum* obnunciatione quoque commodius intelligi puto rerum, quam imprecationum; res enim, auspicia &c. obnunciantur, non preces. Tacitus tamen A. xv. 30. *diras* preces dixit. Intelligi etiam in *dira* potest, omina s. auspicia. sunt enim, ut diserte Cicero tradit, in auspiciis *diræ*. Tibull. i. 3. 7. inter impedimenta itineris habet omina *dira*.

Directo, opponitur circuitioni et anfractui. Div. ii. 61. quid opus est circuitione et anfractu, ut sit utendum somniorum interpretibus potius, quam *directo*. Partit. 13. alterum ad fidem *directo* spectat, alterum se inflectit ad motum. Nat. D. i. 25. *directo* deorsum ferri. Acad. iv. 20. *directius* gubernant.

Directus. Cœl. 16. *directus* senex. Grævius retinuit vulgatam decrepitus: alteram lectionem tuentur Lambinus, Gruterus &c. sed non eodem modo interpretantur: Gulielmius interpretabatur senex. Hotomannus sic ad h. l. Lambinus ex antiquis libris reponit: *directo*, opinor pro severo; (h. e. qui omnia recte, sapientia, moderate fieri vult) cujus locutionis exempla requiro. Hæc Hotomannus. Age dabimus: Cœl. 18. sit adolescentia liberior: non omnia voluptatibus denegentur: non semper superet illa vera et *directa* ratio. quid est vera et *directa* ratio, nisi severa illa et tristis vivendi ratio, quam antea descripserat c. 17. qua Fabricii, Camilli, Curii usi sunt, quam philosophi præscribunt; quam ibid. severitatem appellat, et paullo post *directum* iter ad laudem. Rosc. Com. 4. Quid est in judicio? *directum*, asperum, simplex &c. Quid est in arbitrio? mite, moderatum. * Top. 4. paries *directus*, est, qui ad angulos rectos attingit eum, ad quem ductus est.

Direptus, us. Tusc. i. 29. Est enim interitus quasi discessus et secretio ac *direptus* earum partium &c. Sed Codd.

S

et edd. quædam habent *diremtus:* quod præfero. Nam etiam dirimere pro dividere dicitur, non diripere. Et librariis solitum fuit, *direptus* scribere pro *diremtus.* vid. Gesner. ad Varr. R. R. iii. 5. extr. et Drakenb. ad Liv. xxiv. 49.

Diribere, distribuere. Fr. Corn. i. dum tabellæ *diribentur*, dum situla defertur. Pis. 40. an ego expectem, dum de te LXXV tabellæ *diribeantur*, de quo jam pridem omnes mortales judicaverunt. Uterque locus mirifice facit ad convellendam Abramii sententiam, qui ad h. l. et ad Pison. c. 15. disputabat contra Gruchium, *diribere* esse secernere suffragia, quæ a judicibus aut populo, sc. per tabellas, lata sint. Nam in primo, tabellæ *diriberi* dicuntur ante, quam situla delata dicatur, in quam tabellæ mittantur: in altero, quod ante dicitur, tabellæ *diribentur*, sc. judicibus sententiæ ferendæ causa, ut nos cum Gruchio interpretamur, id statim dicitur judicare. In loco Pis. 40. MSS. habent diripiantur. v. Græv. ad h. l. et Intt. ad Varron. R. R. iii. 5.

Diribitio, distributio. Planc. 6. sic est in Græviana et aliis. sed Gronoviana habet: direptio, pro diremtio. v. direptus.

Diribitor, distributor, genus operarum comitialium et judicialium, quæ tabellas distribuebant. Sen. p. Red. 11. Pis. 15. ubi quidam: distributores. v. Gruch. de Comit. i. 3. et Intt. ad Varr. l. c.

Dirigere. Fin. ii. 22. voluptate omnia *dirigentes;* h. e. ad voluptatem referentes, in voluptate summum ponentes bonum. Div. i. 14. divinatio ad veritatem sæpissime *dirigit:* opponitur fallere. Or. i. 28. *dirigere* laudem oratoriam ad similitudinem histrionis &c. * est etiam in re augurali usus hujus verbi, pro definire, determinare. Div. i. 17. Romulus lituo *direxit* regiones.

Dirimere. Leg. i. 20. hæc controversia omnia *dirimit:* i. e. facit discidium, ut inter eos convenire non possit. ad Div. iii. 10. cum eo conjunctionem *diremissem*. * Div. i. 39. pulmo incisus *dirimit* tempus, et profert diem: h. e. facit, ut res suscepta eo die peragi non possit, sed in alium diem differenda sit, tamquam comitia &c. cum obnunciatur &c. v. Gronov. ad Liv. i. 36.

Diripere, compilare bona alterius. In quo animadvertant tirones, tum demum dici, cum a pluribus fit ista compilatio, tamquam in expugnationibus urbium, aut cum res ad plures pervenit: cum autem unus compilat, aut aufert, aut pro detrahere et auferre simpliciter dicitur, deripere dicendum esse, non *diripere*. Hujus rei ignoratio fecit, ut librarii hæc duo verba sæpe confunderent, eaque in plerisque auctorum editionibus adhuc regnat confusio: quæ, hac regula pervulgata, sensim in auctoribus edendis et in dicendo scribendoque vitari poterit. v. Græv. ad Or. pr. Sull. c. 1. ad Verr. ii. 7. ut Heinsium ad Ovidium, et Drakenborchium ad Silium taceam, jam in Lexico Fabri laudatos. Verr. iii. 20. paterere aratores indignissimis injuriis vexari ac *diripi*, sc. a redemtoribus decumarum. Contra, cum Verr. ii. 19. dicitur in Gronoviana: argenti vestisque stragulæ quod esset, esse *direptum;* cum id factum sit a solo Verre, aut certe omnia ista ad Verrem pervenerint, recte Grævius reposuit: dereptum. Sic ad Q. Fr. i. 2. c. 1. *direptum* te iri a tuis, dum is abesset: h. e. tuos male administraturos esse rem tuam, teque compilaturos. Neque vero hærere debent tirones, ubi etiam de singulis dici videtur, cum re vera de pluribus dicatur, tamquam cum imperatores et magistratus provinciales dicuntur socios, provincias, civitates *diripuisse:* tamquam ad Div. viii. 10. quæ *diripuisset* ipse, ut viderentur ab hoste vastata. in Tog. Cand. Antonius *diripuit* socios. * cum dat. personæ. Quint. 20. ei ornamenta *diripis*, sed lectio vitiosa videtur. v. not.

Diritas. malum, calamitas, Tusc. iii. 14. si qua invecta *diritas* casu foret. ex Græco Euripidis: ἤν τι πάσχοιμι. * sævitia, crudelitas. Vatin. 3. quamquam sis omni *diritate* atque immanitate teterrimus.

Diruere. Verr. v. 13. ære *dirui*. v. Æs.

Dirumpere, magnopere contendere. ad Div. vii. 1. pæne *dirupi* me in judicio Galli familiaris tui. * de invidentibus est *dirumpi*. ad Div. xii. 2. *dirumpitur* fratris tui plausu.

Diruptus. Phil. xiii. 12. homo *diruptus* dirutusque: scomma in herniosum. * ad Q. Fr. iii. 4. *diruptis* tabellis, sc. suffragiorum. Sed sine controversia legendum diremtis, ut viderunt dudum viri docti.

Dirus, in re augurali et haruspicina totaque divinatione frequentissimum verbum. Div. ii. 15. exta *dira*. Leg. ii. 8. quæ augur injusta, nefasta, vitiosa, *dirave*, defixerit &c. cf. Diræ.

Dirutus. Phil. xiii. 12. homo diruptus *dirutusque*, int. ære. v. Æs et diruere.

Discedo. Brut. 91. *discedere* a gloria

sperata: i. e. consilium gloriæ persequendæ abjicere. Sed v. not. Fin. i. 20. amicitiam negant a voluptate posse *discedere:* i. e. sejungi. Brut. 79. Fin. v. 11. a se *discedere:* i. e. mutari. ad Div. vi. 14. in opinionem hanc *discessi.* vid. *discessio.* ibid. ix. 26. a literis cum *discessi:* i. e. cum desii literis operam dare eo die.

Disceptare, judicare, judicis aut arbitri partes sustinere. Tusc. iv. 3. Academia eorum controversias *disceptat.* Leg. ii. 9. bella *disceptanto;* de fecialibus, qui arbitri sumuntur et judices, ut, an bellum jure suscipi possit, statuant. * *disceptare* tamen etiam dicuntur partes litigantes et certantes. ad Div. vi. 1. non consiliis nec auctoritatibus nostris de jure publico *disceptatur.* Verr. ii. 15. ut sibi cum palæstritis æquo jure *disceptare* liceat. * res ipsa dicitur, *disceptare,* de qua est controversia; ἐπιχειρητικὸν ἀντὶ παθητικοῦ. ad Div. x. 10. quamquam in uno prælio omnis fortuna reip. *disceptat.*

Disceptatio. Partit. 30. ex rationis et ex firmamenti conflictione et quasi concursu quæstio exoritur quædam, quam *disceptationem* voco: in qua quid deveniat in judicium, et de quo disceptetur, quæri solet. Agr. ii. 21. nulla *disceptatione* sc. ad judicem. Off. i. 11. duo genera decertandi; alterum per vim, alterum per *disceptationem.* Agr. iii. 1. æquitatem vestræ *disceptationis* (vestri judicii) retinuissent. * Partit. 12. *disceptatio* legitima: opponitur liberæ.

Disceptator. Part. 3. *disceptator* est rei sententiæque moderator. Cæcin. 2. *disceptator* domesticus; de arbitro honorario. Flacc. 38. *disceptatorem* populum non recuso: i. e. judicem.

Discessio, genus sententiæ in senatu declarandæ, cum dictis sententiis ab iis, qui eo loco essent, ut sententiæ dicendæ jus haberent, si eam essent rogati, consules juberent reliquos senatores *discedere* ad eum locum, ubi esset alicujus sententiæ pronunciatæ auctor. Hoc planius explicatur in Pedarius. Locus inprimis notabilis est in Verr. iv. 65. ad Div. i. 2. ante se oportere *discessionem* facere, quam Consules, i. e. se ex relatione sua (vid. ep. 1.) jubere debere *discessionem* in sententias ex sua relatione dictas. ibid. 4. nemo est, qui nesciat, quo minus *discessio* fieret, per adversarios tuos esse factum. Sext. 34. *discessio* sine ulla varietate. Phil. iii. 9. SCtum de supplicatione per *discessionem* fecit, cum id factum esset ante nunquam. v. Gell. iii. 18.

Discessus. Dom. 32. *discessu* meo: h. e. cum ego *discessissem.* * Att. vii. 12. nec eum rerum prolatio, nec senatus magistratuumque *discessus* — tardabit. ibid. xii. 40. si quis requirit, cur Romæ non sim: quia *discessus* est. Viri docti interpretantur de tempore, quo senatores *discedere* solebant, quod senatus nullus haberetur. Sed Grævius e Balliolensi malebat: *discessimus,* quod dubitaret, verbum hoc nudum de tempore dici posse. * Tusc. i. 29. est enim interitus, quasi *discessus* et secretio et diremptio earum partium. Sen. p. R. 10. *discessus* de patria. * Quir. p. R. 3. in *discessu* civium: ubi tamen alii dissensu. * *discessus* cœli. v. cœlum.

Discidium, distractio rerum et sejunctio: disjunctio hominum non solum animis, sed etiam corporibus. Att. xv. 29. constitutum est *discidium;* de divortio. Sic ibid. xi. 23. melius quidem in pessimis nihil fuit *discidio.* Sed Dom. 36. *discidium* conjugis dicitur de sejunctione, quæ eo tempore fuit, cum Cicero maritus in exilio esset. Acad. i. 12. docere, quod et qua de causa *discidium* factum sit; ut videamus, satisne justa sit ista defectio. Sæpe in libris confunduntur *discidium* et dissidium, de horum verborum discrimine et permutatione vid. fuse et accurate disputantem J. Fr. Gronov. ad Liv. xxv. 18. a quo repetiere eandem observationem Grævius ad Ciceronem passim et alii. Nempe in dissidio est tantum dissensio: in *discidio* autem sejunctio. Hac regula de discrimine *discidii* et dissidii decerni etiam potest de lectione vera Orat. iii. 16. hinc *discidium* illud extitit, quasi linguæ atque cordis,—ut alii nos sapere, alii dicere docerent: ubi olim legebatur dissidium: male profecto. Non enim dissidere lingua et cor dicuntur, sed disjungi, h. e. philosophia et eloquentia pro duabus diversis et sejunctis artibus haberi. Sed et *discidium* pro dissidio interdum temere repositum est. v. ad Sull. 21. et Læl. 21. in his: ne qua eorum *discidia* fiant, a Grævio, ut bene monet Drakenb. ad Liv. xxv. 18.

Discingi. ad Qu. Fr. ii. 13. Cæsar, mihi crede, in sinu est: neque ego *discingor:* h. e. neque desinam eum in sinu gestare. Nam qui *discinguntur,* iis, quæ in sinu habent, excidunt. Sic interpretatur etiam Manutius. Ceterum mihi videtur esse jocus ex ambiguo, in verbo *discingi.* Nempe *discincti* dicuntur homines negligentes, rerum suarum parum curiosi, securi: unde *discincti* nepotes, qualis Nomentanus apud Horatium. Laxo sinu ferre nuces apud

eund. Serm. ii. 3. 172. pro signo futuræ negligentiæ habetur, et hominis Nomentano similis futuri. Itaque sensum hunc putem esse: Canto eundem, quem tu Cæsarem, neque uno Pompeio nitor, sed illum quoque amo, verum ita, ut numquam me aut rempubl. ab eo satis tutam putem, aut nobis non ab eo cavendum existimem.

Disciplina. Div. ii. 3. eadem in literis ratio est, reliquisque rebus, quarum est *disciplina:* h. e. quæ doceri solent. *secta philosophorum. Nat. D. i. 7. tres trium *disciplinarum* principes convenistis. *Sext. 6. Hortensii oratio digna esset, uti et reip. capessendæ auctoritatem *disciplinamque* præscriberet. **disciplina* civitatis aut reipubl., legibus et moribus publice privatimque receptis continetur. Orat. i. 1. et 34. Brut. 10. Verr. iii. 69. *Sic *disciplina* navalis Rhodiorum, Manil. 18. item ut *disciplina* militaris, continetur institutis et legibus militaribus, et navalibus, de acie instruenda, castris ponendis, militum moribus, vita, laboribus, exercitationibusque &c. *doctrina. Verr. iv. 58. de Archimede: summo ingenio et *disciplina.*

Disclusus. Tusc. i. 33. ægritudines, iræ, libidinesque—quas is, contra quem hæc dicuntur, semotas a mente et *disclusas* putat.

Disco, simpliciter, pro literis operam do. Or. ii. 1. Antonius autem hoc probabiliorem populo orationem fore censebat suam, si omnino *didicisse* nunquam putaretur. **discere* causam Or. i. 12. &c. dicitur Patronus, qui rationem causæ e clientis narratione cognoscit, cliens contra docere. v. Gron. Sestert. iv. 3. p. 272. *Senect. 8. *discebant* fidibus antiqui.

Discrepantia. Fin. iii. 12. majorem multo inter Stoicos et Peripateticos esse *discrepantiam* rerum, quam verborum. *opponitur constantiæ et æquabilitati vitæ et morum. Offic. i. 31. in actiones omnemque vitam nullam *discrepantiam* conferre debemus.

Discrepare, differre. Tusc. iii. 7. *discrepat* a timendo confidere. *aptum non esse, non convenire. Offic. i. 40. videndum est in vita, ne quid forte *discrepet.* *Partit. Or. 38. *discrepare* cum ceteris scriptis. Fin. iv. 22. quid attinuit, cum iis, quibuscum re concinebat, verbis *discrepare.* cf. ii. 30.

Discrimen, Phil. xiv. 1. totius belli *discrimen* positum est in vita unius. add. Att. xvi. 15.

Discus. Or. ii. 5. hoc ipso tempore, cum omnia gymnasia philosophi teneant, tamen eorum auditores *discum* audire, quam philosophum, malunt: qui simul ut increpuit, in media oratione de maximis rebus et gravissimis disputantem philosophum omnes unctionis causa relinquunt. Fuit autem discobolia inter genera exercitationis apud veteres, cum in massæ plumbeæ, in *disci* speciem rotundam conformatæ, projectionibus se exercerent et vires brachiorum augerent. Itaque Horat. Carm. i. 8. inter reliqua exercitationum genera etiam *discus* commemoratur.

Discutere. Acad. iv. 15. *discutere* captiones: pro quo aliis locis est, dissolvere, frangere. ad Div. x. 33. *discutere* alicujus cunctationem. ad Qu. Fr. ii. 12. rem totam *discusseram* (i. e. ut rejiceretur effeceram) — nihil facilius est, quam reliqua *discutere.* ibid. 11. de Commageno rege, quod rem *discusseram.*

Disertus. Or. i. 21. quomodo ab eloquente differat?

Disjunctio, genus enunciationum, quam hodie oppositionem appellant. Top. 14. in *disjunctione* plus uno verum esse non potest. Nat. D. i. 25. in omnibus *disjunctionibus,* in quibus, aut etiam, aut non, ponitur, alterutrum verum est. *in rhetoricis quid sit? traditur ad Herenn. iv. 27.

Disjunctus. Acad. iv. 30. omne, quod ita *disjunctum* sit, quasi aut etiam, aut non, non modo verum esse, sed etiam necessarium. Fin. ii. 14. ratio *disjuncta* conjungit. *diversus Or. iii. 15. non *disjuncti* doctores, sed iidem. *Partit. 6. concursus verborum *disjuncti*—et hiantes. v. hiare.

Disjungere, discernere. Tusc. iii. 5. *disjungimus* insaniam a furore. *Tusc. i. 31. *disjungere* se a corpore, est, a corporis vitiis, h. e. iis, ad quæ propendet animus propter corporis contagionem et commercium, se abstinere.

Disparatum. Inv. i. 28. quid sit?

Disparilis. Div. i. 36. in *disparili* adspiratione terrarum.

Dispensare, administrare, procurare. Att. xi. 1. qui nostras res domesticas *dispensavit.* *disponere. Or. i. 31. *dispensare* inventa.

Dispensatio, administratio, procuratio. Rabir. Po. 10. *dispensatio* regia; a qua Rabirius diœcetes appellatur. Vat. 15. *dispensatio* ærarii. cf. Att. xv. 15.

Dispersus. Or. i. 42. dum hæc, quæ *dispersa* sunt, coguntur. h. e. nondum ad certa genera et formas revocata et distributa, adeoque non ad artis formam redacta. cf. Petit. Cons. 1.

Dispersus, us. Att. ix. 9. *dispersu* illorum actio de pace sublata est. hoc verbum prætermissum est in Nizoliano Thesauro.

Dispicio, non significat, quemadmodum quidam interpretantur, videre; sed intendere aciem oculorum ad videndum. Itaque ubi sic dicitur, ut pro videre simpliciter dictum videatur, semper quædam contentio intelligenda est, qua efficitur, ut videre possimus aut videamus, unde et pro considerare diligenter dicitur, ut exempla subjecta docebunt. Sic de catulis dicitur, cum primum oculos aperiunt, et videre conantur. v. despicere. Fin. ii. 30. Epaminondas—cum vicisset Lacedæmonios, simulque gravi vulnere se exanimari videret; ut primum *dispexit*, quæsivit, salvusne esset clipeus. Tusc. i. 19. de hominibus in tenebris densissimis: tamen acie mentis *dispicere* cupiebant. Fin. v. 15. de infantibus: cum autem *dispicere* cœperimus, et sentire, quid simus. * cogitando videndoque animadvertere et reperire. Att. ii. 20. si *dispicere* quid cœpero. ibid. xi. 16. si quid *dispiceres*. Q. Fr. i. 3. quid sperem, non *dispicio*. Div. ii. 39. verum *dispicere* non possunt. Sull. 15. nec possum tantum meo ingenio dare, ut tot res, tantas—mea sponte *dispexerim*. * considerare. Att. vi. 8. nunc velim *dispicias* res Romanas: videas, quid nobis de triumpho cogitandum putes. * Sen. p. Red. 3. postquam ex superioris anni caligine et tenebris lucem in republ. Kal. Jan. *dispicere* cœpistis. Grævius reposuit: respicere. v. not.

Displicere sibi dicuntur, qui sunt ægri animo. Phil. i. 5. cum de via languerem, et mihimet *displicerem*. Att. ii. 18. *displiceo* mihi nec sine summo dolore scribo. ibid. 21. ut ille tum humilis, ut demissus erat? ut ipse etiam sibi, non iis solum, qui aderant, *displicebat*.

Dispoliare. Verr. iv. 20. ut una cum ceteris Siculis *dispoliaretur*. Quidam libri habent despol. quæ varietas etiam est ap. Liv. xlv. 36. sed illud verum: et sic etiam Verr. iii. 21. corrigendum est.

Disposite, ordine certo, redactis omnibus ad suum locum. Verr. iv. 40. non possum *disposite* istum accusare.

Dispositio, quid sit? Inv. i. 7. Herenn. i. 2.

Dispositus. Or. iii. 25. in ornatu *disposita* insignia et lumina. Muren. 14. nunc de studiis ad honorem *dispositis* disputo: h. e. de iis quæ sunt honorum consequendorum præsidia. Nam præsidia *disponi* dicuntur; atque hinc ducta est dicendi ratio. Petit. Consul. 5. extr. fac ut plane iis omnibus, quos devinctos tenes, descriptum ac *dispositum* suum cuique munus sit.

Disputare. Tusc. i. 4. ad id (sc. quod propositum erat) *disputare*.

Disputatio est explicatio rei subtilis, ut philosophorum. Or. iii. 55. at c. 54. est genus figuræ oratoriæ. Sed lectio est vitiosa, saltem incerta.

Disquisitio, judicium. Sull. 28. in magnis *disquisitionibus*, repentinisque periculis vitam uniuscujusque esse testem. plura colligit Budæus ad Pand. p. m. 50.

Disrumpi dicuntur, qui aliorum bonis nimis dolent. Dom. 37. Vatin. 7. ad Att. iv. 16. bis. vii. 12.

Dissentaneus. Part. 2. consentanea aut *dissentanea*.

Disserere, de actore causæ. Agr. ii. 15. an cum idem *dissereret* et judicabit, impelli non poterit, ut falsum judicet? * demonstrare Fin. iv. 1. an parum *disserui*.

Dissico, ere, Cœl. 16. dide ac *dissice* (int. bona) per me licebit, e Cæciliano. vid. de hoc verbo Puteani disputationem ap. Abramium ad h. l. qui cum aliis multis, quos laudat Drakenborchius ad Silium ix. 536. dictum putat antique pro dissecare. Sed magis probo Gronovii ad Senec. Phœniss. 343. Heinsiique ad Ovidium Met. xii. 103. &c. sententiam, qui dictum putant pro disjicere. Nam in compositis e jacio ejicitur alterum i, ut bene monet Broukhus. ad Tib. i. 9. 54. sed vid. inprimis Drakenborchius l. c. add. Heins. et Burm. ad Ovid. Met. ix. 384.

Dissidere cum aliquo. Acad. iv. 4. cum Cleanthe Chrysippus *dissidet*.

Dissidium sæpe confunditur in Codd. Ciceronis cum discidium. In Nizoliano Lexico multa loca in hoc verbo laudantur. ubi dissidium est, cum esse deberet discidium: quos facile discernes, adjutus his, quæ dixi in discidium.

Dissimilis. Or. iii. 8. quid tam *dissimile* inter se.

Dissimilitudo. Fin. iii. 7. *dissimilitudo* cum his artibus. cf. iv. 4.

Dissimulanter. Brut. 79. numeri non aperte et eodem modo, sed varie *dissimulanterque* conclusi. scil. hoc efficit ipsa varietas conclusionis, ut non appareat concludendi studium, quod secus est, cum eodem modo omnia concluduntur.

Dissimulantia. Or. ii. 67. ironia et *dissimulantia*: sc. ipsa ironia est *dissimulantia*, ut ex Theophrasti Charact.

ante eum a philosophis tractata erant, a quibus philosophia rerum humanarum scientia dici potuit. Certe apud Platonem non semel hæc definitio reperitur. ap. Xenoph. Mem. Socr. i. 1. 12. ἀνθρώπινα et δαιμόνια sic dicuntur, ut illa doctrinam de moribus, hæc de natura significent, cf. §. 16. Neque vero in hoc multum difficultatis est. * Sed res *divinæ* et humanæ etiam aliis modis dicuntur, atque id ipsum Socratico more, quem qui non intelligunt, in hac ratione dicendi interdum hærent. Apud eundem Xenophontem l. c. §. 15. ἀνθρώπεια dicuntur de quibuscunque artibus, quæ in rebus ad vitam humanam pertinentibus versantur, nempe artibus opificum. ibid. §. 19. Dii dicuntur hominibus significare περὶ τῶν ἀνθρωπείων πάντων; in quo res humanæ sunt, quæ hominibus accidunt. ibid. i. 3. 4. ἀνθρώπινα opponuntur τῇ τῶν θεῶν ξυμβουλίᾳ, adeoque sunt consilia humana. Atque hæc ratio Græcorum etiam in linguam latinam invecta est ab his, qui Græcas literas didicerant, ut multæ aliæ. Sic cum magnitudo animi dicitur cerni in rerum humanarum contemtu, omnia ea significantur, quæ sunt hominum, ut divitiæ, honores, genus &c. aut iis accidere possunt, quia sunt homines, ut morbus, periculum, paupertas &c. Sic amicitia Læl. 6. est omnium *divinarum* humanarumque rerum consensio cum benivolentia et caritate; quod quale sit, explicat ipse c. 17. init. his igitur finibus utendum arbitror, ut cum emendati mores amicorum sint, tum sit inter eos omnium rerum, consiliorum, voluntatum sine ulla exceptione communitas. * Porro *divina* et humana sæpe dicuntur absolute, pro eo quod est Rosc. Am. 23. *divina* et humana jura. Ex quibus intelligitur, latine nescire, qui illam juris definitionem Justinianeam aut non intelligunt, in qua res *divinas* et humanas, pro jure *divino* et humano s. legibus *divinis* et humanis, h. e. naturalibus et positivis ut hodie loquuntur, dici manifestum est, vel ex eo, quod ei duæ formæ jus naturæ et civile subjiciuntur, aut reprehendunt adeo, cum latinius definiri non possit. Sed hoc aliis etiam definitionibus accidit, ut non intelligantur latini sermonis inscitia, et propterea reprehendantur. vid. Vinculum. Ea autem ratio de legibus aut etiam officiis loquendi a Socraticis profecta est. Plato de Legg. l. v. p. 842. ed. Francof. ἐπιτηδευμάτων— λέλεικται σχεδὸν ὅσα ΘΕΙΑ ἐςί· τὰ δ' ΑΝΘΡΩΠΙΝΑ νῦν ἡμῖν οὐκ εἴρηται; ubi *divina* officia dicuntur ea, quæ pertinent ad res *divinas*, h. est, ut ipse ait, in quibus si peccaveris, Deum ultorem habeas, humana autem, quibus objectæ sunt res humanæ. p. 840. ἔςι δὴ φύσει ἀνθρώπειον μάλιστα ἡδοναὶ καὶ λῦπαι καὶ ἐπιθυμίαι &c. p. 842. Sic ap. Liv. xxix. 18. extr. et illa omni *divino* humanoque liberetur scelere. conf. iii. 19. ubi frustra hærebat Drakenb. Sed vereor ne modum excedam in hac disputatione. Itaque plura addere exempla non audeo.

Divisio. de re obscœna est ad Div. ix. 22. unde in hoc verbo ludit Plautus in Aulularia.

Divisor dicitur, cui mandata est in coloniarum deductione et ex lege Agraria agrorum inter colonos distributio. Phil. xi. 6. primum duos collegas Antoniorum et Dolabellæ Nuculam et Lentonem, Italiæ *divisores* lege ea, quam per vim latam senatus judicavit. ibid. v. 7. tantum quisque habebat possessor, quantum reliquerat *divisor* Antonius. * *divisores* sunt etiam inter operas campestres in comitiis. Har. Resp. 20. *divisores* omnium tribuum domi ipse suæ crudelissima morte mactaret. fr. Cornel. 1. nisi pœna accessisset in *divisores*. Muren. 26. de *divisorum* indiciis, et de deprehensis pecuniis—respondebo. Petit. Cons. 14. si *divisores* aliqua ratione coërcemus, perfici potest, ut aut largitio nulla fiat, aut nihil valeat. Verrin. iii. 69. homo in furis ac *divisoris* disciplina educatus. Act. i. in Verr. 8. *divisores* omnium tribuum noctu ad ipsum vocatos. ibid. ex eadem familia Q. Verrem Romilia, ex optima *divisorum* disciplina patris istius discipulum et amicum, qui HS. quingentis millibus depositis id se perfecturum polliceretur. Or. ii. 63. Numium *divisorem*, ut Neoptolemum ad Trojam, sic illum in campo Martio nomen invenisse. Planc. 19. doce, quo *divisore* tribus corrupta sit. Ex quibus locis patet, primo suum cuique tribui *divisorem*, atque fortasse etiam plures fuisse; unde fit, ut per se non turpis res fuerit: deinde tribus per hos fere esse corruptas, quod per eos commodissime fieri posset, eamque tandem ob causam infame et suspectum *divisoris* nomen factum esse, atque adeo in convicii loco dictum fuisse. conf. Gruch. de Comit. i. 3. p. m. 245. sq. Unum locum e Sueton. Aug. 3. adjiciemus: hunc quoque a nonnullis argentarium, atque etiam inter *divisores* operasque campestres proditum. ad q. l. Torrentius male hoc genus eum illo superiori,

ptor, cum eam edit spectandam. Brut. 18. Livius minor fuit aliquanto is, qui primus fabulam dedit, quam ii, qui multas *docuerant*. Tusc. iv. 29. Cum Orestem fabulam Euripides *doceret*, primos tres versus revocasse dicitur Socrates. add. Mur. 3. * Causam *docere* dicitur de cliente, cum eam defert ad patronum. Cluent. 69. v. Gron. de Sest. iv. 3. p. 272.

Dochmius. Orat 64. *dochmius* autem e quinque syllabis, brevi, duabus longis, brevi, longa, ut est hoc: amicos tenes. Sic edidi pro vulg. Dochimus. v. not.

Docilis cum præpos. ad Tusc. ii. 6.

Doctrina dicitur tum de institutione, tum de eo, quod ex institutione discitur. Prioris significationis hæc exempla sunto: Or. ii. 54. *doctrina* tradere. ibid. 25. *doctrinam* redolet. Sext. 56. mihi sumsi hoc loco *doctrinam* quandam juventuti, qui essent optimates. Leg. i. 22. a lege vivendi *doctrina* ducitur. &c. alterius hæc: Or. iii. 31. *doctrina* puerilis: h. e. artes quibus pueri erudiuntur. Balb. 1. studia *doctrinæ*, de philosophia. Or. iii. 32. liberales *doctrinæ*. * methodus docendi Or. ii. 19. *doctrina* eorum est perridicula, i. e. modus, quo de eloquentia præcipiunt.

Documentum, exemplar. Dom. 48. scelerum flagitiorumque *documentum*.

Dogma, decretum doctrinæ, quod in principiis sit, et ab omnibus concedi debeat. Acad. iv. 43. *dogma* prodere. *dogma* ibi est hoc: non esse assentiendum incognito. cf. ibid. c. 9.

Dolium. Brut. 83. si potare velit, de *dolio* sibi hauriendum putat. *Dolium* est vas magnum vinarium in cella subterranea, in quo vinum recens servatur, unde deinde defunditur in testas et amphoras, et in apothecam conditur. hinc vinum recens *doliare* dicitur, eique opponitur defusum. Illud homines tenues bibunt et pauperes, hoc beatiores. vid. Abram. ad Phil. ii. 27.

Domesticus. Or. 43. *domesticæ* literæ, sunt, quæ non prodeunt in forum, curiam &c. Verr. iii. 61. *domesticum* crimen, pro ficto, quod domi accusatoris natum et excogitatum est. Sext. 45. *domesticis* malis impediti: i. e. ære alieno. Sic Catil. i. 6. *domestica* difficultas. Catil. i. 6. *domestica* turpitudo, de libidinosis flagitiis, luxuria et similibus.

Domicilium. Balb. 5. ut ejus *domicilium* gloriæ communis imperii finibus terminetur. Orat. i. 23. Roma dicitur imperii et gloriæ *domicilium*. ad Div. xvi. 17. huic verbo proprium *domicilium* est in officio. Pison. 31. suorum improbissimorum sermonum *domicilium* in auribus vestris collocaverunt.

Domina. Or. ii. 60. natura *domina* est: h. e. in hac re plurimum valet.

Dominari, plurimum valere, præcipuum esse. Orat. i. 8. eloquentia *dominatur* in liberis civitatibus. ibid. 14. hoc *dominatur* in oratore. * in Cæcil. 7. *dominari* in judiciis, dicuntur, qui semper obtinent causas etiam injustas, et malis artibus. * Verr. ii. 19. in auctione *dominari* dicuntur, quibus in auctionibus omnia, quæ volunt, etiam levissima licitatione ab iis facta, addicuntur. * Cluent. 25. bestiæ, *dominante* fame &c. i. e. urgente.

Dominatio. Act. i. in Verr. 12. *dominatio* judiciorum. Verr. v. 68. regia *dominatio* in judiciis. v. dominari.

Dominatus. Or. iii. 59. in eo omnis *dominatus* est oculorum: h. e. oculi plurimum valent. Nat. D. ii. 60. terrenorum commodorum omnis est in homine *dominatus*.

Dominium. Verr. iii. 4. hujus argento *dominia* vestra ornari. lectio Gruteriana, quam interpretatur de magisteriis vini aut regnis, quæ Horatius vocat. Sed Grævius recepit reliquorum librorum lectionem: domus vestras, et *dominia* ita dici posse negavit. *Dominia*, quia in bonis Codd. repertum hoc verbum est, non ausim rejicere, et in domus vestras mutatum credo, quod non intelligeretur. Domus vestras autem non potest esse a Cicerone, quod nullum exemplum poterit afferri, quo argento domus ornari dicatur. Signa in domorum ornatu commemorari memini, argentum non item. Convivia autem exornari argento, scil. in abacis posito, non semel apud Ciceronem aliosque legi. Atqui veteres de conviviis dixere *dominia*, quod Grævium fugiebat, cum ea scriberet. Gell. ii. 24. in quo SCto jubentur principes civitatis, qui ludis Megalensibus antiquo ritu mutitarent, h. e. mutua inter se *dominia* agitarent, jurare &c. in quo loco quidam interpretamentum convivia receperunt. Sed Fulvius in append. Triclinii Ciacconiani et Lipsius Saturnal. i. 19. *dominia* restituerunt. v. Gronov. ad h. l. *Dominia* autem dicuntur convivia, non ab illis magisteriis Horatianis, ut Grutero visum, sed a *domino* convivii. v. dominus.

Dominus, Act. i. Verr. 9. *dominus* comitiorum, dicitur, qui largitionibus efficit, ut creentur, quos velit. Quint. 5. *dominus* auctionis, est is, qui aliquid de suo auctione vendit. Sext. 59. *domini* concionum, sunt homines popula-

E.

conjunctus est, quod mihi quæstor fuit.

Ebullire, jactare aliquid sermone. Tusc. iii. 18. si virtutes *ebullire* volent et sapientias, nihil aliud dicent. Fin. v. 27. dixerit hoc Epicurus, semper beatum esse sapientem; quod quidem solet *ebullire* nonnunquam. Davisius laudat Turneb. Adv. xxv. 14.

Ecce, cum simpliciter, tum adjuncto tibi, dicitur de re improvisa et subita. vid. v. c. Att. vii. 19. xiii. 16. xv. 4. Cluent. 28. Prov. Cons. 18. Verr. v. 33. Or. ii. 22. &c. adjuncto repente est Verr. v. 34.

Ecdicus. ad Div. xiii. 56. *Ecdici* Mylasii. *Ecdicus* idem est qui Syndicus, h. e. qui civitatem defendit, cognitor civitatis, ut Cicero pro Flacco ait, (v. in cognitor,) inprimis autem civitatis pecunias curat et persequitur. Glossæ veteres: ἔκδικος, cognitor. v. Gronov. de Sest. iv. 3. p. 277. quem jam laudavit Grævius. Justiniani Novell. 15. inscribitur Gr. περὶ τῶν ἐκδίκων. de defensoribus civitatis titulos e Cod. Justin. et Theodos. laudant Viri docti ad Plin. Ep. x. 111.

Eclogarius. Att. xvi. 2. est genus servorum, quo in studiis utebantur, dicti ἀπὸ τῶν ἐκλογῶν, h. e. a locis insignibus, quos e libris excerpebant, aut notabant: sive, ut J. Fr. Gronovio placebat, qui distinguebant libros et interpungebant, et nomina interloquentium in dialogis rubrica picta interponebant, ut eo facilius intelligi libri possent.

Ecquae, pro ecqua. Sext. 30. *ecquæ* vox. Att. viii. 12. *ecquæ* persona.

Eculeus, machina, qua in quæstionibus utebantur, ad verum extorquendum: de qua est Magii doctus libellus. Nomen traxit a similitudine equi. Mil. 22. Deiot. 1. extr.

Edicere, dicitur frequenter de magistratibus, cum aliquid aut scripto publice proposito, aut voce jubent aut constituunt, pronunciant, in eo genere, in quo potestatem habent. Q. Fr. i. 1. c. 9. prætorem *edicere*, ne fiat aliquid &c. Att. xii. 7. Antonius *edixit* ita, ut me et Lælium exciperet. Vat. 14. *edixeritne* prætor,—ut adesses die tricesimo. ad Div. xi. 6. cum trib. pl. *edixissent*, adesset senatus a. d. xiii. Kal. Jan. Verr. i. 54. *edicere* diem. ibid. nondum proscripta neque *edicta* die. * hinc dicitur pro constituere, et publice proponere. Verr. iii. 7. Censores dicuntur legem, sc. vectigalium locandorum, *edicere:* h. e. publice proponere, ut cognosci conditiones locationis possint. Offic. iii. 20. Marius a subselliis in rostra recta, idque, quod communiter compositum erat, solus *edixit*. * est etiam interdum pro simplici dicere, pronunciare, proferre, narrare. Or. 39. nullus fere a Demosthene locus sine conformatione sententiæ *edicitur*. Læl. 16. si prius *edixero*, quid maxime Scipio sit solitus reprehendere. Phil. ii. 5. nisi pro amicitia (sc. ad Consulem Antonium) qui hoc *ediceret*. Sed mollius profecto est, quod post Muretum et Faërnum aliosque e Cod. Vatic. reposuit Grævius: ei diceret. Leg. ii. 10. ut ego, uti rogas, possim *edicere*. Ain' tandem, Attice? non es *edicturus* aliter. Turnebus, Lambinus, Davisius reposuere: dicere, dicturus; quod etiam placebat Sigon. ad Liv. vi. 38. ad hæc verba: et, uti rogas, primæ tribus dicerent. Mihi autem secus videtur. Ratio, qua Davisius utitur, quod *edicere* non sit privatorum, sed magistratuum, nihili est. *Edicere* est pronunciare, quod de suffragiis et sententiis judicum dicitur. vid. Gronov. et Drakenb. ad Liv. xxx. 5. init. Cort. Sall. Catil. 48.

Ediscere. cognoscere. Div. i. 47. malunt enim disserere, nihil esse in auspiciis, quam, quid sit, *ediscere*.

Editicius. Planc. 15. *editicii* judices. cf. Muren. 23. sunt, qui ab accusatore eduntur, non, a prætore ducuntur sorte: quod in qua causa factum sit, ex ll. cc. cognosces. v. edere.

Editio. Planc. 15. *editio* judicum. v. edere.

Editus judex Planc. 17. ubi libri quidam editicius. vid. edere.

Edere. Sext. 27. scelus *edidit* in me. Leg. i. 13. ruinas *edere*, pro, facere, ut ruinæ fiant. Fin. v. 1. vitam *ediderat;* i. e. mortuus erat. Brut. 5. quare, si tibi commodum est, *ede* illa, quæ cœperas, Bruto et mihi. * in rebus forensibus multipliciter dicitur. Planc. 15. tribus *edere*, dicitur accusator, cum ex lege de sodalitiis, quas tribus judices esse velit, apud prætorem profitetur: unde judices editicii. Quint. 21. judicium id, quod *edat*, accipere: i. e. quodcunque genus actionis intendat, se paratum esse, descendere cum eo in certamen, id dicitur *edere* judicium, quia apud prætorem pronunciat, quod genus actionis intendere, et quod judicium sibi dari velit petitor. ibid. 20. judicium acciperet, in ea ipsa verba, quæ Nævius *edebat*. Verr. iii. 29. quantum *edidisset* sibi deberi: h. e. professus esset. Sic testes *edi* dicuntur sæpissime, cum accusator eorum nomina profitetur apud prætorem. Indices etiam dicuntur *edere*. ad Q. Fr. ii. 3.

publice in albo, ut prætor edictum, alterum domi. *Efferri* simpliciter dicitur pro *efferri* domo. v. Viros doctos ad Suet. Claud. 49. et quos ibi laudant. * afferre. dicere. Or. iii. 11. non solum videndum est, ut verba *efferamus* ea, quæ nemo jure reprehendat. N. D. i. 25. hoc persæpe facitis, ut, cum aliquid non verosimile dicatis, et effugere reprehensionem velitis, *efferatis* aliquid, quod omnino ne fieri quidem possit: ubi Davisius reposuit: afferatis.

Efficacitas. Tusc. iv. 13. corporis nervi, vires et *efficacitas*. Petit. Cons. 3. tantum habet in libidine artis et *efficacitatis*, ut prope in parentum gremiis prætextatos liberos constuprarit.

Efficax, rebus gerendis aptus. ad Div. viii. 10. nosti Marcellum, et quam parum *efficax* sit.

Efficere, de agris eleganter dicitur, ut efferre. Verr. iii. 63. agri vero Leontini qui plurimum *efficit*. ibid. 86. quid aratio sustinere, quid pati, quid *efficere* possit. ibid. 47. ager *efficit* (sc. quod seritur) cum octavo. sed ibi Grævius malebat, cum Manutio, reficit; cujus emendationis necessitas nulla est. ibid. 56. tantum decumanum professum esse ex edicto sibi deberi, quantum ille bonis suis omnibus *efficere* non posset. Similia his, quamquam in alia re, hæc: Verr. iii. 33. Liciti sunt usque eo, (sc. in decumarum auctione) quoad se *efficere* posse arbitrabantur: so lange sie das gebotene wieder heraus zu bringen gedachten. * Att. vi. 1. ea tributa vix, in fœnus Pompeii quod satis sit, *efficiunt*. ibid. nec id satis *efficitur* in usuram menstruam. *de disputantibus. Tusc. iii. 29. hoc student *efficere*. Parad. Proœm. 1. Cato minutis interrogatiunculis, quasi punctis, quod proposuit, *efficit*. * facere. Phil. xiv. 3. quæ L. Antonius in Parmensium uxoribus *effecerit*. Brut. 78. itaque tantos processus *efficiebat*. cum a pro impetrare. Att. x. 10. quod a Curione *effeceram*.

Effingere. Sext. 35. *effingi* sanguinem spongiis e foro. alia exempla vid. ap. Cujac. Obs. xiii. 13. Ceterum de hoc verbo vid. Heins. ad Ovid. Heroid. 20. 135.

Effligere, perdere. Att. ix. 19. filium misit ad *effligendum* Cn. Pompeium. v. Græv. ad h. l. Hoc verbum non est ap. Nizolium.

Effluere, exire in vulgus. Dom. 46. multa ex vestra disciplina *effluunt*, et ad aures nostras permanant. * defluere. Div. i. 43. quondam lactis imber *effluit*. Davisius legit defluxit, quod est usitatius. neque tamen alterum rejecerim. Nam et effundi imber dicitur. legi etiam *effluere* de veste, nescio ubi. ibid. 29. abundat atque *effluit*, edd. vett. omnes. * abundare. Or. 13. *effluens* dicendi genus. Nizolius ex Div. i. 29. laudat: abundat et *effluit*: sed emendatiores edd. habent affluit. * Brut. 61. mens *effluit*; h. e. memoria eum destituit: cui simile est illud ad Div. vi. 19. tanta est intimorum multitudo, ut ex his aliquis potius *effluat*, quam novo sit aditus.

Efflorescere. Orat. ii. 78. exordium debet *efflorescere* ex causa: i. e. duci, nasci.

Effugere. Leg. ii. 3. eleganter dicitur debitor, a quo per oblivionem non exigitur pecunia, quique ita eam lucratur.

Effugium. Nat. D. ii. 47. alias habere *effugia* pennarum.

Effundere, de terra et agris, ut efferre. Or. 15. segetes fœcundæ et uberes non solum fruges, verum herbas etiam *effundunt*. Brut. 9. *effundit* hæc ætas hanc copiam oratorum. * de prodigis. Agrar. i. 5. *effundamus* ærarium. * dimittere. ad Div. i. 9. *effundere* odium. * perdere. ad Div. ii. 16. *effundere* gratiam collectam. * de dicentibus ea, quæ ante reticuerant, aut reticere debebant. Att. xvi. 7. Brutus *effudit* illa omnia, quæ tacuerat. Or. i. 34. *effudi* vobis omnia, quæ habebam. Flacc. 17. testis *effudit*, quæ voluit, omnia. * nimium esse in re aliqua. Parad. 3. 1. an temperantem eum dices, qui se in aliqua libidine continuerit, in aliqua *effuderit*. * Att. iv. 9. Pompeius in nos est suavissime *effusus*. v. effusio.

Effusio, studium insigne liberaliter officioseque aliquem tractandi. Att. vii. 3. nequaquam satis pro meis officiis, pro ipsius in alios *effusione* illum in me liberalem fuisse. * de affectibus lætioribus. Tusc. iv. 31. eodem vitio est *effusio* animi in lætitia, quo in dolore contractio.

Effutire sine subst. pro garrire, nugari. Nat. D. ii. 37.

Ejectio, de exilio. ad Att. ii. 18. mortem et *ejectionem* timemus.

Ejectus, homo privatus rebus suis, ducta metaphora a naufragis, qui *ejecti* dicuntur. Rosc. Am. c. 26. cf. Gron. ad Liv. xliv. 19. Quint. 19. *ejectus* homo. * rejectus. Fin. v. 8. *ejectæ* sententiæ. v. ejicere. * exsertus. Or. ii. 66. *ejecta* lingua. * Pis. 9. cadaver *ejectum*, quod insepultum abjectum est.

Ejicere, rejicere. Off. i. 41. Cynicorum ratio est *ejicienda*. cf. Or. i. 32. ad Att. ii. 24. eoque magis id *ejectum* est. * Sed inprimis dicitur de iis, qui explo-

omnem suspicionem propulsaret, &c. ad Div. iii. 8. quid a me fieri potuit *elegantius* aut justius, quam ut sumtus egentissimarum civitatum minuerem, sine ulla imminutione dignitatis tuæ? ad Brut. 12. optime novit omnia, et *elegantissime* expedire et ad te deferre potest. i. e. accuratissime. vid. Sciopp. ap. Græv. ad h. l.

Elegantia, subtilitas et acumen dialecticorum et philosophorum. Fin. ii. 9. in hac divisione *elegantiam* desidero. ibid. *elegantia* disserendi. ad Div. iv. 4. de Sulpicio: facile cedo tuorum scriptorum subtilitati et *elegantiæ*. Fin. iii. 2. agricultura, quæ abhorret ab omni politiore *elegantia*, tamen eas res, in quibus versatur, novis notavit verbis. Or. i. 2. *elegantia* doctrinæ, est philosophia cum ceteris artibus, in quibus subtilitas et acumen est, quæ ab artibus illiberalibus absunt: tu autem eloquentiam ab *elegantia* doctrinæ segregandam putas. Jam quia *elegantia* in artibus est subtilitas, facile intelligitur, *elegantiam* in dicendo, Brut. 72. Or. i. 12. non esse ornatum illum oratorium et magnificum, sed quæ et ipsa subtilitas dicitur in scribendo, h. e. tenue illud, et, in ipsa tenuitate et negligentia, suis Veneribus gratum dicendi genus, quo Cæsar, Terentius, Nepos, et Cicero in philosophicis &c. usi sunt: quod et vidit Vavassor de Vi et Usu Verb. pag. 521. ed. Lips. Itaque Att. vii. 3. Terentio nominatim *elegantia* tribuitur. Or. ii. 7. subtilitati jungitur: Catulus, cui Græci solent ipsi suæ linguæ subtilitatem *elegantiamque* concedere. Brut. 75. Cæsar ad hanc *elegantiam* verborum latinorum, quæ etiamsi orator non sis, et sis ingenuus civis Roman. tamen necessaria est, adjungit illa oratoria ornamenta dicendi. Planissimus est locus ad Herenn. iv. 12. *elegantia* est, quæ facit, ut unum quodque pure et aperte dici videatur, ejus partes sunt Latinitas et explanatio. * Similiter in cultu *elegantia* non est magnificentia, sed aliquid inter sordes et magnificentiam intermedium, h. e. munditia. ad Div. ix. 20. Verrius tuus et Camillus, qua munditia homines, qua *elegantia?* Itaque etiam de oratione hæc duo junguntur. Orat. 23. Fucati vero medicamenta candoris et ruboris omnia repellentur: *elegantia* modo et munditia orationis remanebit. * est etiam *elegantia* in reliqua vita, quæ moribus et rebus gerendis continetur, innocentia. Sull. 28. vestra, qui cum summa *elegantia* atque integritate vixistis, hoc maxime interest, non ex libidine aut simultate aut levitate testium causas honestorum hominum ponderari.

Elementa, fontes alicujus rei. Or. ii. 11. licebit etiam laudationem amare, neque illa *elementa* desiderare. * Fin. iii. 5. prima *elementa* naturæ, sunt quæ et principia naturalia, prima naturæ dicuntur.

Elevare, minuere, infringere. Nat. D. iii. 4. perspicuitas argumentatione *elevatur*. ad Div. v. 14. *elevare* sollicitudines. Sic Tusc. iii. 16. *elevare* ægritudinem, pro quo tamen e MS. Norvicensi Davisius reposuit enervare, quod τῷ obtundere melius jungitur: post levare, in ed. sec. Or. ii. 58. *elevare* adversarium: i. e. frangere.

Elicere, artibus quibusdam evocare. Inv. i. 2. *elicere* opportunitatem, quæ in animis est, et præcipiendo meliorem reddere. Vatin. 6. inferorum animas *elicere*. * invenitur etiam pro emittere. Cœl. 24. nonne ipsam domum metuet, ne quam vocem *eliciat?* Sed viri docti legendum censent ejiciat: tamquam Muret. V. L. ii. 17. et alii. Ursinus etiam in MSS. reperisse se dicit. Verum etsi durum *elicere* hoc sensu et inusitatum, tamen nec ejicere vocem mollius putem ac Cicerone dignum. Neque exemplum hujus formæ loquendi quisquam, quod sciam, attulit, aut me reperire memini. Ursini autem fidem in hoc genere sublestam esse, quis nescit? Potest etiam *eliciat* referri ad Clodiam. Veretur ne *eliciat* ædibus vocem. Quod si *eliciat* ad domum referas et interpretere emittat, simile est illi: erumpere stomachum, Att. xvi. 3. pro effundere. Stomachus enim erumpit proprie, non erumpimus stomachum. Sic vox *elicitur* ædibus proprie, non domus *elicit* vocem. * cum ad, pro allicere. Balb. 16. Gaditanos præmiis *elicere* ad &c.

Elidere, frangere, rumpere. Tusc. iii. 34. Stirpes ægritudinis trunco everso omnes *elidendæ* sunt. ibid. fibras stirpium *elidere*. Sed ibi alia lectio est eligendæ et eligere, quam defendit Burmann. ad Virg. G. ii. 407. ibid. ii. 11. Poëtæ nervos omnes virtutis *elidunt*. ibid. v. 6. qui rebus his fractus ægritudine *eliditur*.

Elimare. elaborare diligenter. Att. xvi. 7. velim σχόλιον aliquod *elimes* ad me, oportuisse te istuc facere.

Elimatus, subtilis, acutus. Acad. iv. 20. magnus sum opinator, et cogitationes meas dirigo—ad rationes has latiore specie, non ad tenue *elimatas*. Rationes latiore specie, sunt, ut post interpretatur, visa, quæ acriter mentem sensum-

que pellunt. Rationes autem ad tenue *elimatæ* sunt subtiles ratiunculæ Academicorum, quibus visis non esse assentiendum, eaque fallere, docet.

Elocare, verpachten. Verr. iii. 22. rem ad se pertinere negabat: fundum esse *elocatum* dicebat.

Elocatus. Flacc. 28. quod illa gens victa, quod *elocata,* quod servata. Si sanus est locus, sensus est, vectigalem et tributariam esse factam, sc. a Pompeio:- atque hoc dicit *elocatam* esse gentem, quod vectigalia solebant publicanis locari. Ita intelligit Scaliger ad Euseb. p. 153. Servata, quod Manutius non concoquebat, Grævius interpretatur, nostra (non Dei sui) bonitate et misericordia servata, cum exscindi facile a nobis potuisset. Quid? si ita interpretemur: in potestate nostra servata est, nec se liberare potuit. Ita melior certe erit gradatio: nisi forte eos sequi lubet, qui serva facta legendum censent, quod sequitur Scaliger loc. cit.

Elogium, titulus, inscriptio. Tusc. i. 14. quid ipsa sepulchrorum monumenta, quid *elogia* significant? Fin. ii. 35. *elogia* monumentorum. cf. in Pison. 29. extr. v. Casaub. ad Sueton. Jul. 47. Calig. 24. Salmas. mod. Usur. p. 670. 675. sq. hinc vero ducta ea significatio, qua *elogium* pro laude ponitur. Nam tituli monumentorum continebant honorum rerumque gestarum nomina. Cato 17. &c. * caput, excerptum, ῥῆσις. Cluent. 48. *elogium* de testamento recitasti Cn. Egnatii, idcirco se exheredasse filium &c. Sed quia in eo capite causa afferebatur, quare exheredaretur, uti in titulis et *elogiis* reorum et ad supplicium ducendorum causæ carceris et pœnæ; propterea *elogium* in re testamentaria pro causa dicitur exheredationis aut legati &c. Quintil. Decl. ii. 15. quod ideo putetis nullum adjectum ad exheredationem juvenis *elogium,* quia de scelere constet. laudat ibi Burmannus Comment. ad Petron. c. 53.

Eloqui. Off. iii. 15. si ad *eloquendum* venerit, non plus quam semel *eloquetur:* de venditoribus rerum promercalium, cum pretium rei dicunt.

Eludere, vexare. Verr. iii. 40. *eludere* aratores. Milon. 12. *eludere* remp. in suis furoribus cogitatis. * Pis. 33. quod quidem tu *eludebas.* i. e. irritum faciebas et non serio agi ostendebas.

Eluere, sensim tollere, Læl. 21. *eluere* amicitias remissione usus. Dissuere dixerat Off. i. 33.

Elugere. ad Div. ix. 20. *eluxi* patriam: luctum e rei publicæ malis consumsi, deposuique.

Eluvies pro Dom. 20. labes atque *eluvies* civitatis.

Emanare. Or. i. 42. formæ e generibus *emanant.*

Emancipare parentes dicuntur liberos, cum eos e patria potestate emittunt, ut, aut sui juris sint, aut ab alio adoptentur, in cujus patria potestate sint. Dom. 14. adoptatum *emancipari* statim, ne sit ejus filius, qui adoptarit. Fin. i. 7. filium in adoptionem D. Silano *emancipaverat.* * hinc *emancipari* alicui eleganter dicitur, quod est alteri in potestatem traditum, addictum, nostraque voluntate obnoxium. Cato 11. si senectus nemini *emancipata* est. Phil. ii. 21. tum iste venditum atque *emancipatum* tribunatum consiliis vestris opposuit. utroque tamen in loco libri quidam habent mancipatum. v. et infra in mancipatus. vid. Gronov. ad Senec. ep. 45.

Embænetica. ad Divers. viii. 1. ego qui scirem, Q. Pompeium Baulis *embæneticam* facere, et usque eo, ut ego misererer ejus esuriei &c. De hoc verbo quæ disputentur vid. ap. Græv. ad h. l. neque enim, ea huc transferre, nostri est instituti. Addamus hoc unum, Vossium ad Catull. p. 84. legere: ἐμπεινητικὴν, et hæc adjicere: Bauli olim erat taberna et diversorium totius Campaniæ affluentissimum. Ibi Pompeius corpus largis curabat dapibus, unde Cicero (Cœlius volebat dicere) dicit, se misereri ejus, utpote qui tantum esuriat. Turnebi lectionem: empeneticam, a πεινᾶν, post Lambinum probabat etiam Salmas. ad Solin. pag. 707. b. item Tunstallus Epist. ad Middleton. pag. 101.

Emblema, sigillum est in argento cælato. Verr. iv. 17. vid. cælatus, crusta. Salmas. ad Solin. pag. 736. dicitur tamen etiam de operibus tessellatis, pavimentis, in quibus nulla sigilla περιφανῆ s. eminentia. Or. iii. 43. e Lucilio: endo pavimento et *emblemate* vermiculato. Sic Varr. R. R. iii. 2. 4. de villarum veterum frugalitate: num hic citrum, num aurum vides?—num quod *emblema* aut lithostrotum?

Embolium. Sext. 54. de Clodio: ille ipse maxime ludius, non solum spectator, sed actor et acroama, qui omnia sororis *embolia* novit. Quia de scena sermo, manifestum est alludi ad *embolia* fabularum, quæ et ἐπεισόδια dicuntur, hoc est, digressiones a fabula, vel exodia. Ludit autem in ambiguitate verbi. Nam quia ἐμβάλλειν est, quod ex-

trinsecus inseritur et immittitur, traductum est hoc verbum ad pudenda masculina, ut ex Hesychio docuit Grævius ad h. l. Itaque omnia *embolia* sororis novit, est acute dictum, pro amores sororis, in quibus et ipse erat. Nam quod Grævius naturam Clodiæ intelligi putat; primo ἐμβόλιον est, quod immittitur, non quod recipit; deinde pluresne una naturas habuit, quas omnes noverit Clodius frater? de *emboliis* jam laudavit vir doctus ad h. l. Salmas. ad Histor. August. Locus est ad Vopisc. Aurelian. 42. t. ii. p. 530. add. Ind. Græc. in ἐμβόλιον.

Ementiri. Tusc. iii. 24. quantum sit *ementita* opinio, apparet: h. e. quid falsi in ea sit. * mentiri. Partit. Or. 14.

Emere cum præpos. de. ad Div. v. 6. quod de Crasso domum *emissem*.

Emereri, passive ad Attic. vi. 2. annuæ operæ ad iii. Kal. Sext. *emerentur;* h. e. explentur.

Emergere. Har. resp. 25. se *emergit* serpens. * exserere se, erumpere. Att. ix. 6. *emergit* rursum dolor. ibid. 10. *emergit* amor. * liberari aliqua molestia. Verr. i. 5. *emergere* judicio. Att. v. 8. *emergere* valetudine. ib. 10. *emergere* ex negotio. * Cœl. 12. *emergere*, dicitur de iis, qui ad frugem redeunt.

Emetiri, dare, præstare. Brut. 4. ego tibi voluntatem profecto *emetiar*, sed rem nondum posse videor, idque, ut ignoscas, a te peto.

Eminens. Tusc. iii. 2. *eminens* effigies virtutis: h. e. expressa, non adumbrata, ut aliis locis dicit. N. D. i. 27. species Deorum, quæ nihil concreti habeat—nil expressi, nil *eminentis*.

Eminentia. Acad. iv. 7. multa vident pictores in umbris et in *eminentia*, quæ nos non videmus. sc. *eminentia* opponitur umbræ, quia *eminentia* lucida sunt. v. Junium de Pictura Vet. p. 110. sq. Nat. D. i. 38. res nullam habens soliditatem nec *eminentiam*.

Eminere. Or. 24. ornamenta *eminent*, sc. cum in oculos cadunt et statim animadvertuntur. Verr. v. 62. toto ex ore crudelitas *eminebat*. Tuscul. ii. 26. amplitudo animi maxime *eminet* contemnendis et despiciendis doloribus.

Emissarius est, cujus quis opera utitur in aliis accusandis, vexandis, explorandis rebus, item conficiendis, quas ipse non sustinet agere. Sic Turpio et Apronius dicuntur Verris *emissarii* in decumis, quod suo nomine decumas Verri redemerant, Verr. iii. 40. v. 41. superioris significationis exempla sunt ad Div. vii. 2. viii. 8.

Emissarium, in re rustica est foramen in lacu, per quod aqua emittitur et educitur, sublato scil. ligno, quod ei oppositum est. ad Div. xvi. 18. sestertia ducenta dabat, nullo horto, nullo *emissario*, nulla maceria, nulla casa. v. Græv. ad h. l. Adjiciamus locum e Plin. H. N. xxxiii. 4. *emissaria* in piscina quina pedum quadratorum ternum fere linquuntur, et repleto stagno excussis obturamentis erumpit torrens &c.

Emissio. Tusc. ii. 24. tormenta eo graviores *emissiones* habent (int. telorum), quo sunt adducta atque contenta vehementius.

Emittere. Div. ii. 19. nubium conflictu ardor expressus se *emisit*. * tela *emitti* dicuntur tormentis. v. emissio. hinc Or. ii. 53. argumenta *emitti* dicuntur, cum proponuntur. ibid. 54. facetum dictum *emissum* hæret. Cœl. 12. *emittere* aculeos in hominem. * dimittere, absolvere reum nocentem, ducta metaphora a bestiis, quæ e caveis *emittuntur*. Sext. 64. *emitti* ex judicio gratia. Harusp. resp. 18. te judices *emiserunt*. ubi Grævius præter rem legit dimiserunt. Sic c. 21. Clodius dicitur *emissus* ancillarum beneficio, sc. e domo Cæsaris, ne caperetur.

Enatare, difficultatem superare. Tusc. v. 31. reliqui se videntur habere angustius: *enatant* tamen.

Endo, antique pro in. Leg. ii. 8. *endo* cœlo &c. v. Salmas. mod. Usur. p. 819.

Enervatus, de philosophis, qui non omnia virtuti tribuunt, sed voluptati etiam aliquid &c. Or. i. 52. quis hoc philosophus—tam *enervatus*, tam omnia ad voluptatem corporis doloremque referens probare possit. Tusc. ii. 6. *enervata* muliebrisque sententia.

Enim, in objectionibus. Verr. i. 9. causam *enim*, inquit, cognosci oportet. Interdum adjicitur at. Verr. i. 56. At *enim* si pupillo redimi non licebat.

Enitere. Tusc. ii. 5. fruges etiam etsi in segetem deteriorem sunt datæ, ipsæ tamen sua natura *enitent:* h. e. surgunt, progerminant. Inv. i. 3. *enituisse* studia: h. e. nitorem accepisse.

Eniti pro parere, gignere, tropice. ad Att. xiii. 25. ubi sermo est de libro; si unquam quidquam *enitar* λόγων.

Enodare, explicare. Nat. D. iii. 24. *enodare* nomina, sc. etymologiis exquirendis.

Enodatio. Nat. D. iii. 24. *enodatio* nominum. vid. *enodare*. Top. 7. notio est cognitio *enodationis* indigens.

ctio interdum facit, ut id verbum referamus, quo non debebat, ut ad Div. xiii. 1. *equidem* si, quod ipse sentiam, quæris: nec cur ille tantopere contendat video, nec cur tu repugnes: ubi ex hac interpunctione *equidem* refertur ad quæris, cum pertineat ad video. Deinde librarii et editores veterum librorum inscitia sæpissime in hoc verbo erravere. In Nizolio etiam Facciolatiano omnia exempla, in quibus *equidem* est cum tertia, aliter sunt in emendatis edd. Quid, si de ceteris iisque paucis locis idem pronunciandum? ut aut pro quidem vitiose scriptum sit, aut pro et quidem.

Equitatus de ordine equestri ad Att. ii. 1. Sed v. not.

Equus, equites. ad Div. x. 30. *equum* immisi. ibid. ix. 7. *equis* viris. cf. Off. iii. 33. Phil. viii. 7. ubi vid. Ferrar. Gronov. ad Liv. xxi. 27. et Burm. ad Virg. Æn. viii. 3. hæc formula deinde hanc vim nacta est, ut, omni contentione rem agi, significaret. * Sen. p. R. 11. *equis* insignibus et curru aurato reportari: h. e. triumphalibus. * Læl. 17. quo utamur, quasi *equis* tentatis, sic amicitiis, aliqua parte periclitatis moribus amicorum. *equum* tentare est periculum facere, an sessorem patiatur, et sit itineribus faciendis idoneus; ne, si viam ante ingrediamur, aliqua parte jam profligata, sero intelligamus, idoneum *equum* non esse. * Brut. 51. si auditor omnino, tamquam *equus*, non facit, agitandi finis faciendus est. *equus* non facit, ut ex ipso loco intelligitur, qui loco moveri non potest, neque calcaribus subditis, neque flagellis adhibitis, adeoque itineri faciendo minus idoneus.

Erectus, de auditore attento. Brut. 54. idem si præteriens adspexerit *erectos*, intuentes judices—aut oratione quasi suspensos teneri. * est etiam habitus hominis sibi confidentis. Or. i. 40. *erectum* et celsum, alacri et promto ore ac vultu, huc atque illuc intuentem &c.

Ereptus, extortus, expressus. Verr. i. 30. quod pronunciatum est, non per Neronem judicatum, sed per Dolabellam *ereptum* existimabatur. Nam Dolabella precibus effecerat, ut Nero invitus condemnaret Philodamum.

Ergastulum est carcer rusticus, in quo mancipia opus faciunt, pistrinum &c. Cluent. 7. M. Aurius in Q. Sergii manus incidit et apud eum fuit in *ergastulo*. (quem locum illustrabit Sueton. in Aug. 32. Tib. 8. cf. Salmas. ad Spartian. c. 18. t. i. p. 172.) ad Div. xi. 10. et 13. *ergastula* solvere: quod est dimittere servos ex *ergastulis*, aut potius abducere, et milites facere.

Ergo, eleganter post longiorem parenthesin. ad Div. xv. 10. quum ita accidit—quum *ergo* ita accidit.

Erigere. Leg. i. 9. hominem *erexit* Deus. * recreare. Brut. 3. *erexit* se populus Rom. Sext. 31. causa *erigere* oculos et vivere videtur. ad Att. viii. 12. *erigere* remp. * resistere. ad Q. Fr. i. 1. 1. ne te obrui negotii magnitudine sinas, sed contra *erigas* atque resistas. * *erigere* se dicuntur auditores, cum attentiores fiunt, admirantur aliquid in oratione. Rosc. Am. 22. * Cœl. 12. nec quos aculeos habet severitas gravitasque vestra, cum eos accusator *erexerit* in rem, in vitia, in mores, in tempora, emittere in hominem et in reum. ad Att. iii. 15. *erigere* in aliquem est, impetum in eum facere. Sed vid. not.

Eripere, de reo noxio, cum artibus ipsius aut amicorum, eloquentia patroni, potentia advocatorum, largitione efficitur, ut absolvatur. Act. i. in Verr. 8. *eripi* accusatori reum. Verr. i. 4. cui reus tam nocens &c. impune *eripi* possit. ibid. ii. 31. vi se *eripere* ex judicio. * absumere, ad Div. xvi. 21. multum mihi *eripitur* operæ in exscribendis hypomnematis. * Marcell. 10. arma ab aliis posita, ab aliis *erepta* sunt: sic et Verr. iii. 48. in Vatin. 12.

Errare. Orat. i. 48. oratio *errat*: dicitur de λογομαχεῖν.

Erraticus, eleganter de vitibus aliisque plantis, quæ vario flexu serpunt. Cato. 15. vitis serpens multiplici lapsu et *erratico*.

Error, de eo, qui, quid agat, nescit. in Cæcil. 14. qui tibi æstus, qui *error*, quæ tenebræ erunt? * Att. xii. 43. ferendus tibi in hoc meus *error*. antea vocaverat ineptias.

Erubesco. Leg. i. 14. o! rem dignam, in qua non modo docti, sed etiam agrestes *erubescant*.

Eruditus, etiam de philosophis dici, docebunt loci hi: Muren. 30. 31. 36. ubi Zeno Stoicus et alii hujus generis philosophi sic appellantur. Or. i. 15. *eruditus* in philosophia. * Brut. 2. vox *erudita*: h. e. græcis et latinis literis et artibus formata. Paradox. v. 2. oculos *eruditos* habemus: h. e. qui judicare possunt, v. c. de picturis &c.

Eruere, ut elicere dicitur, Or. ii. 88. memoriam *eruere*, exercitatione, si est nulla naturalis. * invenire latentem et fugientem. ad Div. v. 10. illum *eruam*:

de servo Ciceronis fugitivo. eodem modo dicitur in constitutione Adriani ap. Reines. Inscr. p. 505. item pro invenire est in hoc: Att. x. 14. difficultatem pecuniarum, qua *erui* nusquam posset. conf. xiii. 30. extr. *eripere voluntatem. Att. xii. 36. fanum fieri volo: neque hoc mihi *erui* potest: ich lasse mir das nicht ausreden.

Erumpere. ad Div. viii. 14. sic illi amores et invidiosa obtrectatio ad bellum se *erumpit.* et Liv. xxxvi. 7. ubi v. Gronov. plura exempla v. ap. Drakenb. ad Sil. vii. 355. Att. xvi. 3. ne in me *erumpant* stomachum: i. e. effundant iram. Q. Fr. i. 2. 1. sermones iniquorum in suum potissimum nomen *erumpere:* h. e. invadere. Mur. 38. omnia in hos dies *erumpunt:* i. e. hoc potissimum tempore eveniunt mala. Catil. i. 3. *erumpunt* omnia, i. e. patefiunt.

Escendere, adscendere, conscendere. Tusc. v. 9. Off. iii. 20. et aliis locis, quibus Gruterus et alii e MSS. hanc vocem restituerunt, aliis auctoribus alii: ubique enim fere a librariis in adscendere aut conscendere mutatum est. v. Gronov. ad Liv. ii. 28. viii. 17. xi. 29. xlv. 1. &c.

Essedarius. ad Div. vii. 6. tu qui aliis cavere didicisti, cave ne ab *essedariis* decipiare. genus militum Britannicorum, qui ex *essedis* pugnabant. vid. Cæs. B. G. iv. 24.

Essedum, genus belgici, britannici vehiculi (vid. essedarius) quo deinde usi etiam sunt Romani. Att. vi. 1. Vedius mihi venit obviam, cum duobus *essedis.* Phil. ii. 24. vehebatur in *essedo* tribunus plebis. v. Scheff. de re Vehic. ii. 23.

Et sequente que, pro et—et. ad Div. xi. 13. v. not.

Ethologus. Orat. ii. 59. mimorum *ethologorum* est, si nimia est ista imitatio. Nam mimi quam possit fieri accuratissime exprimere et imitari mores aliorum solent risus excitandi causa. Dicuntur et aretalogi, biologi &c. vid. Salmas. ad Vopisc. Aurelian. 42. t. ii. p. 530. ubi ad Suetonium se de his acturum promisit, quod nondum dixisset aliquis de iis quidquam.

Etiam in correctione Planc. 26. *etiam* mehercule.

Evadere. Div. ii. 71. eadem aliis aliter *evadunt,* de somniis. ibid. somnium verum *evasit.*

Evanescere, de vino est vim suam perdere. Div. ii. 57. vinum *evanescit.* *Tusc. v. 30. sententia eorum *evanuit:* h. e. nullum amplius sectatorem habet.

Evellere. Dom. 13. radicitus *evellere* omnes actiones tuas: h. e. irritas facere.

Evenire. cum in: ad Div. ii. 10. ne idem *eveniat* in meas literas. Att. vii. 2. bene *eveniat,* dicit Carneades: spurce. Est enim formula qua præfabatur, tamquam boni ominis causa, coitum habiturus cum femina. Inv. i. 10. solet usu *evenire.* ubi v. Oudend.

Eventus, de re, quæ est in facto: cum fit id, quod fieri poterat. Rab. Perd. 5. non solum *eventus,* sed etiam conditio.

Everriculum, proprie est instrumentum evertendi, ut rete, quo pisces everruntur, v. c. apud Varr. R. R. iii. 17. 7. deinde tropice, id, quo quid penitus tollitur. Nat. D. iii. 30. *everriculum* malitiarum omnium, judicium de dolo malo. Verr. iv. 24. quod unquam hujusmodi *everriculum* in illa provincia fuit.

Eversio, Fin. v. 10. quæ vitæ sunt *eversio.*

Eversus. ad Div. v. 21. fortuna funditus *eversa.*

Evertere, Catil. i. 7. quæstiones *evertere:* i. e. perfringere, vi se eripere quæstioni.

Evictus. Verr. i. 1. qui tam nefariis criminibus, tam multis testibus *evictus,* ora judicum adspicere auderet. Grævius sic interpretatur: *evictus* est, qui pudore aut ratione incitatur ad aliquid agendum, atque exemplis confirmat ita dici *evictus.* Sed hæc vis est ab hoc loco aliena. Num enim criminibus et testibus quis incitari potest, ut audeat adspicere judices? Absterreant hæc eum potius necesse est. *Evictus* est pro convictus, plane victus. Nam *evictus* hanc vim babet, atque adeo plus est quam victus, ut docuit Broukhus. ad Propert. iv. 7. 2.

Evigilare, excogitare vigilando. Att. ix. 12. consilia *evigilata* cogitationibus.

Evisceratus, cujus viscera discerpuntur, eximuntur. Tuscul. ii. 9. *evisceratum* corpus. conf. i. 44.

Evitare. Tuscul. i. 35. hæc omnia vidi inflammari, Priamo vi vitam *evitari;* h. e. eripi. e Poëta vetere. v. Buher. ad h. l.

Evocare, dicitur ita, ut elicere. Or. ii. 8. memoriam *evocare.* Att. x. 8. ne meam ipse *εὐμετάθεσιν* jam *evocem.* * *evocare* dicitur aliquem magistratus provincialis, senatus, cum eum jubet aliunde ad se venire. Verr. i. 10. 33. Att. ii. 24. v. 21. &c.

Evocatus, commotus. Deiot. 14. *evocata* oratione misericordia. Fin. ii. 31,

vel animi insignis. Tusc. iv. 1. incredibilis cursus ad omnem *excellentiam* factus est.

Excellere. Flacc. 6. autoritas ejus *excellit* in ista provincia, major est in ista provincia, vel maxima. in Pis. 38. quæ *excellunt*, i. præcipua sunt, etiam in partem deteriorem.

Exceptio prætoria. Inv. ii. 19. v. prætorius. cf. Heren. i. 12.

Excerpere, eximere. Or. ii. 11. *excerpere* de numero &c.

Excetra, hydra. Tusc. ii. 9. hæc dextra Lernam, mactata *excetra*, placavit. Habet etiam Livius xxxix. 11.

Excidere. Or. i. 21. *excidit* libellus. ibid. 2. quæ inchoata ac rudia *exciderunt*. ad Att. iii. 12. oratio *excidit*: h. e. præter voluntatem nostram in vulgus exiit.

Excipere, pro accipere. Att. i. 14. laudem *excipere*. v. Burm. ad Quintil. Decl. 330. ad Att. iii. 23. cum nuncios *excepero*. non dissimile est illud ad Div. i. 9. illustri gratia aliquid *excipere*. * Or. ii. 8. *excipere* voluntates hominum, est, adducere, quorsum velis: sumtum e re venatoria.

Excitare, testem in judicium ad dicendum testimonium vocare. Rabir. Post. 12. in judicio Gabinii tertio quoque verbo *excitabantur*. negabant Gabinio pecuniam datam. hinc etiam de aliis, quos testimonii aut exempli causa adducimus. Tusc. v. 23. *excitabo* homunculum a pulvere et radio. * dicitur etiam de ædificiis. Sext. 2. quibus initiis et fundamentis—hæ laudes *excitatæ* sint. * Or. ii. 21. facilius in vitibus revocantur ea, quæ se nimium profuderunt, quam si nihil valet materies, nova sarmenta cultura *excitantur*.

Excitatus. Or. ii. 41. his locis in mente et cogitatione defixis, et in omni re ad dicendum posita *excitatis*: h. e. in memoriam revocatis et ad usum. * Rabir. Post. 15. magnis præmiis *excitata*. * ad Div. ii. 16. fortuna *excitata*. opponitur jacenti.

Excludere, rejicere. Har. R. 21. quod frater Metellus Pompeio sententiam dicenti *excluserat*, acerrimeque una voce ac mente restiterat: id—ita perturbatum, itaque permutatum est, ut, quod frater consul, ne fieret, obstiterat: quod affinis et sodalis—*excluserat*: id is consul efficeret &c. * Att. xii. 40. de hortis hoc videtur effici posse—ut præconi subjiciantur: id nisi fit, *excludemur*. sin ad tabulam venimus, vincemus facultates Othonis nostra cupiditate.

Excudere, elaborare. Att. xv. 27. tibi de gloria *excudam* aliquid ἡρακλείδειον.

Excurrere. Or. 51. orationem non claudicare, nec insistere, sed cum sententia pariter *excurrere*: dicitur de oratione vincta et numerosa, cum, verbi causa, enunciationes plures ita sibi implicantur, et inter subjectum et prædicatum primarium mediæ interjiciuntur, ut in subjecto incipiat in prædicato desinat periodus. * de profectibus. Brut. 78. studio autem neminem nec industria majore cognovi—itaque tantos processus faciebat, ut evolare non *excurrere* videretur.

Excursio, de oratore, cum paullulum de loco, in quo constitit, procedit. Or. 18. *excursio* moderata, eaque rara.

Excusare morbum. Phil. ix. 4. i. e. morbo uti ad *excusandum*.

Excutere, videre, si quis quid absconditum secum habeat, quod fere fit *excutienda* toga: scrutari. ad Div. x. 31. tabellarii ubique *excutiuntur*. Rosc. Am. 34. *excutio* te, si quid ferri habuisti. cf. Agr. ii. 11. 23. hinc ducitur illud: Off. iii. 20. explica et *excute* intelligentiam tuam, ut videas, quæ sit in ea species et forma et notio viri boni. ad Q. Fr. i. 1. 3. neque sane placet, scrutari te omnes sordes, *excutere* unumquemque. * eripere, auferre. Tuscul. i. 46. *excutere* opinionem radicitus. Har. R. 18. *excussus* et exhaustus, sc. pecunia. Sull. 16. noli aculeos orationis meæ, qui reconditi sunt, *excussos* arbitrari. cf. Cœl. 28.

Exedra, locus in porticibus, villarum inprimis, pluribus instructus sedibus, ut ibi consideri, disputandi causa, aut dormiri a meridie possit. Or. iii. 5. Fin. v. 2. v. Gothofred. ad Cod. Theod. l. ult. de operibus publ. ubi multa de *exedris*, sed falsa multa veris mixta: quæ h. l. excutere non possumus.

Exedrium. idem. ad Div. vii. 23.

Exemplum. Verr. ii. 42. facere *exemplo*: h. e. non primum, sed post alios. * exemplar, ἀρχέτυπον. Offic. iii. 17. ducta sunt ex optimis naturæ et veritatis *exemplis*. Manut. Lamb. Pearcius prætulerunt principiis: quod *exempla* naturæ nec intelligi, nec dici possent. Intelligi possunt: suntque exemplaria vera ab ipsa natura suppeditata. Dici etiam h. l. debuerunt: quia referuntur ad imagines et effigies, quæ non a principiis, sed ab *exemplis* ducuntur. Inv. ii. 1. ut in mutum simulacrum veritas ab animali *exemplo* transferatur. * Hinc *exemplum* dicitur alicujus rei πρωτότυπον, formula, qua res primum concepta est: das Original,

Concept. Att. ix. 6. Capua literæ sunt allatæ, hoc *exemplo:* in diesen Terminis. xiii. 30. epistola altera eodem *exemplo;* eadem formula, iisdem verbis: in einerley Terminis. Hanc significationem pluribus illustrat Menkenius Obs. Lat. L. * Post dicitur de ἀντιγράφῳ. eine Copie. ad Div. vi. 8. earum literarum *exemplum* infra scriptum est. In quo loco ἀρχέτυπον esse non potest. v. plura in Gesneri V. Cel. Thesauro L. L. Ceterum fatendum est, etsi in hoc et similibus locis *exemplum* bene vertitur eine Copie, tamen proprie esse formulam.

Exemtus. v. eximere.

Exercere. Arch. 11. tantis se in laboribus *exerceret.* Sic et Tusc. v. 1.

Exercitatus. Or. iii. 21. *exercitata* oratio.

Exercitus. adject. vexatus. Att. i. 11. scito nihil tam *exercitum* fuisse Romæ, quam candidatos, omnibus iniquitatibus. Tusc. ii. 16. miles vetus *exercitus.* v. Gronov. Observ. iv. 1. Burm. ad Suet. Tib. 6.

Exhaurire, auferre, eximere. ad Div. v. 16. *exhauriri* tibi iste dolor potest. Att. ii. 21. amor *exhauriri* nulla potest injuria. Sext. 21. eadem sibi manu vitam *exhausisse.* ibid. 37. una plaga si accessisset, reliquum spiritum *exhausisset.* ad Div. ix. 14. quam aliquam partem *exhauserim* de tuis laudibus. *Q. Fr. i. 2. 1. *exhaustus* est sermo hominum: i. e. desiit, conquievit. * perficere. Att. v. 1. 13. *exhaurire* mandata. * Agr. ii. 26. urbanam plebem nimium in rep. posse: *exhauriendam* esse, sc. tamquam sentinam aliquam.

Exhibere, est producere aut testem in judicium, ad populumve, aut servum in quæstionem &c. verbo, præstare præsentem aliquem, cum opus est. Flacc. 15. fratres *exhibe,* non denunciavi. Verr. v. 7. servum statim *exhibere* jubet. Att. v. 18. sed jam *exhibeo* pupillum, non defendo. Sunt enim lenta et inania negotia. intell. creditoribus, ut ipsi exigant ab eo pecuniam. * Phil. vi. 3. horam *exhibere* nullam in tali cive liberando sine scelere non possumus: h. e. omne tempus in tali cive liberando consumere debemus. omnes (suas) horas in re aliqua *exhibere,* quin latine dici possit, non dubitandum puto. Eximere horam quod Ferrario, Grævio ad h. l. Budæo ad Pand. p. m. 83. et Menkenio Obs. L. L. placebat, eleganter dici scio, et sæpe est apud Ciceronem, ut mirandum esset, si librarii hic mutassent, aliis locis reliquissent. Mihi autem h. l. non placet ita legi, primo quia vulgatum idoneum sensum habet, ut dixi; deinde quia nullam non possumus, non est aptum τῷ eximere diem, legendumque esse ullam non possumus, quod Oliveto placet, vel non delendum, ut placet P. Manutio. add. in eximo.

Exigo, in re pecuniaria est creditorum, et quibuscunque pecunia debetur. Flacc. 34. *exigendi* causa legationem liberam sumere. Fin. ii. 22. ex rebus voluptatem, quasi mercedem *exigit.* * *exigere* dicuntur etiam, qui curatores alicujus rei sunt, cum aut jubent fieri aliquid, aut, factum a redemtoribus iisve, qui debebant, perspiciunt probandi causa aut reprehendendi. Verr. i. 59. *exegisti* vim thensarum et pompæ. ibid. 40. 50. *exigere* sarta tecta. inde hoc ducitur: Verr. iii. 46. *exigere* diligentiæ pensum. * agere. ad Div. x. 24. de his rebus, ut *exigeret* cum eo, Furnio mandavi.

Exigue. Att. xi. 16. epistola *exigue* scripta: h. e. quæ parum spei affert. Læl. 16. nimis *exigue* ac tenuiter ad calculos revocare amicitiam; ut par sit ratio acceptorum et expensorum. * breviter. Or. iii. 36. celeriter *exigueque* dicere.

Exilis, jejunus, nimis tenuis, de oratione. Or. i. 18. spinosa et *exilis* oratio. ibid. ii. 38. genus sermonis affert non liquidum—sed *exile* &c. ibid. 77. nullum exordium mihi occurrit, nisi aut *exile,* aut nugatorium, aut vulgare, aut commune. * de animalibus est macer, tenuis. Div. ii. 13. aliæ pecudis jecur nitidum et plenum, aliæ horridum et *exile.*

Exilitas, nimia tenuitas in dicendo, opponitur ubertati in dicendo et copiæ. Or. i. 11.

Exiliter, ita dicitur de oratione, ut exilis. Or. i. 11. *exiliter* disputare. Brut. 84. *exiliter* dicere est Atticorum. * de pronunciatione. Or. iii. 11. exanimata *exiliter* exeunt verba: h. e. sine vi, ut vix intelligi possint.

Eximere. diem *eximere,* est impedire, ut quis quid eo die agere possit: quasi tollere diem, ut est de Legg. iii. 18. et eripere alicui. Qu. Fr. ii. 1. diem dicendo *eximere:* id fiebat in senatu, cum in sententia dicenda data opera multum temporis consumebant, et aliena quoque dicebant, ut sol occideret ante, quam SCtum fieri posset: quod SCtum fieri non poterat post solis occasum. ibid. ii. 6. si sibi cum populo agendi dies essent *exemti.* ibid. dies comitiales *eximere.* pro *eximere* est Leg. iii. 18. diem tollere. * Verr. iv. 19. *eximere* de reis.

Exire de libris absolu' . ad Att. xiii. 13. libri *exierunt* sc. de manibus, i. e. confecti sunt et absoluti.

Existere, in conspectum venire, apparere. Verr. i. 15. malum non *existit*. Div. i. 33. submersus equus non *extitit*.

Existimare, judicare, et quidem in deteriorem partem: reprehendere: Agr. ii. 12. tantummodo, si quis ea potestate temere est usus, *existimamus*. * Act. i. in Verr. c. 5. in hostium numero *existimavi*.

Existimatio, judicium. Rosc. Am. 19. extr. ita tamen te quæstus cupidum esse oportebat, ut horum *existimationem* (int. judicum) et legem Remmiam putares aliquid valere oportere. Cluent. 29. opponitur potestas *existimationi*. v. Gron. ad Liv. iv. 41. xxxiv. 2. paullo minus tamen quam judicium est pro Cœlio c. 2. ubi vide.

Existimator, judex. Brut. 93. tantum detraxit, quantum non quivis unus e populo, sed *existimator* doctus et intelligens posset cognoscere. cf. c. 54. Orat. 31. *existimator* alicujus artificii, non magister &c.

Exitus, in fabulis est ultima pars, in qua omnes nodi, quos vocant artis magistri, solvuntur, et res ad finem aliquem insperatum et inexpectatum perducitur: quam Catastrophen vocant. v. Scalig. R. Poët. i. 9. id fieri cum non potest, fabula *exitum* non habere dicitur. Nat. D. i. 20. ut tragici poëtæ, cum explicare argumenti *exitum* non potestis, confugitis ad Deum. Cœl. 27. est ergo mimi *exitus*, non fabulæ. v. Clausula. * hinc formulæ plures de malo aut difficultate insuperabili et inexplicabili et contra. Dom. 47. nullum fortunis communibus *exitum* reperietis. Verr. iii. 82. *exitum* et rationem defensionis invenire. Div. ii. 24. responsa nullum *exitum* habuere; i. e. nil accidit ex responso. Or. 33. nec recte disseri, nec unquam ad *exitum* perveniri potest, sc. disputationis. Nat. D. i. 37. male instituta ratio *exitum* reperire non potest. Att. xi. 15. habet aliorum omnium ratio *exitum*. ibid. ix. 5. quid illa, DIC MI TULLI, quem habebunt *exitum*. ib. x. 14. cf. xiv. 1. *exitum* consilii invenire. &c. Inv. ii. 40. in lege est, si meretrix gestet auream coronam, publica esto. Si publica refertur ad coronam, lex *exitum* facilem habet, sin ad meretricem, nullum habet, i. e. fieri non potest, quod est in lege. Verr. v. 6. perditæ civitates hos solent *exitus* habere: h. e. his rebus perire solent, hæc in civitatibus perditis solent fieri, quo funditus pereant. * occasio de via decedendi, elabendi &c. Or. ii. 77. *exitus* dare ad degressionem. Fiv. v. 22. Cum autem etiam *exitus* datur conturbato errantique regi: ambo ergo una vivere precamur. ad Q. Fr. iii. 5. promissorum *exitus*.

Exorare valde orare. Tusc. v. 21. *exoravit* tyrannum, ut sibi abire liceret.

Exorior, respiro, emergo: Att. vii. 26. nunc paullum *exorior*, et maxime his literis, quæ Roma afferuntur.

Exornatio. Partit. 20. de genere causarum, quod delectationem sequitur, i. e. demonstrativo.

Exorno. Tusc. ii. 14. quid *exornamus* Philosophiam: i. e. colimus, ei operam damus. * suborno. ad Herenn. iv. 15. utrumne aliquem *exornari* oportuit, qui ista prohiberet.

Exostra. Prov. Consul. 6. a suis Græcis subtilius eruditus, quibuscum jam in *exostra* helluatur, antea post siparium solebat. Est autem *exostra*, machina in scena, qua circumacta, quæ post siparium geruntur, a spectatoribus cerni possunt. Gruterus laudat Turneb. Adv. xx. 5. cf. Scalig. R. Poët. i. 12. p. 88. &c.

Expectorare. Tusc. iv. 8. e vetere Poëta: pavor omnem sapientiam mihi *expectorat*: e pectore expellit.

Expedire, in re pecuniaria est, solvere debitum. Att. xvi. 6. nomina sua *expedire*. ibid. xii. 29. si *expediatur* illud Faberianum sc. nomen, si Faberius pecuniam solvat. * periculo liberare, in tuto collocare. Mil. 4. omnis honesta ratio esset salutis *expediendæ*: h. e. defendendæ et in tuto collocandæ. Pison. 30. exercitum eadem, quæ impedierat, fortuna *expedivit*. Sic Virgil. Æn. ii. 633. flammam inter et hostes *expedior*.

Expeditus, in re pecuniaria est, certus. Att. xiii. 29. *expeditum* nomen. ad Div. i. 3. in provincia tua multa habet et *expedita* negotia. * Att. xi. 1. fidem *expeditam* relinquere: quod fit solvendis debitis aut promissis ad diem. * paratus. ad Div. xi. 24. pecunia *expeditissima* quæ erat, tibi decreta est. * ibid. x. 25. video autem, Planco consule, etsi etiam sine eo rationes *expeditas* haberes, tamen splendidiorem petitionem tuam.

Expensus, Rosc. C. 1. *expensam* alicui pecuniam ferre. h. e. scribere in tabulis *expensorum*, pecuniam alicui datam. ad Div. viii. 4. *expensam* tulit legionem Cæsari Pompeius: h. e. dedit. Scil. etiam hujusmodi res datæ et acceptæ in tabulis acceptorum et *expensorum* scribebantur. cf. Verr. i. 57.

Flamen, genus sacerdotum. Erant Romæ *flamines* tres, Dialis, Martialis et Quirinalis; additus deinde quartus, Julius. Tres superiores erant in collegio Pontificum. vid. Dom. 14. Phil. ii. 43. * Mil. 10. *flaminem* prodere: i. e. creare. est enim hoc proprium in ea re verbum.

Flaminium, sacerdotium flaminis. Phil. xiii. 19. *flaminium* Cæsaris.

Flectere, mutare. Sull. 28. natura subito *flecti* non potest. Cœl. 6. huc et illuc torquere et *flectere* suam naturam. * Div. ii. 45. in *flectendis* promontoriis; de nautis, dum *flectunt* circa promontoria cursum.

Fletus. Tusc. ii. 23. in xii. tabb. quid sit? quamquam Bentleius et Buherius malebant, lessus.

Flexibilis, varius, inconstans. Læl. 25. *flexibilis* assentatoris animus. * Or. iii. 45. *flexibilis* oratio dicitur, quia collocatio verborum modis multis variari potest.

Flexio, circuitus. Pis. 22. deverticula *flexionesque* quærere. Or. iii. 25. *flexiones* in cantu sunt, quæ Gr. *καμπαὶ* ap. Aristophanem in Nubibus dicuntur v. 966. ubi v. Schol. et Kusterum: modi fracti et varie crispati voce, quibus mollis et suavis cantus efficitur: Ovid. A. ii. 4. 25. dulce canit, flectitque facillime vocem: de muliere. Quamquam etiam Demostheni Æschines vocis *flexiones* objiciebat, tamquam molles et gravitatem oratoris non decentes, Or. 18. Broukh. ad Tibull. i. 8. 37. de cantu simpliciter capit: quod non placet.

Flexus. Cœl. 31. ætatis *flexus*, est virilis ætatis initium. Metaphora ducta est a circo, in quo *flexus* est, cum currus, ubi alteram partem circi exegerunt, circa spinam et metas flectuntur. Sed Or. i. 1. est de virili ætate ad senectutem vergente.

Flexus adj. Or. iii. 57. sonus *flexus*, est tristi voce loquentis, ut inflexus c. 46.

Flos. Brut. 87. pigmentorum *flos*, est, qui alias splendor, Gr. *τόνος* dicitur. Balb. 6. ipsum *florem* dignitatis infringere. Or. iii. 4. *flos* vitæ, est gloria, in qua quis vivus est.

Fluctuare. Or. 58. *fluctuâns* oratio, est non numerosa et structa.

Fluctus. Flacc. 24. *fluctus* concionum.

Fluenter. Att. vii. 14. *fluenter* lippire.

Fluere. spectare, devenire. Att. iv. 16. res *fluit* ad interregnum. ibid. ix. 10. illius rationes quorsum *fluant*. * succedere. Off. i. 26. res *fluunt* ad voluntatem. * divulgari. Tusc. iv. 1. Pythagoræ doctrina cum longe lateque *flueret*. * Tusc. ii. 22. *fluere* mollitia. * interire. Marc. 8. omnia quæ dilapsa jam *fluxerunt*. cf. Orat. 3. Gron. ad Liv. xxvii. 17. * abire, fugere. Fin. ii. 32. *fluit* corporis voluptas: quam lectionem contra Davisium defendit Burmannus ad Virg. G. iii. 67. * Or. 58. de Or. iii. 49. oratio *fluens*, opponitur vinctæ periodis et numerosæ. Contra *fluens* æquabiliter oratio ibid. est lævis ubique oratio, in qua nihil asperum, hiulcum &c. * Or. ii. 66. Gallus distortus, ejecta lingua, buccis *fluentibus*: h. e. ut alii loquuntur, labentibus, propter vim morbi, aut senectutem, aut corpus male quacunque de causa constitutum. v. Gronov. ad Senec. Hippol. v. 364. et Intt. ad Suet. Aug. 99. Sed Pison. 11. Sen. p. Red. 6. *fluentes* buccæ Gabinii, sunt cerussa et reliquo fuco interpolatæ et correctæ, quæ calore et sudore *fluunt*, ut similes sint, quemadmodum Petronius c. 23. ait, parieti laboranti nimbo.

Fluxio, illuvio, diluvium. Div. i. 49. *fluxiones* aquarum.

Focus. de formula: pro aris et *focis*. v. Ara. Rosc. Am. 8. *foci* patrii.

Foculus. Dom. 47. est aræ genus parvum et portatile, quod in consecrationibus adhibetur. Ejus figuræ extant in numis et aliis monumentis. v. v. c. Guther. J. P. ii. 14.

Fodico. Tusc. iii. 16. *fodicantibus* iis rebus, quas malas opinamur.

Fœneus. fr. Corn. 1. homines *fœnei*. v. Asconius ad h. l. Scil. in spectaculis tauri solebant irritari *fœneis* imaginibus aut pilis: unde *fœnei* dicuntur, qui nomen et speciem rei tantum habent, non vim. vid. Salmas. ad Spartian. Pescenn. c. 12. Occurrit et in Cod. Theod. et junguntur *fœnei* defectique. vid. Gothofr. Gloss. Cod. Theod.

Fœnerator. Off. i. 42. *fœneratorum* quæstus in odia incurrunt. ad Div. v. 6. erant autem Romæ *fœneratores* homines divites cujuscunque ordinis, qui pecunias sub usuris collocatas haberent: Capitalisten, Renteniers.

Fœnerari, sub usuris dare pecuniam. Verr. ii. 70. pecunias ejus—suo nomine *fœnerabatur*. Læl. 9. beneficium *fœnerari*. Itaque pecunia proprie *fœneratur*: sed homines etiam dicuntur *fœnerari*. Parad. vi. 2. dimissiones libertorum ad *fœnerandas* et diripiendas provincias.

Fœnus pro ipsa sorte dicitur. ad Att. vi. 1. v. not. *fœnus* perpetuum ad Att. v. 21. v. in perpetuus.

Fœtus, de frugibus agrorum. Orat. ii. 80. quo meliores ager *fœtus* possit et grandiores edere. item, baccis arborum. Div. i. 9. * actus edendorum fructuum. Leg. i. 8. quæ frugibus et baccis terræ *fœtu* profunduntur. * proventus, γενέθλη. Brut. 49. nec ulla ætate uberior oratorum *fœtus* fuit.

Fons. Q. Fr. iii. 1. 4. ipsi *fontes* jam sitiunt.

Foras. Q. Fr. iii. 1. 6. *foras* cœnare.

Fore. Att. v. 21. *fore* venturum. Similiter Liv. xxvi. 26. extr. *forent* passuri. item xxix. 3. xxv. 24. expulsurus *foret*. xxxv. 13. casurum *foret*. Nepos Attic. 10. laudaturi *forent*. Apud Ovid. A. ii. 14. 28. sedecim Codd. et ed. pr. habent futura *forent*. add. Tiro ap. Gell. x. 1. et Græv. ad Att. v. 20.

Fores. ad Div. xiii. 10. aperire amicitiæ *fores*.

Fori. Cato. 6. cum alii malos scandant, alii per *foros* cursent. *Fori* sunt tabulata navium. vid. Salmas. ad Solin. p. 646.

Foris, varie et multis modis dicitur. præcipuos adferemus, quos quidem observavimus. Q. Fr. ii. 8. *foris* valde plauditur; nempe extra senatum, h. e. a reliquis ordinibus. ad Div. i. 9. cum ea contentio (in senatu) mihi *foris* magnum fructum tulisset. Verr. iii. 90. non quæram *foris* (i. e. extra judicium) cum habeas judices principes civitatis. ibid. 91. non quæram exemplum *foris*: hoc ipso ex consilio utar exemplis. Rosc. Am. 47. domi dignitas et *foris* (apud exteros) auctoritas. Arch. 7. delectant domi, non impediunt *foris*: h. e. in provinciis cum sumus, aut in bello. ad Div. vii. 16. *foris* cœnitare. Dicitur et pro aliunde: Tusc. iii. 3. *foris* petere. Fin. iii. 7. ut in ipsa arte insit, non *foris* petatur. Or. ii. 40. *foris* assumere argumenta. hinc Pis. 6. *foris* esse dicuntur, qui sunt in ære alieno, de qua lectione tamen, an genuina sit, dubitat Manutius. Fin. i. 13. nec hæ cupiditates sese *foris* solum jactant, nec tantum in alios cœco impetu incurrunt, sed intus etiam in animis inclusæ inter se dissident, &c.

Forma. Dialecticis est species generi subjecta. Top. 7. in divisione *formæ* sunt, quas Græci ἰδέας vocant, nostri species appellant, non pessime id quidem, sed inutiliter ad mutandos casus in dicendo &c. Fin. v. 4. *forma* disciplinæ triplex. * delineatio ædificii et cujuscunque rei. ad Div. ii. 8. ut cum *formam* reip. viderim, quale ædificium futurum sit &c. cf. Or. i. 35. extr. ad Div. iii. 11. quod ad me quasi *formam* communium temporum et totius reip. misisti expressam. * in rhetoricis *forma* dicitur, ut figura, primo de tribus generibus dicendi: χαρακτὴρ, ἰδέα. Or. ii. 23. Or. 11. et de schematibus. Brut. 17. sententiarum et orationis *forma*. de opt. gen. dic. 5. Sententiis iidem, et earum *formis* tamquam figuris. * ratio, constitutio. Tusc. ii. 15. qui Græciæ *formam* rerumpublicarum dederunt. Phil. v. 5. *forma* judicis. * species rei in animo expressa et comprehensa. Orat. 5. habuit profecto comprehensam animo quandam *formam* eloquentiæ.—eos, quibus aliquid aut plura deerant, in eam *formam* non poterant includere. * externus apparatus, insignia. Agr. ii. 13. *formam* adhuc habetis et speciem ipsam tyrannorum. vid. Græv. ad h. l. * Nat. D. ii. 40. *formæ* igneæ, sunt sidera.

Formare. Brut. 38. *formare* animos, dicitur orator, qui eos flectit, quorsum vult.

Formido, quod timorem incutit. Fin. v. 11. quasdam post mortem *formidines* extimescant. Tusc. i. 16. cujus ignoratio finxit inferos, easque *formidines*, quas tu contemnere videbare. Buherius de Poëtarum Dea *Formidine* interpretatur: quod non est necesse.

Formula, forma, Acad. i. 4. *formula* disciplinæ. * generale pronunciatum, ex quo de singulis rebus judicari possit. Offic. iii. 4. *formula* quædam constituenda est, &c. * In jure civili, *formula* est certus verborum modus. *Formulæ* sunt 1. eæ, in quas judicium datur a Prætore. Quint. 8. unde *formula* cognitionis apud Liv. xl. 12. quod ad ejus *formulæ* præscriptionem judices debent judicium suum dirigere, et, quid cognoscendum judicandumque sit, ex ea intelligere. 2. JCtorum, quibus vel agitur in aliquem; unde *formula* pro actione, Rosc. Com. 8. sunt jura, sunt *formulæ*. Ex quo *formula* injuriarum ap. Sueton. Vitell. 7. *formula* cadere et similia. vel quibus testamenta, sponsiones, stipulationes et reliqui hujusmodi actus juris fiunt, quibus cavetur alicui. v. Cautio. &c. suntque verborum certæ conceptiones et formæ; unde etiam nomen duxerunt. Mur. 13. *formulæ* vestræ atque actiones. &c. * *Formulæ* Aquillii de dolo malo, Off. iii. 14. sunt definitiones doli mali, quibus distincte expressum erat, quibus in rebus dolus malus teneretur.

Fornix, præter vulgarem significationem, significat arcum triumphalem, aut honoris causa etiam non triumphanti constitutum; quod genus crebro

cidere. * quod nocet. Att. iv. 12. *fraudem* facere alicui. ibid. vii. 26. quod multo rectius fuit, id mihi *fraudem* tulit.

Fremitus. Div. i. 18. *fremitus* terræ. Har. R. 5. responsum haruspicum de *fremitu* recitavit.

Frequentare, frequentes convocare, cogere. Catil. iv. 7. quos cum casu hic dies ad ærarium *frequentasset*. Sic et alibi Cicero. add. Gronov. ad Senec. Cons. ad Marc. 3. * crebro, copiose usurpare. Or. 25. acervatim multa *frequentare*. * replere. Or. iii. 52. *frequentare* orationem luminibus et sententiarum et verborum. ad Att. i. 19. Italiæ solitudinem *frequentare*. * Herenn. iii. 24. primas quasque partes in animo *frequenta:* i. e. frequenter cogita.

Frequentatio, usus frequens. Partit. 16.

Frequentia. Planc. 8. solidam et robustam et assiduam *frequentiam* præbuerunt.

Fretum, pro *freto* Siculo. Att. ii. 1. v. Ind. Geogr. Fretense mare.

Fretus, pro *fretum*. Verr. v. 66. perangusto *fretu*. v. Gell. xiii. 20. cf. J. Gronov. ad Gell. x. 26.

Frigere, dicitur de eo, cui in quocunque genere res non succedit. ad Div. xi. 14. plane jam *frigeo* (nihil efficere possum in republica). ὄργανον enim meum senatus erat. id est jam dissolutum. ibid. vii. 11. sin ista *frigebunt:* h. e. si nihil quæstus facis. ibid. vii. 18. nihil fieri: *frigere* te, ne chartam quidem tibi suppeditare. Verr. ii. 25. cum omnia consilia *frigerent:* h. e. non commoda viderentur. * nihil agere. ad Div. viii. 6. Curionem valde *frigere*. * inprimis *frigere* dicuntur oratores, musici, actores, qui non placent audientibus. Brut. 50. tibicen Antigenidas dixit, discipulo sane *frigenti* ad populum: mihi cane et Musis. * contemni. Phil. vi. 5. *friget* patronus Antonius: sc. quia nemo ejus beneficiis uti vult.

Frigescere. ad Div. viii. 6. nos hic frigore *frigescimus;* h. e. nihil agitur hic.

Frigide, remisse, lente. ad Div. viii. 10. quæ cupiunt, ita *frigide* agunt, ut nolle existimentur.

Frigidus, jejunus, puerilis: de eo, qui acumina sublimitatemve sectatur, neque assequitur, sed ridetur. Brut. 67. acumen sæpe stomachosum, nonnumquam *frigidum*, interdum etiam facetum. Or. 26. vitabit ridicula quæsita, nec ex tempore ficta, sed domo allata: quæ plerumque sunt *frigida*. Or. ii. 63. in ambiguo, quæ sint *frigidiora*, vitemus. Verr. i. 46. alii etiam *frigidiores*, sed quia stomachabantur, ridiculi videbantur esse. * ita ut *frigere*, dicitur de eo, qui non probatur, cui non res succedit. ad Div. viii. 9. in defensione sua fuit disertissimus, in accusatione satis *frigidus*. Q. Fr. iii. 3. accusator *frigidissimus*. * tardus. Brut. 48. lentus in dicendo et pæne *frigidus*. * ad Div. x. 16. *frigidæ* et inconstantes literæ Lepidi: h. e. ex quibus dubiæ fidei esse hominem intelligebatur, in neutram partem satis luculenter et fortiter scriptæ.

Frigus, otium a rebus publicis, cum nihil agitur in republ. nihil proficitur. ad Div. viii. 6. nos hic *frigore* frigescimus. Q. Fr. ii. 12. tantum fuit *frigus* in senatu, ut populi convicio Appius coactus sit, nos dimittere. ibid. extr. reliqua singulorum dierum scribemus ad te—quamquam ejusmodi *frigus* impendebat, &c.

Frons. Rabir. Post. 12. verissima *frons*, opponitur ei, quæ mentitur, ut ait ad Quint. Fr. i. 1. 5. Att. i. 1. puto te risisse, aut ingemuisse, ut *frontem* ferias. ad Div. ix. 10. adeone mihi excussam severitatem putas, ut ne in foro quidem reliquiæ pristinæ *frontis* appareant? Att. v. 10. hæc fero *fronte* et vultu bellissime, sed angor intimis sensibus. iv. 15. Pompeius fremit—sed utrum *fronte* an mente, dubitatur. Planc. 6. si populo grata est tabella (comitialis), quæ *frontes* aperit hominum, mentes tegit.

Frontones, homines magna fronte. Nat. D. i. 29.

Fructus, reditus prædiorum et agrorum. Catil. ii. 8. Certare cum usuris *fructibus* prædiorum. conf. Flacc. 37. Q. Fr. i. 1. 11. Verr. iii. 87. *fructu* suo, i. e. reditibus ex agris et eorum cultura. * voluptas, suavitas. Agr. ii. 2. animi mei *fructum* &c. Har. R. 1. capere *fructum*. Divin. ii. 9. omnem *fructum* superioris vitæ perdidissent.

Frugalitas. Tusc. iii. 8. quid sit, et quam late pateat? Deiot. 9. *frugalitatem*, id est, modestiam et temperantiam virtutem maximam judico.

Frugi. Tuscul. iii. 8. homo *frugi*, qui dicatur? ibid. iv. 16. homo *frugi* omnia recte facit.

Fruges industriæ. Cœl. 31. qui usitatius fructus dicuntur.

Frumentarius, int. mercator. Offic. iii. 13.

Frumentum. de *frumento* decumano, æstimato, emto, in cellam, v. Argum. Or. iii. in Verrem. Pis. 35. *frumentum* honorarium, est *frumentum* in cellam.

G.

hominum. Verr. ii. 55. ista *generatim* homines habent, ut aratores, ut mercatores &c. ibid. 69. universa provincia, *generatimque* singulis ejus partibus. Or. i. 41. *generatim* componere, h. e. rebus ad certa genera revocatis.

Generaliter. Inv. i. 26. tempus *generaliter* definire difficile est.

Generatus, factus et elaboratus. Div. i. 12. species *generata* Nattæ.

Genialis. Cluent. 5. lectus *genialis*: i. e. nuptialis. v. Lips. Elect. i. 16.

Geniculatus. Cato. 15. culmus *geniculatus*: h. e. qui nodos habet. *Genicula* enim sunt nodi caulium et culmorum, ut ad h. l. docuit Grævius, et e rusticis notum est.

Geno, pro gigno. Or. ii. 32. *genitur*.

Gens, quid Romæ fuerit, intelligitur ex hoc loco: Or. i. 39. cum Marcelli ab liberti filio stirpe, Claudii patricii ejusdem nominis hereditatem *gente* ad se rediisse dicerent: nonne in ea causa fuit oratoribus de toto stirpis ac gentilitatis jure dicendum. Scilicet, *gens* est communis diversis stirpibus s. familiis. Sic *gens* Claudia comprehendit diversas familias patricias et plebeias, Appios, Marcellos &c. Stirps autem s. familia, est pars *gentis*. Ceterum *gens* et familia sæpe permutantur. cf. gentiles. Sigon. ad Liv. iv. 1. * ad Div. ix. 21. patricii minorum *gentium*: h. e. earum, quas Tarquinius Priscus in senatum legit: majores autem *gentes* sunt, quæ a Romulo lectæ sunt. Liv. i. 35. Hinc ad alia transfertur loquendi ratio, ut minorum *gentium* dicantur inferiores. Acad. iv. 41. Cleanthes quasi majorum *gentium* Stoicus. Tuscul. i. 13. Dii majorum *gentium*.

Gentilis. Top. 6. *gentiles* sunt, qui eodem inter se sunt nomine, ab ingenuis oriundi, quorum majorum nemo servitutem servivit, qui capite non sunt deminuti. Sic Brut. 28. M. Pennus Bruti *gentilis* dicitur, quia uterque e Juniis. Tusc. i. 16. Ciceronis *gentilis* dicitur Servius Tullius, ob commune Tullii nomen.

Gentilitas. Or. i. 39. vid. Gens et Sigon. J. A. C. R. i. 7.

Genuinus. Nat. D. ii. 54. dentes intimi, qui *genuini* vocantur.

Genus, pro *genu* in Arateis 649. dextrum *genus*. cf. 654. 279. 280. In v. 279. quæ *genus* ad Nixi &c. Vossius intelligebat genitivum. de Anal. c. 17. p. 759.

Germanus, verus. Brut. 86. *germana* ironia. Leg. ii. 1. *germana* patria. Att. iv. 5. asinus *germanus*. Or. ii. 38. *germani* artis magistri. * *germani* fratres. Verr. i. 49. sunt eadem matre nati, non etiam patre, ut pulcre ostendit Wesselingius V. C. Obs. i. 13.

Germanitas. Harusp. R. 20. *germanitatis* stupra, i. e. cum germana sorore.

Gero. ad Div. iv. 5. *gerere* ætatem. ubi v. Græv. et Burm. ad Ovid. Met. ii. 497. * Inv. ii. 9. præ se *gerere*, alias ferre.

Gestus. motus quidam corporis. Or. ii. 57. *gestum* agere. * σχήματα, figuræ. Or. 25. quæ Græci, quasi aliquos *gestus* orationis, σχήματα appellant.

Gignere. Or. iii. 30. permotionem *gignere*; de oratore, qui auditores movet.

Gladiator. *gladiatoribus* dicitur pro ludis gladiatoriis, cum gladiatorium spectaculum esset, ad Div. x. 32. Attic. vi. 3. Phil. ix. 7.

Gladiatorius. Mur. 35. locus *gladiatorius*, h. e. in ludis *gladiatoriis*, unde ludi spectari possunt.

Glomerare. Div. i. 12. omnia fixa tuus *glomerans* determinat annus. Annus *glomerans* est, ad finem veniens.

Gloria. Marcell. 8. quid sit? * gloriandi consuetudo, s. *gloriæ* cupiditas. ad Div. vii. 13. moriar, ni, quæ tua *gloria* est, puto te malle a Cæsare consuli, quam inaurari. ibid. viii. 15. si scias, quam sollicitus sim, tum hanc meam *gloriam* derideas.

Gloriose, jactanter. ad Div. viii. 15. quid jam, inquis, *gloriose* omnia?

Gloriatio. Fin. iii. 8. *gloriatione*, ut ita dicam, dignam esse. de προηγμένοις.

Glorior, cum accus. de Sen. 10. posse vellem idem *gloriari*.

Gracilitas, tenuitas orationis. Brut. 16. *gracilitates* consectari.

Gradus. Verr. iii. 74. quot vultis esse in uno furto peccatorum *gradus*? ut si singulis insistere velim, progredi iste non possit. Brut. 65. quod *gradus* tuos, et quasi progressus dicendi studeo cognoscere. Verr. ii. 1. in Africam ex hac provincia *gradus* imperii est factus. Or. 64. stabilis quidam et non expers dignitatis *gradus*: de pedibus longioribus in oratione. * in re gladiatoria *gradus* gladiatoris idem qui et status dicitur, das Lager, ex quo gladiatores in primis judicabantur. v. Gron. ad Senec. Agamemn. 515. Hinc plures formulæ, ut Off. i. 23. tumultuantem de *gradu* dejici. cf. Att. xvi. 15. &c. Dicitur etiam in argumentatione, qui Sorites dicitur. unde et gradatim ibid. gradatim aliquo pervenire. v. Sorites.

Græculus. Sext. 51. *græculum* se putari voluit, h. e. Græcum philoso-

do. Agr. ii. 32. *gravitatem* imperii ac nomen sustinet. * constantia, æquabilitas in vivendo. Offic. i. 21. * Or. i. 13. *gravitas* sermonis opponitur tenuitati. Or. 31. cum orator *gravitatis* locis utitur.

Graviter. ad Div. x. 17. *graviter* se habere, pro ægrotare.

Gregalis, sodalis, æqualis. Or. ii. 62. *gregales* eum, cum in campum non venisset requirebant. ad Div. vii. 33. *gregalibus*, quibus, te plaudente, vigebamus, amissis, &c.

Gremium. Pis. 5. hæc sunt in *gremio* sepulta consulatus tui.

Grex, in contemtum dicitur. Rosc. Am. 32. ego in *grege* annumerer.

Gumia. Fin. ii. 8. e Lucilio, vox antiqua, quæ helluonem et gulæ mancipium significat.

Gurges. Verr. iii. 9. vorago et *gurges* vitiorum. Dom. 47. ille *gurges* simul tecum helluatus est sanguinem reipublicæ.

Gurgustium. Pis. 6. Festus: genus habitationis angustæ.

Gustare, percipere vim, suavitatem alicujus rei. Arch. 7. si ipsi sensu nostro *gustare* non possumus.

Gymnasiarchus. Verr. iv. 42. est præfectus et curator gymnasii publici. de quo genere hominum præter alios v. van Dalen Diss. viii.

Gypsatus. ad Div. vii. 6. quibus Medea *gypsatissimis* manibus persuasit. Quæ sint *gypsatæ* manus, magna controversia est. Varias sententias vid. in editione Græv. et Lex. Fabr. Nicol. Loens. Epiphyll. ii. 10. de histrionica Medea interpretatur, quæ, de more *gypsatas* manus habuerit; refertque ad verbum persuasit, quem sequitur Gonsalius ad Petron. 127. qui huc trahit illa: digitis adgubernantibus vocem; improbante Burmanno, qui ad Medeam referri putat, et Medeam, g. m. opponi matronis opulentis optimatibus.

Gyrus, Off. i. 26. homines secundis rebus effrenatos et sibi præfitentes tamquam in *gyrum* rationis et doctrinæ duci oportere. Or. iii. 19. Oratorem in exiguum *gyrum* compellitis: h. e. ad ejus artem pauca refertis. Ducta est metaphora ab equis, qui a domitoribus in *gyrum* aguntur crebro, ut mansuetiores et faciliores fiant.

H.

Habenæ. Læl. 13. laxissimas *habenas* dare amicitiæ, quas vel adducas, cum velis, vel remittas.

Habere, habitare. ad Div. vii. 6. quæ Corinthum arcem altam *habebant* matronæ. Rosc. Am. 46. qui in Brutiis, aut in Salentinis *habent*. quamquam hic etiam intelligi potest prædia rustica. * *habere* dicuntur divites, liberi ab ære alieno. ad Att. viii. 10. *habere* in numis. Verr. iii. 86. *habet* in numis, in urbanis prædiis. vid. Græv. ad Div. vii. 29. et simpliciter Off. ii. 20. illum fortasse adjuvat, qui *habet*. contra non *habere* dicuntur, quibus non est parata pecunia sc. in arca. * suscipere, agere. Div. i. 43. omitto nostros, qui nihil in bello sine extis agunt, nihil sine auspiciis domi *habent*. Verr. ii. 29. judicium *habebant*; de petitore, et eo unde petitur. * Attic. vi. 1. *habeo* Junium in metu. * adhibere. Verr. i. 6. vim in inquirendo *habere*. Magna est confusio in libris scr. et edd. in formulis *habeo* quod et quid, altera expressa est e Græco ἔχω ὅτι, altera ex ἔχω τί. Quando sensus est, nihil *habeo* scribere, tum est dicendum et scribendum non *habeo* quod scribam: quando autem est dubitantis, pro nescio quid scribam aut dicam, tum dicendum est, non *habeo* quid &c. Secundum hæc libri corrigendi. * Quint. 25. studium et officium erga aliquem *habere*. * Verr. i. 23. *habes*, quomodo emeris? h. e. demonstrare potes? * Phil. ii. 32. *habebat* hoc omnino Cæsar: h. e. mos hic illi erat. * Phil. ii. 28. res suas sibi *habere* jussit. Est formula divortii. * pro credere. Cœl. v. ad Verr. v. 25. * ad Att. xiii. 9. cum *haberem* Dolabellam, i. e. cum apud me esset.

Habilis. Orat. i. 54. calcei *habiles*.

Habitare. Mur. 9. *habitare* in foro. Or. i. 62. *habitare* in subselliis. Utrumque de iis, qui crebro causas agunt. At Or. ii. 38. qui *habitarunt* in hac una arte tractanda, sunt, qui ei se totos dediderant. ibid. 72. *habitare* in re, dicitur etiam orator, cum loco alicui immoratur augendi causa. Planc. 27. *habitare* in oculis populi: h. e. semper in urbe, in foro, in concionibus esse, assiduitatem Cicero vocat.

Habitus. Or. iii. 52. *habitus* orationis, dicitur de triplici illo genere dicendi. Arch. 7. naturæ ipsius *habitu* prope divino: i. e. indole. Brut. 91. *habitus* corporis, est species et figura. v. Burm. ad Sueton. Cæs. 44. Div. ii. 13. *habitu* extorum et colore declarari futura.

Hactenus, in tantum, eatenus. Nat. D. i. 10. nunc *hactenus* admiror eorum tarditatem. Div. i. 8. qui *hactenus* aliquid egit, ut &c.

Hærere, versari diligenter, perpetuo in re aliqua. Orat. i. 38. oratores dicuntur *hærere* in jure. Att. xiii. 40. *hærere* in libris. Or. 40. *hærere* in eadem sententia, de oratore, cum rem auget. Verr. v. 64. hoc teneo, hic *hæreo*, hoc sum contentus. Phil. xiii. 3. *hærebunt* in oculis nostris. ad Div. vi. 5. non posse te diu *hærere* in tam acerba injuria. * *hærere* dicuntur faces injectæ ædibus &c. cum non sine noxa decidunt, sed incendunt: unde hæc ducuntur. Rosc. Com. 6. *hæret* peccatum huic homini. Or. ii. 54. facetum dictum emissum *hærere* debet. Catil. i. 6. quod dedecus non *hæret* infamiæ tuæ. Grævius cum Grutero malebat, inhæret famæ tuæ. De famæ tuæ non intercesserim; inhæret non opus videtur. * Mil. 21. *hæsit* in iis pœnis, quas &c. i. e. incidit, velut piscis in rete, subiit &c.

Hæsitare, rudem esse. Or. i. 10. *hæsitare* in majorum institutis.

Hallucinari, effundere temere aliquid, non admodum accurate loqui. Q. Fr. ii. 11. epistolæ debent interdum *hallucinari*. Nat. D. i. 26. ista a vobis tamquam dictata redduntur, quæ Epicurus oscitans *hallucinatus* est.

Hara, stabulum porcorum. Pis. 16. Epicure ex *hara* producte.

Hasta. Verrin. iv. 56. *hastæ* gramineæ. v. gramineus. * auctio publica, quia *hasta* signum auctionis publicæ: quamquam est, qui etiam in privatis *hastam* positam putet. v. Dukerus ad Flor. p. 346. Phil. viii. 3. *hasta* Cæsaris. conf. Off. ii. 8. ad Div. xv. 17. *hasta* refrixit. * argumenta oratoris. Top. 17. JCti patronis ad eorum prudentiam confugientibus *hastas* ministrant. * Mur. 21. *hastam* abjicere. de *hasta* amentata vid. Amentatus.

Hastatus, est genus militum, quod in acie prima constituebatur, ut in media principes, in ultima Triarii. Div. i. 35. signifer primi *hastati*: h. e. primæ centuriæ *hastatorum*. vid. Lipsius Mil. R. ii. 8.

Haud. teneant tirones vim formulæ: *haud* scio an; quæ cum dubitationem habere videatur, tamen simpliciter affirmat. Fin. v. 3. Aristoteles, quem, excepto Platone, *haud* scio an recte dixerim principem philosophorum. ad Q. Fr. i. 1. 10. ut tibi tanti honores haberentur, quanti *haud* scio an nemini. &c. Illustrarunt hoc dicendi genus multi laudati Duker. ad Florum iii. 12. et Drakenb. ad Liv. xxxvii. 54.

Haveo, aveo. Att. v. 20. *haveo* scire.

Haurio, percipio, fero. Cœl. 24. hunc *hausi* dolorem. Dom. 11. *haurire* me unum pro omnibus calamitatem indignissimam. conf. Tusc. i. 35. extr. quantas et quam incredibiles *hausi* calamitates. Sic explicat bene etiam Burmannus ad Virgilii illud *haurire* supplicia Æn. iv. 385. Sic idem Virgilius: quæ bella exhausta canebat, i. e. fortiter ad finem tolerata, ibid. init.

Haustus, locus ubi aqua hauritur. Cæcin. 26. aquæ ductus, *haustus*, iter, actus.

Hebdomas. ad Div. xvi. 9. ad Tironem ægrotum: symphoniam Lysonis vellem vitasses, ne in quartam *hebdomada* incideres. *Hebdomas* est spatium septem dierum, quo spatio morbi in deterius aut melius mutari solent: septimi enim dies sunt critici e disciplina medicorum.

Hebes, opponitur acuminato, fragm. Acad. ii. cur lunæ nascentis alia *hebetiora*, alia acutiora videantur cornua. * opponitur subtili. Fin. ii. 6. rhetorica forensis, cum populariter loquatur, est interdum paullo *hebetior*.

Hedrychus. Tusc. iii. 19. *hedrychum* incendamus. Davisius reposuit *hedychrum*, ex conjectura P. Victorii. Nam *hedrychus* nihili vox est, illa altera autem græca. Illud autem scrupuli hic restabat, quod auctore Dioscoride i. 61. *hedychrus* est unguentum; de quo verbum incendamus dici non potest. Hunc scrupulum sublaturus Davisius, ex auctoritate MSS. primo demus et incendamus permutat; deinde pro incendamus, conjicit legendum intendamus: i. e. porrigamus. Ejus sententiæ subscribit Buherius ad h. l.

Heluari. Dom. 47. *heluari* reip. sanguinem. Fin. iii. 2. quasi *heluari* libris.

Heluo. Sext. 11. *heluo* patriæ, *heluo* patrimonii.

Helvellæ, minutæ herbæ, ad Div. vii. 26.

Hemicyclium, solium, sella major patris v. c. familias. Læl. 1. augur domi in *hemicyclio* sedens. Solium ita vocatur a figura semicirculari. Sidon. Apoll. Ep. ii. 2. solii *hemicyclium*. vid. Gronov. ad Sueton. de Grammat. c. 17.

Herciscere. Or. i. 56. qui, quibus verbis *hercisci* oporteat, nescit, idem *herciscundæ* familiæ causam agere non potest. Cæcin. 7. Æbutius nomine heredis arbitrum familiæ *herciscundæ* postulavit: h. e. ad divisionem provocavit, ut hodie loquuntur. *Hercisci* est dividi. Et hoc sensu jam Ciceronis tempore dictum esse *hercisci*, usitatam-

que eam vocem fuisse, loci allati, et alii, qui sunt apud auctores, dubitare nos non sinunt. Non male igitur Tribonianus, et ex vetere usu in Dig. x. 2. titulum fecit de familia *herciscunda*, quicquid sit de corruptione verbi. Nam Tribonianus ejus auctor non fuit, nec hæc vox Latinis priscis ignota, ut Salmasio ad Solinum placet p. 891. sq. Ceterum credo et Salmasio et Ger. J. Vossio in Etymol. in ercisco, quos sequuntur Burmann. ad Petron. c. 141. et Sueton. Ner. 5. et Piriscus, qui ad verbum exscripsit Salmasiana: credo iis, inquam, et ratio notationis docet, erciscere esse per corruptionem, aut potius contractionem duarum vocum in unam, pro erctum ciscere s. ciere. Est enim profecto a græco ἕρκος ortum, aut latino erceo, pro arceo, a quo dividendi vis duci non potest. Veteres, quorum divitiæ in pecoribus erant, ut notum est, aulam habebant ante ædes, h. e. spatium septo circumdatum, quod septum ἕρκος appellabant, unde εὐερκὴς apud Homerum. v. Ind. Eustath. in ἕρκος &c. Jupiter ἑρκεῖος &c. Hinc non mirum, si *herctum*, quod est proprie locus clausus, (unde Græcis ἑρκτὸς, item εἰρκτὸς, carcer.) pro patrimonio, auctore Donato apud Servium ad Virgilium Æn. viii. 642. et pro hereditate dictum est. Cum ad divisionem provocarent heredes, *herctum* ciendum erat, h. e. movendum loco suo, non ut Salmasio, Vossio, Burmanno placet, dividendum: v. ciere: hinc *herctum* ciere pro dividere dictum. Similiter movere est pro accipere: a Cæcilio numum movere non possum. vid. in movere. Ut numus accipi non potest, aut dari, nisi moveatur, sic herctum non potest dividi, nisi moveatur seu cieatur. Viri docti, quos dixi, conjiciunt, veteres JCtos dixisse: familiam, *herctum* ciscere, ac pro eo dictum deinde: familiam *herciscere*.

Herctum. v. hercisco. et citus.

Here. pro heri. Att. x. 13. in ed. Rom. ubi v. Malasp. ibid. xv. 1. conf. Quintil. i. 7. Vossii Etymol. in heri.

Heres. Verr. i. 41. *heres* secundum filiam institutus, ut sc. ea demum sine *heredibus* mortua, *heres* sit bonorum, qui dicitur *heres* secundus. Cluent. 11. Top. 4. Verr. i. 43. ad Div. xiii. 61.

Hereditas. Flacc. 34. *hereditas* lege ab eo venit. cf. Verr. i. 10. &c. unde *hereditate* accepta pecunia adventitia dicitur.

Hermathenæ. Att. i. 4. Statuæ ex Mercurio et Minerva.

Hermeraclæ. Att. i. 10. Statuæ e Mercurio et Hercule.

Herous. Orat. iii. 47. pes *herous*, qui in heroico carmine adhibetur, anapæstus, dactylus, spondeus.

Hiare. Verr. ii. 54. *hians* avaritia. * elisionem vocalis literæ negligere. Or. 45. poëtæ, qui ut versus facerent, sæpe *hiabant*, ut Nævius.

Hiatus, neglecta elisio. Or. 23. habet ille tamquam *hiatus* concursu vocalium molle quiddam.

Hibernus. Att. iv. ult. *hibernam* legionem eligendi optio delata. Legio *hiberna* est, quæ in hibernis est. Eadem forma usus est Sueton. in Caio, c. 8. ubi vid. Gronov.

Hic, præsens, qui est nunc, *hoc* tempore. Or. i. 1. *hi* mores. Verr. ii. 3. ad illam veterem disciplinam, non ad *hanc*, quæ nunc increbuit. ibid. iii. 90. *hæc* licentia. Q. Fr. i. 1. 3. præsertim cum *hi* mores ad ambitionem incubuerint. * pro ille: Rosc. Com. 2. quid est, quod negligenter scribamus adversaria? quid est, quod diligenter conficiamus tabulas. quia hæc sunt menstrua, illæ sunt æternæ &c. v. Gron. Obs. iii. 16. Sanct. Minerv. ii. 9. et ibi Perizon.

Hir. Fin. ii. 8. vola manus, qua utuntur interdum, qui furtim vinum gustant, cum siphon aut aliud instrumentum non est ad manum, ut vidit Scaliger.

Hirudo. sanguisuga. Att. i. 16. plebs *hirudo* ærarii. Forma loquendi ducta est e Plauti Epidic. ii. 2. 4.

Historia. ad Att. ii. 8. *historia* dignum, i. e. cognitu dignum, sic Græci ἱστορίαν dicunt.

Historicus. Muren. 7. homines literati et *historici*. Or. 36. *historicus* sermo, quotidiano distinguitur.

Hiulcus. Or. iii. 43. *hiulcus* concursus verborum. ibid. 44. voces *hiulcæ*. v. hiatus.

Homo, pro bonis *hominis*. Rosc. Am. 8. *hominis* studiosissimi nobilitatis manceps fit Chrysogonus: i. e. bonorum ejus manceps, sector, fit. Sic *homines* vendi, venales pendere dicuntur, pro bonis eorum. * Tusc. iii. 32. eum nihil *hominis* esse. Q. Fr. ii. 11. virum te putabo, *hominem* non putabo. Or. ii. 10. nox te expolivit, *hominemque* reddidit. * *homines* de urbe et vita urbana dicuntur. Offic. iii. 31. filium ab *hominibus* relegasset, et ruri habitare jussisset. cf. Horat. Sat. ii. 6. 92. * cum subst. ut *homo* histrio. Or. ii. 46. * ad Att. iv. 15. si vis *homo* esse. i. e. humanitatem sequi, et ostendere, te sensus humanos habere.

Homulus, homuncio. Pis. 25. his

bus mentes aut incitantur, aut reflectuntur. * hinc *humanitas* dicitur de omnibus rebus, quæ hominibus sunt attributæ natura, de ingenio, de propensionibus, sensibus, et omnibus, quæ in homines, qua homines sunt, cadunt. Itaque 1. dicitur de desiderio et amore nostrorum. Att. iv. 15. *humanitatem* tuam amoremque in tuos reditus celeritas declarabit. 2. de studio valetudinis. ad Div. xvi. 11. fac, quod *humanitatis* tuæ est, ut nullam aliam rem cures, nisi ut valeas. 3. de sensu doloris, lætitiæ &c. in rebus lætis et tristibus. Rosc. A. 53. sensum *humanitatis* amittimus. Læl. 13. *humanitas* ex animo extirpata. Tusc. iv. 14. habet *humanitatis* speciem misericordia, metus. Or. iii. 40. *humanitatis* mollitudo. Att. xiii. 2. *humanitatem* omnem exuere. Rosc. A. 16. natura tibi dedit, ut *humanitatis* non parum haberes. 4. de studio exhilarandi se, ubi in otio sis, aut locus patitur. Or. i. 8. quid in otio tam *humanitatis* proprium, quam facetus sermo. * Porro, quia 1) literarum solus homo capax est, 2) humanam naturam, h. e. ingenium, mentem, animum, moresque literæ expoliunt, ut tamquam magis homines simus, et eo latius a brutis sejungamur, unde Fin. v. 19. animi cultus *humanitatis* cibus appellatur. 3) homo natura ducitur sciendi cupiditate, eumque adeo 4) vel maxime decent, propterea studia literarum appellantur nomine *humanitatis*. Or. i. 16. omnes *humanitatis* partes. ibid. 9. omne genus *humanitatis*. ibid. ii. 27. politior *humanitas*. ibid. 10. inops *humanitatis*. cf. Muren. 29. Arch. 1. ubi v. Passerat. ibid. 2. &c. Or. i. 60. Q. Fr. i. 1. 9. Studiis *humanitatis* autem contineri omnes artes liberales, vel inprimis philosophiam, item Mathesin; cum loci, quos hic posuimus, demonstrant, tum a nobis demonstratum est in prolusione: de finibus humaniorum studiorum regundis, a. 1738. edita. * Sed quemadmodum homini proprium est scire, ita etiam ei quædam officia propria sunt, quæ adeo præstare aliis debet, et quia ipse homo est, et quia hi, quibus ea præstat, homines sunt, adeoque naturæ quodam vinculo cum eo juncti. In quo observandum est, Latinos tres habere gradus in iis rebus, quas aliis debemus, ut sunt tres gradus conjunctionis inter homines. Primus gradus est ipsius naturalis conjunctionis, quæ omnes homines amplectitur: huic est proprium vocabulum *humanitatis:* Alter gradus est ejus conjunctionis arbitrariæ, quæ est inter cives, socios, verbo, æquales: huic respondet officium: Tertius gradus, est inter magistratus et cives, parentes et liberos, conjuges, fratres, benefactores et eos qui beneficia accepere &c.: huic proprium est pietatis vocabulum. Itaque sæpe hæc verba ut diversa junguntur, sed permutantur tamen etiam interdum. pietatis et officii verba interdum uno necessitudinis continentur. v. c. ad Div. x. 34. *humanitatis* et necessitudinis causa eorum salutis rationem habuimus. ibid. xi. 28. ab officio aut ab *humanitate* desciscere. cf. Verr. ii. 47. Off. iii. 10. omisit et pietatem et *humanitatem*, (de fratricida). Itaque *humanitas* significat multa, ut facilitatem, æquitatem animi in ferendis malis, misericordiam, æquitatem erga alios, mansuetudinem, placabilitatem &c. ad Div. xi. 22. ut vel *humanitatis* tuæ vel mea causa eum conservatum velis. Q. Fr. i. 1. 9. *humanitatis* est, aliorum consulere commodis. Att. xv. 1. *humanitas* edictorum. xvi. 16. *humanitatis* tuæ est ignoscere. Off. iii. 6. in figura hominis feritas et immanitas belluæ a communi tamquam *humanitate* corporis segreganda est. Arch. 12. *humanitas* opponitur acerbitati. Catil. iv. 6. *humanitas* et misericordia. Quint. 16. *humanitas* communis. Or. ii. 56. *humanitatis* est responsio. Verrin. ii. 40. *humanitatis* rationem habere. ad Div. v. 21. tibi cum summam *humanitatem*, tum etiam literas profuisse, sc. ut ferres injurias. ad Div. xi. 27. *humanitas* tua, qui amicum etiam mortuum diligis. Læl. 2. nec fuisse id (sc. moderate ferre mortem amici) *humanitatis* tuæ. Mil. 13. crudelius punitus est, quam erat *humanitatis* meæ postulare. Cato. 1. *humanitatem* (æquitatem in rebus humanis ferendis) et prudentiam Athenis deportasse. Off. iii. 23. utilitate potius dirigi officium, quam *humanitate*. Phil. ii. 4. *humanitatis* expers, qui literas sibi ab amico scriptas, rupta amicitia, profert. * cultus humanus, vitæ ratio homine digna. Sext. 42. vita *humanitate* perpolita. Or. iii. 15. ut puerorum mentes ad *humanitatem* et virtutem fingerentur. Div. ii. 38. barbari *humanitatis* expertes. * Quia denique homini proprium est ridere, lætari rebus lætis, jocari. Or. i. 8. propterea *humanitas* est etiam pro urbanitate, lepore. Att. i. 13. sal *humanitatis* sparsæ. ad Div. xi. 27. lepos, *humanitas*, literæ. Rosc. A. 41. literis eorum et urbanitate ducitur—horum literas adamarit aut *humanitatem*. Verr. iii. 4. at sermone, at literis, at *huma-*

nitate ejus delectamini. Or. ii. 67. Societatem in hac ironia dissimulantiaque longe lepore et *humanitate* omnibus præstitisse.

Humaniter, æquo animo, ut homo debet ea, quæ scit homini accidere posse et solere. Att. i. 2. ferre *humaniter*. * hilare, ad Div. vii. 1. neque nos lepore tuo, neque tu meo frui posses propter molestissimas occupationes meas: quibus si me relaxaro,—docebo profecto, quid sit *humaniter* vivere. v. humane.

Humanus, homo. Att. xiii. 21. possum falli, ut *humanus*. plura exempla suppeditabit Gronov. ad Liv. viii. 9. Heins. ad Silium vii. 5. Huc refer illud Verr. ii. 69. nullum est aliud genus *humanum* in provincia. * ab homine expectandus, hominibus usitatus et naturalis. Verr. iii. 97. *humana* et usitata ratio. Tusc. iii. 6. *humanum* id quidem, non enim e silice nati sumus. Or. 62. oratio composita aufert *humanum* sensum actoris. h. e. facit, ut non possit cum animi commotione, quæ hominibus solemnis est in his rebus, dicere. * doctus. Or. ii. 1. humanissimus homo. * homine dignus. Or. i. 8. *humanus* cultus. Arch. 7. animi adversio *humanissima*. Acad. iv. 41. *humanissima* completur animus voluptate. * æquus, moderatus. ad Div. x. 24. moderatissimi atque *humanissimi* sensus fuit. * urbanus, lepidus. Fin. ii. 31. homo bellus et *humanus*. * acutus, sive etiam curiosus, quia hominibus hoc innatum est, ut velint scire, inprimis ea, quæ occultantur. Verr. v. 28. Syracusani homines, periti et *humani*, qui non modo ea, quæ perspicua essent, videre, verum etiam occulta suspicari possent; habebant rationem quotidie piratarum, qui securi ferirentur, quam multos esse oporteret, conjiciebant. * *humana* et res *humanæ* dicuntur, quæ hominibus propria sunt, iis accidere possunt, divitiæ, honores, morbi, pericula, paupertas, mors &c. Offic. i. 4. *humanarum* rerum contemtio. Leg. ii. 17. quæ fateor *humana* esse. Læl. 5. amicitiam omnibus rebus *humanis* anteponatis. cf. Fin. ii. 41. v. 25. ad Div. v. 13. vi. 1. Att. xv. 20. Tusc. iii. 24. &c. Or. i. 18. res *humanæ* dicuntur virtus et vitium. Fin. ii. 12. scientia rerum divinarum et *humanarum*. v. divinus. * Or. 34. *humana* dicuntur de jure civili et historia. * *humanum* jus. v. Jus.

Humatus. Leg. ii. 22. et quod communiter nunc in omnibus sepultis est, ut *humati* dicantur, id proprium tum erat in iis, quos humus injecta contegeret. Hunc locum miror neminem vidisse ex viris doctis, qui in Nepotem scripsere, qui Eumen. 13. extr. humare dixit pro sepelire, cremare.

Humilis, supplex. Inv. i. 56. *humilis* oratio. * inferior, deterior. Inv. i. 4. *humilior* multis rebus est homo bestiis.

Humilitas, de homine inopi, neque gratia neque pecunia potente. Quint. 1. nihil est quod *humilitatem* cujusquam gravitas et virtus judicis consoletur. * opponitur magno animo, cum aliis supplicamus, et indigna nobis facimus. Inv. i. 56. nam sæpe virtus et magnificentia—plus proficit, quam *humilitas* et obsecratio. Or. i. 53. hæc Rutilius valde vituperabat, et huic *humilitati* dicebat vel exsilium fuisse, vel mortem anteponendam.

Hydraulus. Tusc. iii. 18. *hydrauli* ut audiat voces potius, quam Platonis. *Hydraulus* fuit instrumentum musicum, simile huic nostro, quod inflatum spiritu sonos edit. Nam quod in hoc nostro spiritus, id in illo aqua efficiebat. De eo est egregia disputatiuncula in Chrestomathia Pliniana Gesneri p. 404. sq. cf. Burm. ad Petron. c. 36. E veteribus lege Vitruvium x. 13. Claudian. de Consul. Mallii Theod. v. 434. seqq. Anthol. i. 16. &c. Ceterum nescio, quomodo in animum induxerit Buherius credere, hydraulam tantum de instrumento dici, non *hydraulum*: cum *hydraulus* passim occurrat, v. c. Plin. H. N. ix. 8. hydraula tantum apud Vitruv. x. 10. quem locum tamen Salmasius ad Solinum p. 416. post alios vitiosum judicat. *μόναυλος, μόναυλον, μοναύλιον*, de instrumento dicitur. terminatio a et es in hujusmodi verbis non est instrumenti, sed inflantis, ut in pythaules, pythaula, choraules, choraula, &c. Et sic hydraulas dixit Capella: item Sueton. Ner. 54. ubi tamen est varia lectio *hydraulus*. v. Savaronem ad Sidon. Ep. i. 2. p. 19. ubi de hoc instrumento agit. Ceterum, quia Victorius reperit in quibusdam Codd. hydrauleos, et in aliis græce scriptum fuit hoc verbum, ut docet Buherius; non intercedam, quo minus *hydraulis* verbum Ciceronianum putetur, quando etiam Græci *ὕδραυλις* habent.

Hypodidascalus, magister secundarius. ad Div. ix. 18.

Hypomnema. ad Div. xvi. 21. multum temporis mihi eripitur in exscribendis *hypomnematis*: h. e. præceptis et dictatis magistrorum.

I.

14. de horridis rebus nitida, de *jejunis* plena est oratio tua. Brut. 30. sunt ejus orationes *jejunæ*. * absurdus, ineptus, inutilis. Or. ii. 16. *jejuna* concertatio verborum. Off. i. 44. cognitio solivaga atque *jejuna*. * invidus. Div. ii. 17. illud vero pusilli animi est, et ipsa malevolentia *jejuni* atque inanis.

Igitur, eleganter est post digressionem. Or. i. 7. cum *igitur* vehementius &c. cf. Acad. iv. 6. Fin. v. 32. Balb. 5. &c.

Ignavus, timidus. Cæcin. 16. *ignavi* milites. * Fat. 12. *ignava* ratio. v. Ind. Gr. ἀργὸς λόγος.

Ignis, de causa odii et inimicitiarum. Rabir. Post. 6. huic ordini novum *ignem* subjici.

Ignotus, active Verr. i. 7. ad Att. xii. 1. et alibi.

Illaqueatus. Har. R. 4. *illaqueatus* legum periculis.

Ille, pro hic. v. hic. * Catil. iv. 2. neque tamen ego sum *ille* ferreus—qui non movear.

Illecebræ, stimuli. Cœl. 5. erant apud eum *illecebræ* libidinum: h. e. natura sua ad libidinem propensior erat. * Catil. ii. 4. quæ tanta ullo unquam in homine *illecebra* juventutis fuit.

Illiberalis. Or. i. 32. non est *illiberale* ad cognoscendum.

Illicio. Nat. D. iii. 27. conjugem *illexe* ad stuprum. Att. ix. 13. ab iisdem *illecti* sumus: i. e. inducti, decepti.

Illidere. Har. R. 25. *illisa* serpens morietur.

Illigare, exprimere. Orat. iii. 44. *illigare* sententiam verbis. * immiscere, adhibere. Or. 27. in quo omnes *illigantur* lepores. Acad. iv. 2. qui sermonibus ejusmodi nolint personas tam graves *illigari*. * de vasis cælatis est hoc verbum. Verr. iv. 24. *illigare* sigilla poculis. Sic de gemmis Græci: λίθοι ἐνδεδεμένοι χρυσίῳ. * obligare. Phil. xiii. 4. multis pignoribus M. Lepidum resp. *illigatum* tenet. Imitatus est Tacitus A. xii. 25. * constringere. Or. ii. 14. *illigatus* liber angustis disputationibus. * Elegans est et hoc: Tuscul. i. 25. motus stellarum in sphæram *illigavit*.

Illim, pro illinc. Att. vii. 13. ubi lege P. Victorium.

Illiquefactus. Tusc. iv. 9. quæ sunt omnes ad perfundendum animum tamquam *illiquefactæ* voluptates.

Illudere, contemnere. Or. ii. 3. quod merito *illudi* possit.

Illusio, εἰρωνεία, urbanitas. Or. iii. 53.

Illuminare, ornare. Orat. iii. 31. *illuminare* verba, sc. tropis. ibid. 6. *illuminare* orationem. Brut. 37. *illuminare* sententias sc. figuris.

Illuminate dicere. Orat. iii. 14. i. e. ornate.

Illuminatus. Brut. 58. extr. O! generosam stirpem, et tamquam in unam arborem plura genera, sic in istam domum multorum insitam atque *illuminatam* sapientiam.

Illustrare, aperire. Catil. i. 3. si *illustrantur*, si erumpunt omnia. cf. iii. 1. * ornare. Div. ii. 1. locus, qui totam philosophiam maxime *illustrat*. * explicare. Or. ii. 33. ut, quæ sint in jure, vel apte describere, vel ornate *illustrare* possit. Orat. i. 23. generibus *illustrata*. Acad. i. 1. *illustrare* philosophiam latinis literis. * ad Div. ii. 6. nullam gratiam esse tantam, quam non vel capere animus in accipiendo, vel in remunerando cumulandoque *illustrare* possit: i. e. illustrem reddere et celebrem.

Illustris. ad Div. i. 9. tibi multo notior atque *illustrior* meus in te animus esset.

Illustrius adverb. ad Div. i. 10.

Im, antique, pro eum, Leg. ii. 24. *im* cum illo sepelire &c.

Imago, opponitur rei ipsi, ut nomen. Rab. Post. 15. umbra et *imago* equitis R. * de echo. Tusc. iii. 2. *imago* vocis. * εἴδωλα Epicuri (v. Ind. Gr.) Div. ii. 67. Nat. D. i. 12. Fin. i. 6. * Verr. v. 14. jus *imaginis* ad memoriam posteritatemque prodendæ. Hoc jus dabat ædilitas curulis, et ceteri magistratus majores. Itaque *imagines* sunt signa nobilitatis. Nobiles enim sunt, quorum majores magistratus majores gessere. vid. nobilis. Agr. ii. 1. *imagines* familiæ suæ. Planc. 7. qui *imaginibus* ducuntur. Sext. 8. *imaginis* ornandæ causa. *imago* ornatur titulis magistratuum, triumphorum &c. v. Plin. xxxv. 1. Lips. Elect. ii. 29. Sigon. Ant. J. C. ii. 20. Budæus ad Pand. p. m. 52. sq.

Imbecillitas. Nat. D. i. 44. extr. omnis in *imbecillitate* est gratia et caritas: h. e. in natura imperfecta, signum est naturæ imperfectæ, ut est humana. * Tuscul. ii. 6. *imbecillitas* tribuitur philosophis, qui dolorem inter mala retulere.

Imberbus. Dom. 14. Græv. imberbis. utrumque usitatum.

Imbibere, constituere secum, decernere. Quint. 6. quod si facere nolit, atque *imbiberit*, ejusmodi rationibus eum ad suas conditiones perducere.

Imbuere. Lig. 10. studiis se *imbuerat*.

Act. i. in Verr. 13. ubi consul Romæ dicitur esse cum summo *imperio* et potestate. *In imperio* tamen hactenus differt a *cum imperio*, ut in eo sit respectus ad honorem, sitque pro magistratu. Apud Suetonium *in imperio* non semel sic occurrit. De utroque genere *imperii* lege Sigon. Ant. J. Prov. l. ii. 5. 6. iii. 5. 7. sq. Manut. ad Cic. Ep. ad Div. i. 1. * Verr. i. 22. in nonnullis edd. tamquam Aldina, sic legitur: legationis nomine cum *imperio* et securibus mercator signorum tabularumque missus est. (et memoratur Verris legati lictor. c. 28. extr. et 31.) Grævius ad Prov. Cons. 3. oblitus in sua editione hæc verba non esse, ibi improprie vocem *imperii* accipi dicit, pro potestate quadam extraordinaria, quam ipsi Dolabella dederat, ut tanta ejus esset ubique, quanta ipsius Prætoris auctoritas. Mihi videtur illud cum *imperio* ac securibus ex iv. 4. repetitum esse, ubi de Verre: O præclaram defensionem! mercatorem cum *imperio* ac securibus in provinciam misimus. nisi forte Cicero invidiose et accusatorie rem augere voluit.

Impetrare. Div. i. 2. magna vis videtur esse in *impetrandis* consulendisque rebus. Est verbum augurale, idemque significat, quod *impetrire*, de quo mox. *Impetrare* habent etiam Codd. Plin. H. N. ii. 52.

Impetratio. Att. xi. 22. *impetrationes* nostras nihil valere.

Impetrire. Div. i. 16. avibus magnæ res *impetriri* solebant. ibid. ii. 15. qui evenit, ut qui *impetrire* velit, convenientem hostiam rebus suis ducat? Est autem *impetrire*, auspiciis, extis, &c. consulere Deos, an, quod in manibus habemus, felicem successum sit habiturum necne: unde, quod aves admittunt, exta felicia suadent, id *impetritum* dicitur. v. Manut. ad Div. i. 16. et Hotomann. Obs. iv. 3. vi. 11. quem jam laudavit Davisius. E loco Ciceronis autem posteriori patet, falsum esse, quod Scaliger ad Festum putabat, *impetrire* dici tantum de auspiciis, de extis autem litare. Sæpius tamen de auspiciis occurrit, ut Plaut. Asinar. ii. 1. 11. Plin. H. N. ii. 53. add. Harduin. ad Plin. xxviii. s. 3. Hoc verbum non est in Nizolio.

Impetus. Deiot. 2. *impetus* dicendi, pro contentione et vi in dicendo. * poëtæ veteres hoc verbo in periphrasi utuntur. Accius Div. i. 22. nocturno *impetu*, pro noctu. Tusc. ii. 8. biformato *impetu* centaurus, pro biformatus, bicorpor. Est tamen etiam in prosa. N. D. ii. 38. *impetum* cœli moveri vertique, pro, cœlum. Sæpe ita est apud Lucretium. v. Ind. Gifanii in h. v.

Impius. Phil. vi. 6. extr. *impii* cives, (e lectione Græv.) sunt, qui patriæ exitio sunt.

Implere. Orat. 29. *implet* aures; de periodo numerosa et justæ magnitudinis. * cum genitivo, more græco Verr. i. 46. multos codices *implevit* earum rerum.

Implicare, immiscere, indere. Div. i. 36. Dii vim suam hominum naturis *implicant*.

Implicatio. Sext. 46. *implicatio* rei familiaris, est æs alienum. * Inv. ii. 32. *implicatio* locorum communium est, cum in demonstrationes inseruntur ornandi et illustrandi causa.

Implicatus, conjunctus. ad Div. vi. 12. habeo eos *implicatos* consuetudine. Vatin. 1. inconstantia perjurio *implicata*. Off. i. 5. *implicata* inter se sunt. conf. Phil. ii. 32. * difficilis, obscurus. Orat. iii. 14. reliquæ sunt magnæ, *implicatæ*, variæ &c. Fin. iii. 1. nec in Torquati sermone quidquam *implicatum* aut tortuosum fuit. * insitus. Leg. i. 17. quæ in omni sensu *implicata* insidet. * Verr. iii. 35. *implicatum* legibus teneri: h. e. *impediri*. Har. R. 4. exspectatione supplicii *implicatus*.

Impluvium. Verr. i. 23. signa, quæ nunc ad *impluvium* tuum stant. ibid. 56. columnas singulas ad *impluvium* esse locatas &c. Est locus subdivalis in mediis ædibus, (unde Verr. i. 19. et 23. *impluvium* et mediæ ædes permutantur.) in quem aqua de tectis confluit: Gr. μεσαύλιον, ubi Dii penates colebantur more Græco, de quo v. in Lar. Id cum ignorarent interpretes Suetonii, mire se torserunt in compluvio penatium in Aug. 92. *Impluvium*, ex locis citatis patet, primo porticibus cinctum fuisse in ædibus beatiorum: cf. Virgil. Æn. ii. 526. sqq. deinde statuas ibi positas ornatus causa. ex quo lucem capit locus Quintil. xi. 2. primum locum vestibulo quasi assignant, secundum atrio, tum *impluvia* circum eunt, nec cubiculis modo aut exedris, sed statuis etiam similibusque per ordinem committunt. Statuis mihi rectius videtur, quam lectio stratis, a Burmanno et Gesnero recepta. Statuæ s. signa in ornamentis ædium sunt etiam Nat. D. ii. 37. Verr. i. 19. Signa, quæ apud te nuper ad omnes columnas, omnibus etiam intercolumniis in silva denique disposita sub divo vidimus. Viden' statuas intercolumnas porticuum, et supra, e Verr. i. 56. columnas ad *impluvium* memorari?

Inductio. Inv. i. 31. Top. 10. quid sit? * N. D. ii. 60. *inductio* aquarum.

Inductus, adhibitus. Cœl. 11. *inducta* oratio ad criminandum. * inventus, receptus in philosophiam. Acad. iv. 33. *inducto* et constituto probabili. Tusc. i. 26. quinta natura ab Aristotele *inducta*. * inceptus, ortus. Tusc. ii. 3. sermo *inductus* a tali exordio.

Inductus. subst. Herenn. iii. 57. *inductu* alieno facere quid.

Indulgens. Cluent. 5. *indulgens* est nomen maternum.

Indulgentia, facilitas concedendi, quæ quis petit, desiderat, cupit, quibus delectatur. Leg. i. 23. animus ab obsequio *indulgentiaque* corporis discessit. Verr. i. 44. filiarum *indulgentia* commoveri. ad Div. x. 24. necessitudo—videtur desiderare gratiarum actionem—sed malo præsens observantia, *indulgentia*, assiduitate memorem me tibi probare.

Induo. Div. ii. 19. venti se in nubem *induerunt*. Tusc. i. 38. habes somnum imaginem mortis, eamque quotidie *induis*. * impedire se, irretire. Verr. ii. 43. dum se expedire vult, *induit* se. Div. ii. 17. *induitis* vos in eas captiones &c. cf. Verr. v. 29. Mur. 25. Acad. iv. 6.

Industria, quomodo a diligentia differat. v. in diligentia. * in primis dicitur apud Ciceronem de studio agendarum in foro controversiarum, et labore, qui in eo sumitur. Sext. 65. Mur. 7. 10. * Verr. iii. 4. odistis hominum novorum *industrias*.

Industrie compar. Dom. 11. *industrius* ac sæpius scribere.

Inenodabilis. Fat. 9. res duæ *inenodabiles*.

Inepte, alieno tempore, præter rem. ad Div. vi. 7. ne ea res mihi *inepte* noceret.

Ineptiæ, res minutæ, non dignæ alicujus persona. Or. iii. 49. ut *ineptiarum* crimen effugiam. * de desiderio patriæ nimio est ad Div. vii. 6. * affectatio, argutatio Brut. 63. actio *ineptiis* claudicat.

Ineptus. Or. ii. 4. qui sit?

Inertia in plurali est Partit. 10.

Inexpiabilis. Tusc. i. 22. *inexpiabili* religione sancire, i. e. quæ violari non possit aut debeat, propter gravitatem pœnæ.

Inexplicabilis. Pison. 33. si Cæsar se mihi implacabilem *inexplicabilemque* præberet. MSS. et edd. vett. *inexpiabilem*. v. not. * Acad. iv. 29. *inexplicabilia*, sunt sophismata veterum, quæ negabant dissolvi posse, ut sorites, mentiens &c.

Inire. Agr. ii. 25. *initur* ratio. v. Græv. ad h. l.

Infans, opp. eloquenti. Brut. 23. Inv. i. 3. * vanus, inanis. Att. x. 18. Hortensiana omnia fuere *infantia*.

Infantia, opp. eloquentiæ. Or. iii. 51. Att. iv. 16.

Infelix. Rab. Perd. 4. *infelix* arbor. vid. arbor. * perniciosus. Phil. ii. 26. si quis sit reip. *infelix*.

Infercio. Or. 69. *inferciens* verba, quasi rimas expleat.

Inferior. Att. ii. 24. ex *inferiori* loco dicere, de actore causæ forensis, respectu prætoris. * Font. 11. supplices *inferioresque*.

Inferre. Cæcin. 5. *inferre* se, de eo, qui se sponte, nemine postulante, offert in negotiis alterius gerendis, voluntarius amicus, ut paullo post dicit. Alii male corrigunt ingerere, vel inserere: ut bene judicat Hemsterhusius V. Cel. ad Lucian. i. p. 350. Sull. 19. quibus regionibus se *inferebat*. Balb. 10. se in periculum capitis *inferre*. * Or. ii. 53. misericordiam *inferre*, de oratore, cum incipit movere misericordiam. * Manil. 22. *inferre* alicui causam belli.

Infestus. Att. ix. 16. xvi. 1. *infestum* habere mare.

Inficio, imbuo, erudio. Fin. iii. 2. *infici* iis artibus. Att. i. 13. vereor, ne hoc, quod *infectum* est, serpat longius. Sive hoc *infectum* de macula capias, sive cum Gronovio interpreteris, peste, tabe contactum, improprie dicitur. Nam macula *inficit*, non *inficitur*; nec quod tabe *infectum* est, sed tabes, pestis serpit.

Infinite. Or. 36. pæne *infinite*. in perorando. i. non per intervalla, sed continenter et per totam perorationem.

Infinitio. Fin. i. 6.

Infinitus. Or. i. 31. *infinitæ* rei quæstio: h. e. sejunctæ a circumstantiis personarum et temporum, quæ uno verbo causa dicitur. v. Or. ii. 15. * *infinitum* dicitur etiam, quod nullos temporis locorumque terminos certos habet: ut Verr. iii. 91. et illud *infinitum* Antonii imperium senserat Sicilia. v. Ind. Hist. in M. Antonius Creticus. Sic, quamquam paullo aliter, Agr. ii. 13. *infinita* potestas. add. Gronov. ad Liv. iii. 9. * Compar. *infinitior* est Top. 8.

Infirmatio. Agr. ii. 4. *infirmatio* rerum judicatarum.

Infirme. ad Div. xv. 1. *infirme* animatus.

Infirmitas. Rosc. A. 4. *infirmitas* animi, de timore. ad Div. vi. 7. alterum laudare, de quo quicquid detrahas, necesse est aut *infirmitati*, aut invidiæ

bis. Sic dixit etiam Plaut. Bacchid. iii. 3. sæpe Livius. vid. Gron. ad eum iii. 59. xxxvi. 28.

Inhibitio remigum quid sit? ad Att. xiii. 21.

Inhonorati, Tusc. iii. 24. nullis honoribus usi.

Inhumanitas. Or. i. 22. est negantis, quæ rogatur, cum facere possit. Mur. 4. dicitur de eo, qui defensionem rei deponit, opp. officiosus. Cato 3. de eo, qui res humanas æquo animo non fert, Mur. 36. est ejus, qui facit abhorrentia a vitæ humanæ cultu et elegantia—jungitur enim sordibus. Verr. v. 44. opponitur mansuetudini. &c. * de eo qui consuetudines vitæ communis non servat. Phil. ii. 4. in quo te convinco *inhumanitatis*.

Inhumane. Off. iii. 6. *inhumane* facere, contraque legem naturæ.

Inhumanus. Off. iii. 11. *inhumanum* est, usu urbis prohibere peregrinos. Læl. 14. non *inhumana* est virtus, sc. quia populis universis consulit. * rusticus. Off. i. 36. agrestis et *inhumana* negligentia. * sordidus, qui utilitatem honesto præfert. Læl. 13. * stupidus, indoctus. Or. 51. aures *inhumanæ*. Sen. p. R. 6. *inhumanum* negotium. * sævus. Verr. iii. 2. * Verr. i. 42. testamentum *inhumanum*. * inurbanus. Quint. 3. neque *inhumanus* præco est existimatus. * Off. i. 40. *inhumanus* dicitur, qui in convivio meditatur attentius, quod alienum est ab homine, in convivio non hilarem esse, loqui &c.

Inibi. Phil. xiv. 2. *inibi* sum; i. e. hoc ipsum cogito &c. v. Ferrar. ad h. l.

Injicere, mentionem facere, dicere, edere. Att. xvi. 5. Bruto cum sæpe *injecissem*, de ὁμοπλοίᾳ, non perinde atque ego putaram, arripere visus est. cf. Quint. 21. Dom. 6. imperitis *injecerat* nomen meum. * Nat. D. i. 20. in quam se animus *injiciens* ac intendens &c. Hinc defendi potest lectio Tusc. iv. 6. in quam *injecta* est inflammata libido. ubi Davis. ed. sec. correxit inlecta. * ad Divers. vii. 16. nunc in hibernis *injectus* esse videris, itaque te commovere non curas. Simile est Dom. 24. extr. se in medios hostes *injecisse*, pro conjecisse. * Verr. v. 9. nisi existimatis hominem sine aliqua causa *injectum* esse ad tam incredibile crimen. Græv. electum. *injectum* potest significare: editum, ut supra: *injecerat* nomen meum imperitis, pro ediderat. Editi dicuntur etiam delati: nam delatores edunt nomina eorum, quos deferunt. vid. edere. Apollonius delatus erat apud Verrem, quasi servos haberet, qui bellum facere vellent.

Inimicari. Att. ii. 19. ubi vide.

Iniquitas. Cæcin. 23. dicitur, cum summo jure agitur.

Iniquus, subst. cum pronomine, ut inimicus, Planc. 16. ubi tamen variant libri. et alia exempla affert Lambinus, Consensu omnes libri habent *iniquos* nostros. c. 23. cf. ad Brut. 1.

Initia naturæ. Fin. ii. 12. iii. 6. v. Commendatio. Elementum. * Acad. iv. 36. *initia* mathematicorum, quibus non concessis digitum progredi non possunt: sunt postulata et axiomata. * mysteria. Leg. ii. 14. nihil melius illis mysteriis, quibus ex agresti immanique vita exculti ad humanitatem mitigatique sumus: *initiaque* ut appellantur, ita revera principia vitæ cognovimus. v. mysterium.

Initiatus. Tusc. i. 13. ad mysteria admissus.

Injungo. ad Div. xi. 13. ne quod detrimentum reipubl. *injungant*.

Injuria. Quint. 21. prætor *injuriam* decernebat.

Injustus, nimis magnus, gravis. Or. 10. *injustum* onus imponere. Sic et Virgilius dixit G. iii. 347.

Innovare. Pis. 37. *innovare* se ad suam intemperantiam.

Inobscurare. Phil. ix. 5. nulla *inobscurabit* oblivio.

Inofficiosus. Verr. i. 42. *inofficiosum* testamentum; quo prætermittuntur liberi, conjuges, proximi, quibus officii nostri est consulere.

Inopia. Quint. 27. opp. gratiæ, opibus. unde Cluent. 20. dicitur de eo, qui desertus est ab omnibus, defensorem non habet. * Brut. 55. *inopia* orationis, est vitium in tenui genere.

Inops. ad Div. ix. 12. causa *inops*, quæ non recipit multa ornamenta oratoria.

Inoratus. Rosc. A. 9. re *inorata* legati reverterunt.

Inprimis, cum superl. Verr. iii. 27. *inprimis* improbissimus, cum Genit. Font. 14. *inprimis* eorum hominum.

Inquiro. Verr. iv. 65. quod ad *inquirendum* in te venerit. v. inquisitor. * Tusc. iii. 2. quam natura maxime *inquirit*, i. e. desiderat.

Inquisitio. Mur. 21. *inquisitio* candidati, prænuncia repulsæ: est meditatio et comparatio accusationis.

Inquisitor. Act. i. Verr. 2. *inquisitor* Achaicus. Ita dicitur accusator, cum tabulas, literas, testes conquirit, inprimis in causa repetundarum in provincia, quibus in accusatione utatur.

Inquit. pro secunda persona. Fin. i. 2. Synephebos, *inquit*, ego potius—le-

gam. de qua ratione v. Gron. et Drakenb. ad Liv. xxxiv. 3. Sic et Horatius utitur, et Græci τὰ ἴφη. * pro plurali est Fin. iv. 24. * ad Div. xi. 1. *inquis* est pro inquies.

Insania villarum. ad Q. Fr. iii. 1. c. 2. nimia magnificentia.

Insanire, nimis cupide et multum licitari. Verr. iii. 48. item vehementer agere, cœlum et terram movere. Verr. iv. 19.

Insatiabilis, active. Fin. iv. 5. *insatiabilis* voluptas. Tusc. v. 25. *insatiabile* gaudium. conf. N. D. ii. 39. 62.

Inscientia, ignorantia. N. D. iii. 37. Deo non est excusatio *inscientiæ*. cf. Inv. i. 2. Acad. iv. 47. * Est etiam vocabulum philosophicum. N. D. i. 1. De hac quæstione tam variæ sunt doctissimorum hominum tamque discrepantes sententiæ, ut magno argumento esse debeat, causam, id est, principium philosophiæ esse *inscientiam*, prudenterque Academicos a rebus incertis assensionem cohibuisse. Hujus loci quot sint explicationes atque emendationes, difficile est enumerare. Olivetus, novem doctorum hominum sententiis commemoratis, ipse ita verba, de quorum sensu quæritur, interpretatur: que la philosophie doit porter sur des principes evidemment connus; approbante Buherio. vid. Entretiens de Ciceron sur la Nature des Dieux t. i. p. 341. 437. Sed non erat, quare sic se verum verborum sensum vidisse existimaret. Nam si quis Academicæ disciplinæ rationem consideret, quæ nihil certi esse ac percepti contendit, et hanc interpretationem cum sequentibus comparet, facile intelligat profecto, longe aliam his verbis vim esse subjiciendam. Vidit hoc vir doctissimus, qui in Miscell. Observatt. vol. iii. t. ii. p. 154. quamquam interpretationem Oliveti viderat, tamen novam sententiam proposuit. Socrates, ait, a quo Academici profecti sunt, in cujus auctoritate certe libenter delitescebant, is igitur dicere solebat, se unum hoc scire, quod nihil sciat. Ideoque inter Academicos receptum esse potuit (cur non potius, fuit?) hoc placitum: ἀρχὴν τῆς φιλοσοφίας εἶναι τὴν τῆς ἀγνοίας γνῶσιν. Hæc omnia recte. Quid ergo? Censeo legendum: *inscientiæ* scientiam. Qua sensum, non male, sed emendatione nil opus. Abbas Morellius in Elemens de la Critique p. 68. corrigit solertiam. male. Alius vir doctus eodem loco commemorat conjecturam docti hominis, nescio cujus, e Bernardi Novis Reip. Litter. qui legebat: Principium philosophiæ esse Scepsin: sed sibi, etsi se nondum expediat, tamen placere maxime ostendit Bælii conjecturam, qui reponi volebat: principium philosophiæ non esse scientiam. Viderunt viri doctissimi veram loci sententiam, sed præter rem medicas ei admoverunt manus. Scilicet *inscientiæ* verbum duplicem vim habet apud Ciceronem: vulgarem alteram, quæ neminem fugit, alteram vero remotam ab usu plebis, eamque in nullo Lexico, quod sciam, commemoratam. Ea est Acad. i. 11. Si quid ita erat comprehensum, ut convelli ratione non posset, scientiam: sin aliter, *inscientiam* nominabat Zeno: ex qua existeret opinio, quæ esset imbecilla et cum falso incognitoque communis. Hanc *inscientiam* defendebant Academici, qui nihil statuebant esse perceptum, h. e. ita comprehensum, ut convelli ratione non posset, Acad. i. 6. Itaque hanc summam legem et principium totius philosophiæ putabant, nihil certo sciri, nihil percipi posse: contra quos coorti Stoici scientiam menti humanæ et perceptionem comprehensionemque asserebant. Quare cum Cicero, id quod inter omnes constat, Academicam rationem sequeretur, vel illam philosophorum de natura Deorum dissensionem confirmare *inscientiam* Academicam existimabat, et Academicos propterea prudenter, cum omnia incerta sint, assensionem ubique cohibendam putare. Hæc ex prolusione a. 1737. edita, qua varios locos in libris de Nat. D. emendavimus et illustravimus.

Inscribere, tribuere. Tusc. v. 26. *inscribere* sibi nomen philosophi.

Insectari, instare, urgere. Font. 1. *insector* ultro, atque insto accusatori; *insector*, inquam, et flagito testes. Sic et Planc. 19.

Insepultus, non sepultus: Phil. i. 2. qui illam *insepultam* sepulturam effecerant: h. e. qui Cæsarem sepelierant, qui sepeliendus non erat, ut, opinione hominum, et jure, idem sit, ac si sepultus non esset. Contra pro sepultus est Phil. xiv. 12. vestra virtus nec oblivione eorum, qui nunc sunt, nec reticentia posterorum *insepulta* esse poterit. i. e. carere sepulcro, monumento. v. not.

Insequi, objicere, exprobrare. Sull. 29. *insequi* turpitudinem vitæ. * Or. ii. 3. nec vero te rhetoricis libris *insequor*, ut erudiam. * N. D. iii. 17. urgere, instare.

Insidere. Deiot. 3. fictum crimen *insidet* in animo: h. e. creditur. Tusc. ii. 4. *insidet* in animo oratio: h. e. vim

habet in animum. ductum e re rustica, arbores dicuntur *insidere*, cum radices agunt, et radicibus adhærent terræ, ut firmæ consistant.

Insigne, criterium. Acad. iv. 11. *insigne* veri. Or. ii. 9. *insignia* verborum et sententiarum, sunt lumina orationis, tropi et figuræ.

Insignis, ad Div. iii. 11. vir *insignis* ad laudem.

Insignite. Orat. ii. 85. *insignite* vituperare. Quint. 23. *insignite* improbus.

Insignitus. perspicuus, clarus. Div. i. 30. in quibus *insignitæ* notæ veritatis apparent.

Insinuare. Phil. v. 3. eccui potestas in forum *insinuandi* fuit: h. e. veniendi, cum aditus sepsisset Antonius. v. Manut. ad h. l. de omisso pronomine se, et Græv. ad Verr. iii. 68.

Insinuatio. pars aut genus exordii. Herenn. i. 4. 6. Inv. i. 17.

Insistere, immorari. Verr. iii. 47. *insistere* singulis peccatorum gradibus, pro consistere. Fin. v. 25. cum paullum *institisset*. * constitutum esse. Sext. 67. in tanta gloria *insistentes*. Or. iii. 41. *insistere* jugo imperii: h. e. habenas imperii tenere: ab aurigis sumtum est. * fungi. Or. iii. 45. quonam modo tantum munus *insistemus*. * Or. iii. 49. oratio *insistit* interius: np. cum periodos plenas non habet, neque aures implet. Or. 51. quid est cur claudere aut *insistere* orationem malint, quam cum sententia pariter excurrere. * de suspensione assensus Acad. iv. 33. ille in reliquis rebus non poterit *insistere*.

Insitus. *insita* dicuntur interdum, quæ nobis propria sunt, quæ ita insederunt opinione aut consuetudine tenaciter, ut innata esse videantur. Tusc. iv. 11. opinio penitus *insita*. Off. iii. 32. ut esset *insitum* militibus, vincere. cf. Pison. 7. * Fin. iv. 12. differunt *insita* et innata. * internus. Mur. 14. *insita* virtus. i. e. interna, ut justitia, fides, cui opponitur ibi eloquentia, scientia rei militaris &c.

Insolentia dicitur, ut insolens, non solum ratione rerum, inusitatarum, et insolitarum, ut Deiot. 2. sed etiam ratione hominum, qui insueti sunt alicujus rei. Rosc. A. 31. propter *insolentiam* fori judiciorumque. Pis. 11. *insolentia* rerum secundarum.

Inspectio. Phil. ii. 32. pro spectione. Sed Grævius post Ferrarium et alios recepit spectio, quod verum est. Inspicere et *inspectio* haruspicum est, non augurum.

Inspicere, aliquid exigere, examinare. Cæcin. 21. tamquam si arma militis *inspicienda* sint, ita probet armatum. ad Div. ix. 7. *inspicere* prædium dicitur de emturis prædium aliquod.

Instantia subst. Fat. 12.

Instar semper aliquam magnitudinem indicat apud optimos scriptores, et Ciceronem. Verr. v. 34. navis urbis *instar*. ad Div. ix. 6. *instar* vitæ. Offic. iii. 3. ut vix minimi momenti *instar* habeant. Rab. Perd. 8. mortis erat *instar*. v. plura ap. Burm. ad Ovid. Her. xvi. extr.

Instare, cœpisse, incipere, præsertim in perfecto. ad Div. x. 16. flagitare senatus *institit* Cornutum. ubi v. Græv. Or. iii. 1. pignoribus ablatis Crassum *institit* (s. instituit) coërcere. v. plura ap. Drakenb. ad Liv. xxx. 12.

Instaurativus. Div. i. 26. *instaurativi* ludi, qui de novo habentur, quod primi aliqua re funestati sunt; unde etiam *instaurare* ludos. Div. i. 26.

Instimulator seditionum. Dom. 5.

Instituere. Mur. 9. *instituere* actionem, idem est quod informare, de quo supra. cf. Phil. ix. 5. * constituere, inducere. ibid. 28. miseram conditionem *instituet* periculis hominum.

Institutio. Tuscul. i. 25. progressiones *institutionesque* stellarum. Hanc vocem nullum idoneum sensum habere viderunt viri docti. Quidam legunt *institiones*, quod receptum est in Davisianam secundam. Id habet commodam interpretationem. Nam planetæ, de quibus sermo, interdum insistere, h. e. stare, videntur: unde stationes planetarum dicuntur, et ipsi planetæ stationales, ap. Plin. ii. 15. 16. Buherius autem legendum censet insecutiones, et pro progressiones, prægressiones, nixus loco Nat. D. ii. 20. tum antecedunt, tum subsequuntur. Sed ibi hæc verba referuntur ad solem, quem planetæ modo antecedunt, modo sequuntur: hic autem de eorum cursu simpliciter et per se loquitur Cicero. Ibidem autem hæ stellæ dicuntur interdum ad quoddam tempus insistere. * N. D. ii. 13. in omni *institutione* rerum: h. e. in omnibus rebus, quas natura instituit, fecit. * Att. i. 17. conservare rationem *institutionemque* nostram. i. e. consilium agendæ rei ab initio susceptum. der erste Plan.

Instructor convivii. Sen. p. R. 6.

Instructus. Or. 5. *instructa* oratio, est apte composita, structa, numerosa.

Instructus, ûs. Or. iii. 6. eodem *instructu* et ornatu comitata oratio.

Instruere. Off. ii. 7. ita se *instruunt*, ut metuantur: i. e. hoc agunt. pro

injuratus in codicem referre noluit, (sc. quia falsum erat) id *jurare* in litem non dubitet: h. e. id sibi deberi, jurejurando confirmet, litis obtinendæ causa. **jurare* Jovem lapidem ad Div. vii. 12. est per fictile simulacrum Jovis in Capitolio, ut ostendit Rycquius de Capitolio c. 18. p. 229. de ipso ritu sic *jurandi* v. Gell. i. 21. et alios, quos Rycquius laudat l. c.

Juridicialis. Inv. i. 11. verbum hoc molestum esse dicit Top. 24.

Jurisconsultus. Orat. i. 48. extr. qui sit?

Jurisdictio, quid fuerit, non convenit satis inter JCtos, de eaque multa parum accurate dicuntur. Est Ger. Noodtii libellus de *Jurisdictione* et imperio, in quo multa parum vere et accurate dicta sunt, de quibus hic dicere non est necesse. Hic nobis sumemus tantum breviter demonstrandum, *Jurisdictionem* Ciceronis temporibus versatam esse in solis causis privatis, iisque ita propriam fuisse, ut publicis quæstionem. Nam 1) *jurisdictio* omnis posita est in edicto et ex edicto decretis. Usus illorum trium verborum, do, dico, addico, omnis in decretis consumtus est; quod ex prima et secunda Verrina, quæ sunt sedes propriæ hujus argumenti, sole clarius est. Verr. ii. 48. an dubitabit quisquam, quin is venalem in Sicilia *jurisdictionem* habuerit, qui Romæ totum edictum atque omnia decreta vendiderit? quin is ab Siculis ob decreta interponenda pecuniam acceperit, qui M. Octavium Ligurem ob jus dicundum poposcerit. Vides tamquam res easdem permutari *jurisdictionem* et decreta cum edicto. Verr. i. 40. extr. ita me de præturæ criminibus auditote, ut ex utroque genere et *juris dicundi* et sartorum &c. Locus de *jurisdictione* Verris est c. 41—48. totus autem est in exprobrando edicto iniquo, et decretis injustis. ibid. 46. quæ libido istius in *jure dicundo*, quæ varietas decretorum fuerit. cf. ad Q. Fr. i. 1. c. 7. 2) Romæ uni prætori urbano tribuitur, et peregrino, quorum magistratus in solis causis privatis versabatur, (nisi si forte SCto, aut alia causa eis etiam quæstio quædam tributa fuit, ut Verri. v. Verr. i. 60.) et quæstionibus diserte opponitur. Verr. i. 47. Verres objicit de liberto, cui hereditatem ademerat in prætura urbana: Proscriptum juvit, lex est, pœna est. Cicero respondet: Quid id ad eum, qui jus dicit? Nempe ista res est quæstionis, est causa publica, quæ *jurisdictioni* non subest. Itaque *jus dicere*, et *jurisdictio* non semel ponitur pro ipsa prætura urbana. Verr. v. 15. cum tibi sorte obtigisset, ut *jus diceres*. Muren. 19, 20. in ipsa prætura nihil ne existimas inter tuam et istius sortem interfuisse? Murenæ sors ea fuit, quam omnes necessarii tui tibi optabamus, *juris dicundi*. (fuit autem Murena prætor urbanus) qua in sorte sapiens prætor, qualis hic fuit, offensionem vitat, æquabilitate decernendi, benevolentiam adjungit lenitate audiendi. quid tua sors? tristis, atrox: quæstio peculatus. cf. Flacc. 3. Ex quo efficitur, ut Prætores, qui publica judicia exercent, *jurisdictionem* nullam habeant; sed potius imperium, verum civile et quasi togatum, v. imperium. Hinc intellige locum e Tacit. Agric. 6. idem præturæ tenor et silentium, neque enim *jurisdictio* obvenerat: quem locum male, nescio quis, interpretatus est in Lexico Fabri, quasi habuerit quidem *jurisdictionem*, propter præturam, sed eam non exercuerit. Silentium erat in prætura, quia non habebat urbanam aut peregrinam, quæ negotiosa erat, sed quæstionem, cujus exercendæ raræ occasiones. Et quoniam in provinciis Prætor aut Proconsul et causis privatis et publicis præerat, propterea is et *jurisdictionem* habebat, qua causas privatas, et imperium, qua publicas. Quod Verrina secunda inscribitur de *jurisdictione* Siciliensi, in qua tamen etiam agitur de judiciis publicis, primo pertinere potest tantum ad partem aliquam ejus libri, ut inscriptio l. i. et v. deinde hæ inscriptiones non sunt a Cicerone, sed forte Asconio, cujus ætate *jurisdictionis* notio variata erat, et ita dicebatur, ut etiam publicarum causarum cognitionem complecteretur. Sic est jam apud Sueton. Jul. 40. et pluribus aliis locis. Flacc. 40. Asiaticæ *jurisdictioni* (quam male a Flacco administratam dicunt) urbana *jurisdictio* respondebit. conf. c. 3. Flaccus autem prætor urbanus fuerat. De *jurisdictione* prætorum urbana v. Sigon. J. A. C. R. i. 20. de *jurisdictione* provinciali eundem de A. J. prov. ii. 5. Hæc disputatiuncula de *jurisdictione* antiqua probata est a viris doctis, nominatim Gesnero, V. Cel. in Thesauro. De *jurisdictione* sub Cæsaribus egimus ad Suetonii Cæsarem in Excursibus.

Jus, Significat omnia ea, ex quibus, quid *justum* sit, quid faciendum, quid omittendum, intelligitur, tamquam leges, edicta prætorum, consuetudo &c. Verr. i. 41. Hujus juris plura genera sunt. Apud Ciceronem hæc observavi:

1) *Civile*. (v. Civilis.) sed aliter su-

mitur *jus civile* Flacc. 32. quæro, sintne ista præmia censui censendo? habeant *jus civile?* nempe ita, ut significet conditionem qua gaudent prædia, quæ in censum deferri possunt.

2) *Divinum* est a) *naturale*. Sext. 42. tum domicilia conjuncta, quas urbes dicimus, invento et *divino* et humano *jure*, mœnibus sepserunt. antea dixerat *naturale* et civile. Har. R. 16. *jus* legatorum cum hominum præsidio munitum sit, tum etiam *divino jure* esse vallatum. b) *pontificium*. Har. R. 7. extr. domum publico omni præcipuo, et humano et *divino jure* munitam. Liberata erat Ciceronis domus a Pontificibus, adeoque *divino jure*, deinde a populo, lege, (c. 6.) adeoque *humano jure*. Sed utrumque hoc *jus* publicum est.

3) *Gentium* est naturale. Off. iii. 5. neque hoc solum natura, id est *jure gentium*, sed etiam legibus populorum, quibus in singulis civitatibus resp. continetur. cf. ibid. c. 17. * Rab. Post. 15. cum omnia bella *jure gentium* conquiescant. v. not.

4) *Humanum*, cum opponitur *divino*, est modo positivum, quod vocant, omne, cum publicum, tum privatum; modo ea pars tantum, quæ in rebus profanis versatur. v. *divinus*.

5) *Pontificium*. Dom. 14. est de rebus sacris, in quibus Pontifices cognitionem habent. vid. Guther. Jur. Pont. i. 2.

6) *Prædiatorium*. Balb. 20. v. *prædiatorius*.

7) *Prætorium* dicit a) *edicta prætorum*. Off. i. 10. quæ quidem pleraque *jure prætorio* liberantur, nonnulla legibus. Verr. i. 44. posteaquam *jus prætorium* constitutum est, semper hoc *jure* usi sumus. b) *totam jurisdictionem prætoriam*. Verr. ii. 12. ejusdem modi totum *jus prætorium* fuit per triennium in Sicilia, Verre prætore. Phil. ii. 2. quam injuriam iste intercessoris beneficio obtinuit, non *jure prætorio*.

8) *Privatum*, est *civile* a) stricte sic dictum, de quo v. civilis. in Cæcil. 5. civibus cum sunt ereptæ pecuniæ, civili fere actione et *privato jure* repetuntur. b) deinde conditio, quæ ex *jure civili* illo oritur. Har. R. 7. domus est *jure privato*, sc. quam tenemus hereditate, autoritate, mancipio, nexu.

9) *Publicum* a) opponitur *privato*, et cum sacrum s. pontificum, tum profanum jus complectitur. v. divinus. Dom. 53. sed ut revertar ad *jus publicum* dicandi. unde b) domus *jure publico*, dicitur Har. R. 7. quia et a populo lege centuriata, et decreto pontificum liberata erat. c) est vero etiam pro *jure communi*, Div. i. 5. quod ad omnes cives pertinet, adeoque etiam pro *civili* illo, quod alias *privatum* dicitur. Dom. 13. nego potuisse *jure publico*, legibus iis, quibus hæc civitas utitur &c. ibid. versor in medio *jure publico*. ibid. 49. nec de *jure* pontificio, sed de *publico* disputo. ad Div. iv. 14. si de *jure publico* armis disceptabitur. v. Græv. ad pr. Dom. 13. Cæcin. 26. sic est apud Sueton. Aug. 10. Tib. 50.

10) *Quiritium*. Verr. ii. 12. est *jus civile*, quod proprium est iis civibus, qui *jus civitatis* habent *jure optimo*. de quo mox.

11) *Urbanum*. Act. i. Verr. 1. prædo *juris urbani*: est civile privatum, ex quo *jus* dicit prætor *urbanus*.

* *Jus* est etiam, quod legibus, edictis, consuetudini, h. e. superiori illi juri consentaneum est, quod nobis ex eo debetur, &c. Sic est in his: *jus* dicere. Verr. i. 40. Quint. 26. &c. *jus* suum obtinere. Verr. i. 26. *jus* suum amittere. in Cæcil. 18. *jus* eripere. Quint. 28. si intercessisset collega, remp. læsisset, sed *jure* læsisset. Sext. 36. *jus summum, Gr. ἀκριβοδίκαιον, cum in eo, quod nobis debetur, aut deberi putamus, non ex æquo et bono, sed acerbe agimus, nihil remittentes de jure nostro, ex quo summæ sæpe injuriæ existunt. Quint. 11. aut intra parietes, aut *summo jure* experiri. ubi v. Græv. Cæcin. 23. si verbis et literis, ut dicitur, et *summo jure* contenditur &c. conf. ibid. 4. Attic. xvi. 15. Quint. 15. *jus* extremum. * conditio, quæ ex jure oritur. v. *jus* civile, privatum, publicum. b) Arch. 4. quæ civitas cum esset æquissimo *jure* ac fœdere. *hoc significat etiam in illa forma: optimo jure: pro quo etiam dicitur optima lege, optima conditione: nempe eam conditionem, quæ plenissimum *jus* alicujus rei affert: quæ, ut hodie dicunt, cum omnibus privilegiis et prærogativis conjuncta est. Quint. 22. par *jus*. Har. R. 7. domus *jure* optimo. Agrar. iii. 2. prædia *jure* optimo. Verr. iii. 91. quæ est ista conditio Siciliæ? cur, quæ optimo *jure*, propter antiquitatem, fidelitatem, esse debet &c. Phil. v. 16. demus imperium Cæsari: sit pro prætore eo *jure*, quo qui optimo. Phil. xi. 12. C. Cassium proconsulem provinciam obtinere, uti qui eam optimo *jure* provinciam obtinuerit. v. Festus in Lex optima. Gronov. ad Liv. ix. 34. * potestas in rem aliquam, sive justa, sive injusta. Verr. i. 7. quod eos in judicando nimium sui *juris* sententiæque cognosceret. Phil.

iv. 4. omnes sub *jure* et imperio consulis debent esse provinciæ. unde suo *jure* facere aliquid dicuntur, qui libere, pro arbitrio, nemine impediente, impune, faciunt. Fin. v. 25. Manil. 22. Cœl. 16. Verr. ii. 14. ad Div. xiii. 77. v. Græv. et Duker. ad Flor. i. 17. 5. Burm. ad Lucan. i. 2. * locus ubi *jus* dicitur. Quint. 19. in *jus* vocas: sequitur. Cæcin. 19. quando te in *jure* conspicio. cf. Quint. 25. Verr. ii. 77. iv. 65. Sen. p. R. 9. * æquum. Phil. ii. 29. *jus* postulabas, quid ad rem? plus ille poterat. * *jure* dicitur exquisite, pro convenienter naturæ rerum. Tusc. iii. 15. v. not.

Justitium est, cum jurisdictio et judicia publica non exercentur, id fit edicto Coss. Phil. v. 12. *justitium* edici. v. inpr. Fabri Semestr. ii. 10.

Justus, satis magnus, sufficiens. Att. v. 2. *justa* itinera. ad Div. ii. 10. *justa* victoria. * *justa* dicuntur, exsequiæ, funus. Rosc. A. 8. *justa* solvere. Flacc. 38. *justa* facta Catilinæ. cf. Leg. ii. 22. Addamus verba Gronovii, tironum causa: *Justa* sunt certus quidam modulus rerum, stato tempore faciendarum, fungendarum, dandarum, percipiendarum: quodvis pensum, officium, solennia. Obs. iv. 6. p. 80. sq. hinc explica etiam solennia et *justa* ludorum. Har. Resp. 10. extr.

Juvare. ad Div. iii. 1. homo, quod *juvet*, curiosus. formula, qua utimur in re, quæ bonam et malam interpretationem habet, ne deterius, ac volumus, accipiatur.

L.

Labare, de mutaturis consilium, partes. Phil. vi. 4. cum ei *labare* videretur. ad Att. x. 15. cohortes *labare* dicuntur.

Labefactare. Inv. i. 2. ingenio freta malitia, pervertere urbes, et vitas *labefactare* cœpit.

Labellum. Leg. ii. 26. nam super terræ tumulum noluit quid statui, nisi columellam tribus cubitis ne altiorem, aut mensam aut *labellum*: h. e. lapidem excavatum in labri formam, quam et arcam vocabant. v. Guther. Jur. Man. ii. 23. 24. qui et figuras exhibet: item solium: Liv. xliv. 6. add. Intt. ad Sueton. Ner. 50. extr. unde etiam sarcophagi solia dicuntur. Plin. xxxv. 12. Græci vocant πύελον.

Labes, ruina. Div. i. 43. *labes* agri Privernatis. Dom. 1. *labes* ac flamma reip. Flacc. 10. *labes* innocentiæ.

Labi, de rebus interituris. Or. 3. cetera nasci, occidere, fluere, *labi*. * in deterius mutari. Leg. ii. 15. mores *lapsi* ad mollitiem. * degredi. Leg. i. 20. Div. ii. 37. *labor* longius. * Acad. iv. 45. *labor* eo, ut assentiar. i. e. inclinor.

Labor. Tusc. ii. 15. quid sit? * Cluent. 53. *labor* legitimus, est ejus, qui accusatur ex legibus.

Laborare. Nat. D. ii. 60. nullo in motu *laborat*; de eo, cui facilis est omnis motus.

Laboratus, pro elaboratus. Cœl. 22.

Laboriosus, de homine multis doloribus affecto. Fin. ii. 28. extr. * multis *laboribus* obrutus et vexatus, miser. Cœl. 1. vos *laboriosos* putet. Phil. xi. 4. distinguitur *laboriosus* et miser, sed secundum philosophos.

Labrum. ad Div. xiv. 20. vas balneare, in quo fit lavatio.

Lacerare. Quint. 15. *lacerare* reliquias vitæ: h. e. auctione vendere.

Laceratus. Verr. iii. 70. *lacerata* pecunia, cujus pars aversa est.

Lacerna, vestis crassior, qua a frigore et pluviis se in itineribus muniebant. Phil. ii. 30. de hac veste multis agit Ferrar. R. V. p. ii. l. i. c. 1. 6. sq. Ruben. i. 6. Salmas. ad Script. Hist. Aug. pluribus locis.

Lacerti, in oratione vim significant, quæ a tenuitate et subtilitate abest, oratorum propria. Brut. 16. quos, valetudo modo bona sit, tenuitas ipsa delectat: quamquam in Lysia sunt sæpe etiam *lacerti*, sic ut nihil fieri possit valentius. * ad Div. iv. 7. *lacerti* et vires.

Lacinia. Or. iii. 28. *lacinia* obtinere aliquid: h. e. vix.

Lacuna, jactura largitione aut fraude facta. Verr. ii. 55. *lacunam* rei familiaris explere. Att. xii. 6. vide, ne qua *lacuna* sit in auro.

Lacunar. Tusc. v. 21. est tectum templi, aut triclinii, magnifice cælatum aut pictum, sed e tabulis ligneis. v. Salmas. ad Vopisc. Aurelium, 46. t. ii. p. 547. 548. Dicitur a *lacubus* parvis, in ligneo tecto arte cælatis. vid. Servius ad Æn. i. 726. Laquear videtur idem dici, a marginibus *lacuum* eminentibus, et varie tractis, pro formarum varietate, quas lacus habent, modo rotundi, modo quadrati, modo rhombiformes s. scutulati. Lucem affert Josephi locus A. viii. 3. 2. ubi tabulæ tecti dicuntur fuisse ἐξεσμέναι εἰς φατνώματα καὶ περιπέλλησιν χρυσοῦ. quæ est descriptio *lacunaris*, s. tecti laqueati: in qua φατνώματα sunt illi, quos dixi, *lacus*. De his tectis est erudita nota Valesii ad Eusebii Vitam Constant. M. iii. 32. quam compilavit Harduinus ad Plinium, xxxv. 11.

Lacus. Brut. 83. quasi de musto ac

lacu fervidam orationem fugiendam. *Lacus*, ut ex ipso loco patet, est dolium, in quod mustum mittitur, donec deferbuerit, et in testas defundi possit. Ap. Virgilium tamen Georg. ii. init. est vas torculari suppositum, in quod mustum defluit. Vinum de dolio et *lacu*, est mustum, vinum recens; et oratio de *lacu* est ea, quæ novitates verborum consectatur.

Læna. Brut. 14. M. Popillius cum Consul esset, eodemque tempore sacrificium publicum cum *læna* faceret, quod erat flamen Carmentalis. *Læna* est duplex amictus (quo purpureo utebantur flamines) injectus super togam, similis chlamydi. v. Ferrar. R. V. p. i. l. i. c. 13. p. ii. l. i. c. 9. Ruben. ii. 14.

Lætus. Orat. i. 18. *lætum* genus verborum.

Lætitia, distinguitur a gaudio in philosophia, docendi caussa. Tusc. iv. 31.

Lævis. Orat. iii. 43. *lævis* concursus verborum, opponitur hiulco.

Lamina. Verrin. v. 63. ardentes *laminæ*: sunt inter instrumenta cruciatus.

Languide. Tuscul. v. 9. *languide* dictum: est, quo fortunæ, rebusque humanis ceteris aliqua ad beatam vitam vis tribuitur.

Languidus. Or. i. 52. de philosopho. v. *languide*.

Languncula. Att. vi. 1. extr. vox corrupta, pro qua Bosius, probantibus Lambino, Junio aliisque, plangunculæ, e græco πλαγγὼν, quas dicit fuisse pusillas imagines cereas, pupas, de quibus vid. ipsum Bosium. sed Grævius negat esse latinum verbum, et mavult corruptam vocem retinere. v. in plauguncula.

Lanista. est magister gladiatorum, Rosc. A. 6. 40. Attic. i. 16. reus, tamquam clemens *lanista*, frugalissimum quemque secerneret. Clemens *lanista* est, qui servum frugi ab iis secernit, quos gladiatores facit. Gron. Obs. i. 7. * Elegans locus hic est: Philip. xiii. 19. ex epist. Antonii: ne videret—duas acies, *lanista* Cicerone dimicantes: i. e. incitante, committente, auctore. Sic dixit etiam Livius xxxv. 33. populum Rom. cum Antiocho, *lanistis* Ætolis—dimicare.

Lanx, patina major, cujus in sacrificiis et epulis usus. Att. vi. 1. *lancibus* et splendidissimis canistris nos soles pascere.

Lapathus. Fin. ii. 8. herba salubris, et suavis. sauerampfer.

Lapis. ad Div. vii. 12. Jovem *lapidem* jurare. v. jurare. Jupiter lapis, est ἀπλοῦν ἀντὶ κτητικοῦ, ut Grammatici loquuntur, pro Jupiter *lapideus*. * Pis. 15. emti de *lapide* tribuni. Mos erat, præconem, cum venderentur servi, in *lapide* stare, qui Athenis λίθος πρατὴρ dicebatur; unde servi de *lapide* emi dicuntur. v. præter eos, quos jam alii laudarunt, Potterum Archæol. Gr. l. i. c. 10. p. 68. ed. Venet.

Lapsio, proclivitas. Tusc. iv. 12. v. proclivitas.

Lapsus, de motu stellarum. Div. i. 11. revera certo *lapsu* motuque feruntur. * volatus. Nat. D. ii. 39. volucrum *lapsus*. * offensio. Or. ii. 83. *lapsus* popularis.

Laqueatus. Verrin. i. 51. Tusc. i. 35. tecta *laqueata*, sunt lacunaria, de quibus supra.

Laqueus, fallax conclusiuncula. Fat. 4. Chrysippi *laquei*. cf. Tusc. v. 27. * Cæcin. 29. *laqueo* verbi capi.

Lares. Dom. 41. *lares* familiares, sunt manes majorum, quorum imagines ad focum in atrio stabant. sic Virgil. Æn. ix. 255. v. 722. 724. Assaraci lar. Erat autem Assaracus de majoribus Æneæ. cf. Cerda ad Eclog. v. 70. v. Salmas. ad Solin. p. 293. 641.

Large respondere, i. e. liberaliter. ad Att. viii. 11.

Largiri. Or. i. 15. *largiamur* inertiæ: h. e. non postulemus ab inertibus hominibus.

Largitio, lex Agraria, item frumentaria. Mur. 11. *largitioni* resistere. * Balb. 13. *largitio* civitatis.

Lascivia, est proprie animantium voluptate gestientium. Div. i. 14. piscium *lascivia*.

Lascivus pro insolens. ad Att. ii. 3.

Latebra. Off. iii. 29. quæritur *latebra* perjurio. Div. ii. 20. te mirificam in *latebram* conjecisti. ibid. 54. adhibuit *latebram* obscuritatis. ad Div. iii. 12. *latebra* tabellæ (sc. comitialis.)

Latere. Catil. i. 6. *latet* mihi. * subterfugere jus velle, neque experiri jure volenti, ejus potestatem facere. Quint. 23. quis est, qui fraudationis causa *latuisse* dicat?

Laternarius, qui *laternam* præfert. Pison. 9. Grævius autem legit *lanternarius*: quem vide.

Latinitas. Att. xiv. 12. est jus *Latii*, quod ex fœdere cum *Latinis* ortum est, et est jure civitatis deterius, jure Italiæ autem melius. Ex eo jure poterant *Latini* primo, in comitiis Rom. legum ferendarum causa, si vocati essent a magistratu Romano, suffragium ferre, deinde cives Rom. fieri, si in civitatibus

Legionarius. ad Div. x. 32. non modo militem *legionarium*, sed ne auxiliarium quidem. *Legionarius* miles est ex delectu civium, sic *legio* pro tali exercitu. v. Gron. ad Liv. xxvii. 38.

Legitime, vere, proprie. Cæcin. 20. qui *legitime* procurator dicitur.

Legitimus, *legibus* consentaneus, *legibus* constitutus. Act. i. in Verr. 11. ad Div. x. 25. *legitimum* tempus. Cluent. 53. *legitimum* periculum. ad Div. viii. 6. *legitimum* jus. Rosc. C. 5. *legitima* judicia. cf. ibid. 4. Arch. 2. Mil. 10. &c.

Leguleius. Or. i. 55. *leguleius* quidam cautus et acutus, præco actionum, cantor formularum.

Lemniscatus. Rosc. A. 35. *lemniscata* palma, proprie est, in qua majoris honoris causa *lemnisci* sunt. Sic apud Liv. xxxiii. 33. populus coronas *lemniscosque* jacit, majoris honoris causa, i. e. coronas *lemniscatas*. Nam *lemnisci* sunt vittæ, quæ sunt in honoribus Deorum usitatæ. vid. Auson. ep. 20. In Decreto Berenices urbis Africæ est *τίφανος ἐλαῖνος καὶ λήμνισκος*, majoris honoris causa coronæ additus, ap. Maffeum Antiquitat. Gallic. p. 7. cf. Wesseling. V. C. de Archont. Judæor. p. 18. et adde de hac re Serv. ad Virgil. Æn. v. 269. et Casaub. ad Sueton. Ner. 25. Hoc loco palma *lemniscata* est cædes immanissima. Palmæ dabantur gladiatoribus ob victoriam, h. e. ob interfectum eum, quocum comparati erant.

Lena. Nat. D. i. 27. blanda conciliatrix et quasi sui *lena* natura. Sic libenter utitur eo verbo Ovidius, ut A. A. iii. 316. 752.

Lenitas. Orat. ii. 29. conciliatio *lenitatem* orationis desiderat. Muren. 20. *lenitas* audiendi, est prætoris jus dicentis. opt. g. or. 2. verborum est structura quædam, duas res efficiens, numerum et *lenitatem*.

Lenitudo. Verrin. iv. 61. virorum nimia in istum (adulterum) *lenitudo*. Sed Grævius legit rectius *lentitudo:* de qua mox.

Lenocinium. Nat. D. ii. 58. *lenocinia*, corporum, sunt res, quibus corpus suaviter afficitur.

Lenocinari, servire nimis, obsequi. Cæcil. 15. de accusatore: tibi (primario) *lenocinabitur*.

Lente. Orat. ii. 45. *lente* ferre: nimis patienter. * subtiliter more philosophorum. Parad. 13. hæc cum *lentius* disputantur, videri possunt obscuriora.

Lentitudo, nimia *lenitas* et patientia. Tuscul. iv. 19. ad Q. Fr. i. 1. c. 13. Dicitur fere in malam partem, quia est signum stuporis. v. Burm. ad Ovid. Trist. ii. 514. Drakenb. ad Liv. xxii. 14. Græv. ad Verr. iv. 61. De verbo *lentus*, et ejus varia vi agit Voss. ad Catull. p. 213. sq.

Lentus stupidus. Att. i. 18. ni hic est illo *lentius:* de eo, qui non movebatur contumeliis.

Lessus. Leg. ii. 23. quid sit?

Levare. minuere. Acad. iv. 22. *levatur* auctoritas.

Levis. Rosc. C. 5. cui *levissima* pecunia semper fuit: h. e. non magni habita, contemta. jactabundus. ad Div. v. 1.

Levitas. Brut. 27. *levitas* in populari ratione. in Cæcil. 3. *levitas* judiciorum: h. e. injustitia. Nat. D. iii. 29. *levitates* comicæ: i. e. amatoriæ, quarum exempla sunt in comœdiis. Fin. i. 18. amatoriæ *levitates*. Tuscul. iv. 31. eadem *levitate* est cupiditas in appetendo, qua lætitia in fruendo. Notent tirones, *levitatem* tribui omnibus vehementibus et inanibus cupiditatibus, et perturbationibus animi, propterea quod in his nulla est constantia, nulla gravitas; unde etiam *leves* dicuntur, qui iis dediti sunt. Et quemadmodum *gravitas* dicitur de omni virtute, in qua est constantia et æquabilitas agendi; sic *levitas* de omni vitio, quod in vitio nulla fere est constantia. Hæc observatio ad intelligendum plurimum proderit.

Leviter. Sull. 10. *leviter* dicere: h. e. ut ante dixerat, suppressa voce. Male quidam corrigunt leniter: quod quidam Codices etiam Ovidio adscribunt in simili loco Heroid. iii. 80. pro *leviter*. Sed ibi metrum repugnat et τὸ *leviter* vindicat. v. ibi Burmannum.

Lex. de hoc verbo dictum est sub initium Indicis legum. Hic adjecimus, quæ ibi commemorata non sunt. Rabir. Perd. 5. *leges* Censoriæ, Verr. i. 55. *lex* Censoria. vid. Ind. Legg. in Censoriæ leges. ibid. *Lex* opere faciundo. de hac forma loquendi v. Gron. Sest. i. 6. Est autem ipsa *lex* Censoria, sive locatio operis faciundi a Censore proposita. Formulam hujusmodi legis attulit Hotomann. ad h. l. eadem est apud Gruter. Thes. inscript. t. i. p. ccvii. Partit. 31. *Lex* prædii. est formula venditi prædii, ex qua judicatur, quid emtori tradatur, quibusque conditionibus. * hinc *lex* dicitur pro conditione. Tusc. iii. 16. *lex* vitæ, est conditio, qua nati sumus, ut alibi dicit. Har. R. 7. *lege* optima. Agr. ii. 11. si optima *lege* a populo essent creati. de formula: lege optima. v. Con-

ditio. * Offic. iii. 5. naturæ ratio, quæ est *lex* divina et humana. Scilicet *lex* naturæ est etiam *lex* divina, (v. jus divinum,) leges humanæ autem, quæ ad societatis utilitatem pertinent, non differunt a lege naturæ, sed ex ea sunt repetitæ, et cum natura consentiunt; quod nisi est, iniquæ sunt et injustæ. * Verr. iii. 7. *leges* edicere, dicitur de Censoribus, cum locationum formulas proponunt. ibid. 20. *legem* dicere de eadem locatione dicitur, quatenus scilicet ea conditiones redemtoribus præscribuntur. Agr. ii. 19. *leges* dare provinciæ, dicitur de eo, qui habet summam potestatem constituendi jubendique, differtque ab illo, quod dicitur, *legem* ferre. Nam hoc est magistratus urbani, qui *legem* populo jubendam aut rejiciendam proponit. *Legem* ferre pro perferre est Sext. 25. nam opponitur promulgare. cf. Agr. ii. 12. * in Cæcil. 5. *lege* agere, est actionem alicui intendere ex *lege* aliqua, quæ facultatem intendendæ actionis dat: oportere eorum arbitratu *lege* agi, quorum causa *lex* sit constituta. pro eo paullo post est: quo nomine abs te HS. millies de *lege* repeto. cf. Muren. 11. posset agi *lege* necne, pauci quondam sciebant. Fastos enim vulgo non habebant. &c. in quo loco latius patet τὸ *lege* agere. Nam latissime sumta hæc formula, continet, quicquid ex *lege* apud prætorem fit, juris sui obtinendi causa, ut vindicatio, in jure cessio, emancipatio, tutoris interdicti, possessionis, actionis &c. postulatio, eique a parte prætoris respondet jus dicere vel reddere. Itaque hæc duo etiam apud Ovidium in definitione diei fasti et nefasti permutantur, quia posito uno alterum ponitur, et ubi actio *legis*, ibi necessario jurisdictio. Ille nefastus erit (dies) per quem tria verba (sc. jurisdictionis, do, dico, addico) silentur: fastus erit, per quem *lege* licebit agi. v. Sigon. Judic. i. 9.

Lexis, verbum. Or. iii. 43. e Lucilio.

Libare, decerpere. Div. i. 49. a natura—Deorum *libatos* animos habemus.

Libatio. Har. R. 10. *libationes* epulæque ludorum publicorum, sunt sacrificia, quæ fiunt defundendo vino.

Libella, est minimus nummus, as. Rosc. C. 4. Verr. ii. 10. Att. vii. 2. fecit (heredem) te ex *libella*, me ex teruncio. Harduinus ad Plin. xxxiii. 13. interpretatur ex asse, heredemque Atticum factum putat ex asse, hac conditione, ut tertiam inde partem Ciceroni daret. Sane *libellam* esse assem, ipse Plinius auctor est, l. c. Sed modus loquendi hanc interpretationem non patitur, quæ primum prolata est a Manutio, et jam repudiata a Gronovio de Sest. p. 55. quem et de *libella*, et h. l. v. ibid. iii. 12.

Libelli, de epistolis ad Div. xi. 11. ubi v. Manutius.

Libentissimus. Att. i. 17. frequentissimo et *libentissimo* senatu uti.

Liberalis. Flacc. 17. causa *liberalis* est, in qua de *libertate* alicujus agitur. Off. ii. 12. sumtus *liberalis*, distinguitur a necessario.

Liberalitas, est proprie omnis ratio vivendi et agendi, quæ a *liberali* educatione proficiscitur, et est propria hominum honeste *liberaliterque* educatorum, eorumque personis digna. Sic pro cultu *liberali* homine digno, est Off. i. 39. quæ pertinent ad *liberalitatem*, specie et dignitate moderata sint. * pro hilaritate quadam vultus et sermonis, quæ severitati opponitur. Brut. 25. homo non *liberalitate*, sed ipsa tristitia et severitate popularis. * pro studio alterius commodis aut largitione aut officiis inserviendi, quod est *liberaliter* educatorum proprium. Offic. i. 14. s. * pro εὐηθείᾳ, qua omnes æque bonos, ac nos sumus, judicamus, facilitate. ad Q. Fr. i. 1. c. 4. a quibus, rudis cum esses, videtur decipi posse *liberalitas* tua. nam ut quisque est optimus, ita difficillime alios improbos suspicatur.

Liber, adj. Or. ii. 16. *libera* quæstio est, quæ in genere versatur, nullis adstricta personis certis. * fortis, qui neminem timet, dicit, facit, quæ ipse probat, quæ vult, etsi aliis displicent. Vatin. 10. maxime *liber* in tuenda communi libertate. Planc. 38. *liberum* esse in republica. Act. i. Verr. 9. Siculos in eo *liberos* fuisse, et non venisse. ad Div. xii. 28. ne nimis *liber* in ulciscendo viderere: quod idem mox dicit: nimis fortis. * bona *libera* dicuntur, quæ non sunt obligata, oppignorata. ad Div. xi. 10. tantum abest, ut meæ rei familiaris *liberum* quicquam sit, ut omnes jam meos amicos ære alieno obstrinxerim. * Att. xiv. 13. *libero* lectulo negat esse quicquam jucundius. *liber* lectulus est hominis cœlibis.

Liber. subst. Div. i. 43. ad *libros* ire jussit. int. Sibyllinos.

Liberare, a vectigalibus immune facere. Agr. ii. 21. *liberare* publica. (publici agri vectigales sunt. *liberati* ergo

fiunt privati.) Verr. ii. 31. *liberet* Byzantios. * Att. xvi. 6. Buthrotios cum Cæsar *liberavisset*, sc. ne agri eorum ex lege agraria dividerentur. * Har. R. 8. *liberare* domum; int. a religione. * Off. i. 10, pleraque promissa jure prætorio *liberantur*, quædam etiam legibus: sc. ne ea servare cogare. * in *libertatem* vindicare. Cæcil. 17. *liberare* se a Venere. v. *liberta*. * secernere. Tusc. i. 22. divinus animus *liberatus* a corpore. Nat. D. ii. 3. pulli *liberati* cavea. * ad Div. iii. 7. ad facultatem ædificandi *liberare* aliquem: int. ab interdicto. * absolvi. Mil. 18. *liberatur* non profectus esse: innocens est in eo, quod dicitur profectus esse. Sed vid. not. * de prædibus, opponitur τῷ obligare. ad Div. v. 20. Volusii *liberandi* meum fuit consilium. * in auspiciis est, Leg. ii. 8. templa *liberata* et effata habento. *Liberata* templa sunt, quæ liberum ab omni parte prospectum habent. Nam augures cum locum aliquem auspiciis consecrant, quod est effari, jus habent amovendi ea, quæ *liberum* prospectum impediunt. v. Offic. iii. 16.

Liberatio, opponitur damnationi. * libidinosissimæ *liberationes*. Pis. 36.

Liberta Veneris. Cæcil. 17. quæ se a Venere liberavit: h. e. quæ pecunia redemit onus a majoribus acceptum, sumtus certis Veneris sacris suppeditandi, quod qui sustinebant, servi Veneris, Venerii, dicebantur. vid. Græv. ad h. l.

Libertas, fortitudo in sententiis dicendis, in agendis rebus, quæ aliis displicent. Planc. 38. tamenne tu *libertatem* requires meam? ibid. 39. *libertatem* dimittere. vid. liber. * potestas libera faciendi, quod velis, quod placet. ad Div. i. 8. *libertas* in rep. capessenda. * Cæcin. 12. imminuta *libertas*, est injuria. * Tirones notent, cum *libertas* conditionem et statum significat, duplicem ejus vim esse. Nam primo, id quod notissimum est, opponitur servituti, et est *libertinorum* atque ingenuorum: deinde, quando de civis Rom. *libertate* sermo est, eo uno verbo continentur omnia jura, quæ cives Romani habent, suffragiorum ferendorum, honorum omnium petendorum, provocandi et quicquid jus civile universum et leges tribunitiæ et Consulares sanxerunt, pro populi commodis, tamquam Valeriæ, Porcia, Publilia, Horatia, tabellariæ &c. Sic pro Cæcin. 33. cum Arretinæ mulieris *libertatem* defenderem &c. Decemviri sacramentum nostrum justum judicaverunt. Hoc statim sic interpretatur: ut omnes, qui in eadem causa sunt, (qua scil. illa mulier,) et lege agant, et suum jus persequantur, et omnes jure civili utantur &c. Ex quo intelligitur, in hoc loco *libertatem* poni pro jure Quiritium. Apud Livium in illis disputationibus de communicando cum plebe consulatu et similibus, tribuni semper se pugnare dicunt pro æqua *libertate*: quod profecto nullam aliam vim habet, nisi hanc, ut omnes ordines iisdem commodis reip. eodem jure utantur. Et xlv. 15. civitas et *libertas* eripi dicitur eodem sensu. Nam qui civitatem amittit, non desinit liber esse, sed amittit jus Quiritium. conf. Noodt Observ. ii. 21. et Sigon. Ant. J. C. R. i. 6.

Libertini. Orat. i. 9. Rosc. A. 7. Sext. 45. &c. sunt homines e servis *liberi* facti, et opponuntur ingenuis.

Liberti, iidem sunt qui *libertini*, sed ita dicuntur in relatione ad patronum. Locus in Sueton. Claud. 24. induxit imperitos, ut existimarent, *libertinos* dictos esse *libertorum* filios; quod est falsissimum. Suetonius non hoc dicit, sed Appii Cæci temporibus nomen *libertinorum* mansisse etiam in posteris *libertinorum*, quamvis jam ingenuis. Itaque tirones ab hoc errore sibi caveant, qui etiam nunc quorundam doctorum virorum libros obsidet, quos nominare non est necesse.

Libido, partium studium et prava cupiditas nocendi et contra jus faciendi. Rabir. Perd. 5. tabella occultat *libidinem* judicum. Cluent. 22. *libido* judicum. Verr. i. 46. *libido* in jure dicundo. * opponitur rationi, et significat cupiditatem. Quint. 4. multa *libidine* non ratione gessisset. Fin. i. 6. declinatio ad *libidinem* fingitur: i. e. sine idonea ratione. * cum genit. rei est cupiditas. Heren. iii. 3. nimias *libidines* honoris, pecuniæ &c.

Libidinose. Verr. iii. 69. pro libidine, ut libitum est.

Libramentum, est superficies aquæ, continenter declinans, ut labi aqua possit; sive diversa aquæ altitudo, cujus extremitas puncto finitur; quod tamen intelligitur modo, ut puncta mathematicorum, ut punctum in medio jugo libræ, quod et ipsum *libramentum* vocatur. Acad. iv. 36. punctum est extremitas, et quasi *libramentum*. add. Harduin. ad Plin. xxxi. sect. 31. xxxvii. s. 9. 43.

Librarium, capsa librorum, chartarum. Mil. 12. *librarium* legum vestrarum.

Librarius, servus scriba. Agr. ii. 5. Or. iii. 44.

Librariolus. Balb. 6. Leg. i. 2. *librarioli* latini, sunt homines, qui libros latinos describunt et vendunt.

Libratus, in æquilibrio servatus. Tusc. v. 24. terra quibus *librata* ponderibus, quibus cavernis maria sustineat.

Liceri. Off. iii. 15. nec apponet, qui contra se *liceatur.* Sensum esse puto: qui multo minus offerat, et ita rem deprimat, ut ipse faciliorem venditorem habeat. Nostri: ich gäbe nicht halb so viel dafür. Hunc sensum vidit, et efficere voluit Muretus, corrigendo, qui contra asse *liceatur.* item Pearcius: qui contra a se l. cui conjecturæ multum tribuit: a se, i. e. in commodum suum. Sed vel sic manet difficultas in latinitate, quomodo hoc contra *liceri* dicatur. Si contra *liceri* de ea re, quam supra expressimus, dici latine potest: vix dubitare licet, quin et contra se *liceri* sic dici possit.

Licet. constr. cum infin. pass. Or. 4. cujus ex epistolis intelligi *licet.* cf. c. 60. Or. i. 42. *licet* carpentem passim et colligentem undique repleri—scientia. * sequente accus. Lig. 6. *liceat* esse miseros, pro miseris. cf. Balb. 12. Verr. iii. 96. Att. x. 8. Sed est elliptica forma, quæ sic expletur: *liceat* nobis, nos esse miseros. vid. Duker. et Drakenb. ad Liv. xlii. 36. * seq. ut. Mur. 4. *licet* —ut impertiam. * venale est. Attic. xii. 23. de Drusi hortis, quanti *licuisse* scribis. int. emere. hoc sensu Plinio restituit hoc verbum Harduinus xxx. 10. * *liciturum* esse habet Cicero Attic. ii. 1.

Ligurrio, proprie est degustare. hinc varie dicitur, ut pro exiguam partem ex aliqua re capere. Verr. iii. 76. non reperietis hominem timide nec leviter hæc improbissima lucra *ligurrientem.* Devorare omnem pecuniam publicam non dubitavit. Item, pro disciplinæ alicui operam aliquam dare. Dom. 18. Sexte noster, bona venia, quoniam jam dialecticus es et hoc quoque *ligurris.* (i. e. hanc quoque artem attigisti et degustasti. Sed illud quoque innuit esse jocum ex ambiguo et alludi ad id, quod putabatur naturam Clodiæ *ligurrire*) quod factum non est, ut sit factum, ferri ad populum—potest? Male vulgo in hoc loco interpretantur, appetis. Sic etiam in hoc ad Div. xi. 21. cum quidam de collegis nostris agrariam curationem *ligurrirent,* disturbavi rem, totamque vobis reservavi; Manutius interpretatur appeterent. Non absurde: sed plenus sensus hic est: Cum mentionem curationis agrariæ in senatu facerent, ut, quibus mandanda esset, decerneretur, (in qua potuit eorum quoque cupiditas aut spes intercedere et apparere) ego impedivi, quo minus de ea re ante quicquam decerneretur, quam vos redissetis.

Ligurritio, pars ægrotationis animi. Tusc. iv. 11.

Limare, proprie est lima superflua abradere, ut politior res sit. hinc est pro detrahere. ad Div. iii. 8. de liberalitate tua *limavit* aliquid posterior annus. Or. iii. 9. tantum alteri affinxit, de altero *limavit.* * de oratore, qui tenue et exile dicendi genus consectatur. Opt. g. d. 4. se ad minuta genera causarum *limavit.* et de philosopho, qui rem subtiliter, remoto omni ornatu oratorio, edisserit. Off. ii. 10. alia est illa, cum veritas ipsa *limatur* in disputatione, subtilius. * acuere, elaborare, perficere. Or. i. 25. neque hæc ita dico, ut ars aliquid *limare* non possit. Brut. 67. acumen arte *limare.*

Limatus, subtilis, *tenuis.* Or. i. 39. *limatus* oratione atque subtilis. Fin. iii. 12. *limata* tenuitas. * politus, elegans, accuratus. Brut. 24. qui genus *limatius* dicendi consectantur. ad Div. vii. 33. *limatulum* judicium. Nat. D. ii. 29. urbanitate nostrorum hominum *limatus.*

Linea, de perpendiculo. Fin. i. 6. solida corpora ferri suo deorsum pondere ad *lineam.*

Lineamentum, delineatio operis, adumbratio. Brut. 87. intelliges nihil Catonis *lineamentis,* nisi eorum pigmentorum, quæ inventa nondum erant, florem et colorem defuisse. *Lineamenta* Catonis sunt ejus libri, qui res nudas, sine ornatu tradebant, sed recte tamen subtiliterque, adeoque similes vel picturæ *lineari,* qualis olim fuit, vel delineationi pictoris, ex qua, qualis pictura futura sit, intelligi potest, et quæ est fundamentum bonæ picturæ. * Paullo aliter est hoc verbum Or. 56. quasi quandam palæstram et extrema *lineamenta* orationi attulit. Id quale sit, docebit locus hic Plinii xxxv. 10. quem tironum causa adscripsimus: Parrhasius primus Symmetriam picturæ dedit, primus argutias vultus, elegantiam capilli, venustatem oris, confessione artificum in *lineis* extremis palmam adeptus. Hæc est in pictura summa subtilitas. Corpora enim pingere, et media rerum, est quidem magni operis, sed in quo multi gloriam tulerint: extrema corporum facere, et desinentis picturæ modum includere, rarum in successu artis invenitur, &c.

M.

modo in causa, sed aliquo honesto præsidio. * *non modo* in fine pro nedum. Phil. ii. 41. *non modo* esse illorum cliens. item ad Div. i. 9. nullum meum minimum dicitur, *non modo* factum intercessit. * de tempore, interdum multos annos significat, ut Off. ii. 21. *modo* hoc malum in hanc rem.p. invasit. Nam si a Jugurthino bello rationem ducas, sunt septuaginta amplius anni. v. in nuper.

Modus. Quint. 7. *modo* et ratione omnia fecisse. h. e. recte et ordine, via et ratione. * Q. Fr. ii. 6. bono *modo* desidero, est quodammodo. v. Manut. ad h. l. * in musicis sunt etiam *modi*. Or. iii. 26. *modos* facere. Tusc. i. 44. pressi et flebiles *modi*. * ad Div. iv. 7. sed habet ista ratio quendam *modum*. h. e. ista ratio non ubique locum habet, est, quod hic dici contra possit.

Mœnia. Catil. ii. 1. *mœnibus* ipsis intra *mœnia* nulla jam pernicies comparabitur. Grævius primum esse pro domibus dicit, et sic dici hoc verbum non est dubium. Vid. præter ipsum Duker. ad Flor. p. 50. sed potest tamen hic urbs universa intelligi per synecdochen; quamquam urbs et ædificia urbis non adeo differunt; uti accepit Gronov. Obs. ii. 12. qui media *mœnia* ap. Curtium interpretatur, mediam urbem et media tecta.

Mœreri. Sext. 39. *mœrebamini*. sed Grævius habet: *mœrebatis*. bene. v. not.

Mœstitia. Or. 16. orationis *mœstitia*, est, cum ab omni cultu et ornatu destituta est. Sic etiam tristitia dicitur ibid. 3.

Mola. Div. ii. 16. *molam* inspergere; quod uno verbo immolare dicitur. *Mola* est far tostum, comminutum, et sale mistum, quo victima conspergitur.

Molestia, quicquid est nimium in aliquo genere. Brut. 38. diligens sine *molestia*. i. e. affectatione, quæ molesta est audientibus ac legentibus. * Inprimis dicitur de iis, qui appellant de solvendo. v. *molestus*. Inde ad Div. xii. 30. noli impudens esse, nec mihi *molestiam* exhibere, et a me literas crebriores flagitare.

Molestus, dicitur inprimis eleganter de creditore, cum debitorem appellat de solvendo, et urget. ad Div. l. c. * item de accusatore. Flacc. 5.

Moliri, movere. Or. ii. 51. hæc fere maxime sunt in judicum animis *moliendа*, amor, odium &c. * Verr. i. 59. dubitamus, quid ille in præda hostium *molitus* sit: i. e. furatus sit, in rem suam averterit. cf. ibid. 51.

Molitor, auctor, ædificator. Univ. 3. effector mundi et *molitor* Deus.

Mollis, suavis. Or. iii. 25. quanto *molliores* sunt et delicatiores in cantu flexiones et falsæ voculæ, quam certæ et severæ. Or. 23. habet *molle* quiddam &c. cf. Brut. 9. * lenis, facilis. Q. Fr. ii. 15. auricula infima scito *molliorem*. cf. ad Div. vi. 14. * qui facile aliqua re dolet &c. Att. iii. 9. amantissimum mei, *mollissimo* animo, in tanto mœrore adspicerem. * Brut. 18. signa *mollia*, sunt elaboratiora, politiora. * muliebris, fractus. Off. i. 36. tarditas *mollior* in gressu. * Or. 19. *mollis* est oratio philosophorum et umbratilis: h. e. in qua nulli motus animi, quam asperitatem judicialem vocat. * Or. i. 52. philosophus *mollis* est, qui voluptati aliquid tribuit in ratione bonorum, ut Epicurei. * mutabilis. Mil. 16. nihil est tam *molle*, quam voluntas erga nos civium.

Mollitia. Or. 18. *mollitia* cervicum et argutiæ digitorum. Est vitium in motu cervicis, cum est delicatior, quam viros decet. Hoc vitium objicit in Verrinis Hortensio. * in bonam partem est Att. i. 17. *mollitia* naturæ. (v. *mollitudo*.) Sic Ovid. Am. iii. 8. 18. heu! ubi *mollities* pectoris illa tui.

Mollitudo. Or. iii. 40. *mollitudo* humanitatis; quæ facile scilicet rebus lætis et tristibus &c. movetur.

Momentum, pondus, gravitas, proprie et improprie. Nat. D. ii. 46. astra forma ipsa figuraque sua *momenta* sustentant. Mur. 2. *momenta* officiorum perpendere. Mur. 2. *momento* pari sortis. Or. i. 31. *momento* quodam atque judicio dispensare. * causa. Phil. v. 10. minimis *momentis* maximæ temporum inclinationes fiunt. * id, quo aliquid constat, vim accipit. Partit. 7. rerum verborumque *momenta*.

Monetalis. Att. x. 11. jocose dictus, qui numos nimis amat, acerbe exigit. &c.

Monedula. Flacc. 31. non plus aurum tibi, quam *monedulæ* committebant.

Monitor, in judiciis est patroni, cui subjicit, si quid prætermittit, aut non recordatur. in Cæcil. 16. video non te, sed hunc librum, quem *monitor* tuus tenet, esse responsurum. * nomenclator. Mur. 36. cives per *monitorem* appellare.

Monogrammus, adumbratus, delineatus. Nat. D. ii. 23. *monogrammi* Dii Epicuri. Sic appellantur, quia non habent verum corpus, sed quasi corpus,

Mustaceum, genus placentæ, quod quale fuerit, Cato de re rustica exposuit. v. Lex. Fabr. ab hoc proverbium Att. v. 20. laureolam in *mustaceo* quærere.

Muscosus. Q. Fr. iii. 1. c. 2. ἀποδυτηρίῳ nihil alsius, nihil *muscosius*: non quia *muscum* habebat, sed quia æque, ac *muscus* in humidis locis, delectabat. Manutius.

Mutabilitas. Tusc. iv. 34. inconstantia *mutabilitasque* mentis.

Mutari, de cibo confecto in alvo. Nat. D. ii. 54. sic Græci dicunt cibum μεταβάλλεσθαι.

Mutatio. pro permutatione est. Off. i. 7. it. Or. iii. 38. ubi tamen variant libri.

Mutatus. Partit. 7. *mutata* oratio: eadem est, quæ conversa. v. conversus. commutatio.

Mutuatio, versura. Tusc. i. 42. sine *mutuatione* dissolvere. Or. iii. 38. translationes verborum sunt quasi *mutuationes*.

Mutus. Att. viii. 14. tempus *mutum* a literis. Or. iii. 7. artes quasi *mutæ*, sunt pictoria, statuaria, et similes, in quibus nullus vocis usus, quæ adspectum potius quam auditum delectant. Explicabat hinc non nemo artes *mutas* apud Virgilium, qui sic artem medicam appellat. Sed contextum consideranti facile apparebit, *mutas* artes esse ibi ignobiles, quæ non tantam famam afferunt, quantam artes militares, quibus manifeste medicina ibi opponitur. *Mutæ* artes dicuntur, ut surdæ herbæ apud Plinium, h. e. quarum nomina ignota sunt. Adjectiva activam vim habentia sæpe et passive dicuntur, ut gravis, notus &c. Talem artem esse medicam, vel locus Luciani Dial. Deor. 18. docet, ubi Hercules Æsculapii artem, ut obscuram, contemnit. * expers rationis. Verr. v. 67. omnia *muta* atque inania. Imitatus est Tacit. Hist. i. 84. et Plinius in Paneg. c. 50.

Myoparo, navis piraticæ faciendæ idonea. Verr. i. 34. iv. 52. v. Scheffer. Re Nav. ii. 2. Savaro ad Sidon. Epist. viii. 6.

Mystagogus. Verr. iv. 59. qui dicatur?

Mysteria. Nat. D. ii. 24. de sacris Cereris et Bacchi arcanis, quæ lat. initia dicuntur. Initia dicta sunt a Romanis, quia et Græci, et ipsi, mysteriis homines ad veram virtutem, et ad illum statum perduci credebant, in quo animi fuerint, antequam in corpus venissent. v. inprimis Casaubonum de hac re disputantem exercit. adv. Baron. xvi. 43. * Romæ *mysteria* dicebantur sacra Bonæ Deæ. Att. v. 21. xv. 25. v. Gronov. Obs. iv. 9.

N.

Nænia. Leg. ii. 24. extr. quid sit?

Nævus. Brut. 91. totum aliquem, non nævo atque crepundiis, sed corpore omni velle agnoscere. Petitum est e fabulis, in quibus finguntur homines, liberi olim expositi, e nævis agniti esse aut crepundiis. cf. crepundia.

Nam. in transitionibus. Verr. i. 57. *Nam* quid argumentamur, quo ista pecunia pervenerit? Att. iii. 5. *nam* quod purgas eos &c. v. Manut. ad Div. iii. 11. v. 20. * enim vero, atqui. Verr. iii. 85. *Nam* speraveram, inquit arator, me ad denarios perventurum; sed si ita necesse est, quanti frumentum sit, considera. ubi vid. Hotom. ib. ii. 29. extr. Dic, inquit: illi adesse non possunt. *Nam* hercle, inquit, Q. Minucius, me quoque Petilius, ut sibi in consilio adessem, rogavit. ibid. i. 56. Lapis aliquis cædendus et apportandus fuit machina sua. (est objectio). *nam* illo non saxum, non materies advecta est. Clarkius autem ad Homerum in hujusmodi locis ellipsin esse non absurde statuit ejus, cujus ratio reddatur: ut v. c. in hoc ultimo, in responsione ad objectionem omissum sit id, quod facile intelligatur: minime vero. De simili ellipsi v. Gesnerus V. Cel. ad Quintil. ii. 11. 7.

Namque, pro *nam*, enim. ad Div. x. 15. *namque* assiduis internunciis cum Lepido egi. * enim vero, atqui. Or. i. 22. Tum ille: *namque* quod tu non poteris, nemq poterit. * sed. Or. i. 16. *Namque* illud quare Scævola negasti.

Narro. Tusc. i. 6. an tu hæc non credis? A. minime vero. M. male hercule *narras*. A cur? quæso. Att. xvi. 14. male *narras* de Nepotis filio. valde mehercule moveor, et moleste fero. ibid. xiii. 33. Othonem, quod speras posse vinci, sane bene *narras*. Sunt formulæ alterius sermone, narratione, dicto vel dolentis vel gaudentis. * *narro* tibi, est formula, qua utuntur in re nova, inexspectata, mira &c. ad Div. xi. 24. *narro* tibi: antea subirascebar brevitati tuarum literarum, nunc mihi loquax esse videor. Att. xv. 16. *narro* tibi: hæc loca venusta sunt. ibid. ii. 11. *narro* tibi: plane relegatus mihi videor, cum in Formiano sum. ibid. xv. 21. *narro* tibi: Quintius exultat lætitia.

Div. v. 6. nec putant, ei numos deesse, qui fœneratores ex obsidione exemerit: h. e. qui in Consulatu tabularum novarum periculum averterit, cum fides Romæ et in provinciis laboraret. cf. inprimis Off. ii. 24. et Manil. 7. Sext. 43. Pisoni, qui Macedoniam lege Clodia obtinuerat, objicit: eum bona creditorum, civium Rom. cum debitoribus Græcis divisisse. Hi creditores sunt *negotiatores*. Fonteio objectum erat, quod eo prætore oppressa esset ære alieno Gallia. Id ut falsum convinceret Cicero, quærit, a quibus versuræ tantarum pecuniarum factæ sint: A Gallis? nihil minus. a quibus igitur? a civibus Rom. qui in Gallia *negotiantur*, &c. Verr. i. 27. qui *negotiari* dicuntur, paullo post creditores togati vocantur. Sed nihil est ad hanc rem insignius epistolis quatuor ad Attic. v. 21. vi. 1. 2. 3. in quibus multa de M. Scaptio et Matinio; qui primum, ubi ab iis Romæ Salaminii publice voluisse versuram facere dicuntur, appellantur fœneratores: post, cum in provincia esse, et ibi fœnus exercere dicuntur, et a Salaminiis pecuniam repetere, *negotiatores*. (Fœneratores tamen etiam in provincia dixit Livius xxxii. 27.) Nam cum Scaptius præfecturam a Cicerone peteret, negabat, se *negotiatori*, qui in provincia sua *negotiaretur*, præfecturam daturum. Consulatur etiam locus egregius Livii xxxiii. 29. de militibus in provincia *negotiantibus*. Alterum genus *negotiationis* veteris erat ab aratoribus, cum civibus R. tum provincialibus, item integris civitatibus, frumentum emere, et Romam vehendo lucrum quærere. Flacc. 36. de Falcidio quodam agitur, quem mater in provinciam Asiam miserat cum pecunia. quorsum? ut *negotiaretur*. quid igitur fecit? Fructus Trallianorum Prætore Globulo emerat. Hujusmodi *negotiatores* sunt bis ap. Cæsar. Bell. Gall. l. vii. 3. 42. quamquam ex his locis non satis intelligi potest quales fuerint, tamen Dionys. Vossius frumentarios putat. Sed, qui c. 38. memorantur cives Rom. quos interfecit Litavicus, frumento eorum direpto, tales profecto fuere. Tales et illi, de quibus Hirt. Bell. Afr. 36. Ceterum *negotiatores* veteres libera republ. et initio Augustei imperii fuisse, qui pecuniis in provincia fœnori locandis, et frumentis coëmendis, iisque Romam, aut quorsum quæstus juberet, vehendis, quæstum facerent, vidit etiam, et is quidem unus, quem scio, Cel. Burmannus ad Petron. c. 101. sed tamen non satis neque a mercatoribus sejunxit, neque vocabuli hujus tamquam tempora distinxit. Nam sub Cæsaribus, cum *negotii* verbum esset et *negotiationi* et mercaturæ commune, et utraque magnam similitudinem haberet, *negotiatores* etiam mercatores dicti sunt, hinc *negotiatores* olearii, carbonarii, lignarii, sagarii &c. quorum cum alibi, tum in Inscriptionibus veteribus ap. Gruterum, Gudium, Donium crebra mentio.

Negotiatio. ad Divers. xiii. 66. ut Cæcinam in reliquiis veteris *negotiationis* colligendis juves. Hanc vocem Ciceroni restituendam putat J. Gronovius in ep. ad Att. xii. 5. ubi scriptum est: nicasionum, quæ nihili vox est. Recte, ut mihi videtur. archetypa *negotiationum* sunt tabulæ negotiatorum, quibus ipsi sua manu accepta et expensa notant. Est hoc verbum etiam ap. Valer. M. iv. 8. de Considio: Jam qui nunc præcipue *negotiatione* delectantur, cum pecuniam eruentam domum retulerunt, quam improbando gaudio exsultent, recognoscant. Salmas. ad Capitolini Pertinac. 9. legi volebat: necatione. sed vindicarunt docti homines vulgatam lectionem, inprimis Gronov. Obs. iv. 24. qui etiam ex libris Juris Civilis demonstrat, *negotiationem* esse in iis interdum argentariam, et e Julio Firmico iv. 7. commemorat fœnorum *negotiationes*.

Negotium, res familiaris. Catil. ii. 10. *negotium* male gerere. Et in universum de omni genere quæstus dicitur, sed inprimis de eo, quod ex fœnore redit. ad Div. i. 3. Trebonius ampla et expedita *negotia* in tua provincia habet. Grævius de prædiis interpretatur ad h. l. atque adeo de tota re familiari ad Catil. ii. 10. ubi pro: male gerundo *negotio*, legendum censet: *negotia*: i. e. rem familiarem: quod vereor, ut cuiquam probet. Nam non uno loco patres familias dicuntur *negotium* bene aut male gerere. In illo autem loco ipsum verbum expedita poterat docere, de re pecuniaria esse sermonem. Phædr. i. 16. qui nomen locat, sponsore improbo, non rem expedire, sed mala videre expetit. Sic Att. xv. 15. 20. explicata solutio. ibid. xiii. 29. explicare nomen. Cluent. 69. junguntur: prædia, *negotia*, res pecuniariæ. ubi manifestum est, *negotia* ad tractationem pecuniarum pertinere. Hujusmodi *negotia* sunt etiam ad Div. xiii. 30. 33. 53. Sext. 45. sunt maximorum ordinum homines, quibus curia patet: sunt municipales rusticique Rom. sunt *negotia* gerentes, sunt etiam libertini optimates. * de hominibus. Sen. p. R. 6. inhumanum *negotium*. ad Att. i. 12. Teucris illa lentum sane *negotium*.

Nemo. ad Att. vii. 13. *nemo* me move-

ad Divers. v. 9. *nisi* si in Dalmatiam aufugerit. Hanc rationem illustrat Heins. ad Ovid. Her. iv. 111.

Nitedula. Sext. 33. ut illa ex vepreculis extracta *nitedula* remp. conaretur arrodere. Est autem mus agrestis, quæ et *nitela* dicitur: quam vocem etiam Ciceroni reddendam quidam censent, ut Salmasius, qui sic legit ad Solin. p. 223. ubi ostendit *nitelam* esse sciurum (das Eichhorn) et habere nomen a nitendo, quod nitatur in arboribus scandendis. Sic laudat etiam Servius ad Georg. i. 181. e Ciceronis Sextiana: sed sine dubio e memoria. *nitedula* autem habent omnes scripti editique, et sic laudat Priscianus. vid. Bentlei. ad Horat. Epist. i. 7. 19.

Nitere, proprie dicitur de unctis. Et sic est Catil. ii. 3. *nitent* unguentis. Agr. i. 7. vectigal quod—in pace *niteat*, in bello non obsolescat. h. e. reip. sit ornamento, ut in Agr. i. 2. dicit. unde vectigalia etiam infulas imperii vocant. Agr. i. 2.

Nitidus, cultus, segetibus, vitibus &c. consitus. Verr. iii. 18. campi collesque *nitidissimi* viridissimique. * Or. i. 18. *nitidum* et lætum genus verborum. Or. 11. in picturis alios horrida—alios *nitida* delectant.

Nitrum. ad Div. viii. 14. censuram *nitrum* et lomentum putat. nempe, quo possit superioris vitæ maculas eluere.

Niti, de pondere, gravitate. Nat. D. ii. 45. partes terræ undique medium locum capessentes, *nituntur* æqualiter. cf. nixus. * de incedentibus, vel incipientibus incedere. Nat. D. ii. 48. quædam serpentes, extra aquam ortæ, simulac *niti* possunt, aquam persequuntur. hinc eleganter transfertur. Acad. iv. 14. *nisa* (cœpta) et progressa ratio. v. not. Planc. 27. quod ego huc, a me ortus et per me *nixus*, ascendi. * contendere disputando. &c. Acad. iv. 21. *nitamur* igitur, nihil posse percipi. ad Div. i. 5. cum maxime de causa regia *niteremur*.

Nixus, gravitas. Nat. D. ii. 46. astra *nixu* suo conglobata.

Nobilis, est proprie qui facile noscitur (noscibilis) h. e. agnoscitur, qui sit, (unde sæpe de valde notis dicitur) qualis est Romæ, qui ortus est ex familia, sive patricia, sive plebeia, in qua magistratus fuere. nam ejus nomine audito, notum esse nomen apparet, et, unde ipse sit, constat. Et quia magistratus habent jus imaginis suæ ad posteritatem prodendæ, Verr. v. 14. propterea nobilis etiam sic definitur, ut sit is, qui imagines majorum habet. Or. ii. 48. populo Romano dari sine *nobilium* dissensione potuisse. Sed innumeris locis sic occurrit. Unum addam tantum. Or. 9. Nec vero, Thucydides si historiam non scripsisset, nomen ejus extaret, cum præsertim fuisset honoratus et *nobilis*. Manifestum est desiderari in verbis: nomen ejus extaret, adverbium non. et hoc vidit jam Lambinus, et alii.

Nobilitas, de eo, qui inter majores magistratus populi Rom. locum habet. Muren. 7. tua *nobilitas* etsi summa est. Brut. 14. princeps *nobilitatis* vestræ: sc. qui primus e vestra familia Consul fuit. * nobiles ipsi. Muren. 8. claustra *nobilitatis* refregissem. * gloria. Arch. 11. philosophi in quo *nobilitatem* prædicationemque despiciunt.

Nodus, impedimentum, difficultas. ad Div. viii. 11. incidimus in difficilem *nodum*. * vinculum. Læl. 14. *nodus* amicitiæ. Or. 66. his singulis versibus quasi *nodi* apparent continuationis, quos in ambitu conjungimus.

Nolle. Att. iv. 15. debemus patrem familias domi suæ occidere *nolle*: h. e. fugere, cavere &c. * non benevolum esse alicui. ad Div. i. 1. cui qui *nolunt*.

Nomen, verbum. Tusc. iii. 34. omnis casus in quo calamitatis *nomen* poni solet. Off. i. 12. recessit *nomen* a peregrino, et proprie in eo, qui arma contra ferret, remansit. * claritas, nobilitas, sc. quia nobilium *nomen* notum est. Planc. 7. *nominibus* ducuntur. ad Div. iii. 7. ista vestra *nomina* nunquam sum admiratus. * Cluent. 32. res suo *nomine* in judicium nunquam est vocata: h. e. nullius quæstionis proprium crimen fuit, ut ait ibid. 35. * species, prætextus, titulus. ad Div. i. 4. *nomen* fictæ religionis. Cæcin. 25. honesto ac probabili *nomine*. * cum *nomen* sæpe opponatur rei, ut Att. v. 15. cum exercitum noster amicus habeat tantum, me *nomen* habere duarum legionum exilium: h. e. non veras, sine viribus. ubi vid. Græv. est tamen etiam de re. Planc. 12. jacis adulteria, quæ nemo non modo *nomine*, sed ne suspicione quidem possit agnoscere. * nomen de reo etiam dicitur, ut satis notum est. Inv. ii. 19. cum venefici *nomen* esset delatum, et—extra ordinem esset acceptum. * quia in tabulis acceptorum, *nomina* hominum, quibus aut debemus, aut qui nobis debent, item rerum, pro quibus, et pecuniæ, quam: propterea nomen de re pecuniaria et quidem variis modis dicitur. *Nomen* ergo primo est debitum, et quidem active et passive. Top. 3. quæ in *nominibus* sunt,

autem civiliter. Nat. D. i. 4. omnes philosophiæ partes tum *noscuntur*, cum totæ quæstiones scribendo explicantur.

Nota. Or. iii. 44. librariorum *notæ*, sunt signa interpunctionum. * *nota* est *στίγμα* inustum servo fugitivo. Off. ii. 7. barbarus compunctus notis Threiciis. vid. Hug. Orig. scrib. c. 19. hinc *nota* pro ignominia. Sic, quæ ignominia censoria dicitur, ea et *nota* appellatur. Cluent. 46. *nota* censoriæ severitatis. in qua oratione c. 42. est locus insignis, de vi *notarum* censoriarum, quæ fuere: movere e senatu, equum adimere, tribu movere, et ærarium facere. deinde ad omne genus ignominiæ transfertur, dicitur tamen *nota* etiam cum verbo inurere in bonam partem. Planc. 12. signa probitatis, domesticis inusta *notis* veritatis. * dicitur etiam de vino. Brut. 83. si quis Falerno vino delectetur, sed eo—nec ita vetere, ut Opimium aut Anicium consulem quærat. atqui eæ *notæ* sunt optimæ. sed de his *notis* abunde interpretes Horatii. * Muren. 11. extr. irati jureconsulti, quod sunt veriti, ne—sine sua opera lege posset agi, *notas* quasdam composuerunt, ut omnibus in rebus ipsi interessent. Notas alii interpretantur siglas, cum pro singulis verbis literæ singulæ ponuntur, alii formulas actionum, ut Camerarius, alii obscura verba, ut Manutius, alii signa quibus verbum unum aut plura exprimebantur, cujusmodi sunt adjecta Corpori Inscript. Gruteriano, ut Grævius. quam sententiam probarem et ipse, si res et locus Ciceronis pateretur. Primo nulla est necessitas dicendi, notas fuisse signa ejusmodi, qualia sunt illa, quæ dixi. Nam per notas scribere, ut ex Sueton. Aug. 88. Cæs. 55. constat, etiam dicitur cum integra quidem verba literis scribuntur, sed ita, ut literæ non suam ordinariam vim habeant, sed v. c. litera d pro a, e pro b ponatur &c. Ergo omnis ratio scribendi occultior est per notas. Cujac. Obs. xii. 40. distinguit quidem notas a siglis; et est certum, non omnes notas esse siglas: neque tamen propterea siglæ non sunt notæ: itaque et ipse locum Ciceronis de siglis interpretatur ad Pompon. Orig. Jur. §. 7. Illas autem notas, de quibus Cujacius in Observ. vix putem tam vetustas, ut de his aut similibus Cicero intelligi possit. Seneca quidem ep. 90. vilissimorum mancipiorum inventa vocat. v. Nouv. Traité Diplomatique t. iii. p. 564. conf. Troz. ad Hugon. p. 175. qui p. 181. locum Ciceronis de formulis explicat, et hanc interpretationem Grævio tribuit, quod est a vero alienum. Deinde Cicero hic manifeste de formulis actionum loquitur. Nam exempla *notarum* compositarum, quæ subjiciuntur, sunt formulæ actionum. Porro componere de formulis dici potest, non de signis obscuris, et siglis: et paullo post dicit, prætori quoque carmen compositum est. Neque in toto reliquo loco quicquam de occultis signis dicitur. Illud tantum dicitur, quam diu occultæ hæ formulæ fuerint, petitas esse ab iis qui tenerent, donec vulgatæ sint (nempe ab Ælio). Pompon. Origg. Jur. l. c. Neque quisquam veterum, quod sciam, de talibus signis formularum memoriæ prodidit. Quorsum autem opus scribere formulas illas per *notas?* Ne a servo iterum aut scriba publicarentur? sufficiebat cavere, ne in talis hominis manus venirent, qui iis vulgandis gratiam popularem captare vellet, et posset. Ne ii autem publicarent, qui eas tenerent, ut Ælius fecit, ne per *notas* quidem cavere poterant. Itaque mihi totum hoc de notis formularum commentitium videtur. *Notasque* componere nihil aliud significare, quam formulas obscuras et contortas actionum componere. Referri huc possit locus Ovidii Her. xx. 210. de malo Acontii jacto ad Cydippen, in quo scriptum erat jusjurandum: malum verba ferens doctis insidiosa *notis*. Jam scio *notas* apud Ovidium esse literas scriptas, unde *notare* dixit pro scribere. Heroid. i. init. Sed doctæ *notæ* h. l. sunt formula jurisjurandi vafre excogitata, qua sui juris faceret Cydippen. Unde in eadem epistola Acontius se appellat vafrum juris consulto Amore: et jusjurandum vocat nodum: quod verbum Horatius de formulis JCtorum in cavendo usurpat. Interpretationem nostram notarum probavere Menkenius in Obs. L. L. et Gesnerus in Thes. L. L. aliique.

Notare. de nominibus rerum. Fin. iii. 2. nominibus res *notavit* novis. Tusc. iii. 5. melius hæc verbis *notata* Latinis, quam Græcis. * ita insignire, ut agnosci, et ab aliis discerni possit. ad Div. vii. 32. ita *notata* me reliquisse genera dictorum meorum, ut cognosci sua sponte possent. Or. ii. 87. neque tam acri memoria fere quisquam est, ut, non dispositis *notatisque* rebus, ordinem verborum aut sententiarum complectatur. cf. ii. 86. hinc pro agnoscere, observare, animadvertere. ad Div. ix. 16. tritas aures habere *notandis* generibus poëtarum. Div. i. 49. *notata* observatione diuturna. cf. Or. iii. 50. * dies *notari* dicitur, cum in eo solemnia quæ-

* de ancillis et delicatis pueris. Milon. 21. *nugarum* nihil in comitatu.

Nullus, pro non. Att. xi. 24. Philotimus non modo *nullus* venit, sed ne per literas quidem &c. ib. xiv. 3. Corumbus Balbi adhuc *nullus:* sc. venit. Tuscul. i. 38. mortui *nulli* sunt. Div. i. 37. objiciuntur sæpe formæ, quæ reapse *nullæ* sunt. * Rosc. Com. 16. *nullius* consilii. Muren. 12. *nullo* usu.

Numerare. Verr. iii. 73. ex quibus *numeranda* est civitas. Phil. vii. 1. quos a se primum *numerare* possunt: h. e. in quibus *numerandis* a se incipere possunt. pro enumerare est N. D. iii. 32. nisi vitiosa lectio est.

Numerato. ex arca, præsente pecunia. Att. xii. 25.

Numerus. Q. Fr. ii. 13. ad *numerum* judices habere: i. e. justum eorum *numerum.* * rhythmus, Or. 64. pæon, quod plures habeat syllabas quam tres, *numerus* a quibusdam non pes habetur. *Numerus* et pes (ῥυθμὸς et μέτρον) quomodo differant, v. Quintil. ix. 4. Nempe rhythmi spatio temporum constant, pedes etiam ordine. v. c. pes dactylus, semper habet primam longam, *numerus* autem etiam tertiam. Itaque omnis pes est *numerus*, non autem omnis *numerus* etiam pes: quod tenendum est propterea, quia interdum *numeri* manifeste pro pedibus dicuntur. Or. 57. dactylicus *numerus* hexametrorum magniloquentiæ est accommodatus. Atqui in hexametris non licet anapæstum pro dactylo ponere, qui tamen est rhythmus dactylicus. Or. iii. 44. *numerus* adstrictus, est qui proxime ad poëticum accedit: solutus, qui longius recedit. * certus et concinnus corporis gestus et motus in histrionibus, saltatoribus, palæstritis &c. quia sc. ut illi *numeri* poëtici, certis numeris exprimuntur, cum intervallis temporum contineantur. dividitur autem in ἄρσιν et θέσιν. Parad. iii. 2. histrio si paullo se moveat extra *numerum*, exsibilatur. Leg. i. 4. *numeri* in cantu. * hinc duci putant illas formulas, omnibus *numeris* absolutum esse, omnes *numeros* habere: quod mihi secus videtur. Nam manifestum est, *numeros* dici interdum pro partibus, et earum *numero*, qui requiritur, ut perfecta res sit. Fin. iv. 20. Pauciores quasi *numeros* officii præterirent. Div. i. 13. omnes habet in se *numeros* veritatis. Verr. ii. 69. quod genus hominum, quem *numerum*, quem ordinem proferre possis. hoc interpretatur ipse ibid. ab universa provincia, generatimque a singulis ejus partibus &c. Ovid. Met. i. 427. animalia imperfecta suisque trunca vident *numeris.* ibid. vii. 126. utque hominis speciem materna sumit in alvo, perque suos intus *numeros* componitur infans. Cohortes eandem ob causam *numeri* dicuntur, quia sunt legionis partes. ad Div. xi. 10. septenum *numerum* nunc legionum alo. ubi Grævius legit, septem nunc *numeros* legionum, et cohortes interpretatur. recte. ibid. xii. 13. Græcorum militum *numeros:* sic legendum pro *numero.* vid. Græv. ad l. c. atque in universum de ordinibus militaribus dicitur, ut de turma, de mille militibus, qui sub uno tribuno sunt. v. Intt. ad Sueton. Vespas. 6. adde Burmann. ad Ovid. Her. viii. 24. Pertinet huc etiam illud: Verrin. v. 51. si naves suum *numerum* haberent: h. e. vectores, remiges, quorum *numerus* certus requiritur. Sic Ovid. Her. x. 36. flecte ratem, *numerum* non habet illa suum: ubi Burman. locum Ciceronis afferre non neglexit. * locus. in Cæcil. 19. cum is tibi parentis *numero* fuisset.

Numarius, pecunia corruptus. Verr. iii. 57. *numarium* judicium. Cluent. 27. *numarii* judices. add. Att. i. 16. Clu. 36. ubi est *numarius* interpres pacis: qui pecunia accepta pacem conciliavit. Itaque omnino *numarii* sunt, qui aliquid pecuniæ et quæstus causa faciunt.

Numatio, s. nundinatio. Phil. ii. 45.

Numerare. Verr. ii. 10. cujus manu *numerabantur.* ib. manu tua *numeratum esse:* i. e. tibi.

Numus, cum simpliciter ponitur, fere sestertius intelligendus. Rosc. Amer. 2. &c. * Rosc. Com. 8. versari in suis *numis*, opponitur, in ære alieno. Verr. iii. 86. habet in *numis*, habet in urbanis prædiis: baares geld.

Nunciatio. Phil. ii. 32. nos (augures) *nunciationem* solum habemus, consules etiam spectionem. v. spectio. Ceterum τὸ nunciare diserte tribuitur auguri. Phil. ii. 33. Leg. ii. 12.

Nuncipsum, pro, hoc ipso tempore. ad Att. vii. 3. viii. 19. xii. 16. &c.

Nundinari, frequenter convenire. Div. ii. 31. ubi ad focum angues *nundinari* solent. * emere. Verr. i. 46. *nundinari* ab aliquo jus.

Nuper, de longo tempore. Nat. D. ii. 50. qui ea, quæ *nuper*, id est, paucis ante seculis, reperta sunt. Sull. 32. est *nuper*, de triennii tempore. item Div. i. 39. de tempore satis longo: et sic aliis etiam locis. cf. Duker. ad Florum i. 11. et qui ibi laudantur, et dicta in modo.

Nutare, incertum esse, fluctuari. Nat. D. i. 43. *nutat* in natura deorum.

Nutrix, de quacunque re, quæ *nutrit* et alit homines. Verr. ii. 2. Sicilia *nutrix* populi R. cf. Wesseling. V. C. Obs. ii. 17.

Nutus, gravitas corporum, pondus, alias nisus, nixus. Or. iii. 45. tenetur *nutu* suo terra. cf. Fin. i. 6. N. D. ii. 39. terra *nutibus* suis conglobata.

O.

Ob, ad. de Univ. 14. *ob* os offusus ignis. ad Div. ix. 26. cujus *ob* os Graii ora obvertebant. de qua forma vid. Davis. ad Tusc. iii. 13. Burm. ad Ovid. Met. viii. 115. et Heins. ad Virgil. Æn. xii. 865.

Obducere, insuper addere. Attic. xvi. 6. igitur ad Sicam. ibi tamquam domi meæ scilicet. itaque *obduxi* posterum diem. v. Gronov. ad Senecam de Tranqu. an. c. 3. opponere, adversarium adducere. Att. i. 1. mihi videatur non esse ἀδύνατον, Curium *obducere*. vid. Græv. * bibere avide. Tusc. i. 40. venenum ut sitiens, *obduxit*. Sic etiam accipit in aliis locis, (certe metaphora hinc ducta) Victorius Var. Lect. xv. 7. cf. Interpr. ad Petron. c. 42.

Obductio. Rabir. Perd. 5. *obductio* capitis. Plerique ex emendatione Mureti malunt obnuptio. Sed lectionem omnium Codd. defendit Gruterus. Neque video, quare *obductio* improbetur, cum *obducere* sit operire, *obductus*, opertus, ut omnes sciunt.

Obdurare, durare, perferre. Att. xii. 3. quare *obduretur* hoc triduum. * *obdurescere*. Fin. iii. 11. quis contra studia naturæ tam vehementer *obduravit* ?

Obfundere. v. *effundere*.

Objicere. Leg. ii. 19. erroris *objiciendi* causa. Cæcin. 25. errorem *objicere* judici. In quibus fere idem est quod injicere: quod similiter dicitur. Simile et hoc Tusc. ii. 3. *objicitur* metus animo. Itemque visa, species *objici* hominibus dicuntur in Academicis sæpe. * Arch. 6. *objecissem* me in tantas dimicationes. Cluent. 41. nego rem esse ullam in quemquam *objectam*, quæ Fidiculano *objecta* non sit. * cum præpos. de. ad Div. xi. 3. de morte Cæsaris *objiceres*. * Mur. 38. sperant sibi Silanum *objici* posse, i. e. in suam potestatem venturum, ut eum tollere possint. cf. c. 40. Mil. 14. ductum est ab iis, qui cum feris bestiis pugnare coguntur. * ad Div. vi. 4. ad omnes casus *objectus*, i. e. obnoxius, expositus.

Obiratio, ira. Att. vi. 3. abiit iratus. hujus nebulonis *obiratione* si Brutus moveri potest. &c.

Oblidere, comprimere arcte, elidere. fr. Scaur. gulam digitis *oblidere*. vid. de hoc verbo Heins. ad Ovid. Met. xiv. 208.

Obligare, proprie esse constat vincire, devincire, ut Tusc. ii. 16. de vulnere: a medico *obligari*. Sed metaphorice *obligari* dicuntur in universum omnes, quibus quacunque causa et quocunque modo necessitas est imposita alicujus rei faciendæ, præstandæ, ferendæ, patiendæ. Causa et ratio, quæ necessitatem imponit, qua tamquam obligamur et alligamur (v. alligare) dicitur hinc vinculum. (v. vinculum.) Hinc 1. *obligari* scelere dicuntur, Dom. 8. et legum pœnis *obligari*, Fin. i. 14. qui in necessitatem incidunt pœnæ ferendæ, qui in pœnas incidunt sceleribus aut suis aut alienis. 2. *obligantur*, qui jurejurando sibi necessitatem alicujus rei faciendæ imponunt. Off. i. 11. Verr. ii. 72. Balb. 15. 3. item promissis, fœdere. Balb. l. c. populus se *obligavit* fœdere. Phil. v. 18. audeo *obligare* fidem meam. 4. item spondendo pro aliquo, cavendo prædiis, quæ et ipsa *obligari* dicuntur. Agr. iii. 2. ad Div. v. 20. ad Brut. 18. Cæcin. 3. 5. Porro qui mancipio et nexu sibi imposuerunt necessitatem periculi judiciorum (evictionis) præstandi. Muren. 2. Topic. 10. 6. qui, beneficiis acceptis, necesse habent, aliis gratiam referre, occasione data, unde et in ære alterius esse, ei debere dicuntur. ad Div. vi. 11. viii. 12. x. 8. xi. 16. &c. 7. res, quæ Deo alicui consecrata sunt. Dom. 40. unde contra, quæ profana e sacris fiunt, liberari dicuntur. (v. liberare.) 8. Est etiam pro impediri. Act. i. Verr. 9. quod eos intelligere videbam, me hoc judicio districtum et *obligatum* futurum. cf. ad Att. viii. 16.

Obligatio, Ciceroni et bonis auctoribus semper active dicitur, nunquam, ut hodie JCtis et philosophis, passive. ad Brut. 18. gravior est ac difficilior animi ac sententiæ pro altero, quam pecuniæ *obligatio*; i. e. promissio.

Oblinere, inquinare. Brut. 13. ut se eloquentia externis *oblineret* moribus.

Oblitus, corruptus, fœdatus. Verr. iii. 4. *oblita* sunt omnia stultitia atque inhumanitate. Phil. xiv. 3. *oblita* vita libidine. ibid. xi. 12. parricidio *oblitus*. ad Heren. iv. 11. si exornationes crebræ collocabuntur, *oblitam* reddent orationem. * in bono sensu est tamen etiam ad Div. ix. 15. mirifice capior facetiis, præsertim cum eas videam *oblitas* Latio.

Obmutescere. Tusc. ii. 21. videsne ut *obmutuerit* non sedatus corporis, sed castigatus animi dolor?

hæc *obstructio* non diuturna est &c. Sicut quæ obstruuntur, ea teguntur, non cernuntur, sic simulatio adimit conspectum veri sensus et animi.

Obstupefactus, de mente ebrii. Div. i. 29. cum sit immoderato *obstupefacta* potu atque pastu.

Obtentare, sustentare. Att. ix. 10. spes quædam me *obtentabat*, fore. v. not.

Obterere, contemnere. Div. i. 16. artem *obterere* extispicum. Cœl. 19. *obterere* voluptates.

Obtestatio. Balb. 14. sanctiones sacrandæ sunt, aut genere ipso, aut *obtestatione* et consecratione legis, aut pœna &c. h. e. populo per legislatorem ad jusjurandum adigendo, quo juret, *obtestans*, h. e. testes faciens Deos, se velle legem servare: unde leges sacratæ. vid. Schwarz. Diss. de Detestatione Sacrorum §. 15. * Domit. 48. quid ergo tua illa tum *obtestatio* tibicinis? Fuit pars cerimoniæ in dedicationibus. Cum interpretes nihil ad h. l. dicant, Cl. Schwarzius l. c. §. 16. putat *obtestationem* esse eandem, quæ et detestatio dicatur, h. e. denunciationem testibus præsentibus factam. Qualis autem illa tibicinis *obtestatio* s. denunciatio fuerit, non addit. Mihi videtur facta iisdem propemodum verbis, quibus *obtestationem* et denunciationem Pontifici, pullario, factam esse constat: ades mihi. s. postulo, ut adsis mihi &c. Dom. 52. Div. ii. 34. &c.

Obtinere, oratores et philosophi obtinent, quod approbant aliis, cum vincunt, esse verum aliquid: etiam defendunt. Verr. iii. 71. *obtinere*, quod dicimus. cf. Catil. iv. 6. Tusc. i. 12. si minus id *obtinebis*. Fin. ii. 33. illud ipsum qui *obtineri* potest. Acad. iv. 6. definitionem *obtinemus*. de defendendi significatione adde dicta a Gronovio ad Tacit. H. ii. 84. * tueri, retinere. Verrin. iii. 35. *obtinemus* res gestas Sullæ. Orat. iii. 60. vocem *obtinere*. ubi præter rem Pearcius legi vult: retinere. Sic *obtinere* provinciam dicitur, qui consequitur, habet, retinet, ut ex epistolis ad Cornificium patet. ad Div. xiii. 29. *obtinere* hereditatem. cf. iv. 14. testamentum *obtinetur*, cum ratum est, valet. * Sull. 6. suavitatem filii *obtinet*. Offic. ii. 12. *obtinent* numerum jure cæsorum. * Fin. ii. 22. opibus magnis, quicquid feceris, *obtinere*: h. e. efficere, ut impune feceris, recteque adeo factum videatur.

Obtingere pro accidere. Catil. iv. 1. de re tristi, si quid *obtigerit*.

Obtrudere. Verr. iv. 36. qui non *obtrusit* monumenta aliqua ex parte, sed penitus sustulit atque delevit. præcedit alieno nomine ornare: cui respondet *obtrudere*. Gesnerus in Thes. L. L. corrigit obruit vel obstruxit. Non placet satis: hoc tamen melius.

Obtundere, levare, minuere, comprimere. Tusc. iii. 16. nihil est, quod tam *obtundat* elevetque ægritudinem.

Obtuse, stulte: opponitur acute. Nat. D. i. 25. quo quid dici potest *obtusius*?

Obviam. Att. iv. 16. huic *obviam* Cato &c. adversantur. int. eunt.

Obvolutus. Div. i. 31. fax *obvoluta* sanguine atque incendio. e Poëta.

Occasio. ad Div. x. 4. ne nostra mala suam *occasionem* putent.

Occasus, mors. Acad. i. 2. post L. Ælii nostri *occasum* ne a Latinis quidem.

Occatio. Cato 15. unde dicatur?

Occidere. Tusc. i. 45. *occidit* vita. Nat. D. i. 5. sententiæ *occidunt*.

Occentare. fr. de Republ. 4. p. 384. si quis *occentasset*, sive carmen condidisset, quod injuriam faceret, est fragmentum Legg. xii. tabb. v. Festus in h. v. quamquam in nostra editione l. c. est actitavisset.

Occultus, astutus. ad Div. iii. 10. si me autem *occultum* libet fingere.

Occupare, eleganter dicitur de pecunia, quæ aut sub usuris collocatur, aut pro qua metallifodinæ, agri &c. emuntur, ut aliquid lucri et reditus habeamus. Flacc. 21. pecuniam adolescentulo grandi fœnore *occupasti*. Verr. i. 36. *occupare* pecuniam apud &c. Manil. 2. equites Rom.—quorum magnæ res aguntur, in vestris vectigalibus exercendis *occupatæ*. vid. Manut. ad hæc loca. * Att. x. 6. sum *occupatus* de Q. Fratre: h. e. eo mihi negotium facessente. * Att. xiii. 2. Sextius eum occupavit, i. e. adduxit, ut apud se esset.

Occurrere, in mentem venire. Tusc. i. 21. nihil mihi *occurrit*, cur non sit verum. Brut. 7. maxime mihi *occurrunt* Athenæ. Nat. D. i. 14. Deus nil sentiens nunquam nobis *occurrit*, neque in precibus, neque in votis. Acad. iv. 40. nostro, ne quid maxime quidem probabile sit, *occurrit*. * respondere. Nat. D. iii. 28. huic loco sic soletis *occurrere*. * avertere aliquid, mederi rei. Verr. v. 9. ante istius sceleri *occurrere*. * antevertere, prævenire. ad Div. iv. 5. sapientia rei *occurrere*. * celeriter satisfacere. Cluent. 23. exspectationi *occurrere*. * juvare. Mur. 23. occurro vestræ sapientiæ. vid. not. Topic. 10. loci aliis disputationibus *occurrunt* abundantius, aliis angustius. ad Div. xi. 20. quibus rebus veteranis potest *occurri*, *occurras*.

Sed in hoc loco possis etiam interpretari: gratificari, vel mitigare. *eleganter etiam ad Q. Fr. i. 1. c. 1. ultro negotiis *occurrere* dicitur, qui libenter et alacriter suscipit. * est genus honoris et officii. ad Att. ii. 22. domus nostra celebratur: *occurritur*. vid. *occursatio*. * Verr. iii. 27. quamprimum aliam civitatem *occurrere:* h. e. in aliam currere. vid. Interpr. ad Sueton. Calig. 26.

Occursatio, genus officii, quod candidatis præstatur. Planc. 12. facilis est illa *occursatio* et blanditia popularis. cf. Mil. 35.

Octophorum et *Octophorus*, lectica quæ ab octo hominibus portatur. Q. Fr. ii. 10. sed Verr. v. 11. ut mos fuit Bithyniæ regibus, lectica *octophoro* ferebatur. v. Lips. Elect. i. 19. et Voss. ad Catull. p. 24.

Oculatus pass. pro conspicuus. ad Att. iv. 6. ubi olim legebatur *occultior*, male. nam respondet verbo apparuit. Sic et alii dixere, ut Lexica docent.

Odiosus, de accusatore, qui reum nimis urget, nulla ratione placari, et, ut eum dimittat, moveri potest. Act. i. Verr. 12. Verr. iv. 20. * putidus in aliqua re. Or. iii. 13. Off. i. 37.

Odivi pro odi, est Phil. xiii. 19.

Odium, fastus et importunitas, quæ *odium* facit. Cluent. 39. quod erat *odium*, Dii immortales, quæ superbia. Sic apud Terent. Adelph. v. 4. 17. tundendo atque *odio* denique effecit senex. Hecyr. iii. 2. 8. nunquam hodie *odio* tuo me vinces, et aliis locis *odium* dicitur de re, quæ odium facit, aliisque molesta est.

Odor, levis suspicio. Attic. iv. 16. *odor* dictaturæ. Cluent. 27. *odor* suspicionis. * Verr. v. 61. *odore* aliquo legum recreatus revixisset. * Or. iii. 40. *odor* urbanitatis, mollitudo humanitatis—sunt ducta a ceteris sensibus.

Odorari pro appetere, ut Agr. ii. 24. decemviratum *odorari*.

Œnus antique pro unus. Leg. iii. 3. *œnus* ne amplius sex menses &c.

Offa. Div. ii. 35. *offa* pultis: sc. quæ objicitur pullis auguralibus. Est autem *offa* proprie globus farinæ conspersæ. μάζα, ἴμπα, pro quo Æolice dicitur ὄππα, unde latinum *offa*. v. Salmas. ad Solin. p. 90. 537.

Offendere. Attic. x. 4. *offendere* apud aliquem de aliqua re. * Cluent. 23. *offendere* apud judices: i. e. condemnari a judicibus. * infeliciter rem gerere. ad Divers. ii. 18. sin quid *offenderit*, sibi totam, nihil tibi *offenderit*. v. *offensio*. Ceterum de hoc verbo v. Manut. ad Ep. ad Div. v. 14. * Cæcin. 36. Si quid *offendendum* sit, i. e. reprehendendum.

Offensio, calamitas. Manil. 9. *offensio* belli. cf. ad Quir. 1. * morbus. Tusc. iv. 14. *offensiones* corporum. cf. ad Div. xvi. 10. * repulsa. Cluent. 25. quod ædilitatem petere cum hominibus nobilissimis, et *offensionem* timere dicebat. * Cluent. 50. judiciorum *offensiones*, dicuntur corruptiones judicum, quibus judicia in odium populi veniunt. * Tuscul. iv. 11. *offensio* ægrotationi contraria quid sit?

Offensiuncula, repulsa. Planc. 21.

Offensus. odiosus. Catil. i. 7. si me meis civibus *offensum* viderem. cf. Cluent. 58. Inv. i. 49. *offensum* est, quod audientium animos læsit. cf. Att. ii. 19. nihil est tam *offensum* quam. &c. * Verr. ii. 47. existimatio *offensa:* i. e. mala. * Verr. ii. 76. statim suspicione *offensi*, ad ea ipsa nomina oculos animumque transtulimus. Eodem modo dicitur, ut ap. Ter. in Andr. percuti: percussit illico animum.

Offerre, apparere, cerni, ostendere. Div. i. 36. Dii ipsi se nobis non *offerunt*. Rosc. A. 31. os *offerre*. * obviam ire. ad Div. vi. 20. advenientibus te *offerre*. * objicere. Sext. 1. *offerre* salutem in discrimen. Offic. i. 24. *offerre* se periculis. * Sext. 6. si qui fecerunt aliquid aliquando, atque iidem nunc tacent, et quiescunt, nos quoque simus obliti: si qui se *offerunt* insolenter et insectantur &c. Grævius malebat e Codd. MSS. efferunt. Sed paullo post idem est verbum: neque quemquam *offendet* oratio mea, nisi qui se ita obtulerit, ut in eum non invasisse, sed irruisse videamur. * resistere. ad Brut. 15. statim me Antonii sceleri *obtuli*. * Rosc. A. 13. qui mortem *obtulerit* parenti.

Officere, est proprie, liberum prospectum impedire, obstare. Off. iii. 16. quorum altitudo *officeret* auspiciis. cf. Or. i. 39. Tusc. v. 32. hinc eleganter est, commoda alicujus impedire, laudem alicujus majori laude imminuere: item nocere in genere. Rabir. Post. 16. nec mentis luminibus *officit* altitudo fortunæ. Brut. 17. horum concisis sententiis *officit* Theopompus elatione atque altitudine orationis suæ. Rosc. A. 38. ac meis commodis obstas et *officis*.

Officina, quomodo differat a taberna, vid. Manut. ad Ep. ad Div. viii. 6. Illud autem elegans est: Leg. i. 13. philosophi, qui quasi *officinas* instruxerunt sapientiæ.

Officium, Her. ii. 17. opponitur maleficio. ibid. 1. *officia* artis. * an hoc verbum satis exprimat Græcorum καθῆκον? v. Att. xvi. 14. * opera. commendatoris *officium*. Herenn. ii. 10. honos,

qui ex more alicui, salutando, occurrendo, deducendo, sectando &c. habetur. Muren. 33. frequentiam in isto *officio* (np. obviam eundi) gratuitam—non defuisse. ibid. 34. noli igitur eripere hunc inferiori generi hominum *officii* fructum: h. e. voluptatem, quam ex hoc *officio* præstando capiunt. Ab hoc genere *officii* interdum dicitur

Officiosus. ibid. illa *officiosissima*, quæ neminem patitur non honeste in urbem introire, candidatorum natio. * dolor *officiosus* Tusc. iii. 28. quem officii ratio postulat. Mil. 5. *officiosi* labores.

Offundere, obruere, obscurare. Fin. iii. 14. *offunditur* luce solis lumen lucernæ. * Marcell. 4. omnium Marcellorum memoria pectus meum *offudit*. Videtur esse converse dictum pro: omnium M. memoria pectori *offusa* est. vid. Græv. aut *offudit* dictum est pro confudit, quod est tristitia affecit, implevit, ut ap. Liv. xlv. 42. vel perturbavit, ut ap. Sueton. Cæs. 7. De verbo ipso adde Heins. ad Valer. Flacc. iv. 482.

Olere. Rosc. C. 7. supercilia *olere* malitiam et clamitare calliditatem videntur. Nat. D. i. 26. Epicurus nihil *olet* ex Academia, nihil ex Lyceo.

Oleum. Att. ii. 17. opera et *oleum* nostræ philologiæ periret. * exercitatio umbratilis. Or. i. 18. nitidum quoddam genus est verborum et lætum: sed palæstræ magis et *olei*, quam hujus civilis turbæ ac fori.

Olim, de futuro. Att. v. 21. quid *olim* mali C. Julius fecerit. v. Grævius ad h. l.

Omen, proprie quid sit, de eo est locus classicus Div. i. 45, 46, dicitur tamen etiam de aliis auspiciis. ibid. 47. sic aquilæ clarum firmavit Jupiter *omen*. De somniis est apud Tibull. iii. 4. 9. ubi v. Broukh. * Cluent. 5. *omina* in nuptiis commemorantur. Unde apud Virgil. Æn. i. 346. *omina* prima de nuptiis primis..

Omnino, prorsus, plane. Fin. v. 8. tres *omnino* fuerunt. præcise drey, nicht mehr und nicht weniger. Div. i. 39. fieri *omnino* neges. Tusc. ii. 1. *omnino* philosophari haud placet. * disertis verbis. Tusc. v. 9. non usquam id dicit *omnino*, sed, quæ dicit, idem valent. * in genere, in universum. Læl. 21. *omnino* omnium eadem cautio est. Off. i. 25. *omnino*, qui reip. præfuturi sunt, duo præcepta Platonis teneant. cf. ib. 33. in Cæcil. 4. quod *omnino* Marcellorum nomini tota illa provincia adjuncta est. conf. Acad. iv. 2. Tusc. i. 25. Læl. 23.

Omnis. N. D. i. 27. rem nullo modo probabilem *omnium*. simile est formæ minime omnium.

Onchesmites, ventus a portu Epiri *Onchesmo* spirans versus Italiam. v. Att. vii. 2. et ibi Interpretes. Quidam libri habent Auchesmites: de quo vid. Casaub. ad Dionys. Halic. l. i. p. 332. ed. Huds.

Onus. Agr. ii. 26. Sullanis *oneribus* gravis, dicitur, qui e proscriptionibus Sullanis possessiones habet, et inde in invidia est.

Opera. primo notanda constructionis varietas in formula *operam* dare. Tusc. i. 4. in quam exercitationem *operam* dedimus. Or. ii. 28. *operam* dare ad audiendum. deinde vis ejus multiplex est. Verr. ii. 29. *operam* dare jubet Petilium, quod rei privatæ judex esset: pro judicio interesse et cognoscere. Att. xii. 50. *operam* dare auctioni, pro interesse &c. * videtur pro tempore, quam *opera* requirit, sumi ad Div. xvi. 21. multum *operæ* mihi eripitur in exscribendis hypomnematis. v. Græv. ad h. l. * item pro industria. Mur. 17. Q. Fr. iii. 4. deest mihi *opera*. sc. ad versus exscribendos.

Operæ dicuntur et de ipso labore. Muren. 9. assiduitatis et harum *operarum* quotidianarum (np. in causis agendis et respondendo de jure) putat esse consulatum: et de iis, quorum *opera* utimur in laborando. ad Div. xiii. 9. esse in *operis* societatis. Att. i. 13. *operæ* comparantur. conf. Verr. i. 56. Flacc. 38. Sext. 27. &c. *operas* dare, i. e. locare. Parad. vi. 2. in *operas* mittere. Planc. 19.

Operarius, qui manibus opus facit, abjectumque adeo hominum genus. Sic Rosc. A. 41. homines *operarii* ex disciplina patrisfamiliæ rusticani. deinde de iis dicitur, qui quamcunque artem, non erudite, non via et ratione didicerunt, sed ut opificium quoddam tractant. sic rabulæ dicuntur *operarii*, Or. i. 18. Brut. 86.

Opertum, adytum, locus, quem adire nefas. Parad. iv. Clodius in *opertum* Bonæ Deæ accessit. ibid. et quidem in *operto* fuisti. * oracula ex adyto edita. Div. i. 50. quo e genere Apollinis *operta* prolata sunt. cf. ii. 55.

Opes, proprie sunt auxilia: unde, posito genere pro specie, *opes* dicuntur omnes eæ res, quarum auxilio aliquid efficimus, consequimur: ut 1. labore, opera. Div. ii. 2. omnium *opibus* refrenanda est. 2. pro consilio. Att. ix. 16. ut tuis consiliis et *opibus* utar. 3. divitiis. ibid. xi. 2. ista hereditas meam fidem et famam tueri potest, quam quidem intelligo, etiam sine hereditate, tuis *opibus* te defensurum fuisse. 4. gratia. Quint. 2. *opes* suas experiri. cf. c. 1.

i. e. dare. ad Att. iv. 18. *optio* eligendi. Sic et alibi est.

Opulentus. Inv. i. 53. per manum *opulentam.*

Opus, res ædificanda, aut instauranda, ein Bau. Verr. i. 55. lex *opere* faciundo. v. Lex. ibid. 54. *opus* pupillo redimitur. * munimenta arte facta. Phil. viii. 7. *opus* munitionemque ostendebat. * omne arte factum. Verr. iv. 46. antiquo *opere.* * in ipsis arte factis *opus* opponitur materiæ. die Arbeit daran. Verr. iv. 56. non *opere* delectabatur, sed pondere. * Brut. 54. si nihil audierit, tamen oratorem in illo judicio versari, et *opus* oratorium fieri, aut perfectum esse intelliget. * *opus* quærere. Tusc. iii. 34. de philosophis, qui non necessaria scribunt, ut hodie. qui tantum scribendo pecuniam quærunt.

Opus. non opus est, pro, noxium est. Cluent. 50. ut si quid aliquando, quod non *opus* esset, ab se esset dictum. sic *opus* est pro utile est, ad Div. i. 9. legem Curiatam *opus* esse, necesse non esse. * cum genit. ad Div. x. 8. magni laboris et multæ impensæ *opus* fuit. v. Manut. et Gronov. ad Liv. xxii. 51.

Orare, agere dicendo. nam apud veteres *orare* dicebatur pro agere. Brut. 12. neminem melius *oravisse* causam capitis. Quint. 13. causam priore loco dicat, et eam cum *orarit* &c. * Proprie esse, rogare, non modo precando, sed etiam rationibus commemorandis, docet Manutius ad Ep. ad Div. v. 18.

Oratio. Muren. 29. *oratio* habenda est non cum imperita multitudine, pro ad imp. multitudinem. Verr. iii. 44. brevis *oratio* Ætnensium. h. e. de Ætnensibus. Verr. ii. 69. *oratio* contemnendorum Siculorum, i. e. in qua contemtus Siculorum inest. * facultas scribendi et dicendi. Offic. i. 1. *orationem* latinam efficies pleniorem nostris legendis. * de verbis pluribus junctis opponiturque singulis. Or. iii. 42. pr. Partit. 17. pr.

Orator, demagogus: nam hi Gr. *ῥήτορες* dicebantur, ut e Demosthene apparet. Cato 6. proveniebant *oratores* novi, stulti, adolescentuli. * legatus. Har. R. 16. *oratores* contra jus fasque interfectos. Brut. 14. Fabricius ad Pyrrhum de captivis reddendis missus *orator.* * de rhetore. Acad. i. 2. Orat. iii. 21. Sed utroque loco est suspectum verbum Pearcio, quem vid. etiam ad Or. i. 62.

Orbiculatus. ad Div. viii. 15. ut milites malis *orbiculatis* pasti esse videantur: h. e. optimis et delicatissimis. Rotunda enim mala, ova &c. optima putantur, unde mala *orbiculata* h. l. per jocum pro lautissimis cibis dicuntur. v. Gesneri Lex. Rustic. in h. v. Apud Celsum ii. 24. *orbiculata* poma in cibis bonis ponuntur.

Orbis. Div. ii. 44. *orbes* finientes: der Horizont. Or. iii. 51. *orbis* verborum, est periodus, ut ex ejus definitione Ciceroniana patet, qua dicitur *orbi* inclusa procurrere oratio; quod quid sit, intelliges ex iis, quæ de vinciendis sententiis dixi, in Vincire. * Att. ii. 9. minore sonitu, quam putaram, hic *orbis* reipubl. est conversus. cf. ib. 21. * Pis. 10. ne tum quidem, cum saltatorium versaret *orbem,* fortunæ rotam pertimescebat.

Ordinare, Or. ii. 10. *ordinare* litem, est instituere causam, et, quomodo agenda sit, constituere.

Ordinate. Herenn. iv. 5. ubi tamen Grævius e MS. reponi vult ordine. v. not.

Ordinatim, pro deinceps, *καθεξῆς.* ad Div. iv. 5.

Ordiri. Marcell. 11. unde *orsa est,* in eo terminetur oratio. Grævius passive accipit, et provocat ad Voss. Anal. iii. 6. sed nihil opus. Commode *orsa est* interpretari possumus incepit.

Ordo, omne hominum in civitate genus. Sic de libertinis dicitur Verr. i. 47. de scribis ibid. iii. 79. de publicanis ad Div. xiii. 9. &c. Hinc *ordines,* i. e. genera honorum, ut senatorum, equitum &c. In militia *ordines* sunt tricesimæ partes legionum, in quarum quaque duæ centuriæ a decimo hastato usque ad primum pilum. unde Pis. 36. *ordines* assignare, et Phil. i. 8. *ordines* duxerunt: de centurionibus. v. Lips. Mil. R. ii. 8. * subsellia theatri. Phil. ii. 18. sedisti in xiv. *ordinibus:* quod est insigne equitum. * Rosc. A. 48. recte atque *ordine* facere; est formula antiqua pro: ex legibus, laudabiliter, sapienter. * extra *ordinem,* est aliter ac legibus est constitutum, contra leges. v. extraordinarius. Cluent. 31. qui se ab reo pecuniam, cum judex esset, clam atque extra *ordinem* accepisse confessus esset. ad Div. vi. 5. spes quam extra *ordinem* habemus, est major, quam de ceteris.

Oriri. Planc. 27. Phil. vi. 6. homo a se *ortus:* i. e. novus.

Ornamentum. Sext. 51. *ornamenta* equestris ordinis, appellat censum, divitias.

Ornare, honores, supplicationes &c. decernere. Deiot. 1. quem ante *ornare* cuncto cum senatu solebam: h. e. decernere nomen regis, amici, item laudare. ad Div. i. 1. quod Pompeium *ornasti.* h. e. ei præfecturam annonæ

decrevisti. * magistratus autem provinciales et ipsæ provinciæ ornantur. Q. Fr. ii. 3. Att. iii. 24. iv. 18. cum iis decernuntur necessariæ militum copiæ, stipendia, legati. &c. vid. Sigon. Ant. Jur. Prov. ii. 11. * ad Div. xii. 10. exercitus *ornatur*, præmiis decernendis. * Lege Curiata *ornari*. Agr. ii. 10. quid sit. v. Ind. LL.

Ornatus, a, um. Att. iii. 24. provinciæ *ornatæ*. v. *ornare*. * instructus rebus omnibus necessariis. Quint. 31. *ornatissimus* fundus. cf. Verr. i. 34. in Cæcil. 15. Cæcin. 21.

Os, oris. impudentia. ad Div. v. 10. non si Appii *os* haberem. ad Div. ix. 8. *os* Academiæ. Sic et est intelligendum Or. ii. 7. nisi accessit *os*. * Arch. 9. *os* belli ac fauces: h. e. bellicum periculum et quidem ultimum. Videtur dictum imitatione Homeri, qui dixit *στόμα πτολέμοιο*, Il. κ'. 8. ubi tamen durius dicitur, quam apud Ciceronem. Non enim additur eripere, ut h. l. sed *τεύχειν*. add. υ'. 859.

Os, ossis. Fin. iv. 3. *ossa* nudare dicuntur Stoici, qui de rebus magnis jejune et sine ornatu scribunt.

Oscines. Nat. D. ii. 64. aves augurales, quæ cantu auspicium faciunt.

Oscitare. Or. ii. 33. *oscitans* sapientia: i. e. otiosa, quæ nihil laboris affert.

Oscitanter. Brut. 80. *oscitanter* agere, de actione frigida.

Osculari, nimis magni facere, amare. Muren. 10. quoniam jurisprudentiam tanquam filiolam *osculari*s.

Ostendere. Orat. i. 33. *ostendere* se, dicuntur res, quæ primum inveniuntur. * Q. Fr. i. 2. c. 5. se optime *ostendere*, est magnam spem sui facere. * ad Div. i. 22. *ostentum* est tibi; pro *ostensum*.

Ostentare, minari. ad Div. iv. 14. belli exitus cædem *ostentat*. * polliceri. Agr. ii. 28. agrum Campanum, quem vobis *ostentant*, ipsi concupivere. * jactare. ad Div. i. 4. quid enim me *ostentem*? cf. Deiot. 10. huc refer etiam illud Marcell. 9. æternitati se *jactare*: h. e. facere ea, quibus memoriam tui æternam facias.

Ostentatio, pollicitatio, spes, quam alicui facimus. Att. v. 13. *ostentationes* meas nunc in discrimen esse adductas.

Ostentum, quid sit? Nat. D. ii. 3. * res mira, non exspectata, incredibilis. ad Div. viii. 14. Appium *ostenta* facere.

Otiosus, neutri parti addictus, sed pacem servans cum utraque. ad Div. ix. 6. 25. Marcell. 6. * doctus, qui nullam reipubl. partem capessit. Sext. 51. græculum se atque *otiosum* putari voluit; studio literarum se subito dedidit. Atque in universum *otiosi* sunt, qui ad remp. non accedunt. Offic. i. 21. * Sext. 46. dignitas *otiosa*: h. e. cum otio conjuncta. * liber a commotione animi. Brut. 24. cum *otiosus* stilum prehenderat &c.

Ovare, minus est, quam triumphare; ingredi urbem, ob victoriam non adeo magnam, equo. ad Brut. 15. ut *ovanti* introire Cæsari liceret decrevi. v. Sigon. Ant. Jur. C. R. i. 22. et Ant. J. Prov. ii. 10.

P.

Pacatus. Phil. v. 9. cujus nequitiam ne *pacatam* quidem ferre possumus: h. e. in *pace*, sine armis. * non infestus. Phil. vii. 9. huic *pacatus* poterat esse Antonius.

Pacta, sponsa. Attic. v. 21. ejus filio *pacta* est Artavasdis filia. v. Duker. ad Liv. xliv. 30. ubi plura exempla congesta sunt: Livius tamen etiam dixit de viris.

Pacisci. pass. Att. ii. 9. quæ de me *pacta* sunt.

Pactio. inter publicanos et provinciales, qui agros decumanos habebant, pactiones fiebant. ad Div. xiii. 65. ejus summa existimatio agitur in eo, ut *pactiones* cum reliquis civitatibus conficiat. cf. Att. v. 13. Q. Fr. i. 1. c. 12. Ejus rei ratio intelligi potest e Verrina tertia. vid. v. c. 14. cf. Burm. de Vectigal. p. 139. Balduin. Jurispr. Muc. p. m. 119. * Sæpe *pactionis* mentio in corruptionibus pecuniariis, ut Verr. i. 7. sciebam in rejiciendis judicibus nonnullos *pactionis* suspicionem non vitasse. Pison. 36. *pactiones* reorum.

Pactor, per quem *pactio* fit. Verr. v. 21.

Pæan et *Pæon*. Orat. 64. Or. i. 59. &c. pes tribus brevibus et una longa, et quidem, aut sic: - ᴗ ᴗ ᴗ, aut sic; ᴗ ᴗ ᴗ -, aut, ᴗ - ᴗ ᴗ, ᴗ ᴗ - ᴗ.

Pædor, squalor, sordes, signum luctus. Tusc. iii. 12. barba *pædore* horrida. cf. ib. 26.

Pætulus, ὑποκοριστικῶς pro pætus: quod minus esse, quam strabonem, apparet ex Horatio Sat. i. 3. 44. Nat. D. i. 29. redeo ad Deos: ecquos si non tam strabones, at *pætulos* esse arbitramur?

Paganus. Dom. 28. in hac urbe nulli *pagani*, aut montani, qui non &c. hujus loci interpretatio repetenda est e Dionys. Hal. l. iv. p. 220. ed. Sylb. qui

vari, ut Phil. ii. 30. qui locus est huic simillimus.

Pendere. ad Div. v. 13. non aliunde *pendere*, dicuntur quorum felicitas et miseria non est in rebus externis, sed in bonis et virtutibus animi. Tusc. v. 12. *pendere* ex aliorum eventis. Pis. 41. in sententiis omnium civium *pendere* famam fortunamque nostram. * *pendere* dicuntur ruinæ proximi. Rabir. Post. 16. nec *pendentem* amicum corruere patitur.

Penetralis. N. D. ii. 27. Dii *penetrales*, sunt Penates, ut ipse dicit. conf. Heins. ad Silium xv. 18.

Pensio, est pars pecuniæ, per certas dies (Termine) solvendæ. hinc *pensio* prima ad Div. vi. 18. altera *pensio* Rosc. C. 17. Att. xi. 4. tertia *pensio*. ibid. 23.

Penula, vestis crassior, qua in itinere utebantur. Att. xiii. 33. horum ego vix attigi *penulam*. ibid. ita egi, ut non scinderem *penulam*. h. e. non admodum rogavi abire parantes, ut manerent. Hinc Milo iter faciens Lanuvium, dicitur fuisse *penulatus*. Mil. 10. de *penula* egerunt copiose Ferrar. de R. V. p. ii. l. ii. qui est totus de *penula*: sed ad Ciceronem illustrandum inprimis pertinent dicta c. 2. cf. Ruben. de R. V. i. 6. et qui laudantur in Lex. Fabri.

Penus. Nat. Deor. ii. 27. est omne, quo vescuntur homines, *penus*.

Peragere. ad Div. viii. 8. totum Sempronium *perago*. i. vexo dicendo velut in scena.

Peragrare. per mentes hominum: ita libri omnes. Or. i. 51.

Percelebrare. Cœl. 29. res *percelebrata* sermonibus omnium. i. pervulgata.

Percellere. Mil. 21. Mars communis sæpe spoliantem jam et exsultantem evertit et *perculit* ab abjecto.

Perceptio. Acad. iv. 25. *perceptione* sublata. v. *percipere*. * Her. ii. extr. tua *perceptione* lætabere. i. iis quæ percepisti.

Perceptus, diligenter cogitatus. Tusc. iii. 14. diligenter *perceptas* et pertractatas habere res humanas. * Fat. 6. *percepta* artis, sunt, quæ Græcis dicuntur θεωρήματα. cf. c. 8. et Victorius ad c. 1.

Percipere. N. D. ii. 59. per arteriam vox a mente principium ducens *percipitur* et funditur. Sed Davisius legendum censet projicitur: Buherius præcipitatur. Mihi autem nihil mutandum videtur. Nempe vox per arteriam venit in os, ore percipitur, h. e. colligitur, excipitur: quo sensu *percipere* dici constat. Inde ore funditur et emittitur. * philosophis *percipere*, v. c. Acad. iv. 25. dicitur de iis rebus, quas certo scimus, quibusque sine errandi periculo assentimur. v. argumentum Acad. iv.

Percitus, gravius commotus. Mil. 23. animus iratus et *percitus*.

Percursus, de rebus sæpe cogitatis, quas adeo in promtu semper habemus. Or. ii. 32. quæstiones omnes animo *percursas* ac prope decantatas habere.

Percursio. Tusc. iv. 13. animi multarum rerum brevi tempore *percursio*.

Percussio, est in musicis, et deinde in poëticis, et numeris oratoriis, qui et ictus dicitur; quia tibicen pede ferit terram. Sic in Senario tibicen, qui rhythmum et tempus moderatur, ter pede ferit terram; unde tres in eo ictus s. *percussiones* dicuntur esse. In iis autem syllabis, in quibus tibicen solum ferit pede, vox ab actore acuitur et tollitur: hinc Græce ἄρσις dicitur percussio, et syllaba dicitur esse in ἄρσει, cum ceteræ sint in θέσει. v. Bentlei. de Metris Terentian. init. Orat. iii. 47. sed sunt insignes eorum numerorum *percussiones*. ibid. 48. *percussio* intervallorum. Or. 58. non sunt in oratione tamquam tibicini *percussionum* modi.

Percussus. Deiot. 6. suspicione sum *percussus*. cf. percutere. * territus. ad Div. ix. 25. repente *percussus* est atrocissimis literis.

Percutere, de mente dicitur, ut movere. Tusc. v. 11. quod animum probabilitate *percussit*, id dicimus. Mil. 29. quonam modo vos vivus afficeret, qui mortuus inani cogitatione *percussit*: i. e. terruit. * decipere. Flacc. 20. hic cornici oculum, ut dicitur: nam Hermippum—*percussit*. v. Gruter. ad h. l. Att. v. 2. strategemate hominem *percussit*.

Perditor est verbum factum a Cicerone, ut afflictor, partitor &c.

Perducere. Verr. ii. 28. *perducere* aliquem ad suas conditiones. Att. v. 21. Scaptius rogat, ut eos ad talenta CC. *perducam*. * meretrices dicuntur *perduci*. Verr. v. 12. huc Tertia illa *perducta* est. unde, qui feminas stupri caussa *perducunt*.

Perductores dicuntur. Verr. i. 12. ubi v. Græv.

Perduellio, est proprie parricidium, h. e. ut est ap. Plutarchum in Numa, cædes hominis liberi, quam quis sciens fecit. Parricidii reus fuit Horatius ap. Liv. i. 26. sed *perduellionis* reus dicitur. In quo male reprehendit Livium Sigo-

verbo e tabulis acceptorum et expensorum) sive in elogio Sthenii. Nomine dicere h. l. noluit, quod mox idem verbum occurrit.

Perillustris. Att. v. 20. ibi morati biduum *perillustres* fuimus: h. e. magnam laudem re bene gerenda consecuti sumus, rem optime gessimus.

Perimere, tollere: item impedire aliquid, ne fiat. Planc. 42. si vis aliqua major reditum *peremisset*. Tusc. i. 37. sensu *peremto*. Har.* R. 11. *peremti* sunt ludi. Sext. 22. mors mea causam publicam *peremisset*. Off. iii. 7. nisi aliqui casus consilium *peremisset*.

Peripetasma, vestis stragula. Verr. iv. 12. Attalica *peripetasmata*. v. Ind. Hist.

Peristroma, idem. Phil. ii. 27.

Peristylium. Domit. 44. porticus cum conclavibus pavimentata trecentum pedum, amplissimum *peristylium*. Est autem *peristylium* locus, qui a columnis undique ambientibus nomen habet. v. Intt. ad Sueton. Aug. 82.

Perjurare, it. *Perjurium* quid sit? vid. Offic. iii. 29. *Perjurare* autem est vera lectio illius loci, quam asserunt Lambinus, Fabricius &c. Vulgo autem olim legebatur: *pejerare*, sub qua voce etiam locum habet Nizolius. Et quoniam idem est *pejerare*, quod *perjurare*, ut tirones etiam illam vocem recte intelligerent, etiam ibi hunc locum laudavimus. Ceterum *perjurare* et *pejerare* dici arbitror de falso jurejurando, ut Græcum ἐπιορκεῖν: quod est proprie, sæpe et multum jurare. qui autem hoc faciunt, iidem facile falso jurant.

Perjurissimus leno. Rosc. Com. 7.

Perlabi venire post longum sc. cursum. Tusc. i. 12. *perlapsus* ad nos et usque ad Oceanum Hercules.

Perlitus, inquinatus. Rosc. A. 52. *perlitus* sanguinis crudelitate, de eo, qui cædem fecit.

Permanare. Or. ii. 77. ut ad eorum mentes movendas *permanare* possint. Tusc. ii. 18. conclusiunculæ ad sensum non *permanantes*: h. e. quæ non persuadent, etiamsi nil contra dici possit.

Permiscere. Or. 9. ab Aristophane poëta—Græciam *permiscere* dictus est Pericles. Gr. κυκᾶν.

Permittere. Verrin. i. 32. *permittere* dolori suo incommoda: h. e. ipsum ulcisci injurias sibi illatas. Contra Sext. 88. *permittere* inimicitias patribus et reipubl. est non ulcisci, senatus et reipubl. causa. v. concedere, condonare. * tradere in potestatem. Agr. ii. 15. regna decemvirorum ditioni—*permissa* esse dico. Catil. i. 2. *permissa* est resp. Consulibus. id fiebat SCto: videant Coss. ne quid &c. quo liberam potestatem accipiebant, reipubl. etiam non consulto senatu, quibus videretur rationibus, defendendæ.

Permotio animi. Part. 11. cum aliqua re impellitur ad agendum.

Permutare pecuniam. ad Div. ii. 17. Att. xi. 22. 24. xv. 15. quod *permutavi* cum. v. not. xii. 24. &c. *permutatio* publica pecuniæ ad Div. iii. 5. est collybus, de quo supra. Pis. 21. videtur esse versura.

Pernicies. Rosc. A. 45. quorum nihil *pernicii* causa consilio divino factum putamus. de hoc genitivo, quem ex hoc loco Gellius ix. 4. laudat, vid. Voss. Anal. ii. 19. item not. nostram.

Perorare. Quint. 10. nunquam *perorari* potuisse: h. e. finiri controversiam. Sic Verr. iii. 66. *perorabo* hoc crimen decumanum; simpliciter est, desinam de hoc crimine dicere. Sed v. not. ad Heren. i. 10. *perorare* narrationem.

Perpessio, facultas *perpetiendi* et tolerandi. Tusc. iii. 24. ceterorum *perpessio* facit, ut multo minora videantur.

Perpetuare. Or. iii. 46. *perpetuare* verba, est eodem spiritu pronunciare, nihil incidere.

Perpetuitas. Or. ii. 54. *perpetuitas* sermonis, de oratione continua, quæ opponitur ei, quæ est in interrogando aut respondendo. ibid. iii. 49. *perpetuitas* verborum; de periodo. Or. 2. *perpetuitas* dicendi, de tota serie et contextu orationis. Nam, in *perpetuitatem* dicendi, est per totam orationem. * Tusc. v. 10. extr. non ex singulis vocibus philosophi spectandi sunt, sed ex *perpetuitate* et constantia. Philosophorum *perpetuitas* est, cum omnia inter se apta sunt, unum ab altero ducitur, nihil ante dictis repugnat. Off. i. 33. ut constare in vitæ *perpetuitate* nobis possimus. Fin. ii. 27. in *perpetuitate* temporis vita beata duci solet.

Perpetuus. Act. i. Verr. 11. *perpetua* oratio. v. *perpetuitas* n. 1. ad Div. v. 12. historiæ *perpetuæ*, sunt, aut, quas nos universales appellamus, aut certe regni aut reipubl. totius, opponunturque historiis singulorum hominum. Or. 36. *perpetua* quæstio, est universalis, cum de genere universo quæritur. Top. 26. actiones *perpetuæ*. i. e. totæ, nam opponuntur partes, exordium, narratio &c. Att. v. 21. ut centesimæ *perpetuo* fœnore ducerentur: h. e. ut centesimæ usuræ in singulos annos duceren-

tur in supputatione, non autem etiam centesimarum usuræ. v. Gronov. Mantiss. Vet. P. pag. 414.

Perquirere pro quærere. Or. iii. 29. nam aut ipsa cognitio rei ut scientia *perquiritur*.

Perrumpere. Verrin. i. 5. *perrumpere* quæstiones. Leg. i. 15. *perrumpere* leges &c. v. perfringere.

Persalutatio, est assidua salutatio, ut Flacc. 18. *persalutare* est assidue salutare.

Perscribere, solvere, non ex arca, sed de mensa argentarii, per attributionem, per assignationem. Att. ix. 12. viri boni usuras *perscribunt?* Flacc. 19. pecuniam se *perscripsisse* dicunt. Salmas. mod. Usur. pag. 473. Gronov. Observ. iv. 9. Græv. ad Attic. xvi. 11. * in Codicem aliquid referre. Rosc. Com. 1. æque tabulæ condemnantur ejus, qui verum non retulit, et ejus qui falsum *perscribit*.. ibid. falsum *perscriberet* nomen. * SCtum *perscribitur* Catil. iii. 6. quod nondum æri incisum est. Or. iii. 2. auctoritatibus *perscriptis*. Sic edd. plures. at v. *præscribere*.

Perscriptio, solutio de mensa, eine Assignation. Att. xii. 51. Phil. v. 4. * *perscriptio* est etiam omnium earum rerum, quæ literis consignantur, in Codices referuntur, æri inciduntur. Agr. ii. 9. *perscriptio* legis. Orat. I. 58. si de tabulis et *perscriptionibus* controversia est &c. sic enim legendum.

Perscriptor. Verr. iii. 72. scribam tuum *perscriptorem* hujus fœnerationis fuisse.

Persecare, decidere cum aliquo. Att. xiii. 23. da te in sermonem, et *perseca*, et confice.

Persecutio, actio in aliquem civilis. Orat. 41. in juris scientia *persecutionum* cautionumque præceptio, v. actio, scribere, cavere.

Persequi, sequi. Phil. iii. 3. quarta legio Cæsaris auctoritatem et exercitum *persecuta* est. sic Verr. v. 71. sectam et instituta alicujus *persequi*. ad Div. ix. 3. ego, neglecta barbarorum inscitia, te *persequar*. * per singulas partes enarrare, accurate et plene narrare, explicare. ad Div. v. 13. nullum membrum reip. reperies, quod non fractum debilitatumve sit. quæ *persequerer*. * simile est illud Tuscul. iii. extr. fibras stirpium *persequi*. i. e. accurate omnia evellere, nihil prætermittere, nihil relinquere. vid. Burm. ad Virg. G. ii. 407. * exsequi. Att. vi. 1. mandatorum mihi libellum dedit—omnia sum diligentissime *persecutus*. viii. 11. in ep. ad Cic. ad Pomp. ut quodcumque tu consilium præcepisses, id nobis *persequendum* putaremus. Sed hoc etiam ad primam referri significationem potest. cf. Q. Fr. ii. 14. * ulcisci. Acad. iv. 1. inimicitias paternas *persequi*. * est etiam verbum juris, quod significat actionem in aliquem, estque petitoris, inprimis in re pecuniaria: exigere pecuniam. Rabir. Post. 4. *persequi* ab aliquo pecuniam. Leg. iii. 8. syngraphas suas *persequi*. Verr. iii. 13. bona tua repetere ac *persequi* lite ac judicio. * Hinc ductum illud genus arbitror, cum *persequi* pœnas dicitur, qui sumit pœnas ab aliquo, ulciscendi causa. ad Div. i. 9. pœnas a seditioso *persequi*. Att. ix. 14. pœnas alicujus *persequi*. * Heren. ii. 19. *persequentissimus* injuriarum.

Persolvere, solvere. Att. vii. 3. si hoc mihi ζήτημα *persolveris*, magna me molestia liberaris. * satisfacere, non modo solvenda pecunia, sed etiam respondendo, officio præstando &c. Att. xiv. 20. *persolvi* primæ epistolæ: venio ad secundam. Quir. p. R. 9. *persolvere* officium. conf. Verr. v. 69. * Flacc. 20. *persolvere* ab aliquo dicitur ut solvere ab aliquo.

Persona, πρόσωπον, facies ficta histrionis. Or. ii. 46. cum ex *persona* mihi ardere oculi histrionis viderentur. Sed de hac et ceteris hujus verbi significationibus distincte et accurate, etiam ex Cicerone, agitur in Lexico Fabri, ad quod tirones remittimus. Nos monebimus 1. *personam* dici non solum de hominibus, sed etiam aliis rebus, et in his formulis abstractum pro concreto poni. Muren. 3. *personam* gravitatis severitatisque non appetivi. Attic. xv. 1. fœda est *persona* ipsius senectutis. Verr. ii. 17. *persona* calumniæ imponatur. 2. *personam* per periphrasin quandam dici de hominibus, sed cum respectu ad eorum conditionem, officium, mores &c. Cluent. 29. hujus Staleni *persona* ab nulla turpi suspicione abhorrebat. 3. Arch. 2. in ejusmodi *persona*, quæ—minime in judiciis periculisque tractata est. Manutius refert ad Archiam, qui in foro versatus non fuerit. Sed rectius Passeratius refert ad Ciceronem Patronum, propter verbum tractare. Nam histriones dicuntur proprie *personas* tractare. v. tractare.

Personatus, facie ficta indutus. Orat. iii. 59. *personatus* Roscius. * simulator et dissimulator. Att. xv. 1. quid est autem, cur ego *personatus* ambulem?

Personare, valde clamare, clara voce dicere. Cœl. 20. non loquuntur solum,

sed etiam *personant*. Planc. 35. furialis illa vox—secum et illos et consules facere, *personabat*.

Perspicere, diligenter considerare et examinare probandi aut improbandi causa. besichtigen, besehen. Mil. 20. *perspicere* villam. Q. Fr. iii. 1. c. 2. *perspicere* viam. ad Div. ix. 15. domum cum fabris *perspicere*. Phil. ii. 38. quærere et *perspicere* conditionem. quamquam h. l. Grævius malebat: prospecta.

Perstringere, leviter percurrendo contingere. Phil. ii. 19. celeriter cursum *perstringere*. Agr. ii. 25. terram aratro *perstringere*. * hinc metaphorice Sull. 16. nemo me tenuissima suspicione *perstrinxit*. Brut. 94. consulatus meus primo eum leviter *perstrinxerat*, i. e. offenderat, æmulatione, invidia. * Ceterum librarii sæpe dederunt *perstringere* pro præstringere. v. in h. v.

Persuadere. Tusc. iii. 29. quo viso et *persuaso*,

Perterrere. Cæcin. 13. *perterritus* ab ædibus. i. e. ut fugeret ab ædibus.

Pertinere. constructio quadruplex est ap. Ciceronem, cum præpos. ad, in, per, et cum ablativo. Orat. ii. 2. *pertinet* in prudentiam; pro quo Pearcius reposuit ad, ex ed. Venet. et Mediolan. et ita judicarat jam Lambinus. Est tamen cum in, quamquam alio sensu. Nat. D. ii. 55. ut mox videbimus. Ceteras formas suis locis afferemus. * utile esse, valere. Att. iii. 6. ad multa *pertinuit*. Off. ii. 10. quæ ad gloriam *pertinent*. Quint. 29. ad rem *pertinent* testimonia. * meare, attingere. Nat. D. i. 14. ratio *pertinens* per omnium rerum naturam. ibid. ii. 55. implicatio nervorum toto corpore *pertinens*. ib. venæ in omnes corporis partes *pertinentes*. ib. 54. eaque ad pulmones usque *pertinet*. * sentiri, vim habere in aliquem. Div. ii. 44. aliquid vim cœlestem ad eos, qui in terra gignuntur, *pertinere*. Tusc. i. 38. nihil *pertinuit* ad nos ante ortum. ibid. 45. nihil ad mortuos *pertinet*. Arch. 12. *pertinebit* ad aliquam animi mei partem. cf. Læl. 4. * dicitur etiam ad aliquem *pertinere* id, cujus quis auctor est. Rosc. A. 36. ad quem maleficium *pertineret*. Verr. i. 17. ne res ad Dolabellam ipsum *pertineret*.

Pertisum. quidam volebant dici pro *pertæsum*. Or. 48.

Perturbare, exturbare, ejicere. Her. iv. 8. ut eum—præcipitem *perturbetis* ex ea civitate. * tollere, violare. Off. iii. 29. non debuit pactiones bellicas *perturbare* perjurio.

Perturbatio cœli. Div. ii. 45. opp. serenitati. * conversio rei vehemens et subita. Mur. 17. quantas *perturbationes* habet ratio comitiorum. cf. c. 41. * affectus vehementiores dicuntur *perturbationes*, de quibus ex instituto agitur Tusculana quarta.

Pervagatus. in comparativo est. Inv. ii. 14. *pervagatior*.

Pervellere, vellicare, minus quam convellere, molestia afficere, Tusc. ii. 20. si te dolor *pervellerit* aliquis. ibid. iii. 17. fortuna *pervellere* te potuit et pungere; non potuit certe vires frangere. * reprehendere. Or. i. 62. non mihi fuit molestus, quod jus nostrum civile *pervellit*.

Pervertere. Cluent. 39. Quintius Junium *pervertit*: h. e. eo redegit, ut condemnaretur, adeoque omnibus ornamentis fortunæ privaretur.

Pervidere. Att. xii. 38. oportere jam *perviderі* animi infirmitatem. iv. 11. videbo te et *pervidebo*.

Pervulgare. Att. xii. 45. tu vero *pervulga* Hirtium: i. e. librum ejus.

Perustus. ad Div. xiii. 15. hominem *perustum* gloria, volunt incendere.

Pes, quomodo a numero differat. v. Orat. 64. et supra in v. numerus. * pars terræ exigua. Att. vii. 22. *pedem* in Italia video nullum esse, qui non in istius potestate sit. * in navibus *pedes* sunt funes, quibus interiores veli anguli versus puppim trahuntur. Or. iii. 40. *pes* in navi. Att. xvi. 6. *pedibus* æquis. ubi v. Græv. cf. Vossium ad Catull. ep. 4. pag. 12. est leni vento. * Cluent. 13. constituitur ante *pedes* &c. dicitur de eo, qui coram tribunali, aut subselliis judicum constituitur. * Sæpe etiam servi dicuntur esse ad *pedes*, circum *pedes*, &c. Verr. i. 36. homines circum *pedes* habebat. Deiot. 1. servum a legatorum *pedibus* abduxit. * Sen. p. R. 4. ne *pedibus* iret. de senatoribus pedariis, de quibus supra. cf. discessio. * *pedibus* trahi, est pessime atque iniquissime tractari. ad Div. vii. 32. de judiciis non laboro: trahantur per me *pedibus* omnes rei. Att. iv. 16. per me ista *pedibus* trahantur. v. Victor. Var. Lect. xxi. 24. qui ex Homero hoc proverbium repetit. * Vatin. 5. *pedibus* iter facere, est terra proficisci et opponitur τῷ navigare. * Att. ii. 1. noli de uno *pede* sororis queri: licet etiam alterum tollas. In quo est allusio ad formulam *pedem* utrumque, *pedes* tollere; quod obscœne dicitur. v. Manut. ad h. l. Lambin. ad Plaut. Cas. ii. 8, 24. * ad Div. vii. 31. res ita contractæ, ut neque caput neque *pedes*. int. appareant: e Plauto, qui aliquoties plene dixit.

Pestilentia. Agr. ii. 27. in Salapino-

quam imitaris, ut E *plenissimum* dicas. * de verbis, opponitur contractioni aut alii diminutioni. Or. 47. sic loqui, nosse, judicasse vetant, novisse jubent et judicavisse. quasi nesciamus—et *plenum* verbum recte dici, et imminutum usitate.

Plera. Leg. iii. 3. antique pro *pleraque.* quamquam Lambinus et Davis. malunt plura. v. Lex. Fabri in h. v.

Plumbeus. Tuscul. i. 29. *plumbeus* in physicis. Fin. iv. 18. O *plumbeum* pugionem! ad Att. i. 16. illum *plumbeo* gladio jugulatum iri.

Poëma. Tusc. ii. 11. poëmata lecta: de *ἰῶν* ex aliquo poëmate excerpta.

Pœna. Cluent. 43. *pœna* vitæ, dicitur ut *pœna* capitis et fortunarum omnium. * Rosc. A. 24. *pœnæ* parentum. Verrin. i. 3. *pœnæ* civium. Phil. xiii. 20. patriæ *pœna.* Att. ix. 14. *pœnas* alicujus persequi. In his omnibus significat ultionem injuriæ alicui factæ. * ad Att. xiv. 12. odii *pœna* et doloris. * Verr. ii. 27. judicium de *pœnis* compromissisque. * Furia ultrix. Pis. 37. O *Pœna!* O Furia sociorum! Dom. 2. et forte sic est in quibusdam, quæ ante adduximus. cf. Drakenb. ad Sil. ii. 551.

Pœnire, antique pro punire. Tusc. i. 44. Sic habent etiam Codd. quidam Milon. 31. item Balb. 7. ubi v. not. Sic antiqui dicebant: Pœnicus, mœnera, mœri, pro Punicus, munera, muri. v. Drakenb. l. c. i. 602. et Heins. ad Virgil. Æn. xi. 382. Tusc. i. 44. *pœniantur* pro puniant.

Pœnitet, pœnitere nos ejus rei dicimus eleganter, quæ parva est, quacum contenti non sumus, quæ nobis non placet, cui parum tribuimus. Orat. 37. non *pœnitet* me, quanta sint. Or. iii. 9. *pœnitet* memet mei. ad Div. i. 7. fortunæ meæ ne me nimis *pœniteret.* Tusc. v. 18. sapientiam nunquam sui *pœnitet.* ad Div. vi. 1. fortunæ suæ maxime quemque *pœnitet.* Div. i. 15. negat se eorum auspiciorum *pœnitere.* * cum nominativo. Inv. ii. 13. utrum id facinus sit, quod *pœnitere* fuerit necesse. Tusc. v. 28. nihil, quod *pœnitere* possit, facere. cf. Cort. ad Sallust. Jug. c. 85. p. 798.

Poëtice, poëtarum more. Fin. v. 4. ut poëtice loquar.

Polite, de genere scribendi tenui, est acute, subtiliter: de quibus suis locis. Acad. i. 1. quæ limantur a me *politius.* Brut. 30. Mucius enucleate ille quidem et *polite,* nequaquam autem ea vi et copia &c.

Politicus. Or. iii. 28. qui ex particula parva urbis ac loci nomen habent et Peripatetici philosophi, aut Academici nominantur: olim autem, propter eximiam rerum maximarum scientiam, a Græcis *politici* philosophi nominati, universarum rerump. nomine appellabantur.

Polliceri. Phil. viii. 2. pecunias in remp. *polliceri.*

Pomeridianus. vid. postmeridianus.

Pomœrium. Nat. D. ii. 4. *pomœrium* intrare. quid sit *pomœrium,* videant tirones ap. Liv. i. 44. ubi v. Perizon. Locus alter classicus de *pomœrio* est ap. Tacit. A. xii. 24.

Pompa, proprie est, quam nos hodie vocamus, eine Procession, ein Aufzug. Offic. i. 36. ut *pomparum* ferculis similes esse videamur. * deinde, quia illæ *pompæ* magnifice erant apparatæ, propterea transfertur ad orationem generis demonstrativi, in qua omnibus ornamentis locus est, et quæ inprimis ad ostentationem ingenii et eloquentiæ pertinet, et orationi forensi opponitur. Tusc. iv. 21. e rhetorum *pompa.* Orat. 13. verum hæc eloquentia ludorum atque *pompæ;* nos autem jam in aciem dimicationemque veniamus. Or. ii. 22. sed eorum oratorum partim in *pompa,* partim in acie illustres esse voluerunt. * Att. xiii. 23. hunc de *pompa:* hominem vanum et gloriæ nimis cupidum.

Ponere, abjicere, deponere. Or. 59. *ponere* ambitum. Or. iii. 12. *ponere* vitia. ad Div. viii. 6. candide *ponere* inimicitias. * afferre, commemorare, dicere in disputatione et oratione. Cœl. 7. posuistis enim—conjurationis hunc participem fuisse. Verr. ii. 38. tantum verbo *posuit.* cf. Fin. ii. 26. Leg. ii. 3. Quir. p. R. 7. Planc. 29. huc refer illud: ad Div. ix. 15. *ponor* ad scribendum. * pecunia etiam dicitur *poni,* cum fœnori datur. Verr. iii. 70. cum *posita* esset pecunia apud eas societates, unde erat attributa, binis centesimis fœneratus est; unde deinde metaphorice sumtus, beneficium, tempus, *poni* dicitur. * *ponere* quæstionem dicitur, qui jubet de re aliqua dicere, cujusmodi quæstiones hinc *θέσεις* appellantur, ad Div. ix. 26. Tusc. i. 4. Or. i. 22. 33. ii. 1. &c. Or. ii. 41. res *posita* ad dicendum. * apponere, subornare, item constituere. ad Div. viii. 12. *ponere* alicui accusatorem. Sull. 28. judicem *ponere.* * tamquam concessum et verum sumere. Div. i. 52. hoc autem *posito* atque concesso. Cæcin. 11. est hæc res *posita,* quæ ab adversario non negatur. Sic et dictum videtur Brut. 45. si lectio sana est.

prærogativa, omen comitiorum dicitur;) propterea accidit, ut *prærogativa* pro bono omine, et significatione aliqua diceretur. ad Div. xv. 5. supplicatio est *prærogativa* triumphi. Act. i. Verrin. 9. dedit *prærogativam* suæ voluntatis ejusmodi, ut eam pro *prærogativis* reddidisse videatur. ubi v. Ascon. Sed inprimis de hac re omni legendus Gronov. Obs. iv. 1. * Mur. 18. *prærogativum* omen. v. not.

Prærogatus. Planc. 20. cujus in honore non unius tribus pars, sed comitia tota comitiis fuerint *prærogata*. v. not.

Præsagitio, facultas *præsagiendi*. Div. i. 31.

Præscribo. Or. iii. 2. auctoritatibus *præscriptis*. sc. SCto. Sic enim legendum. v. perscribere. * Vatin. 2. quibus jam *præscribis*, i. e. prædicis. v. not.

Præscriptio. Acad. iv. 46. hanc esse *præscriptionem* naturæ, i. e. legem, præceptum. * Agr. ii. 9. *præscriptio* legis, sunt nomina auctorum, latorum, quæ legi *præscribuntur*. ad Div. v. 2. SCtum ea *præscriptione* est &c. quod capiendum vel de nominibus eorum, qui scribendo affuissent, quorumque nomina præposita essent. v. Manut. ad h. l. vel potius de verbis iis, quibus retulerat Cicero ad Senatum de Metello, in quibus scilicet est causa decreti Senatus, quæque honorifica erant. *Præscriptio* pro causa, prætextu est ap. Cæs. B. C. iii. 32. * in Lexic. Fabri laudatur ex Orat. pr. Rosc. C. 2. *præscriptio* pro pactione. Sed ibi bonæ editiones recte habent perscriptio. quæ lectio vera est. jungitur enim tabulis s. libris. v. perscriptio. Sæpe autem hæc duo verba confunduntur, ut Or. i. 58. ubi v. Pearcius.

Præsens, certus, magnus. ad Div. i. 9. fructus *præsentiores* tulisses. ad Div. xv. 4. *præsentes* insidiæ. * in rem *præsentem* venire. Or. i. 58. Cæcin. 7. est proprie, in eum locum, de quo controversia est: deinde, coram adesse ipsum. v. Græv. ad Offic. i. 10. cf. Gellium xx. 10. * conspicuus, manifestus. Catil. iii. 9. illud porro nonne ita *præsens* est, ut nutu Jovis factum esse videatur.

Præs, qui aut suo aut alterius nomine prædiis populo cavet. ad Div. ii. 17. *prædes* pecuniæ publicæ. cf. ibid. v. 20. Rabir. Post. 4. Phil. ii. 29. * dicti tamen etiam in litibus privatis fidejussores, qui prædiis cavebant. Verr. i. 45. pro *præde* litis vindiciarum cum satis accepisset. *Pro præde* est *præde*, vel *prædibus*. Sic Verr. ii. 51. pro suffragio, est suffragio, vel suffragiis. v. Gron. Obs. iv. 1. Verr. i. 54. consuetudo in bonis *prædibus* prædiisque vendendis: ubi vid. Græv. Formula, *prædibus* ac *prædiis* cavere populo, est etiam ap. Liv. xxii. 60. De *prædibus* v. inpr. Salmas. mod. Usur. c. 16.

Præsensio, notio insita. πρόληψις. Nat. D. ii. 17. * divinatio. Div. i. 1.

Præsentia. Forma *in præsentia*, est sæpe apud Ciceronem, v. c. Dom. 5. Male reprehendit Stephanus in Pseudo-Cicerone p. 95.

Præsentire, de notionibus insitis. N. D. ii. 17. cum, talem esse Deum, certa notione animi *præsentiamus*.

Præsidere dicuntur magistratus, cum in solemni et publico loco sella curuli sedent. Vatin. 7. *præsidentibus* in templo duobus, non consulibus sed &c. Gruteriana habet, sedentibus, quam secuta est Græviana: sed aliæ habent: *præsidentibus*, quod est etiam in Cod. Erfurt. quam lectionem probo. Est enim hoc verbum solenne in hac re, quo sæpe usus est Suetonius. v. c. Aug. 26. 35. De judicibus in subselliis suis sedentibus, idem verbum est Mil. 37. * tueri. Phil. v. 13. Gallia dicitur imperio Rom. *præsidere* et semper *præsedisse*. v. locum.

Præsidia. milites aliquo loco defendendi causa positi, ut in castris, oppidis, pontibus, portis, saltubus. Formula, in *præsidiis* alicujus esse, ut Ligar. 9. 10. ad Div. xiii. 19. est, esse apud exercitum alicujus, in castris &c. Gr. συμπολεμεῖν. add. Duker. ad Livium, cui frequens est hæc forma dicendi, xxxviii. 11.

Præstantia. cum genitivo. Off. i. 28. cum magna excellentia et *præstantia* animantium reliquarum: h. e. ut longe *præstet* cetera animalia. Sic Or. ii. 52. *præstantia* fortunæ, cum sc. est major aliena.

Præstare. Planc. 1. sin omnia *præstitero*: h. e. inesse demonstravero. * pro præbere. Pis. 32. senatui sententiam *præstare*. sc. dicendo. * aliquem *præstare* dicuntur, qui spondent pro eo, qualis sit, aut futurus sit, aut, ut talis sit, qualis debet, aut qualem alii volunt, efficit. Q. Fr. i. 1. c. 3. esse circumspiciendum diligenter, ut in hac custodia provinciæ non te unum, sed omnes ministros imperii tui sociis *præstare* videare. ibid. 4. hos his finibus *præstabis*, quos ante præscripsi quos vero— horum non modo facta, sed etiam dicta *præstanda* sunt. * ad Att. vi. 2. nec satis est, se quemque *præstare*. ibid. 3. quem ego *præstare* non poteram. Q. Fr. iii. 8. Messalam Cæsari *præstabo*: h. e. certo scio, eum, ut Cæsar optat,

Consulem fore. Leg. i. 4. jus civile eatenus exercuerunt, quoad populum *præstare* voluerunt. intell. tutum a periculo in causis forensibus, consilium, formulas actionum dando, cavendo &c. sed mihi locus suspectus est. Interpretationem Davisii non admittunt verba, et loca allata sunt ab hoc aliena, nec contextus patitur. Idem de Turnebiana censendum. An scripsit: quoad populo probare potuerunt: vid. init. capitis: s. q. populo probari voluerunt? * Similiter res dicuntur *præstari*, cum aliquis fidem facit, eas non eventuras, aut ita, ut volumus, vel earum periculum et culpam suscipit. ad Div. i. 4. a vi *præstare* nihil possum. ib. vii. 17. ultima tibi jucunda et honesta *præstabo*. Or. i. 24. culpam *præstare*. Mur. 2. periculum judicii *præstare*. * ad Att. x. 11. de re numaria, cupit tibi *præstare*, sc. fidem solvere, quod debet.

Præstituere, præscribere. Cæcin. 3. prætor non *præstituit* petitori, qua actione uti velit. * Att. xiii. 49. diem *præstituere*: einen Termin setzen.

Præstringere, hebetare. Vatin. 10. *præstringit* oculos splendor ejus. in Cæcil. 14. *præstringere* aciem ingenii. Nonnumquam permutatur cum perstringere, v. in h. v. item cum *præstinguere*, quod Lambinus semper illi verbo substituendum censet. v. Drakenb. ad Silium i. 358.

Præsul, præsultor. Divin. i. 26. ii. 66. v. Vorst. ad Val. i. 7.

Præsumtio, πρόληψις, notio insita. Div. ii. 53.

Prætendere, prætexere. Vatin. 6. hominis doctissimi nomen tuis immanibus moribus *prætendere*.

Præter, nisi. Manil. 23. non locupletari *præter* paucos. v. Græv.

Præteriri, repulsam in petitione honorum ferre. Planc. 21. quos omnes scimus ædilitate *præteritos* consules factos esse. Planc. 3. populus solet nonnunquam dignos *præterire*. Tusc. v. 19. additur suffragiis.

Prætervolare. Acad. iv. 13. leviter negligenterque tractare dicendo.

Prætexere. Or. ii. 78. omnia lenioribus principiis natura *prætexuit*.

Prætexta, toga alba, cum limbo purpureo, a quo nomen duxit; qua utebantur magistratus, sacerdotes, magistri ludorum, magistri vicorum, et pueri puellæque ingenuæ. Sen. p. R. 5. consul cum toga *prætexta*. cf. Q. Fr. ii. 12. Verr. i. 58. &c. præter scriptores de re Vestiaria, v. Manut. ad Cic. Ep. ad Div. ii. 16. * fabula Romani argumenti, in qua *prætextati*, h. e. magistratus, inducebantur. ad Div. x. 32. *prætextam* posuit: h. e. agendam curavit. ibid. *prætextam* si voles legere. vid. Manut. ad h. l.

Prætextatus dicitur, quicunque *prætexta* utitur: unde Verr. iii. 9. Muren. 5. *prætextati* filii. Phil. ii. 18. te *prætextatum* decoxisse. Domit. 37. *prætextati* inimici, de Coss. conf. Phil. ii. 43. et ibi Græv. Attic. vi. 1. magnus *prætextatus* illo die fui. Sermo est de eo die, quo Consulatum deposuit. *Prætextatus* ergo, ut Dom. 37. est Consul, magistratus.

Prætor, olim nomen Consulis, quia exercitus idem ducebat. Leg. iii. 3. e xii. tabb. regio imperio duo sunto, iique præeundo, judicando, consulendo, *Prætores*, judices, Consules appellantor: Est enim *prætor* proprie dux. vid. Perizon. Diss. de *Prætorio* p. 8. * postea a Consulatu separata est jurisdictio, et nomen *prætoris* datum ei, qui eam acceperat; isque dictus *prætor urbanus*, qui jus dicebat inter cives, cujus sæpe mentio ap. Ciceronem. v. Lips. Excurs. D. ad Tacit. Ann. i. Additus post alter, qui jus diceret inter cives et peregrinos, et *prætor peregrinus* dictus est: de quo est erudita Diss. Cl. Conradi in Parergis. Post alii rei militaris causa creati. Bello quidem Punico secundo quatuor *prætores* creati fuere, ut e Livio patet. Bello Macedonico primo, Coss. C. Cornelio Cethego et Q. Minucio Rufo, primum sex creati crescentibus jam provinciis, et latius patescente imperio v. Liv. xxxii, 27. Multis annis post e lege Bæbia iterum quatuor alternis annis creati, ib. xl. 44. ubi v. Duker. Sed ea lex statim obsolevit, et pristinum institutum mansit. Cum a. U. DCIV. quæstiones perpetuæ constitui cœpissent, iidem *prætores* quæstionibus præfecti sunt; et hinc quæsitores dicti. v. Quæsitor. Itaque eorum numerus cum numero quæstionum auctus est. Sulla sex fecit, Julius Cæsar octo, alios addidit Augustus. &c. vid. Manut. ad Q. Fr. ii. 1. horum quoque crebra mentio ap. Cic. v. inpr. Pighii Annales ad a. U. 387. quo primus *prætor* creatus. sed *prætores* etiam dicti, non solum, qui post præturam in urbe missi sunt in provinciam, et Proprætores quoque appellati, qualis Verres *prætor* Siciliæ; sed etiam, qui post Consulatum, et qui proprie Pro-Consules dicti. Sic ad Div. ii. 17. Bibulus Procons. Syriæ appellatur *prætor*, ad quem locum v. Manut. Itaque non erat, quare Pighius ad a. 544. Verr. iii. 54. pro *Prætoribus* legi vel-

Princeps, auctor. Tusc. i. 22. ejus inventor et *princeps*. Arch. 1. hunc mihi *principem* et ad suscipiendam, et ad ingrediendam horum studiorum rationem extitisse. Verr. i. 17. *princeps* consilii. Verr. v. 16. ducem te *principemque* præbere. Sull. 3. *princeps* ad salutem. * *principes* civitatis sunt *principes* optimatium. v. Sext. 45. 48. 49. 66. Sen. p. Red. 3. Sed optimates *κατ' ἐξοχὴν* *principes* dicuntur. Or. i. 7. *principum* causa. Dicuntur tamen sic etiam primores potentissimi, cum popularium, tum optimatium. ad Div. i. 9. *principes* in republ. * *Princeps* Senatus, Fr. Or. pr. Scauro proprie est is, quem Censor Senatum recensens primum legit. Sed sic etiam dicuntur Consulares, præsertim potentiores, nec statim, ubi Princeps Senatus occurrit, intelligendus is, qui proprie dicitur. v. Wesselingius Obs. i. 8. ubi in eo graviter erratum a Panvinio docet. *Princeps* juventutis, Vatin. 10. ad Div. iii. 11. cujus nomen primum recitavit censor, ordinem equestrem recensens. Sed pro Planc. 17. et alibi *Principes* ordinis equestris sunt equites locupletissimi, gratiosissimi &c. * Flacc. 23. ut *princeps principum* esset Mæandrius. * genus militum, qui olim gladiis pugnabant, medii inter hastatos et pilanos, et ordo ejus generis. ad Brut. 8. Cretensi bello octavum *principem* duxit: h. e. octavum *principum* ordinem.

Principalis causa. Fat. 18. est efficiens, quæ et antecedens dicitur ibi.

Principatus. Cato 18. sententiæ *principatus*: h. e. primo loco dicta, aut ejus dicendæ primo loco jus. * *τὸ ἡγεμονικὸν* quod Græci vocant. Nat. D. ii. 11. omnem naturam necesse est habere in se aliquem *principatum* &c.

Principium. Fin. ii. 11. iii. 5. *principia* naturalia, sunt primi naturæ impetus, appetitus, aversationes &c. Off. iii. 12. ea *principia* naturæ habes, quibus parere—debes, ut utilitas tua communis utilitas sit. * Acad. iv. 36. *principia* rerum, sunt elementa &c.

Prisce. Cœl. 14. utrum me secum severe et graviter et *prisce* agere malit, an remisse ac leniter et urbane. i. e. more antiquo, cum adhuc *prisci* essent mores; i. e. duriores et asperiores.

Privare, pro liberare Agr. i. 4. unus *privatur* injuria. Fin. i. 37. dolore *privare*.

Privatim, per se, suo nomine. Quint. 4. nec societas tibi debet, nec *privatim* Quintius debuit. * Inv. i. 4. eloquentia publice et *privatim* abutuntur: h. e. in causis publicis, in rep. et in causis *privatis*. Verr. ii. 4. homines, publice *privatimque* venerunt.

Privatus, uni proprius. Quint. 4. *privatæ* res, opponuntur communibus. Fin. iii. 1. verbis in docendo quasi *privatis* utuntur et suis. * de singulis. Dom. 17. leges *privatis* hominibus irrogare: ubi tamen Scaliger recte corrigi voluit: *privis*. * *privati* opponuntur regibus, et sic magistratus quoque complectuntur. Div. i. 40. item magistratibus. Catil. iii. 6. in *privato* P. Lentulo. Catil. i. 1. P. Scipio Pontifex max. *privatus* vocatur. ubi v. Muretus. Apud Livium tamen v. 52. sacerdotes flaminesque opponuntur *privatis*. Muretus autem male etiam magistratus provinciales *privatis* annumerat, deceptus loco Phil. xi. 8. v. Arntzenius ad Plin. Pan. 7. Nec qui cum imperio est, *privatus* est, ut etiam Sigonio visum. Liv. xxxviii. 5. triumphantem opponit *privato*, quia in triumpho cum imperio est. * judicia *privata* Rosc. C. 6. quæ sunt causarum *privatarum*. v. causa.

Privilegium. Dom. 17. vetant leges sacratæ, vetant xii. tabulæ, leges privis hominibus irrogari: id est enim *privilegium*. cf. Brut. 23. Sen. p. R. 11. Sext. 30. Leg. iii. 4. 19. &c.

Pro, exquisite et antique dicitur in hac forma. Verr. i. 45. *pro* præde litis vindiciarum. vid. præs.

Proagorus, nomen summi magistratus in quibusdam Siciliæ civitatibus. Verr. iv. 23. ubi v. Intt.

Proavus, pro abavo est ad Div. iii. 11. ubi v. Manutius. et Fin. iii. 12. add. Sigon. ad Liv. iv. 48.

Probabilis, qui placet, probatur. Or. i. 28. discipulus *probabilis*. cf. ii. 86.

Probare, cum dativo personæ, efficere quocunque modo, ut aliquid alicui rectum, verum, justum &c. videatur. Tusc. iii. 10. mihi non *probant* mediocritates suas. Balb. 20. possumusne tibi *probare* auctorem exempli Marium? Sull. 1. Quint. 30. *probare* causam alicui. Mil. 24. quod acu punctum videtur, *probari* pro ictu gladiatoris. Verr. v. 80. quem pro illo *probare* velles. cf. in Cæcil. 6. Cæcin. 21. Verr. iii. 91. &c. * examinare, perspicere. Agr. ii. 34. *probare* hostias. v. probatio.

Probatio, examen, inspectio, exploratio. die Besichtigung. Font. 4. falsum est—et ob *probationem* (operum,) quod multa improbata sunt. Verr. i. 54. *probatio* futura est tua, qui locus est classicus. Off. i. 40. athletarum *probatio*. v. Drakenb. ad Liv. iv. 22. * In sensu philosophico, opponitur perceptioni. Acad. iv. 31.

Pulsatio, verberatio. Her. ii. 26.

Pulsus. de visis. Div. ii. 61. *pulsus* adventitius. cf. c. 67.

Pulvinar. lectus deo in templo positus, et ipsum templum. Harusp. R. 5. *pulvinaribus* stuprum intulit. Dom. 53. aram et aediculam et *pulvinar* dedicasset. cf. Catil. iii. 10. * epulum in *pulvinaribus*. Tusc. iv. 2.

Pulvis. exercitationi opponitur. Or. i. 34. Brut. 9. Tusc. ii. 15. * Tusc. v. 23. homo a *pulvere* et radio, est mathematicus, qui figuras in *pulvere* describit.

Punctum. suffragium, quia sc. in comitiis suffragia singulorum punctis in tabulis notabantur. Planc. 22. nonnullas tribus *punctis* paene totidem tulerunt. cf. Mur. 34. Tusc. ii. 26. hinc Or. ii. 41. *puncta* argumentorum.

Punire. Harusp. R. 8. domum a judicibus *puniendam* putaret. Graev. post Fabrum: muniendam. sed recta est vulgata. *Punire* domum est poenam repetere ob violatam domum. v. Poena. Or. i. 51. *punire* dolorem suum. * *puniri* activè. Mil. 13. cujus tu inimicissimum *punitus* es. Phil. viii. 2. ut *puniretur* necem. v. et poenire.

Puppis. ad Div. ix. 15. Sedebamus in *puppi*. h. e. regebamus rempublicam.

Pupula, pro *pupilla*. Nat. D. ii. 57.

Purpura. Sext. 8. *purpura* plebeia: quae et fusca dicitur: opponiturque ardenti, et quam Plinius xxxvii. 19. felicem appellat, cujus color similis est amethysto Indicae.

Purus. Verr. iv. 22. *purum* argentum: h. e. vas argenteum, quod est sine sigillis. * ib. iii. 86. quid his rebus detractis possit ad dominos *puri* ac reliqui pervenire; nostri: reines Geld, klares Vermögen. * judicium *purum*. v. judicium.

Putare. Att. iv. 11. ut rationes cum publicanis *putarent*: i. e. conferrent, subducerent.

Puteal, proprie operculum putei. Div. i. 17. supra cotem impositum *puteal*. Att. i. 10. *putealia* sigillata. * Sext. 8. *puteal* est ara, ad quam foeneratores consistere, et tractare foenora solebant. v. Salmas. ad Solin. p. 802. sq. Spanhem. de Us. et Pr. N. Diss. x. p. 189. Burm. ad Ovid. Rem. Am. 50.

Putide. nimis accurate. Or. iii. 11. *putide* literas exprimere. Brut. 82. *putide* dicere. sic etiam

Putidus in sermone. Off. i. 37. et Div. vii. 5. simus *putidiusculi*.

Q.

Quadrantaria. Cael. 26. nisi forte mulier potens *quadrantaria* illa permutatione familiaris facta erat balneatori. Lusus est in voce *quadrantaria*. Nam lavaturi dabant quadrantem balneatori, et Clodia aliquando, ab adolescente decepta, aereos quadrantes acceperat pro stupro, unde *Quadrantaria* appellabatur. v. Manut. ad h. l. Ceterum fortasse *quadrantaria* refertur ad permutatione.

Quadrare, in rationibus est, cum acceptorum et expensorum summae solidae sunt, ut neque plus neque minus efficiatur. Verr. i. 36. quomodo DC. eodem modo *quadrarint*. * commodum, idoneum esse. Brut. 11. quoniam tibi ita *quadrat*. Att. iv. 18. ad multa *quadrat*. ib. xiii. 33. si neutrum *quadret*. * orationem numerosam efficere, est *quadrare* orationem. Or. 58. Or. iii. 44. v. etiam quadrum.

Quadrigae. Brut. 97. quasi *quadrigis* vehens per medias laudes. *quadrigae* celeritatem significant. vid. Div. ii. 70. conf. Lips. Lect. Ant. ii. 7. * Muren. 27. mihi videtur praetorius Candidatus in consularem, quasi desultorius in *quadrigarum* curriculum, incurrere. Or. 47. *quadrigae* pomeridianae. v. postmeridianus.

Quadrigarius. Fragm. in Tog. Cand. ut istum omittam, in exercitu Sullano praedonem, in introitu gladiatorem, in victoria *quadrigarium*. *Quadrigarius* est auriga, qui in Circensibus *quadrigis* agitandis certat. Asconius proprie accipit de Antonio, qui in Circensibus, a Sulla post victoriam editis, ita, ut honesti homines *quadrigas* agerent, ipse quoque *quadrigas* egerit. Mihi aliquid amplius hic latere videtur. Esset enim hoc mediocre convicium; cum appareat, propter gradationem, *quadrigarium* majus quid esse oportere, quam praedonem et gladiatorem. Videbatur mihi aliquando non modo proprie, sed simul etiam de rapinis proscriptionum capiendum esse. In quam sententiam me impellebat locus in Sueton. Neron. 16. Vetiti *quadrigariorum* lusus, quibus inveterata licentia passim vagantibus, fallere ac furari per jocum jus erat. quem locum, in quo explicando aut emendando frustra desudarunt viri docti, sic explicari putabam posse: *quadrigariis*, post certamen et victoriam invaluisse, ut liceret, per urbem vagari, praemiola petere, atque per jocum, si quid possent, auferre, eaque licentia eos deinde esse abusos.

Quadringenarius. Att. vi. 1. *quadringenariae* cohortes, dicuntur, quae quadringentos milites habent.

Quadrum. Or. 61. sententias redige-

Quæstorius. Verr. i. 21. legatus *quæstorius*, est, qui post quæsturam fit alicujus Imperatoris legatus.

Quæstus, de fœnore. Pis. 35. in *quæstu* relinquere pecuniam. cf. Manil. 13. * Cluent. 26. 36. *quæstus* forensis et judiciarius : de pecunia ob judicandum contra leges accepta.

Qualitas. Gr. ποιότης, de qua v. Ind. Græcus.

Quam, valde. Att. x. 10. tuum consilium *quam* verum est. ibid. xiv. 8. *quam* severe. Q. Fr. ii. 6. sane *quam* refrixit. ad Att. i. 11. mire *quam* delectat. ibid. xiii. 21. literæ antiquiores *quam* ruere cœpit. ix. 9. superiorem *quam* hunc. v. not. Q. Fr. iii. 4.

Quamvis, valde. Rosc. Am. 32. *quamvis* diu dicere. cf. Tusc. i. 21.

Quandoque, aliquando. ad Div. vi. 19. quoad ille *quandoque* veniat.

Quantum pro quamdiu. Att. vi. 5. si lectio sana est.

Quasi, fere, circa. Act. i. Verr. 8. *quasi* decem fisci. cf. Or. 13. * Cato 19. sibi respondent *quasi—sic.* Ita et alii, ut Sueton. Tib. 50.

Quassus. Subst. Tusc. ii. 21.

Quatuorviri. Cluent. 8. magistratus municipales, qui a numero solebant appellari : de his v. Manut. ad Epist. ad Div. xiii. 76. ubi est colonici magistratus nomen. cf. ad x. 32. et Bimardum in epist. ad Maffeum, t. i. p. 115. Inscript. Murat. ubi contra Sucietum disputat, qui *quatuorviros* in præfecturis fuisse statuit.

Querela frontis tuæ. pro de fronte tua. Sic ad Div. ii. 16. *querela* temporum, et *querelæ* cum Deiotaro. Deiot. c. 3.

Qui. Att. i. 16. narra patrono tuo, *quæ* Arpinates aquas concupivit. quæ dixit, quia sermo est de Clodia. Contra ad Div. i. 9. post furia muliebrium religionum, sequitur *qui :* quoniam sermo est de Clodio. vid. etiam Gronov. ad Plaut. Mostell. i. 3. 87. * abl. *qui.* Attic. xiii. 23. habere, *qui* utar. Græv. laudat Gron. Sestert. ii. 7. * quod, v. infra.

Quiescere. Acad. iv. 29. v. ἡσυχάζειν in Ind. Gr. * Tusc. v. 27. in rep. *quiescere.* i. nullos magistratus capessere.

Quin pro quare non. Quint. 9. causæ nihil erat, *quin* secus judicaret de se. et sic sæpe in hac oratione est. v. Hotom. in not.

Quincunx. Cato 17. directi in *quincuncem* ordines. hoc quid sit, satis expositum est in Lexic. Fabri.

Quippe, respondentis est, et affirmantis, pro recte. Fin. iv. 3.

Quiritare. ad Div. x. 32. et illo misero *quiritanti*, Civis Rom. sum &c. proprium est in hac re verbum : de quo egit late Schwarz. ad Plin. Pan. 29. p. 99.

Quisque, antique pro qui, Leg. ii. sæpe. add. Gronov. ad Liv. i. 24.

Quisquis pro quisque. Cluent. 19. ut *quicquid* apprehenderam. cf. ad Div. vi. 1.

Quod, quoad, quantum. Domit. 13. *quod* in te est. Rosc. A. 34. *quod* salva fide &c. Attic. xii. 48. *quod* licebit. ubi v. Græv. ad Div. i. 1. *quod* commodo rem facere possis. de quo loco, et usu hujus particulæ v. Gron. ad Liv. xxvi. 32. * ab initio periodi sæpe ponitur pro : in quo, in qua re, ad id quod attinet, uti etiam in illo *quod si.* Sed semper refertur ad antecedens aliquid, et transitioni servit. Verr. i. 46. *quod* vos oblitos esse non arbitror, quæ multitudo &c. ib. iv. 56. *quod* tamen nemo suspicari debet, tam esse me cupidum, &c. Cæcin. 25. *quod* vobis venire in mentem profecto necesse est ; nihil esse &c. Cœl. 32. *quod* cum vobis hujus adolescentiam proposueritis. Nat. D. ii. 9. *quod* quidem Cleanthes docet —quanta vis insit &c. Manutius ad Div. viii. 14. in his *quod* putat dici pro sed. J. Fr. Gronov. ad Liv. xxxviii. 9. *quod* πλεονάζειν, et sic alii. Nobiscum facit Perizon. ad Sanct. Minerv. iv. 5. 9. add. quos laudat Burm. ad Virg. Æn. ii. 141. et Drakenb. ad Liv. xxxii. 37. xli. 10. * pro ut dici putat Pearcius. Orat. ii. 1. sed locus ille est sine dubio corruptus, et ceteris locis allatis nil conficitur.

Quomodo pro quocumquemodo ad Div. v. 20. *quomodo* potuissem, te convenissem.

Quoniam. Verr. i. 9. non *quoniam* hoc sit necesse, pro non quo h. s. n.

Quotenus. Att. xii. 33. nescio *quotenorum* jugerum.

Quotidianus, vulgaris. Orat. i. 23. loquacitas *quotidiana.* * Cæcin. 32. vis *quotidiana.* v. Vis. ib. 31. interdictum *quotidianum*, quod est de vi *quotidiana.*

R.

Rabere, furere. Div. i. 31.

Radix. Cœl. 6. nisi vitiorum immanitas quibusdam facilitatis et patientiæ *radicibus* niteretur. Att. x. 11. hæc suas *radices* habet : i. e. suapte natura talis est. * ad Div. vi. 6. Pompeius eo robore viret, iis *radicibus.*

Ramus. Tusc. iii. 6. *ramos* amputare miseriarum.

Rapax, in bonam partem est appetens, alliciens. Læl. 14. nihil *rapacius* similium sui, quam natura.

Rapere. Attic. v. 21. *rapit* hominem Postumius Romam: int. in jus. Fin. iii. 5. ipsæ res verba *rapiunt*: h. e. verba sponte occurrunt cum rebus. Planc. 12. *raptam* esse mimulam: int. de scena.

Raptare. Sext. 69. *raptata* conjux, sc. cum ignominiæ causa duceretur ad tabulam Valeriam, ut scribit ad Div. xiv. 2.

Ratus, certus. Top. 14. *rata* conclusio. Fin. ii. 7. λέξεις maxime *ratas*. * Tusc. i. 39. pro *rata* parte, pro quo et dicitur pro portione.

Ratio. Inv. i. 12. controversia in *ratione*, opponitur ei, quæ est in scripto. * ars, scientia. Inv. i. 5. civilis *ratio*. Arch. 1. si in me est hujusce rei *ratio* aliqua. Brut. 74. non fuit *rationis* aut scientiæ. in Cæcil. 11. aliqua in foro, judiciis, legibus, aut *ratio*, aut exercitatio. cf. Fin. iv. extr. * methodus, regulæ. Fin. v. 4. necessaria mathematicorum *ratione* concludere. Off. i. 2. quæ a *ratione* suscipitur institutio. Fin. i. 9. *ratione* et via. Nat. D. ii. 16. *ratione* et numero moveri. Brut. 37. ad *rationem* dirigere omnia. ibid. 74. *rationem* adhibere. * artificium aliquod. Agr. ii. 7. quod per cærimonias pop. fieri non potuit, *ratione* assecutus est. * sententiæ. Manil. 17. ab hac *ratione* dissentiunt. Fin. v. 5. *ratio* delicatior ac mollior. * disciplina philosophi alicujus. Fin. i. 9. Epicuri *ratio*. * consilium. Act. i. in Verr. 11. tua *ratio* est. ad Div. iii. 5. tua *ratio* postea est commutata. * commodum. Quir. p. R. 1. si *rationes* meas vestræ saluti anteposuissem. Act. i. Verr. 9. *ratio* non erat, pro, non erat e re mea. * ponitur et pro re ipsa. Inv. i. 1. *ratio* ipsa. Cæcin. 3. per fiduciæ *rationem* fraudare. Verr. i. 2. veritatis *ratio*. * species. Verr. iii. 85. quam *rationem* habet, non quæro æquitatis, sed improbitatis. * Nat. D. iii. 27. *ratio* bona: i. e. sana. * Verr. ii. 70. re ac *ratione* conjunctus, de sociis in negotiatione aliqua, vel de creditore ac debitore, ut Sull. 20. magna *ratione* cum Mauritaniæ rege contracta. * addamus formulas quasdam. Sull. 3. sin est in me *ratio* reipublicæ: i. e. si habeo ejus *rationem*. ad Div. xi. 14. pecuniæ *ratio* habebitur: h. e. curabitur, ut detur. ad Att. vii. 9. haberi comitia sine illius *ratione*, i. e. ut ejus ratio non habeatur. Nat. D. iii. 29. levitates comicæ parumne in *ratione* versantur: h. e. adhibent *rationem*. Verr. i. 23. est aliqua rei *ratio*. ibid. ii. 11. *rationem* reddere de aliquo. Verr. v. 24. *rationem* referre alicui. ubi Grævius corrigit *rationes*.

Ratiocinativus. Invent. i. 13.

Raudusculum. Att. iv. 8. vi. 8. vii. 2. xiv. 14. est paullulum pecuniæ. Proprie est particula æris, pondere libellæ s. assis, unde iis temporibus, quo ære rudi utebantur, assis locum obtinuit. Salmas. mod. Usur. p. 26. Val. M. v. 6. 3. olim æra raudera dicebantur. ubi v. Pigh. et reliquos Intt.

Recedere. Quint. 11. *recedit* res ab eo: h. e. alium possessorem nanciscitur. ad Div. viii. 14. conjunctio non ad occultam *recedit* obtrectationem, sed ad bellum se erumpit.

Recens. ad Div. xi. 21. res *recens* nova. v. Manut. * Her. ii. 7. *recentior* in dolore.

Recensio, est censorum. Mil. 27.

Receptus. Or. ii. 24. quomodo differat a susceptus, v. in recipere.

Receptator locus. Milon. 19.

Recessus. Tusc. iv. 7. *recessum* animi et fugam efficit metus. ad Div. ix. 14. tum accessus ad causam, tum *recessus*.

Recidere, concidere. Brut. 91. *recidit* nimia vocis contentio.

Reciperare. ad Div. vi. 10. xii. 2. antique pro *recuperare*.

Recipere. in Cæcil. 8. *recipere* causam, dicitur de eo, cui oblata est. Suscipit, qui sponte eam agere instituit. Balb. 14. *recipere* in civitate. * accipere. Rosc. C. 8. si *recipere* hos quæstus posses. Rabir. Post. 4. nec ex ejus bonis, quanta summa litium fuisset, *recipi* a populo. add. Gron. ad Liv. i. 53. * Est et verbum forense. Nam prætor *recipere* nomen dicitur, cum delatum ab aliquo in numerum reorum refert. ad Div. viii. 8. * in venditione dicitur pro præstare aliquid. Or. i. 39. lumina, uti tum essent, ita *recepit*. * excipere in venditione. Top. ult. venditores—rutis cæsis *receptis*, concedunt tamen aliquid emtori &c. quam significationem egregie illustravit Gron. ad Senec. Cons. ad Marc. c. 10. cf. Gellium xvii. 11. * gladiatores *recipere* ferrum dicuntur, cum se jugulari ab adversario patiuntur. Sext. 37. Tusc. ii. 17.

Reciprocare, in dialecticis est, convertere enunciationem. Div. i. 6. si quidem ista sic *reciprocantur*.

Recogitare. Q. Fr. ii. 2. *recogitare* de re aliqua.

Recognitio, recordatio, quæ fit alio narrante, monstrante. Verr. iv. 50. in *recognitione* scelerum suorum.

sita et *reducta, προηγμένα καὶ ἀποπροηγμένα.* * Rabir. Post. 17. possum excitare multos *reductos* testes liberalitatis tuæ; quod sæpe audivi patri tuo, qui id fecisset, magno adjumento in periculo capitis fuisse. Hunc locum, in quo Grævius negat se scire, qui sint *reducti*, sic interpretor: possum adducere multos testes lib. t. quos tu, cum ære alieno concidissent et solum vertissent, reduxisti, restituisti, ære alieno ipsorum tua liberalitate dissoluto, quod cum et pater tuus fecisset, ei opem tulit in judicio capitis, adeoque tibi etiam prodesse debet. Sic *reductio* regis Alexandrini ad Div. i. 7. est restitutio in regnum. Exules *reducti* pluribus locis apud Ciceronem occurrunt. Patricii et Manutii interpretationem recte Grævius rejicit. Non enim quadrat.

Redundantia. Orat. 30. ipsa illa pro Roscio juvenilis *redundantia:* h. e. nimia sententiarum, acuminum, ornamentorumque omnium copia, quæ et luxuria dicitur.

Redundare. Orat. iii. 4. ornatus *redundat.* v. redundantia. Balb. 25. ut aliqui sermones hominum etiam ad aures vestras permanarent, et in ipso judicio *redundarent:* h. e. commemorarentur, proferrentur, vel in causa aliquam vim haberent. * Rab. Post. 5. ex ea causa *redundat* reus. i. e. in ea causa repertus est reus, per societatem facinoris, ut propterea in judicium vocetur.

Reduvia, est particula cutis, quæ circa ungues digitorum se resolvit: deinde proverbio de re parva et levi dicitur. Rosc. Am. 44. *reduviam* curare.

Refercire, implere. Tusc. ii. 2. libris omnia *referserunt.* Rabir. Post. 14. aures *refersit* istis sermonibus. * comprimere, coarctare. Orat. i. 35. ut Crassus hæc, quæ coarctavit, et peranguste *refersit* in oratione sua, dilatet nobis.

Referre, respondere. vulgo: replicare. Cæcin. 29. ego tibi *refero.* Quint. 13. quid a nobis *refertur:* ubi v. Grævius. * instaurare. Flacc. 1. *referre* Valeriæ gentis laudem. in Cæcil. 21. *referre* institutum. ibid. consuetudo repetita ac *relata.* Dom. 29. sacramentum *referre:* i. iterum ad judices deferre. * reddere. Verr. iii. 96. *referre* judicia ad equestrem ordinem. * in rationibus sæpe dicitur elliptice, pro *referre* in tabulas rationum. Flacc. 19. operi publico *referunt:* h. e. pecuniam in rationes *referunt,* tamquam consumtam in opere aliquo publico. * item de SCtis, pro *referre* in tabulas publicas, tabularium, quod erat ad ærarium. ad Div. xii. 1. SCta *referuntur.* cf. Rosc. Com. 1. Phil. v. 4. de rationibus cum ad ærarium deponuntur. Verr. i. 30. iii. 71. item de aliis rebus, quarum memoria literis publicis mandatur. registriren. Sull. 14. me aliter, ac dictum est, in tabulas publicas retulisse. ib. qui his hominibus ad vere *referendum* fidem defuisse putet. * recedere. Nat. D. iii. 14. cum se sol *referat.* * *referre* dicitur etiam ad aliquem, qui ei aliquid deliberandum, examinandum, judicandum, decernendum, jubendumve proponit. Tuscul. i. 16. ad oculos omnia *referre.* Phil. ii. 6. ecquid ad eum de sep. *retulisti?* Quint. 16. ad se ipsum aliquid *referre.* Catil. i. 8. *referre* ad Senatum. Manil. 19. Cicero prætor dicit, se ad senatum *relaturum* de re aliqua, quod erat consulum. Est autem de egressione relationis intelligendum, ut vidit Grævius: cum Senatores jus haberent non solum sententiam dicendi de eo, de quo interrogati essent, sed etiam de alia re, de qua relatum a Coss. non esset. * Cluent. 49. *referre* ad populum. pro quo Grævius perferre mavult: male mea sententia. Nam primo exempla allata huc non quadrant: deinde ex analogia linguæ *referre* ad populum æque dici potest, ac ferre: tertio sic est etiam Dom. 19. quot modis doceo, legem istam, quam vocas, non esse legem? quid si etiam pluribus de rebus uno sortitu *retulisti?* quem locum Grævius intactum reliquit. Manutius tamen hic quoque malebat: tulisti. Formulæ in SCtis, ut ad Div. viii. 8. ad senatum populumque *referre,* nihil huc prosunt, quia per σύλληψιν de utroque *referre* dici potest. Sed aliunde firmari ea forma potest, ut se tueri utcunque possit. Dukerus ad Liv. viii. 37. e Valerio M. affert, (ix. 10. 1.) M. Flavius ad populum de Tusculanis *retulit.* ubi tamen Perizonius malebat tulit. Sed *retulit* est tamen etiam apud Florum iii. 21. 9. Livius xxxii. 20. cum *referant* magistratus: intell. ad concilium. ibid. 22. *relaturos* se de societate, int. ad concionem. In quibusdam talibus *referre* positum videri potest pro deferre: cujus generis ipsius exempla sunt apud Liv. xxxix. 44. in omnibus libris. add. xxxvii. 57. xliv. 4. et ibi Drakenb. Refer huc, quæ idem Grævius dixit pro defendenda formula, ferre sententiam, ubi de senatoribus sermo est. Verr. ii. 3. * Quir. p. R. 10. sententiam simpliciter *referre.* merito dubitant de hac scriptura viri docti, et aut ferre ut Hotom. et Græv. aut efferre, ut Manut. scribendum censent. v. notam ad h. l. * Dom.

Remigare. Tusc. iv. 4. utrum mavis statim nos vela facere, an quasi e portu egredientes paullulum *remigare?* Sensus est: utrum malit statim copiose et late disputari, an vero ante adhuc aliquamdiu subtiliter rem se persequi: quemadmodum qui portum egrediuntur, non statim vela dant, sed lentius progrediuntur. Id autem fit *remigando.* ceterum probat Buherius lectionem Leid. codicis, statim nos vela facere, tamquam egredientes e portu, an paullulum *remigare.* Subituros portum sine velis navigare scio, egressos non item. add. in remus.

Remigrare. Tusc. v. 21. *remigrare* ad justitiam.

Remisse. Off. iii. 29. qui ista *remissius* disputant: h. e. minus severe. in Epicureos dictum est, qui non sola honesta dicunt esse bona.

Remissio, lenitas. Cat. iv. 6. *remissio* pœnæ.

Remissus, finitus. Tusc. i. 44. *remissa* vita humana. e Poëta. *levis. Verr. iii. 29. *remissior* æstimatio. *lenis, facilis. Att. xvi. 15. utrum *remissior* essem, an summo jure contenderem. *comis, hilaris. Cœl. 6. *remissus—severus.* *Or. ii. 23. *remissius* dicendi genus, opponitur forensi, contentioso. Versatur enim in eo oratio plerumque in narrando aut docendo, philosophi more, quorum mollior est, sine asperitate et vehementia, oratio.

Remittere, dimittere. Cluent. 2. *remittere* opinionem. *concedere, condonare. ad Div. xi. 20. de exercitu Pansæ legionem mihi Cæsar non *remittit.*

Remotus. Fin. iii. 16. *remota,* sunt *ἀποπροηγμένα* Stoicorum.

Removere sine ab. Or. 2. nec se artibus suis *removerunt.*

Remunerare. Sen. p. R. 12.

Remus. Tusc. iv. 5. Dialecticorum *remis* orationem propellere, est initium facere a subtili et Dialectica disputandi ratione. v. remigare.

Renovare, reficere, recreare. Sext. 69. *renovare* rempubl. *repetere. Div. ii. 2. studia hæc *renovare* cœpimus.

Renovatio. Att. vi. 1. *renovatio* singulorum annorum: est genus anatocismi, de quo supra in anatocismus dictum. *repetitio. Brut. 71. laudandus maxime est, qui hoc tempore consoletur se, cum conscientia optimæ mentis, tum etiam usurpatione et *renovatione* doctrinæ.

Renuere cum dat. Rab. Post. 13. *renuentes* huic crimini.

Renunciare. Verr. i. 54. *renunciat* illam decisionem: h. e. nunciat illam pactionem, quam fecissent, ratam non esse, improbari ab eo, cujus in ea re voluntas maxime spectanda sit. nostri: wieder aufsagen. *prodere dicendo. Act. i. Verr. 6. *renunciata* est tota conductio judicii.

Renunciatio, rapport, registratur. Verr. i. 34. rem gestam renunciarat,—*renunciationemque* ejus, quæ erat in publicas literas relata, tolli jusserat.

Repandus, incurvus, inflexus. Nat. D. i. 29. calcei *repandi* Junonis: quorum sc. speciem conspicere licet in nummis, qui Junonem referunt, et in Gorianis monumentis in Museo Etrusco.

Repastinatio. Cato 15. genus operis rustici, cum vineæ veteres refodiuntur.

Repellere. Flacc. 2. ex urbe *repulit:* nisi legendum depulit.

Repentinus, subito ortus, novus. Verr. iii. 75. *repentinæ* rationes. Brut. 69. *repentini* homines et ignoti.

Repetere, vindicare sibi ereptum aliquid et injuriam factam judicio persequi. in Cæcil. 5. *repetere* jus suum. ibid. pecuniam ex lege *repetere.* Mur. 2. res *repetere.* Sext. 26. nullis *repetitis* rebus: int. per feciales. de qua repetitione vid. Liv. i. 32. *initium facere. Tusc. i. 48. *repetunt* ab Erechtheo. cf. Or. i. 20.

Repetundæ. in Cæcil. 4. de pecuniis *repetundis* nomen alicujus deferre. v. in Ind. Legg. de *Repetundis.*

Replicare, evolvendo cognoscere, repetere. Sull. 9. *replicare* memoriam annalium. Leg. iii. 14. *replicare* memoriam temporum.

Replicatio, conversio. Nat. D. i. 13. *replicatio* mundi.

Reponere, restituere. Att. xiii. 12. Catulo et Lucullo alibi *reponemus:* int. quod hic ablatum est.

Reposcere, poscere. Verr. iii. 1. qui ab altero vitæ rationem *reposcunt.*

Reprehendere, revocare. Verr. iii. 20. quod erat prudentia prætermissum, id, quæstu ac tempore admonitus, *reprehendisti.* *refellere. Cœl. 27. quem quomodo *reprehenderent.* *corrigere, emendare. Dom. 33. si se collegisset, temeritatem atque injuriam suam restitutione mea *reprehendisset.* *Verr. iii. 96. si senatores judicarent, hoc genus pecuniæ per injuriam cogendæ non posse *reprehendi:* h. e. ita accusari, ut reus damnaretur.

Reprehensio. Or. iii. 25. sine *reprehensione.* i. e. ut se nunquam revocet, coërceat intra fines, corrigat &c.

Repræsentare, est proprie, in re pecuniaria, pecuniam statim solvere, at-

quæ adeo prænumerare, ante diem solvere. Att. xii. 25. dum a Faberio *repræsentabimus*. ib. 29. si qua etiam jactura facienda sit in *repræsentando*. ib. 31. v. Gron. Sest. p. 30. * hinc dicitur pro facere aliquid ante tempus, citius quam debeas, aut constitutum sit. Att. xvi. 2. mihi videntur etiam istorum animi incendi ad *repræsentandam* improbitatem suam: h. e. citius demonstrandam, quam ante constituerant. ad Div. v. 16. neque expectare temporis medicinam, quam *repræsentare* ratione possumus. In hoc loco male negatur in Lexico Fabri vis anticipandi inesse, cum *repræsentare* idem sit, quod ante dixerat: anteferre consilio. ad Div. xvi. 14. dies promissorum adest (h. e. non longe abest) quem etiam *repræsentabo*, si adveneris: h. e. etiam ante libertas dabitur, quam promiseram. Phil. ii. ult. quin etiam corpus libenter obtulerim, si *repræsentari* morte mea libertas civitatis potest: h. e. si mors mea efficere potest, ut eo citius libertas restituatur civitati. * Sext. 11. quod ipsum templum *repræsentabat* memoriam consulatus mei: h. e. præsentem animis faciebat, instaurabat. * ad Div. viii. 2. me *repræsentante* est absolutus. Id quam vim habeat, nemo, quod sciam, explicavit, neque ego explicaverim. Et est forte lectio corrupta.

Repræsentatio, de re pecuniaria. ad Div. xvi. 24. Att. xii. 31. xiii. 29. v. repræsentare.

Reprimere. angustius, brevius, tardius facere. Att. x. 9. dubitabat nostrum nemo, quin Cæsar itinera *repressisset*. Brut. 91. dedit operam, ut nos nimis redundantes et superfluentes juvenili quadam dicendi impunitate et licentia, *reprimeret*. * abstinere. Sext. 55. vix odium suum a corpore *represserunt*. Verr. v. 29. a præsenti supplicio tuo se *repressit* populus R.

Repromissio. Rosc. Com. 13. est restipulatio, de qua mox.

Repromittere. Brut. 5. non *repromittere* istud ausus sim. cf. Rosc. Com. 13. de restipulatione dicitur. v. restipulari.

Repudiare, tollere. Or. iii. 1. *repudiare* a republ. consilium senatus. * Verr. iii. 74. *repudiari* dicuntur, quorum frumentum improbatur.

Requirere, reprehendere. Mur. 29. quæ nonnunquam *requirimus*, ea sunt omnia non a natura, sed a magistro. * desiderare rem amissam. L. Manil. 2. quibus amissis et pacis ornamenta et subsidia belli *requiretis*. hanc notionem illustrat Burmann. ad Virgil. Æn. i. 217.

Res, de re familiari, pecuniaria. Off. ii. 11. iis etiam, qui emunt, vendunt— justitia ad *rem* gerendam necessaria est. Cato 7. *rem* male gerentes patresfam. Rabir. Post. 2. in pluribus provinciis ejus versata *res* est. Quint. 11. cum *res* ab eo, quicum contraxisset, recessisset. * causa, commodum. Phil. ii. 2. contra *rem* alicujus venire: de eo, qui in judicio aliquem quacumque ratione oppugnat. * Sen. p. R. 11. *res* redire dicuntur, cum causæ in foro, aliaque publica negotia intermissa, quod *res* prolatas, dicunt, (v. prolatus) repetuntur. v. Lambin. ad h. l. cf. Sext. 62. * Or. ii. 11. inesse in ratione *rerum*. Or. i. 21. positum esse in *re* atque natura: de iis rebus, quæ sunt, non modo finguntur. * Verr. i. 14. *res* rationum: per periphrasin pro rationes. * Verr. iii. 35. *res* gestæ, sunt leges Sullæ. ad Div. i. 5. *res* gestæ Lentuli, inprimis capiendæ de revocatione Ciceronis ab exilio, et lege centuriata, ejus rei causa ab eo lata ad populum. * *res publica*. v. infra in hac voce.

Rescindere locum, Agr. ii. 1. est aperire, cum obstructus esset antea.

Rescribere. in re pecuniaria. Att. xvi. 2. reliqua *rescribamus*: i. e. ut opinor, rursus in literas, tabulas, referamus, vel, syngrapham demus, ut alio tempore solvamus. quidam libri autem habent perscribamus, eodem fere sensu.

Rescriptus. Tuscul. iv. 2. cantus fuisse *rescriptos* vocum sonis. Si sana lectio est, de quo dubitant viri docti, v. Buher. ad h. l. sensus hic est: cantuum illorum certos modos factos esse, signisque expressos, quod nos vocamus componiren. J. Fr. Gronovius corr. descriptos: alius notis pro sonis.

Resecare. Tusc. iv. 21. *resecanda* esse, evelli penitus non posse.

Reservare, servare, retinere. Cluent. 70. nihil ad similitudinem hominis *reservarit*. ad Div. v. 4. ne, eum velis revocare tempus omnium *reservandorum*, cum, qui servetur, non erit, non possis. v. not. * Q. Fr. iii. 1. c. 6. Minucio me—*reservabam*: h. e. exspectabam Minucium—ut per eum scriberem, quæ scire te vellem.

Residuus. Verrin. iii. 97. quid potest esse in calamitate *residui*: h. e. quæ calamitas est reliqua. Cluent. 34. de pecuniis *residuis* reus. *Residuæ* pecuniæ sunt eæ, quæ magistratibus ex ærario datæ sunt, ut in re publica consumerentur, ab iis autem oppressæ, et in rem suam conversæ sunt.

Resignare. Arch. 5. fidem tabularum

resignasset: h. e. corrumpendo sustulisset. ita et Servius ad Virgil. Æn. iv. 244. Burmannus ibi non audiendus de loco Ciceronis, quem non inspexerat.

Resilire. Rosc. Amer. 29. *resilit* crimen ab eo: h. e. non hæret, falso in eum conferri intelligitur. v. hærere.

Resipere, pro respirare, recipere se. Sext. 37.

Resistere, consistere, subsistere. Mur. 39. ubi lapsi *resisteremus.* Tuscul. v. 28. *resistet* extra fores. v. de hac notione Schwarz. ad Plin. Pan. c. 10. ad Att. ii. 2. negavit, se unquam cum Curione *restitisse,* sc. colloquendi causa: nunquam se cum C. locutum.

Resonare. Tusc. iii. 2. laus virtuti *resonat,* tamquam imago (sc. vocis). Nam echo imago vocis Latinis vocatur. Lambinus adeo addebat voci: quod non opus esse videtur. Ceteræ emendationes nihili sunt. Nat. D. ii. 57. in fidibus testudine *resonatur:* h. e. testudinis durities repellit et auget sonum fidium. Div. ii. 14. nervos in fidibus alios aliis *resonare.*

Respectare, desiderare, expectare. Planc. 18. *respectare* munus par ab aliquo. Lambinus autem corrigit exspectare.

Respectus, perfugium. Phil. x. 4. *respectus* pulcherrimus et præsidium firmissimum reip. Phil. xi. 11. non ut *respectum* haberemus ex acie. aliter interpretantur viri docti, ut Schottus Nod. Cic. i. 15. et alii: sed aberrant a Ciceronis mente. * actus respiciendi. Div. i. 32. fugientibus miserabilem *respectum* incendiorum. * reverentia. Phil. v. 18. sed cum *respectum* ad senatum et ad bonos non haberet &c. de hac significatione vid. Schott. l. c.

Respicere, succurrere. ad Div. x. 11. si modo rempubl. *respicere* velit. cf. Att. vii. 1. * ad Div. x. 24. si Cæsar se *respexerit:* h. e. ad salubriora consilia redierit, salutis publicæ atque adeo suæ rationem habuerit. Nam antea dixerat, Cæsarem ad mala consilia et reip. minus salutaria se contulisse.

Respirare. Quint. 11. quem nunc *respirare* libere non sinis: h. e. omni ratione vexas. * intermitti. Phil. viii. 7. oppugnatio *respiravit.*

Respiratio, exhalatio. Nat. D. ii. 10. aër oritur ex *respiratione* aquarum.

Respiritus. Nat. D. ii. 55. quæ se in *respiritu* dilatant.

Respondere, est eorum qui consuluntur, ut JCtorum Pontificum, conjectorum, hariolorum. Leg. ii. 12. *respondendi* juris facultas. Or. i. 45. in jure *respondendo.* In quo animadvertenda est forma: jus *respondere,* pro usitatiori, de jure resp. ut est etiam Legg. i. 4. Att. iv. 1. Pontifices *responderunt.* * *respondere,* dicitur de litigantibus in foro, petitore, accusatore, et reo, cum adsunt die dicta. Verr. i. 1. Verrem non *responsurum.* cf. Verr. ii. 40. Att. iv. 16. * etiam in delectu militari *respondere* dicuntur, qui militiam non detrectant. hinc ductum videtur illud, cum pedes, quibus numeri causa utimur, dicit Or. iii. 49. *respondere* non vocatos. * hoc verbo Cicero etiam utitur ad exprimendum Græcum *ἀντίστροφον εἶναι.* Or. 32. rhetoricen *respondere* ex altera parte dialecticæ. Nam sic expressit illud Aristotelis Rhetor. i. 1. *ἡ ῥητορική ἐστιν ἀντίστροφος τῇ διαλεκτικῇ.* * paria præstare, gratiam referre. Attic. iv. 3. re familiari comminuti sumus. Quinti fratris tamen liberalitati pro facultatibus nostris, ne plane exhaustus esset, *respondemus.* Male hunc locum interpretatur Grævius ex ea hujus verbi vi, qua significat * solvere ad diem constitutam. Att. xvi. 2. fit sæpe, ut ii, qui debent, non *respondeant* ad tempus. v. Gronov. Obs. ii. 4. * resistere, repellere, item parem esse ad resistendum. Catil. ii. 11. urbes, coloniæ et municipia *respondebunt* Catilinæ tumulis silvestribus. Att. iv. 10. ut possim tibi aliquid *respondere.*

Responsitare, de JCtis, Leg. i. 4.

Respublica. quia in hoc verbo tirones inprimis hærent, paullo explicatius de eo agemus. *Respublica* tribus modis dicitur: primo, de universa civitate aut imperio: quod ubi est, reddi potest, der Staat, die Republic: deinde de singulis ejus partibus. Reipubl. partes autem commemorantur commode ab ipso Cicerone Sext. 46. religiones, auspicia, potestates magistratuum, senatus auctoritas, leges, mos majorum, judicia, jurisdictio, fides, provinciæ, socii, imperii laus, res militaris, ærarium. Tertio dicitur de quacunque actione, negotio, quod publicæ utilitatis causa suscipitur, aut quocunque modo ad rempubl. pertinet. Itaque in legendo Cicerone judicare debent tirones, ad quod genus quique locus referendus sit, tumque demum se hoc verbum, cum ad alterum tertiumque genus pertinet, putent intelligere, cum possunt partem illam universæ reip. aut negotium publicum nominare, de quo capiendum esse contextus doceat. Primæ significationis exempla dare supervacuum foret. Alterius hæc sunto. * leges. Verrin. i. 2. *rempublicam* posse Senatorio consilio defendi. Sermo

enim est de lege de pecuniis repetundis et de judicio ex ea. * magistratus, potestas. Verr. i. 12. ad *rempubl.* accedere. nam hoc de iis dicunt Latini, qui quæstores fiunt, aut potestatem aliquam consequuntur primum, quæ magistratuum esse solet. vid. Phil. v. 18. Rosc. A. 1. Or. ii. 25. * bellum, res militaris. Manil. 21. *rempubl.* bene gerere. ad Div. x. 11. *remp.* ex vestra sententia administrare: h. e. vincere. cf. ib. 17. xii. 11. * victoria. Nat. D. ii. 2. temere de *republ.* locutus. * ærarium, pecunia publica. Phil. ii. 3. reliquias *reip.* dissipare. Verr. i. 13. *rempubl.* administrare, de quæstore. ib. v. 22. de *republ.* detrahere. * provincia. ad Divers. xiii. 68. si ad me de *republ.* id est, de statu provinciæ, de institutis tuis, familiariter scribes. * libertas publica. ad Divers. xi. 13. bonam spem de summa *republica* vos habere volumus. ib. x. 3. unus est, per tot annos *republ.* devexata, cursus *reipublicæ* bene gerendæ ad gloriam. * securitas publica. Rosc. A. 49. ideone nobilitas recuperavit *rempublicam*, &c. Tertii generis exempla hæc sunt: Cæcin. 20. absit *reipublicæ* causa: h. e. legationis aut belli gerendi causa. Verr. ii. 55. *respublica* administrari non poterat: h. e. exactio et solutio tributi. Milon. 15. *reipubl.* partem suscipere, de cæde Clodii. Balb. 20. a *republ.* bene gerenda: h. e. a fortibus viris civitate donandis. Phil. v. 15. *respubl.* sæpe bene gesta: v. c. restitutione Sext. Pompeii, bello civili extinguendo. cf. de altera et tertia significatione Gronov. ad Liv. viii. 31. * Pis. 32. Cæsarem non eadem de *republ.* sensisse, quæ me, scio. Verr. i. 14. quod de *republ.* sensit. Hæc formula capienda est de partibus, quas quis in *republ.* sequitur, utrum scil. popularis sit, an cum optimatibus faciat. * Mur. 11. *republica* perfrui possumus: h. e. omnibus commodis, quæ jure, lege &c. civis Romani sunt. cf. Dom. 57.

Respuere. Sull. 25. cujus aures unquam hoc *respuerunt:* h. e. non probarunt, non verum putarunt.

Restare. Verr. iii. 89. placet socios tractari, quod *restat*, ut per hæc tempora tractatos videtis. int. temporis, estque in posterum.

Restillare. Att. ix. 7. literæ mihi quiddam quasi animulæ *restillarunt.*

Restinguere. Sext. 21. animos hominum sensusque morte *restingui.*

Restipulari. Rosc. Com. 13. est vicissim ab eo aliquid stipulari, qui a nobis aliquid stipulatus est. v. c. in sponsione, quam Quintius cum Nævio facit, hic stipulatur a Quintio: spondesne te tantam summam pecuniæ daturum, tamquam pœnæ loco, si bona tua ex edicto possedi. Quintius respondet: spondeo: sed deinde sibi et Quintius similiter a Nævio stipulatur: spondesne te &c. si non possedisti. hoc est restipulari.

Restipulatio fit, cum *restipulamur.* Rosc. C. 13.

Restituo, est verbum juris, 1) cum aliquem reduco in eum locum, fundum, ædes, unde vi dejeci. Cæcin. 13. 22. vim factam *restituere.* 2) cum is, qui *restituere* jubetur a prætore, negat se dejecisse. nam id facit, cum dixit: *restitui.* quoniam enim eum non dejecit, et mansit in possessione is, qui *restitui* jubetur, idem est, ac si dejectus ante, post *restitutus* esset. Cæcin. 19. 29. 32. * Verr. ii. 26. judicia *restituta* sunt: h. e. res judicatæ sublatæ, et ii, qui judicio damnati erant, in integrum restituti sunt. * Attic. xv. 4. nescio quid ab eo litterularum, ut me sibi *restituerem:* h. e. sibi iterum amicus fierem.

Restricte. Leg. ii. 18. cetera non tam *restricte* præfinio.

Restrictus, parcus. Planc. 22. *restrictos* et tenaces fuisse.

Retentio. Attic. xiii. 21. Carneades *retentionem* aurigæ similem facit ἐποχῇ. Acad. iv. 25. *retentio* assensionum. * deductio de pecunia solvenda. Attic. xiii. 23. ista *retentione* omnes ait uti Trebatius. cf. ib. 25.

Retexere, retractare, mutare. Phil. ii. 13. itaque jam *retexo* orationem meam, &c. ad Div. xi. 28. id nunc commutem, meque ipse *retexam?* * irritum reddere, abolere. Verr. ii. 26. omnia erant Metelli ejusmodi, ut totam præturam Verris *retexere* videretur: sc. rebus judicatis infirmandis, censu aliter habendo, decumis aliter vendendis. ad Div. xi. 14. novi timores *retexunt* superiora. ubi v. Græv.

Reticenter. Att. x. 6.

Reticere, non respondere, de reo. Verr. i. 1. si *reticeat*, si absit. * tacere. Or. iii. 25.

Reticulum. Verr. v. 11. *reticulum* sibi ad nares admovere: sc. floribus fartum folliculum. v. Athenæus iv. 12. et ibi Casaubonus, qui hunc locum commemorare non neglexit.

Retinere. ad Divers. v. 12. quæ hominum animos vehementer in legendo *retinere* possit. ad Div. i. 7. virum excellentem, nonnihil suspicantem illa epistola *retinuisti:* int. in amicitia. Dom. 34. tantum impios homines *retinebat* odium; pro: tantum o. impii h. *retinebant.* * cum sermo est de officiis, elegan-

ter dicitur pro conservare. Sic Her. iii. 8. *retinere* fortitudinem.

Retractare, de cogitatione. Att. viii. 9. augere dolorem *retractando*. Nat. D. ii. 28. qui omnia, quæ ad cultum Deorum pertinerent, diligenter *retractarent*: ubi etiam pro tractare dictum videtur. * recusare, tergiversari. Tusc. i. 31. veniet tempus, et quidem celeriter, sive *retractabis*, sive properabis. Quod ad h. l. Buherius putat aliud esse *retrectare*, aliud *retractare*, id nihili est, ut jam monuit Drakenb. ad Liv. xxxvii. 18.

Retractatio. tergiversatio. Tusc. v. 29. sine *retractatione* libere dicere. ad Att. xiii. 25. sine ulla dubitatione aut *retractatione*. est adeo paullo plus quam dubitatio.

Retractatior. Att. xvi. 3. σύνταγμα *retractatius*: iterum excussum, emendatum, eoque et accuratius factum.

Retrahere, trahere, ducere. Part. 39. *retrahere* in odium judicis aliquid.

Retrusus, abditus. Or. i. 19. *retrusa* in media philosophia.

Retundere, comprimere. ad Div. viii. 6. *retudit* sermones.

Retusus, obtusus, hebes. Div. i. 36. *retusum* ingenium.

Revellere, tollere. Att. v. 20. omnes injurias *revellimus* superiores.

Revereor, vereor, timeo. Or. ii. 28. dicam enim non *reverens* assentandi suspicionem.

Reverti. Cœl. 3. ut ad me *revertar*. i. e. de me dicere incipiam. nam dixerat de alio.

Revincere, convincere. Arch. 6. nunquam neque suo neque amicorum judicio *revincetur*. v. Gronov. ad Gell. vi. 11.

Revirescere. Prov. C. 14. *revirescunt* res. de Gallis, qui, recuperatis viribus, bella instaurare cogitabant.

Reviviscere. Phil. vii. 1. ad auctoritatis pristinæ spem *reviviscere*. Græv. revirescere.

Revocare, invitare eum ad convivium, a quo ante excepti sumus. Rosc. Am. 18. * Or. ii. 52. ad suas res *revocare* aliquem dicitur, qui ei in memoriam redigit, quæ ipsi acciderunt, aut ipse fecit. * referre. Flacc. 12. *revocare* omnia ad gloriam splendoremque. * expedire se ex re aliqua, in quam nos immisimus. Pis. 29. *revocare* se non poterat, familiaritate implicatus. * Dom. 55. *revocare* se dicitur, qui hæsitat in legendo, recitando, dicendo. * actores dicuntur *revocari*, cum jubentur a spectatore repetere versus aliquos. Tuscul. iv. 29. Socrates dicitur ter *revocasse* versus primos. cf. Sext. 56. 58. et ibi Abram. sed in genere *revocari* dicuntur, qui eandem rem altera vice dicunt. Arch. 8. * item, qui jubentur altera vice accusari. Q. Fr. ii. 6. populus *revocat*. * instaurare, reficere. ad Div. vii. 26. vires et corpus amisi. Sed si morbum depulero, facile, ut spero, illa *revocabo*. v. Gron. Obs. ii. 19. * temperare sibi, dicitur, *revocare* se, Att. xiii. 1. * corrigere. Div. ii. 46. cum ita nati essent, ut quædam depravata haberent, restituerentur et corrigerentur ab natura, cum se ipsa *revocasset*, aut arte, aut medicina.

Revolvi, redire aliquo. Attic. xiii. 26. *revolvor* identidem in Tusculanum. cf. Or. ii. 30. 31.

Reus, is cujus res agitur, non solum accusatus, sed etiam is, unde petitur et petitor. Or. ii. 79. ubi hæc antiqua significatio esse dicitur. cf. ibid. 43. et Alciati Parerga Juris ii. 10.

Rex sacrorum. Dom. 14. in Collegio Pontificum locum habet. de eo, et cur hoc nomen habuerit, lege Liv. ii. 2. init.

Rhetorica. Fin. ii. 6. *rhetorica* philosophorum—*rhetorica* forensi.

Ricinium. Leg. ii. 23. Est pallium mulierum, quo in adversis rebus et luctibus utuntur. vid. Ferrar. Re Vest. i. 25. Ruben. i. 7. Salm. ad Vop. Aurelian. 45. p. 541.

Ridiculus, qui dicteria jacit, aut jacere potest. Verr. i. 46. *ridiculi* e dolore reperiebantur: h. e. dolor ad jocandum incitabat, dicteria subjiciebat. * facetus. ibid. alii frigidiores erant, sed, quia stomachabantur, *ridiculi* videbantur esse.

Rigidus. Brut. 18. signa *rigida*, opponuntur mollibus, elaboratioribus.

Rivalitas. Tusc. iv. 26.

Rite, jure. Nat. D. i. 20.

Robur, lectus durus, ex ligno duriori, tamquam ilice. Mur. 35. qui quotidianis epulis in *robore* accumbunt. * Cluent. 56. *robora* populi Romani, dicuntur equites, justi &c.

Robustus, magnus. Phil. v. 11. *robustius* fit malum. Planc. 8. *robusta* frequentia. Div. i. 18. res vetustate *robusta*, i. e. firmata.

Rogare, in petitionibus est amicorum Candidati, qui populum pro eo prensant. Planc. 10. neque enim ego sic *rogabam*, ut petere viderer, quia familiaris esset meus—sed ut quasi parenti. deinde vero etiam Candidati: de quo cum dicitur, in deteriorem partem accipitur. Nam *petere* proprium est verbum, quo utuntur, cum prensatur populus: *rogare* autem cum unus hac potestate est, ut magistratus tribuat, cui velit, adeoque ab eo Candidatus magistratum petit. Phil. ii. 30. extr. in proximum annum consulatum *peteres*, vel potius *rogares*; is per

municipia coloniasque Galliæ, a quo nos tum, cum consulatus *petebatur*, non *rogabatur*, consulatum *petere* solebamus, excurristi. * *rogare* est porro magistratuum, cum ferunt ad populum legem, aut comitiis creandorum magistratuum præsunt. Muren. 1. quibus consulatus, me *rogante* (quippe consule illius anni et comitia habente consulum) datus esset. Att. ix. 15. ut Consules *roget* prætor, vel dictatorem dicat, quorum neutrum jus est. Sext. 24. Pisoni provincia *rogata* est. Leg. ii. 12. lex jure *rogata*. v. Lex. Jure autem *rogatur* lex, cum in ea ferenda nihil fit contra leges de auspiciis aliasque. * pro interrogare de testibus. Vat. 1. *rogandum* ut religiosum testem.

Rogatio, prensatio in Comitiis. Planc. 10. *rogatio* semper est gratiosissima. * lex. Sull. 22. *rogatio* Cæcilia.

Rogatiuncula. Dom. 20. ea te ex una *rogatiuncula* fecisse.

Rogator, in comitiis est 1. magistratus, qui comitiis præest. v. rogare. Nat. D. ii. 4. *rogatorem* comitiorum justum non fuisse. 2. amici Candidati, aut ejus, ad quem lex pertinet, qui singulos cives suffragia ferentes rogant, quem suffragio suo creatum velint, quid de lege fieri velint, idque ex veteri instituto, quo suffragia voce dabantur. post, tabellis inductis, mansit nomen rogatorum. Sen. p. R. 11. quando illa dignitate *rogatores*, diribitores, custodesque vidistis? Pis. 15. vos *rogatores*, vos custodes fuisse tabularum. Div. ii. 35. *rogator* centuriæ.

Rosa. Fin. ii. 20. potans in *rosa* Thorius. v. in.

Rota fortunæ. Pis. 10.

Rotundus, in oratione est de periodis et collocatione verborum. Brut. 78. *rotunda* constructio verborum. Or. 13. Theodorus (ita legendum, non Thucydides) præfractior, nec satis *rotundus*. Ducitur metaphora a globo aut cylindro tereti, in quo nihil asperi, nihil eminentiæ, nihil lacunarum, ut adeo facile vel leviter impulsus procurrat. oratio *rotunda* ergo est ita collocata et structa, ut nulla asperitas, nulli hiatus sint, sed ut pronunciari leviter suaviterque possit.

Rubeo, pudet. Att. xv. 4.

Rubor, verecundia. Or. ii. 59. *ruborem* suum præstare.

Rudis, baculus, quem accipiebant gladiatores, qui mittebantur e ludo, tamquam signum libertatis. rudibus enim exercentes se gladiatores pugnabant. Phil. ii. 29. *rudem* accipere. v. Schott. Nod. Civ. ii. 6.

Ruere, de eo, qui impotentia animi permotus violentis consiliis utitur, fam ut, qui furere dicuntur. Att. vii. 20. illum *ruere* nunciant. ib. 21. sed antiquiores literæ, quam *ruere* cœpit. Rosc. Am. 32. qui, tamquam si offusa reip. sempiterna nox esset, ita *ruebant* in tenebris, omniaque miscebant. Sext. 64. cum quotidie *rueret*. * peccare, labi. Dom. 55. non potuit ullo modo non in agendo *ruere* ac sæpe peccare. * Fin. ii. 6. sed dum dialecticam contemnit Epicurus—*ruit* in dicendo, ut mihi quidem videtur, nec ea, quæ docere vult, ulla arte distinguit.

Ruinæ, mala, calamitates. Sen. p. R. 8. horum consulum *ruinas* (quarum sc. autores sunt) vos Consules vestra virtute fulsistis. Att. x. 1. quod post has *ruinas* mihi non acciderat.

Rumor. Cluent. 47. ex tota ista subscriptione *rumorem* popularem et plausum esse quæsitum. apparet, *rumorem* popularem esse famam, laudem populi. ib. 28. *rumorum* venti. cf. 38. v. aura. ventus. Gron. Sest. iv. 9. namque etiam de vento ipso dicitur. Div. i. 16. e vetere poëta. solvere *rumore* secundo imperat. v. Interpretes ad Virgil. Æn. viii. 90.

Rumα. genus teli. Leg. iii. 9. *rumæ* et sicæ, e lectione Davisii.

Rus. rure pro ruri. Att. xv. 6. *rure* jam redierim: libri veteres et boni habent: idque defendit multis Malaspina. add. Broukhus. ad Tibull. ii. 1. 49.

Rusticari. Arch. 7. Or. ii. 6. dicuntur Romani homines, cum ex urbe in prædia rustica secedunt, delectationis et otii causa.

Rusticatus, us. Att. xii. 1.

Rustice, imperite, inscite. Off. iii. 9. urgent *rustice*.

Rusticus. indoctus. Or. ii. 6. * rustici Romani, atque adeo *rustici* simpliciter dicuntur cives Rom. cum de plebe, tum etiam de equestri ordine, (Rosc. Am. 7. 18.) qui non Romæ, sed in municipiis et coloniis habitant. Arch. 10. Sext. 45. ad Div. xvi. 21. cf. Gronov. Sest. iv. 9.

Ruta, de dicendi genere minus suavi, horrido. ad Div. xvi. 23. ad cujus *rutam* mihi pulegio tui sermonis utendum.

Ruta, orum. Top. 25. Or. ii. 55. Partit. 31. *ruta* cæsa. Ita dicitur suppellex omnis, quæ loco moveri potest, eique opponuntur fixa.

S.

Sacer, cum genitivo. Verr. i. 18. insula eorum Deorum *sacra* putatur. imitatus est Tacit. A. xv. 53. ubi v. Gronov. * *Sacra*. Verr. ii. 5. simulacra Deorum sunt.

a redemtore ex lege censoria traditur Censoribus, Censores exigere dicuntur *sarta tecta*: h. e. inspicere, si opus e lege locationis factum sit, Græci [illegible] et [illegible] dicunt. v. Salmas. ad Vopisc. Aurelian. 35. t. ii. p. 509. cf. ad Div. xiii. 11. hinc metaphorice est ib. 50. *sartum* et tectum ab omni incommodo præstare.

Satietas. Orat. iii. 25. ea, quæ leviter voluptate sensum movent, facillime fugiunt *satietatem*. Cogitabam legendum effugiunt. Syllaba prima potuit intercidere, quod ex veteri scribendi ratione in MSS. hæ duæ literæ semel scriptæ essent, bis legendæ, cujus rei negligentia sæpe in errorem induxit librarios et vitiosam scripturam effecit. Sed nihil definio. Mur. 9. *satietatem* sui superare, est efficere, ne homines nostri *satietas* capiat.

Satis. cum nomin. vel acc. Att. xii. 50. *satis* consilium. Brut. 48. *satis* veterator. vid. Davis. ad Leg. i. 10. Burmann. ad Virg. Æn. iii. 348. et quos ipse laudat ad Ovid. Her. xi. 36. Quint. 13. judicatum solvi *satis* accipere. respondet τῷ *satis* dare, de quo mox. Verr. i. 45. *satis* accipere pro præde. * Heren. iv. 43. quid est, quod a me *satis* ei persolvi possit.

Satisdare, est datis prædibus cavere alicui, aut sponsoribus, in re pecuniaria. ad Div. xiii. 28. si quid *satisdandum* erit. cf. Rosc. C. 12. Quint. 7. &c. judicatum solvi *satisdare*, est datis prædibus cavere alicui et polliceri, quod judices judicaverint solvendum esse petitori, solutum iri. Ex ea autem oratione intelligitur, honestum fuisse interdum satisdare, nempe cum pecunia, hæreditas &c. peteretur, vid. c. 28. extr. minus autem honestum interdum fuisse, juberi a prætore *satisdare*, ex c. 8. 9. intelligi potest. Nam jubebantur ex jure prætorio *satisdare* petitori ii, qui vadimonium deseruissent, quorumque bona xxx. dies ex edicto possessa essent. Itaque recusabat procurator Quintii ejusque amici reliqui hoc nomine *satisdare* pro Quintio absente, quod si id facerent, eo ipso faterentur et concederent, bona Quintii esse possessa.

Satisdatio. Att. v. 1. et sunt aliquot *satisdationes* secundum mancipium (s. ut Salmasio placet mancipia) h. e. ex sententia Salmasii, si mancipia i. e. servi ad *satisdandum* non sufficiunt, sunt alia quibus *satisdari* potest, nempe prædia Attiliana et Memmiana. v. Salmas. mod. Usur. c. 16. p. 732. Cujacius autem Obs. x. 4. sic interpretatur, ut *satisdationes* prædiorum secundum mancipium sint, cum venditor prædiorum *satisdat* emtoribus, ut iis de evictione caveatur. Eas autem *satisdationes* esse nudas repromissiones, nullis datis fidejussoribus. Hanc autem vim *satisdationibus* interdum esse, ex libris Juris Civilis demonstravit Ryckius ad h. l. in editione Græviana, qui et ipse Cujacianam interpretationem probat et confirmat. Quid vero ? si secundum mancipium est pro mancipio; ut prædia mancipio dantur vel venduntur ad securitatem emtoris, cui ita satisdatur. Clarior res esset, si historiam sciremus.

Satisdato. Att. xvi. 6. *satisdato* debere: h. e. facta pro alio idonea cautione debere, quia pro alio nos soluturos spopondimus. ib. 15. illi turpe arbitror, eo nomine, quod *satisdato* debeat, procuratores ejus non dissolvere.

Satisfacere, solvere debitori, quod debemus. ad Div. xiii. 56. aut pecuniam solvant, aut fructibus *satisfaciant*. * hinc, pro solvere simpliciter. Attic. iv. 16. populo tributim domi suæ *satisfecerat*. cf. ad Div. xiv. 6. * excusare se alicui. Rosc. Com. 9. *satisfecisti*; quod temere commisisses &c. cf. Phil. ii. 20. Muren. 3. * defendere suam causam, probare aliquid, demonstrare. Or. iii. 9. ut populo Rom. *satisfieret*. Verrin. iii. 62. *satisfacere* judicibus. Verr. ii. 7. de quo multis testibus *satisfactum est*. Simile est illud ad Q. Fr. i. 1. 7. diligentia in *satisfaciendo* ac disputando: cum ita res demonstratur et objectionibus respondetur, ut in eo acquiescatur. * iratum et male de nobis sentientem reconciliare. Act. i. Verr. 1. adduxi hominem, in quo reconciliare existimationem judiciorum amissam, redire in gratiam cum pop. R. *satisfacere* exteris nationibus possetis. Verr. iii. 58. nec illum ante tibi *satisfacere*, quam tu omnium existimationi *satisfecisses*. * ad Div. xiii. 16. *satisfacere* cupit immortalitati laudum tuarum: h. e. scribere de tuis rebus gestis constituit. * ad Div. x. 1. vita, cui *satisfeci*: h. e. quæ mihi satis longa contigit. Att. x. 8. me illi nullo modo *satisfecisse*, quod in senatum non venerim: h. e. mihi indignatum esse. Phil. ii. 23. oratio mea non poterit *satisfacere* vestræ scientiæ: h. e. non possum dicere tantum, quantum vos scitis.

Satisfactio, excusatio. ad Div. vii. 13. accipere *satisfactionem*. Att. iv. 6. aliquid *satisfactio* levitatis habere videtur.

Satur. Or. 36. nec *satura* jejune dicet. *Satura* sunt res, in quibus est

copia larga ad ornatum et amplificandum.

Saucius, de reo ita dicitur, ut ambustus. ad Div. viii. 8.

Scabies, qui nos irritat suavitate sua. Leg. i. 17. quæ natura bona sunt, quia dulcedine hac (voluptatis) et *scabie* carent, non cernimus.

Scabillum. Cœl. 27. mimi exitus non fabulæ; in quo cum clausula non invenitur, fugit aliquis e manibus: deinde *scabilla* concrepant, aulæum tollitur. Erant autem *scabilla* crepitacula ex ferro, (Lucian. Saltat. §. 83. σιδηρῶν ὑποδήματα) aut ex ligno, (Pollux vii. 22. 87. ξύλινον ὑπόδημα) quæ pedibus, quibus adstringebantur, (unde et nomen duxerunt. nam ὑποπόδιον est *scabillum* proprie, nec tamen est perpetuum) concuti solebant, et strepitum faciebant, uti docet antiqua statua, in qua occurrit *scabillum*, confirmatque Rubenius de Re Vest. ii. 17. Auctores in Fabri Lexico commemorati *scabillorum* rationem perspectam non habuere. Rectiora tradidit ante Rubenium etiam Salmasius ad Vopisc. Carum c. 19. p. 838. s. t. ii. Adde inprimis Explication de divers Monumens singuliers p. 47. s. ubi monumentum vetus illustratur, in quo *scabilla* spectantur. Ab his *scabillis* operæ *scabillares* ap. Fabrettum in Inscription. p. 603. 660.

Scalmus, est proprie lignum, cui remus adligatur, unde deinde pro remo ponitur. tot enim sunt remi, quot *scalmi*. Att. xvi. 3. tribus actuariolis, decem *scalmis*. Or. i. 38. navicula duorum *scalmorum*. Brut. 53. ut Crassus ab adolescente delicato, qui in littore ambulans *scalmum* reperisset, ob eamque rem navem ædificare concupivisset, exorsus est: similiter Scævola ex uno *scalmo* captionis, centumvirale judicium hereditatis effecit.

Scammonea. Div. i. 10. quid *Scammoneæ* radix ad purgandum possit.

Scaphium. Verr. iv. 17. poculum in hemisphærii similitudinem rotundum: ut ap. Plautum in Sticho v. 4. 11. et Bacchid. i. 1. 37. quo loco tamen quidam de matula capiunt, etsi de convivio sermo est. Nam *scaphium* est hemisphærium. Sic etiam scaphia dicebantur vasa ex ære rotunda, quæ horologiis inserviebant, ut auctor est Marcianus Capella, de quo vid. Salmas. ad Solin. p. 448. b. quidam tamen a similitudine cymbæ dictum volunt.

Scaturio, meditor, molior. ad Div. viii. 4. totus, ut nunc est, hoc *scaturit*.

Scena. Planc. 12. quæ si minus in *scena* sunt, at certe cum sunt prolata, laudantur: h. e. si minus per se sunt illustria, et in oculos incurrunt. * ad Brut. ep. 9. *scenæ* servire: h. e. tempori. Or. ii. 83. maxima oratori *scena* est concio. i. e. ubi maxime eloquentiam ostendere potest. ibid. iii. 45. neque verba ex alio genere ad usum quotidianum, ex alio ad *scenam* et pompam sumuntur: i. e. ad ornatum.

Scenici. Planc. 12. Verr. iii. 79. Sunt histriones, mimi, et actores omnes.

Scheda. Att. i. 20. enitere, ne qua *scheda* depereat. *Scheda* est plagula chartæ ex scapo revulsa, quibus committebant veteres, quicquid subito commentabantur, ut emendatum postea in mundiorem chartam scriberetur, ut docet Salmas. ad Vopisc. Firmum c. 3. t. ii. p. 701.

Schola. disputatio. Pis. 25. vertes te ad alteram *scholam*. ibid. 27. ubi sunt vestræ *scholæ*? Tusc. iii. 34. separatim sunt certæ *scholæ*, de exsilio. ib. i. 4. *scholas* Græcorum more habere. Fin. ii. 1. *scholam* explicare.

Scientia cum de. Sull. 13. cujus *scientiam* de omnibus constat fuisse.

Scilicet, scito, scias licet. Q. Fr. ii. 8. illud *scilicet*: cœnabis, cum veneris. ad Div. ix. 6. est igitur adventus *scilicet* Cæsaris in expectatione. ib. 21. privatas causas et eas tenues, agimus subtilius; capitis aut famæ *scilicet* ornatius. v. Gronov. Obs. iii. 9.

Scindere. Attic. iii. 15. ne *scindam* ipse dolorem meum: h. e. renovem. sed Grævius putat Ciceronem scripsisse: rescindam. xiii. 33. ego ita egi, ut non *scinderem* penulam: h. e. non vehementius invitavi et rogavi, ut manerent.

Scio. de formula: haud *scio* an. v. haud. exempla alia sunt Or. i. 60. 62. ii. 17. Verr. i. 15. Acad. iv. 25. Leg. i. 6. * cum de. Or. i. 14. extr. diserte possit, de quo *sciat*, dicere.

Sciscere, est proprie in legibus jubendis, et quidem plebeiis. Planc. 14. *scivit* legem primus. cf. Dom. 30. &c. unde plebiscitum. hinc pro probare dicitur, quod, qui *sciscunt*, probant. Prov. C. 15. simul ostendit, se eam legem *sciscere*, quam legem esse negat. Sed est tamen etiam de omni suffragio. Leg. iii. 3. cum *sciscentur* suffragia &c.

Scissus. Or. iii. 57. *scissum* vocis genus. de hoc vid. Quintil. Inst. Or. xi. 3. n. 20. 21. *scinditur* vox &c.—finditur etiam spiritus objectu aliquo, sicut lapillo tenues aquæ &c. Est quod nos vocamus das Lispeln.

Scopæ. Att. vii. 13. L. Cæsarem vidi cum absurdissimis mandatis, non hominem, sed *scopas* solutas. Or. 71. isti autem cum dissolvunt orationem—non clypeum, sed, ut in proverbio est, *scopas* mihi videntur dissolvere.

Scopulosus, difficilis. in Cæcil. 11. intelligo, quam *scopuloso* difficilique in loco verser. defendit hoc verbum Drakenb. ad Sil. vii. 274.

Scopulus. in oratione ac disputatione *scopuli*, dicuntur loci difficiliores, de quibus difficile est dicere. Cœl. 21. *scopulos* prætervecta oratio. * pro monte, ex Ennio est. Brut. 18. cum neque Musarum *scopulos* quisquam superarat.

Scriba. genera *scribarum* duo fuere, alterum privatorum, alterum publicorum. Privati sunt hominum privatorum servi, ut ad Div. v. 20. publici autem sunt homines liberi, sed plebeii ordinis, inprimisque libertini, qui in certas decurias descripti, mercedem ex ærario accipiebant. Sorte distribuebantur inter magistratus. Dom. 28. *scribæ* nobiscum in rationibus publicis monumentisque versantur. Cluent. 45. *scriba* ædilitius. ex quo loco etiam intelligitur, prætores ædilesque legisse scribas. Ante a quæstoribus urbanis lectos fuisse, colligas e Livio xl. 29. Verr. iii. 78. *scriba*—apparitor. cf. Sigon. A. J. C. R. ii. 15. Brut. 84. gratiosi sint *scribæ* in dando cedendoque loco, scil. cum judicium publicum habetur. Verr. iii. 79. ordo *scribarum* honestus est. quis negat? est vero honestus, quod eorum hominum fidei tabulæ publicæ et pericula magistratuum committuntur. ib. *scribæ*, qui digni sunt illo ordine, patresfamilias, viri boni atque honesti—ad eos me revoca; noli hos colligere, qui nummulis corrogatis de nepotum donis, ac de scenicorum corollariis, cum decuriam emerent, ex primo ordine explosorum, in secundum ordinem civitatis se venisse dicunt.—mirabimur turpes aliquos ibi esse, quo cuivis licet pretio pervenire? Ex hoc loco de honestate scribarum publicorum judicari potest, quam impugnavit Sigon. A. J. C. R. ii. 9. defendunt Guther. Jur. Pontif. ii. 13. Fabrett. Inscr. c. 6. p. 458. s. et Græv. ad Dom. 28. De vilitate eorum et contemtu agunt etiam Ferrar. de Orig. Rom. p. 14. s. in t. i. Thes. Græv. in quo ei assentitur Spanhem. de Usu et Præst. Num. t. i. p. 705. De *scribis* Rom. est etiam docta et inprimis legenda Diss. Eschenbachii inter Diss. Acad. p. 257.

Scribere, dicuntur JCti, cum formulas cavendi &c. componunt petentibus. Mur. 9. Servius hanc urbanam militiam respondendi, *scribendi*, cavendi—secutus est: jus civile didicit. &c. cf. ad Div. vii. 14. ubi v. Victor. et Manut. cf. Gronov. Sest. p. 644. * S. p. R. 4. Att. iv. 18. *scribendo* adesse, int. Senatus Consulto. dicitur de his, qui SCto nomina sua præponi curant, ut in suam inprimis sententiam factum esse intelligatur, quod honoris causa fiebat, cum de honoribus et commodis alicujus esset SCtum. Pro eo ad Div. xii. 29. est, esse ad scribendum: Consulibus illis nunquam fuit ad *scribendum*. * Att. v. 11. *scribere* de aliquo aliquid. i. e. commendare, laudare. Sic est et Att. i. 19.

Scriptitare, multum commentari. Or. i. 33.

Scriptor, de scriba. Orat. i. 30. * ad Div. ii. 4. domesticarum rerum *scriptores* et nuncii. i. e. qui tibi scribant de rebus dom. s. per literas nuncient.

Scriptum. Or. i. 31.* *scripti* interpretatio. Cæcin. 23. sequi *scriptum* (literas et verba) calumniatoris esse. Opponitur sententiæ.

Scriptorum ludus. Or. i. 50. duodecim *scriptis* ludere. Fr. Hortensii ap. Nonium in *scripta*. Nominativum faciunt *scriptum*, ut sit areola lineis circumscripta, ut Salmasius, Gesnerus, alii: recte. nam et diminutivum *scriptulum* est: vid. Heins. ad Ovid. A. A. ii. 204. iii. 363. et trames *scriptorum* dicitur, quem calculi decurrunt. Aliter sentire video Pearcium ad hunc locum, qui nominativum facit *scriptus*: ut intelligatur lapis, calculus. In quo tamen Festi auctoritate abusus est, nam *scriptus* lapis Festi huc non pertinet. Neque id adeo ignorare Pearcius potuisset, si Festum ipse inspexisset. Tolerabilius foret, si intelligeretur locus. Ceterum de hoc ludo, qui est idem aut simillimus ei, qui hodie *Schachicus* dicitur, ut patet ex insigni Ovidii loco Art. Am. ii. 207. Græcis recentioribus ζατρίκιον, diversus est a ludo aleæ, in quo præter calculos etiam tesseris opus, qui a ludo *scriptorum* exulant, in quo uno ingenio et arte opus est. vid. præter ceteros eruditissime disputantem Salmas. ad Vopisc. Proculum c. 13. t. ii. Hist. Aug. p. 736. sqq. et Hydeum de Nerdiludio p. 8. *J. Fr.* Gronovius Sest. iii. 15. ludum duodecim scriptorum distinguit a ludo latrunculorum; idemque facit Heinsius ad Ovid. l. c. 204. putans de ludo duodecim *scriptorum* agi his: seu ludet, nu-

merosque manu jactabit eburnos, (h. e. tesseras) tu male jactato, tu male jacta dato. Sed ibi sermo de ludo aus und ein s. trictrac, ubi tesseris opus. Id minus recte fieri, contra Casaubonum demonstrat l. c. Salmasius, contra cujus argumenta nihil Gronovius affert. Putat nempe ludum duodecim *scriptorum* esse eum, quem nos vocamus aus und ein, in quo etiam tesseris opus. Sed quomodo is duodecim *scriptorum* ludus esse potest, cum ipse fateatur, in illo ludo aus und ein utrumque ludentium quindecim calculos adhibuisse, qui in duodecim areolis locum non habent. Burm. ad Ovid. l. c. iii. 363. putat, nobis rationem istius ludi non satis perspectam esse, quem vide. Ceterum *scriptorum* dicendum esse, non *scruporum*, defendunt præter hos Burmann. ad Quintil. xi. 2. Victor. V. L. v. 13. Gronov. l. c.

Scriptura, commentatio oratoris. Or. i. 33. * ita ut *scriptum*, de literis ac verbis legis, testamenti, edicti. ad Her. i. 4. &c. hinc *scriptura* superior et inferior, i. e. antecedentia et consequentia. Inv. ii. 4. * vectigal ærarii e pascuis. Verr. ii. 70. *scriptura* Siciliæ. ad Div. xiii. 65. in *scriptura* pro magistro dat operas. vid. in Ind. Hist. Alabarches. Sed aperienda est clarius hujus verbi vis. Nempe vectigal hoc *scriptura* propterea dicitur, mea sententia, quia, qui in pascuis publicis pascere vellent, nomina sua deferebant et subscribebant apud eum, cui ejus rei cura data erat, h. e. ut e Varr. R. R. ii. 1. 16. discimus, apud publicanum: et pro singulis pecoribus certam pecuniam solvebant. Nam ita etiam in agris publicis decumanis obtinuit. Verr. iii. 51. numerus aratorum quotannis apud magistratus publice *subscribitur* &c. accessit deinde decumarum vectigal, cum ante, auctore Plinio, unum e pascuis fuisset. retinuit antiquum illud vectigal nomen suum, et novo aliud datum est, etsi proprie in hoc novum æque atque in illud vetus conveniebat.

Scripulum. Att. iv. 16. neque argenti *scripulum* esse ullum in illa insula. *Scripulum*, quod *scriptulum* accuratius dicitur, est ducentesima et octogesima octava pars libræ, s. quarta et vicesima unciæ, quæ est duodecima libræ pars. de scriptulo v. Gronov. Sest. iv. 13. ejusque signis et notis, quibus sc. exprimitur, iii. 15.

Scrupulosus. Tusc. iv. 14. *scrupulosis* cotibus. Bentleius et Davisius, probante Buherio, reponunt, *scruposis*. Putabam aliquando scopulosus, ut in Cæcil. 11. sed *scrupulosus* et scruposus confunduntur, et est hoc melius. vid. Heins. ad Valer. Flacc. ii. 518.

Scrupulus, quicquid animo molestum est, et nos tamquam urit. Fin. iv. 28. *scrupulum* abeunti. Att. v. 13. *scrupulum*, quem non ignoras. ib. x. 14. odiosus *scrupulus*. &c. Rosc. Am. 2. *scrupulum* ex animo evellere: i. e. timorem.

Sculptus. Acad. iv. 31. non e saxo *sculptus*. sed legendum videtur scalptus. v. not.

Scurra, est parasitus, aut homo parasiticis moribus: quod genus hominum, studio placendi et delectandi, petulantibus et obscœnis dicteriis utitur, iisque etiam in eas res grassatur, quas revereri debebant, ut in religionem et Deos, magistratus innocentes &c. Muren. 6. *scurrarum* convicium.

Scurrilis. Or. ii. 60. *scurrilis* dicacitas.

Scutum. Tusc. ii. 23. abjecto *scuto* fugit. Att. xv. 29. *scutum* abjicere, pro, ab armis discedere. Orat. ii. 72. ut non modo non abjecto, sed ne rejecto quidem *scuto*, fugere videar. Sc. fugientes turpiter *scutum* abjiciunt, honestius autem retinent *scutum* et post tergum rejiciunt, ne telis petiti a persequentibus lædi possint.

Scutella. Tuscul. iii. 19. *scutella* dulciculæ potionis. h. l. esse pro poculo facile intelligitur. Significat etiam lancem. v. de hoc verbo Popma ad Caton. R. R. c. 10. et Salmas. ad Vopisc. Car. 20. p. 861. qui tamen male a *scutra* hoc verbum oriri putat, cum sit potius a *scuto*: ut bene monet summus vir, Hemsterhus. ad Aristoph. Plut. p. 276. 277.

Secessio, factio. Ligar. 6. *secessionem* tu illam existimasti (sc. inter te et Pompeium) non bellum. * dicitur etiam de iis, qui seorsum eunt, deliberandi, colloquendi causa. Mur. 24. seductionem testium, *secessionem* subscriptorum animadvertunt. Sic apud Liv. xlv. 36. tribuni ad deliberandum *secedunt*. ubi v. Dukerus.

Seco, verbum chirurgicum. Tusc. ii. 22. C. Marius cum *secaretur*: pro quo alio loco, cum ei varices *secarentur*.

Secta pro via, iter. N. D. ii. 22. natura habet viam et quasi *sectam* quam sequatur. * partes. ad Div. xiii. 4. qui *sectam* Cæsaris sequuntur. Potest etiam esse, qui in Cæsaris exercitu sunt, ut idem verbum ap. Livium dicitur xxix. 27. conf. Brut. 2. Ciceronem verbum Græcum *αἵρεσις* semper interpre-

tari *sectam*, docet Casaubonus ad Athenæum v. 11.

Sectari, est servorum, quatenus in alicujus dominio sunt. Rosc. A. 28. *sectantur* servi Chrysogonum: h. e. sunt apud eum, non amplius apud Roscium. *clientum, ut assectari. Muren. 33. *sectantur* eum multi. * Verr. iv. 66. *sectantur* eum pueri: de homine omnium ludibrio.

Sectator, assectator, de quo supra. Mur. 34. quid opus est *sectatoribus?* Ibid. lex Fabia de numero *sectatorum*. v. Ind. Legg. * comes. Rabir. Post. 8. num Gabinii comes vel *sectator?* negat. intelligendum autem de comitibus magistratuum in provinciam, quorum sæpe est apud veteres mentio, inprimis apud Suetonium. vid. Excursum nostrum xv. ad Suetun. Tib. 46.

Sector, redemtor bonorum. Rosc. Amer. 29. ad Div. xv. 19. Verr. i. 23. ad quem locum Asconius a sequendo spem verbum hoc ducit, in qua sententia est etiam Nonius: secare, sequi, unde et sectatores bonorum *sectores* dicti sunt. Verrius autem sectionem bonorum, persecutionem interpretatur, unde et *sectores* dictos ait, qui emta sua persequuntur: cujus sententiam probat Salmas. mod. Usur. c. 18. p. 830. Qui redemerat sectionem, inquit, vel prædæ, vel omnium bonorum proscripti damnative, cum universa ejus bona, quacunque in re aut jure consisterent, accepisset, ubicunque essent reperienda, ea persequebatur &c. Mihi si luberet, *sectorem* a sequi repetere, aliam rationem redderem. Nempe olim in republica libera, cum nondum proscriptio esset audita, *sectores* tantum erant redemtores prædæ. Itaque qui hoc genere quæstus ducebantur, *sectabantur* exercitus ad omnes urbes, quas obsidebant, ut iis expugnatis sectiones prædarum emerent: de quo genere hominum non semel est apud Livium, v. c. x. 17. 6. Similes iis ex parte sunt, et in re minori, aut in partibus faciunt, quod illi in majori, aut universa, s. in privata præda, quod illi in publica et ærario inferendo, lixæ, qui et ipsi exercitus sequebantur, ut cibis vendendis, et præda a militibus singulis emenda lucrum facerent, unde Livius v. 8. minus militum periit, quia præter ægros, lixarum in modum, omnes per agros vicinasque urbes negotiabantur. Cæsar B. G. vi. 38. etiam mercatores commemorat, qui exercitum sequebantur, et sub vallo tendebant. Sed illud hic relinquitur dubii, quod, hac ratione probata, etiam lixæ et mercatores reliqui *sectores* dici possent. Itaque rectiorem puto vulgarem sententiam, quæ a *secando* ducit hoc verbum et *sectores* a secandis bonis dictos censet, quod *sectores* universa bona, universam prædam, hanc ob causam redimebant, ut iis per partes vendendis lucrum facerent, quemadmodum ipse Asconius tradit. Homines adeo *secari* dicebantur, quorum bona auctione distrahebantur. Id nomen deinde mansit etiam cum aliquis emeret proscripti bona, ut retineret ipse. Idque adeo confirmari puto etiam loco Ciceronis Rosc. A. 29. iidem erant *sectores* bonorum et collorum.

Sectio, redemtio prædæ universæ, aut bonorum proscripti damnative omnium. Phil. ii. 26. nemo fuit, qui ad illud *sectionis* scelus auderet accedere. cf. c. 29. * bona ipsa, quæ venduntur, redimuntur. Inv. i. 45. cujus prædæ *sectio* non venierit. ex Agrar. i. ap. Gell. xiii. 24. hoc fragmentum est: prædam, manubias, *sectionem*, castra denique Cn. Pompeii, sedente imperatore, Xviri vendent. Ex quo loco intelligitur, eam tantum prædæ partem *sectionem* esse appellatam, quæ ad publicum pertineret, quemadmodum etiam Romæ *sectio* est tantum eorum bonorum, quæ ærario inferenda sunt. Nam præda est militum, manubiæ imperatoris, *sectio* ergo populi.

Secundæ, int. partes. verbum scenæ, in qua primæ, secundæ, et tertiæ partes sunt. unde ad alia traducitur. Brut. 69. fuit Crasso quasi *secundarum*.

Secundus. Tusc. ii. 1. *secundo* populo id facit: h. e. probante et favente populo.

Secundum, ex præscripto alterius. Acad. i. 10. *secundum* naturam. * ex commodo sententiaque alterius. Att. iv. 2. loco sententiam rogatus, multa *secundum* causam nostram disputavit. Unde et in jure *secundum* aliquem dicitur decerni, cum causam obtinet. Verr. i. 44. * *secundum* mancipium, quomodo capiendum sit, utrum præter, an ex lege mancipii, disputatur. vid. satisdatio. * prope, juxta. Attic. viii. 12. si Cæsar *secundum* mare ad me ire cœpisset. cf. xvi. 8.

Securis, plaga. Planc. 29. gravem infligere *securim* reipubl. Mur. 24. quam te *securim* putas injecisse petitioni tuæ, pro quo est c. 23. plaga injecta est petitioni tuæ. * Q. Fr. ii. 11. *securis* Tenedica. v. Ind. Geogr. Securis conspicitur in numis Tenediorum, quorum exempla et nunc reperiuntur in Cimeliarchiis. v. Stephani Lexic. Gr. in τένεδος.

Secutor. Att. vii. 14. *secutorum* in ludo Iↄↄ fuerunt. *Secutor* est gladiator, qui componitur cum retiario, ut putat Lips. Saturn. ii. 7. 8. ubi pro Iↄↄ reponendum censet cIↄ cIↄ. quod ille numerus major fide videtur. Salmas. ad Lamprid. Comm. 15. p. 515. t. i. Hist. Aug. *secutores* dictos putat gladiatores, qui sorte victis sufficerentur, et victoribus compararentur. Gr. ἔφεδροι.

Sed, eleganter adhibetur ut igitur, de quo supra, post parenthesin, inprimis longiorem. Off. i. 30. *sed* si quis est. Or. ii. 90. *sed* tamen &c. Or. iii. 12. &c.

Sedecula. Att. iv. 10. alii *sedicula* malunt. v. Lexic. Fabr.

Sedere, commorari. ad Div. xvi. 7. venti si essent, nos Corcyræ non *sederemus*. Sext. 23. *sedens* imperator ad portas. * nihil agere, quiescere. Att. ix. 12. ego ipse *sedeo*? coner illuc ire, ut insanus? &c. ix. 8. nos *sedentes* in Italia se. medii, neutrius partis et nihil agentes. Fr. Agr. 1. ex Gell. xiii. 24. prædam, manubias, sectionem, castra denique Cn. Pompeii, *sedente* imperatore, decemviri vendent. * *sedere* dicuntur, qui in tabernis, aut locis publicis, merces vendunt. Verrin. iii. 62. Albam Æmilium *sedentem* in faucibus macelli. * *sedentes* opponuntur dicentibus, cum in senatu, tum in judiciis. ad Div. v. 2. *sedens* iis assensi. Rosc. A. 1. cum tot summi oratores, hominesque nobilissimi *sedeant*, ego potissimum surrexerim. * de magistratibus dicitur, cum pro rostris in suggestu sedent in sella curuli, aliis dicentibus, legem ferentibus, suadentibus; aut in tribunali vel jus dicunt, vel quæstioni præsunt. Sen. p. R. 5. quo *sedente* legem trib. pl. tulit. Sext. 15. *sedentibus* consulibus. Brut. 43. Scævola tribuno in rostris *sedente*, suasit Serviliam legem Crassus. * item de judicibus et consiliariis judicis prætoriisve, et advocatis partium. Or. i. 37. nonne, nobis *sedentibus* in tribunali Q. Pompeii prætoris urbani, familiaris nostri &c. Rosc. C. 4. *sedere* in consilio. Cluent. 38. *sedere* in aliquem. ibid. 37. paucos dies ex subsortitione *sedere*. ad Div. i. 9. *sedente* Cn. Pompeio. Or. ii. 47. cum C. Marius mœrorem orationis meæ præsens ac *sedens* multum lacrymis suis adjuvaret—atque ipsum advocatum, ad communem imperatorum fortunam defendendam invocarem.

Sedes. certus locus, ubi sit caput rei, belli &c. Att. viii. 3. nulla *sedes*, quo concurrant, qui remp. defensam velint. Cœl. 13. nullum est fundamentum horum criminum, nulla *sedes*: h. e. crimen demonstrari non potest.

Seducere. ad Divers. i. 9. sæpe eum in senatu, modo severe *seducerent*, sc. tamquam si qua de re gravi cum eo colloqui et deliberare vellent, aut cum eo communicare et consulere. conf. Att. v. 21. Or. i. 56.

Seductio. Mur. 24. *seductiones* testium, secessionem subscriptorum animadvertebant. vid. *seducere*.

Seges. Milon. 13. quid enim odisset Clodium Milo, *segetem* ac materiam suæ gloriæ?

Segnitia. Brut. 81. vir sine arrogantia gravis, et sine *segnitia* verecundus.

Sejugatus, distinctus. Div. i. 32. humani animi partem, quæ sensum, motum—habeat, non esse ab actione corporis *sejugatam*.

Sejunctus, distinctus. Or. 20. *sejunctus* igitur orator a philosophorum eloquentia,—explicandus est nobis, qualis futurus sit.

Sejungere, discernere. Or. ii. 25. ut possis liberalitatem a largitione *sejungere*. Tusc. iv. 13. *sejungere* cogitatione morbum ab ægrotatione. * avocare. Fin. i. 20. animus a spe *sejungi* non potest. * abstinere. Cœl. 3. *sejungere* se a libertate verborum.

Selectus. Verr. ii. 13. judices *selecti*, sunt qui judicia publica exercent. Cluent. 43. prætores urbani debent optimum quemque in *selectos* judices (h. e. decurias eorum) referre. Nam in judiciis sedent sorte quæsitoris, nec *selecti* ab hac sortitione dicuntur, ut quibusdam placet. Asconius quidem ad Act. i. in Verrem c. 6. ad sortitionem refert hoc nomen: sed haud dubie erravit; cum Cicero diserte lectionem judicum Prætori urbano tribuat l. c. a quo post ad Imperatores translata est, quos decurias ordinasse, præter Suetonium, multis locis, docet Plin. xxxiii. 1. fuitque ea lectio pars actus rerum, cujus apud Suetonium frequens mentio. Sub Cæsaribus selectos judices paulo aliter, et arctiori quodam sensu dictos patet ex eodem Plinio.

Selectio, delectus. Fin. ii. 13. ut eam rerum *selectione* exspoliarent. opponitur rejectioni.

Sellularius. fragm. incert. de plebeia fæce *sellulariorum*. Ita dicuntur, qui Græce βάναυσοι appellantur: h. e. opificia tractantes, quæ artes sellulariæ dicuntur. cf. Sella.

Sella, simpliciter pro *sella curuli*. junguntur interdum *sella* ac tribunal,

quia prætores sedent in *sella* curuli, posita in tribunali. Verr. ii. 38. iii. 59. Verrin. i. 46. * sedes magistri. ad Div. ix. 18. *sella* tibi erit in ludo, tamquam hypodidascalo, proxima. * sedes opificum. Catil. iv. 8. qui non ipsum illum *sellæ* atque operis et quæstus quotidiani locum salvum velint.

Seminarium. Pis. 40. Macedonia dicitur: triumphorum fons et *seminarium*.

Seminator, auctor. Nat. D. iii. 26. versus *seminator* omnium malorum.

Semis, dimidius as. item de genere usurarum, quæ *semisses* dicuntur, cum se. pro centenis assibus solvitur usuræ loco singulis mensibus dimidius as, adeoque in annum seni pro centenis. ad Div. v. 6. omnino *semissibus* magna copia est. v. Gron. Sestert. iv. 11. p. 231, &c.

Semuncia, dimidia uncia. v. as. Verr. iv. 23. *semuncia* auri.

Senatus. ad Div. v. 2. *senati* consultum. in Cæcil. 5. quod beneficio *senati* juris habui &c. Harusp. R. 1. *senatus* datus, dicitur, cum aliquis, v. c. legatus, haruspex &c. in senatum admittitur, exponendi causa, quæ velit.

Senex, maturus, virilis. Brut. 43. *senior* oratio, quam illa ætas ferebat. * antiquus. Leg. ii. 4. hæc vis est *senior*, quam ætas populorum. * de *senibus* coëmtionalibus et ad coëmtiones, supra dictum est.

Sensus, judicium. ad Divers. xi. 10. a certo *sensu* et vero judicare. ibid. i. 9. sed etiam *sensu* jam tabellæque docuerunt. vid. Gron. Obs. i. 4. p. 239. et not. * *sensus* de republ. significat partes, vel optimatium, vel popularium. ad Div. i. 8. quam sit difficile, sensum in republ. deponere. ib. xii. 15. *sensibus* in rep. conjunctissimus. Marcell. 6. nostri *sensus* congruebant. * Dom. 36. communem naturæ *sensum* repudiare. *Sensus* communis continetur 1) notionibus insitis, et naturali facultate intelligendi, judicandi, ratiocinandi, recti et boni cognoscendi &c. Or. iii. 50. omnes tacito quodam *sensu*, sine ulla arte, aut ratione, quæ sint in artibus ac rationibus recta ac prava, dijudicant: idque cum faciunt in picturis —tum multo ostendunt magis in verborum, numerorum, vocumque judicio: quod ea sunt in communibus infixa *sensibus*, neque earum rerum quemquam funditus natura voluit esse expertem. Partit. 5. nativa verba sunt ea, quæ significata sunt *sensu*: reperta, quæ ex his facta aut novata &c. hinc pro indole dicitur *sensus*: Harusp. R. 9. *sensus* terræ (s. incolarum) domesticus ac nativus. Sed 2) Dom. l. c. est pro humanitatis eo genere, quo rebus malis commovemur et angimur. * in oratione autem et oratore *sensus* sunt, cum ita dicit orator, ut ipse commotus esse videatur, et omnia, etiam in narrandis rebus, ita dicit, ut ipse pro certis, magnis, turpibus, lætis habere, et, ut opus est, et res sunt, affectus esse videatur. Or. iii. 25. ut oratio *sensus*, ut dolores habeat. ibid. ii. 43. hoc vel in principiis, vel in re narranda, vel peroranda tantam habet vim, si est suaviter et cum *sensu* tractatum, ut sæpe plus quam causa valeat. Tantum autem efficitur *sensu* quodam &c. hæc ab ipso Cicerone explicantur c. 45. toto. ibid. quin ipse in commovendis judicibus iis ipsis *sensibus* permoverer.

Sententia. Acad. iv. 47. ex sui animi *sententia* jurare voluerunt: h. e. ita uti sentiret, crederet, rem esse. hinc ille jocus Or. ii. 64. ridicule illud L. Porcius Nasica censori Catoni, cum ille: *ex tui animi sententia* tu uxorem habes? Non hercule, inquit, *ex mei animi sententia*. nam illud est, quod nos dicimus: auf dein Gewissen! hoc: ex voto, uti vellem. Pison. 32. beneficiis alicujus suam *sententiam* tradere. Cluent. 53. mens, et animus, et consilium, et *sententia* civitatis posita est in legibus. * pro sensu animi. Germ. Gesinnungen. Tusc. iv. 15. honestæ voluntates, *sententiæ* et actiones. Gr. γνώμη. *sententiam* ferre dicuntur proprie judices post legem tabellariam Cassiam; deinde vero etiam senatores. vide locum in sentire, ex ad Div. xi. 21. ubi *sententias* ferre de aliquo, est ejus rationem habere. cf. ferre. * dividere *sententiam*. v. dividere. * referre *sententiam* de senatore, pro ferre. Quir. p. R. 10. vid. referre. * *sententias* dicere de senatoribus notum est: sed est etiam de Consulibus. Sext. 32. consules cum in senatu privatim (i. e. a senatoribus, qui magistratus non erant) ut de me *sententias* dicerent, flagitabantur: h. e. ut de *sententiis*, quas ipsi sc. senatores, relationem egredientes, dixissent, ad senatum referrent. vid. Græv. ad h. l. * Legg. i. 22. hujus præcepti tanta *sententia* est. i. e. tam præclarus sensus.

Sententiose dicere. Or. 71. ita dicere, ut sententiæ æque bonæ sint, non inania modo verba: nam opponitur, sine sententiis dicere.

Sentire, intelligere, providere. Rabir. Post. 1. nihil *sensisse*. * Catil. iii. 2. de

ambulantium alligantur, ne vari aut compernes fiant, dicti a *sirpando*: h. e. ligando: unde *sirpulæ* apud Varronem de L. L. Ideo fortasse scribendum *sirpirastra*. Hoc autem nomine Cicero notat legatos, quæstores, tribunos et alios quos secum duxerat, quorum opera in coërcendo exercitu et regenda provincia utebatur. eos audierat Atticus pessime se gerere: ideo scripserat Cicero, se dolere. hæc Bosius recte ad h. l.

Serpere. Or. ii. 50. dicitur de oratore, qui pedetentim ad causam tractandam accedit, quemadmodum ipse Cicero fecit in Agraria secunda. * ali, augeri. Verr. iii. 76. *serpit* insitum in natura malum. * dicuntur ea, quæ increbescunt, vulgantur, ulterius procedunt, in Cæcil. 21. *serpit* ac prodit consuetudo. Rabir. Post. 6. *serpit* malum. cf. Att. i. 13. Fin. ii. 14. ib. v. 23. societas *serpit* sensim foras, cognationibus primum &c.

Servare, conservare. ad Div. v. 20. cum populus suum *servaret*. * *servare* de cœlo est augurum. Dom. 15. Vatin. 7. Divin. ii. 35. v. in Ind. Legg. Lex Ælia, ubi ostendimus, hanc formulam tantum esse capiendam de fulminibus. Ad id confirmandum inprimis illud pertinet, quod Divin. ii. 18. scribit Cicero: Comitiorum solum vitium est fulmen. Qui ergo de cælo servant, ut comitia impediant, nihil aliud nisi fulmen aut tonitru observant. * Att. v. 17. paucis diebus habebam certos homines, quibus darem literas: itaque eo me *servavi*: i. e. scribere distuli. * Off. iii. 29. *servare* fidem cum hoste.

Servilis. Or. ii. 80. *servilis* percunctatio, est, cum e servis aliquid percunctamur.

Servire, de ædibus. Or. i. 39. v. servitus.

Servitus, honesto sensu est Planc. 30. officii *servitutem* adstringere vinculo sempiterno. * in jure est ædium, et fundorum, s. ut in jure est, prædiorum urbanorum et rusticorum. Ædium servitus est, cum vicino jus est altius tollendæ domus suæ, stillicidii in eas avertendi, cloacæ immittendæ, tigni immittendi, prospectus faciendi &c.: fundorum autem, cum vicinus habet jus itineris per eos, viæ, aquæductus, haustus aquæ, pecoris ad aquam appellendi, pascendi &c. de quibus *servitutibus* est in Digestis. Q. Fr. iii. 1. c. 2. *servitutem* fundo imponere. Att. xv. 26. paucos specus in extremo fundo, et eos quidem subterraneos *servitutis* putat aliquid habituros: h. e. aliquid incommodi et servitutis sibi, vicino, allaturos.

Servus. adj. Agr. iii. 2. prædia *serva*—libera. *serva* sunt, in quibus est servitus.

Servus. Verrin. ii. 77. *servi* societatis, sunt ministri publicanorum in provincia, qui portorium, scripturam, decumas exigunt, et rationes conficiunt. Phil. viii. 8. *servi* publici.

Sesqui. Orat. 56. est contracte pro *semisque*. sed dicitur *sesqui* pro *sesque*, ut heri pro here. Id verbum cum adjungitur alicui quantitati, ea cum dimidia parte intelligenda est. sic l. c. *sesquipæon* est pæon unus cum dimidio. sic cape *sesquimodium*, *sesquitertium* &c.

Seselis. Nat. D. ii. 50. herba, qua cervæ ante partum se purgant.

Sessio, sedes, scamnum. Or. ii. 5.

Sestertius: int. numus, quod verbum interdum adjicitur, ut Rabir. Post. 17. valuit primo *duos asses cum dimidio*, deinde *quatuor asses*: ut denarius, qui quatuor sestertios æquabat, primo decem, post sedecim asses habuit. *Sestertium* autem, in quo intelligendum est *pondo*, æquabat *mille sestertiorum numorum* summam. Nam quoniam singuli asses sunt ad libram argenti, ut unum ad mille: h. e. quoniam una libra argenti æquat mille assium summam, sestertium pondus: h. e. duæ libræ cum dimidia, etiam bis mille et quingentos asses æquarint necesse est. Teneant autem tirones hoc: Cum sic dicitur: *quadraginta millia* HS. aut simili modo in aliis numeris, capiendum est de numis sestertiis, et HS. est genitivus pluralis. Pro eo dici etiam potest *quadraginta sestertia*. Sed cum dicitur v. c. *quadragies sestertium*, primo *sestertium* est nominativus aut accusativus singularis numeri; deinde est compendiaria locutio, pro *quadragies centena millia sestertium*. Nam *decies sestertium* dicebant pro *decies centena millia sestertiorum*, et sic in reliquis. Ergo *quadragies sestertium* idem est, quod *quadragies centena millia sestertiorum numorum* s. *quater millies mille sestertii numi*. Hæc late et erudite demonstravit Gronov. de Sestert. l. i. inpr. c. 4. Exempla utriusque nominis et formarum loquendi afferre, quoniam sæpe in Ciceronis libris occurrunt, nihil attinet.

Severe. Off. ii. 3. *severe* et honeste: de philosophis, qui utilitatem ab honestate non sejungunt. Contrarium est molliter, remisse. ubi v.

Severitas, justitia judicum in pronun-

ciando. in Cæcil. 3. *severitas* judiciorum. cf. Rosc. A. 3. &c. * Catil. iv. 4. versari in *severitate*, dicuntur, qui severam sententiam dicunt.

Severus. justus. Rosc. A. 5. acria ac *severa* judicia. Act. i. Verr. 10. familia tum ad ceteras res, tum ad judicandum *severissima*.

Sevocare. Nat. D. iii. 8. *sevocare* mentem ab oculis. * distinguere. Or. 20. ab his non multo secus, quam a poëtis, hæc eloquentia, quam quærimus, *sevocanda* est.

Sexcenteni, profertur e Verr. v. 25. sed ibi legendum *sexceni*. adde etiam Drakenb. ad Liv. xlv. 16.

Sexcenti, de magno, sed incerto numero. Att. xiv. 12. *sexcenta* similia. cf. Rosc. A. 32. &c.

Sextans, duæ unciæ, quæ sextam assis partem conficiunt, unde pro sexta hereditatis parte. ad Div. xiii. 29. in *sextante* esse. v. As.

Sextula, sexta pars unciæ. Cæcin. 6. duæ *sextulæ*. ibid. *sextulam* adspersit.

Si. Or. 24. *si* aliquid. cf. Att. iii. 14. xiii. 13. 17. Fat. 19. Prov. Cons. 20. Catil. iv. 10. *si* aliquando. * *si* quæ pro *si* qua. Att. iv. 2. ad Div. v. 8. 12. Or. ii. 72. 75. Cæl. 20. Leg. ii. 5. * habet et vim interrogandi, ut Top. 22. *si* expetendæ divitiæ, *si* fugienda paupertas.

Sibilus. ad Div. viii. 2. *sibilus* rudentum.

Sic, propterea. ad Div. xiii. 70. quia non est obscura tua in me benevolentia. *Sic* fit &c. * Multis modis exquisite dicitur, ut ita. ubi vide. Att. vi. 1. *Sic* contendi, non sequente ut. id est pro hoc.

Siccitas. tenuitas orationis. Brut. 82. *siccitas* orationis. cf. Nat. D. ii. 1. * Tusc. v. 34. *siccitas*, quæ consequitur continentiam in victu. Cato 10. summam in eo esse corporis *siccitatem*. Sed ibi Dukerus ad Liv. epit. 50. rescribi vult firmitatem. Diodorus Sicul. ap. Photium appellat [illegible]. Ego vero non putem necesse esse. *Siccitas* est salubritas. nam corpora sicca saluberrima et firmissima sunt, et *siccitas*, ut e loco Ciceronis et Xenoph. Cyropæd. i. 2. patet, oritur e continentia et labore et exercitationibus. Sed utrumque addit Cicero. adde dicta in siccus.

Siccus, dicitur de sano corpore, in quo nihil vitiosi humoris, quod non pituitosum, non mucosum &c. unde ad orationem subtilem traducitur, cujus maximum ornamentum est vitiorum absentia. Brut. 55. nihil erat in ejus oratione, nisi sincerum, nihil nisi *siccum* atque sanum. Opt. gen. d. 3. sed quatenus valuerunt, sani et *sicci* tantum habeantur. * sobrius. Agr. i. 1. *sicci* opponuntur vinolentis: utrum esse vobis consilia *siccorum*, an vinolentorum somnia videntur.

Sigillatus, cælatus: de quo supra. Verr. iv. 14. scyphi *sigillati*.

Sigillum, signum, simulacrum. Nat. D. i. 30. Epicureos novi omnia *sigilla* numerantes. Att. i. 10. putealia *sigilla*.

Signatus, de ære aut argento, est, quæ pecunia dicitur. Verr. v. 25. argentum factum atque *signatum*.

Signare, notam facere, qua agnoscere et ab aliis discernere possis. Acad. iv. 22. nihil ita *signari* a vero posse, ut non eodem modo possit a falso.

Signifer, in re militari est, qui signum militare portat. Div. i. 35. *signifer* primi hastati, unde pro duce et principe alicujus rei. Att. ii. 1. te *signifero* ac principe. Sull. 12. *signifer* juventutis. * orbis *signifer* est Zodiacus, qui sic dicitur a duodecim signis, hoc est, sideribus, certorum animantium aliarumque rerum speciem et figuram efficientibus. Div. ii. 42. Nat. D. ii. 20.

Significare. Or. i. 26. *significare* inter se, dicuntur, qui sibi annuunt &c. * obiter aliquid dicere, ut tantum moneas alterum. ad Div. x. 3. quare modum faciam. Nunc tantum *significandum* putavi. * cum præpos. ex. Har. R. 2. ex aliquo monstro *significatum*. Att. xvi. 7. quod ex iis verbis a te *significari* putem.

Significatio. Sext. 49. populi judiciis et omni *significatione* florebant: intell. voluntatis, amoris &c. quæ fit plausu &c. cf. c. 59. Phil. x. 2. * *significationes* Deorum sunt omina, prodigia, ut Catil. ii. 13. et alibi.

Signum. Fin. v. 25. fures rerum *signa* commutant. * in re militari. Att. ix. 10. sub *signo* habere. de militibus jam lectis. * simulacrum, proprie quidem solidum e lapide, ligno &c. sed tamen et de imagine picta apud Plaut. Epid. v. 1. 18. quia sc. est signum ejus rei, cujus speciem exhibet. Fin. iv. 13. debet institutum illud, quasi *signum*, absolvere. hinc sidera dicuntur *signa*. Milon. 30. &c. quia et ipsa speciem corporum quorundam præferunt, aut præferre putantur, indeque nomina sortita sunt. Hinc intellige illum elegantem locum. Nat. D. i. 9. Deus mundum *signis* et luminibus tamquam ædilis ornavit. Scilicet, ædiles cum munera edunt, signis ornant forum et plateas, per quas pompa ducitur, unde, forum ornatum in Verrina prima dicitur. Mundus autem Dei munus dici-

tur. v. munus. Sidera ergo etiam hoc nomine eleganter *signa* dicuntur. Cœl. 5. *signa* virtutum non expressa sed adumbrata. Nempe vera et perfecta virtus est signum expressum: h. e. absolutum, elaboratum; naturalis autem illa materia virtutis, quam Cicero vocat, hoc est, impetus naturales, ex quibus vera virtus existere potest, item simulata virtus, est signum adumbratum. * Marcell. 1. ad bene de omni republ. sperandum, quasi *signum* aliquod sustulisti. Ductum est e re militari, et a signo, quod in castris in prætorio attollitur atque proponitur &c.

Silentium. Prov. Cons. 12. illas res egi *silentio*. i. e. nemine interpellante, aut reclamante.

Silex. Tusc. iii. 6. non e *silice* nati sumus.

Sillus. Att. xvi. 11. sine *sillo* Luciliano. *Silli* sunt versus salibus referti, similes satiræ Latinorum, ut docet Casaubonus de Sat. ii. 2. Satiras autem Lucilium scripsisse notum est. Sed Codd. et Vett. edd. habent vallo aut ullo, quorum illud servat Græviana. Grævius volebat sale.

Silva in ædibus urbanis. Verr. i. 19. est viridarium, ut Asconius interpretatur.

Silus, qui nasum eminentem et repandum habet. Nat. D. i. 29.

Simile, similitudo, *ὁμοίωσις*. Or. ii. 78. eos ipsos, unde hoc *simile* ducat, illas primas hastas ita jactare, leniter &c. Sic est et Fin. iii. 15. 16.

Similitudo, imitatio. Or. ii. 23. quod velint, sine cujusquam *similitudine*, consequantur. * uniformitas. Inv. i. 41. *similitudo* satietatis mater. * Or. ii. 17. *similitudini* relinquere dicitur, quod quis non distincte et separatim explicat, sed ex iis rebus, quæ explicatæ sunt, et quibuscum similitudinem habet, quale sit, cognoscendum relinquit.

Simplex, unus. Inv. ii. 1. nihil *simplici* in genere omni ex parte perfectum natura expolivit. itaque, tamquam ceteris non sit habitura, quod largiatur, si uni cuncta concesserit, aliud alii commodi muneratur. * Cato 21. cum *simplex* animi natura esset. Hoc et similibus locis utuntur ii, qui demonstrare suscipiunt, veteres philosophos quosdam immaterialitatem animi, quam dicunt, probasse. Id fit, quia simplicitatis verbo nostri philosophi de immaterialitate utuntur, unde veteres eandem vim huic verbo subjecisse credunt: in quo falluntur. Nam veteres *simplex* opponunt mixto, et ex diversis generibus elementorum concreto, non ei, quod partes habet. Nat. D. iii. 14. etenim aut *simplex* est natura animantis, ut vel terrena sit, vel ignea, vel animalis, vel humida, quod quale sit, ne intelligi quidem potest: aut concretum ex pluribus naturis &c. Et in genere *simplex* in omnibus rebus opponitur ei, quod est ex pluribus disparibus et dissimilibus. Atque hanc ipsam ob causam homines candidi et sinceri dicuntur *simplices*, quia idem dicunt, idem cogitant &c. quod qui non faciunt multiplices dicuntur. v. multiplex. * rectus, directus. Nat. D. ii. 57. de auditu: flexuosum iter habet, ne quid intrare posset, si *simplex* et directum pateret. Sic ap. Plinium viii. 16. villus *simplex* opponitur crispioribus jubis. * sine conditione et adjunctione. Inv. ii. 57. esse quasdam cum adjunctione necessitudines, quasdam *simplices* et absolutas. * Sull. 3. *simplex* officium. i. unum idemque, non varium.

Simpliciter, clare, ut ab omnibus intelligi possit. Or. ii. 16. qui leges, qui jura, qui civitates constituerunt, locuti sunt *simpliciter*, et splendide. * sine dissimulatione et tergiversatione. Or. iii. 17. *simpliciter* defendere aliquid. * sine respectu ad hominum potentiam, gratiam, periculum &c. Quir. p. R. 10. in sententia *simpliciter* referenda. * seorsim, sigillatim. Invent. ii. 33. quædam genera causarum *simpliciter* et ex sua vi considerantur, quædam autem si aliud aliquod controversiæ genus assumunt. * per se. Top. 22. cum autem, quale sit, quæritur, aut *simpliciter* quæritur, aut comparate.

Simpulum, vas parvum, simile cyatho, quo in sacrificiis vinum libant. Har. Resp. 11. si ædilis verbo aut *simpulo* aberravit. Hinc proverbium, Leg. iii. 16. excitabat enim fluctus in *simpulo*, ut dicitur, Gratidius, quos post filius ejus Marius in Ægeo excitavit mari.

Simul, pro simulac. Tusc. iv. 6. *simul* objecta species est. * *Simulac primum* pleonastice est Verrin. i. 13. *simulac primum* ei occasio visa est. add. Phil. iv. 1.

Simulacrum, species, umbra. Rabir. Post. 15. *simulacrum* pristinæ dignitatis. Fin. v. 15. virtutum *simulacra*. Off. i. 15. in quibus præclare agitur, si sunt *simulacra* virtutis. * Nat. D. ii. 30. *simulacra* Democriti. vid. Ind. Gr. *εἴδωλον*.

Simulatio, nomen, prætextus. ad Div. xi. 13. *simulatione* reipublicæ. Sull. 19. *simulatione* Fausti gladiatores emtos. sc. hoc prætextu, quasi emerentur Fausto. Agr. ii. 6. *simulatione* ac nomine legis Agrariæ.

sodalitas. Cœl. 7. crimen *sodalium*: unde verbum criminosum est. Planc. 19.

Sodalitas, collegium sodalium. v. sodalis. Cato 13. *sodalitates* autem me quæstore constitutæ sunt. Brut. 45. homo summa nobilitate, cognatione, *sodalitate*, collegio. *coitio. Planc. 15. per hanc consensionem, quæ honeste magis quam vere, *sodalitas* nominaretur. Nempe illa consensio, ut recte Grævius, coitio erat epulis et largitionibus contractorum civium, ambitus causa, ut per eos tribus corrumperentur. hoc genus consensionis turpe est, sodalitas autem honesta. Itaque honestum nomen rei turpi tribuitur. cf. ad Qu. Fr. ii. 3. * necessitudo inter quæstorem et legatum. Verrin. i. 37. abs te officia *sodalitatis* flagitet.

Sodalitium, sodalitas, coitio. Planc. 15. Lex Licinia, quæ est de *sodalitiis*. v. Ind. Leg. et Budæum l. c. * convivium sodalium. Heren. iv. 51. venit in ædes quasdam, in quibus *sodalitium* erat eodem die futurum.

Sol. Brut. 9. processerat in *solem* et pulverem, non ut e militari tabernaculo, sed ut e Theophrasti umbraculis. de umbra et umbraculis suo loco. *sol*, cum umbræ opponitur, significat, in re militari, pugnas, prælia vera, quæ opponuntur exercitationibus militaribus: in oratoria autem, orationes in foro, aut concionibus, quæ opponuntur declamationibus, h. e. orationibus, quæ de rebus fictis exercitationis causa habentur in schola. *Mur. 14. cedat umbra *soli*: h. e. jurisprudentia rei militari.

Solarium, horologium, proprie, quod solis radiis tempus metitur, sed deinde etiam, quod aqua idem facit. Utrumque genus exprimitur Nat. D. ii. 34. *solarium* vel descriptum (sc. lineis) vel ex aqua, quo horæ declarantur. *Solarium* Romæ fuit in foro. Hinc, quoniam in foro homines urbani circa meridiem conveniebant, partim negotiorum, inprimis pecuniariorum, partim otii fallendi causa, ut mercatores in emporiis, in fora sua, quas bursas vocant, et Lipsiæ nobiles aliique, tempore mercatus, in Compluvium ædium Aurobacensium; hinc ergo inter modos vitæ suaviter eleganterque transigendæ refertur ad *solarium* venire. Quint. 18. vixit semper inculte atque horride; natura tristi ac recondita fuit: non ad *solarium*, non in campo, non in conviviis versatus est. ad Herenn. iv. 10. ita petulans es atque acer, ut ne ad *solarium* quidem idoneus, ut mihi videtur, sed pone scenam et in ejusmodi locis exercitatus sis. Respicitur ad eos homines, qui assidui in foro ad solarium pro rostris erant, qui fere erant homines urbani, h. e. salibus abundantes et dicteriis alios incessentes, scurræ, v. Gronov. de Sest. iv. 9. p. 318. sq. Ne ad solarium quidem idoneus ergo est, nimis scurrilis et mimicus, ita in dicteriis impudens et acer, ut mimi et histriones in scena. Sed illud *solarium* in foro ad usus communes fuit aquarium. Nam Plinius sub tecto stetisse ait vii. extr. et aqua divisisse noctis atque diei horas, dedicatumque fuisse ab Scipione Nasica a. U. DXCV. cui consentit Censorinus c. 23.

Soleæ, sunt calcei mulierum, et hominum molliorum, unde Clodio et Verri objiciuntur. Har. Resp. 21. *soleæ* muliebres. cf. soleatus. Gell. xiii. 20. * compedes, Herenn. i. 13. Malleolus judicatus est matrem necasse. ei damnato— *soleæ* ligneæ pedibus inductæ sunt, et in carcerem ductus est. cf. Inv. ii. 50.

Soleatus. Verr. v. 33. stetit *soleatus* prætor populi Romani cum pallio purpureo &c. Pison. 6. nescio quo e gurgustio te prodire, involuto capite, *soleatum*; quorum utrumque erat indicio, Pisonem potasse. Nam in conviviis soleati erant, et caput tegebant. v. Abram. ad h. l.

Solidus, integer, cui nil detractum est. Rabir. Post. 17. *solidum* suum cuique solvere. Att. vi. 1. usura *solida*. * opponitur etiam inani. Pison. 25. quibus ex rebus nihil est, quod *solidum* tenere possis. * porro adumbrato, petita a statuis metaphora, pro perfectus, perspicuus. Tusc. iii. 2. *solida* res et expressa, non adumbrata. Planc. 12. *solida* indicia et expressa. Or. iii. 26. *solida* suavitas, est ea, quæ ex assatis carnibus aliisque cibis solidioribus percipitur. * verus. Fin. i. 21. *solida* utilitas. * Planc. 8. *solidam* frequentiam præbuerunt: h. e. veram et magnam.

Solistimus. Div. i. 15. ad Div. vi. 6. tripudium *solistimum*, dicitur in augurali disciplina, cum pulli e cavea emissi ita avide pascuntur, ut offa ex ore in terram cadat.

Solitarius, unicus. Inv. i. 44. *solitarium* ac rarum judicatum.

Solitudo, dicitur de iis, qui potentes amicos non habent. Quint. 1. de viduis. Cæcin. 5. de pueris patre privatis. Dom. 36. de iis, quorum domus non celebratur. Or. i. 45. de homine nihili, inutili. Att. xii. 18.

Solivagus, solitudinem sequens, extra societatem vivens. Tusc. v. 13. bestiæ *solivagæ*, congregatæ. Off. i. 44.

nisi ea virtus, quæ constat ex hominibus tuendis, id est, ex societate generis humani, attingat cognitionem rerum, *solivaga* cognitio et jejuna videatur.

Solium, est sella excavata, et propterea commodior, qua patres familias omnes utebantur, et feminæ in conviviis. Inprimis autem JCti solebant, cum domi de jure respondebant, in solio sedere. Leg. i. 3. more patrio, sedens in *solio* consulentibus responderem. Or. ii. 55. ne in rutis cæsis *solium* paternum recepisse, nempe Bruti patris JCti. Or. ii. 33. a subselliis in otium *soliumque* se contulerit: h. e. desierit causas in foro agere, et contra de jure responderit. * Diis etiam in templis sellæ positæ sunt, quæ *solia* dicebantur. Har. R. 27. Deorum ignes, *solia*, mensas &c. v. Græv. ad h. l. * Pis. 27. bibitur usque eo, dum de *solio* ministretur. Grævius *solium* h. l. putat esse lectum, vel sellam, ubi hospes Piso sederit solus, ut sit hic sensus: bibitur, quamdiu hospes convivis propinat. Sed neque commodus est hic sensus, neque verba eum patiuntur. Nam primo, hic sensus si esset, intemperantia in bibendo non appareret: deinde usque eo dum cum conjunctivo non potest significare quamdiu. Si *solium* est a Ciceronis manu, putem esse dolium. Nam *solium* etiam in balneis est vas aquarium, quod et labrum dicitur. Sed mihi placet Augustini emendatio, qui legebat, de dolio. Bibitur tamdiu, donec vinum defusum et vetustum non suppetat amplius, sed etiam vinum recens, doliare, ministretur. *Solium* et dolium confunduntur in libris scriptis. vid. Pamel. ad Cypriani ep. 76. n. 42. Harduin. ad Plin. xxxv. 12. De dolio bibere autem dicitur in contemtum. v. dolium.

Solœcismus. ad Heren. iv. 12. quid sit?

Solstitium, media æstas, longissima dies. Nat. D. ii. 7. posset—solis accessus discessusque *solstitiis* brumisque cognosci. cf. 19. Sic semper *solstitium* antiquiores dixerunt, ut esset unum *solstitium*, ut bene monet Victorius ad Varr. R. R. i. 46. Apud Plinium autem est *solstitium æstivum* ii. 103. et ap. Macrob. Sat. i. 21. Idem tamen Plinius alias utitur more Ciceroniano, ut l. c, ubi *solstitia* opponit brumæ: et iv. 5. est oriens brumalis et solstitialis.

Solum, area, in qua ædificatur. Brut. 74. *solum* et quasi fundamentum oratoris vides locutionem emendatam et latinam. cf. Or. iii. 37. * pavimentum. Parad. vi. 3. aurata tecta et *sola* marmorea in villis facere. * Nat. D. i. 23. quodcumque in *solum* venit, ut dicitur, effingis et efficis. ad Div. ix. 26. loquor, quod in *solum*: int. venit. proverbium de rebus, quas temere ac fortuito, ut casus fert, arbitratu nostro, non ratione, facimus. v. Manut. ad l. c. * Att. ix. 9. sciebam enim, te, quoto anno, et quantum in *solo*, solere quærere: int. haberent. in *solo* habere dicitur, de prædiis, ut in numis habere, de pecunia. Hinc Balb. 5. *sola* terrarum ultimarum. ubi v. not.

Solum. adv. Post *non solum* pro *sed etiam* simpliciter *etiam*. Off. i. 22. hæc quidem res non *solum* ex domestica est disciplina: attingit *etiam* bellicam. add. Drakenb. ad Liv. xxii. 25.

Solvo. ab alio solvere significat, non ex arca sua solvere, sed per attributionem, delegationem, scripturam; aut numis alterius. Cæc. 6. *solvitur* a Cæsennia. cf. Att. vii. 18. ib. v. 21. homines non modo non recusare, sed etiam hoc dicere, se a me *solvere*. quod enim prætori dare consuessent, quoniam ego non acceperam, se a me quodammodo dare. * *solvere* fidem, ad Div. x. 23. pro persolvere, præstare. alia exempla v. ap. Burman. ad Ovid. Metam. xi. 135. * *solvi* pro liberari ab obligatione aliqua, Dispensation bekommen. Agr. ii. 36. *solvi* legibus opponitur: teneri legibus. In quo est etiam constructio cum genitivo apud Ciceronem Sext. 7. *solvi* legum: per græcismum: de quo vid. Broukhus. ad Tibull. i. 8. 40. * refellere. Fin. i. 7. qua via captiosa *solvantur*. * nautæ dicuntur *solvere*, cum ancoras tollunt, et navigant. Att. i. 13. *solvere* ancoras. Muren. 2. portu *solves*. Div. i. 16. *solvere* imperat. ad Div. xvi. 9. nos eo die cœnati *solvimus*.

Solute, libere, sua sponte. Div. ii. 48. *solute* movetur animus: de dormientibus, quorum animus non sensibus, sed sua vi movetur, unde somnia. * facile, volubiliter. Brut. 29. nisi id queas *solute* et suaviter dicere. ibid. 81. facile *soluteque* verbis volvere sententias. * remisse, de actione oratoria. Brut. 80. quod ille tam *solute* egisset, tam oscitanter.

Solutio. Offic. ii. 24. *solutio* rerum creditarum. Att. xii. 51. *solutio* neminis Valeriani. * Or. i. 25. *solutio* linguæ, de facilitate et volubilitate in dicendo.

Solutus, liber, cui integrum est facere, quod velit. ad Div. i. 9. si essent mihi omnia *solutissima*. Verr. ii. 78. *soluti* ad causas veniebant. de patronis, qui nullam mercedem acceperant ab iis,

quorum causam receperunt, ut iis non sit necessarium, quamvis manifesta scelera defendere. Mil. 13. *soluta* prætura. Att. ii. 18. cum videas voluntatem civitatis *solutam*, virtutem alligatam. * Agr. iii. 2. *soluta* prædia, opponuntur obligatis. * Planc. 30. *solutus* opponitur ei, qui maximis beneficiorum vinculis obstrictus est. * Deiot. 1. *solutus* opponitur ei, qui est in equuleo. * remissus, negligens. Catil. ii. 12. mea lenitas *solutior* visa est. * facilis. ad Div. vi. 7. *solutum* existimatur esse, alteri maledicere. * debilitatus, cui nervi exsecti sunt. Agr. ii. 33. urbs *soluta*. * de hominibus facetis, qui liberé rident omnia. Dom. 39. O rem! quam *soluti* homines ridere non desinant. * absolutus. Mil. 4. scelere *solutus*. * orator *solutus* est primo, qui facilem et volubilem linguam habet. Brut. 47. *solutus* in explicandis sententiis. ibid. verbis *solutis* satis. ibid. 48. *solutissimus* in dicendo. deinde, in actione remissior. Brut. 62. tam *solutus* et mollis in gestu &c. tertio, qui verba apte collocare, quod vincire dicitur, nescit. Or. 52. verbis *solutis* numeros primus adjunxit. cf. Brut. 79. &c.

Sonare. Fin. ii. 15. inani voce *sonare*. Arch. 10. extr. poëtæ pingue quiddam *sonantes*. Fin. ii. 2. quid *sonet* vox voluptatis. Brut. 74. *sonabat* contrarium Catulo, subagreste quiddam &c.

Sonivius. adj. ad Div. vi. 6. tripudia *sonivia*: sunt, cum offa excidit pullis pascentibus, et in terram cadens sonum facit.

Sophisma. Acad. iv. 24. *sophismata*, sic enim appellantur fallaces conclusiunculæ.

Sophistes. Acad. iv. 23. qui sit?

Sorbere. ad Q. Fr. iii. 9. ista odia non solum *sorbeo*, sed etiam concoquo. Phil. xi. 5. quid eum non *sorbere* animo? quid non haurire cogitatione? cujus sanguinem non bibere censetis?

Sordes, avaritia, quæstus turpis. ad Q. Fr. i. 1. c. 3. nolo te uniuscujusque *sordes* scrutari. Attic. iv. 16. judicum *sordes*. Flacc. 3. nullam *sordem* in re familiari proferri posse. Muren. 36. populus non amat profusas epulas, *sordes* et inhumanitatem multo minus. * omnis turpitudo animi et vitæ et generis. Brut. 62. *sordes* fortunæ et vitæ. Vat. 1. *sordes* domesticæ. ibid. 5. adolescentiæ. Sen. p. R. 4. mens oppleta *sordibus*. ad Div. viii. 14. nam *sordes* eluere vult. * de infima plebe. Att. i. 16. apud *sordem* urbis et fecem. * *sordes* sunt etiam in luctu. ad Div. xiv. 2. jacere in lacrimis et *sordibus*.

Sordidatus, sordidus. Pis. 27. *sordidati* servi ministrant. * de reo. Pis. 41. nec minus libenter metuentem videbo, ne reus fias, quam reum: nec minus lætabor cum te semper sordidum, quam si paullisper *sordidatum* viderem.

Sordidus. Or. iii. 32. *sordidior* ars, dicitur de arte sellularia et illiberali. * turpis. ad Div. xii. 1. ut mihi videamur omne jam tempus ab illo duntaxat *sordidissimo* periculo tuti futuri: sc. quod a fece populi imminebat, quæ ad bustum Cæsaris congregabatur. Att. ix. 9. omnium turpissimus et *sordidissimus*.

Sorites. Acad. iv. 16. 29. v. Ind. Græc.

Sors. Div. ii. 33. *sortes*, quæ ducuntur, non quæ vaticinatione funduntur, quæ oracula verius dicimus. cf. i. 18. * munus quodcunque sorte delatum, ut provinciæ, si eas magistratus sortiti sunt, quæsturæ, munus scribarum &c. Planc. 27. numquam ex urbe abfuit, nisi *sorte*. cf. Act. i. Verr. 8. in Cæcil. 14. Catil. iv. 7. ad Div. ii. 19. &c. * *sortes* æquare est pro Cornel. et Div. i. 18. Eadem forma est apud Plautum Casin. ii. 6. ubi in sortitione Stalino dicit uxori: uxor æqua: int. *sortes*: qui locus est classicus: ad quem adeo videndi interpretes. Pronum est, intelligere, pares facere, ut nihil intersit, nec fraus fieri possit in educendo: Sed Patricius ad Cornelianæ fragm. putat esse, movenda urna confundere ac miscere. Id quomodo fieri potuerit, ubi urna plena esset aquæ, ut in sortitione Plautina, et quare id dicatur, *æquare sortes*, non satis video. Nam Stalino jubet sortes æquare jam dejectas in urnam cum aqua. Non satis puto intelligi, ut nunc est, quid sit, sortes æquare.

Sortilegus, qui per sortes futura prædicit. Div. i. 58.

Sortitio. Planc. 22. *sortitio* ædilitia, fit, cum competitores ædilitatis pares suffragiis sunt. de ea vid. Gesnerum V. Cel. ad Varr. R. R. iii. ult. Phil. ii. 33. *sortitio* prærogativæ. vid. prærogativa. ad Q. Fr. ii. 1. *sortitio* judicum. Cluent. 46. ut *sortitione* in quosdam animadverteretur.

Sortito, per sortitionem. ad Div. viii. 8. eos *sortito* in provincias mitti placere. Verr. ii. 51. lex Jovis sacerdotem *sortito* capi jubet.

Sortitus. Dom. 19. quid, si etiam de pluribus rebus uno *sortitu* retulisti? Quid in rogatione ferenda sortitio sit, nemo interpretum demonstravit. Manutius adeo suspectum habet de mendo locum, et reponendum censet *scitu*.

Sed non magis scitus ad legis rogatorem refertur, quam *sortitus*. Non nego, scitu posse dici, pro rogatione accepta, posito consequente pro antecedente. Verum ita etiam *sortitus* de omni rogatione, cum accepta, tum antiquata, dici potest. Nam rogatione facta, et tabellis suffragiorum distributis fit sortitio tribuum, qua prærogativa definitur. Sensus igitur est: Cum plures leges tuleris, de iis tantum semel et simul suffragia ferri jussisti, contra legem Cæciliam. Sic video accepisse etiam Ferratium Epistol. in Or. Cicer. p. 356.

Soter. Verr. ii. 63. itaque eum non solum patronum istius insulæ, sed etiam *sotera* inscriptum vidi Syracusis. Hoc quantum est? ita magnum, ut latino uno verbo exprimi non possit. Is est nimirum *Soter*, qui salutem dedit. De hoc cognomine, quod crebro in numis Jovi, Neptuno, Æsculapio, Dioscuris, Herculi, Medicis, Regibus et Cæsaribus tribuitur, et sæpe Euergetæ jungitur. vid. Spanhem. de usu et Præst. numism. Diss. vii. p. 416. s. Diss. xii. p. 500. Verbum Salvator, quo Græcum commode interpretantur, Ciceronis ætate nondum usitatum fuit. de eo vid. præter Cellar. in Lex. Fabri, Cel. Heumannum ad Sammarthani Elogia p. 239. Verum quæri potest, cur Cicero neget, latino uno verbo reddi posse, cum *Servator* latine dicatur, idque verbum sine dubio respondeat græco? Nam in numis, et lapidibus, qui Græcis *Soteres* dicuntur, latinis sunt *Servatores*. Jupiter quidem *Servator* ap. Plin. xxxiv. 8. est Jupiter σωτὴρ. Scilicet, *Servator* est σωτὴρ, quatenus a malis et periculis liberat: ut Plinius loc. cit. Peucesten vocat Alexandri *Servatorem*, quia morti eripuit; non autem, quatenus σωτὴρ idem est εὐεργέτης, qui nos commodis auget et ornat. Nam *Soter* est idem, qui Euergeta, aut paullo plus, et interdum alterum pro altero ponitur. Sic v. c. Polyb. l. v. p. 500. commemorat, Antigonum Tutorem non solum vivum esse *Euergetam* appellatum, sed etiam *Sotera* post mortem. adde Dion. Cass. l. lii. pag. 493. ubi Mæcenas ait Patris et *Soteris* nomen accepturum Augustum ex imperio justo, æquo, leni.

Spargere. Catil. ii. 10. qui sicas vibrare, qui *spargere* venena didicerunt.

Sparus. Mil. 24. genus teli, de quo videndus Abramius ad h. l.

Spatium, locus ubi currendo, et bigis, quadrigis &c. agendis exercentur homines: curriculum. Or. 3. Fin. v. 1. *Spatia* Academiæ. Rabir. Perd. 2. qui me ex constituto *spatio* defensionis in semihoræ curriculum coegisti. Or. iii. 2. O fragilem fortunam, et inanes sæpe contentiones! quæ in medio *spatio* sæpe franguntur et corruunt, et ante in ipso cursu obruuntur. &c. Brut. 90. Hortensium in *spatio* consecuti sumus.

Species. Top. 7. in divisione formæ sunt, quas Græci ἰδέας vocant, nostri, —*species* appellant: non pessime id quidem, sed inutiliter ad casus mutandos. Nolim enim, ne si latine quidem dici possit, *specierum* et *speciebus* dicere. * Or. 1. quæ sit optima *species* et quasi figura dicendi. Hanc quoque *speciem* e Græcorum ἰδέᾳ transtulit. ibid. 3. species—effigies. i. e. exemplar—imago ad exemplar expressa. * Acad. i. 8. mentem solam censebant idoneam, cui crederetur, quia sola cerneret id, quod semper esset, simplex, et uniusmodi, et tale, quale esset. hanc illi ideam appellabant, jam a Platone ita nominatam: nos recte *speciem* possumus dicere. de hac *specie* v. Or. 2. 3. * externus apparatus, ornatus, dignitas, quæ in oculos cadit inprimis. Agr. ii. 13. *species* tyrannorum. ubi vid. Græv. Or. i. 29. hæc, quæ sunt in *specie* posita, in te divina sunt: de dotibus oratoris externis corporis. Or. ii. 72. adhibere quandam in dicendo *speciem* atque pompam. Pis. 11. fuit pompa, fuit *species*, incessus saltem Seplasia dignus. ibid. magnum nomen est, magna *species*, magna dignitas, magna majestas consulis. Brut. 62. magis *specie* et motu atque ipso amictu capiebat homines, quam dicendi copia. * opinio orta ex eo, quod esse videtur tale, quale non est. Marc. 6. *specie* reipubl. lapsi. Tusc. ii. 23. doloris *speciem* ferre non possunt. * Sed dicitur etiam sæpissime de eo ipso, quod videtur esse tale, quale non est. Nat. D. i. 2. *species* fictæ simulationis. Planc. 12. signa probitatis non fucata forensi *specie*. * Tusc. iv. 14. Or. iii. 25. prima *specie*, quod vulgo dicimus, primo adspectu. * simulacrum. Div. i. 12. *species* ex ære vetus. ibid. 36. hanc *speciem* Praxiteles cælavit argento.

Specillum. Nat. D. iii. 22. Æsculapiorum primus—qui *specillum* invenisse, et primus vulnus obligasse dicitur. Est instrumentum chirurgicum, Gr. μήλη. vid. Ind. Gr. μηλῶσαι.

Specimen, exemplum. Leg. iii. 3. ceteris *specimen* esto. Pis. 39. *specimen* innocentiæ. Tusc. i. 14. num dubitas, quin *specimen* virtutis capi debeat ex optima quaque natura?

cit *splendorem* in voce. Brut. 68. sic est etiam capiendus *splendor* verborum Orat. 49. nempe de verbis ample suaviterque sonantibus. * in oratione *splendor*, est ornatus in elocutione. Or. iii. 31. 36. Inv. i. 18. exordium debet habere *splendoris* et festivitatis et concinnitudinis minimum. * *splendor* hominis, existit ex gratia, amicorum potentium, clientium, deductorum, salutatorum copia. Att. iv. 1. *splendor* forensis. Quint. 22. *splendor* et gratia. Brut. 48. vitæ *splendor*. * omnis dignitas, quæ ex quacumque re existit, inprimis ex virtute, ut in his: ad Div. i. 7. ut eos non tam constantia in rep. nostra delectet, quam *splendor* offendat. Planc. 12. hunc tu vitæ *splendorem* maculis adspergis. Cluent. 16. *splendor* municipum, hominum sc. honestorum. Rosc. C. 5. *splendor* advocationis. de ea est Lig. 11. videsne hunc *splendorem* sc. advocatorum. * proprius autem est *splendor* equitum, unde proprie *splendidi*, ut de plebe homines, honesti dicuntur, et senatui auctoritas tribuitur. Rosc. Am. 48. *splendor* equester. Sext. 65. auctoritatem senatus *splendore* proximorum ordinum confirmari. cf. ad Div. i. 3. &c. * de magnitudine animi. Brut. 77. animi *splendor*.

Spondalia. Or. ii. 46. cum ex persona histrionis oculi ardere viderentur, *spondalia* illa dicentis &c. *Spondalia* erant carmina, quæ inter sacrificia adhiberi solebant, adhibitis etiam tibicinibus, ne sacrificans aliquid male ominatum audire posset. Constabant autem maxime eo pede, qui Spondeus ab illa ipsa re dicitur, propter gravitatem. *Spondalia* autem est lectio Gruteriana: Turnebus *Spondialia*, Salmasius recte *Spondaulia* legendum censet, ut jam notatum est in Lexico Fabri. v. Burman. sec. t. ii. Siculorum Dorvillii p. 572.

Spondere, proprie est dicere, ut ex composito respondere intelligitur: deinde in stipulationibus significat promittere. Nam qui stipulatur, interrogat: *spondesne* v. c. hanc pecuniam solutum iri? alter respondet: spondeo: h. e. promitto. Rosc. Com. 4. stipulatus es? ubi? quo die? quo tempore? quo præsente? quis *spopondisse* me dicit? nemo. Verr. v. 54. ut aliquando *spondere* se diceret: sc. is, qui jussus erat HS. duobus millibus sponsionem facere cum lictore suo, ni furtis quæstum faceret. v. sponsio. * *spondere* pro aliquo, est fidem suam interponere pro aliquo in re pecuniaria. Nam si quis pecuniam mutuam petebat, cui tuto credi non posse videbatur, petebat creditor ab eo, ut aliquem daret, qui solutum iri promitteret: h. e. *sponderet*. Att. xii. 14. scire velim, quando dicat *spopondisse*, et pro patre, anne pro filio? ibid. 17. pro Cornificio me abhinc amplius annis xxv *spopondisse*. ad Brut. ep. 18. magis enim illum, pro quo *spopondi*, quam me obligavi &c. de verbo hoc longa et docta disputatio est apud Salmas. mod. Usur. c. 16.

Sponsalia dicuntur, cum pater se filiam alicui daturum spondet. Att. vi. 6. factis *sponsalibus*. * convivium, quod præbetur, cum *sponsalia* fiunt. ad Q. Fr. ii. 6. a. d. viii. Id. Apr. *sponsalia* Crassipedi. dedi, cui convivio Quintus tuus defuit.

Sponsio est proprie promissio ejus rei, quam alter stipulatur. v. spondere. In controversiis privatis, ne calumniis impune quis alterum vexaret, aut solebat certam pecuniam deponere petitor, quæ sacramentum dicebatur, de quo suprà, aut tantum spondebat, se aliquam pecuniæ summam daturum, ni vinceret, stipulante eo, unde petebatur. Cum autem spoponderat petitor, idem stipulabatur ab eo, unde petebatur, et hic eodem modo spondebat. Et hinc dicebatur is, qui litem intendebat, *sponsionem* facere. Quint. 8. 27. Verr. iii. 62. Cæcin. 8. Rosc. Com. 4. 5. Off. iii. 19. vid. Hotom. ad pr. Quint. 8. et *sponsio* dicitur pro causa, quæ agitur, s. judicio, quod intenditur, agitur, sponsione interposita, s. actione, quæ fit sponsione interposita. Cæc. 16. *sponsionem* optime facere posse, dicitur de eo, qui justam causam habet. hinc et aliæ formulæ. Verr. iii. 57. *sponsione* lacessere. Cæcin. 32. *sponsione* certare. ib. 31. condemnari *sponsionis*. Quint. 27. *sponsione* vincere. Cæcin. 31. *sponsionem* vincere. vid. vincere. Verr. iii. 62. *sponsiones* prohibitas judicari. * Leg. ii. 16. voti *sponsio*, qua obligamur Deo.

Sponsor, qui pro altero spondet. ad Div. v. 18. *sponsor* es pro Pompeio. ibid. vii. 5. *sponsor* humanitatis tuæ. cf. Att. xiii. 10. xvi. 5. i. 8. 10. xv. 5. xvi. 15. hinc junguntur creditores et *sponsores*, quod, qui pro altero in re pecuniaria spoponderunt, in eodem periculo sunt, quo creditores. Quint. 23.

Sponsum, sponsio. Quint. 9. ex *sponso* egit.

Sponte sua, sua natura, per se. Tusc. iv. 15. *sua sponte* laudabilis virtus. Verr. i. 42. *sua sponte* scelerata res. Or. 32. *sua sponte* squalidiora. * *sua sponte* facere dicitur etiam, qui primus facit, ut auctor rei dici possit. Verr. i.

43. quoad *sua sponte* instituisset, id neminem metuisse ne quis reperiretur, qui istius institutum sequi vellet.

Sportella est obsonium, cibus, qui opponitur cenæ justæ, vel rectæ. ad Div. ix. 20. dediscendæ tibi sunt *sportellæ* et artolagani tui: h. e. non, ut soles, placentis et similibus cibis levioribus nos excipere debes, post quos manus non lavantur, sed justis conviviis. v. Lex. Fabr. in Sportula. n. 2.

Sputatilicus, sputo conspuendus: h. e. contemnendus. Br. 74. Sisenna defendens dixit, quædam ejus *sputatilica* esse crimina.

Squalor, de lugentibus, quibus et sordes tribuuntur. Sext. 14. *squalebat* civitas.

Squalidus, de rebus subtilibus, qualia sunt Dialecticorum præcepta, aut quæ ex iis subtilius disputantur. Or. 32. sed quia hæc sua sponte *squalidiora* sunt, adhibendus erit in his explicandis quidam orationis nitor. sic etiam dicitur adverbium *squalide*. Fin. iv. 3. sed vos *squalidius* (sc. definitis, partimini): illorum vides, quam niteat oratio.

Squalor, de lugentibus. ad Div. v. 1. in luctu et *squalore* sum. Verr. v. 48. extr. adspicite *squalorem* sordesque sociorum. it. de supplicantibus. Planc. 8. quam nunc multitudinem videtis in *squalore* et luctu supplicem vobis.

Squilla, piscis, qui et pinnoteres dicitur. v. Nat. D. ii. 48. Fin. ii. 8.

Stabilis. Fin. ii. 23. voluptas *stabilis* Epicureorum, quid sit?

Stare, in re militari significat primo simpliciter, in acie esse; unde formulæ: cum aliquo *stare*, a partibus alicujus *stare* &c. Brut. 79. nemo contra civium perditorum popularem turbulentamque dementiam a senatu et a bonorum causa *stetit* constantius: sed etiam manere in acie, opponiturque τῷ fugere. Tusc. ii. 23. ut enim fit in prælio, ut ignavus miles ac timidus, abjecto scuto fugiat,—ob eamque causam pereat nonnunquam etiam integro corpore, cum ei, qui *steterit*, nihil tale evenerit. * *stare* porro dicuntur, qui locum in republ. dignitatem, fortunas obtinent et tuentur. ad Div. vii. 2. eorum auxilio, qui me *stante*, *stare* non poterant. * item, qui constantes sunt in re aliqua, qui a sententia suscepta, promissis &c. non recedunt. Att. vii. 15. omnes cupiebant Cæsarem *stare* conditionibus iis, quas tulisset. ad Div. ix. 2. modo nobis *stet* illud, una vivere in studiis. Att. ii. 4. si in eo non *stat*. * *stare* dicitur, quod decretum est et constitutum. Att. iii. 14. neque adhuc *stabat*, quo potissimum &c. * *stare* etiam dicuntur, qui habent unde vivant, vitam transigant. Flacc. 6. qui domi *stare* non poterant, largo ac liberali viatico commoveret. *Stare* non posse, qui ob æs alienum fugere, et cedere foro coguntur. Pis. 6. egere, foris esse Gabinium, sine provincia *stare* non posse. Sic est etiam ap. Sueton. Othon. 5. * Fin. ii. 10. voluptas *stans* et movens, quid sit? v. ibid. 23. * *stare* etiam est pro dicere; quia *stantes* dicebant. Har. R. 4. cum mihi *stanti* minaretur. Marcell. 11. non est *stantibus* necesse omnibus dicere. Or. 63. me *stante* &c. hinc illud intellige ad Div. i. 4. cum in senatu pulcherrime *staremus*, quod jam illam sententiam Bibuli fregeramus &c. * Rab. Perd. 10. in fide *stare*.

Statarius, est actor, qui sedatius agit, neque in scena discurrit: unde ipsæ fabulæ *statariæ* dicuntur, quæ sedatiores sunt: quibus opponuntur motoriæ, in quibus multa negotia, cursus &c. hinc ad oratorem transfertur, qui minus vehementer dicit et agit. Brut. 30. 68. cf. Gron. Obs. iv. 7.

Statassare. Leg. ii. 11. vincendi atque potiundi *statassandique* cognomina Statoris et Invicti Jovis. sed hanc vocem ex corruptione ortam, omnes fatentur. vid. Gruterus, Turnebus, et Gronov. ad h. l.

Statio, locus, ubi naves stare possunt, sed minus tuto quam in portu, unde a Virgilio malefida dicitur. ad Div. xii. 15. urbs, portus, *statio*, quæ extra urbem est. * custodia, excubiæ. Cato 20. de *statione* vitæ injussu imperatoris decedere. * deversorium. Attic. vi. 9. extr. in arce Athenis *statio* mea nunc placet.

Stativa. Agr. ii. 15. agros, urbes, *stativa*, portus, totam denique Bithyniam vendituri sunt. Interpretes superiores stationes navium esse putant. Grævius autem stagna interpretatur, quæ vox adeo in Pithœano et Erfurtens. Codd. reperitur pro *stativa*. Nam *stativas* aquas esse stagna, ut auctor est Varro ap. Nonium in Putei. Ut adeo *stativa* sint stagna et lacus piscosi, qui care venduntur. Mihi autem prior interpretatio magis placet. Nam primo urbem, portum, et stationem jungi ex ad Div. xii. 15. ante vidimus in statio. Deinde etsi *stativæ* aquæ dici possunt, tamen non propterea etiam *stativa* stagna; in quo esset puerilis tautologia. Si quis autem probaret lectionem Pithœani et Erfurt. Codd. non haberem magnopere, quod dicerem contra.

Stator, minister magistratus, appari-

tor, tabellarius, a stando. ad Div. ii. 17. literas a te mihi *stator* tuus reddidit. cf. ii. 19. x. 21. * sed cognomen Jovis est a sistendo, auctore Livio i. 12. Cicero videtur ducere a statuendo Catil. i. 13. Seneca a stando. sed, ut vere pronunciat Gron. de Senecæ etymologia Obs. iv. 14. ita etiam Ciceroniana illa est lusus in verbo, proposito ejus serviens.

Status, adj. certus, definitus. Har. R. 9. *statæ* sollemnesque cærimoniæ. Offic. i. 12. *status* dies cum hoste.

Status. subst. ap. rhetores quid sit? unde dicatur: nempe e re gladiatoria. vid. Top. 24. *status* in re gladiatoria idem est, qui gradus, de quo supra: unde hæ formulæ: Or. 37. dejicere de *statu* adversarios: h. e. vincere advers. Cæcin. 15. vis, quæ formidine animum perterritum loco sæpe et certo de *statu* demovet: h. e. ita perturbat, ut propositum persequi, et constantiam retinere non possit. v. P. Faber ad h. l. et Passeratius. Cluent. 38. de *statu* suo declinare: h. e. constantia. Verr. ii. 4. deducerent de vitæ meæ *statu*: h. e. de vitæ ratione, quam inieram, et in qua permanere decreveram, nempe ut defenderem reos, non accusarem quemquam. Dom. 18. *status* (reip.) conversio. Et quoniam e statu maxime spectantur gladiatores, iique et milites, quam diu statum obtinent, tamdiu salvi sunt; propterea *status* dicitur de commoda rerum conditione et salute. Sext. 1. offerre salutem in discrimen pro *statu* civitatis. Sull. 22. *status* reip. maxime judicatis rebus continetur. Tusc. iii. 7. et quemadmodum oculus conturbatus—et reliquæ partes totumve corpus *statu* cum est motum, deest officio suo et muneri. Dicitur tamen etiam pro conditione et ratione alicujus rei simpliciter. ad Div. ix. 6. sed hoc viderint ii, qui nulla sibi subsidia ad omnes vitæ *status* (np. et secundos et adversos) paraverunt. Porro, quoniam in statu militum inest firmitas et constantia, propterea *statui* opponitur et interitus. Fin. iii. 5. * Agr. i. 1. urbes pacatæ, agri sociorum, regum *status* decemviris donabantur. * Est etiam verbum juris, quo conditio hominum civilis significatur, ratione libertatis, utrum nempe aliquis servus an liber, porro liber, utrum ingenuus an libertinus, libertini denique, utrum cives Romani, an Latini, an dedititii: de quo est in Digestis de *statu* hominum. Sed significat ap. Ciceronem etiam conditionem civilem hanc, qua quis est aut plebeius, aut patricius. Leg. i. 7. quod in civitatibus ratione quadam, de qua dicetur idoneo loco, agnationibus familiarum distinguuntur *status* &c. Nam omnes agnati sunt ejusdem familiæ, adeoque etiam omnes aut plebeii aut patricii. v. c. in gente Claudia agnationibus distinguuntur familiarum *status* ita, ut omnes Marcellorum agnati sint plebeii, quod ea familia plebeia est, omnes autem Appiorum et Pulcrorum agnati patricii, quia hæc familia patricia est. Itaque in gentibus in plures familias distributis, easque et plebeias et patricias, cum primum scio, cujus sit agnatus, intelligo patriciusne sit, an plebeius. * Agr. i. 1. *status* regum dicitur decemviris donari, i. e. conditio, jus, opes.

Stellatus, in stellas relatus, Tuscul. v. 3. *stellatus* Cepheus traditur cum uxore.

Sterilitas, de eo, quod non vitio; sed natura sua parere non potest. Div. i. 18. mula peperit: fœtus extitit in *sterilitate* naturæ.

Stertere, negligentem esse in re aliqua, non facere, quæ debebas. Attic. iv. 3. Marcellus candidatus ita *stertebat*, ut ego vicinus audirem.

Stigmatias, servus fugitivus, notis in fronte compunctus, quæ stigmata dicuntur. Off. ii. 7.

Stilla, gutta. Fin. iii. 14. interit magnitudine maris Ægæi *stilla* muriæ.

Stilus, dicendi genus. Brut. 45. *stilus* Atticus. ibid. c. 26. idem sonus est orationis, et idem *stilus*. * exercitatio scribendi. Or. ii. 23. in summa ubertate inest luxuries quædam, quæ *stilo* depascenda est.

Stimulare, angere, inquietum reddere. Att. ix. 15. congressus hujus *stimulat*. ibid. xii. 13. me hæc solitudo minus *stimulat*. cf. xiii. 28. * impellere. ad Div. iii. 12. nam ut antea simultas me *stimulabat*, ut caverem.

Stimulus. Tuscul. ii. 27. *stimuli* doloris.

Stinguere, exstinguere. in Arat. bis.

Stipatio, comitatus. Sull. 23. Autronii concursatio, *stipatio*.

Stipendiarius. Verr. iii. 6. inter Siciliam ceterasque provincias in agrorum vectigalium ratione hoc interest, quod ceteris aut *vectigal* impositum est certum, quod *stipendiarium* dicitur, ut Hispanis et plerisque Pœnorum, aut censoria locatio constituta, ut Asiæ lege Sempronia: Siciliam sic in amicitiam fidemque recepimus, ut eodem jure essent, quo fuissent &c. Balb. 9. nam et *stipendiarios* ex Africa, Sicilia, Sardinia, ceteris provinciis, multos civitate donatos videmus. &c. Ex loco altero intelli-

gitur, *stipendiarios* esse, qui certam quotannis pecuniæ summam solvunt, quæcunque frugum sive ubertas sive caritas sit, cum reliqui tantum decumas aut alia vectigalia dent, quæ incerta sunt, modo majora, modo minora, pro frugum copia aut inopia &c. hosque esse æquiori jure; quam *stipendiarios*. vid. Hotom. ad Verr. iii. 6. Lips. Magnit. Urb. Rom. ii. 2. Cujac. Obs. vii. 3. 4. Æquiori autem illo jure utuntur socii, iniquiori altero, bello et vi victi; unde in Cæcil. 3. junguntur socii *stipendiariique* pop. R. Sed exoritur difficultas quædam ex duobus illis locis. Nam in primo Siculi a stipendiariis distinguuntur, in altero iis adnumerantur. Ea videtur sic tolli posse. Non omnes ejusdem provinciæ civitates eodem jure erant: sed aliæ sociæ, quod se sponte in fidem Rom. contulissent, aut non diu repugnassent, aliæ non item, quæ hostiliter ad extremum se gessissent. Aliæ liberæ, aliæ non item: aliæ immunes, aliæ vectigales et decumanæ, aliæ stipendiariæ. Jam cum in Sicilia quoque urbes essent vi victæ, ut Syracusæ; est fortasse, ut hæ stipendiariæ fuerint. nam Syracusas, et quæ, his expugnatis, metu se dedidissent, durius habitas esse, locupletes auctores affert Sigon. A. J. Provinc. i. 3. quamquam ex Verr. iii. 6. colligi posse videtur, etiam vi victas tantum vectigales fuisse. Si brevius te expedire vis, *stipendiarios* confundi cum vectigalibus credas. Certe Ascon. ad Div. in Cæcil. l. c. *stipendiarios* interpretatur, quibus vectigal impositum est. Burm. de Vectigal. p. 2. laudat de hac re Cujacium l. c. sed ibi nihil de hac confusione.

Stipendium, esse mercedem militum, et vectigal certum populorum bello victorum, satis notum est. A priori significatione oritur illa, cum stipendia dicuntur anni militiæ. Manil. 9. qui *stipendiis* confectis erant: h. e. emeriti, qui legitimos annos militarem operam reipubl. præstiterant. hinc eleganter Cato 14. emerita *stipendia* libidinis &c. de senibus dicit. quem modum loquendi rariorem esse, recte observat Facciolatus, v. c. cum emeritos milites proprie dicamus, non emerita *stipendia*. Dicitur et de pecunia, quæ magistratibus provinc. decernitur, ut Div. viii. 4. *stipendium* Pompeii.

Stipes, homo stupidus, qui sc. propter stuporem mutus est. Har. R. 3. *stipes* ille, qui quorum hominum esset, nesciremus. conf. Sen. p. Red. 6.

Stips, numuli, qui a sacerdotibus corrogantur Diis, aut certe in honorem Deorum dantur. Leg. ii. 9. præter Idææ matris famulos, eosque justis diebus, ne quis *stipem* cogito. ibid. 16. *stipem* sustulimus, nisi eam, quam ad paucos dies propriam Idææ matris excepimus. Implet enim superstitione animos et exhaurit domos. de *stipe* matris Idææ vid. Turneb. ad h. l. de more stipis colligendæ Diis in universum autem Cuper. Obs. iii. 4.

Stipulari, est interrogare alterum solemni formula. an velit nobis aliquid polliceri, præstare &c. v. c. Spondesne, te &c. respondet ergo τῷ spondere. qui interrogat, postulat, *stipulatur*: qui respondet, pollicetur, jubet &c. spondet. v. spondeo. Rosc. Com. 4. reliquum est, ut *stipulatum* se esse dicat— *stipulatus* es? ubi? quo præsente? cf. stipulatio.

Stipulatio, est interrogatio ex formula solemni, qua postulamus, aliquem spondere, fidejubere, polliceri, dare &c. quam ubi secuta est sponsio, fidejussio &c. obligatio oritur. Rosc. C. 12. cur tam imperite facit, ut nec Roscium *stipulatione* alliget &c. Cæcin. 18. *stipulationes* infirmare aut convellere. Att. xvi. 11. etsi *stipulationes* nondum legeram. Leg. ii. 21. ut ea pecunia ex *stipulatione* debeatur. de *stipulationibus*. vid. Salmas. mod. Usur. c. 16. Formulas *stipulationum* habes ap. Varr. R. R. ii. 2, 6. 5. 5, 11.

Stipulatiuncula. Or. i. 38. *stipulatiuncula* decipi.

Stipulatus, adject. passive. Rosc. C. 5. pecunia *stipulata*.

Stirps, principium rei, fundamentum. Cœl. 32. firmata jam *stirpe* virtutis. Leg. i. 6. repetam *stirpem* juris a natura. Fin. iv. 2. differo eam partem, quæ est quasi *stirps* hujus quæstionis. * familia, distinguitur a gente. Or. i. 39. Marcelli, ab liberti filio, *stirpe* Claudii ejusdem nominis, hereditatem gente ad se rediisse, dicebant. v. Gens.

Stola. Phil. ii. 18. sumsisti togam virilem, quam statim muliebrem *stolam* reddidisti. quamquam ibi Grævius habet: togam. Sed in *stola* melior est oppositio. ibid. *stolam* dare de sponso.

Stolidus, iners, nihil agens, ut terra, lignum. Top. 15. nihil agens, et quodammodo *stolidum*.

Stomachus, os et aditus ventriculi. Nat. D. ii. 54. linguam autem ad radices ejus hærens excipit *stomachus*, quo primum illabuntur ea, quæ accepta sunt ore &c. * ingenium hominis cujusque, aut animus in rebus aut probandis aut fastidiendis. ad Div. ii. 16. nosti

21. me ipsum mihi sollicitudinem *struere* cogor. &c.

Studere, quid sit, ex notione studii intelligetur planius, et notissimæ sunt hujus verbi significationes. Unum locum afferemus, in quo est pro: familiarem esse alicui. Cœl. 4. multi boni adolescentes *studuerunt* illi homini nequam. (sc. Clodio.) pro favere alicui. ibid. *studere* petenti. sc. Consulatum. * cum acc. est Or. in Sen. p. Red. 6. cum vero literas *studere* incipit. v. not. * Planc. 36. auxilia *studentia* atque incitata.

Studiose, sæpe et cum voluptate quadam. in Cæcil. 12. libenter *studioseque* audire. Tusc. v. 20. *studiose* id factitabat, scil. pila ludere. ad Att. ii. 20. literæ *studiose* scriptæ, sunt commendatitiæ.

Studiosus, tiro artis alicujus, qui adhuc discit. Opt. g. d. 5. putavi mihi suscipiendum laborem, utilem *studiosis*, mihi quidem ipsi non necessarium. item, qui discit literas, ut Tuscul. i. 3. Galbam, Africanum, Lælium, doctos fuisse traditum est, *studiosum* autem eum, qui iis ætate anteibat, Catonem.

Studium. Inv. i. 25. *studium* est animi assidua et vehemens ad aliquam rem applicata magna cum voluntate occupatio, ut philosophiæ, poëtices, literarum. Hinc *studium* pro genere aliquo artis et disciplinæ. Or. i. 11. sint hæ res in aliis quibusdam *studiis*. item pro secta aliqua philosophorum. Muren. 36. eodem ex *studio* eruditus; de philosophia Stoica. ubi v. Grævius. cf. c. 31. Nam in universum est pro ea cupiditate, amore, odio partium, quam nos vocamus die Partheylichkeit. Flacc. 10. sine ullo *studio* dicere. ib. 9. *studium* testium. ad Div. i. 7. *studium* iratorum hominum. Item pro favore in comitiis, spectaculis. Agr. ii. 7. *studio* et suffragio suo. Rosc. C. 10. de actore: quod *studium* et quem favorem secum in scenam attulit. item pro quacunque cupiditate alicujus rei videndæ, audiendæ, &c. in Cæcil. 13. jam nunc mente et cogitatione prospicio, quæ tum *studia* hominum, qui concursus futuri sunt. * propensiones naturales dicuntur Cœl. 5. *studia* naturæ. * vitæ etiam genera, quæ quis amplexus est, ut vita rustica &c. *studia* dicuntur. Rosc. Am. 16. * Tusc. ii. 15. e poëta: quibus militia in *studio* est.

Stultitia, ignorantia, inscitia. Or. i. 36. turpi tutelæ judicio atque omni molestia, *stultitia* adversarii liberaretur. ibid. 27. oratoris peccatum, *stultitiæ* peccatum videtur.

Stupidus, qui attentione tanta aliquid et admiratione spectat, auditve, ut immobilis et sine sensu esse videatur. Paradox. v. 2. Echionis tabula te *stupidum* detinet, aut signum Polycleti.

Stupor, ἀναισθησία. Tusc. iii. 6. *stupor* in corpore. Phil. ii. 45. ut quidam morbo aliquo et sensus *stupore* suavitatem cibi non sentiunt. * tarditas mentis in assequendo, intelligendo &c. item cum ipsum communem naturæ sensum repudiamus, ut faciunt tardi, quos communi sensu carere dicunt. Dom. 36.

Suavitas. Or. iii. 26. *suavitas* austera et solida, non dulcis et decocta. * est hominis commodi, qui nemini molestus est, nemini nocere vult. ad Div. v. 20. quod si mihi expensa ista HS. centum tulisses, tamen, quæ tua est *suavitas*, quique in me amor, nolles a me hoc tempore æstimationem accipere. nam numeratum si cuperem, non erat.

Sub. *sub* manu. v. manus. *sub* præcone. v. subjicere. * post. ad Div. x. 16. *sub* eas literas statim recitatæ sunt tuæ. ibid. viii. 4. cum Gallia coactus esset Pompeius dicere, se legionem abducturum, sed non statim *sub* mentionem et convicium obtrectatorum.

Subactio. Or. ii. 30. *subactio* autem est usus, auditio, lectio, literæ.

Subactus, de terra sæpe arata, culta. Cato 17. humus *subacta* atque pura. ibid. 15. cum terra gremio mollito ac *subacto* semen sparsum excepit. deinde transfertur eleganter ad ingenium. Or. ii. 30. *subacto* mihi ingenio opus est, ut agro non semel arato, sed novato atque iterato. vid. subactio. * exercitus, vexatus. Tusc. iii. 28. *subactus* miseriis.

Subdere, substituere. Dom. 32. quis in meum locum judicem *subdidit*. cf. ad Div. x. 21.

Subditus. Verr. i. 5. *subditi* in eorum locum.

Subductio. Or. ii. 30. statim occurrit naturali quadam prudentia, non his *subductionibus*, quas isti docent, quid faciat causam. *Subductiones* sunt artificia, quibus commentaturi utuntur in cogitando, cum quærunt, quid faciat causam, quid veniat in judicium. Nam *subducere*, quod est rationibus proprium, de cogitationibus et meditationibus dici notum est. v. Att. v. 21. ad Div. i. 9.

Subductus, de navibus dicitur, quæ hiberno tempore e mari extractæ sunt; eique opponitur deductus. Offic. iii. 11. classem Lacedæmoniorum, quæ *subducta* esset ad Gytheum, clam posse incendi.

Subjectio, in rhetoricis quid? Heren.

tia *subnixi* ambulant. Sic est apud Liv. xxvi. 13. Non videbo Appium Claudium et Qu. Fullonem victoria insolenti *subnixos* &c. cf. Gell. Noct. Att. xvii. 2.

Subornare, ornare, juvare. ad Div. x. 23. tu, mi Cicero, quod adhuc fecisti, idem præsta, ut nos vigilanter nervoseque *subornes*. Phil. xiii. 16. Brutum pecunia *subornastis*. Leg. i. 22. quemadmodum homo *subornatus* a natura in vitam venit: ubi Davis. laudavit Gronov. ad Senec. ep. 24.

Subrogare: Consulem, aut alium magistratum, in locum mortui rogare. Est magistratus habentis comitia: populus autem sufficit. Brut. ep. 5. statim Pansa collegam sibi *subrogasset*. Dicitur tamen etiam de creatione magistratuum annua ap. Liv. xxxv. 6.

Subrostrani, homines urbani, otiosi, qui totum pæne diem sub rostris ambulant, circulos faciunt &c. ad Div. viii. 1. tu *subrostrani* dissiparant periisse.

Subscribere, proprie est Att. ix. 13. Cæsar mihi literas misit, quarum exemplum *subscripsi*. * de accusatore dicitur, quod in deferendo nomine alicujus suum quoque nomen et causam accusationis *subscriberet*. Inv. ii. 19. cum veneficii nomen esset delatum, et parricidii causa *subscripta* — quoniam id causæ *subscriptum* esset. v. Salmas. mod. Usur. c. 3. p. 108. * est deinde accusatoris secundarii. v. subscriptor. Attic. ii. 24. in aliquem *subscribere*. Qu. Fr. iii. 3. Gabinium reum de ambitu fecit P. Sulla, *subscribente* privigno Memmio. * Censores etiam *subscribere* dicuntur, cum in tabulis censoriis sub nomine alicujus scribunt, qua de causa notatus a se sit. Div. i. 16. Censor C. Ateium ementitum auspicia *subscripserit*. Cluent. 42. video censores animadvertisse in judices quosdam illius consilii Juniani, cum istam ipsam causam *subscriberent*. ibid. 45. in Aquilium video esse *subscriptum*. De origine causarum *subscribendarum* ita disputant viri docti, ut alii ad Catonem Censorium referant, quibus favet locus Gellii iv. 20. ubi Censor (Cato) causam subscripsisse traditur, alii ad posteriora tempora, confisi loco Livii xxxix. 42. ubi v. Duker. et Drakenb. qui Livio plus tribuit quam Gellio. * dicitur etiam de iis, qui nomen suum apud aliquem deferunt, profitentur, et in tabulis scribunt. Verr. iii. 51. numerus aratorum quotannis apud magistratus *subscribitur*. Sie müssen sich angeben und sich einschreiben. cf. scriptura.

Subscriptio. de accusatore secundarum partium, in Cæcil. 15. qui *subscriptionem* sibi postularunt, cuicunque nominis delationem dedissetis. * de censoriis notis. vid. subscribere. Cluent. 47. *subscriptione* notare. ibid. 43. *subscriptiones* censorias delere. * de aratoribus. v. subscribere. Verr. iii. 48. jugerum *subscriptio* ac professio.

Subscriptor, accusator secundarius, sive accusatoris adjutor, a subscribendo dictus, quia, cum accusator nomen rei defert, nomen suum quoque subscribit. in Cæcil. 15. at venit paratus, cum *subscriptoribus* exercitatis et disertis. &c. vid. Hotom. ad h. l. ad Div. viii. 8. itaque sine ullo *subscriptore* descendit, et Tuccium reum fecit. * qui alicui assentitur, morem gerit. Dom. 19. venalis adscriptor et *subscriptor* tuus. vid. Manut.

Subsellium. in judiciis *subsellia* sunt sedes judicum et patronorum utriusque partis. Rosc. Am. 11. etiamne ad *subsellia* cum ferro atque telis venistis, ut hic aut juguletis aut condemnetis Roscium? Flacc. 10. testes una sedent, accusatorum *subselliis* surgunt. ad Div. xiii. 10. versatus in utrisque *subselliis* cum summa fama et fide. Corradus et Manutius male interpretantur de causis minoribus et majoribus. Sensus est: judicem et patronum egit; quod etiam sequentia indicant. Nam fides est patroni, fama judicis integri et justi. Hinc *subsellia* pro judicio et actione causarum, inprimis publicarum. in Cæcil. 15. de causidico: a *subselliis* Allienus. Nam dicuntur causidici in *subselliis* habitare, Orat. i. 62. ibid. ii. 33. cum se a *subselliis* in otium contulerit. Brut. 84. *subsellia* grandiorem vocem desiderant. ubi de judicio publico. nam opponuntur judici stanti in comitio. de judice stante, v. Manut. ad Ep. ad Div. xiii. 10. Ceterum in judiciis publicis videntur etiam fuisse subsellia auditorum, qui neque judices essent, neque advocati; certe subsellia patronorum et judicum ita magna, ut etiam alii honestiores homines in iis locum haberent. Brut. 84. volo hoc oratori contingat, ut, cum auditum sit, eum esse dicturum, locus in *subselliis* occupetur, compleatur tribunal, gratiosi scribæ sint in dando et cedendo loco. * Sed *subsellia* sunt etiam sedes senatorum. Catil. i. 7. adventu tuo ista *subsellia* vacua facta sunt. cf. Phil. ii. 8. v. 7. Hinc illud capiendum ad Div. iii. 9. longi *subsellii* judicatio et mora auferet tibi unum diem et item alterum. Judicatio longi *subsellii*, est tarditas sena-

quod ipsi probare non possunt, suo testimonio probare vult.

Supplex. Mur. 40. vester est *supplex*, pro vobis.

Supplicatio, est solemne plurium dierum ex SCto, quo Diis gratiæ aguntur ob res bello feliciter gestas. Ciceroni tamen hoc contigit uni, ut propter rem domi gestam supplicatio ei decerneretur. Catil. iv. 10. sed sunt etiam supplicationes funerum, eæque, ut Manutio placet, unius diei. Vatin. 12. scire ex te cupio, quo consilio, aut qua mente feceris, ut in epulo Q. Arrii cum toga pulla accumberes?—Dices *supplicationes* illas te non probasse. Optime. Nullæ fuerint *supplicationes*. Has *supplicationes* videtur etiam Cicero improbare Phil. i. 6. An me censetis decreturum fuisse, ut parentalia cum *supplicationibus* miscerentur, ut inexpiabiles religiones in rempubl. inducerentur? ut decernerentur *supplicationes* mortuo? &c. Abramius hoc ita conciliat, ut dicat, *supplicationem* illam in Arrii funere decretam fuisse honorem civilem, hanc autem, Cæsari decretam, honorem divinum, quod ei supplicatum sit, tamquam Deo. Atque ipse Cicero paullo post: adduci non possum, ut, cujus sepulcrum nusquam extet, ubi parentetur, ei *supplicetur*. Sed non absurda etiam hæc ratio videtur, si dicamus, Ciceronem hanc supplicationem invidiose ita interpretari, quasi Cæsari decreta sit, ut ei supplicetur, tamquam Deo, cum tantum honoris causa, ut aliis, ut imperatoribus, ut mortuis, Arrio &c. decreta esset. Agebantur autem, credo, in his *supplicationibus* gratiæ Diis, pro beneficiis, quæ ipsi per mortuum illum reipubl. tribuissent.

Supplicare. Fin. v. 25. tu, Piso, hodie ita ista (nempe Peripatetica) nosse visus es, ut, si copia tui semper nobis fieret, non multum Græcis *supplicandum* putarem.

Supplosio fit, cum pede solum percutimus. id fit ab oratore, et est pars actionis oratoriæ, qua in πάθει interdum utuntur. Or. iii. 59. ibid. i. 53. &c.

Supponere, substituere. Rosc. A. 38. operæ nostræ vicaria fides amicorum *supponitur*. vid. de hac vi verbi Burm. ad Ovid. Her. ix. 18. * In libris de Inventione interdum dicitur pro afferre, commemorare, ut ii. 37. rationibus et infirmationibus rationum *supponendis*, ad judicationem pervenire.

Suppressio. Cluent. 25. *suppressiones* judiciales sunt, cum quis pecuniam apud se depositam, ut judicibus solvat, sibi servat, avertit, negatque se eam accepisse.

Suppressus. Or. 25. ut voce, sic etiam oratione *suppressior*: de genere dicendi tenui.

Supprimere. Clu. 25, 26. *supprimere* pecuniam. v. suppressio.

Suppudet, duobus modis dicitur: nempe primo, vulgari illo, cum nos pudet aliquid fecisse, alicujus vitii &c. deinde, cum veremur aliquem, neque audemus in ejus conspectum venire, propter culpæ alicujus conscientiam. Div. ix. 1. *suppudebat* me librorum &c.

Surgere. oriri. ad Div. viii. 8. fama *surrexit*. * est oratoris incipientis dicere, unde est pro dicere. Rosc. Am. 1. cum tot summi oratores sedeant, ego potissimum *surrexerim*. * est etiam proficiscentium. Att. xvi. 13. vi. Idus, cum ante lucem de Sinuessano *surrexissem*, venissemque. * sed inprimis venustus locus est ex hoc verbo Verr. i. 40. Nam ut prætor factus est, qui auspicato a Chelidone *surrexisset*, sortem nactus est urbanæ provinciæ. Ludit nempe in ambiguitate verbi *surgere*; quod est non modo lectum relinquentis, sed etiam in auspicando, cum magistratus, oblato auspicio fausto, e tabernaculo surgit, et ex templo statim abit, ne faustum auspicium alio infausto turbetur: de quo ritu e Dionysii l. ii. v. Casaub. ad Sueton. Aug. 95. Jam eo facetius hoc dicitur a Cicerone, quod Chelidonis meretricis, quacum eum cubuisse ea nocte fingit, nomen est hirundinis, avis urbanæ, quæ commode sane posset præturam urbanam portendere, ut monuit jam Asconius ad h. l.

Surreptus, malis artibus et clanculum ablatus. Att. x. 4. ex SCto *surrepto*: h. e. quod per infrequentiam Senatus captatam callide factum esset. v. Gronov. ad Liv. xxxix. 5. * Sic Phil. xiv. 3. Parma *surrepta* opponitur urbi captæ per vim et arma.

Surripi, eleganter dicitur de reo, cum clandestinis largitionibus aliisque malis artibus efficitur, ut absolvatur. Verr. i. 4. ne actor quidem est is, cui reus tam nocens—occulte *surripi*, aut impune eripi possit. Sic Act. i. in Verr. 2. opponuntur sibi surripere et rapere.

Susceptus, de laboribus, quos sponte nostra facimus. opponitur ei receptus, quod dicitur de rebus, quas aliorum rogatu, jussuve facimus. Or. ii. 24. in quo est illa magna offensio, vel negligentiæ, *susceptis* rebus, vel perfidiæ, receptis. * conceptus. Manil. 3. macula *suscepta*.

sed Grævius laudat lectionem Cod. Erfurtens. concepta. *natus. Brut. ep. 14. remp. cui *susceptus* es, respicis.

Suscipere, de negotiis, opponitur τῷ recipere. v. susceptus et recipere. in Cæcil. 8. *suscipere* causam. Cluent. 49. Senatus *suscepit* causam; h. e. actum est de ea re in senatu, qui eam vindicandam censuit, et decrevit, ut de ea quæstio haberetur, ut factum est in causa Milonis, quam et ipsam senatus suscepisse dici potest. * ipsa etiam res dicitur *suscipi*, pro qua labores *suscipiuntur*. Sext. 22. *suscipere* salutem reipublicæ. * adhibere, uti. Sull. 31. severitas *suscepta* est. Or. 71. impudentiam scribendi *suscipere*. * de pœnis luendis. Manil. 3. *suscipere* pœnam. * percipere, vim alicujus rei sentire. ad Div. vi. 4. si *suscipere* consolationem possis. * concedere, dare. Tusc. i. 32. quod in causa est difficillimum, *suscipiunt*,—illud autem, quod—facile ad credendum est, —non dant. * Dicitur etiam de religione. Div. ii. 54. Sibyllæ libri valeant ad deponendas potius, quam ad *suscipiendas* religiones. *suscipere* religionem est aliquid omittendum censere, quia Dii portentis, fatis, ominibus, auspiciis prohibere videntur. ibid. quæ si *suscipiamus*, pedis offensio nobis et abruptio corrigiæ et sternutamenta erunt observanda. Dixerat autem de ominibus. Sic et est Pison. 24. * Sull. 24. Sullæ persona non *suscipit* crimen tantorum facinorum. i. e. abhorret a crimine tanto, in eam non cadit tantum crimen.

Suscitare, fingere, excogitare. Div. i. 40. qui sui quæstus causa *suscitant* sententias.

Suspendere, eleganter de fornicibus, quia non possunt fulciri et fuleris sustineri in demoliendo pariete. Top. 4. si quis in communi pariete demoliendo damni infecti promiserit, non debebit præstare, quod fornix vitii fecerit. non enim ejus vitio, qui demolitus est, damnum factum est, sed ejus operis vitio, quod ita ædificatum est, ut *suspendi* non posset. * Att. xiii. 40. sed ubi bonos viros? (int. videat) nisi forte se *suspendit*. nempe, ut apud inferos videat.

Suspensus, curis sollicitus et dubius. Dom. 36. *suspensa* ac sollicita civitate. * intentus alicui rei. Or. i. 56. *suspenso* animo et occupato Crassum tibi respondisse video. * suspensum ex aliqua re dicitur, quod sine ea salvum esse non potest, quod ita se habet, uti ea res est. ad Div. v. 13. non aliunde pendere, nec extrinsecus *suspensas* habere rationes bene maleque vivendi: ut iis sc. salvis et secundis tranquillus ac lætus, iis autem perditis aut adversis miser sis. Tusc. v. 12. ex alterius aut bono casu aut contrario ei *suspensa* sunt omnia, quæ ad beate vivendum ferunt.

Suspicere, cogitare. Læl. 9. nihil altum, nihil magnificum—*suspicere* possunt.

Suspicio. Flacc. 33. nunc facis *suspicionem*. dicitur de accusatore, cum ita de re aliqua dicit, ut judices suspicentur, veram esse, pro quo et est *suspiciose* dicere et arguere. Rosc. Am. 28. &c. et Verr. iii. 93. *suspiciones* injicere. * Rosc. Amer. 31. *suspicionem* ad prædam adjungere: h. e. de iis suspicari, qui prædam habent. * Agr. ii. 3. *suspicio* ac perturbatio judiciorum, est ἓν διὰ δυοῖν, pro *suspicio* perturbationis judiciorum futuræ.

Suspiciose. Rosc. Am. 28. *suspiciose* dicere. v. suspicio.

Suspicor, in bonam partem est ad Div. i. 6. quod valde *suspicor* fore. præcedit spero. item iv. 10. v. 2. te *suspicari* nolo, i. e. inde colligere.

Susque deque. Att. xiv. 6. nam de Octavio *susque deque*: h. e. non curo, sursum an deorsum, quomodocunque eat. Nam proprie est sursum deorsum.

Sustentare, dicitur ut sustinere, pro differre. ad Div. xiii. 64. *sustentes* rem dum Nero veniat. Qu. Fr. ii. 7. ædificationem *sustentare*.

Sustentatio, dilatio. Inv. ii. 49. utrum habeat aliquam moram et *sustentationem*.

Sustinere, retinere currentem vel præcipitem &c. Tusc. iv. 18. ut, si posse putet eum, qui se e Leucata præcipitaverit, *sustinere* se, cum velit. cf. Or. 37. Att. xiii. 21. * *sustinere* remos, est attollere, non remigare, hinc ad varia transfertur. Acad. iv. 21. 31. *sustinere* assensionem. Læl. 17. *sustinere* impetum benevolentiæ. ad Div. vi. 7. *sustinui* me. * Hinc etiam pro differre dicitur. Att. xii. 51. *sustinenda* est solutio nominis Cærelliani. v. plura apud Burm. ad Ovid. Her. i. 114. * manere alicubi. Att. x. 2. *sustinui* me in Arcano fratris, dum &c. * alere. Att. ii. 16. qui ager non amplius hominum quinque millia *sustinere* potest. cf. Cat. iv. 8. * defendere. Verr. v. 39. hoc crimen *sustinere* se nullo modo posse. * parem esse alicui viribus &c. ad Div. xi. 13. hostes ipsi adhuc satis arroganter *sustinebant*. Sen. p. Red. 4. *sustinere* nomen consulatus. * dignum esse aliqua re. Læl. 20. tantum cuique tribuendum, quantum ille, quem diligas, *sustinere* possit.

* ad Div. xi. 13. cum *sustinere* eos (rogantes) non posset: h. e. necessario rogata faceret, negare nullo modo posset. * ad Div. i. 9. fronte atque vultu, quibus simulatio facillime *sustinetur*. * constare, contineri. Q. Fr. i. 1. 7. varietas negotiorum tota jurisdictione *sustinetur*.

Suus. Leg. ii. 10. *sui* Dii, sunt patrii, quos jam majores coluerunt, et opponuntur peregrinis et novis, quorum cultus aut nondum, aut nuper demum receptus est. * fautor, amicus. Quint. 7. Alphenus utebatur populo *suo*. e ludis inprimis gladiatoriis sumtum est, et de favore dicitur, de quo supra. Populus favebat Alpheno, optabat, ut Alpheno res succederet, et, si qua petitio ei successerat, lætabatur. * Agr. ii. 2. petere consulatum anno *suo*: h. e. eo, quo per legem annalem primum eum petere licet. Læl. 3. factus est Consul bis. primum ante tempus, iterum sibi, *suo* tempore, reip. pene sero. * Fin. iv. 4. is poterit semper esse in disputando *suus*. de eo dicitur, qui artem disserendi, h. e. Dialecticam didicit, et semper reperire potest, quid et quomodo dicendum sit, neque opus habet confidere dictatis magistri, et memoriæ: quod qui faciunt, ubi eos memoria aut dictata destituunt, in disputando hæreant necesse est. * sæpe *suus* etiam est pro demonstrativo ejus. Inv. ii. 17. hunc pater *suus* concilium plebis habentem de templo deduxit. vid. Sanctii Minerv. ii. 12. et ibi Perizon.

Syngrapha, literæ, quibus creditor sibi cavet a debitore, ut possit docere, sibi pecuniam ab eo deberi, si forte inficiari velit, eæque a testibus obsignatæ in templis, aut apud amicum communem, aut apud argentarium, deponuntur, exemplis earum creditori et debitori datis. Verr. i. 36. pecunias occuparat apud populos, et *syngraphas* fecerat. de creditore; ad quem locum vid. Hotom. Dom. 50. si tuus scriptor non *syngraphas* cum Byzantiis exulibus et legatis regiis faceret: nempe ejus pecuniæ, quam pollicebantur dare. sic Har. R. 16. qui cum Hermacho Chio *syngraphas* fecit, &c. ad Div. vii. 17. tamquam *syngrapham* ad Imperatorem attulisses, sic pecunia ablata domum redire properabas. Har. R. 13. unde tibi solvat, quod per *syngrapham* credidisti. Muren. 17. tamquam ex *syngrapha* agere cum populo: h. e. tamquam debitum postulare, quemadmodum pecunia debita ex *syngrapha* postulatur. Att. v. 21. ex *syngrapha* jus dici cum lex Gabinia vetaret. Ex *syngrapha* jus dicit Prætor, cum decernit solvendam esse pecuniam, quæ per *syngrapham* credita sit. de *syngraphis* vid. inpr. Salmas. mod. Usur. c. 10. 11.

T.

Tabella, tabula cera inducta, in qua scribitur. Sic est pro epistola Catil. iii. 5. *tabellas* proferri jussimus, quæ a quoque dicebantur datæ. unde etiam *tabellarii* dicuntur. Item pro syngrapha, vel alio instrumento, quod fidei faciendæ causa fit. Tusc. v. 11. *tabellis* obsignatis agis mecum et testificaris, quid dixerim. conf. Quint. 6. Sunt etiam *tabellæ*, quibus in comitiis suffragia, in judiciis sententiæ feruntur, unde leges *tabellariæ* dictæ sunt, de quibus vid. Ind. Leg. Verr. ii. 32. huic judicialis *tabella* committetur. in Cæcil. 7. ceratam unicuique *tabellam* dari, cera legitima, non illa infami ac nefaria. Agr. ii. 2. quod meis comitiis, non *tabellam*, vindicem tacitæ libertatis, &c. * Cluent. 65. *tabellæ* quæstionis. i. e. in quibus scriptum est, qui torti sint, et quid dixerint in equuleo.

Tabellarius. Lex Tabellaria. v. Ind. Legg.

Taberna, ubi merces suas venales et exponunt, et faciunt opifices. Catil. iv. 8. lenonem quendam Lentuli concursare circum *tabernas*, pretio sperare sollicitari posse animos egentium.—sed nulli sunt inventi,—qui non ipsum illum sellæ atque operis et quæstus quotidiani locum—salvum esse velint. multo vero pars maxima eorum, qui in *tabernis* sunt—quorum si quæstus, occlusis *tabernis* minui solet. Clauduntur autem *tabernæ* edictis. Dom. 21. de Clodio: cum edictis tuis *tabernas* claudi jubebas: quod quare fecerit, docet locus, Acad. iv. 47. quid me igitur in invidiam et tanquam in concionem vocas, et quidem, ut seditiosi tribuni solent, occludi *tabernas* jubes. nempe, ut ab opera avocarentur opifices, plebeii homines, et in concionem confluentes concitari possent. Sed clauduntur etiam edicto consulum in tumultu. v. tumultus. Ceterum etiam de aliis locis dici, ubi libri, cibi &c. venales sunt, tralatitium est. cf. tabernarius. * sunt etiam *tabernæ* pro cauponis. Q. Fr. iii. 7. Romæ et maxime Appia ad Martis, mira proluvies: Crassipedis ambulatio ablata, horti, *tabernæ* plurimæ. * spectaculum, s. locus structus in circo &c. unde spectatur. Muren. 35. quid statuent in viros primarios, qui in circo totas *tabernas*, tribulium causa, compararunt.

Tabernaculum, itineris causa tabernacula comparantur, ut, ubi deversorium non est, aut urbs attingi non potest, &c. in via noctu in iis manere possint, qui mos est antiquissimus: unde *tabernacula* publice Romæ dabantur legatis, magistratibus in provincias ituris. vid. Periz. ad Ælian. iv. 1. 9. Att. v. 16. multis locis ne tectum quidem accipio, et in *tabernaculo* manco plerumque. Agrar. ii. 13. deinde ornat Decemviros *tabernaculis*, centuriis, supellectili. * in castris etiam solent, ut notum est, milites in tabernaculis esse, unde elegans illud in Brut. 9. de Demetrio Phalereo: processit enim non ut a militari *tabernaculo*, sed ut e Theophrasti umbraculis: h. e. non in causis forensibus versatus est, de quibus etiam pulvis et sol dicitur, sed in philosophorum subtili ratione et leni. cf. umbra. pulvis. * *tabernaculum* porro est etiam auspicantium ante urbem noctu in templo. v. surgere. Div. i. 17. cum *tabernaculum* vitio cepisset imprudens. ibid. ii. 35. *tabernaculum* recte captum. hoc quale sit, ostenditur ibid. Div. i. 17. quod inauspicato pomœrium transgressus esset Consul. * Metaphorice eleganter est Or. iii. 20. collocare *tabernaculum* vitæ suæ in philosophia.

Tabernarius. nomen opificum et eorum, qui in tabernis merces, cibos, vinum, &c. venales habent, qui sunt de infima plebe homines. ad Div. viii. 6. nisi cum *tabernariis* et aquariis pugnarem. ubi Manutius de iis tantum capi vult, in quorum tabernas homines cibi gratia veniunt; quem vide Domo 5. Sergius concitator *tabernariorum*. v. taberna. Flacc. 8. opifices et *tabernarios*, atque illam omnem fecem civitatum, quid est negotii concitare.

Tabescere. Catil. ii. 4. *tabescere* desiderio. Att. iii. 25. in hac calamitate *tabescendum* est. Nat. D. ii. 10. humor tabescit calore, i. e. liquefit. Att. ii. 14. otium, quo nunc *tabescimus*.

Tabificus. Tuscul. iv. 16. *tabificæ* mentis perturbationes.

Tabula, omne genus instrumenti, sive ex ære facti, sive cerati, in quo aliquid scribitur; (quamquam Liv. i. 24. *tabulam* et ceram distinguit, et de æneis tantum dicit.) et ipse Cicero in Verrinis sæpe commemorat *tabulas* et literas; sed aliis locis etiam literas tabularum nomine comprehendit. vid. Sigon. de Judic. ii. 16. quemadmodum interdum literarum nomine *tabulas*, ut in Cæcil. 9. *Tabulas* ergo Cicero dicit 1. codices acceptorum et expensorum. Rosc. C. 1. qui in judicio suo suis *tabulis*, testibus, uti conatur. Verr. ii. 7. multorum *tabulis* vobis satisfactum est. ibid. 74. 76. et sic est pluribus locis. Sic cape in Verrinis, ubi a literis distinguuntur, v. c. ii. 74. coll. 76. dicuntur *tabulæ* societatis honeste removeri non potuisse, literas autem, h. e. parvos rationum libellos, potuisse, et remotas esse. Etiam Codices rationum publicarum dicuntur *tabulæ* publicæ. Verr. i. 21. Rosc. Am. 44. Hinc 2. *tabulæ* novæ dicuntur, cum nomina in tabulis expensorum mutantur, h. e. aut plane delentur, ut creditores debitoribus omne debitum condonent, (ut Pearcius accipit Off. ii. 23. quod tamen non patitur locus Ciceronis c. 24. ubi a Cæsare victore novas tabulas factas docet) aut pars de summa demitur; quod publica auctoritate interdum factum est: ut cum, ut est apud Sallust. Catil. 33. argentum ære solvi juberetur, h. e. sestertii pro denariis, quarta pars debiti, quinque et viginti pro centenis: quod cum esset jussum, omnes omnium *tabulæ* mutandæ et aliter scribendæ erant. hinc Græcis *novæ tabulæ* dicuntur χρεῶν ἀποκοπαί. *tabulæ novæ* ap. Ciceronem sæpe commemorantur. v. c. Catil. ii. 8. Phil. vi. 4. Att. v. 21. ibid. xiv. 21. maxime autem exspecto, ecquid Dolabella tinniat (h. e. solvat) an in meo nomine *tabulas novas* fecerit: h. e. solvere nolit, quod debet. 3. *tabulæ* etiam sunt Pis. 15. s. in comitiis, intelliguntur que eæ, in quibus, post suffragiorum diremtionem, suffragia punctis notantur, ut recte explicat Gesnerus ad Varr. R. R. iii. 5. extr. 4. Codices, in quibus memoria rerum publice, tanquam in censu, judiciis, actarum perscribitur, et omne genus codicis cerati. Verr. ii. 42. ut *tabulas* publicas corrumpere auderes. Sermo est de codice, in quo scripta erant nomina de crimine delatorum, qui et commentarius Prætoris dicitur; cujusmodi codicis mentio est Cluent. 33. 5. SCta, leges &c. in ære scriptæ, item pactiones, syngraphæ &c. Pis. 15. Phil. i. 1. ne qua *tabula* ullius decreti Cæsaris figeretur. Or. i. 13. Phil. ii. 36. toto Capitolio *tabulæ* figebantur. ad Q. Fr. ii. 6. Racilius *tabulam* proscripsit, se familiam Catonianam venditurum. 6. de *tabula* proscriptionis. Rosc. Am. 9. de *tabulis* eximere nomen, int. proscriptorum: adde c. 8. 7. geographica descriptio, quæ et græce πίναξ dicitur. Att. vi. 2. Dicæarchi *tabulæ*. 8. *tabula* est etiam argentariorum mensa. item auctio. Cæcin. 6. adest ad *tabulam*: licetur Æbutius. cf.

pestas Siculorum. Sen. p. R. 15. *tempestate* civili expulsus. Muren. 17. comitiorum *tempestas* popularis. * de ventis secundis ad Div. xiv. 4. *tempestatem* prætermittere noluerunt.

Tempestivus, opportunus. Tuscul. i. 45. multa mihi ad mortem *tempestiva* fuere; quæ utinam potuissem obire. * convivium *tempestivum*. Mur. 6. Cato 14. Arch. 6. quod ante tempus solitum initur, convivium de die, item, quod in multam noctem producitur.

Temperius, maturius. ad Div. ix. 16. *temperius* fiat cœna. v. Manut. ad h. l. qui docet, *temperius* esse antiquius quam *temporius*; quod veteres dixerint *tempus temperis*; unde etiam *temperi* sit apud Plautum, pro quo post dictum sit *tempori*.

Templum, locus ab auguribus certo ritu captus, ut in eo augurium agatur. sic fere definit Varro L. L. vi. p. m. 66. 67. De ritu capiendi, vid. Livius i. 18. de formulis quibus capiebatur, vid. Brisson. de Formul. l. i. non enim iisdem verbis concipiebatur usquequaque, ut ait Varro l. c. qui et ipse unam attulit, sed hodie in libris insigniter corruptam, ideoque varie a doctis tentatam. v. Scaliger ad h. l. Sic cape hoc verbum Leg. ii. 8. augures *templa* effata et liberata habento. conf. effari. * quoniam autem *templum* hoc augurum erat spatium cœli in omnes partes, quousque prospici poterat, hinc, inprimis poëtis, de cœlo dicitur. Somn. Scip. 3. Deus is, cujus est *templum* hoc omne, quod conspicis. Div. i. 20. cœli cærula *templa*. * deinde quoniam hic locus inauguratus et sanctus est, propterea omnis locus inauguratus *templum* dicitur. Milon. 1. præsidia, quæ pro omnibus *templis* cernitis. Sic locus pro rostris, ubi conciones habebantur, *templum* dicitur. Verr. iii. 96. qui quotidie *templum* tenet. Vatin. 10. in rostris, in illo, inquam, inaugurato *templo* ac loco. cf. Sext. 35. item curia. Dom. 51. si sedem ipsam, ac *templum* publici Consilii religione concordiæ devinxisset. cf. c. 53. v. inpr. Manut. ad Sext. 29. * Sunt etiam Acherusia *templa*, Tusc. i. 21. sc. quia ibi Pluto habitat.

Tempori. mature. Sext. 37. cur tam *tempori* exclamarit. conf. temperius.

Tempus, eleganter et crebro dicitur de statu cujusque, et conditione, quam certo tempore obtinemus, aut obtinuimus, aut obtinebimus, et quidem in utramque partem. ad Q. Fr. i. 1. c. 5. quem forte (provincialem hominem) cognosti amantiorem tui, quam *temporis*: h. e. Præturæ, si quem vides tui amantem videri velle, idque tua causa potius, quam quia jam es Prætor. ad Div. x. 1. quæ si ad tuum *tempus* perducitur: h. e. ad Consulatum tuum. in Cæcil. 2. *tempus* necessariorum meorum, de Siculis magna multiplicique injuria affectis, et Verrem accusare instituentibus. Arch. 6. ab nullius umquam me *tempore*, aut commodo, aut otium meum abstraxit &c. de reis: quo sensu est sæpissime apud Ciceronem; pro quo etiam dicit periculum; de quo supra. Manil. 1. omne meum tempus amicorum *temporibus* transmittendum putavi.—meus labor in privatorum *periculis* caste integreque versatus. Verr. iii. 61. Utrumque jungitur: ex *tempore periculi* tui constitutum crimen. ad Div. i. 9. scripsi tres libros versibus de *temporibus* meis: h. e. de utraque fortuna, consulatu et exilio. Et exilium quidem suum totumque illum casum et periculum a Clodio sæpe tempus suum postulat. v. c. Sext. 58. *tempori* meo defuerunt &c. ad Div. vi. 6. magna *temporum* nostrorum varietas. ibid. rerum hoc natura et *temporum* civilium ratio non patietur. nempe *tempora* civilia, sunt status et conversiones civitatum. Sed in universum teneant tirones in hujusmodi locis, ubi ex vicinia verborum et contextu intelligitur, sermonem esse de statu cujusdam rei, aut hominis, et conditione, *temporis* verbum, quod est generis nomen, interpretandum esse, in nostro quidem sermone, verbo formæ; quod nisi facere possis, non satis te vim verbi capere scias. * sed dicitur etiam de tempore, quo quid actum est, aut agitur, aut agendum est, et de re, quæ tempore quodam acta est, ad Div. i. 7. *tempus* Caninianum. Dom. 51. *tempus* illud erat tranquillum &c. tuum porro *tempus* libertate populi Rom. oppressa, Senatus auctoritate deleta: pro, quo tu tempore signum Concordiæ dedicare volebas. Ligar. 2. hæc duo *tempora* carent crimine &c. * opportunitas temporis. Rosc. Amer. 10. *tempore* pugnare: unde pro *tempore* opportuno dicitur. ad Qu. Fr. i. 2. c. 3. sed *tempore* ipso de epistolis. * *ad tempus* est, quod fit, quia tempus postulat. Planc. 30. ne proferre videar *ad tempus*. cf. ad Div. x. 9. Cœl. 6. Sic fere capiendum est etiam Offic. i. 8. extr. * eodem sensu dicitur etiam *ex tempore*. Verr. iii. 20. *ex tempore* nascebantur edicta. ibid. 71. nihil *ex tempore* dicit. cf. 75. 61. Flacc. 15. solere suos cives ceterosque Græcos *ex tempore*, quod opus sit, obsignare: quod ibidem etiam dicitur: *temporis causa*. Sic et est Rab. Post. 13.

ubi additur, nunc tempus nullum est: i. e. nunc nihil est propter quod id faciant. Aliter autem est hæc forma, Attic. x. 1. *ex tempore* futura censes; nempe pro, ex præsenti tempore. * Catil. i. 6. nihil moliris, quod mihi latere valeat in *tempore*. Grævius interpretatur: *tempestive*. neque dubito hoc significare *in tempore* posse. sed quid est: nihil mihi latet tempestive? non est profecto conveniens huic loco sententia. Neque Ciceronianum puto: latere valet, pro potest. * In singulari pro parte capitis, de qua pluralem modo dici Grammatici præcipiunt. Heren. iv. 55. et dubitanti Graccho—*tempus* percutit. Similiter dixit Catullus in Nupt. Jul. et Manl. 159. *tempus* tremulum.

Tenacitas. Nat. D. ii. 47. quædam animalia unguium *tenacitate* cibum arripiunt.

Tendiculæ. Cæcin. 23. aucupia verborum et literarum tendiculæ: sunt interpretum legis aut edicti, cum in literis et verbis calumniantur, et literam nimis contra verum et æquum urgent.

Tendere, offerre, porrigere. Or. i. 40. opem amicis et prope cunctis civibus lucem ingenii et consilii sui porrigentem atque *tendentem*. * contendere, pugnare. Fin. ii. 5. quid ergo *tendit?* v. Davis. ad h. l. Hoc sensu Livio in primis usitatum. v. Gron. ad xxiii. 14. xxxii. 32.

Tenebræ, perturbatio reipubl. bellum civile. Rosc. Am. 32. qui, tamquam si offusa reip. sempiterna nox esset, ita ruebant in *tenebris*, omniaque miscebant. Sen. p. R. 3. ex superioris anni caligine et *tenebris*. Dom. 10. quæ tum in illis reipubl. *tenebris*—constituisti: ibid. 44. illis tantis *tenebris*. cf. ad Div. xii. 13. * Att. vii. 11. quæso, quid agitur? mihi enim tenebræ sunt. * *tenebræ* sunt etiam hominum abjectorum et humilium et pravorum. Sen. p. R. 4. mens oppleta sordibus ac *tenebris*: unde Pison. 26. *tenebras* appellat hujusmodi hominem. * *tenebræ* sunt etiam hominis, ita in angustias redacti, ut æstuet, nesciatque, quid agat. in Cæcil. 14. qui tibi æstus, qui error, quæ *tenebræ* erunt? * de vehementi animi commotione, tristitia &c. Tusc. iii. 34. si quid *tenebrarum* obfudit exilium.

Tenebricosus, cui tenebræ offusæ sunt, ut videre verum non possit. Acad. iv. 23. esse sensus quidem non obscuros dicit, nec *tenebricosos*, sic enim appellat eos—Chius Metrodorus. * Vatin. 5. *tenebricosissimum* illud tempus ineuntis ætatis tuæ patiar latere: h. e. quo adhuc obscurus et sordidus, abjectus, homo eras; ut ex sequentibus intelligitur.

Tenebricus. Tusc. ii. 9. *tenebrica* plaga.

Tener. de omnibus rebus dicitur, de quibus mollis dici solet. Or. iii. 45. nihil est tam *tenerum* neque tam flexibile,—quam oratio. nempe oratio *tenera* est, quatenus variis modis collocatione et numero formari potest, ut cera, vox &c. cf. flexibilis. sed aliter dicitur *tenera* oratio, Brut. 9. Phalereus primus inflexit orationem, et eam mollem *teneramque* reddidit: nempe de eo genere, quod nitidum, γλαφυρὸν dicitur, in quo nulli nervi, nulla asperitas judicialis, nulli aculei; sed quod totum ad delectationem comparatum est. * Div. i. 31. poëma *tenerum* et moratum et molle: h. e. quod propter mores, planissime expressos, multum suavitatis habet. * qui facile sensu alicujus rei commovetur. ad Div. v. 21. *teneriore* animo esse. Tusc. iii. 6. est in animis *tenerum* quiddam atque molle, quod ægritudine, quasi tempestate, quatiatur. * Att. vi. 2. insula *tenera* dicitur Cyprus, propter mollitiem incolarum.

Tenere, tangere. Har. R. 11. terram *tenere* non potuit. sic recte interpretatur Grævius, quem vide. * sustinere, ne labatur res et intereat. Or. iii. 45. terra *tenetur* nutu suo. Nat. D. ii. 53. vita tribus rebus *tenetur*. * in potestate sua habere, regere. Sext. 19. *tenere* remp. unde qui *tenent*, dicitur, omisso reipubl. verbo Att. ii. 18. vii. 12. Mur. 39. totam remp. in hac causa *tenetis* et gubernatis. ad Div. xi. 16. cum equitum centurias *teneas*, in quibus regnas. Att. x. 11. ego meum facile *teneo*. * continere, reprimere. Fin. ii. 7. *tenere* se non potuit. cf. Acad. iv. 4. Verr. iii. 1. *tenere* cupiditates. * consequi, quod velis, conficere rem. ad Div. i. 1. res aliter *teneri* non potest. Sext. 32. res jam manibus *tenetur*. Agr. ii. 17. qui per cursum rectum regnum *tenere* non potuerunt: sumta a navigatione formula, in qua nautæ dicuntur portum *tenere*, ut ad Div. i. 9. * assequi, intelligere. Sext. 10. reconditos sensus alicujus *tenere*. * uti. Tusc. iv. 3. quia nihil prolatum erat melius, id, quod erat, *tenebant*. Flacc. 23. jam id videro; sed primum illud *tenebo*. * retinere, obtinere, tueri. Muren. 28. *tenebatur* opera illius imperium. Att. xiii. 48. *tenere* hereditatem. Verr. iii. 75. *tenere* pecuniam publ. ibid. 73. quod pretium constituisset, id civitatibus auferre: quod a populo Rom. accepisset, *tenere*. Act. i. Verr. 8. sed nos non *tenebimus* udicia jdiutius. ad Q. Fr. ii. 6. vix *tenebat*, sc. familiam gladiato-

rum, quia alere non poterat: simile est tenere matrimonium alicujus. Cœl. 14. * quemadmodum retineri dicuntur homines in legendo, audiendo &c. sic *tenere* etiam, quæ delectant, et faciunt, ut audire, legere, videre &c. velimus. Or. 62. *teneri* ab oratore. Cœl. 11. ingenio alicujus *teneri:* h. e. audire aliquem libenter, quod ingeniose dicit. ad Div. vii. 20. a quo etiam advenæ *teneri* solent. * retinere, morari, non dimittere. ad Div. x. 31. *tenuit* tabellarios. ad Q. Fr. ii. 1. se senatum negavit *tenere*. ad Div. xi. 16. non *tenebo* te pluribus. Verr. i. 13. ne diutius *teneam*. * reticere. Or. ii. 54. ea, quæ occurrant, cum salsissime dici possint, *tenere*. * capere, captum tenere in re aliqua, ut se expedire non possit. Quint. 20. hic te, inquit, *teneo*. formula, qua utimur, cum quis dixit aliquid, quo convinci res, de qua agitur, potest. Nat. D. i. 26. in Nausiphane *tenetur:* h. e. se explicare non potest, ut dicat, eum a se non auditum. * *teneri* dicuntur, quæ deprehenduntur, et qui in re aliqua, crimine, deprehenduntur; qui quoniam rem negare non possunt, atque adeo convicti sunt, propterea *teneri* dicuntur, qui convicti sunt alicujus criminis, et se expedire non possunt. Verr. ii. 40. *teneri* in maleficio. add. iii. 76. 89. Cæcin. 2. facile *tenerentur* testibus. Verr. i. 1. manifesto *tenetur*. Flacc. 16. in minimis rebus sæpe res magnas vidi deprehendi ac *teneri*. Cluent. 30. tenentur uno in loco HS. IↃcXL. *tenentur* apud judicem. ibid. 44. argumento crimen *tenetur*. Nat. D. iii. 30. dolus *tenetur* tum &c. * vincere, causam obtinere. Att. xiv. 12. tam claram tamque testatam rem non *tenebimus?* Sic est causam *tenere* Cæcin. 24. Acad. iv. 30. si recte conclusi, *teneo:* sin vitiose, minam Diogenes reddet. * *teneri* dicuntur etiam, quibus lege, jurejurando, pacto, aut alia hujusmodi re necessitas est imposita alicujus rei aut faciendæ, aut omittendæ: adeoque, si contra, quam lex, pactio postulabat, fecerunt, accusari possunt et puniri &c. Pis. 13. pactione obstrictum *teneri*. Off. iii. 27. *teneri* jurejurando. Verr. iv. 34. summo legum metu *teneri*. Fr. Cornel. i. p. 480. ea lege non videri populum *teneri*. i. impediri. Cluent. 52. ac si lege Avitus *teneretur*. Att. xii. 18. quodam voto ac promisso me *teneri*. ad Div. v. 20. prædes *teneri*. * pœna *teneri* dicuntur, qui eam meruere. ad Q. Fr. ii. 3. *teneri* ea pœna, quæ est de vi. * lege *teneri* non modo, ut ante vidimus, dicuntur, ad quos ea pertinet, sed etiam, qui contra eam fecerunt, ex ea rei sunt, et ejus pœnam meruere. Har. Resp. 8. decrevit senatus, eos, qui id fecissent, lege de vi, quæ est in eos, qui universam remp. oppugnassent, *teneri*. * *tenere*, in promissis, est servare, facere promissa, pacta. Off. iii. 29. *tenendum* est, quod promiseris. Balb. 15. fœdus cum magis fide illius populi, justitia vestra—*tenetur*. * contineri, conjunctum esse. Leg. i. 7. Deorum agnatione et gente *teneri*. * notanda est etiam hæc constructio. Leg. iii. 13. nisi illi ipsi, qui frangere eas deberent, cupiditatis ejusdem *tenerentur*. * Off. iii. 10. rogandi judicis, si eum *teneremus;* intelligo, amicum haberemus; si quidem sana loci istius lectio est. * Font. 6. non minimam partem *tenet* hoc in ea re. * pro continere. Cluent. 53. civitas legibus *tenetur*, ubi et vulgo est continetur.

Teneritas. Fin. v. 21. primo ortu inest *teneritas* et mollities.

Tenor, continuatio. Or. 6. uno *tenore*, ut aiunt, in dicendo fluit.

Tentare, contingere. Leg. ii. 3. flumen ita frigidum est, ut vix pede *tentare* id possim. * perspicere, cognoscere. Leg. i. 22. cum se totum *tentarit*. * affligi morbo. Att. xi. 23. quodam valetudinis genere *tentari*. Tusc. iv. 14. animi valentes morbo *tentari* non possunt, corpora possunt. * in periculum adducere, oppugnare. Rosc. A. 51.—summa resp. in hujus periculo *tentatur*. Rab. Perd. 1. unius hominis senectus, infirmitas solitudoque *tentata est*. Rab. Post. 6. quorum jus *tentatur*. * Har. R. 26. aures vestræ *tentatæ* verbo nefario, et perniciosa via, audiendi consuetudine munita. Voluit experiri, an verbum id ferre possetis: quo sensu sæpe est: ut in Verrinis ii. 10. *tentatur* in hoc, an asseveratur.

Tentatio, impetus morbi. Att. x. 17. valetudinem tuam confirmatam esse et a vetere morbo et a novis *tentationibus* gaudeo.

Tenuiculus. ad Div. ix. 19. *tenuiculus* apparatus.

Tenuis, acutus, subtilis. Or. i. 13. sermo *tenuis*. Acad. iv. 14. *tenuis* et acuta distinctio. ibid. 20. ratio ad *tenue* elimata. v. subtilis.

Tenuitas, corporis est *tenuitas*, cum succus ei et carnis copia deest, cum sit sanum: unde ad dicendi genus subtile transfertur, quod sine vitiis est, sed et sine ornamentis. Brut. 16. quosdam, valetudo modo bona sit, *tenuitas* ipsa delectat. Fin. iii. 12. limata quædam et rerum et verborum *tenuitas*. Opt. gen. d. 4. *tenuitas* Lysiæ.

Tenuiter, subtiliter, acute. Or. 14.

Titubanter, cum dubitatione, ita, ut intelligatur, aliquem non satis confidere rei, non satis certo rem scire. Cœl. 7. posuistis enim, atque id *titubanter* et strictim.

Titubare. ad Div. xii. 10. si quid forte *titubatum* est, ut in bello. εὐφημία, pro, si calamitas accepta.

Toga, est Romanorum propria vestis, (v. togatus) et pacis insigne, ut ait Cicero in Pison. 30. Att. vi. 1. *puram togam* jubeor dare. cf. vii. 8. vi. 1. &c. Est eadem, quæ *virilis* dicitur. Phil. ii. 18. nam toga virilis erat tota alba, ingenuorum autem puerorum et puellarum limbo purpureo circumdata. v. prætexta. Verrin. i. 44. eripies igitur pupillæ *togam prætextam*. Toga autem pura pueris dabatur in foro a prætore, ad quem a parentibus et amicis deducebantur: et tum dicebantur forum attingere. Sed etiam *toga* simpliciter dicitur pro virili, et pura, cum opponitur prætextæ: pueri *togam* sumentes, prætextam deponebant. Vatin. 12. *toga* pulla, est atra, insigne luctus, de qua vid. ut et de toga, ejusque colore in universum, præter scriptores de re Vestiar. Lips. Elect. i. 13. Manut. Quæsit. per Epist. iii. 1.

Togata, int. fabula, Sext. 55. est, quæ agitur ab actoribus togatis, in qua adeo Romanorum hominum facta et mores exprimuntur: ei opponitur Græca, quæ *palliata* dicitur. Græcis enim ita proprium pallium, ut toga Romanis. vid. pallium. cf. Rutgers. Var. Lect. iv. 19.

Togatus, pro cive Romano; quod civibus Rom. toga propria. Itaque *togati* opponuntur Græcis. Rosc. Am. 46. ipse vero (libertus Chrysogonus) quemadmodum passim per forum volitet cum caterva *togatorum*, videtis. Indignum enim, libertum deduci a civibus Romanis, tamquam clientibus. vid. Hotom. ad h. l. qui male huc refert salutatores Martialis; nam salutatores *togati* dicti demum, cum toga vulgo in usu esse desisset sub Cæsaribus, de quo vid. Ferrar. R. Vest. i. 33. Ciceronis autem temporibus toga erat communis omnibus civibus, et omni tempore gestabatur cum in urbe, tum extra urbem. Verr. i. 29. *togati* creditores Græcorum. Or. i. 24. petam, ne has meas ineptias (præcepta de arte dicendi) efferatis: quamquam moderabor ipse, ne, ut quidam magister atque artifex, sed quasi unus e *togatorum* numero, atque ex usu forensi homo mediocris &c. nempe magistros rhetorices se profitebantur Græci: his opponuntur togati. Cave putes togatum poni pro patrono causarum, quod nominis causidicis sub imperatoribus interdum tribui videmus, quod, cum non esset amplius vulgo in usu toga, tamen causidici in togis causas agebant. vid. Ferrar. l. c. Verr. ii. 62. quos produxero, qui ex Sicilia testes sunt, sive *togatum* velis, sive Siculum. In quo loco librarii interpretamentum reposuerant: civem Rom. quod deinde Cujacius sustulit. v. Gruter. ad h. l. * pro Latino. nam Latini quoque toga utebantur, quod aut civitate post bellum latinum donati, aut certe socii pop. Rom. essent, et Rom. legibus uterentur. Orat. iii. 11. nostri minus student literis quam *Latini*. tamen ex istis, quos nostis, urbanis, in quibus minimum est literarum, nemo est, quin literatissimum *togatorum* omnium, Q. Valerium Soranum lenitate vocis—facile vincat. Etiam Gallia Cisalpina a togæ usu *Togata* dicitur, Phil. viii. 9. * *togati* etiam opponuntur armatis, et ad pugnandum aptis, in quo toga impedimento est. Cæcin. 15. advocatio *togatorum*. * Off. i. 23. qui *togati* reipublicæ præsunt, opponuntur Imperatoribus.

Togula. Att. i. 18. Pompeius *togulam* illam pictam silentio tuetur suam. Toga picta int. acu, est triumphantium et thensas ducentium vestis, quæ et Jovis toga dicitur, quia sumebatur e Capitolio, ut et palmata tunica, quæ et ipsa Jovis tunica dicitur. Erant enim in templis plurimæ Deorum pretiosæ vestes, quibus diebus festis ornarentur, ut hodie Mariæ in templis Romanensium, sic Deorum statuæ. Primus Gordianus propriam habuit togam pictam tunicamque palmatam. vid. Ruben. R. Vest. i. 21.

Tollere, suscipere. Verr. iii. 1. quid oneris *tollant*. * *tolli* alicunde dicuntur, qui locum aliquem relinquunt. Quint. 3. *tollitur* ab atriis Liciniis. * ad Q. Fr. ii. 10. ut te proficiscens non *tollerem*, int. in rhedam, aut lecticam, comitem itineris sumere. Horat. Serm. ii. 6. 42. quem *tollere* rheda &c. * laudare ad Div. xi. 20. quod diceret, se, dixisse, laudandum adolescentem, ornandum, *tollendum*: se non esse commissurum, ut tolli possit. nempe ambigue dictum erat τὸ *tollendum*, quod significare poterat, laudandum et interficiendum. vid. Manut. ad h. l. Att. ii. 25. *tollere* alicujus laudes in astra. Or. iii. 26. *tollere* altius dicendo. * Nat. D. iii. 33. at Phalaris, at Apollodorus pœnas *sustulit*: h. e. dedit, solvit. * liberos *tollere*, est agnoscere natos pro suis liberis, et educare: unde deinde dicitur pro, creare

liberos Div. i. 21. puerum, Priamo qui foret post illa natus, temperaret *tollere.* * *tollere* diem. Legg. iii. 18. quod alias dicitur eximere dicendo. * negare. N. D. i. 30. verbis reliquisse Deos, re *sustulisse.* ibid. 31. *tollamus* omnia, quæ aut historia, aut ratio nova affert. et similiter pluribus locis.

Topiaria est ars non modo herbis, hedera, aliisque, areolas hortorum vestiendi et ornandi, sed etiam ex fruticibus et virgultis, ut buxo, myrto, acantho, aliisque, flectendo, tondendo, varia horti ornamenta conficiendi. ad Qu. Fr. iii. 1. c. 2. *topiariam* facere videntur. hinc dicitur

Topiarius. ibid. *topiarium* laudavi: quamquam alii h. l. neutro genere dictum de opere topiario putant. v. viros doct. ad Plin. iii. 19. Salmas. ad Spartian. Hadr. c. 10. pag. 89. Christius in Villatico pag. 96. Lauben, bedeckte Gänge. *topiariorum* non semel mentio in lapidibus ap. Gruter. p. DCLI. 8. 9. &c.

Topice. Top. 2. est ars inveniendi Rhetorum, quam, auctore Aristotele, explicavit Cicero in Topicis.

Toreuma. Verr. ii. 52. *toreumata* sane nota ac pretiosa auferuntur. ibid. iv. 18. habere eum perbona *toreumata;* in his pocula duo quædam—Mentoris manu summo artificio facta. Pis. 27. *toreuma* nullum. *Toreuma* poculum, auro argentove cælatum, esse, multis disputat Salmasius ad Solin. p. 735. sqq. nec fieri torno, ut quidam existimant, sed cælo. tornus τορνεύειν, cælum τορεύειν; unde cælatores τορευταὶ, tornatores τορνευταί. cf. Bentlei. ad Horat. Art. Poët. v. 441. Sed tamen Cicero Verr. ii. 52. diserte distinguit toreumata et opera cælata: fuitque Mentor sculptor non cælator. Vide an sint sculptilia e ligno, ebore &c. quæ fiunt scalpello: quale fuit Virgilianum in Eclogis poculum, Mentoris manu factum. Ovid. Met. x. 248. sculpit ebur.

Tormentum, cruciatus. ad Div. vi. 7. *tormentum* cæcæ suspicionis. *Tusc. v. 1. quod etsi probatu difficile est, propter tam varia et tam multa *tormenta* fortunæ: sc. quibus exposita est virtus, ut in ep. ad Div. dicit, omnibus fortunæ telis esse expositam vitam nostram. hic machinæ nomen ponitur, qua tela conjiciuntur.

Torminosi, qui? Tuscul. iv. 12.

Tornare, rotundum facere. Univ. 6. Deus mundum ita *tornavit,* ut nihil effici possit rotundius.

Torpedo, piscis genus. Nat. D. ii. 50. *torpedines* torpore se tutantur: unde se. et nomen duxerunt.

Torquere, convertere. Inv. i. 21. quod uterque *torquere* ad suæ causæ commodum debebit. Leg. i. 10. opinionum vanitas, imbecillitatem animorum *torquet,* et flectit, quocumque cœpit. Cœl. 6. huc et illuc *torquere* et flectere suam naturam; de homine omnium obsequi studiis volente, et, prout res et locus postulat, ita mores et vitam instituente. * excutere, accurate explorare. P. Sull. 28. *torqueatur* vita Sullæ. * molestiam, negotium creare. ad Div. viii. 11. non diu, sed acriter, nos tuæ supplicationes *torserunt.*

Tortuosus, nimis acutus et subtilis, spinosus. Acad. iv. 31. de pseudomeno: sed ut omnes istos aculeos, et totum *tortuosum* genus disputandi relinquamus. Fin. iii. 1. nec enim in Torquati sermone implicatum quidquam aut *tortuosum* fuit; nostraque, ut mihi videtur, dilucida oratio. Stoicorum autem non ignoras, quam sit subtile vel spinosum potius disserendi genus. * sed quæ nimis subtilia sunt, eadem etiam solent esse obscura. hinc *tortuosum* pro obscuro. Div. ii. 63. cum stertentes aliquos viderint, his objicere visa quædam *tortuosa* et obscura, quæ mane ad conjectorem deferant. cf. contortus. * item, quia tortuosæ conclusiunculæ sunt etiam fallaces, *tortuosi* opponuntur simplicibus, rectis, candidis. Læl. 18. simplicem præterea—eligi par est —neque enim fidum potest esse multiplex et *tortuosum* ingenium.

Tortus. subst. spira in serpente. Div. ii. 30. draco immani *tortu.* Tuscul. ii. 9. draco *tortu* multiplicabili.

Torus, pars carnosa in lacertis et pectore. Tusc. ii. 9. *tori* lacertorum. * *tori* sunt etiam in coronis. Or. 6. de oratore temperato: is uno tenore, ut aiunt, in dicendo fluit, nihil afferens præter facilitatem et æquabilitatem: et addit aliquos, ut in corona, *toros,* omnemque orationem ornamentis modicis verborum sententiarumque distinguit. Hi *tori* sunt, ex sententia Paschalii de Coronis ii. 12. partes quædam in circulo coronæ collectiores et eminentiores, cujusmodi sunt in tauro tori, aut in homine, quod et Lambino placet ad Plaut. Amphitr. Prol. 144. Ex ratione loquendi Ciceroniana colligi posse videtur, toros extrinsecus addi coronæ, ornamenti loco, iisque coronam distingui. Sunt autem *tori* iidem, qui passim ab auctoribus *toruli* vocantur, h. e. lemnisci, tæniæ, vittæ, quæ, ut in nummis cernitur, majoris ornamenti causa coronæ addebantur. vid. Lambinus loc. cit. *torus* enim

nis commodaturum: h. e. passurum, ut crimen suum Verres in ipsum transferre possit.

Translativus. Invent. i. 8. *translativa* constitutio quid sit?

Transmittere, committere, attribuere. Manil. 14. quis dubitat, quin hoc tantum bellum Pompeio *transmittendum* sit. *tribuere. ibid. 1. tempus amicorum temporibus *transmittere.* * mare transire. Att. viii. 11. Lentulum ante *transmissurum.* Fin. v. 29. maria *transmisit.*

Transscribere. Nat. D. iii. 30. *transscribere* tabulas publicas: describere corrumpendi causa. ut Cluent. 24.

Trapezophoros. ad Div. vii. 23. signum, quod mensam fert.

Treviri. v. triumviri.

Tribuarius, ad tribus pertinens. Planc. 15. quod judiciorum genus si est æquum nulla in re, nisi hac *tribuaria.* ibid. 19. hæsitantem te in hoc sodalitiorum *tribuario* crimine. Res *tribuaria* et crimen *tribuarium* dicitur, quo objecta est Plancio tribuum corruptio.

Tribuere, distribuere. Or. 33. ut in eas partes *tribuatur* oratio. ad Div. xiii. 70. *tribuere* in vulgus. conf. Invent. i. 5. 55. Tuscul. ii. 21. *imponere, mandare. Or. iii. 36. plus attulisti, quam tibi est *tributum* a nobis. **tribui* dicuntur quæ habemus, etiam non accepta. Leg. i. 3. si mihi ullum *tribueretur* tempus vacuum. *in Pison. 21. *tribuit* se comitem, pro præbuit, dedit: Sed Lambinus et Grævius corrigunt, præbuit.

Tribunal, est suggestum, in quo ponitur sella magistratus, jus dicentis, aut judicium, sive in urbe, sive in provincia, exercentis, in castris autem imperatoris judicantis, concionantis. Primo suggestum fuisse, non sellam, uti nonnulli interpretantur, patet ex eo, quod distinguuntur *tribunal* et sella. Verr. ii. 38. prætor de sella ac *tribunali* pronunciat. et sic est sæpissime. In urbe ligneum et mobile fuisse, patet ex Vatin. 9. feceris ante rostra pontem, continuatis *tribunalibus*, per quem consul— non in carcerem, sed ad supplicium et ad necem duceretur: deinde ex Sueton. Cæs. 84. ubi Cæsaris corpus in foro combustum dicitur congestis subselliis ac *tribunalibus*, quod etiam in corpore Clodii factum est. Prætores Romæ et in provincia in *tribunali* sedisse jus dicentes aut judicia exercentes, ex pluribus Ciceronis locis, quos partim protulimus, partim proferemus, patet; de imperatoribus in castris juvat unum locum afferre ex Liv. xxviii. 27. ubi imperator Scipio dicit: Albium et Atrium sedisse in *tribunali* P. Scipionis. Sed hoc erat plerumque e cespite congesto, ut demonstravit Lipsius ad Tacit. Annal. i. 16. vid. tamen inprimis Spanhem. de Us. et Pr. N. Diss. xiii. p. 628. In *tribunali* autem, quoniam satis amplum erat, una cum prætore urbano sedebant, quos sibi in consilium advocaverat. Orat. i. 37. nobis in *tribunali* Q. Pompeii Prætoris urbani sedentibus &c. conf. Sueton. Tib. 33. in *tribunali* autem Quæsitoris, cum causa ageretur, amici ejus, qui cuperent audire oratores causam agentes. Brut. 84. volo hoc oratori contingat, ut, cum auditum sit, eum esse dicturum, locus in subselliis occupetur, compleatur *tribunal*, gratiosi scribæ sint, in dando et cedendo loco. * Ceterum, quod ad figuram attinet *tribunalis*, ex numis patet fuisse quadratam. Hanc figuram ergo tribuemus militaribus, forensibus. Sed Vitruvius v. 1. formam semicircularem facit, nempe lapideorum et perpetuorum, quæ in basilicis erant. de iis enim ibi sermo, non de omnibus: atque id subjecta a Vitruvio ratio docet. Sed quod de his Vitruvius dicit, male quidam ad universa transtulere.

Tribunitius. Act. i. Verr. 16. Lex *tribunitia.* v. Ind. Legg.

Tribunus. tria genera tribunorum sunt apud Ciceronem. 1. *tribuni* plebis, de quorum institutione, causis, juribus, tirones cognoscant ex Liv. ii. 33. conf. Ind. Legg. in Leges Sacratæ. Sublata est tribunitia potestas postea, re et nomine, ad tempus cum decemviri legibus ferundis constituti essent. Liv. iii. 32. restituta. ibid. 54. sublata iterum re, nomine relicto, a Sulla Dictatore. Cic. Leg. iii. 9. Cæs. Bell. Civ. i. 5. In quo tamen scrupulum injicit locus Ciceronis Verrin. i. 60. de quo vid. Ind. Legg. in Lege Cornelia tribunitia: restituta iterum a Cn. Pompeio. Eorum potestas antiquissima et prima fuit intercessio contra decreta senatus et magistratuum; sed ea postea aucta. Post tempora Sullæ et Ciceronis ætate, quæ huc inprimis pertinet, senatores tribuni fuere, in senatu sedere, ad senatum referre potuere (v. ad Div. i. 1.) edicere, ut senatus conveniret. ibid. xi. 6. &c. conf. Lips. Elect. ii. 13. Torrent. ad Sueton. Aug. 10. 2. *tribuni* militares. ad Qu. Fr. ii. 14. sunt autem *tribuni* militum in legionibus, ut præfecti in turmis, subjecti legato, ut ipsis centuriones, v. ad Div. xv. 4. Creati sunt modo a populo, modo ab imperatoribus. Ab his creatos docet locus ad Q.

Fr. ii. 15. M. Curtio *tribunatum* a Cæsare petivi (nam Domitius se derideri putasset, si esset a me rogatus: hoc enim est ejus quotidianum, se ne *tribunum* mil. quidem facere: etiam in senatu lusit Appium Collegam, propterea isse ad Cæsarem, ut aliquem *tribunatum* auferret) sed in alterum annum. A populo creatos innuitur. Act. i. Verr. 10. tres hi, homines veteres, *tribuni* militares sunt designati, ex Kal. Jan. non judicabunt. De hac re adscribam tironum causa locum Asconii ad l. c. *tribunorum* mil. duo genera sunt: primum eorum, qui Rufuli dicuntur, de quibus Festus in h. v.: hi in exercitu creari solent: alii sunt Comitiati, qui Romæ comitiis designantur. Sed de hac re vid. e Livio aliisque erudite disputantem Lipsium Milit. Rom. ii. 9. In eo variatum esse, ut mox *tribuni* a populo, mox ab imperatore crearentur, mox universi, mox pro parte, locis plurimis Livii patet. v. xxvii. 36. xlii. 31. xliii. 12. xliv. 21. 3. *tribuni* ærarii. Planc. 8. sunt ordinis plebeii. itaque cum lege Aurelia judicia cum omnibus ordinibus communicata essent, de plebe judicarunt *tribuni* ærarii. ad Q. Fr. ii. 6. 16. Att. i. 16. Per eos militibus pecunia stipendiorum numerabatur, ut est auctor Festus. In eorum nomine facete ludit Cic. Att. l. c. ubi de judicio Clodiano: *tribuni* non tam ærati (h. e. divites) quam, ut appellantur, ærarii: h. e. ære corrupti.

Tribus, sunt partes populi, in quas descriptus est pro loco et regione, quam habitant cives Rom. ex instituto Romuli. v. inprimis Sigonium, de tribubus accurate disputantem de Ant. Jur. Civ. R. l. i. 3. * Ciceronis tempore xxxv. *tribus* fuere, quarum nomina v. supra post Indic. Histor. Mutata est aliquantum ratio tribuum, cum Q. Fabius M. fecem urbanam omnem in quatuor urbanas *tribus* conjecit. v. Ind. Hist. in Q. Fabius. a quo tempore honestius fuit in tribu rusticana esse, quam in urbana, et nota censoria, e rusticana in urbanam conjici. Cluent. 43. *tribu* moveri. A *tribubus* dicuntur comitia tributa, de quibus v. Comitia. Sed fit tamen non semel apud Ciceronem mentio tribuum in comitiis centuriatis. v. c. Agr. ii. 2. me non extrema *tribus* suffragiorum, sed primi illi vestri concursus—consulem declaravere. Id quale sit, tironum causa verbis J. Fr. Gronovii docebimus ex Observ. l. iv. c. 1. p. 5. Multitudine civium in immensum aucta, unaquaque in tribu permulti erant diversarum, imo omnium classium cives, jamque singulæ classes in unaquaque tribu plures faciebant centurias tam juniorum, quam seniorum. Hinc Cicero in Or. pro Plancio c. 20. *centuriam* vocat unius *tribus* partem. Ergo comitiis centuriatis ex *tribubus* xxxv. sorte una *tribus* excernebatur, ex cujus centuriis primæ classis quod quæreretur prærogativa centuria, ipsa quoque hæc *tribus* jam prærogativæ nomen acquisierat: deinde quot illius sorte ductæ etiam prærogativæ tribus essent centuriæ primæ classis, tot rursum sortes conjiciebantur in sitellam, numero, ut videtur, aliquo notatæ, quo prima juniorum vel seniorum, secunda, tertia et deinceps, centuriæ distinguerentur: tum quam centuriam designans sors excidisset, ea erat prærogativa centuria. Hinc factum, ut, quemadmodum ob centuriam prærogativam etiam tribus in qua continebatur, prærogativæ nomine gaudebat, sic etiam tribus nomen daretur illi centuriæ, atque adeo promiscue interdum hæc duo vocabula *centuriæ et tribus* hac in re comitiali usurparentur, Hæc ille. Apud Florum etiam extra rem comitialem *tribus* pro centuria equitum dici, viderunt viri docti i. 1. 5. ubi v. Duker. Ex quo intelligitur, eo tempore centuriam et tribum promiscue dictas. Ceterum illam rationem, centuriæ prærogativæ sorte capiendæ, quam Gronovius explicat, apparet, de tribubus rusticanis tantum accipiendam esse, quod in tribubus urbanis eo tempore primæ classis centuriæ esse non potuerunt: quod vir magnus monere prætermisit, scilicet, ut opinor, quia etiam non monitis in mentem debebat venire.

Tributarius. Verr. iv. 66. multum apud illum recentes nuncios multum tabulas non commendaticias sed *tributarias* valuisse. Facete *tributariæ* dicuntur literæ, quibus pecunia promissa erat, aut quibuscum una pecunia missa.

Tributim, per tribus, in tribus. Att. iv. 16. Scaurus populo *tributim* domi suæ satisfecerat. Muren. 32. si gladiatoribus (h. e. in ludis gladiatoriis) vulgo locus *tributim* esset datus. cf. 34. Flacc. 7. *tributim* et centuriatim descriptis ordinibus, classibus &c.

Tributio, distributio. (v. tribuere.) Nat. D. i. 19. *tributio* æquabilis.

Tributum, quomodo a vectigali differat, et tributarii stipendiariique a vectigalibus, v. in stipendiarius. sed omnis pecunia collata a pluribus in medium, quam collectam dicimus, appellatur *tributum*. Verr. iii. 42. Imacha-

venses *tributum* facere coegisti, ut Apronio darent HS. xxmillia. vulg. ferre. ad Div. iii. 7. querebare, quod legatos *tributa* exigere vetarem: i. e. collectam facere.

Tricæ. Att. x. 8. domesticæ tricæ, sunt difficultates rei familiaris.

Tricari, tergiversari, moras facere. Att. xv. 13. Dolabella scripsit, sese de attributione omnia summa fecisse: Vetenum accusat: *tricatur* scilicet. ibid. xiv. 19. Publilius tecum *tricatus* est. i. e. non clare locutus est et mentem aperuit.

Triens, tertia pars hereditatis. est enim proprie tertia pars assis. Att. vii. 8. Dolabellam video Liviæ testamento esse in *triente*.

Trierarchus. Verr. i. 20. &c. est præfectus triremis, quem creat civitas, quæ navem suo sumtu ædificatam præbet. Alio sensu est apud oratores Græcos, v. c. Demosthenem de Coron. 30. nempe ibi significat eum, qui aut solus suo sumtu triremem ædificat, instruit, ac deinde ei etiam præest, aut aliquid confert ad triremem ædificandam, unde συντελὴς dicitur.

Trieterides, sunt solennia Bacchi, a numero annorum, post quos celebrabantur. Nat. D. iii. 23. *trieterides* a Dionysio quinto constitutæ putantur.

Trinundinum s. trinum nundinum, ternæ nundinæ, quibus, cum cives ex agris in urbem confluerent, ut fructus agrorum et alias merces rusticas venderent, lex in comitiis ferenda promulgabatur, ut eam etiam atque etiam considerare cives possent, et candidati magistratuum petebant. Ternæ autem nundinæ cum diebus interjectis conficiunt summam septemdecim dierum, non, ut quidam docti viri existimarunt, septem et viginti. Numerandorum dierum enim initium fit a nundinis primis, et desinit in tertiis: nundinæ autem secundæ more latino bis numerantur, ut idem dies sit nonus a primis nundinis, et primus in altera enneade dierum. Clare Varro R. R. ii. 1. septem tantum dies binis nundinis interjectos dicit. ad Div. xvi. 12. se præsentem *trinum nundinum* petiturum. Dom. 16. quod in ceteris legibus *trinum nundinum* esse oportet, id in adoptione satis est, esse trium horarum. Scil. adoptio fit per legem curiatam, adeoque ad eam quoque trino nundino opus est. Phil. v. 3. ubi promulgatio *trinundinum?* hæc commate in quibusdam edd. distinguuntur; neque id absurdum esse dixerim. sed potest etiam abesse distinctio, ut sit ellipsis præpositionis per, ut in illo ad Div. xvi. 12. et alibi.

Tripudium, quid sit docet Cicero Div. ii. 34. quia, cum pulli pascuntur, necesse est, aliquid ex ore cadere, et terram pavire, terripavium primo, post terripudium dictum est: hoc quidem jam *tripudium* dicitur: cum igitur offa cecidit ex ore pulli, tum auspicanti *tripudium* solistimum nunciant. cf. Div. i. 15. ii. 8. ad Div. vi. 6.

Tristis, severus, justus. Act. i. Verr. 10. *tristis* judex. Cœl. 6. *tristis*, opponitur remisso. Quint. 18. natura *tristi* ac recondita fuit. Brut. 30. *triste* ad severum dicendi genus.

Tristius. Cato 19. adolescentes gravius ægrotant, *tristius* curantur: h. e. acerbioribus, molestioribusque remediis.

Tristitia, severitas. Or. i. 7. *tristitia* sermonis. * opponitur elegantiæ et suavitati in oratione. Fin. iv. 28. horridiores evadunt, asperiores, duriores et oratione et moribus. quam illorum *tristitiam* atque asperitatem fugiens Panætius, nec acerbitatem sententiarum, nec disserendi spinas probavit. * Offic. i. 12. cum dixisset hostem, h. e. peregrinum, veteribus dictum esse, qui perduellis appellandus erat, addit: lenitate verbi *tristitiam* rei mitigante.

Tritones piscinarum Att. ii. 9. sunt, quos alibi piscinarios vocat: ita appellat, quod sæpe piscinas illas visebant et ibi ludebant vocandis mullis &c.

Triumphalis. in Pison. 19. provincia, quæ fuerit ex omnibus una maxime *triumphalis*: h. e. quæ maxime materiam belli triumpho digni gerendi habet, et ex qua adeo plerique Proconsules redeuntes triumphavere.

Triumphus. Phil. xiv. 8. *triumphum* pugnæ egit.

Triumvir. Or. 46. *triumviri* capitales. cf. ad Div. vii. 13. sunt præfecti carcerum, (v. Liv. xxxii. 26. extr.) quibus suppliciorum a damnatis sumendorum cura mandari solet. de iis lege Lipsium ad Tacit. Annal. v. 9. et quos laudat præterea Cortius ad Sallust. Catil. 55. * ad Div. vii. 13. *treviri* (triumviri) auro, argento, ære, int. flando feriundo. Dicti etiam monetales. v. Pompon. Orig. Jur. §. 30. de scriptura *treviri*, agunt viri docti ad Liv. xl. 29. * Cluent. 13. ante pedes Q. Manilii, qui tum erat *triumvir*, constituunt. intellige de magistratu municipali. Municipiorum enim magistratus a numero appellantur, qui non idem in omnibus municipiis fuit. * *treviri* epulones sunt, Or. iii. 19. de quorum origine et jure prætextæ v. Liv. xxxii. 42.

Triumviratus. Brut. 31. de Q. Ælio Tuberone: qui quidem in *triumviratu*

judicaverit, contra P. Africani avunculi sui testimonium, vacationem augures, quo minus judiciis operam darent, non habere. Qui fuerit hic *triumviratus*, non vidi, qui explicaret, præter Corradum, ad h. l. p. 217. qui Tuberonem non triumvirum agrarium, sed monetalem aut capitalem putat fuisse. Quod probari non potest. Nam talis triumvir quomodo tale quid judicare potuisset? Mihi autem non est dubium, quin sermo sit, non de triumviratu Tuberonis, qui nullus fuit, sed de tempore *triumviratus* agrarii, qui fuit illius temporibus ex lege agraria Sempronia C. Gracchi. Nam cum a triumviris agrariis M. Fulvio Flacco, C. Graccho et C. Carbone, dum agros dividerent, graves seditiones excitatæ essent, ex sententia P. Africani Senatus judicia causarum agrariarum a IIIviris, tamquam suspectis, ad Consulem C. Sempronium aliosque judices transferre voluit. v. Pigh. ad an. 624. In qua re, cum de judicibus, qui cum Sempronio judicarent, ageretur, potuit incidere, aut incidit potius, illa de vacationibus augurum quæstio.

Trochæus, vulgo dicitur pes una longa et altera brevi: sed apud Ciceronem est pes tribus brevibus syllabis, qui et *tribrachys* dicitur, quem nos autem vulgo *trochæum* dicimus, *choreus* a Cicerone dicitur. Orat. 57. contra accidere in spondeo et *trochæo*, quo alter e longis constaret, alter e brevibus fieret.— *trochæum*, qui est eodem spatio, quo choreus, cordacem appellat, quia contractio et brevitas dignitatem non habeat.

Tropæa. Arch. 9. nostra sunt *tropæa*. Intelligenda quævis victoriarum monumenta, posita in iis regionibus, ubi victi hostes. Nam quæ proprie dicuntur *tropæa*, Romanis inusitata fuere. v. dicta ad Sueton. Cæs. 11. ubi et alia *tropæa* Rom. protulimus, quæ similiter accipi possunt.

Trulla. Verr. iv. 27. erat etiam vas vinarium, ex una gemma pergrandi, *trulla* excavata, manubrio aureo. ibid. *trulla* gemmea. Erat autem hoc vas comparatum ad vinum hauriendum et poculo infundendum, quod vel ipsum manubrium indicat. Ex Horat. Sat. ii. 8. 144. festis potare diebus Campana solitus *trulla* vappamque profestis, colligunt, fuisse poculum, quia sc. *trulla* potari dicitur. Sed hoc non est consequens. *Trulla potatur*, quia est inter instrumenta et vasa, quibus in conviviis utimur. conf. Cel. Burm. ad Petron. c. 75. *Trulla* murrhina est ap. Plin. xxxvii. 2. ubi male Harduinus de vase lavatorio explicat. Contextus docet, vas mensarium atque potorium fuisse.

Tueri, intueri, inspicere. Div. i. 14. intuerentur, nec *tuendi* satietas capere posset. * *tueri* templa &c. dicitur non modo qui supremam eorum curam habet, et tecta et sarta conservat, ut Romæ censores. Leg. iii. 3. *tuentor* Censores urbis templa, vias, aquas &c. sed etiam redemtores, qui in templis aliquid instaurandum, sarciendum, melius faciendum redemerunt. Verr. i. 50. ædem Castoris P. Junius habuit *tuendam*. ex sequentibus autem patet, eum columnas quasdam redemisse ædificandas. * Att. xiii. 49. beneficium *tueri*. i. e. pro eo se gratum probare.

Tuitio, defensio, conservatio. Topic. 23. natura habet duas partes, *tuitionem* sui, et ulciscendi jus.

Tumere, ægrotum animo et perturbatum esse. Tusc. iii. 9. animus *tumens* in vitio est. sapientis autem animus semper vacat vitio, nunquam turgescit, nunquam *tumet*. at iratus animus ejusmodi est, &c. Etiam Livius dixit de irato, xxxiii. 11. ubi v. Gronov. et *tumorem* de ira et minis Virg. Æn. viii. 40. ubi v. Burm. et Heins. ad Claudian. Ep. ad Hadrian. 7. * Att. xiv. 4. *tument* negotia: h. e. imminent res novæ. Cuper. Obs. ii. 4. interpretatur: cum maxime agitantur: quod probat Burmann. ad Ovid. Her. vii. 121. Melius Menkenius Obs. L. L. p. 988. ægrotant, pessime se habent. v. tumor.

Tumor, de animi luctú. Tuscul. iii. 12. cum *tumor* animi resedisset. ibid. 31. erat in *tumore* animus. ibid. iv. 29. recentes quasi *tumores* animi. * res novæ imminentes. Att. xiv. 5. meam stultam verecundiam, qui legari noluerim ante res prolatas, ne deserere viderer hunc *tumorem* rerum, cui certe si possem mederi, deesse non deberem.

Tumultuari, trepidare, motu aliquo animi perturbari. Agr. ii. 37. qui sæpe et sine causa *tumultuer*. Off. i. 23. non perturbari rebus asperis, nec *tumultuantem* de gradu dejici, ut dicitur. Cœl. 15. quid *tumultuaris?* quid insanis? quid clamore exorsa, verbis, parvam rem, magnam facis? cf. tumultus.

Tumultus. Phil. viii. 1. potest bellum esse sine *tumultu; tumultus* esse sine bello non potest. quid est enim aliud *tumultus*, nisi perturbatio tanta, ut major timor oriatur? unde etiam nomen ductum est *tumultus*. (nempe non a timore, sed a tumore, qui est rerum novarum

V.

vacillantibus literulis: quales nempe sunt eorum, qui, propter infirmitatem aliquam e morbo aut senectute ortam, tremebunda manu scribunt. Catil. ii. 10. qui partim inertia, partim male gerendo negotio, partim etiam sumtibus, in vetere ære alieno *vacillant*, h. e. expedire se ex eo, et consistere non possunt.

Vacuitas, de tempore, quo munus aliquod, magistratum, nemo obtinet. ad Div. xi. 10. quantam perturbationem rerum urbanarum afferat obitus consulum, quantam cupiditatem hominibus injiciat *vacuitas*. Gronov. ad Tacit. A. ii. 46. interpretatur: orba respubl. Ap. Tacitum l. c. vacuæ legiones sunt, quæ ducem non habent. v. Gronov. Grævius e vestigiis Codd. MSS. legendum judicat: *vacivitas*. quem vid. ad h. l.

Vacuus, otiosus. Brut. 5. cum te sciremus esse *vacuum*. * Catil. i. 6. cum morte superioris uxoris novis nuptiis domum *vacuam* fecisses. hæc forma loquendi significat, de medio sublatum quemcunque, quo superstite nuptiæ fieri nullæ possunt. Sic Sallust. Catil. 15. Aurelia Orestilla pro certo creditur, necato filio, *vacuam* domum scelestis nuptiis fecisse. ubi vid. Cortius. Sed et is, qui mortuus est, dicitur vacuam domum facere, ap. Liv. i. 46. Aruns Tarquinius et Tullia minor prope continuatis funeribus cum domos *vacuas* novo matrimonio fecissent: i. e. mortui essent, neque amplius obstarent fratri sororique, quo minus se jungerent matrimonio. vide tamen ad h. l. Jac. Gronov.

Vadari est, jubere aliquem datis sponsoribus polliceri, se ad diem certam ad agendum de re aliqua certum ad locum venturum; estque petitoris: unde autem petitur, vadimonium promittit. Quint. 6. se jam neque *vadari* amplius, neque vadimonium promittere. Verr. iii. 15. cum Apronius ex Leontino usque Lilybæum aliquem *vadaretur* ex miseris aratoribus. cf. Quint. 19. cf. Salmas. mod. Usur. c. 16.

Vadimonium est 1. præsentia aut ab eo, quem quis est vadatus, datis vadibus, s. sponsoribus, promissa, aut a sponsoribus, qui ei, qui vadatur, præsentiam alterius sua fide et periculo suo promittunt. Hinc formulæ Quint. 6. *vadimonium* promittere. ibid. 7. *vadimonium* sistere &c. 2. ipsa postulatio et promissio præsentiæ. ibid. 6. hominem in præsentia non vadatur: ita sine *vadimonio* disceditur. ibid. 5. res esse in *vadimonium* cœpit: h. e. sibi invicem præsentiam certo die promiserant. ibid. 18. quæsivit, quo die *vadimonium* istud factum esse diceres. ad Q. Fr. ii. 15. nemo fuit in tanta multitudine, qui *vadimonium* concipere posset. h. e. JCtus, qui formulam posset scribere, qua *vadimonium* postularetur et promitteretur. 3. ipsa dies, qua præsentia postulata et promissa est: der Termin. Cato 7. meminere *vadimonia* constituta. Quint. 5. cum *vadimonia* dilata essent. conf. ad Div. ii. 8. Quint. 16. ad *vadimonium* venire. ibid. deserere *vadimonium*. obire *vadimonium*. De *vadimonio* longa est disputatio ap. Salmas. mod. Usur. c. 16. (in qua tamen non omnia vera, tamquam, quod p. 696. dicit, *vadimonium promittere* fuisse tantum sponsorum, cum de reo sit diserte apud Cicer. Quint. 6. se jam non vadari amplius, neque *vadimonium promittere*.) cf. Budæum ad Pand. p. m. 40. sqq.

Vafer, peritus, acutus, honesto sensu: Nat. D. i. 15. somniorum *vaferrimus* interpres. Sic Ovid. Her. xx. 30. juris *vafer*: estque proprium JCtorum. vid. Horat. Sat. i. 3. 130. et ibi Acro.

Vagari. Offic. ii. 2. de Academicis: non enim sumus ii, quorum animus *vagetur* errore: h. e. nesciat, quid statuat, quid decernat. * Or. i. 48. ne oratio *vagari* cogatur, de λογομαχῶν dicitur, nulla proposita rei, de qua agitur, definitione, s. de iis, qui nesciunt via et ratione, initio a definitionibus facto, disputare. * Or. iii. 44. *vagari* verba, et 49. *vagari* oratio dicitur, cum verba non sunt ita juncta, neque ipsæ sententiæ periodis comprehensæ, ut numerus existat. * Tusc. iii. 6. deinde *vagabimur* nostro instituto: h. e. latius et copiosius disseremus de re. * Marcell. 9. *vagabitur* nomen tuum longe atque late, certam quidem sedem non habebit.

Vagina. Cato 15. viriditas herbescens culmo erecta geniculato, *vaginis* jam quasi pubescens includitur.

Vagus. Brut. 31. *vagum* dicendi genus. h. e. copiosum. conf. *vagari*. * Or. ii. 16. *vaga* quæstio est, quæ in genere versatur, non certis personis et temporibus adstricta. * incertus. Nat. D. ii. 1. et de Diis habere non errantem et *vagam*, ut Academici, sed, ut nostri, stabilem certamque sententiam. * de oratione non composita, nec numerosa. Orat. 23. solutum quiddam sit, nec *vagum* tamen, ut ingredi libere, non ut licenter errare videatur.

Valde. Att. xi. 15. neque *valde* opi-

nio est. Sed lectio est suspecta. v. not.

Vallum s. *Vallus*. munimentum circa castra, quod fit palis, qui et valli dicuntur: unde elegantes dicendi rationes. N. D. ii. 57. munitæ sunt palpebræ tamquam *vallo* pilorum. Ceterum quod Victorius Var. Lect. xxii. 16. ex hoc loco corrigit Xenophontem Mem. Socr. i. 4. 6. id improbavimus ad eum locum. Cato 15. fundit frugem spici, ordine structam, et contra avium minorum morsus munitur *vallo* aristarum. Utrum hi ablativi sint a *vallum*, an *vallus*, disputat, et pro ultimo stat Gronov. Obs. iii. 18. quem sequitur, et bis *vallus* pro *vallum* recipit ap. Ovidium Heinsius A. i. 14, 15. Met. viii. 286. Mihi utrumque rectum videtur. Nam, quod Gronovius ipse negare non audet, vallum est a palis dictum, qui et *valli* sunt. deinde *vallum* pro pluribus palis dicitur Floro ii. 18. ferre plenius *vallum* jubebantur, qui arma nescirent: ad quem locum Dukerus mihi videtur errare, qui *hoc vallum* dicit insolentius dici pro *hic vallus*. Est enim apud Liv. viii. 38. ad quem locum vid. etiam Drakenb. Ceterum *valli* Romani brevem et accuratam descriptionem legant tirones ap. Liv. xxxiii. 5. * Att. xvi. 11. Sine *vallo* Luciliano. i. e. sine exceptione: ut bene Corradus. Lucilius dicebat, se nolle ab omnibus legi. Persium non curo legere, D. Lælium volo. Igitur dicit, se ita scripturum, ut omnes sine exceptione legere possint, etiam Sica et Septimia. Cetera in ed. Gruteri sequacibus editur *sillo*, non *vallo*.

Vanitas dicitur de omnibus iis rebus, quæ habent speciem inanem, a veritate alienam, ut, de mendacio. Off. i. 42. nihil proficiunt, nisi admodum mentiantur, nec vero est turpius quicquam *vanitate*.—mercatura—multis, sine *vanitate* impertiens. Off. iii. 14. quod si vituperandi sunt ii, qui reticuerunt; quid de iis existimandum est, qui orationis *vanitatem* adhibuerunt? de assentatione: Læl. 25. multi autem Gnathonum similes, cum sint loco, fortuna, fama superiores: horum est assentatio molesta, cum ad *vanitatem* accessit auctoritas. de errore: Tusc. iii. 1. ita variis imbuimur erroribus, ut *vanitati* veritas, et opinioni confirmatæ natura ipsa cedat.

Vanus, mendax. Quint. 6. si veritate amicitia, fide societas, pietate propinquitas, colitur; necesse est, qui amicum, socium, affinem, fama ac fortunis spoliare conatus est, *vanum* se et perfidiosum et impium fateatur.

Vaporarium est hypocaustum, s. fornax, in qua ignis aquæ calefaciendæ in balneis succenditur. ad Q. Fr. iii. 1. c. 1. *vaporarium*, ex quo ignis erumpit. vid. Philander ad Vitruv. v. 10. Sed Scaliger ad Catull. ep. 6. verba: ex quo ignis erumpit, pro glossemate habet, et totum locum aliter constituit.

Variare, ornare, distinguere. Or. ii. 9. oratoris est formare orationem, eamque *variare* et distinguere, quasi quibusdam verborum sententiarumque insignibus. ibid. iii. 26. *variare* orationem sententiis. *ad Q. Fr. i. 1. c. 7. severitas *variatur* gratia: h. e. gratia facit, ut in decernendo prætor æquabilitatem deserat. v. varius, varietas. * Milon. 8. *variatis* hominum sententiis, pro variantibus. homines enim, sententias et suffragia dicuntur *variare*, cum non in eandem sunt partem. Sic Liv. xxxv. 31. sub hanc vocem fremitus multitudinis *variantis* fuit, partim assensum, partim indignationem. ad quem locum v. Gronov. ibid. i. 43. equites vocabantur primi, octoginta inde primæ classis Centuriæ. ibi si *variaret*, quod raro incidebat, ut secundæ classis vocarentur, int. suffragiis, ut xxii. 60. ibi cum sententiis *variaretur*. Dicuntur etiam sententiæ variari aliqua re, aut res variare sententias, ut ap. Liv. ii. 57. cum timor atque ira invicem sententias *variassent*. Sed sententiæ *variatæ* pro variæ dici, inusitatum est, ubi nulla fit rei mentio, quæ eas varias effecerit.

Varices sunt venæ intumescentes in cruribus, sed interdum tamen etiam in ventre; de quarum curatione v. Celsum vii. 31. Tusc. ii. 15. *varices* secare.

Varie, copiose, ornate. Or. i. 13. *varie* dicere. * in foro opponitur τῷ æquabiliter. Verr. iv. 65. *varie* decernere. * variis de causis. Cœl. 2. *varie* objectus est pater.

Varietas. Fin. ii. 3. *varietas* proprie quidem in disparibus coloribus dicitur, sed transfertur in multa disparia. * copia in dicendo. Orat. i. 12. qui discernes eorum, quos nominavi, ubertatem in dicendo et copiam, ab eorum exilitate, qui hac dicendi *varietate* et elegantia non utuntur. Sed inprimis est tenendus is verbi sensus, qui est Orat. 30. eaque hanc ipsam habent, quam probo, *varietatem*. Nam *varietas* ea, quam Cicero probabat, et quam in oratore commendat, est apta omnium trium dicendi generum inter se permistio, cum in eadem oratione, ut sæpe fit apud Ciceronem, possis tenuia tenuiter, medioeria tem-

erat lata, *vastato* et relicto foro: expulsi erant enim vi operarum Clodianarum honesti cives, ne legem impedirent. * *Vastari* etiam dicuntur, quæ horrida fiunt incultu. Nat. D. ii. 39. non patiuntur terram stirpium asperitate *vastari*: verwildern. Nonius in hoc loco legit *vastescere*. quod probat Lambinus temere.

Vaste. Orat. iii. 12. ex quo sic locutum esse ejus patrem judico, non *vaste*, —sed presse. *Vaste* est nimis diducto ore, rustico more, aspere. cf. presse.

Vastitas. Pis. 33. efficere *vastitatem*, dicitur morbus, ex quo multi moriuntur.

Vastus. asper, durus. Orat. 45. quomodo enim vester axilla ala factus est, nisi fuga literæ *vastioris*? ib. i. 25. ita vultu motuque corporis *vasti* atque agrestes. vid. Alb. Rubenius ad Liv. xxiv. 48.

Vaticinari, delirare, insanire. ad Div. ii. 16. sed ego fortasse *vaticinor*, et hæc omnia meliores habebunt exitus. Sext. 10. qui hæc dicerent, *vaticinari* atque insanire dicebant.

Ubi, pro a quo. Flacc. 20. *ubi* nihil possent discere. Or. ii. 14. *ubi* sunt, qui Antonium Græce negant scire, i. e. errant, qui negant: eleganter.

Vectigal, proprie est pecunia, quæ pro vectura solvenda est: sed deinde in genere dictum est pro omni reditu publico e decumis, scriptura, et portorio; de quibus suis locis dictum est. De vectigalibus populi Rom. extat doctus cel. P. Burmanni liber, de hoc argumento consulendus. Attic. v. 21. *vectigal* prætorium, est pecunia, quam provinciarum civitates dare prætori solent, et a prætoribus, salva lege de repetundis, accipi potest. Quo nomine autem acceperint Prætores eam pecuniam, de eo sic statuunt viri docti, ut dicant, provinciales hanc pecuniam prætori dedisse, ne milites in hiberna recipere cogerentur. v. Intt. ad h. l. et Burm. l. c. c. 12. p. 212. qui hoc onus postea Epidemeticum dictum, e Codice Justiniani docet. Locus, ad quem respicit, est l. xii. tit. 40. ubi videndus est Cujacius, qui hæc Epidemetica Nov. 129. 134. et ultima tit. c. lege abrogata docet. Ego autem locis veterum auctorum inductus arbitror, non solum hiberna, sed etiam alias res pecunia redemtas esse, et gratiæ causa plus datum pecuniæ, quam necesse esset. Nempe provinciales, inprimis remotiores, ut vecturæ molestia liberarentur, redimebant frumentum in cellam, quod inde æstimatum dicebatur. v. Verr. iii. 81. sq. conf. in Pison. 35. In Cod. Theod. ærariæ annonæ: v. Gloss. Nomic. Gothofr. Deinde provinciales, ut auctor est Cicero ad Att. v. 16. debebant dare fœnum, ligna et similia ad necessitatem. Pro his, credo, etiam a nonnullis, remotioribus in primis civitatibus, pecunia dabatur. Fuerunt forte etiam tum alia ejus generis: nam postea fuisse e Codic. Theodos. l. vii. non uno titulo et Cod. Justin. l. xii. tit. 37. sqq. intelligitur. Optimum fuerit, intelligere sumtus, quos in cultum prætorum factos ait Liv. xxxii. 27. de M. Catone, Sardiniæ Prætore: sumtus, quos in cultum prætorum facere socii soliti erant, circumcisi aut sublati. * Huic vectigali simile fuit *vectigal* ædiliciorum ad Q. Fr. i. 1. c. 9. quod jam breviter definitum est supra in ædilicius. Sed usi sumus vocabulo pecuniæ: auctoribus viris doctissimis, Manutio ad l. c. Bulengero, Turnebo, aliis: quod negat Cel. Burmannus l. c. rectum esse, neque hos recte veterum ædilium mores considerasse, qui primo (Verr. iv. 3.) commodato acceperint ornamenta ludorum a provincialibus, deinde donare res, et bestias venari ad spectacula coëgerint. Loci Ciceronis ad Div. ii. 11. viii. 9. Att. v. ult. vi. 1. quos affert in hanc rem, omnes sunt de bestiis, pantheris; sed eas non imperabat provinciæ civitatibus Cœlius ædilis, sed Ciceronem rogabat, ut sibi mitteret, quod putabat civitates facile venaturas, si intellexissent Ciceroni gratum se facturas. Neque tamen hoc factum postea negem; quamquam sæpe, in primis in Symmachi epistolis, legerim, bestias magistratibus, hominibus privatis, a civitatibus, esse aut sponte, amoris et gratiæ causa, aut rogatu datas, nihil de imperatis. Quare vero de pecunia dubitetur a Burmanno, non video. Audiamus ipsum Ciceronem: res erit confecta. Quantum vero est illud beneficium tuum, quod iniquo et gravi *vectigali* ædiliciorum, magnis nostris simultatibus, Asiam liberasti? enimvero, si unus homo nobilis queritur palam, te, quod edixeris, ne ad ludos pecuniæ decernerentur (intell. a civitatibus) HS. CC sibi eripuisse, quanta tandem pecunia penderetur, si omnium nomine, quicumque Romæ ludos facerent, quod erat jam institutum, erogaretur? Perantiquam autem consuetudinem fuisse, ut Proc. et Proprætores a provincialibus exigerent pecuniam ad ludos, frustraque sæpe SCtis coërcitam, patet e Livio xl. 44. * Hinc etiam de reditibus privatorum hominum dicitur, ut in illo: Parad. vi. 3. magnum *vectigal* parsimonia. ibid. ex meo tenui *vectigali*. cf. ad Att. xii. 19, &c.

Vectigalis, e vectigalibus redacta. Verr.

i. 35. *vectigalis* pecunia populi Rom. * *vectigales* populi quomodo a stipendiariis s. tributariis differant, dictum est in stipendiarius.

Vehemens, severus. Sull. 1. præcipitante republ. *vehementem* me fuisse atque fortem; conservata mitem ac misericordem faterentur. Verr. ii. 61. fuit in decumis (sc. exigendis) *vehementior*.

Vehere, passive, de vectore. Brut. 97. adolescentiam, per medias laudes quasi quadrigis *vehentem*. Laudatus est jam in Lexico Fabri hic locus, sed male Orat. pro Brut. positus est, allatus etiam Gron. ad Liv. ii. 19. sic etiam, ut recte Gronovius monet, *vectores* pro epibatis, h. e. iis, qui vehuntur, cum sint proprie, qui vehunt, vid. v. c. Cic. Sext. 20. sic etiam *prætervehens* pro *prætervectus* est ap. Sueton. Cæs. 39.

Vehiculum. Pis. 25. neglectis *vehiculis* triumphalibus. Gronoviana ferculis: id probabat Abramius. *Vehiculis* autem, præter novitias edd. quasdam, omnes veteres cum MSS. habent, probante P. Victorio, Grutero &c. Ratio mutandi fuit, quod ferculorum frequentior in hac re mentio. Ferculorum autem nomine Abramius contineri dicit vehicula cum spoliis; quod est falsum. In pompis, cum triumphalibus, tum Circensibus, debent discerni vehiculum, ferculum, et tertio spolia aut simulacra, quæ vehuntur. Itaque distingui reperies thensam et ferculum. Est autem in pompa Circensi thensa, quod in triumpho *vehiculum* Sueton. Cæs. 76. thensam et ferculum Circensi pompa. Ferculum sufficiebat, aut thensa, ut sæpe unum ponitur, sed plenius et accuratius dicere volebat. sic in triumpho *vehiculum* et ferculum promiscue dici potest. *Vehiculum* et thensa est currus, ferculum est machina imposita, seu pulpitum, in quo simulacra aut spolia reponuntur. Ita Festus et Ascon. v. Torrent. ad l. c. Scheffer de Re Vehic. ii. 24.

Vel, exempli causa, ut unum hoc afferam. ad Div. ii. 13. *vel* quas proxime acceperam. ibid. vii. 24. amoris tui, quoquo me verto vestigia. *Vel* proxime de Tigellio. * partim. ad Div. xv. 1. quæ ad me delata sunt, ad vos scribenda putavi: *vel* quod tanta res erat, *vel* quod &c.

Velabrum, planities inter Capitolium, Palatinum, et Aventinum. ad Brut. 15. Larentiæ ad aram in *velabro* sacrificium pontifices facere solent. de *velabro* v. Donat. Rom. v. et R. ii. 15. 27.

Velatus. Dom. 47. Nat. D. ii. 3. capite *velato*. In primo loco est de dedicante, in altero de Decio, se devovente. Itaque non eodem modo accipiendum illud *velare*. Nam dedicantis velamen idem est, quod sacrificantis, quod quale sit, e monumentis antiquis apparet, nempe ejusmodi, quod caput, præter os, totum operit; unde amictus appellatur Virgil. Æneid. iii. 405. v. hoc velaminis genus in monumentis et numis ap. Guther. Jur. Pont. ii. 14. iii. 6. iv. 6. Hujus velationis causam Servius facit hanc ad l. c. Plutarch. Quæst. Rom. t. ii. p. 266. ne inter sacrificandum verbum male ominatum, temere emissum, ad aures sacrificantis accideret, et sacra turbaret. In devotione autem velamen (Liv. viii. 9.) idem est, quod supplicum, hostiarum, nempe, ut est apud Livium i. 32. filum lanæ, vitta, infula. cf. Sueton. Calig. 6.

Velificari, proprie est vela facere ita, ut vento inflari possint, vela ad ventum excipiendum convertere. hinc mutare *velificationem* ad Div. i. 9. proprie est, vela alio convertere, quia ventus mutatus est. Sed quoniam ventus et aura dicuntur metaphorice, (v. aura) *velificari* etiam sic dicitur; nempe, ut sit, facere aliquid, quod ad honores, quos cupias, consequendos prosit. Agr. i. 9. quod si quis vestrum spe ducitur, se posse turbulenta ratione honori *velificari* suo. Hinc est pro gratificari. ad Div. viii. 10. diligenter et caute perscribas, ne aut *velificatus* alicui dicaris &c.

Velitari, est pugnare velitum more, de quibus mox. hinc, quia velites levioribus armis pugnant, de leviori dicitur concertatione. Quint. 22. hæc est iniqua certatio, non illa, qua tu contra Alphenum *velitabaris*. Nempe Alphenus, qui se procuratorem Quintii professus erat, tantum impedierat auctionem bonorum Quintii, a Nævio proscriptam, judicium accipere voluerat &c. hæc pugna erat levior, non pertinebat ad caput. sed Nævius deinde Quintii caput petebat, cum ejus bona sibi ex edicto possessa diceret.

Velites, quod genus militum sit, notum est; nempe quod ante justam aciem telis, hastis pugnat, leviter armatum. de iis, eorum origine, abrogatione &c. v. Lipsium de Milit. R. iii. 1. Salmas. R. Mil. 16. Eleganter in hac voce ludit Cicero ad Div. ix. 20. me autem a te ut scurram *velitem* malis oneratum esse, non moleste tuli. Est autem lusus in his verbis multiplex, quem interpretes non plene assecuti videntur. Gronovius vidit primo, ludi in voce malis, quæ et poma significat, quæ Ciceroni donarat Pætus, et maledicta, convicia. Manu-

Vendibilis, probabilis. Brut. 47. orator *vendibilis*. Læl. 25. oratio *vendibilis*.

Venditare, ostentare, jactare. Sull. 10. ita illos se auditnros, quibus se *venditabat*. Verr. iii. 58. *venditare* se existimationi hominum. conf. ad Att. viii. 16. Phil. viii. 10. Har. R. 23. ubi vid. Græv. Ductum est a mercatoribus, qui laudandis mercibus emtores alliciunt. Nam *venditare* proprie est cupere vendere, et emendum offerre ut Att. i. 14. extr. Tusculanum *venditat*, ut, si possit, emat Pacilianam domum.

Venditatio, jactatio, ostentatio. Tusc. ii. 26. laudabilia sine *venditatione* facere. Læl. 23. virtus *venditatio* quædam esse dicitur.

Venenum. Cluent. 54. qui *venenum* malum fecit, est veneficus, qui et spargere *venena* dicitur Catil. ii. 10. dicit autem *venenum malum*, quia venenum est medium verbum, quod pro succis etiam dicitur, ut *venenum* Tyrium pro purpura apud Virgilium.

Venerari, proprie dicitur de cultu et honore Deorum. Phil. x. 2. quos omnes pæne *venerari* debemus.

Venerius, jactus in ludo talorum. Div. i. 13. v. talus.

Venerii. in Cæcil. 17. vid. Græv. ad h. l. et Ind. hist. in Venus.

Venia. Or. ii. 48. vix ut mihi tenuis quædam daretur *venia* excusationis, quod tamen eum defenderem, qui mihi quæstor fuisset. Sed est *veniam* dare etiam simpliciter pro rogata facere. ad Q. Fr. iii. 1. c. 4. tibi petenti *veniam* non dedit. cf. Att. v. ult. * obsequi, cedere. Rab. Post. 12. auctoritati ejus *veniam* dedi.

Venire. Att. xiv. 1. in sermonem se post Idus Martias, præterquam Lepidi, *venisse* neminis. Tusc. ii. 19. *venit* Epicurus, homo minime malus—tantum monet, quantum intelligit: neglige, inquit, dolorem. Verr. v. 6. est pro evenire: hæc ubi veniunt. Sed v. not. et Div. ii. 51.

Ventilare, vento faciendo excitare, v. c. ignem: deinde metaphorice, commovere animos, irritare. nam et ventus sic dicitur, ut mox demonstrabitur. Flacc. 23. cujus lingua, quasi flabello seditionis, *ventilata* est concio. de hoc verbo laudat Drakenborch. ad Sil. xvii. 705. disputationem Gothofredi ad Cod. Theod. l. v. de malef. et mathemat. sed in ea nihil ad locum Silii facit. Est ad l. ix. tit. 16. l. 5. t. iii. p. 132. ed. Ritter. Sic verbum *ventilare* etiam laudatur in Lexic. Fabri Cod. Just. l. vi. eod. tit. Ceterum Gothofredus etiam l. c. verbum *ventilare* in loco Ciceroniano interpretatur, impellere et agitare, atque hinc fortasse explicari legem putat posse, in qua *ventilare* de maleficis et mathematicis dicitur. Neque mihi dubium est, quin ibi ventilare sit referendum, ad vitas insontium, et significet vexare. Nam quod in priore parte disputationis de præstigiis magicis in ciendis manibus interpretatur, potest forte *ventilare* de iis propter gesticulationes dici, sed non dicuntur magi h. l. *ventilando* ciere manes, verum manibus accitis *ventilare*: quid igitur, nisi vitas hominum? Accedit illud, quod præstigiæ et magicæ artes, ut ex l. 9. intelligitur, non propter se, sed propter noxam prohibitæ sunt. nam in ea lege usus innoxius permittitur. conf. Cod. Justin. l. c. l. 4. *Ventilare* autem pro vexare apud posterioris ævi scriptores non raro dicitur. vid. Fresne in Glossario Lat. in v. ventilare. Sed hæc obiter dicta sunto.

Ventitare, de discentibus, magistrum frequenter adeuntibus, Leg. i. 4. juri studere te memini, cum ipse etiam ad Scævolam *ventitarem*.

Ventriculus. Nat. D. ii. 55. *ventriculus* cordis: est cavitas, quo sanguis concipitur.

Ventosus, inanis, levis, vanus. ad Div. xi. 9. rogo te, ad hominem *ventosissimum* Lepidum mittas. Phil. xi. 7. imperium extraordinarium est populare et *ventosum*, non gravitatis nostræ, non hujus ordinis.

Ventus. venti quoniam in mari duplex vis est, altera, qua propellit naves et celerius in portum defert; altera, qua mare commovet et perturbat: hinc etiam metaphorice duobus modis dicitur. Primo *ventus* dicitur, ut aura popularis, pro plausu populari, quatenus is ad honores consequendos valet, atque adeo pro omnibus rebus, quatenus hanc vim habent. Locus classicus est Cluent. 47. verum omnes intelligimus, in istis subscriptionibus censoriis *ventum* quendam popularem esse quæsitum. idem paullo post sic expressit: res enim indicat, nihil censores habuisse cogniti, nihil comperti: ex tota subscriptione rumorem quendam et plausum popularem esse quæsitum. hoc idem est, quod c. 28. dixit: oblatam sibi facultatem putavit, ut ex invidia senatoria posset crescere. ad Div. ii. 6. cum commemorasset, quibus subsidiis Milo esset ad consulatum petendum instructus, bonorum studium e tribunatu, propter causam Ciceronis, vulgi propter munera in ædilitate, suffragia juventutis et gratio-

sorum, Ciceronis suffragationem, hæc petitionis subsidia *ventos* appellat: dux et auctor nobis opus est, et eorum *ventorum*, quos proposui, moderator quidam et gubernator. * deinde *ventus* dicitur, de rebus ad commovendas conciones populi et seditiones idoneis, de invidia alicui apud populum facta. Sull. 14. *ventus* in optimum quemque excitatus. Sic capio locum Cluent. 28. Quintius, homo maxime popularis, qui omnes rumorum et concionum *ventos* colligere consuesset: non sc. de plausu, ut Sylvius, nec de rebus, quæ in concionibus dicuntur et aguntur solis, ut Grævius: quamquam non sunt ab hoc vento excludendæ; iis enim utuntur homines populares ad conciones incitandas, et hinc Gron. Sest. iv. 9. per hæc verba interpretatur hominem concionalem ap. Liv. iii. ult. sed de rebus quibuscunque, ad incitandos homines, plebeios, in primisque conciones, idoneis. Hujusmodi ergo res studiose captabat popularis homo, quibus conciones commovere, et ita aliis invidiam faciendo ipse crescere posset. Neque vero *ventus*, quem Quintius eo tempore collegerat, et, quo de agitur, erat res in concione acta, sed in judicio, verum valde accommodata, ad populum contra judicia Senatoria incitandum. Atque hanc interpretationem ipsius comparationis ratio confirmat. vid. Cluent. 40. extr. * Est etiam pro fama, quatenus aliquam similitudinem cum vento habet. ad Div. viii. 8. magna illico fama surrexit, et de damnatione ferventer loqui est cœptum. quo *vento* projicitur Appius minor, ut indicet &c. * fortuna. Att. ii. 1. Cæsarem, cujus nunc *venti* valde sunt secundi, meliorem reddo. ad Div. xii. 25. quicunque *venti* erunt, ars certe nostra non aberit.

Venustas, jocus, facetiæ, dicteria. Flacc. 31. ne tum quidem hominum *venustatem* et facetias perspicere potuisti. Sic Dom. 34. sermo urbanus et *venustus*. * Off. i. 36. *venustatem* muliebrem dicere debemus, dignitatem virilem pulchritudinem.

Verbena. Verr. iv. 50. sacerdotes cum infulis et *verbenis* præsto mihi fuerunt. De variis significationibus hujus verbi videndus, quem alii jam laudarunt, Servius ad Virg. Eclog. viii. 65. Æn. xii. 120. Hic intelligendi sunt rami olivæ, de quibus dici verbenas auctor est Servius ll. cc. Ad Æn. iii. 24. myrtus inter verbenas ab eo ponitur. Ovid. A. A. ii. 401. inducit Chrysen cum lauro et vittis. Nempe sacerdotes habitu supplicum præsto fuere Ciceroni, ut ex infulis apparet. Supplices autem præferre *ἱκετηρίας*, ramos olivæ, tralatitium est.

Verberare. Phil. viii. 7. *verberare* oppidum tormentis. * ad Div. xvi. 26. *verberavi* te cogitationis convicio. Sic et *verbera* poëtis dicta. v. Broukh. ad Propert. i. 3. 18. * vexare, negotium facessere. Orat. iii. 21. vulgaris orator, si minus erit doctus, attamen in dicendo exercitatus, hac ipsa exercitatione communi istos quidem nostros *verberabit*, neque se ab iis comtemni ac despici sinet.

Verberatio. ad Div. xvi. 27. mirificam *verberationem* cessationis mihi dedisti.

Verbum. verba facere tribus modis est apud Ciceronem. Primus est, cum de oratore dicitur; qui est vulgatissimus. Alter de magistratu referente ad senatum; estque verbum solenne in SCtis, pro quo Græci dicunt *εἰπεῖν*. ad Divers. viii. 8. quod M. Marcellus Consul V. F. (*verba fecit*) de provinciis Consularibus. vid. Brisson. de formul. l. ii. p. 193. Græcum *εἰπεῖν* de relatione ad populum est in psephismatibus. vid. v. c. Demosth. de Coron. c. 9. Tertius est de recitante formulam dedicationis Dom. 46. si is Q. Cæpionis, inimici sui, postem ædium tenuisset, et pauca *verba* fecisset, ædes Cæpionis essent dedicatæ? * Dom. 52. *verba* cadunt, de eo, qui verbum præ perturbatione animi proloqui nullum potest, aut obmutescit. * Tusc. ii. 12. *verbo* de sententia destitit: h. e. paucis monitus, facile cessit. * Att. xvi. 11. suavium meis *verbis* des. * *verba* vocat etiam formulam, quam prætor præscribit judicibus, ut ex ea judicent. Quint. 20. judicium accepit in *verba* &c. et sic sæpe.

Vere, sine dissimulatione. Or. ii. 86. si *vere* agere volueris, omnia tibi relinquo: sin dissimulare &c.

Vereor. cum genitivo. Att. viii. 4. *veritus* testimonii tui. ubi tamen edd. pr. habent testimonium. v. not.

Vergere, niti, tendere. Nat. D. ii. 45. omnibus partibus terræ in medium *vergentibus*. * spectare. Phil. xi. 11. Bruti auxilium ad Italiam *vergere*, quam ad Asiam maluissemus.

Veridicus, verus. Flacc. 32. *veridicæ* causæ inimicitiarum. Div. i. 45. *veridicæ* voces ex occulto missæ. Non ergo poëtis proprium hoc vocabulum.

Verisimilis, sequente ut. Verr. iv. 6. *verisimile* non est, ut ille homo &c. Sic et est Rosc. Am. 41. Sull. 20. Verr. iv. 6. Sext. 36. v. not. ad locum primum.

Veritas. ante, quam, quæ de hoc ver-

bo e Cicerone dicere constitui, proferam, tironum causa, dicere attinet, quid intersit inter *veritatem* et *verum*. Nam homines nostri, Germanica ratione decepti, sæpe *veritatem* dicunt, ubi *verum* dicere debebant. tamquam : *veritates* novas invenire, *veritatem* dicere &c. Regula ergo hæc est : *Veritas* dicitur, ut philosophi loquuntur, abstracte, h. e. de vero, quatenus cogitatione sejungitur a rebus, factis, dictis, quibus inest. Sic latine dicitur : amans *veritatis*, studium *veritatis*, investigatio *veritatis*, *veritas* in puteo latet &c. quæ omnia sunt Ciceroniana. nam in his non agitur de certo facto, dicto &c. quod verum sit, sed de vero per se. In his omnibus autem et *veritas* et *verum* recte dicitur. *Verum* autem etiam concrete dicitur, h. e. cum vox Germanica die Wahrheit significat verum factum, dictum &c. in quibus nunquam *veritas* dicitur, sed semper *verum* : ut, *verum* dicere, *verum* narrare &c. Neque turbare quemquam debent exempla, in quibus aliter esse videtur, ut Inv. i. 36. quæ perspicuam omnibus continet *veritatem* assumtio, nihil indiget approbationis. Nam in his quoque verbis *veritas* abstracte dicitur hoc sensu : cujus assumtionis veritas omnibus apparet. * *Veritas* interdum est necessitas et opponitur casui fortuito. Div. i. 13. num casu factum esse potest, quod omnes numeros *veritatis* habet. Nat. D. i. 20. æterna *veritas*. * certitudo. Nat. D. i. 22. persuaderi mihi non solum opinione, sed etiam ad *veritatem* plane velim. * æquitas, justitia. Act. i. Verr. 1. *veritas* judiciorum. ad Div. viii. 6. si ad summam *veritatem* jus legitimum exegeris. * Sic interpretantur etiam v. c. locum Muren. 29. paullo asperior ac durior, quam *veritas* aut natura patiatur. male. nam in hoc, et similibus locis, *veritas* eleganter dicitur de re ipsa, vera rei ratione. duriorem ergo dicit esse Catonem, quam res ipsa, vera rei ratio, patiatur. Sic ad Div. vi. 1. quam *veritas et* ratio præscribit. v. Græv. ad h. l. Parad. v. 3. extr. ratio et *veritas* ipsa convincit. Sic adjectivo *verum* usus est Horat. Serm. i. 3. 96. queis paria esse fere placuit peccata, laborant, cum ventum ad *verum* est. Sensus moresque repugnant : ubi male æquum interpretantur. In ea verba commentarius est in his verbis Ciceronis. Fin. iv. 19. quæ magnifice primo dici videntur, considerata minus probantur. Sensus enim cujusque et natura rerum, atque ipsa *veritas* clamat quodammodo, non posse se adduci, ut inter eas res nihil interesset. Sed plura exempla addamus. Or. i. 17. videamus, ne plus oratori tribuas, quam res et *veritas* ipsa concedat. ib. 33. probo ista, ut causa aliqua posita consimili earum causarum, quæ in forum deferuntur, dicatis quam maxime ad *veritatem* accommodate : nempe ut vera res et causa, non ficta agi videatur. Or. iii. 57. *veritas* vincit imitationem. ibid. ii. 17. actio *veritatis* plena. Inv. ii. 1. *veritas* transfertur ex animali exemplo in mutum simulacrum. Or. i. 34. commentatio inclusa in *veritatis* lucem proferenda est ; h. e. in veris causis in foro adhibenda. Sic, ii. 19. rhetor dicitur expers *veritatis*, quia in umbra scholæ dicit, et docet, non agit veras causas. ibid. i. 51. qui tolerabiliores volunt esse, et ad *veritatem* vitæ propius accedere, permediocres ac potius leves motus animi esse debere dicunt.

Vermiculatus. Br. 79. nullum verbum, nisi loco positum, et structum tamquam in emblemate *vermiculato*. cf. Or. iii. 43. Quid sit *vermiculatum*, de eo non consentiunt Viri docti. Alii enim interpretantur, minutis tesserulis, tanquam vermiculis, structum et variegatum : alii cocco tinctum, quod color coccineus fit e vermiculis, qui sunt in bacca cocci, vermiculus etiam ipse et vermiculum pro cocco dicitur. hanc sententiam protulit et defendit Salmasius ad Solin. p. 192. 854. sequitur eum Harduinus ad Plin. H. N. xxxvi. 6. videtur etiam probare Bochartus Hierozoic. t. ii. l. iv. 27. Sed ut sententia Salmasiana non sit sine specie, et *vermiculatum* esse possit cocco tinctum ; tamen altera est verosimilior, et loco Ciceroniano et Pliniano accommodatior. Primo si *vermiculatum* in hac re de colore diceretur, consequens esset, ut aut omnes illi lapilli coccinei fuissent, quod nemo sibi persuaderi patietur : fuerunt enim diversorum colorum, ut effigies rerum et animalium exhiberentur : Aut *vermiculatum* esset in genere coloratum ; quod probari nemini poterit, nec Salmasio in mentem venit credere, aut demonstrare. Accedit id, quod rem conficit, ap. Plinium, loco mox citando, tradi, crustas marmoris in opere *vermiculato* sub Claudio demum cœpisse pingi. Deinde in locis, ubi hoc verbum occurrit, clarissime apparet, non respici ad colorem lapillorum, sed ad structuram et dispositionem eorum. Oratio a Lucilio et Cicerone comparatur cum *vermiculato* opere, non ratione ornamentorum, quibus quasi coloribus illuminata et picta est ; sed ratione structuræ verborum artificiosæ : unde et

vermiculum sternere in inscr. ap. Murator. t. i. p. 314. n. 2. Sic apud Plin. H. N. xxxv. 1. *vermiculatæ* ad effigies rerum et animalium crustæ, non possunt profecto esse coccineæ, aut colore tinctæ, sed ita dispositæ, ut effigies rerum et animalium exhibeantur. Tertio, quod negat Salmasius, *vermiculatum* a vermibus dici posse, quod nulla similitudo sit inter lapillos illos in opere *vermiculato* et vermes, cum lapilli illi quadrati fuerint: primo, etiam grana non sunt quadrata, et tamen lapillos illos grana dici scimus, unde et Græci χονδροβολίαν dicunt, ἀπὸ τοῦ χόνδρου, grano; deinde *vermiculatum* non est minutum, sed ex minutis lapillis per varios tortuososque flexus structum et compositum, in quo profecto est quædam cum vermiculis similitudo, eorumque motu. Sic *vermina* dicebantur dolores, qui Græce στρόφοι, post tormina dicebantur, a minuto motu, quasi a vermibus corpus scinderetur, ut auctor est Festus. Ceterum de operibus *vermiculatis* v. Casaub. ad Sueton. Cæs. 46. Scalig. ad Manilium p. 411. Ciampin. Oper. Musiv. c. 10. sq. Sponii Miscell. Erud. Ant. Sect. ii. artic. 8.

Vernaculus, est proprie domi natus, a verna, qui est servus domi natus; unde quicquid domesticum, domo allatum dicitur, id etiam vernaculum dici potest. Or. iii. 24. Crassus de ædilitate sua: opus est rebus exquisitis undique, et collectis, arcessitis, comportatis, ut tibi, Cæsar, faciendum est ad annum; ut ego in ædilitate laboravi, quod quotidianis et *vernaculis* rebus satisfacere me posse huic populo non putabam. Verr. iii. 61. crimen domesticum et *vernaculum*: h. e. fictum ab accusatore. *hinc *vernaculum* dicitur pro nativo, genuino, urbi Romanæ proprio. Div. ix. 15. imago *vernaculæ* festivitatis. Brut. 46. Tincam non minus multa ridicule dicentem, Granius obruebat nescio quo sapore *vernaculo*.

Vero, est affirmantis, pro recte, item concedentis. Div. i. 46. *vero*, mea puella, cedo tibi sedes meas. Muren. 31. in sententia permaneto. *Vero*: nisi sententiam alia vicerit melior. Leg. i. 24. *vero* facis et merito. * *et vero* est atque adeo. Att. xvi. 16. quod sæpe præsens et illi ostendisti, *et vero* etiam mihi. Muren. 22. qui et per se, et per suos, *et vero* etiam per alienos defendatur. * ad Div. iv. 6. ego *vero*, Servi, vellem &c. ad Q. Fr. ii. 9. quod me admones de nostra Urania—ego *vero* memini. Caveant tirones, ne putent *vero* jungi posse τῷ *ego* aut alii pronomini ab initio, nisi aliquid præcesserit, ad quod referatur. Inservit enim hoc *vero* responsionibus.

Verruncare, vertere, ut *averruncare* est avertere. Div. i. 22. hæc bene *verruncet* populo, laudant viri docti Gronov. ad Liv. xxix. 27. qui ibi hanc formam loquendi Livio restituit.

Versare. Cœl. 6. *versare* suam naturam: int. in omnes partes, prout opus, ut recte maleve facias. Verr. i. 51. *versare* se, est hominis anxie, quid agat, quærentis. Or. 9. causas *versare* in judiciis, de oratore, qui vario et multiplici copiosoque dicendi genere agere causas potest. Opponitur enim historico, qui res gestas narrat, non ornat et auget. unde autem sic dicatur, docet locus Or. 40. *versare* sæpe multis modis eandem rem. Sed Fin. iv. 20. verba *versare*, dicitur de eo, qui, cum obtinere aliquid non potest, in verbis quædam mutat. * decipere Læl. 26. hodie me *versaris* atque luseris lautissime. v. Græv. ad h. l.

Versari. Tusc. i. 44. hæc *versantur* in errore. ad Div. xiii. 10. *versatur* in hoc studio nostro cum ingenio. Verr. ii. 76. hærere homo, *versari*, rubere: de eo, qui nescit, quid agat. * Arch. 9. bellum in magna varietate *versatum*.

Versiculus. Mil. 26. Leg. ii. 6. unus *versiculus* Senatus, est illa formula: videant Coss. ne quid detrimenti capiat resp.

Versura, est sumtio pecuniæ mutuæ: unde duæ formæ loquendi; quarum alteram et nunc quidam male intelligunt. Prima est Cœl. 7. Font. 1. Verr. ii. 76. Flacc. 20. *versuram* facere ab aliquo, quæ significat simpliciter, pecuniam ab aliquo sumere mutuam. altera est Att. v. 1. *versura* facta solvere. Tusc. i. 42. sine *versura* dissolvere: h. e. debitum solvere ita, ut ab alio sumas. v. Gronov. Sestert. p. 535.

Versus. adv. ad Div. iv. 12. in Italiam *versus*. Læl. 25. in forum *versus*. v. C. Langius ad h. l. et Manut. ad Div. viii. 15. sed cautio est in hac forma, ne eam iis locis obtrudamus, ubi *versus* est participium. de quo v. Duker. ad Liv. xxxviii. 51.

Versus. pass. Partit. 5. genus eloquendi *versum* et mutatum. i. e. quod a simplici ratione recedit.

Versus. subst. pro membro. κῶλον. Or. 66. ex duobus *versibus*.

Versutus quis dicatur? Nat. D. iii. 10. cf. Fin. ii. 17. iii. 1.

Verus, æquus. Quint. 15. *verum* fuit postulare? cf. Leg. ii. 5. 7. &c.

Verumtamen, eleganter post paren-

16. a villa in senatum arcessebantur et Curius et ceteri senes: ex quo, qui eos arcessebant, *viatores* dicti sunt. quæ fere ad verbum repetiit Columell. R. R. præf. h. l. et Plin. H. N. xviii. 3. cf. Vatin. 9. Font. 13. v. Sigon. Ant. Jur. C. R. ii. 15. et Burm. ad Petron. c. 97. *Viatorum* decuriæ occurrunt in inscriptione ap. Murator. t. i. p. 581.

Vibrare, proprie est cum magna vi et celeritate projicere, ut contorquere. Or. ii. 80. atque ejusmodi debet esse prolusio, non ut Samnitum, qui *vibrant* hastas ante pugnam, quibus in pugnando nihil utuntur. * hinc, ut contortum, sic *vibrans* passive (v. Heins. ad Sil. i. 539.) per metaphoram dicitur pro incitatus, vehemens. Brut. 95. *vibrans* et incitata oratio. Orat. 70. extr. Demosthenis non tam *vibrarent* fulmina illa, nisi numeris contorta ferrentur. * est etiam pro micare. Acad. iv. 33. mare cum a sole collucet et albescit, et *vibrat*; nempe propter illas celeres agitationes aquæ et tremores. nam et micare est proprie de celeri et tremulo motu, qui est in luce. vid. Drakenb. ad Sil. iv. 156.

Vicanus, qui in vico habitat. Flacc. 3. Timolites *vicanus*. v. Græv. ad h. l. Sed Div. i. 58. *vicani* haruspices, sunt, qui in vicis versantur, eosque pervagantur, quæstus causa, ut in circis astrologi.

Vicarius, servus servi lautioris, de peculio emtus, unde et peculii pars. Verr. i. 36. homines (servi) alii redditi, alii etiam nunc retinentur; peculia omnium *vicariique* retinentur. ibid. iii. 38. hic Diognotus *vicarium* nullum habet, nihil omnino peculii. Sed in universum dicitur de omnibus, qui alterius loco operam præstant: sic procurator et cognitor dicitur alieni juris *vicarius* Cæcin. 20. et successorem suum Cicero appellat Mur. 37. *vicarium* suæ diligentiæ &c.

Vicem, periculum, calamitatem, injuriam. Verr. i. 44. alienam *vicem* pro sua injuria dolere, et sic est sæpe. * locum. Leg. ii. 19. heredum causa (suscipiendorum sacrorum) justissima est. nulla est enim persona, quæ ad *vicem* mortui propius accedat. * modo, more. Att. x. 8. nisi forte me Sardanapali *vicem* in lectulo mori malle censueris. Grævius autem habet *vice*: quamquam et ipse in Codd. reperit vicem. neque est contra Latinorum consuetudinem, qui sic accusativo utuntur et nude, et adjecta præpositione, in. Gellius x. 3. Gracchus non querentis, nec implorantis, sed nunciantis *vicem*—inquit. Et amat Gellius sic ponere, ut monet Gron. ad x. 25. Contra addit Suetonius Claud. 7. præsedit in Caii *vicem*. * Sext. 4. *vicem* officii præsentis. ubi v. not.

Vicesima. Att. ii. 16. agro Campano diviso, quod vectigal superest domesticum, præter *vicesimam?* est autem *vicesima* pars pecuniæ, qua vendi posset servus, qui manumittitur Liv. vii. 16. de ea Græv. ad h. l. laudavit Lips. ad Tacit. Ann. xiii. 31. sed Grævius male huc refert etiam *vicesimam* e servis venditis; in quo non satis inspexit illum ipsum, quem laudat, Lipsium, qui docet, antiquissimam esse *vicesimam* manumissionum, et de ea a Cicerone agi l. c. vectigal autem e servis venditis primo quoad numerum incertum esse, deinde ab Augusto institutum. cf. Magnit. Rom. ii. 4. Ergo de *vicesima* manumissionum tantum sermo est. cf. Cujac. Obs. ix. 24. inpr. Burm. de Vectigal. c. 10. * Verr. ii. 75. scribit HS. LX. socios perdidisse ex *vicesima* portorii Syracusis. *Vicesima* portorii est ipsum portorium, cujus nomine dabatur *vicesima* pars rerum, quæ exportabantur. Ceterum male huc refert Hotomannus aurum *vicesimarium*, quod fuit e *vicesimis* manumissionum, non portorii, ut vidit Lipsius ad Tacit. loc. cit.

Vicissitudo. permistio et confusio. Nat. D. ii. 33. *vicissitudine* quatuor generum corporum mundi continuata natura est.

Victor belli. Mur. 14. v. vincere.

Victoria, de eo, qui causam in judicio obtinet. Act. i. Verr. 14. se avarissimi hominis cupiditati satis facere posse, nocentissimæ *victoriæ* non posse.

Victoriatus. Font. 5. numus Victoriæ imagine signatus, de quo Plin. H. N. xxxiii. 3. valuit duos sestertios.

Victrix. Att. v. 21. quo die literæ *victrices* Cassii in senatu recitatæ sunt: h. e. nunciæ victoriæ.

Videlicet, videre licet, scito. Att. v. 11. Brundisio quæ tibi epistolæ redditæ sunt sine mea, tum *videlicet* datas, cum ego me non belle haberem. Scil. intelligendum est esse. Est enim apud veteres interdum *videlicet* cum infinitivo. v. Græv. ad h. l. Plautus Asinar. iii. 3. *videlicet* Solonem, leges ut conscribat; quem locum vindicat Gronov. Obs. iii. 9. p. 509. cf. scilicet.

Videre, cogitare, in animo habere. Or. i. 62. majus quiddam *videbam*. * considerare. Cluent. 58. cum hæc sunt *videnda*. * explicare. Verr. ii. 61. alio loco de—*videro*. * consilio aliquo

frequenter fiat, ut Cicero recte præcipit Or. 44. nam esset cum infinitus tum puerilis labor. Sed ad *vincienda* verba etiam hoc pertinet, cum ita collocantur, ut numerose volvatur et cadat oratio; quod genus orationis aptum vocatur, cui solutum et diffluens opponitur. Atque de hoc posteriori genere, vincire verba est apud Ciceronem l. c. qui est locus de hoc genere præstantissimus. agit enim de hoc orationis genere a c. 50. usque ad 71. Sed sententiæ etiam *vinciuntur*, quam Dionysius vocat *κώλων ἁρμογὴν*, et *δευτέραν τῆς συνθετικῆς ἐπιστήμης θεωρίαν* facit, in primisque necessarium esse dicit, *τὰ κῶλα ἁρμόσαι πρὸς ἄλληλα, ὡς οἰκεῖα φαίνεσθαι καὶ φίλα*. l. c. Sect. 7. Id autem fit artificio periodico, quo plures sententiæ una periodo comprehenduntur ita, ut suspensa sit ab initio ejus usque ad finem oratio, atque ita e pluribus enunciationibus propemodum una fiat. Exemplum sit hoc Verr. i. 41. tutores, pecuniam prætori si pupillæ nomine darent, præsertim grandem, quemadmodum in rationem inducerent, quemadmodum sine periculo dare possent, non videbant. In hac autem collocatione sententiarum, qua *vinciuntur*, respiciunt Latini plerumque ad rerum naturam, ut quæ natura et cogitatione priora sint, ea etiam loco priora fiant, tamquam ut causa, ratio, conditio priores sint effectu &c. Ex hac autem ratione *vinciendarum* sententiarum vel maxime existit numerus oratorius. sed hæc pro hujus loci ratione sufficiant. Plura qui volet, adeat illam prolusionem nostram.

Vinctus, numerosus. Or. 57. poëma est nimis *vinctum*, ut de industria factum appareat: sermo vulgi est nimis dissolutus. * non liber, impeditus. ad Div. vi. 7. tot malis cum *vinctum* tum fractum, studium scribendi.

Vinculum, per metaphoram eleganter dicitur omnis causa, propter quam aliquid faciendum aut omittendum est, propter quam aliquis amandus; item res, qua aliquid conservatur, fundamentum, fons &c. ad Div. xv. 11. tum accedit *vinculum* maximum: h. e. maxima causa propter quam te amare debeo. Itaque Cicero alicubi dicit: cum eo mihi omnes causæ, Quint. 15. cum alibi dicat: omnia *vincula*. Ligar. 7. magnum *vinculum*, quod iisdem studiis semper usi sumus. Muren. 31. aliquo te cum hoc *vinculo* reip. esse conjunctum: h. e. causa ab ipsa rep. suppeditata. Fin. iii. 20. et quomodo hominum inter homines juris esse *vincula* putant (h. e. causas idoneas, propter quas societatem inter se colant) sic homini nihil juris esse cum bestiis. Cæcin. 25. jus civile dicitur *vinculum* judiciorum, quod eo judicia nituntur. Cluent. 53. *vinculum* dignitatis, quod conservat dignitatem, sive, ut post dicit, fundamentum et fons dignitatis. Balb. 15. *vinculum* religionis. Tusc. v. 29. nulla te *vincula* impediunt ullius certæ disciplinæ. ad Div. x. 6. *vincula* temporum te cum illis conjunxerunt. Or. 23. *vincula* numerorum. vid. vinctus, vincire.

Vindemiola ad Att. i. 10. de pecunia collecta paullatim et comparsa.

Vindicare, punire. Verr. v. 50. vehementer *vindicare* in cives. Offic. i. 30. qui T. Gracchi perditos conatus *vindicavit*. * vindicias agere. Or. i. 10. agerent tecum lege—*vindicarentque* ornati homines—quibuscum tibi justo sacramento contendere non liceret. * defendere. Flacc. 17. *vindicetis* civem ab ignotissimo Phryge; sc. rejiciendo ejus testimonium. ad Div. xii. 16. turpitudo personæ ejus, in quam liberius invehimur, nos *vindicabit*. * Rabir. Post. 9. perpetienda illa fuerunt, ut aliquando se ad suos *vindicaret*: Manutius interpretatur, ut aliquando ad suos tamquam e servitute regia in libertatem redire posset. Grævius autem latinum hoc esse, et intelligi posse negat, legitque: ut se aliquando et suos *vindicaret*, nempe a damnis fortunarum. Mihi autem et lectio recepta, et Manutiana interpretatio probatur. Exempla hujus constructionis sunt apud Gronov. ad Liv. xliv. 14.

Vindiciæ, est controversia forensis, de possessione alicujus rei, quam nostram esse dicimus, cum alius teneat. Verr. i. 45. pro præde litis *vindiciarum* satis dare. Mil. 27. injustæ *vindiciæ*.

Vindicta. Rabir. Perd. 5. una *vindicta* liberavit. Top. 2. *vindicta* liber factus. ad q. l. Boëthius dicit, esse virgulam, quam lictor manu mittendi servi capiti imponens, eum in libertatem vindicabat, quædam verba solennia dicens. Scholiastes autem Persii ad Sat. 5. a prætore capiti impositam dicit. Et hoc verius. Sic etiam Græci JCti tradunt. v. Casaub. ad Pers. p. 417. formula erat: hunc ego hominem liberum et civem Rom. esse aio, ut Græci tradunt. Latini autem sic: aio te liberum more Quiritium. vid. Viros doctos ad Caii Instit. i. 1. c. 1. in Schultingii Jurispr. Ante-Justin. p. 11. 12. ed. Lips.

Vir, de marito est ad Div. viii. 7.

iii. 10. *volutatus* in veteribus scriptis. ad Q. Fr. ii. 13. ad Callisthenem et ad Philistum redeo, in quibus te video *volutatum*.

Volutatio. Pis. 34. scelera tua non vestigiis odorantes ingressus tuos, sed totis *volutationibus* corporis et cubilibus persecuti sumus.

Vomere. Deiot. 7. te *vomere* post cœnam velle. v. Ind. Græc. in ἐμετικῇ.

Vorare. Att. iv. 11. nos hic *voramus* literas cum Dionysio. cf. helluari.

Votum. ad Div. vi. 7. victoriæ suæ *vota* facerent. Tusc. v. 1. si virtus—famula fortunæ est, nec tantarum virium, ut se ipsa tueatur; vereor, ne non tam virtutis fiducia nitendum nobis ad spem beate vivendi, quam *vota* facienda.

Votivus. Att. iv. 2. xv. 8. 11. *votiva* legatio: quæ voti suscepti et persolvendi causa petitur; genus liberæ legationis. v. legatio. Act. i. Verr. 10. *votivi* ludi: qui fiunt ex voto, ab imperatore aliquo suscepto.

Vox. Leg. ii. 7. leges legum *voce* proponam. Ursinus interpretatur, verbis solennibus et propriis legibus, ut *vox* sit pro verbo, additque duo exempla e Cicerone: sed neutrum huc facit, nec hic locus ejusmodi est, ut vocis vocabulum non proprie explicari possit. Est enim prosopopœia, ut in illo: patriæ *vox*. Catil. i. 11, 12. et alibi. neque tamen qua sensum falsa est interpretatio.

Urbanitas, virtus ingenii animique, qua eleganter possumus, ut homines in urbe liberaliter educati, de omnibus rebus judicare, neque aliquid inepti et absurdi dicimus et facimus, sed potius venuste et cum specie quadam liberali: estque hoc genus urbanitatis per totam vitam orationem moresque fusum. ad Div. iii. 7. etiamne tu has ineptias, homo summa prudentia—addo *urbanitate*, quæ est virtus, ut Stoici rectissime putant. Nempe Stoici ἀστεῖον opponunt ἀμαθεῖ, ut ad h. l. ex Plutarch. de legend. Poëtis ostendit Victorius. ibid. vii. 31. vides enim exaruisse jam veterem *urbanitatem*, ut Pomponius noster suo jure possit dicere: nisi nos pauci retineamus gloriam antiquam Atticam. vid. Vavass. ludicr. dict. S. iii. c. 7. p. 333. edit. Lips. conf. urbanus. * facultas jaciendorum dictorum, apophthegmatum, lepos, ut Sallustius in Sempronia appellat. ad Divers. vii. 32. *urbanitatis* possessionem, amabo, quibusvis interdictis defendamus. Rosc. Am. 41. *urbanitas* servorum: quamquam hæc etiam ad primum genus fortasse referri potest. * ipsa dicteria. Cœl. 3. contumelia si facetius jactatur, *urbanitas* nominatur. Fin. ii. 31. in quantam hominum facetorum *urbanitatem* incurratis. Or. i. 5. celeritas et brevitas respondendi et lacessendi, subtili venustate atque *urbanitate* conjuncta. * venustas quædam in sono vocis, et Romæ natis et educatis propria. Brut. 46. *urbanitatis* color: qui quid sit in voce, ibi explicatur.

Urbanus, elegans in omni judicio, dicto, facto; opponiturque imperito, absono &c. ad Div. iii. 8. te hominem, non solum sapientem, verum etiam, ut nunc loquimur, *urbanum*. v. urbanitas. n. 1. Ceterum, quod ex h. l. post Quintil. Inst. Or. viii. 3. colligunt, *urbanus* fuisse tum novum vocabulum, id mihi non placet. Nam sic multo magis etiam urbanitas novum verbum fuisset. Sed sensus hic, e philosophia Stoica repetitus, erat novus. Verbum enim *urbanus* est jam ap. Plautum de scurris Trinum. i. 11. et alibi. Ita vero etiam hoc verbum capio Verr. i. 6. homines lauti et urbani. Ita enim ironice vocat homines Verri amicos, qui rumores dissiparant improbabiles, quibus nemo fidem poterat habere. * urbi Romæ proprius, Romanus. Brut. 46. quid tu tribuis istis externis quasi oratoribus? quid censes, nisi idem quod *urbanis*, præter unum, quod non est eorum quadam *urbanitate* quasi colorata oratio—in vocibus nostrorum oratorum recinit quiddam et resonat urbanius. * perpetuo Romæ vivens, et quidem aut otiose, aut causas in foro gerens, aut senatorio munere fungens. Pis. 26. in hac quotidiana, assidua, *urbanaque* vita. Att. i. 1. cetera spero prolixa fore, his duntaxat *urbanis* competitoribus: illam manum tu mihi cura ut præstes, Pompeii nostri amici. Gronovius interpretatur de assiduis, qui urbanis artibus, ut Cicero, Sulpicius, excellebant, non militaribus. vid. de Sestert. iv. 9. a qua interpretatione non adeo recedit altera Casauboni, Corradi, qui *urbanos* competitores putant opponi iis Prætoriis viris, qui in provinciis, militiæ sc. causa, essent, et ante trinum nundinum redire ad petendum possent. Sed Victorius Var. Lect. iv. 12. putat esse leves, joculares. Et profecto omnes competitores, quos commemoravit, ab ipso tales esse dicuntur, ut rideantur, aut risu digni sint, aut tales fuerunt. Sed Gronoviana interpretatio magis mihi placet. * facetus, dicax, quales nempe fieri solent otiose Romæ viventes, nihilque agentes, nisi ut in foro, sub basilicis stent, circulos faciant &c.

INDEX GRÆCO-LATINUS

CONTINENS

GRÆCA IN CICERONIS LIBRIS

OCCURRENTIA

ET

EORUM INTERPRETATIONES

ADSPERSIS SUBINDE ANIMADVERSIONIBUS.

αἴθε δύναιο, *si modo possis*, ad Att. xiii. 12. ex Hesiod. Op. et D. v. 350.

αἵρεσις, *secta*, ad Div. xv. 16.

αἰσχρὸν σιωπᾶν. Integer senarius sic habet: αἰσχρὸν σιωπᾶν, Ἰσοκράτην δ' ἐᾶν λέγειν: *Turpe est tacere, et sinere Isocratem loqui*, ad Att. vi. 8. Cum Isocrates scholas rhetoricas aperuisset, et magna hominum multitudo eas frequentaret, Aristoteles æmulatione commotus et ipse rhetoricen docuit. Eodem modo Cicero, cum Bibulus triumphum peteret, turpe esse putabat, si non et ipse peteret.

αἰσχροῦ φαντασία, *turpitudinis imago, species*, cum venit in mentem, turpiter nos facturos, aut fecisse, ad Att. ix. 6.

Ἀκαδημικὴ sc. σύνταξις, ad Att. xiii. 12. vid. ep. 16. h. l. ubi est *Academice σύνταξις*. Sermo est de libris Ciceronis Academicis, quorum primo duo erant, alter Catuli, alter Luculli nomine, quod in iis hi duo de Academica philosophia disputantes inducebantur. Jam nobiles illi quidem erant, sed in iis C. et L. acutius, quam pro personis suis, disputabant. Itaque Cicero hanc σύνταξιν immutavit, et e duobus quatuor libros fecit, Catuli et Luculli nominibus sublatis, eosque Varroni inscripsit. In iis Varroni Antiochi partes dedit, sibi sumsit Philonis. hoc est quod Cicero dicit: Ἀκαδημικὴν *ad Varronem transferamus*, et ep. 16. *Academicen σύνταξιν ad Varronem totam traduximus*. conf. Argum. Quæst. Acad. i.

ἄκαιρος, *intempestivus*, ad Att. ix. 4.

ἀκατάληπτον, *quod comprehendi non potest, incomprehensibile*, Acad. ii. 6.

ἀκαταληψία, *opinio Academicorum, qui nihil comprehendi posse dicebant*, ad Att. xiii. 19.

ἀκενόσπουδος, *abhorrens a studio rerum inanium*. ad Div. xv. 17.

ἀκεραίως, *sincere*, ad Att. xv. 21.

ἀκηδία, *contemtus, quod curæ et studio nemini esset*, ad Att. iv. 18.

ἀκηδία, *torpedo cum mœstitia*, ad Att. xii. 45.

ἀκίνδυνα, *periculo carentia*, ad Att. xiii. 19.

ἀκίνδυνα μὲν, χρονιώτερα δὲ, *periculi quidem expertia, sed diuturniora*, h. e. vitæ quidem periculum abesse, sed diuturniorem morbum fore; de Tirone ægrotante. ad Div. xvi. 8.

ἀκκιζόμεθα, *dissimulamus cupiditatem nostram*, ad Att. ii. 19. cum videri velimus, non cupere nos, et tamen vehementer cupimus, hoc enim est ἀκκίζεσθαι, unde ἀκκισμὸς, *accismus*. Exemplo esse potest accismus Tiberii Neronis Vell. ii. 23. Tacit. Ann. i. 3. et 11.

ἀκοινονόητον, *alienum a familiari consuetudine*, ad Att. vi. 3.

ἀκοινονοήτως, *minime familiariter*, ad Att. vi. 1.

ἀκολακεύτως, *citra assentationem*, ad Att. xiii. 51. -

ἀκολασία, *licentia nimia*, ad Att. xiv. 11.

ἄκουσμα, ad Att. xii. 4. quidquid ad aures (convivarum) suaviter delinienJdas, aut oblectandas comparatum est. *Non assequor*, inquit, *ut scribam, quod tui convivæ, non modo libenter, sed æquo animo legere possint, si velim gravitatem ejus constantiamque laudare*; *hoc ipsum ἄκουσμα sit*. Sic ap. Xenoph. ἀπομνημον. l. ii. c. 1. virtus voluptati dicit: τοῦ δὲ πάντων ἡδίστου ἀκούσματος, ἐπαίνου σεαυτῆς, ἀνήκοος εἶ. Hæc ἀκούσματα, quæ et ἀκροάματα dicuntur, erant *recitationes anagnostarum, symphoniaci pueri, γελωτοποιοὶ*, &c.

ἀκραιφνὲς, *liquidum, non turbidum, non perturbatum*, ad Att. x. 17.

ἀκρόαμα, *vid. in ἄκουσμα*, pro Arch. c. 9. pro *anagnoste* est apud Nepotem in vita Attici c. 14.

ἀκροστιχὶς, *genus versus Sibyllini, cum deinceps e primis versuum literis aliquid connectitur*, ut in quibusdam Ennianis. Div. ii. 54.

ἀκροτελεύτιον, *clausula, v. c. carminis, h. l. epistolæ. Vox Thucydidea* ii. 35. *quam et habet Pollux* ii. 16. ad Att. v. 21.

ἀκρωτηρίων οὖρα, *signa secundæ tempestatis ex vexillis in fastigiis* (ἀκρωτηρίοις) *navium et domorum*, ad Att. v. 12. οὖρα sunt signa bonæ tempestatis instantis; a quibus etiam Jupiter Urius, de quo vid. Græv. ad Verr. iv. 51.

ἀκύθηρον, *invenustum*, ad Div. vii. 32.

ἄκυρον, *ineptum*, ad Div. xvi. 17.

ἄλη, *anxietas et sollicitudo animi nusquam conquiescentis*, ad Att. x. 1.

ἀλίμενα, *loca portu carentia, loca importuosa*, ad Att. ix. 13.

ἄλις δρυὸς, *satis quercus*, ad Att. ii. 19. proverbium de priscis hominibus, qui, inventa fruge, glandes relinquebant. *Dignitatis ἄλις, tamquam δρυός*. Satis tibi dignitatis est, ut non opus sit, de ea ulterius augenda cogitare.

ἄλις σπουδῆς, *satis studii et operæ*, ad Att. ii. 1.

ἀλιτενὴς, *humilis, depressus, de ambulatione*, ad Att. xiv. 13.

ἄλκιμος ἔσσ', ἵνα τίς σε καὶ ὀψιγόνων εὖ εἴπῃ. *strenuus esto, quo te et posterorum (vel qui post nascentur, aliquis laudet*, ad Div. xiii. 15. ex Homer. Odyss. A. v. 302.

quam Cicero Verr. i. 31. taciturnitatem *ipse vocat.*

ἀναντιφώνητον, *sine responsione*, ad Att. vi. 1.

ἀναπάντητον, *remotum ab omni occursu*, ad Att. ix. 1.

ἀναπολόγητον, *quod nulla ratione defendi potest, quod defensione caret*, ad Att. xvi. 7.

ἀναφαίνεσθαι, *apparere, in publicum prodire*, ad Att. ii. 10.

ἀνέκδοτα, *non edita*, ad Att. ii. 6. xiv. 17.

ἀνεκτὸν, *tolerandum, tolerabile*, ad Att. xv. 19.

ἀνεκτότερα, *tolerabiliora*, ad Att. xii. 45.

ἀνεμέσητα, *nulli reprehensioni obnoxia, nemini stomachum moventia*, ad Att. xvi. 7.

ἀνεμέσητον γὰρ, *caret enim invidia*, ad Att. xii. 12.

ἀνεμοφόρητα, *levia ac ventis dissipata*, ad Att. xiii. 37.

ἀνεξία, *tolerantia*, ad Att. v. 11.

ἀνηθοποίητον, *alienum a recta morum conformatione, in quo mores conformari et effingi nequeant*, ad Att. x. 10.

ἄνθη, *flores, loci meliores excerpti.* hinc *Florilegia*, ad Att. xvi. 11.

ἀνθηρογραφεῖσθαι, *floride scribi, ornari*, ad Att. ii. 6.

ἀνιστορησία, *inscitia historiarum*, ad Att. vi. 1.

ἀνοικεῖον, *alienum*, ad Att. xvi. 11.

ἄντα, *supplendum* εἶναι, *aut* ἐλθεῖν, *contra stare, contra progredi*, ad Att. ii. 9.

ἀντισπῶντες, *opposita et objecta voluntati meæ*, ad Qu. Fr. ii. 10. Sed ἀντισπαστὸν est e Bessarionis Cod. auctore P. Manutio. P. Victorius autem legebat: ἀναντίλεκτον, *cui contra dici non potest*, et J. Fr. Gronovius: ἀνίατον, *sonticum.*

ἀντίθετα, *contraria, opposita contrariis.* Or. 50.

ἀντίχθων, *terra opposita pedibus nostris.* Tusc. i. 28.

ἀντιμυκτηρίσαι, *vicissim deridere*, ad Div. xv. 19.

Ἀντιόχεια, *Antiochi sententiam continentia*, ad Att. xiii. 12. et 16.

ἄνω, κάτω, *sursum, deorsum*, ad Att. v. 10.

ἄνω ποταμῶν, *supple ex Euripide versum:* ἱερῶν χωροῦσι παγαὶ, *sursum versus sacrorum fluminum feruntur fontes.* ad Att. xv. 4. *rerum ordo vertitur*, prov. de rebus ἀδυνάτοις, quo sæpe usi sunt poëtæ. v. c. Ovid. Her. v. 30. ubi vid. Interpretes.

ἀξία, Fin. iii. 6. et 10. vocabulum Stoicum, quod illam rei proprietatem indicat, qua fit æstimabilis et digna, quæ diligatur, aut aliis præferatur: id quod facit, ut res inter προηγμένα referatur: *pondus dignum æstimatione*, ut Cicero interpretatus est loc. cit.

ἀξιόπιστος, *fide dignum*, ad Att. xiii. 37.

ἀξίωμα, *enuntiatum, effatum, enuntiatio quælibet*, Acad. Qu. ii. 29. Tusc. i. 7. Fat. 10. Hodie mathematici cum Aristotele accipiunt, pro enuntiato, quod ex se intelligitur: sed Stoici de quovis enunciato dicebant, quod interdum et facit Aristoteles. v. Menagius ad Laërtium vii. 65.

ἀπαθῆ, *quæ non sentiuntur*, Acad. ii. 42. pro ἀπαθῆ Davisius legebat: ἀπάθεια. Pyrrho ponebat summum bonum in ἀπαθείᾳ.

ἀπαιδευσία, *ignorantia*, ad Att. xiii. 16.

ἀπαλαίστους, *sive potius*, ἀπαλαίστρους, *a* παλαίστρα, *palæstræ imperitos.* Orat. 68.

ἀπάντησις, *occursus, obviam itio*, ad Att. viii. 16. ix. 7.

ἅπαξ θανεῖν, *semel mori*, ad Qu. Fr. i. 2. c. 4. Ex Æschyl. Prometh. Vinct. 749. κρεῖσσον γὰρ εἰσάπαξ θανεῖν ἢ τὰς ἁπάσας ἡμέρας πάσχειν κακῶς.

ἀπαῤῥησίαστον, *minime liberum, impeditum et reprehendendi licentia carens*, ad Att. ix. 2.

ἀπειρία, Fin. i. 6. vocabulum Epicureum, quod *infinitionem* interpretatur Cicero. Epicurus autem ita appellabat infinitum illud spatium, in quo atomi ex opinione ejus ab æterno movebantur, ex quarum fortuita concursione hoc universum extiterit.

ἀπόγραφα, *descripta ex aliorum libris*, ad Att. xii. 52. sic appellat libros suos latinos de philosophia e Græcis haustos et pene descriptos.

ἀπόδειξις, *argumenti conclusio.* Acad. ii. 8.

ἀποδυτήριον, *locus, ubi lavaturi vestimenta deponebant in balneis.* ad Qu. Fr. iii. 1. c. 2. v. Gesnerum V. Cel. ad Varr. R. R. ii. 1. et qui ibi laudantur.

ἀποθέωσις, *consecratio*, per quam in numerum Deorum veniunt, ad Att. i. 16. xii. 12. et 36.

ἀποκαρτερῶν, *Hegesiæ liber ita dictus*, Tusc. i. 34. ἀποκαρτερεῖν dicuntur, qui inedia mortem sibi voluntariam consciscunt, ut Atticus fecit apud Nepotem. Hegesias itaque Cyrenaicus librum suum, in quo de morte contemnenda ita scripserat, ut eo lecto multi sibi mortem consciscerent, inscripsit ἀποκαρτεροῦντα, quod in eo quidam inducebatur, qui, cum vellet e vita per inediam discedere, et ab amicis revocaretur, iis respondens vitæ humanæ incommoda enumerat.

ἀπολιτικώτατον, *civilis gubernationis maxime expertem*, reip. gerendæ inscium, ad Att. viii. 16.

ἀπολογισμὸν συντάξομαι, defensionem componam, ad Att. xvi. 7.

ἀποπροηγμένον, rejectum. Stoici cum nollent boni malique loco ponere quicquam præter virtutem et turpitudinem, ceteras res, quibus non potest eodem modo animus humanus moveri, tanquam valetudinem rectam, morbum, dolorem, voluntatem, vitam, mortem, divitias, paupertatem &c. distribuebant in προηγμένα, et ἀποπροηγμένα, h. e. dignas, quæ deligerentur, vel repudiarentur, ut v. c. valetudo recta προηγμένον esset, morbus ἀποπροηγμένον, ad Div. ix. 7. Fin. iii. 15.

ἀπορία, dubitatio, ad Att. vii. 12. 21. xv. 4. xvi. 8.

ἀπορῶ, dubito, ad Att. vii. 11. ix. 10.

ἀποσπασμάτια, fragmenta, ad Att. ii. 1.

ἀπότευγμα, spei frustratio, infelix successus, ad Div. ix. 21. ad Att. xiii. 27. ad Qu. Fr. iii. 2.

ἀποτόμως, acerbe, aspere, ad Att. x. 11. ductum a medicis, qui secant et urunt, et ἀποτόμοι dicuntur. v. Cuperus Obs. ii. 17.

ἀπότριψαι, abstergito, ad Att. vii. 5.

ἀποφατικὰ, negantia, contraria aientibus, iis opponuntur καταφατικά. Top. 11.

ἀποφθέγματα, facete dicta, ad Div. ix. 16. Off. i. 29.

ἀπρακτότατος, rebus agendis ineptissimus, ad Att. i. 14.

ἀπροσδιόνυσον, absurdum, ineptum, alienum, ad Att. xvi. 13.

ἀπρόσιτος, non facilis aditu, minime affabilis, asper, ad Att. v. 20.

ἀπροσφώνητος, insalutatus, ad Att. viii. 8.

ἀργὸς λόγος, ignava ratio, Fat. 12. genus sophismatis, quod inde nomen traxit, quod credebatur, homines, eo deceptos, ignavos et otiosos reddere. Est enim hujusmodi, ut est apud Cic. de Fat. 12. *Si fatum tibi est, ex hoc morbo convalescere, sive medicum adhibueris, sive non, convalesces &c.* Hoc sophismate utebantur in disputationibus de libertate, fato. de eo egregie Facciolatus acroa. V.

Ἄρειος πάγος, Areopagus, rupes Martia, ubi senatus Atheniensis conveniebat, unde et pro senatu ipso dicitur et ejus conventu, judicio, ad Att. i. 14.

ἀρετὴ non est διδακτὸν, virtus non est res, quæ tradi et doceri possit, ad Att. x. 12. de quo est Æschinis Dialogus i.

Ἄρη πνέων, Martem spirans, de iis dicitur, qui ipso vultu crudelitatem aliquam et sævitiam præ se ferunt, ad Qu. Fr. iii. 4. Ex Æschyl. Agam. 387.

ἀριστεία, præclarum facinus, dignum ἀριστείας, h. e. præmio, quod dari solet iis, qui ἀριστεύουσι h. e. rem præclaram gerunt. ἀριστείαν ad Att. xiv. 16. appellat Dolabellæ Cos. facinus, quum columnam in Cæsaris sepulcro evertisset, de quo in Philippicis passim. ad Att. iv. 16. xvi. 19.

ἀριστοκρατικῶς, accommodate ad statum et sensum optimatium. ad Att. i. 14.

Ἀριστοτέλειον, Aristotelicum, ad Att. xiii. 19.

Ἀριστοτέλους ἐξωτερικοὶ, Aristotelis libri ita dicta, ad Att. iv. 16. quia ad sensum popularem propemodum scripti, ut ab his quoque intelligi possent, qui philosophiam ejus non didicissent; nam hi ἐξωτερικοὶ appellabantur. his opponuntur ἀκροαματικοὶ, qui his scribuntur, qui philosophiam didicerunt, doctis, eruditis.

Ἀρκαδίαν. Hexameter integer sic habet: Ἀρκαδίαν μ' αἰτεῖς, μέγα μ' αἰτεῖς, οὔτοι δώσω, Arcadiam me poscis, rem magnam me poscis, nequaquam dabo, ad Att. x. 5. proverbium, cum quis petit, quod fieri non potest, aut difficillimum est. Is versus oraculo editus est, de quo Herodotus l. i. c. 66. p. 26. ed. Steph.

ἄρκτοι, Ursa major et minor, Nat. Deor. ii. 41.

ἁρμονία, consensus, de Univ. 8.

ἀῤῥωστήματα, ægrotationes, Tusc. iv. 10. vocabulum Stoicum, ex arte medica translatum et traductum ad animum; in quo genere translationis nimii erant Stoici, in primis Chrysippus. In animo itaque, ut in corpore, esse dicebant νοσήματα et ἀῤῥωστήματα, quæ ex perturbationibus existerent, cum inveterassent penitusque insedissent, tamquam avaritiam, gloriæ cupiditatem, mulierositatem. Differunt autem νόσημα et ἀῤῥώστημα gradu.

ἀρχέτυπον, ad Att. xii. 5. xvi. 3. est proprie *exemplar primigenium.* hunc sensum habet l. xvi. ep. 3. nam ibi dicit, se remittere σύνταγμα retractatum, non ἀντίγραφον ab exemplo primo, sed ipsum ἀρχέτυπον, crebris locis inculcatum et refectum. Sed l. xii. 5. ἀρχέτυπα, *Nicasionum*, sive, ut J. F. Gronovio recte placebat, νεωνητῶν, sunt *tabulæ eorum, qui recens mancipes sunt facti*, sive *redemerunt vicesimas*, similes his, quas quivis pater familias diligens conficiebat.

ἀρχὴ, initium, ad Att. x. 10.

ἀσαφέστερος, obscurior in scribendo, ad Att. xiii. 25.

ἀσελγὴς, lascivus, delicatus, ad Att. ii. 12.

ἀσμενέστατα, libentissime, ad Att. xiii. 22.

B.

Γ.

xii. 5. γεωμετρικῶς dicitur Atticus Ciceronem *refellisse*, in eo, quod Cicero scripserat, Fannium, qui historiam scripsit, Lælii generum fuisse.

γῆν πρὸ γῆς *cogitare* dicitur, qui solum vertere, et ex alia terra in aliam, et quidem semper proximam quamque, fugere cogitat, v. Manut. ad h. l. qui ex Æschylo hæc verba desumta putat, ad Att. xiv. 10.

γλαῦκ' εἰς Ἀθήνας, *noctuam Athenas* (sc. porto vel mitto) ad Div. vi. 3. ix. 3. ad Qu. Fr. ii. 16.

γλισχρῶς, *parce, tenuiter*, ad Att. xvi. 1.

γλυκύπικρον, *dulce amarum*, ad Att. v. 21.

γνῶθι, πῶς ἄλλῳ κέχρηται, *nosce, quemadmodum alio usus fuerit*. Explora prius, quam cum aliquo amicitiam facias, fidemque habeas, quomodo se erga alios amicos gesserit, qua fide in alios fuerit. ex Epicharmo.

γνῶθι σεαυτὸν, *nosce te ipsum*, ad Qu. Fr. iii. 6.

γοήτεια, *præstigiæ, malitiosæ blanditiæ*, ad Att. ix. 13.

γόνυ κνήμης, *genu tibia*, sc. propius est, ad Div. xvi. 23. proverbium, quod eam vim habet, quam Terentianum illud: *Proximus sum egomet mihi*. Nostri: *Das Hemde ist mir næher als der Rock*. v. Theocrit. Idyll. xvi. 18.

γεργῦρα γυμνὰ, *larvæ nudæ*, ad Att. iv. 16. de accusatoribus Gabinii. qui absolutus erat, quod, quemadmodum nudæ et inanes larvæ terrent illæ quidem, sed veri damni afferre nihil possunt, ita Gabinium accusatores terruerant, nihil ei nocuerant.

γυμνασιώδη, *apta gymnasio*, ad Att. i. 6.

Δ.

δαίμονες, genus Deorum, quod Latine *Lares* dici posse putat Cicero de Univ. 11. v. Ind. Lat. in *Lares*.

δεδῆχθαι, *morsum esse*, ad Att. xiii. 20.

δεινὸς ἀνὴρ, τάχα κεν καὶ ἀναίτιον αἰτιόῳτο, *vehemens vir, et qui vel insontem accusare audeat*, Att. xiii. 25. ex Homer. Iliad. Λ. v. 653.

δέῤῥεις, *pelles, involucra*, ad Att. iv. 17.

δεύτεραι φροντίδες, *posteriores cogitationes*, ad Qu. Fr. iii. 1. c. 5. ex Euripidis Hippolyto 436.

Δημήτηρ, *Ceres*, nominata, quasi Γῆ μήτηρ, terra mater, Nat. D. ii. 26.

δῆμοι, ad Att. vii. 3. *Loca*. Nam Latinis *loca* sunt χῶροι, χωρία, v. Salmas. ad Solin. p. m. 690. Verti etiam potest: *populi, pagi*. Nam δῆμοι Ἀττικῆς, *Populi Atticæ*, de quibus extat *Meursii* libellus, nihil sunt, nisi *pagi*, (*Cantons*) in quos Attica erat descripta, et a quibus Athenienses, ut Romani a tribubus, nominabantur. Nam ut Romani, v. c. dicebant: *Q. Verres Romilia*; sic Græci: Δημοσθένης Παιανιεύς. Cicero dicit se scripsisse *in Piræeum*; idque sibi vitiosum visum non esse, quod de Piræeo dixisset, non ut de *oppido*, sed ut de *loco*, h. e. *pago*, *regione*. sic Terentium dixisse *e Sunio*. Sunium æque esse oppidum ac Piræeum. Itaque si δῆμοι sint oppida, necessario Terentium quoque peccasse. Sed Terentium intellexisse *Sunium pagum, populum*, cujus caput esset urbs Sunium, et qui ab eo oppido appellaretur. Sic se dixisse in *Piræeum pagum, populum*, non *oppidum* ipsum. Sic capiendus est locus, quem nec ὁ πάνυ Grævius satis cepit. Nam *locum* explicat de *vico*, qualis Haga Batavorum; quæ vocabuli vis locum hic non habet. Nam non magis dici potest: *profecti sumus in Hagam*, quam *in Lipsiam*.

διάθεσις, *sensus, cogitatio, quo quis animo est*, ad Att. xiv. 3.

διάλογος, *dialogus, colloquium*, ad Att. v. 5. xv. 13.

διαίρεσις, *divisio, distributio*, ad Att. vi. 1.

διανοητικαὶ φαντασίαι, *intelligibiles visiones, visa rerum intelligibilium non sensibilium*. ad Div. xv. 16. vid. infra φαντασία.

διαῤῥήδην, *aperte, diserte*. ad Div. xvi. 21.

διάῤῥοια, *alvi profluvium*, ad Div. vii. 26.

διὰ σημείων, *per notas, siglas scribere*. ad Att. xiii. 32.

διατροπὴ, *infamia, dedecus*, ad Att. ix. 13.

διάφασις, *prospectus*, ad Att. ii. 3.

διαφόρησις, est vocabulum medicum, quod significat *transspirationem, quæ fit per sudorem*, unde διαφορητικὰ ἰάματα, *medicamenta ad sudorem efficiendum accommodata et comparata*. Neque video, quid causæ sit, quare, cum de imbecillæ valetudinis homine Tirone sermo sit, cui διαφόρησις profuisse dicatur, in hac significatione verbi acquiescere nolimus, et cum P. Manutio interpretari, *relaxationem animi*, quæ potius altero illo indicatur: *si vero etiam Tusculanum profuit*. ad Div. xvi. 18.

δίβαφον, *bis tincta purpura, vestis auguralis*, ad Div. ii. 16. ad Att. ii. 9. ita dicitur, quia primo cocco, deinde purpura tingebatur. Ruben. de Lato Clavo ii. 14.

διδασκαλία, *doctrina, loci philosophici*

explicatio, *aut ex alia arte*. ad Div. viii. 3.

διδακτὸν, *quod doceri potest*, ad Att. x. 12.

διευκρινήσεις πρόβλημα πολιτικὸν, *explicabis quæstionem ad reipublicæ statum pertinentem*, ad Att. vii. 9.

διοίκησις, dicitur *districtus*, ut vulgo dicunt, sive *portio quædam provinciæ, cujus administratio et jurisdictio Prætori commissa est*. Sic Cicero præter Ciliciam tres διοικήσεις in Asia habebat, Cibyraticam, Apamensem et Synnadensem. Hoc sensu Hellespontia διοίκησις dicitur. Hinc hodie quoque Gallis ejusmodi portio provinciæ dicitur *une diœcese*, ad Div. xiii. 53. et 67.

Διονύσιος ἐν Κορίνθῳ, *Dionysius Corinthi*, ad Att. ix. 9. origo proverbii satis nota est. In dubium vocavit vulgarem opinionem de Dionysio ludimagistro Rev. Heumannus in Epistola ad Raphelium. Locum Ciceronis ipsum recte interpretatur Montgaut, cujus interpretationem v. ap. Olivetum ad h. l.

Διόσκουροι, Nat. D. iii. 21. *Castor et Pollux*.

διπλῆ, *dupla*, genus notæ, qua veteres Grammaticos usos fuisse constat. Ea est de duabus lineis ad angulum acutum coëuntibus, hoc modo < aut > item sic CC. vid. doctos viros cum ad h. l. tum Menag. ad Diog. Laërt. iii. 66. et Schol. ad Aristoph. Nubes pluribus locis. Eschenbach. de notis crit. p. 247. 248. Montfaucon. Palæogr. Gr. p. 372. Troz. ad Hugonem de Orig. Scrib. p. 280.

διφθέραι, *libri, e membranis facti*, ad Att. xiii. 24. Sic interpretatur bene Victorius, qui διφθέρας ex h. l. laudat, ad Varron. R. R. ii. extr.

δίχα μοι νόος, ἀτρέκειαν εἰπεῖν, *ambigit animus ad verum dicendum*, ad Att. xiii. 38. e Pindari carmine deperdito.

διψῶσα κρήνη, *aridus vel siticulosus fons, in quo nihil est aquæ*, ad Att. xii. 5. ita appellatur, cujus est res angusta domi, qui in angustiis est rei familiaris.

δόγματα, *decreta philosophica, placita*, Acad. ii. 9.

δολιχὸν πλόον ὁρμαίνοντες, *longam navigationem molientes*, ad Att. xvi. 13. ex Hom. Odyss. Γ. v. 169.

δρόμωθεν, *ex cursu*, ad Att. xi. 6. Sed hæc lectio est a Bosio efficta e lectione Cod. Cruselliani: *dromo de nunc*. Tunstallus in Epist. ad Midleton. p. 158. rescribit: δρόμῳ *te nunc* (sc. fer.) *ad Oppium*.

δυσδιάγνωστον, *difficile dijudicatu*, ad Att. v. 4.

δυσεντερία, *intestinorum morbus*, ad Div. vii. 26.

δυσεξίμητα, *quæ ita demersa sunt et abdita, ut vix e profundo educi possint*, ab ἐξιμᾶν, *proferre e profundo*, ad Att. v. 10.

δυσουρία, *urinæ difficultas*, ad Att. x. 10.

δυσουρικὰ, καὶ δυσεντερικὰ πάθη, *urinæ et intestinorum morbi*, ad Div. vii. 26.

δύσχρηστα, *incommoda*, ad Att. vii. 5.

δυσχρηστήματα, *incommoda*, Fin. iii. 20.

δυσχρηστία, *difficultas versuræ faciendæ, seu mutuo sumendæ pecuniæ*, ad Att. xvi. 7.

δυσωπία, *verecundia*, ad Att. xiii. 33. xvi. 15. cum veremur alicui aliquid postulanti, petenti &c. negare.

E.

ἐὰν διαμείνῃ, *si permanseris*, ad Att. xv. 12.

ἔα πάντας, *mitte omnes*, ad Qu. Fr. ii. 10. Manutius negat, se locum intelligere. Lambinus autem omissum dicit: μελεδῶνας, *curas, a* μελεδώνη.

ἐατέον, *relinquere oportet*, ad Att. i. 16.

ἑαυτὸν τιμωρούμενος, *seipsum puniens*, senex Terentianus. Tusc. iii. 27.

ἐβδελυττόμην, *abominabar*. ad Att. xv. 29.

ἐγγήραμα, *senectutis requies, delectatio, occupatio*, ad Att. xii. 25. 29.

ἐγκελεύσματα, *hortationes*, ad Att. vi. 1.

ἐγκωμιαστικὰ, *ad res laudandas comparata*, ad Att. i. 19. de verbo ἐγκώμιον et hinc ductis vid. doctam disputatiunculam Ill. Spanh. ad Or. i. Juliani f. 5-8.

ἐδικάσθησαν, *supplicio affecti ac necati sunt*. Verr. v. 57. Hotomannus conjiciebat legendum: ἐδικαιώθησαν, quod δικαιοῦν apud probæ notæ scriptores interdum sit, *punire, necare pœnæ causa*. Et sic in duobus MSS. Lambinus reperit: sic habet etiam alius codex Grævio laudatus. Itaque Grævius reposuit: ἐδικαιώθησαν. Sed mihi accuratius rem æstimanti ἐδικάσθησαν rectum videtur. Nam primo non est contra analogiam a δίκη, formari δικάω. Sic καταδικᾶν est ap. Dionem Cass. p. 631. Glossar. Vet. δικαλογία pro δικαιολογία. Deinde ἐδικαιώθησαν, et per se, et hoc sensu, est Græcorum optimis usitatum: Cicero autem addit: *ut Siculi loquuntur*: quod indicio est, aut verbo, aut sensu usitati ceterum verbi inusitato reliquis Græcis usos esse Siculos. Sed hic sensus verbi ἐδικαιώθησαν, auctoribus ipsis doctis hominibus, non insolitus est: ergo verbo inusitato usi sint necesse est. Atqui

hoc convenit in verbum ἐδικάσθησαν, non in ἐδικαιώθησαν. Tertio si variant Codd. probabiliusne est, ἐδικαιώθησαν, notum omnibus, mutatum esse a librariis in ἐδικάσθησαν, an contra accidisse? Ejusdem mecum sententiæ vidi esse Maffeum Antiqu. Gall. Aquitan. p. 13. Nostri: *Er ist justificiret worden, es ist ihm sein Recht widerfahren.* Ceterum qui hoc loco abutuntur, ut ostendant, purum esse ab Ebraismo verbum δικαιοῦν, quando in N. T. est *absolvere*, nimis cupide causam desperatam defendunt.

εἰ δ' ἐν αἴᾳ ἔζησας, si in terra vixisti, ad Qu. Fr. ii. 10. ex incerto auctore initium sententiæ, cujus vim se scire negat Manutius, quod totam sententiam non adscripsit Cicero.

εἴδωλα, spectra, imagines, ad Div. xv. 16. ad Att. ii. 3. *exuviæ* vel *membranæ*, ut Lucretius appellat, quæ, ut placebat Epicuro, de corporibus defluunt continuo et sensus hominum pulsant, vid. Lucret. l. iv. v. 84. sqq.

εἰδώς σοι λέγω, sciens tibi dico, ad Att. ix. 7.

εἶη μισητὸς φίλος οἶκος, odio sit ipsa domus alias cara. ad Att. iv. 8. proverbium Græcum est: οἶκος φίλος, οἶκος ἄριστος, cujus originem vid. ap. Erasmum pag. 563. Eo usus est Cicero ad Att. xv. 16. hic autem tantam suavitatem esse jucunditatemque dicit ædium Antiatinarum, ut sua sibi domus pene odio sit.

εἰλικρινὲς, sincerum, integrum, ad Qu. Fr. ii. 8. quod etiam ad solem explicatum et inspectum purum reperitur. Sic πρὸς αὐγὰς sc. ἡλίου ἀνασκοπεῖν τι dicitur. Longin. S. iii. κἂν ἕκαστον αὐτῶν πρὸς αὐγὰς ἀνασκοπῇς, ubi vid. Fabrum et Tollium.

εἱμαρμένη, fatalis necessitas, fatum, Nat. D. i. 20. Div. i. 55.

εἰ μενετέον ἐν τῇ πατρίδι τυραννουμένῃ. &c. *an manendum in patria tyrannide oppressa: ea vero tyrannide oppressa an quovis modo tyrannidis eversio molienda est, etiamsi civitas propter id de summa rerum periculum subitura sit. An cavendum sit, ne qui tyrannidem evertit, ipse evehatur. An tentandum sit, opem ferre patriæ tyrannide oppressæ verbis et rei opportunitate, potius, quam bello. Utrum civis boni sit, secedentem aliquo, quiescere oppressa a tyranno patria, an quodcumque subeundum discrimen pro libertate. An bellum inferendum regioni, eaque sit obsidenda, si a tyranno opprimatur. An etiam is, qui non probet, ut bello tyrannis evertatur, tamen nomen suum profiteri cum fortissimis viris debeat. An cum bene meritis et amicis una subeunda sint pericula in rebus, quæ pertinent ad rempublicam, etiam si illi minus recte de summa rerum consuluisse videantur. Utrum de patria bene meritus, ob eamque causam gravissima quæque passus, et invidia oppressus, ultro pro patria discrimen subire debeat: aut permittendum ei, ut sui ipsius interdum et carissimarum personarum rationem habeat, dimissis adversus potentes concertationibus pro republica.* ad Att. ix. 4. sunt θέσεις (vid. in h. v.) in quibus tractandis otium consumebat Cicero, ut animum parumper ab ægritudine abduceret.

εἴρων, simulator, dissimulator: ita dictus Socrates, quod redarguendorum Sophistarum causa simulabat, se omnia nescire, etiam cum recte sciret. De verbo εἰρωνεία vid. Theophrast. Char. c. i. et ibi ὁ πάνυ Casaubonus. Or. ii. 67. Brut. 87. Off. i. 30.

εἰρωνεία, dissimulatio, cavillatio, ad Att. xvi. 11. Acad. ii. 5.

εἰρωνεύεσθαι, dissimulare, dissimulanter loqui, ad Div. iv. 4.

εἷς ἐμοὶ μύριοι, unus mihi decem millia, unus mihi instar multorum millium, ad Att. xvi. 11.

εἷς οἰωνὸς ἄριστος, ἀμύνεσθαι περὶ πάτρης, unum augurium optimum, pugnare pro patria, ad Att. ii. 3. ex Hom. Iliad. M. v. 243.

ἐκβολὴ λόγου, digressio, e Thucyd. i. 97. ad Att. vii. 1.

ἐκμαγεῖον, ad Att. x. 1. hanc vocem in Ciceronem intrusit Bosius e vestigiis Codicis MS. Sed neque in Gronoviana, neque in Græviana servata est. de voce ἐκμαγεῖον, v. Voss. ad Catull. p. 97.

ἐκτενέστερον, prolixius et largius in officiis promittendis, et benevolentia significanda, ad Att. xiii. 9. utrumque est de sermone, qui amoris officiique plane insignem atque inusitatam significationem habet. Nam ἐκτενὴς et ἐκτένεια insigne et incredibile quoddam studium, ardoremque in re aliqua significant. Et hanc vim habent in omnibus locis, quibus sacri scriptores usi sunt. Luc. xxii. 44. Act. xii. 5. xxvi. 7. 1 Petr. i. 22. iv. 8.

ἐκτένεια, prolixa et larga studii et voluntatis declaratio, ad Att. x. 17.

ἐκτρόπιος, remota a via, ad Att. xii. 12. monumentum filiæ Tulliæ extruere volebat. huic ἀποθεώσει non satis aptam putabat insulam, quam in Arpino fluvius Fibrenus efficiebat (de Leg. ii. 1.) quod iste locus nimis esset a via regia remotus, adeoque non esset in conspectu, celebrarique posset. Nam hanc ipsam ob causam ad vias celeberrimas monumenta solebant extruere Romani, ut eo facilius memoria hominum propagaretur ad posteros, et a quam plu-

rimis conspicerentur: unde verba: *Siste gradum viator:* quibus hodie uti non licet, cum monumenta hujusmodi locis clausis et septis, non in via sint: ut merito rideatur etiam doctorum hominum in ea re indocta κακοζηλία.

ἐκφώνησις, ὑπέρευ, *exclamatio, recte, egregie!* ad Att. x. 1.

ἔκχυσις, *effusio*, sc. *radiorum*. ad Att. ii. 3. Veteres enim putabant visionem fieri radiorum ex oculis emissione.

ἐλάπιζεν, *falso ostentabat, insolentius jactabat*, ad Att. ix. 13. in aliis edd. est ἐσάλπιζεν, quod defendit Victor. V. L. 37. 3. male. Nam, ut vere Lambinus monet, σαλπίζειν est *vera prædicare*, λαπίζειν falsa, quod huic loco convenit: non quo non et σαλπίζειν sit hominis arrogantis et jactatoris, sed quod σαλπίζοντες tantum ea, quæ vera sunt, jactant, λαπίζοντες autem contra. Sie etiam latini *buccinatorem* appellant, qui veras laudes immoderatius jactat. Cic. ad Tiron. *quod polliceris, te buccinatorem fore existimationis meæ* &c. xvi. 21. Eodem modo nostri dicunt: *Etwas ausposaunen.* Ceterum subit hic memoria cogitationis ejus, cum putarem illud Matth. vi. 2. ὅταν ποιῇς ἐλεημοσύνην, μὴ σαλπίσῃς ἔμπροσθέν σου, non esse, ut plerique faciunt, proprie accipiendum, cum nulla idonea auctoritate confirmari consuetudo tam absurda possit, sed de prædicatione liberalitatis immoderatiori. Videant Judaici ritus peritiores!

ἐλάχιστον, *minimum*. Fat. 10.

ἑλικτὰ καὶ οὐδὲν, Euripidis Andromacha sic habet integrum locum: ἑλικτὰ κ' οὐδὲν ὑγιὲς, ἀλλὰ πάντα πέριξ φρονοῦντες, *quorum mens est involucris circumtecta, quique minime sincero et candido estis animo, sed versute omnia cogitatis*, ad Att. ii. 25.

ἐμβόλιον, *pars quædam operis, ab argumento proposito sejuncta*, ῥῆσις, quam secundo libro de consulatu suo inserere cogitabat, ad Qu. Fr. iii. 1. c. 7.

ἐμετικὴ, ad Att. xiii. 52. male redditur h. l. *curatio per vomitum:* de qua Pantagathus accipiebat, qui et legendum conjiciebat *egerat*, probante Grævio et Corrado. Non venit doctis hominibus in memoriam locus ex Or. pro Deiot. c. 7. de eodem Cæsare, de quo hic sermo, apud Deiotarum deversante: *Cum vomere post cœnam te velle dixisses, in balneum te ducere cœperunt.* Ex quo intelligitur, post cœnam ad vomitum isse homines, ut cibo alvum exonerarent, ne large sumtus noceret. Celsus i. 3. *Rejectum esse ab Asclepiade vomitum video: nec reprehendo, si eorum offensus est consuetudine, qui quotidie ejiciendo vorandi facultatem moliuntur—commoneo tamen, ne quis, qui valere et senescere, volet, hoc quotidianum habeat. Qui vomere post cibum volet* &c. de hac igitur Cæsaris consuetudine sermo: *accubuit*, ἐμετικὴν *agebat*, l. c. volebat vomere post cœnam, ideoque largius edebat. adde Casaub. ad Sueton. Vitell. 13.

ἐμπολιτεύομαί σοι, *tecum ago de republica*, ad Att. vii. 7.

ἐμφατικώτερον, *luculentius, cum majori significatione*, ad Brut. 1.

ἐμφιλοσοφῆσαι, *una philosophari*, ad Att. iv. 16.

ἐν αἰνιγμοῖς, *obscure dictis*, ad Att. ii. 19. vi. 7.

ἐνάργεια, *perspicuitas, evidentia*, Acad. ii. 6.

ἐν γόνασιν, *genibus nixa*, Arat. fr. 68. sidus prope draconem, exhibens speciem viri laborantis, εἴδωλον ἐικὸς ἀνδρὶ μογέοντι, ut Aratus ait i. 63. aut, ut Scholiastes ait, ὀκλάζοντι: unde ἐν γόνασι dictum est, q. d. *qui genubus nixus conspicitur.*

ἐνδόμυχον, *arcanum de re domestica.* ad Att. v. 14. et 21. nempe de conjugio Tulliæ filiæ. ἐνδόμυχον proprie est, quod in intimo recessu ac penetrali abditum est. Sic ἐνδόμυχον πῦρ urebat Leandrum ap. Musæum v. 246. Nam μυχὸς dicitur cujusque rei intimum. vid. Spanh. ad Julian. Or. i. p. 68.

ἐν δυνάμει, *cum vi et efficacia*, ad Att. ix. 6. rogat me paucis quidem verbis, sed ἐν δυνάμει, sed iis, quæ magnam vim habent; adhibet πυθανάγκας, ut tyrannorum preces appellat, ix. 13. quibus non possum resistere. Idem ἐν δυνάμει aliquoties occurrit apud auctores sacros, sed alio sensu, Hebraico scilicet.

ἐνεπερπερευσάμην, *venditavi me*, ad Att. i. 14. Unus omnino hic locus profani scriptoris est, in quo hoc verbum occurrat. Simplex est apud Paullum ad Corinth. i. c. 13. 4. Ex latino fonte ductum esse non omnes concedunt: quam vim habeat, ex hoc Ciceronis loco facile intelligitur. Dicit, *reduci Pompeio, novo auditori, me omni modo jactavi et venditavi, nullo genere præcipuo ornamentorum neglecto, quæ numquam ita se mihi obtulerunt, ut nunc.* Hic sensus loco Paullino egregie convenit, et plus apud nos valere debet Ciceronis, quam eorum auctoritas, qui diu post vixerunt.

ἐν ἐπιτομῇ, *summatim*, ad Att. v. 20.

ἐνερευθέστερος, *rubicundior*, ad Att. xii. 4.

ἐνθουσιασμὸς, *afflatus divinus*, ad Qu. Fr. iii. 4.

ἐνθύμημα, Top. 13. est conclusio e

contrariis, fere per interrogationem, ut *cur optas, quod habes?*

Ἔννοια, *notio, intelligentia*, Top. 7. Acad. ii. 7. Fin. iii. 6. Tusc. i. 24. Ἔννοιαι sunt primo, *notiones rerum in animis natura insitæ et consignatæ*. Tuscul. i. 24. unde κοιναὶ ἔννοιαι notiones, hanc ipsam ob causam communes, quia natura insitæ sunt, aliud genus est ἐννοιῶν, de quo Acad. ii. 10. et 7. Top. 7. hæ sunt *notitiæ rerum e visis extrinsecus arreptis et inter se comparatis constitutæ, quæ et πρόληψεις vocantur*. Porro de Fin. iii. 6. ἔννοια Stoica est *intelligentia vel notio*, qua videmus rerum agendarum ordinem et quasi concordiam, quam ubi homo cepit, multo, ut aiunt, pluris eam æstimat, quam, quæ primum dilexerat &c.

ἐν ὁμοπλοίᾳ, *in societate navigandi*, ad Att. xvi. 1.

ἐν παρέργῳ, *obiter*, ad Qu. Fr. iii. 9.

ἐν παρόδῳ, *in transitu, obiter*, ad Att. v. 20.

ἐν πολιτικῷ, *in eo genere, quod ad reipublicæ moderationem spectat*, ad Att. xvi. 15.

ἐνσχολάζω σοι, *otium consumo in opera tibi navanda*, ad Att. vii. 11.

ἐντάφιον, de hoc verbo vid. præter alios Periz. ad Ælian. V. H. i. 16. qui docet, ἐντάφιον esse quodcunque ornamentum mortui, quum in atrio exponitur, sepelitur: unde ἐνταφιάζειν dicitur tota illa cura, quæ ornando, condiendo, condendoque mortuo adhibetur. v. Cuper. Observ. ii. 9. Hoc loco ipse J. Fr. Gronovius interpretatur *sepultura*. Horti illi, inquit, erunt non modo requies senectutis, seu ἐγγήραμα, ut tu aliquando scripsisti, sed ἐντάφιον adeo, *requies mortui*. Non absurde, qua sensum; modo verbum Græcum eum pateretur. Constat, Græcorum more non mortuos solum magnificis vestibus ornatos, sed sæpe etiam *morituros*. Hinc Apollodorus Socratis discipulus Socrati offerebat magnificam vestem, qua indutus demum cicutam biberet. ap. Ælian. V. H. i. 16. cf. iii. 24. iv. 8. Itaque etiam ἐνταφιάζειν mihi videtur hanc vim habere Matth. xxvi. 12. honoris causa *moriturum ungere*. Nondum enim mortuus erat, etsi unctiones proprie post mortem fiebant. Hic ergo est loci hujus, mea sententia, sensus: *In his hortis ego non solum suaviter agere senectutem, sed etiam honeste jucundeque mori me posse confido*.

ἐντελέχεια, Tusc. i. 10. de hujus vocabuli vi vehementer disputatum esse constat. Nos, quæ ex hoc loco potestas elici possit, videbimus, et cum ipso Aristotele comparabimus. Cicero ait, Aristotelem vidisse, actiones animi esse eas, quæ in materiam cadere non possent, neque ab ullo genere elementorum proficisci, quæ nobis quidem nota essent. Atque id vere judicavit. Nam corporibus nihil præter motum, auctore ipso Aristotele, accidere potest, ut philosophi certis argumentis demonstrant. Inter cogitationes autem, ideas &c. et motum nulla similitudo est. Itaque l. i. de anima, in quo opiniones aliorum de anima enumerat, c. 3. init. diserte ait: ἕν τι τῶν ἀδυνάτων, τὸ ὑπάρχειν ψυχῇ κίνησιν. Hoc igitur constituto, ut, quoniam actiones animæ non essent corporeæ, nec ipsa corpus esset, efficiebatur, ut proprium genus subtantiæ constitueret, sub quo animæ humanæ continerentur, quod esset ab corporeo genere sejunctum et plane discretum. Hoc novum genus, novo etiam vocabulo ἐντελέχειαν appellavit, h. e. *quasi quandam perennem et continuatam motionem*. Non dicit *motionem*, sed *quasi quandam motionem*. sic dicimus: *ratio est quasi quædam lux animi*; non quod lux sit, sed quod ita se habet ad animum ratio, ut lux ad oculos. Sic ut motio se habet ad corpus, ita ἐντελέχεια ad animam. Nam, ut jam ad Aristotelem veniamus, ἐντελέχεια ex ejus mente non est ipsa anima, sed ejus forma, subjectum autem ejus, et quasi materia, h. e. quod se ad ἐντελέχειαν habet, ut ad motum corpus, est δύναμις, vis agendi, h. e. percipiendi, cogitandi. Videamus ejus verba l. ii. de anima c. 1. In omni re tria esse dixerat, ὕλην, μορφὴν, ἢ εἶδος, et τὸ ἐκ τούτων. Hoc ad animum sic transfert: ἔστι δὲ ἡ μὲν ὕλη, δύναμις, τὸ δὲ εἶδος ἐντελέχεια. Aristoteles non diserte dicit: ψυχή ἐστιν ἐντελέχεια. Neque tamen Cicero peccat ei hoc enunciatum tribuens. Nam res a forma sua, qua ab aliis rebus distinguuntur maxime, appellari in omnibus linguis, usitatum est. Hæc est mea de hoc verbo sententia, quam ex parte vidit etiam Leibnitius v. Theod. l. i. §. 87. Quod Davisius putat ad h. l. animam Aristoteli esse formam corporis, quæ eam animet, errat. Nam hæc Dicæarchi est sententia, non Aristotelis, quam Cicero ab illa distinguit. Veteres profecto eodem ac nos modo cepisse hoc verbum videntur. Sext. Empir. c. Math. x. 3. 40. pro *actu* posuit, et potentiæ opposuit: Τὸ ὂν κατὰ δύναμιν μὲν ποιεῖν ἐστι, κατ' ἐντελέχειαν δὲ οὐκ ἔστιν. cf. quos laudat Fabric. ad h. l. §. 315. Est autem verbum, ἀπὸ τοῦ ἐντελὲς ἔχειν. ἐντελὴς est perennis, perpetuus.

Ἔντεχνα, *artificialia*. ad Div. vii. 32.

ἐν τοῖς ἐρωτικοῖς, *in rebus amatoriis*. ad Att. ix. 10.

ἐν τοῖς πολιτικοῖς, *in rebus civilibus, vel quæ spectant ad rempublicam.* ad Att. i. 13.

ἐντυραννεῖσθαι, *sub tyranno esse.* ad Att. ii. 14.

ἐξαιρέσιμοι. Verr. ii. 52. ita dicebantur apud Græcos ceteros et Siculos dies, qui mensibus eximebantur interdum, ut cum solis lunæque ratione congruerent; iis opponuntur intercalares, ἐμβόλιμοι, de iis multa Scaliger, Petavius; quos, si lubet, vide.

ἐξακανθίζειν. ad Att. vi. 6. est proprie *spinas vellere et colligere.* h. l. spinæ sunt Dolabellæ, cui Tulliam desponderat, vitia, quæ non vult ab Attico ex ejus vita superiori colligi sibique objici.

ἐξ ἄστεως ἑπταλόφου τυχὼν παρέδωκεν, &c. *Ex urbis septicollis mœnibus* (i.e. Roma) *Camillo edidit* (Philotimus libertus uxoris meæ) *rationes XXIV. minarum, et XLVIII. minarum æris alieni* (ab uxore sc. contracti) *seque debere XXIV. minas ex bonis Crotoniaticis* (h. e. Milonis) *et Chersoniticis* (h. e. in Chersoneso exactis) *et quamvis ex hereditatibus, quas adierit, redegerit bis sexcentas et quadragenas, se tamen æris illius alieni ne obolum quidem dissolvisse, cum jam debeantur a Kal. secundi mensis: libertum autem ejus, qui idem, quod Cononis pater* (Timotheus) *nomen habebat, nihil curasse. Primum igitur hoc, omnia ut serventur: alterum, ut ne usuras quidem negligas, quæ debentur ex die supra posito. Per eos dies, quibus illum pertuli, magno in timore fui. Venerat enim explorandi causa, atque aliquid sperabat: qua frustratus abiit temere; sic fatus: Turpe est diu manere &c.* ex Hom. Iliad. B. 298. ad Att. vi. 5.

ἐξ ἀφαιρέσεως, ad Att. vi. 1. ἀφαίρεσις significat in re rustica et medica inutilium detractionem et ablationem. τῶν αὔων ἀφαίρεσις, aridarum frondium resectio, est apud Theophrastum et alios, vid. Salmas. ad Solin. p. m. 412. Sic medici ἀφαίρεσιν vocant, cum aliquid *materiæ demitur* corpori. Curationis genus est. *Omne enim auxilium*, ut Celsus ait ii. 9. in fin. *aut demit aliquam materiam, aut adjicit, aut evocat, aut reprimit, aut refrigerat, aut calefacit, simulque aut durat, aut mollit.* In eo autem genere, quod in detractione est, ponitur primo loco *sanguinis detractio*, a qua et Celsus initium facit. *sanguis* autem eleganter apud Latinos dicitur *pecunia*, de quo aliquoties Grævius ad Ciceronem. Cicero ergo, cum dicere vellet, ab Appio provinciam exhaustam esse, eleganter et lepide dixit: *Appius ἐξ ἀφαιρέσεως provinciam curavit, sanguinem misit, quicquid potuit detraxit, mihi tradidit enectam. Itaque προσανατρεφομένην a me non libenter videt.* προσανατρέφειν est contrarium detractionis. plane huc pertinet locus Aristoph. in Ranis jam a Victorio ad h. l. allatus v. 972. de fabula sua:

> Ἴσχνανα μὲν πρώτιστον αὐτὴν, καὶ τὸ βάρος ἀφεῖλον
> Ἐπυλλίοις καὶ περιπάτοις, καὶ τευτλίοισι μικροῖς
> Χυλὸν διδοὺς στωμυλμάτων, ἀπὸ βιβλίων ἀπηθῶν·
> Εἶτ' ἀνέτρεφον μονῳδίαις, Κηφισοφῶντα μιγνύς.

Poëta jam ante Ranas produxerat in scenam, sed infelici successu, itaque eas a se dicit immutatas *demtis* (ἴσχνανα) nonnullis, et contra aliis *additis* (ἀνέτρεφον.)

ἐξοχὴ, *excellentia.* ad Att. iv. 15.

ἐξωτερικὸν, *populariter scriptum.* Fin. v. 5.

ἐξωτερικοὶ, *rudes, qui philosophiam nondum didicere.* ad Att. iv. 16. vide supra in Ἀριστοτ. ἐξωτερ.

ἐπαγγέλλομαι, ἄνδρ' ἀπαμύνασθαι, ὅτε τις πρότερος χαλεπήνῃ, *denuncio me eum virum ulturum, quicunque molestus mihi fuerit.* ad Att. ii. 9. ἐπαγγέλλομαι est Ciceronis, versus Hom. Iliad. Ω. 369.

ἐπαγωγὴ, inductio, genus argumentationis Socraticum et Rhetoricum Top. 16. v. infra in παραγωγή.

ἐπεὶ οὐχ ἱερήϊον, οὐδὲ βοείην, *quia non victimam, neque tergus bubulum* (sc. capto) ad Att. i. 1. ex Hom. Iliad. X. v. 159. prov. quo utuntur, qui, rem magnam agi, dicere volunt: *Non rem levem et inanem peto: non res levis agitur.*

ἐπεῖχον ἀεὶ, *retinebam identidem,* ad Att. v. 11.

ἐπέχειν, *assensum sustinere, hæsitare,* ad Att. vi. 6. et 9.

ἐπιγεννηματικὸν, Fin. iii. 9. ab ἐπιγέννημα, quo verbo dicunt omne id, quod ex primo consequitur, eique adjunctum est: tamquam πάθος, quod e morbo primario consequi solet, appellant medici ejus morbi ἐπιγέννημα. hoc verbum deinde ad philosophiam a Stoicis traductum est, hoc sensu. Ars v. c. pictoria, est tamquam caput et primarium quid: cum autem aliquid ex arte ea artificiose facimus, id demum ex primo, h. e. ex arte ea consequitur, et est ejus artis ἐπιγέννημα s. ἐπιγεννηματικὸν, *posterum quodam modo et consequens,* ut Cicero interpretatur. Id secus esse dicit in eo, cum quid sapienter dicitur; id enim non dici ἐπιγεννηματικὸν, sed primarium et caput rei.

ἐπιδεικτικὸν, *demonstrativum dicendi genus, quasi ad inspiciendum, delectationis causa, comparatum.* Nam ἐπίδειξις est oratio ostentandæ eloquentiæ et artis causa conscripta. vid. Spanh. ad Julian. Or. i. p. 15. Unde deinde etiam ad alias res transfertur, in quibus artis ostentatio spectatur: εἰς ἐπίδειξιν, *artis jactandæ causa.* Or. 11. et 61.

ἐπιδήμιον, *contagiosum,* ad Attic. xii. 10.

ἐπικεφάλια, *tributum in singula capita imperatum.* ad Att. v. 16. gravissimum iniquissimumque tributi genus, cujus causa sæpe seditiones ortæ sunt: *capitatio* sequioribus scriptoribus dicitur. Nam tributa fere dicuntur a re, propter quam exiguntur. sic *columnarium,* ad Att. xiii. 6. *ostiarium,* &c. vid. Lipsius de Magnit. Rom. l. ii. c. 2. 3. Hujus generis fuit tributum, de quo Matth. xxii. 17. seqq. ut Harduinus vidit. Oper. sel. p. 615. Hinc Luc. xx. 22. dicitur φόρος, quod verbum de hoc genere dicitur, ut τέλος de portorio, scriptura, et decimis. Permutantur a scriptoribus sacris in ista re narranda κῆνσος, δηνάριον, φόρος. Hesychius: Κῆνσος, εἶδος νομίσματος, ἐπικεφάλαιον, quæ glossa locum illum Matth. xxii. 17. respicere videtur, quod facile concedent, et quale sit intelligent, qui rationem glossarum Hesychianarum perspectam habent. ἐπικεφάλαιον autem idem quod ἐπικεφάλιον, ut κεφάλαιον et κεφάλιον. Hinc glossa orta est Cod. Cantabr. qui ἐπικεφάλαιον habet pro κῆνσος. Marc. xii. 14. Syrus quoque in hunc modum interpretatus est.

Ἐπικούρειον, *Epicureum,* ad Div. iii. 9.

Ἐπίκωπον, ad Att. v. 11. v. Ind. Lat. in *Epicopus.*

ἐπίλογοι, *conclusiones orationum,* ad Her. ii. 30. Dicuntur tamen etiam de conclusionibus disputationum. v. Tusc. i. extr.

ἐπισημασία, *signa quibus animus et voluntas populi in theatris, pro rostris &c. declaratur, plausus,* ad Att. i. 16. xiv. 3. de quibus v. Ferrar. de Acclam. Vet.

ἐπίσκοπος, *speculator, custos,* ad Att. vii. 11.

ἐπισταθμεία, *hospitii procuratio,* ad Att. xiii. 52.

ἐπὶ σχολῆς, *in otio,* ad Att. ii. 5.

ἐπίτευγμα, *expetitæ rei adeptio, prosper successus.* ad Att. xiii. 27. Opponitur ἀπότευγμα.

ἐπίτηκτα, *fluxa, non diuturna, quæ facile intereunt aut interire possunt.* ad Att. vii. 1.

ἐπιφωνήματα, *acclamationes, laudes,* ad Att. i. 9. v. ἐπισημασία.

Ἐπιχάρμειον, *Epicharmi scitum, dictum,* Pet. Cons. 10.

ἐπιχειρήματα, *argumentationes.* Rhetorum inprimis graves et ornatæ. ad Att. ii. 2.

ἐπιχρονία ἐποχὴ, *diuturna dubitatio,* ad Att. vi. 9.

ἔπος, *carmen heroicum,* ad Qu. Fr. iii. 9.

ἐποχὴ, *assensionis retentio,* ad Att. vi. 6. 9. xiii. 21. xv. 21. Acad. ii. 18. et 48.

ἑπταμηναῖος, *septimestris,* ad Att. x. 18.

ἔρανος, *collatio, pecunia, quam de amicis, propinquis, sumtus faciendi causa petimus.* ad Att. xii. 5. vid. præter alios de hoc verbo Casaubon. ad Theophrast. c. 15.

ἔργον, *opus,* ad Att. xiii. 25.

ἐργῶδες, *laboriosum,* ad Att. xv. 19.

ἔρδοι τις. *senarius integer,* sic apud Aristophanem in Vespis v. 1422.

Ἔρδοι τις ἣν ἕκαστος εἰδείη τέχνην.

Quam quisque norit artem, in ea se exerceat. ad Att. v. 10.

ἕρμαιον, *lucrum insperatum,* ad Att. xiii. 19. dictum a Mercurio, unde illud: Κοινὸς Ἑρμῆς usurpatum, cum quis in itinere reperisset, et comes ejus particeps esse vellet.

ἐσοφίζετο, *cavillabatur, malitiose cogitabat,* ad Att. ii. 16.

Ἑστία, *Vesta,* Nat. Deor. ii. 27.

Ἔσπετε νῦν μοι μοῦσαι, ὅπως δὴ πρῶτον πῦρ ἔμπεσε, *præite nunc mihi Musæ, quomodo ignis primum illapsus est,* ad Att. i. 16. ex Homer. Iliad. Π. v. 113.

ἔστω ὄψις μὲν, ἡ α'. τὸ δὲ ὁρώμενον, β'. γ'. ἀκτῖνες δὲ δ' καὶ ε', *sit visus a. quod autem videtur b. g. radii vero d et e.* ad Att. ii. 3. Sermo de fenestris, unde prospectus in viridarium patet. Eas angustiores fecerat architectus, reprehendente Attico, cui his verbis respondetur. Cicero et architectus putabant visionem fieri radiorum ἐκχύσει ex oculis et cum re aspectabili conjunctione, Atticus autem εἰδώλων incursione (v. ad εἴδωλον) adeoque putabat, angustis fenestris εἴδωλα non posse commode ad oculos per fenestram venire. Cicero autem respondet, ita, ex architecti opinione de ἐκχύσει, meliorem prospectum effici. Nam ἔστω &c. *vides* cetera, i. e. intelligis, effici ita ab oculo ad objectum figuram coni, cujus fastigium in oculo spectantis sive ad fenestram terminetur: cujus fastigium quo est acutius, basis latior, eo jucundius spectaculum exhibebit.

ἑταῖρος, *sodalis,* ad Att. ix. 5.

ἔτι ἐσμέν, *adhucne sinimus?* ad Att. xvi. 1.

ἐτυμολογία, *veriloquium,* Top. 8.

λίαν. Sed hunc ipsum hominem Plutarchus in Bruto vocat μῖμον, quem locum Victorius ad h. l. attulit; ex quo intelligitur, εὐτραπελίαν esse urbanitatem in sensu deteriori, de qua v. Gronov. de Sestert. p. 318. 319. quæ mimicam facetiam, ridiculam illam quidem, sed non magni faciendam aut nimis ingeniosam. Itaque Cicero in hac epistola ad Volumnium, qui κατ' ἐξοχὴν, uti diximus, Eutrapelus dictus est, tamen ut parum argutum hominem ridet: *In possessione*, inquit, *salinarum mearum neminem timeo præter te. Putas te rideri? nunc demum intelligo te sapere.* Recte ergo Paullus prohibet εὐτραπελίαν, h. e. mimicam et scurrilem facetiam. Ceterum non dubito, quin hoc verbum interdum etiam bonum sensum habeat, inprimis apud veteres Atticos. vid. Vavassor de ludicra dictione p. 282. ed. Lips.

εὐχρηστήματα, *commoda*, Fin. iii. 20.

ἔφοδος, *insinuatio, pars orationis*, qua nobis aditum vel ad animos audientium vel ad causam ipsam munimus, ad Her. i. 4.

ἕωλος, *obsoletus, non recens.* ad Div. ix. 2. ad Att. xiii. 21.

Z.

ζηλοτυπεῖ, *invide fert*, ad Att. xiii. 18.

ζηλοτυπεῖν, *invide ferre, invidere. ibid.*

ζηλοτυπεῖσθαι, *ei invideri, quod in meis libris loquens inducatur*, ad Att. xiii. 13.

ζηλοτυπία, *obtrectatio, dolor ex eo, cum quis consequitur id, quod ipsi cupiebamus*, ad Att. x. 8. vid. Cic. Tusc. iv. 8. et ibi Davisius.

ζήτημα, *quæstio*, sc. de qua disputatur. ad Div. ix. 26. ad Att. vii. 3.

ζωδιακὸς, *orbis signifer.* Div. ii. 42.

ζώσης φωνῆς, *integer locus ita concipiendus*: Ζώσης φωνῆς μεῖζον ἰσχυρά ἐστι, ἢ ἀφώνων διδασκάλων, *vivæ vocis major est vis et efficacitas, quam mutorum doctorum*, ad Att. ii. 12.

H.

ἡγεμονικὸν, *principatus, id quod in quoque genere est præstantissimum.* sic in homine ratio est τὸ ἡγεμονικὸν, quod quasi principatum in homine obtinet. In universo autem Deus, auctor mundi. Stoici sic appellabant naturam, quæ universum continet, illudque tuetur, de Nat. D. ii. 11.

ἡ δεῦρ' ὁδός σοι τί δύναται νῦν, θεοπρόπε, *iter huc susceptum cui tibi usui nunc est, age dic vates.* ad Att. xv. 11. xvi. 6. Senarius poëtæ veteris, nescio cujus. Valkenario V. C. videtur esse Sophoclis. Diatribe de Fragm. Eurip. p. 192.

ἡδονὴ, *voluptas, item lætitia, quasi gestientis animi elatio voluptaria*, ad Div. xv. 19. Fin. ii. 3. iii. 10.

ἠθικὸν, *ad mores accommodatum.* Or. 37.

ἦθος. *mos.* Fat. 1.

ἦθος διδαχῇ ἁλωτὸν, *ingenium, quod disciplina subigi et domari possit.* ad Att. x. 12. ed. Grævii.

ἤθους ἐπιμελητέον, *moribus adhibenda est diligentia.* ad Att. x. 10.

ἡλίου ἀνάθημα, *solis donum.* ad Att. i. 1. Si locus sanus est, hæc, auctoribus doctis hominibus, sententia est; tua Hermathena gymnasio nostro tantum splendoris et ornamenti affert, ut gymnasium nostrum nobis pulcherrimum videatur. Sed non negabo, mihi *totum* illud huic interpretationi, atque adeo lectioni non satis consentire videri. Si dixisset: gymnasium mihi videtur pulcherrimum ἡλίου ἀνάθημα, concederem. Nunc cum dicit *totum*, manifestum mihi esse videtur, ludi in *totum gymnasium* et ἀνάθημα. Hermathena si ἀνάθημα appellaretur, nil mirum esset: sed illius tantam pulchritudinem dicit, ut longe gymnasio ipsi præferenda sit, et totum potius gymnasium, quam statua illa, ἀνάθημα putandum sit. Itaque aut probandam censeo lectionem, quam in MSto invenit Grævius: *ejus ἀνάθημα*, aut, quæ propius accedit ad ἡλίου, Casauboni conjecturam: *illius ἀνάθημα*.

ἤματ' ὀπωρινῷ, ὅτε λαβρότατον χέει ὕδωρ Ζεὺς, ὅτε δή ῥ' ἄνδρεσσι κοτεσσάμενος χαλεπήνῃ, Οἳ βίῃ εἰν ἀγορῇ σκολιὰς κρίνωσι θέμιστας, Ἐκ δὲ δίκην ἐλάσωσι, θεῶν ὄπιν οὐκ ἀλέγοντες, *die autumnali cum abundantissimam effundit aquam Jupiter hominibus iratus, qui per vim in foro obliquas pronunciant sententias, Justitiam autem expellunt, Deorum iram non curantes.* ad Qu. Fr. iii. 7. ex Homer. Iliad. Π. 385.

ἡμερολεγδὸν, *ut quæque singulis diebus acciderunt.* ad Att. iv. 5.

ἠπόρησας, *dubitasti.* ad Att. vi. 1.

Ἡρακλείδειον, *iis simile, quæ Heraclides Ponticus scripsit: præclarum aliquid de republica sc. quod quasi Heraclidis opus videatur.* ad Att. xv. 4. et 13. et 27. xvi. 2. ii.

ἥρως, *heros*, ad Att. vii. 13. xiv. 4. xv. 12.

Ἡρώδης, *Herodes*, philosophus Atheniensis, de quo vide Ind. Nomin. ad Att. ii. 2.

ἠσίτησας, *a cibo abstinuisti*, ad Att. xiv. 5.

ἢ σκολιαῖς ἀπάταις, supple ex Platone l. ii. de Republ. τεῖχος ἀναβαίς. *an obliquæ et versutæ fraudis conscenso muro.* ad Att. xiii. 38.

ἡσυχάζειν, *quiescere.* Hoc verbo utebantur Stoici, cum dicerent in sorite esse in tempore subsistendum, v. c. si quæreretur: triane multa sint? post, an quatuor, et sic porro, desinendum esse paullo ante, quam ad multa pervenıtum sit. Acad. ii. 29.

ηὐτόκησεν, *feliciter peperit.* ad Att. x. 18.

Θ.

θεῖοι, *patrui*, ad Att. ii. 2. *nimis severi.* Horat.: Ne sis patruus mihi.

Θεοφάνης, *Theophanes*, ad Att. ii. 5. vid. Indic. Nominum.

Θεοφράστου περὶ φιλοτιμίας, *Theophrasti scriptum de studio bonorum.* ad Att. ii. 3. vid. Indic. Nom.

θέρμος, *lupinus.* ad Att. i. 1. si locus est sanus, de quo dubitant docti homines, ludit Cicero in nomine Thermi et suo. Ciceronis nomen est a cicere, et θέρμοι sunt lupini, quæ sunt duo genera leguminis.

θέσεις, *propositiones, quæstiones universales, de quibus cogitari disputarique potest in utramque partem.* Exempla hujusmodi thesium vid. l. c. ad Att. ix. 4. et 9.

θέσις, *universi generis quæstio, infinita quæstio, propositum.* Or. 36. Top. 21.

θετικὰ, *quæstionibus philosophicis referta, apta*, Parad. Præf.

θετικώτερον, ad Qu. Fr. iii. 3. *subtilius*, φιλολογώτερον, magis ex arte disserendi dialectica.

θεωρήματα, *percepta*, Fat. 6. ubi vide.

θεωρία, ad Att. xii. 6. Est scriptio aut disputatio de re aliqua subtiliter. Tenuis θεωρία est libellus, qui exponit de re tenui, tamquam grammatica aut geographica, &c.

θορυβοποιεῖ, *tumultum excitat*, ad Div. xvi. 23.

θυμικώτερον, *stomachosius, iracundius*, ad Att. x. 11.

θύμωσις, *excandescentia.* Tusc. iv. 9. si sana est lectio, quod dubitat H. Stephanus in Thes. L. Gr. Valkenarius sine hæsitatione corrigit θυμός. Diatr. de fragm. Euripid. p. 231.

I.

ἰδέαι, *formæ, species, quæ generibus subjiciuntur.* Top. 7.

ἰλιὰς κόρδου. ad Att. xiii. 42. lectio est corrupta editionis Gruter. Græviana habet nihilo meliorem: μιᾶς κόρδου. Quæ interpretes dixere, inania omnia sunt. Fr. Odinus ap. Olivetum ad h. l. conjiciebat: *Eatur:* μιᾶς ὁδοῦ. *Videbimus te igitur.*

ἰσοδυναμοῦντα, *idem valens, ejusdem potestatis.* ad Att. vi. 1.

ἰσονομία, *æqualis tributio, æquilibritas.* Nat. Deor. i. 19. et 39. est vocabulum Epicureum, quo utebantur, cum hanc esse rerum naturam rationemque dicerent, ut omnia omnibus paribus paria responderent, hoc est, ut in paribus rebus par esset v. c. multitudo et copia. Sic cum mortalium tanta multitudo sit, esse immortalium non minorem, et cum intereuntes res innumerabiles sint, etiam eas, quæ conservarentur, infinitas esse debere.

ἱστορικὰ, *rebus vere narrandis accommodata, historica.* ad Att. i. 19.

ἱστορικὸν, *historicum.* ad Att. vi. 1.

ἱστορικώτατος, *historiarum peritissimus.* ad Att. vi. 2.

ἰτέον, *eundum.* ad Att. xiv. 22.

ἴυγξ, *illecebra, desiderium, pellacia.* ad Att. vii. 8. vide nos ad Xenoph. Memorab. p. 149.

K.

καθῆκον, *officium.* ad Att. xvi. 11. et 14. Fin. iii. 6. Off. i. 3.

καθολικὸν θεώρημα. *perceptum artis, quod in omnes conveniat, dogma generale*, ad Att. xiv. 20.

καὶ Κικέρων ὁ φιλόσοφος τὸν πολιτικὸν Τίτον ἀσπάζεται, *et Cicero philosophus Titum reipublicæ peritum salutat*, ad Att. ii. 12.

καὶ μάλα κατηφὴς, *et admodum tristis*, ad Att. xiii. 42.

καὶ μάλα σεμνὸς, *et valde gravis*, ad Att. xv. 12.

καὶ συναποθανεῖν, *et commori*, ad Att. vii. 20.

καὶ τόδε Φωκυλίδου, *et hoc Phocylidis*, ad Att. iv. 9.

κακία, *vitium, vitiositas*, Fin. iii. 11. et 12. Tusc. iv. 15.

κακοστόμαχος, *imbecillum stomachum seu ventriculum habens*, ad Div. xvi. 4.

Καλλιππίδης, *Callipides*, ad Att. xiii. 12. vid. Sueton. Tib. 38.

κἂν ὑπὸ στέγῃ πυκνῆς ἀκούειν ψακάδος εὑδούσῃ φρενὶ, *et utique sub tecto confertim labentem audire pluviam sopito et quieto animo*, ad Att. ii. 7. Fragm. Sophoclis, quod est etiam apud Stobæum c. 57.

κανὼν, *regula, norma*, ad Div. xvi. 17. Tiro dicitur *canon librorum Ciceronis*, h. e. quo Cicero utatur ad libros suos examinandos et emendandos.

κατ' εἴδωλον ἐμπτώσεις, per simulacrorum inlapsus, ad Att. ii. 3. vid. ἴσω ὄψις &c.

κατ' εἰδώλων φαντασίας, secundum spectrorum visiones, ad Div. xv. 16. v. εἴδωλα.

κατ' ὀπώρην τρὺξ, per autumnum fex, ad Att. ii. 12. de re incerta et adhuc fluctuante dicitur; ducto proverbio a fece, quæ auctumnali tempore adhuc fluctuat et natat in vino, nec dum desedit. Hinc addit Cicero: quæ si desederit, magis erunt judicata, quæ scribam.

κατάβασις, descensus, ad Att. xiii. 31. et 32. Est liber Dicæarchi, de descensu in antrum Trophonii.

καταβίωσις, vitæ ad exitum perductio, reliquus vitæ cursus vel decursus, ad Att. xiii. 1.

κατὰ Διόδωρον κρίνειν, secundum Diodorum, vel, ex Diodori sententia judicare, ad Div. ix. 4. vid. Diodorus in Indic. Nom.

κατακλεὶς, clausula, sc. sermonis Cæsariani, ad Att. ix. 18.

κατὰ λεπτὸν, minutatim, ad Att. ii. 18.

καταληπτὸν, comprehensibile, Acad. i. 11.

κατάληψις, comprehensio, cognitio, perceptio, Acad. ii. 6. et 47. Fin. iii. 5. dicitur, cum res ita cognoscimus, ut, quales sint, certo sciamus, sine erroris periculo. unde verbum ductum sit, v. Acad. iv. 47.

κατὰ μέρος, singula quæque, tamquam telæ licia, percurrendo, ad Att. xiv. 16. idem quod κατὰ λεπτόν.

κατάστασις, contentio, ad Att. ii. 3. Tunstallus epist. ad Midleton. p. 103. cum Turnebo legendum censet κατακλεῖς.

κατὰ τὸ πρακτικὸν quærere, est, cum non quærimus, ut sciamus, de quo quærimus, sed ut ex re cognita comparare actiones nostras possimus. Itaque addit: non me abs te κατὰ πρακτικὸν quærere, quod gestiat animus aliquid agere in republica, &c. ad Att. ii. 7.

κατὰ τὸ κηδεμονικὸν, cum accuratione et sedulitate, ad Att. ii. 17.

κατάχρησις, abusio, Or. 27. figura rhetorum.

κατὰ Χρύσιππον δυνατὸν, secundum Chrysippum fieri potest, ad Div. ix. 4. vid. Chrysippus in Indic. Nomin.

κατηγορήματα, quæ dicuntur de quodam, Tusc. iv. 9. est vocabulum Dialecticum, quod de iis rebus dicitur, quæ de aliquo dici possunt, ut, habere divitias, capere honores.

κατήχησις, institutio, ad Att. xv. 12.

κατόρθωμα, Fin. iii. 14. κατορθώματα, recta, recte facta. Fin. iii. 7. Off. i. 3. ubi κατορθωμάτων definitio traditur.

κατόρθωσις, recta effectio. Fin. iii. 14. ut κατόρθωμα, rectum factum.

καχέκτης, ad Att. i. 14. medicis καχέκτης est, cujus corporis habitus vitiosus est, cujus corpus etsi plenum, tamen iners, pallidum, lividum est. Voluntate autem καχέκτης, qui prava amat, bona odit, qui pravo animo est.

κέκρικα. v. sequens.

κεκύβικα, in cubi et tesseræ modum me conformavi, firmissime sto, certum habeo et constitutum, quid scribam. ad Att. xiii. 31. Sed rectius, eodem sensu, Græviana habet: κέκρικα, quod etiam probat Tunstallus l. c. p. 164. sed aliter, nec bene explicat.

κέλευσις, jussum. ad Att. ii. 24.

κέλης ἄοκνος, veredus impiger. ad Att. x. 13. κέλης est equus, qui equite ab uno agitatur, ein Reit-Pferd, neque jungitur currui, cujus generis fuere equi veredi, ad cursus publicos certis locis dispositi. Habes κέλητα ἄοκνον, est: quoniam diploma nactus es, tibi licet ex Italia exire cursu publico. vid. Junius ad h. l.

κενὸς, vacuus, inanis. ad Att. vii. 9.

κενόσπουδα, inanis studii plena. ad Att. ix. 1.

κέντρον, punctum, medium circuli. Tusc. i. 17.

κηφοῦμαι, animo suspenso huc illuc impellor, fluctuo, volaticus sum. ad Att. xiii. 40. v. de hac voce Spanhem. ad Aristoph. Plut. 913.

κέρας, cornu. ad Att. v. 21. et vi. 1. Instrumentum musicum, de quo agit Salmas. ad Solinum p. 87.

κεφάλαιον, caput, ad Att. v. 18.

Κικέρων ἀριστοκρατικώτατος παῖς, Cicero optimatium studiosissimus puer. ad Att. ii. 15.

Κικέρων ὁ μικρὸς ἀσπάζεται Τίτον 'Αθηναῖον, Cicero parvulus salutat Titum Atheniensem. ad Att. ii. 9.

κινδυνωδῶς, periculose. ad Att. ix. 17.

κλέος, gloria, ad Qu. Fr. iii. 6.

κοινότερα, communiora. ad Att. xiii. 10.

κολακεία, assentatio. ad Att. xiii. 27. et 30.

κόμματα, incisa orationis. Or. 62.

Κορινθίων, Corinthiorum, intell. πολιτεία, respublica, liber Dicæarchi, ad Att. ii. 2.

κόσμος, mundus. de Univ. 10.

κρήνη, fons. ad Att. xii. 5.

κρινόμενον, judicatio, sive judicii quæstio: in quo quasi caput est controversiæ. ad Her. i. 16. Or. 36. Top. 24.

κρίσις Χρυσιππεία, judicium ex Chrysippi sententia. ad Div. ix. 4.

Κρόνος, Saturnus, dictus quasi χρόνος, Nat. D. ii. 25.

μανία, *insania*, Tusc. iii. 5.

μαντικὴ, *divinatio*, de Nat. D. i. 20. de Div. i. 1. Legg. ii. 13.

μάντις δ' ἄριστος: *supplendum, ut senarius integer habeatur:* ὅς τις εἰκάζει καλῶς, *vates is optimus fuerit, qui bene conjecerit*, ad Att. vii. 13. Est versus ex deperdita Euripidis tragœdia. Huic enim tribuit eum Plutarchus de defectu oraculorum &c. t. i. p. 768. ed. Steph.

μεθαρμόζομαι, *commuto, ad alias personas transfero*, ad Att. xii. 12. Sermo est de Dialogis philosophicis, quos refingebat, et alias personas inducebat; ut in Academicis fecit. Dicitur, quemadmodum μεταῤῥυθμίζειν de statuis, quæ in aliam faciem mutantur, ut alium, quam antea, referant. de quo vid. Casaub. ad Sueton. Tiber. c. 78.

μείλιγμα, *lenimentum*, ad Att. xiii. 27. Catonis μείλιγμα est, quod facit, ut Cæsaris indignatio ex Ciceronis Catone, h. e. libro de laudibus Catonis Uticensis, concepta mitigetur et leniatur. Sic Longinus eleganter μειλίγματα hyperbolarum et omnium audacium locutionum vocat particulas illas et formulas, *quasi, tamquam, ut ita dicam*. &c. περὶ ὕψους, Sect. xxxii. 3.

μελαγχολία, *furor*, Tusc. iii. 5.

μελέτη, *meditatio, cura*, ad Att. v. 10.

μελήσει, *curæ erit*, ad Att. xli. 3. xiv. 17. xv. 4.

μέμψις, *accusatio, reprehensio*, ad Att. xiii. 13.

μέμψιν ἀναφέρει, *accusationem intendit*, ad Att. xiii. 49.

Μέντορ πῶς τ' ἄρ' ἴω, πῶς τ' ἄρ' προσπτύξομαι αὐτόν; *Mentor, quonam modo adeam, et quonam modo amplexabor ipsum?* ad Att. ix. 8. ex Homer. Odyss. Γ. 22.

μεσότης, *medietas, medium, quod quantum vincit alterum, tantum vincitur ab altero*, de Univ. 7.

μετ' ἀμύμονα, ad Att. xvi. 5. respicitur Iliad. Β. 674. ubi Nireus formosissimus dicitur, μετ' ἀμύμονα Πηλείωνα, h. e. *post Achillem pulchrum*. Atticus enim scripserat, Cornelium Nepotem esse optimum scriptorem, μετ' ἀμύμονα, sc. Ciceronem.

μετέωρος, *incerti et dubii animi: ancipitis curæ*, ad Att. v. 11. xv. 14.

μετεωρότερον, *suspensiore animo*, ad Att. xvi. 5.

μὴ γὰρ αὐτοῖς, *neque enim ipsis* (sc. delector) ad Att. xiii. 20.

μηδὲ σωθείην ὑπό γε τούτου, *ne salvus quidem fiam ab hoc*, ad Att. xvi. 15.

μηδὲ δίκην, supplementum hoc integrum versum exhibebit: δικάσῃς, πρὶν ἀμφοῖν μῦθον ἀκούσῃς: *neque causam judicaris prius, quam quid uterque dicat, audieris*, ad Att. vii. 18. Versus, qui falso Hesiodo adscribebatur, Phocylidisque esse putabatur.

μηδὲν αὐτοῖς, supplent: μέλει, *nihil ipsis curæ est*, alii aliud. ad Att. vi. 1.

Μὴ μὰν ἀσπουδί γε καὶ ἀκλειῶς ἀπολοίμην,
Ἀλλὰ μέγα ῥέξας τι καὶ ἐσσομένοισι πυθέσθαι,

Ne ignaviter et inglorie peream: sed magno aliquo facinore edito, quod audiatur a posteris. ad Div. xiii. 15. ad Att. x. 1. ex Hom. Iliad. Χ. v. 304. 305.

μή μοι Γοργείην κεφαλὴν δεινοῖο πελώρου, *ne mihi Gorgoneum caput horrendi et gravis monstri*, ad Att. ix. 7. ex Hom. Odyss. Λ. v. 633.

μὴ πολιτεύεσθαι, *abstinendum administratione reipublicæ*, ad Att. xiv. 20.

μήπω μέγαν εἴπῃς, πρὶν τελευτήσαντ' ἴδῃς. *neminem magnum dixeris, priusquam mortuum videris*, ad Att. iv. 8. Senarius Sophoclis apud Stobæum cap. 93.

μιᾶς κόρδα. ad Att. xiii. 42. vid. Ἰλιὰς κόρδα.

μισάνθρωπος, *osor generis humani*, Tusc. iv. 11.

μισογυνία, *odium mulierum*, Tusc. iv. 11.

μνημονικὰ, *ars memoriæ*, de qua noti sunt Quinctiliani loci. ad Herenn. iii. 17.

μνημονικὸν ἁμάρτημα, *lapsus memoriæ*, ad Att. xiv. 5.

Μουσοπάτακτος, *a Musis percussus, Musarum amore captus, poëta*. ad Qu. Fr. ii. 10.

μυροθήκιον, *unguenti et pigmentorum arcula*, ad Att. ii. 1.

μυστικώτερα, *secretiora*. ad Att. iv. 2.

μυστικώτερον, *secretius*, ad Att. vi. 4.

Μῶμος, ad Att. v. 20. Μώμῳ *satisfacere*, est talem se præstare, ut Momus, qui, quod reprehendat, quamvis quærat, tamen non habeat.

N.

νεκρομαντεία, *per mortuos divinatio*. Tusc. i. 16. v. Davis.

νεκυία, Tusc. i. 16. ad Att. ix. 10. 11. et 18. Νεκυία, Homeri, Tusc. i. 16. est Odyss. Λ. qui liber sic etiam aliis vocatur, tamquam Longino περὶ ὕψους, sect. ix. Nomen ab argumento traxit, quod in eo Ulysses commemoratur, quemadmodum inferos adierit, et cum umbris collocutus sit. De hac νεκυίᾳ quid acuti homines judicarint, vid. ap. Victorium ad ep. 10. l. ix. ad Att. Ceterum ad

hanc νεκυίαν respexit Atticus, cum Cæsaris comitatum νεκυίαν vocaret. Nam quemadmodum umbræ ad Ulyssem in νεκυίᾳ Homeri confluunt frequentes, sic homines flagitiosi, facinorosi, et ære alieno obruti, ad Cæsarem confluebant.

νεόκτιστα, *nuper condita*. ad Att. vi. 2.

νεωτερισμὸς, *res novæ*. ad Att. xiv. 5.

νᾶφε καὶ μέμνασ' ἀπιστεῖν, ἄρθρα ταῦτα τῶν φρενῶν. *Sobrius sis, et memineris non facile credere, hi sunt nervi sapientiæ*, ad Att. i. 19. Versus Epicharmi Poëtæ Siculi.

νίκωνος περὶ πολυφαγίας, *Niconis de edacitate*. ad Div. vii. 20. vid. in Indic. Hist.

νομανδρείαν excusationem ne acceperis. ad Att. v. 11. Alii habent νεμανδρεία. Adjiciemus utriusque verbi interpretationes, a doctis viris propositas. Νομανδρείαν *excusationem* dicunt esse legitimam, ac viro honesto dignam, occupationem videlicet. Nam adversæ valetudinis excusatio mollior est. Hanc igitur (νομανδρείαν) excusationem non vult accipi, quod nulla occupatio tanta sit, ut se possit a scribendis ad Atticum literis avocare. Ita Manutius. Poppma contra νομανδρείαν dicit esse constantiam Ciceronis in præfecturis conferendis; qua commotus non scripsisset ad Atticum, ne suam constantiam deferendis præfectis tentaret. Sed quomodo hæc excusatio dici possit, non video. Causa potuit esse omissarum literarum, sed qua non facile ad excusandum uteretur. Idem dici potest de interpretatione νομανδρείας. Νομανδρείαν Bosius interpretatur, *detrectationem præfecturarum, s. vacationem*. Eas cum Atticus a Cicerone quibusdam petiisset, noluisse Ciceronem respondere. Quomodo tandem rogare potest, ne accipiat hanc excusationem. Rustica esset illa excusatio, quam etiam rogatus non acciperet Atticus. Noli suspicari, debuisset scribere, me propter νομανδρείαν scripsisse. Fortasse non sanus locus est.

νομοφύλακες, *legum custodes*, de Leg. iii. 20. Magistratus Athenienses, qui legum curam habebant, et facta hominum observabant, ad legesque revocabant, conf. Xenoph. Œconom. 9. 14. ex quo repetiit Columell. R. R. xii. 3. ubi vide Interpp. cf. Potter. Archæol. Gr. i. 13. Sed adjiciemus locum ex Œconomico Xenophontis latine: *Civitatibus primoribus atque optimis non satis est visum bonas leges habere, nisi custodes earum diligentissimos creassent, quos Græci, νομοφύλακας appellant. Horum erat officium, eos, qui legibus parerent, laudibus prosequi, nec minus honoribus; eos autem, qui legibus non parerent, pœnis mulctare* &c.

Ξ.

ξεστὸς, *politus*. ad Att. xii. 46. Sed id verbum ego delevi.

ξυνὸς ἐνυάλιος, *communis Mars*. ad Att. vii. 8. ex Hom. Iliad. Σ. v. 309.

O.

ὀβελίζειν, *veru notare*. ad Div. ix. 10. *est tamquam spurium rejicere. Obelus enim fuit signum Criticorum, quo spuria a genuinis discernerent*. vid. Menag. ad Laërt. iii. 66. p. 162. Eschenbach. de Not. Crit. pag. 232. sqq. et alii.

ὁ γναφεὺς ἀνθρακεὺς, *fullo carbonarius*, ad Att. xv. 5. fullones e vestibus sordidis candidas faciunt; carbonarii autem nigri et sordidi sunt. Si igitur fullo idem sit carbonarius, frustra in vestibus purgandis laborabit. Hinc proverbium est γναφεὺς ἀνθρακεὺς in eum, qui, quod melius reddere conatur, deterius facit.

ὁ δὲ μαίνεται οὐκ ἔτ' ἀνεκτῶς, *hic autem insanit sic, ut ferri amplius non possit*. ad Qu. Fr. iii. 9. versus Homeri de Cyclope Polyphemo Odyss. I. 350.

Σὺ δὲ μαίνεαι οὐκ ἔτ' ἀνεκτῶς.

ὁ δ' οὐκ ἐμπάζετο μύθων, *hic vero non curabat, quæ dicebantur*, ad Att. iv. 7. ex Homer. Odyss. A. 271. 305.

ὁδοῦ πάρεργον, *præter propositum, obiter dictum, digressio*, ad Att. v. 21. vii. 1.

οἵα γ' ἡ δέσποινα; hoc proverbium ap. Platonem, Polit. viii. p. 723. est integrum: οἵα γ' ἡ δέσποινα, τοία δὲ καὶ ἡ κύων: *qualis hera, talis et canis*, ad Att. v. 11.

οἰκεῖον, *proprium, accommodatum ad naturam*, ad Att. i. 10. Acad. ii. 12.

οἰκοδεσποτικὰ, *patris familias officio convenientia*, ad Att. xii. 44.

οἰκονομία, *dispositio, ordo*, ad Att. vi. 1.

οἶκος φίλος: supple, οἶκος ἄριστος, ad Att. xv. 16. vid. supra ad εἴη μ. φ. οἰ.

οἱ μὲν παρ' οὐδὲν εἰσιν, οἷς δ' οὐδὲν μέλει, *alii quidem prope nihil sunt; aliis autem nihil curæ est*, ad Att. i. 20. Versus Rhintonis, de quo in Indice Histor.

οἱ περὶ αὐτὸν, *qui circa ipsum erant, ipsius familiares*, ad Att. xiii. 52.

οἴχεται, *ratio quidem hercle apparet, argentum οἴχεται, disparet, evanescit*, ad Att. vi. 1. in Pis. 25.

ὁμοειδής, *ejusdem generis et formæ*, ad Att. ii. 6.

ὁμολογία, *convenientia*, Fin. iii. 6.

ὁμολογουμένως τυραννίδα συσκευάζεται, *procul dubio, manifeste, tyrannidem affectat*, ad Att. ii. 17.

ὁμοπλοΐα, *societas navigandi*, ad Att. xvi. 4.

ὀξύπεινος, *famelicus, cibi avidissimus*, ad Att. ii. 12. iv. 13.

ὀπαδοί, *asseclæ aliorum in militia*, ad Att. iv. 6. opponuntur ταγοῖς ducibus.

ὁ πλοῦς ὡραῖος, *navigatio tempestiva*, ad Att. ix. 7. Corradus laudat Pollucem i. 9. περὶ εὐπλοίας. de voce ὡραῖος, tempestivus, vid. Grævii Lect. Hesiod. c. 2.

Ὀπούντιοι, Σιπούντιοι, *Opuntii, Sipuntii*, ad Att. vi. 2. vid. Indic. Geogr.

ὄργανον, *instrumentum*, ad Div. xi. 14. Capio autem de instrumento musico, ob verbum *frigere*, quod dicitur de musicis, cum non audiuntur cum favore. Brut. 50.

ὀρθὰν τὰν ναῦν, *rectam navem*, ad Qu. Fr. i. 2. c. 4. hæc verba sunt e Græca sententia: εὖ ἴσθι, Ποσειδᾶν, ὅτι ὀρθὰν τὰν ναῦν καταδύσω, quæ latine est etiam apud Senecam, ep. 85. *Neptune, nunquam hanc navem, nisi rectam*. hæc Victorius. Lipsius autem ad Senec. l. c. laudat etiam veterem scriptorem Teleten, ex quo est sententia eadem ap. Stobæum c. 106.

ὁρίζοντες, *finientes*, de Divin. ii. 44. intellige: circuli, qui scilicet finiunt prospectum, *der Horizont*.

ὁρμή, *impetus*: item *appetitio*: *appetitus*, ad Att. vii. 11. Fin. iii. 7. v. 6. de Nat. Deor. ii. 22. Off. ii. 5.

ὁ σοφὸς εὐθυρρήμων ἴσῃ, *sapiens libere loqueris*, ad Div. ix. 22. vid. εὐθυρρημονέστερος.

ὅτι αὐτάρκης ἡ ἀρετὴ πρὸς εὐδαιμονίαν, *in quo virtus sit, ei nihil deesse ad beate vivendum*, Parad. 2.

ὅτι ἴσα τὰ ἁμαρτήματα, καὶ τὰ κατορθώματα, *æqualia esse peccata et recte facta*. Parad. 3.

ὅτι μόνον ἀγαθὸν, τὸ καλὸν, *quod honestum sit, id solum bonum esse*. Parad 1.

ὅτι μόνος ὁ σοφὸς πλούσιος, *solum sapientem esse divitem*. Parad. 6.

ὅτι πάντες οἱ μωροὶ μαίνονται. *omnes stultos insanire*. Parad. 4.

ὅτι πάντες οἱ σοφοὶ ἐλεύθεροι, πάντες δὲ μωροὶ δοῦλοι, *omnes sapientes liberos esse; et stultos omnes servos*. Parad. 5.

οὐ γὰρ ἂν τόδε μεῖζον ἔπι κακόν, *neque enim hoc majus est malum*. ad Att. vii. 6. Homer. Odyss. M. 209. ἔπι est ἐπέρχεται.

οὐδέ μοι ἦτορ ἔμπεδον, ἀλλ' ἀλαλύκτημαι, *Neque mihi pectus firmum, sed consternato sum animo*. ad Att. ix. 6. Hom. Iliad. K. v. 93. et 94.

οὐδὲν γλυκύτερον, ἢ πάντ' εἰδέναι, *nihil dulcius, quam omnia nosse*. ad Att. iv. 11. Est senarius uno pede truncatus, nescio cujus poëtæ.

οὐδὲν ὑγιές, *nihil sincerum*. ad Att. xv. 1.

οὐκ ἔλαθέ σε, *non te latuit*, ad Att. vi. 1.

οὐκ ἔστ' ἔτυμος λόγος, *non est verus sermo*. ad Att. ix. 12. Est formula, qua utebantur in Palinodiis, cum aliquid retractare vellent. Sic orsus fuerat Stesichorus Palinodiam, auctore Platone in Phædro p. 243. unde post solennis inter doctos homines retractandi formula fuit.

οὐκ ἔστιν ἡδέως ἄνευ τοῦ καλῶς καὶ δικαίως ζῆν, *non licet jucunde vivere, nisi honeste et juste vivatur*. ad Div. xv. 19. Epicuri placitum.

οὐκ ἐπέστησεν, *non animadvertit, non satis cogitanter scripsit*. ad Att. xiii. 38. alii intelligunt, *non institit, non perseveravit*.

οὐ παρὰ τοῦτον, *non apud illum*. ad Att. xv. 29.

οὐ σ' οἶδ' Ἄρης ἅμα Παφίῃ, *nonne scio te, o Mars, consuesse cum Paphia, sive Venere*. ad Att. iv. 16. Videntur hæc verba esse e vetere Poëta, sed ex quo, aut quomodo explicanda sint, fateor, me ignorare. Nam doctorum hominum conjecturæ non satisfaciunt, nec melius aliquid ipse reperio.

οὐ ταυτὸ ἐκ τοῦ αὐτοῦ, *non idem ex eodem*. ad Att. xv. 1.

οὐ ταυτὸν εἶδος, *supplendum ex Euripidis Ione*: φαίνεται τῶν πραγμάτων, πρόσωθεν ὄντων, ἐγγύθεν θ' ὁρωμένων: *non eadem facies apparet, cum res procul sunt, et cum prope cernuntur*. ad Att. xiii. 10. Sensus est: non possum eo, quo ante, vultu intueri, tibi gratificari, cum didicerim, qui sis.

οὕτω που τῶν πρόσθεν ἐπευθόμεθα κλέα ἀνδρῶν, *sane eorum, qui ante nos vixerunt virorum, audiebamus laudes*. ad Att. vii. 11. Hom. Iliad. I. v. 520.

οὐχ ὁσίη φθιμένοισιν. *Hexameter integer sic se habet*: οὐχ ὁσίη φθιμένοισιν ἐπ' ἀνδράσιν εὐχετάασθαι, *fas non est viris mortuis insultare*. ad Att. iv. 7. Homericus versus est ex Odyss. X. 412. Sed apud Homerum est κταμένοισιν, eodem sensu. Cum verba memoriter laudantur, facile hujusmodi quid mutatur. Laudavit hunc versum etiam Plin. Ep. ix. 1.

ὀφιοῦχος, *anguitenens*. Arat. fragm. 77. Sidus.

ὀψιμαθεῖς, *sero discentes, seri studiorum*, ut Horat. appellat. ad Div. ix. 20.

Π.

tonii manus incidat. quæ sit autem elegantia in eo, quod Arpinum cum insula Psyria comparetur, docet Bosius ad hunc locum. *Psyriæ* nomen etiam Ciceroni ad Q. Fr. ii. 10. restituit Tunstallus ad Midlet. p. 110. *Philosophiam non ab Hymetto, sed ab arce Ψυρίᾳ*, i. e. Arpino.

παριστορῆσαι, obiter scire. ad Att. vi. 1.

παροινικῶς, insolenter, contumeliose. ad Att. x. 10. Victorius malebat *τυραννικῶς*. Sed illud eodem redit, et bene convenit in Antonium, cui vinolentiam in Philippicis exprobrat.

παρονομασία, verbi parva immutatio, in litera posita. de Or. ii. 63.

παῤῥησία, loquendi libertas. ad Att. i. 16.

πάρωρα πλευστέον, intempestive navigandum. ad Att. x. 12. v. Tunstall. Ep. Crit. p. 155.

πάσχω τι, patior aliquid, angor. ad Att. xv. 20.

πατρίδα ἐμὴν μᾶλλον φιλῶν, patriam meam magis amans. ad Div. xii. 14.

πειθανάγκη, suasio violenta, dicitur de eorum consiliis precibusque, quibus necessario paremus. ad Att. ix. 13. e Platone.

πειθώ, Suada Dea. Brut. 15.

πειράζεσθαι παραλύσει, tentari paralysi, infestari sideratione, seu resolutione nervorum. ad Att. xvi. 7.

Πειρήνη, Pirene, sive fons uberrimus, qualis fuit Pirene, prope Corinthum, Musis sacer. ad Att. xii. 5.

Πελληναῖοι, Pellenæi, Dicæarchi liber de populis Pellenæis, qui nomen habent ab antiqua Achaiæ civitate Pellene, ad Att. ii. 2.

πεντέλοιπος, qui de quinis superest, ad Att. xiv. 21. xv. 2. Ita vocare Hirtium videtur, qui de quinque Cæsarianis restabat unus, quem ad optimates traducere posset: quamquam alii aliter.

πεπινωμέναι, nitide et eleganter scriptæ. ad Att. xiv. 7.

πεπινωμένως, docte et perpolite. ad Att. xv. 16. vid. *εὐπινής*.

πεπλογραφία, pepli descriptio, ad Att. xvi. 11. Πεπλογραφία Varronis, est liber ejus, quo virorum illustrium laudes descripserat. Occasionem titulo dedit mos notus Atheniensium, peplum Minervæ consecrandi, in quo, præter ipsius res fortiter gestas, etiam virorum fortium acu pictæ essent, auctoribus Aristophane, Suida, et aliis. Præter interpretes, vide inprimis Meursium in Panathenaicis c. 17. nam in his peplum illud deferebatur in Minervæ ædem. Utrum vero liber Varronis hoc ipso titulo extiterit, adeoque diversus sit a libro *hebdomadum*, qui doctorum virorum imagines continebat, (v. Voss. de Hist. Lat. i. 12.) nec ne, id quod Popmæ placebat, haud improbabili conjectura, nunc non definire licet. Aristoteles etiam *Peplum* inscripsit libellum, qui epitaphia heroum continebat, cujus fragmentum a Cantero Basil. 1564. in 4. primum editum habemus. In hoc peplo etiam genealogias Homericorum principum fuisse docet Canterus in præfatione. conf. Fabricii Biblioth. Græc. l. iii. c. 6. vol. ii. p. 160. seqq.

περὶ δυνατῶν, de iis, quæ fieri possunt, s. *de possibilibus.* ad Div. ix. 4. Fat. 9.

περὶ κοιλιολυσίαν γίνεσθαι, in alvo solvenda occupatum esse, ad Att. x. 13.

περὶ μικρὰ σπουδάζειν, in parvis rebus multum laborare. ad Att. xiii. 21.

περίοδοι ἢ καμπαὶ, ἐνθυμήματα, ἢ κατασκευαὶ, ambitus verborum, aut flexus clausularum, aut argumenta rhetorum, aut confirmationes. ad Att. i. 14. *περίοδοι* quæ sint, dicere nihil attinet. *καμπαὶ* sunt, recte explicante J. F. Gronovio, clausulæ, flexus molles orationis ab una parte in aliam, quibus uti licet in genere ἐπιδεικτικῷ magis, in laudando, ubi ingenium et eloquentiam jactare licet, quam in forensibus orationibus, aut in sententiis de re gravi dicendis, a quibus quippe ista flexuum mollities, quamvis modica, tamen abesse debet, adhibita potius illa *judiciali asperitate*, quam Cicero vocat de Orat. ii. 15. ἐνθυμήματα non sunt, quæ recentioribus dialecticis dicuntur, parte quadam sua truncati syllogismi, sed antiquis rhetoribus celebratæ illæ sententiæ, e contrariis conclusæ, quæ propter brevitatem et contraria acumen aliquod habent, qualis est illa Horatii: *Cur optas quod habes?* Serm. i. 3. 126. alia exempla suppeditabit Cicero in Topicis c. 13. vide de hoc genere sententiarum in primis Facciolatum in Acroasi i. de Enthymemate. *κατασκευὴ* autem etsi non eandem semper apud rhetores vim habet, tamen non dubium mihi est, quin hoc loco dicatur *confirmatio alicujus rei,* (Quinctilian. ii. 4.) quæ et amplificationem complectitur, cum alimus argumenta, quod Longino *τρίψιν* dicitur, cum dilatamus rem et augemus omni ratione, ut auditor vim rei aut argumenti capiat, in quo vel maxime summa eloquentia cernitur. Hæc *κατασκευὴ* etsi communis est omni orationis generi, tamen in primis in eo genere regnat, quod ἐπιδεικτικὸν dicitur, cum ingenium eloquentiamque probare volumus. Ex ea ubertas ingenii, ex ea copia, visque dicentis judicatur. Itaque in hoc genere orationis etiam modum hujus *κατασκευῆς* vix tenent summi oratores. Huc refer *illam redundantiam*, quam in Ciceronis oratione animadvertebat Apollonius Molo, et quæ in

σκοπὸς, *scopus*, *ultimum*, *finis*, ad Att. ii. 18.

σκοτεινὸς, *tenebrosus*, Fin. ii. 5.

σκυλμὸς, *vexatio*, *molestia*, ad Att. iv. 13.

Σκυτάλη Λακωνικὴ, *Scytale Laconica* (brevis epistola, quales occultis gravibusque de rebus Lacedæmonii ad imperatores suos in loris scriptas mittere solebant.) ad Att. x. 10. Scytalæ descriptionem accuratam pete ex Gellio xvii. 9. conf. Schol. Thucyd. i. 131. &c.

σόλοικα, *olentia vitium*, ad Att. i. 19.

σόλοικον, *absurdum*, ad Att. xiv. 6.

σοφία, *sapientia*, Off. i. 43.

σοφοὶ, *sapientes*, Tusc. v. 3.

σοφιστεύειν, *rei oratoriæ operam dare*, libros oratorios scribere, ad Att. ii. 9.

σοφιστεύω, *fictas causas*, *θέσεις*, *commentor*. ad Att. ix. 9.

Σπάρταν ἔλαχες, *ταύταν κόσμει*, *Spartam sortitus es*, *hanc orna*. ad Att. iv. 6.

σπείσασθαι, *inducias facere*, *pacisci*, ad Att. xv. 29. proprie est *libare*. sed quia in fœderibus *σπονδαὶ libationes* adhibebantur, propterea ipsum *fœdus* et *fœdus facere σπονδὴ* et *σπείσασθαι* dicitur.

σπονδειάζων, versus spondaicus, h. e. *quinta sede spondæum habens pro dactylo*. ad Att. vii. 2.

σπουδάζειν, *serio agere*, ad Att. xiii. 21.

σπουδαῖον οὐδὲν, *serium nihil*, aut quod alicujus pretii sit, ut de republ. ad Att. xiii. 52.

σπουδαιότερον, *gravius et magis serium*, ad Att. v. 3.

σπουδὴ, *studium*, *propensa voluntas*, ad Div. xvi. 21. ad Att. xiii. 27.

στάσις, *status*, Top. 24. Refutatio accusationis, in qua est criminis depulsio, quod in ea insistit primum quasi ad repugnandum congressa defensio, ut ait ipse Cicero l. c. proprie est gladiatoris ad pugnandum vel repugnandum se præparantis et consistentis apte ad pugnandum, dicitur etiam gradus, unde de statu et de gradu dejicere dicitur.

στερέμνια, *solida*, *firma*, Nat. D. i. 18. Sic appellabat Epicurus corpora, a quibus simulacra, quæ sensiones efficerent, defluerent continuo ; ut distingueret scilicet ab simulacris, quæ nil soliditatis et firmitatis haberent.

στερκτέον, *probandum*, *æqui boni que consulendum*. ad Att. ix. 10.

στερητικὰ, *privantia*, Top. 11.

Στίλβων, *Mercurius planeta*. Nat. D. ii. 20.

στοργὴ, *amor et pietas inter parentes et liberos*. ad Att. x. 8.

στρατήγημα, *consilium imperatorium*, Nat. D. iii. 6.

στρατύλλαξ, *imperatorculus*, ad Att. xvi. 15. per contemtum de Antonio.

σύγγραμμα, ad Att. xvi. 6. *scriptum quodcunque et ex quocunque genere*. Nam etsi, ut *συγγραφεὺς*, sæpius de historicis, quam aliis scriptoribus, sic *σύγγραμμα* de historicis libris dicitur, tamen utrumque de omni genere reperitur.

συγκατάθεσις, *assensio*, *approbatio*, Acad. iv. 12.

συγκύρημα, *casus*, ad Att. ii. 12.

σύγχυσις, *confusio*. ad Att. vi. 9.

σύγχυσις τῆς πολιτείας, *confusio reipublicæ*, ad Att. vii. 8.

σὺ δὲ δὴ τί σύννους ; tu vero quid es cogitabundus ? ad Att. xiii. 42. Videtur esse initium senarii.

συζήτησις, *mutua quæstio*, *disputatio*, ad Div. xvi. 21.

συζυγία, *conjugatio*, Top. 3. ubi vid.

σύκῳ μὰ τὴν Δήμητρα σῦκον οὐδὲ ἓν Οὕτω ὅμοιον γέγονεν, *Ficui per Cererem ficus nulla umquam tam similis fuit*. ad Att. iv. 8. Senarius cum dimidio Comici, nescio cujus.

σύλλαβοι, *indices*, ad Att. iv. 4. Hæc est lectio librorum, nisi quod ep. 5. et 8. legitur, *sittybæ*, *σίττυβαι*. qui sint *σύλλαβοι*, si lectio vera est, ipse docet Cicero, nempe *membranulæ*, *ex quibus indices fiant*. Jos. Scaliger et Vossius ad Catull. p. 22. legi volebant *σιττύβας*. nam hoc esse ep. 5. et octava putabant. Sed Grævius recte vidit, *σιττύβας* esse ab his locis alienos, non minus, quam *σιττύβας*. *σιττύβας* esse *ollas*, auctore Polluce, *σιττύβας* autem *vestes pelliceas*, auctore Hesychio. Pelliceas enim vestes involvendis libris accommodatas esse, non titulis librorum. Itaque pro *συλλάβους* legit *σιλλύβους*, et *sillybis* pro *sittybis*. Hesychius *σίλλυβον* interpretatur *τὸ τῶν βιβλίων δέρμα*. Hujusmodi tituli, quibus auctorum nomina inscribebantur, et qui libris agglutinebantur, quemadmodum etiam hodie elegantiores libris suis hujusmodi membranulas agglutinandas a bibliopegis curant, quibus libri auctor et titulus aureis literis inuritur : cujusmodi tituli etiam *πιττάκια* dicuntur. de *σιλλύβοις* v. Salmas. ad Capitolini Pertin. pag. 549. b. Hæc Grævius. Ceterum facile intelligi potest, unde hæc mutatio orta sit. Ex *sillybis* facilis mutatio in *sittybis*. Ex *σιλλύβοις* autem manifestum est, librarios fecisse *συλλάβους*, deceptos *indices* voce. Nam *indices* eos, quos vulgo vocamus, h. e. *Catalogus*, *Register*, *συλλάβους* dici posse, notissimum est. De his dici putabant, neque intelligebant, de longe aliis indicibus, h. e. de iis, qui indicarent libri auctorem atque adeo inscriptionem et argumentum, sermonem esse. Erat præterea

ignota iis vox σιλλύβοις, ut corruptam lectionem, et in συλλάβοις mutandam censerent.

σύλλογος, *conventus*, ad Att. xiii. 32.

συμβίωσις, *convictus*, ad Att. xiii. 23.

συμβιώτης, *convictor*, *conviva*, ad Div. ix. 10.

σύμβολον, *nota*, Top. 8.

συμβουλευτικὸν, *consilii plenum*, *ad deliberationem aptum*. ad Att. xii. 40.

συμπάθεια, *consensus naturæ*, *convenientia et conjunctio naturæ*, ad Att. iv. 17. Ea qualis sit, docetur de Divin. l. ii. 6.

συμπάθεια, *animi commotio ex commiseratione*, *doloris consensus*. ad Att. iv. 15. v. 18. x. 8. Nat. D. iii. 11. Div. ii. 60.

συμπαθῶς, *cum animi commoti significatione*. ad Att. v. 11. xii. 44.

συμπάσχω, *una afficior*, ad Att. xii. 11.

συμπόσια, *compotationes*. ad Div. ix. 24. ad Att. ii. 12.

συμφιλοδοξοῦσιν, *simul gloriæ meæ serviunt*, ad Att. v. 17.

συμφιλολογεῖν, *de literis disputare*. ad Div. xvi. 21. v. φιλολογεῖν.

συναγωγὴ, *collectio*, *volumen*, ad Att. ix. 13. xvi. 5.

σύνδειπνα, *concœnationes*, ad Div. ix. 24.

σύνδειπνοι, σοφοκλέους, ad Q. Fr. ii. 16. σύνδειπνοι σοφοκλέους, qui dicantur, non convenit inter interpretes. Alii fabulam Sophoclis συνδείπνους dictam intelligunt, a Quinto conversam latine, improbante Manutio, qui negat eam Ciceronem tam rustice improbaturum fuisse. Sed inprimis repugnat verbum *actam*: quod indicat, huic fabulæ, de qua dicitur, Quintum interfuisse. Itaque Manutius putat, capienda verba esse de convivio, perquam simili convivio in fabula aliqua Sophoclis, cui interfuerit Quintus, et in quo quid sibi acciderit, commemorarit fratri. Sed hujusmodi convivium non aptum videtur Sophocleæ tragœdiæ. Mihi in mentem venerunt σοφοκλεῖς Pliniani Ep. ii. 16. *laudicœni*, parasiti, qui cœnulæ causa, quamvis indignos laudant, et ab iis acta et dicta omnia σοφῶς dicta et acta clamant. v. auctores laudatos Intt. ad Plinium. Fuisse ergo videtur in convivio, in eoque habuisse συνδείπνους parasitos, aut parasiticis certe moribus. Hos quemadmodum, quam lepide et festive vexarit, commemoraverat fratri. Itaque fatendum esse, respondet, lepide ab eo actam illam fabulam (frequentes enim occurrunt in Comicorum fabulis parasiti) sed rem sibi nihilo minus non probari, velle se, factum non esse aut dictum, quod factum dictumque scripsisset.

συνδιημερεύομεν, *simul diem conterimus*, ad Att. viii. 9.

σὺν θεῷ τοι λέγω, *diis juvantibus dico*, ad Att. x. 10. Manutius hæc distinguit sic: σὺν θεῷ. τοὶ λέγω. ut illa cum superioribus conjungantur, hoc sit: *tibi dico*. Doricum illud τοι arguit esse particulam noti tum versiculi.

συνηγωνίων, *cum illo mœrebam*. ad Att. v. 12.

σύνναοι, *contubernales*. ad Att. xii. 45. Sic ipse hanc vocem interpretatur Cicero l. xiii. 28. Ceterum Dii σύνναοι sunt, qui templo communi coluntur, similes diis παρέδροις, de quibus diis παρέδροις, assessoribus, s. contubernalibus, est doctus libellus Cl. Arnaldi. Sunt etiam σύμβωμοι. v. Spanhem. de usu et præst. Num. Diss. x. p. 130. Dicti Ciceroniani, quo Cæsarem mavult Quirini, quam Salutis, σύνναον, hæc vis est: malle se Cæsarem propter tyrannidem, ut Romulum propter severiora imperia, interfici, quam salvum diu esse.

συνοδία, *colloquium*, ad Att. x. 7.

σύνταγμα, *opus*, *compositio*, ad Div. viii. 3. ad Att. xvi. 3. ad Att. xii. 45.

σύνταξις, *opus*, ad Att. xiii. 16. xv. 14.

σύν τε δύ' ἐρχομένω, complendum ex Homeri Iliad. K. 224. καί τε πρὸ ὃ τοῦ ἐνόησεν Ὅππως κέρδος ἔῃ, *duobusque simul euntibus. alter alterum prævertisset cogitando, quod e re foret*. ad Div. ix. 7. ad Att. ix. 6.

σύντηξις, *arcta animorum conjunctio*, *et quasi conglutinatio*, ad Att. x. 8.

σύντομα, *compendiose*, *paucis*, ad Att. vii. 3.

σφαῖρα, *globus*, Nat. D. ii. 18.

σφαιροειδὲς, *globosum*, de Universo 6.

σφάλμα, *erratum*, *lapsus*, ad Att. x. 12.

σχεδιάζειν, *scribere*, *quod subito in mentem venit*, ad Att. vi. 1.

σχεδίασμα, *subitum consilium*, *res non satis cogitate suscepta*. ad Att. xv. 19.

σχήματα, *sententiarum orationisque formæ*, *sive verborum et sententiarum lumina*, *ornamenta*, Brut. 17. et 37.

σχόλιον, *brevis explicatio*, ad Att. xvi. 7.

Σωκρατικῶς εἰς ἑκάτερον, *Socraticorum more in utramque partem* (scilicet disputare), ad Att. ii. 3.

σῶμα, *corpus*, ad Att. ii. 1. i. e. collectio s. volumen orationum.

σωρείτης, conclusio quasi acervalis, Acad. iv. 16. 29. in qua minutatim aliquid interrogando veluti acervo aliquid, quasi granum additur aut demitur, donec eo pervenias, quo velis. de sorite

Τ.

τὴν παροῦσαν κατάστασιν τυπωδῶς, *præsentem statum reip. subjecta rudi ejus forma, sive præsentem reip. formam*. ad Att. iv. 13.

τῆς δάμαρτός μου ὁ ἀπελεύθερος (οἶσθα ὃν λέγω) &c. *uxoris meæ libertus* (*nosti quem dico*) *visus est mihi dudum e verbis, quæ inconsiderate effutiebat, turbasse calculos, ex coëmtione bonorum Crotoniatæ tyrannicidæ;* (i. e. Milonis, qui Clodium interfecit): *timeo ne id adhuc non intellexeris. unus nimirum hoc ubi consideraveris, reliqua in tuto pone.* ad Att. vi. 4. v. φυράτης. In ultimis δέδοικα δὴ Sophoclis aliquid reperisse se putat et corrigit Valkenarius V. C. in Diatr. de fragmentis Eurip. p. 193.

τῆς δ' ἀρετῆς ἱδρῶτα θεοὶ προπάροιθεν ἔθηκαν Ἀθάνατοι, *ante virtutem sudorem posuerunt Dii immortales*. ad Div. vi. 18. versus Hesiodi Opp. et Dier. v. 289.

τῆς ξυναόρου τῆς ἐμῆς ὁ ἐξελεύθερος &c. *uxoris meæ libertus, visus est mihi sæpe garriens et errans in conciliabulis et circulis, quodam modo conturbasse rationes in bonis Crotoniatæ*. ad Att. vi. 5. Crotoniatam appellat Milonem interfectorem Clodii, a celebri illo propter vires corporis Milone Crotoniata.

τί γὰρ αὐτῷ μέλει; *quid enim illi curæ est?* ad Att. xii. 2.

τί λοιπόν; *quid reliquum?* ad Att. vi. 1.

τιμὴ, *honor*. ad Att. xii. 12.

τίς δ' ἐστὶ δοῦλος, τοῦ θανεῖν ἄφροντις ὤν; *quisnam est servus, de morte securus qui sit? qui mortem non timeat?* ad Att. ix. 2. Euripidis senarius, etiam Plutarcho memoratus de audiendis poëtis.

τίς πατέρ' αἰνήσει, integer versus sic se habet, τίς πατέρ' αἰνήσει, εἰ μὴ κακοδαίμονες υἱοί; *quis patrem laudabit, nisi infelices filii?* ad Att. i. 19. majorum et parentum laudes solent inprimis commemorare, qui ipsi, quod laudem mereatur, non fecerunt. Itaque Cicero veretur, ne Atticus sibi laudanti superiorum temporum res gestas, in libro de Consulatu et aliis, occinat illud: Τίς πατέρ' αἰνήσει &c. Adeone ab ingenio et superiorum temporum consuetudine descivisti, ut sola illa, quæ olim gesseris, laudes, quasi nunc nihil laudabile facias.

τὸ ἄμεινον καὶ τὸ χεῖρον ἐν ἀφανεῖ ἔτι προεώρα μάλιστα, *quid melius, et deterius, in obscuro adhuc providebat maxime*. ad Att. x. 8. Sunt verba Thucydidis de Themistocle i. 138.

τὸ γὰρ εὖ μετ' ἐμοῦ, *justitia et veritas a me stat*. ad Att. vi. 1. ex Aristophanis Acharn. 660.

τὸ ἐπὶ τῇ φακῇ μύρον, *in lente unguentum*. ad Att. i. 19. proverbium de rebus bonis in re vili consumtis. μύρον est legatio, φακὴ lens, est Lentulus Clodianus. In eo ergo legationem male collocatam dicit.

ταῦτα ὁ τλήμων πόλεμος ἐξεργάζεται, *talia ærumnosum bellum efficit*. ad Qu. Fr. ii. 15. versus ex Euripidis Supplicibus v. 119.

τοῖς ἀπαντῶσιν, *obviam prodeuntibus*. ad Att. vii. 5.

τὸ καλὸν δι' αὐτὸ αἱρετὸν, *honestum propter se ipsum expetendum*. ad Div. xv. 17. et 19.

τὸ καλὸν, *honestum*. ad Att. viii. 8.

τὸ μέλλον καραδοκήσεις, *quod futurum est, exspectabis*, ad Att. ix. 10.

τὸν θεωρητικὸν, *qui in rerum contemplatione occupatur*. ad Att. ii. 16.

τὸ νεμεσᾷν, interest τῷ φθονεῖν, *indignatio differt ab invidia*. ad Att. v. 19.

τὸν πρακτικὸν βίον, *vitam, quæ in rebus agendis versatur*. ad Att. ii. 16.

τὸν τῦφον μου πρὸς θεῶν τροποφόρησον, *insolenti et vanæ ambitioni meæ, per Deos, indulge*. ad Att. xiii. 29. v. τετυφῶσθαι.

τὸ παραδοξότατον, *inopinatissimum*. ad Att. vi. 1.

τοποθεσία, *loci descriptio*. ad Att. i. 13. et 16.

τὸ συνέχον, *quod conjunctum est, proximum*. ad Att. ix. 7.

τότε μοι χάνοι εὐρεῖα χθὼν, *tunc tellus mihi lata dehiscat*. ad Att. ix. 9. ad Qu. Fr. iii. 9. ex Homer. Iliad. Δ. v. 182.

τοὐμὸν ὄνειρον ἐμοὶ, supple λέγεις. estque proverbium: *meum somnium mihi narras*. ad Att. vi. 9. h. e. rem narras, quam te melius novi. locos veterum, qui hoc proverbio usi sunt, vide apud Erasm. in Adagiis.

τοῦτο δὲ μυῖα ἔση; *hoc vero quantula musca?* ad Att. xii. 51. Si vera lectio esset, contemtum rei significarent ista verba, ut vidit Bosius. Sed fateor, mihi magis placere alteram lectionem, quam Victorius, Junius, aliique probant, et servat Græviana: Τοῦτο δὲ μηλώσῃ, *sed hoc tu videris;* quod proverbialiter dici videtur, cum ostendere quis vult, alium se melius rem explorare et dijudicare posse. μηλῶν est a μήλη, quod est instrumentum chirurgicum, quo solent vulnera, quam profunda sint, et quid in iis lateat, quod extrahendum sit, perscrutari. Etym. M. μήλη ἰατρική· δι' ἧς ψηλαφᾶται τὰ πονούμενα· μηλοῦν γὰρ τὸ ψηλαφᾷν λέγεται. conf. Suidas in μήλη, μηλῶν, μηλῶσαι et ibi Kusterus.

τρηχῦ, ἀλλ' ἀγαθὴ κουροτρόφος, οὔτι ἔγωγε Ἧς γαίης δύναμαι γλυκερώτερον ἄλλο ἰδέσθαι, *aspera sed bona puerorum nutrix, nequaquam ego hac terra possum*

verum *probabilia*, quæ disputari probabiliter possint.

φιλόπατρις, *patriæ amans*, ad Att. ii. 1. ix. 10.

φιλοστοργότατα, *benignissime et suavissime*, ad Att. v. 9.

φιλορήτωρ, *studiosus artis dicendi*, ad Att. i. 13.

φιλοσοφεῖν, *philosophari*, ad Att. ii. 5.

φιλοσοφητέον, *philosophandum*, ad Att. i. 16.

φιλοσοφούμεθα, *philosophamur*, ad Att. xv. 13.

φιλοσοφούμενα, *quæ a philosophis tractantur, libri philosophici*. ad Div. xi. 27.

φιλοσοφῶμεν, *philosophemur*, ad Att. ii. 13.

φιλοσόφως, *philosophice*, ad Att. xiii. 20.

φιλοσοφώτερον διευκρινήσομεν, *magis philosophice et subtiliter*, i. e. *accuratius examinabimus et discutiemus*, ad Att. vii. 8.

φιλοστοργότερον, *amantius*, ad Att. xiii. 9.

φιλοστόργως, *peramanter*, ad Att. xv. 17.

φιλοτέχνημα, *opus studiose elaboratum*, ad Att. xiii. 40.

Φιλοτιμία, hoc loco, *Philotimi actio*, ad Att. vii. 1.

φιλοφρόνως, *humaniter*, *amanter*, ad Att. xv. 15.

Φλιοῦς, Ὀποῦς, Σιποῦς, *Phlius*, *Opus*, *Sipus*, ad Att. vi. 2. nomina oppidorum.

φλυαρὸς, *garrulus*, ad Div. xv. 18.

φοβερὸν ἦν, *formidabile erat*, ad Att. xiii. 37.

φρόνησις, *prudentia*, Off. i. 43.

φυράτης, *conturbator*, ad Att. vii. 1. Ita dicitur Philotimus libertus, qui ἐπιφυράσει in rationibus bonorum T. Milonis, h. e. qui rationes ita conturbaverat, ut facile intelligeretur, nequam esse hominem, et fraudibus uti.

φυρμὸς πολὺς, *conturbatio multa*, ad Att. xiv. 5. Antonius aleator Phil. ii. omnia nobis conturbat, cum Cæsarianis non resistit, sed iis potius favet.

φυσᾷ γὰρ οὐ σμικροῖσιν αὐλίσκοις ἔτι, ἀλλ' ἀγρίαις φύσαισι φορβειᾶς ἄτερ, ad Att. ii. 16. Horum Sophocleorum versuum, quos et Dionysius Longinus περὶ ὕψους Sect. 3. commemoravit, interpretatio non eadem est, neque omnes verum sensum adsecuti sunt. φορβειὰ quid sit, docuere Salmas. ad Solin. p. m. 585. 586. ubi etiam de hoc loco disputavit, et Interpretes ad Longinum l. c. nempe capistrum, quo tibicines spiritum coërcent, ne nimius et immoderatus in tibiam irrumpat. Hinc ἄτερ φορβειᾶς metaphorice est *sine modo*. Cæcilium, dicit Longinus, esse egregio spiritu, sed cum temperare eum non possit, nimium evehi, et inde tumorem, μετέωρα, existere. Sic cum Pompeius dicitur magnis tibiis uti, et vehementer eas inflare, sed sine capistro, hoc dicitur: Pompeium viribus suis, quæ magnæ sint, abuti, et cum cupiditatibus suis modum imponere non possit, nimis alte evolare velle, eaque cupere, quæ aut ferri non possint, aut ipse non possit consequi.

Φυσικοὶ, *Physici*, Or. i. 50.

φυσικὴν τὴν πρὸς τὰ τέκνα, *naturalem amorem in liberos*, ad Att. vii. 2.

Φωσφόρος, *Lucifer*, *Venus*. Nat. D. ii. 20.

X.

χαῖρε, *salve*. Fin. i. 3.

χαρακτὴρ, *forma rei, qua maxime agnoscitur res et judicatur*. Or. 11.

χαρακτὴρ, ad Qu. Fr. ii. 16. *est stilus s. forma orationis, genus dicendi*. nam opponitur res et χαρακτήρ.

χολὴ ἄκρατος, *bilis mera*. ad Div. xiv. 7.

χρεῶν ἀποκοπαὶ, φυγάδων καθόδοι, *tabulæ novæ, exulum reditus*. ad Att. vii. 11. *Tabulæ novæ* dicuntur χρεῶν ἀποκοπαὶ, quod propterea lege fiunt *novæ tabulæ*, ut nomina aliter, et resecta parte aliqua, in iis scribantur, tanquam argentum pro ære: h. e. 25. pro 100. ut est apud Sallustium in Bell. Catil.

χρήσει μὲν tuus, κτήσει δὲ Attici nostri. *usu quidem tuus, possessione autem Attici*. ad Div. vii. 29.

χρήσιμοι, *frugi homines*. Tusc. iii. 8.

χρησμὸς, *oraculum*. ad Att. ix. 10.

χρηστομαθὴς, *quæ sunt ex usu discens; qui ea didicit, quæ hominibus prosunt*. ad Att. i. 6.

χρύσεα χαλκείων, *aurea pro æneis*. ad Att. vi. 1. *magna pro parvis*, proverbium ductum ex Homero, ubi Glaucus et Diomedes arma permutant, ut aurea alter pro æneis acciperet. Iliad. Z. 236.

Ψ.

ψευδέγγραφος, *falso perscriptus*, *suppositius*, ad Att. xv. 26. de SCto falso.

ψευδησιόδειον, *quod falso Hesiodo adscribitur*. ad Att. vii. 18.

ψευδόμενος, *mentiens*, ad Div. ii. 4. genus sophismatis inexplicabilis a Dialecticis inventum. Formula ejus est apud Gellium xviii. 2. *Cum mentior, et me mentiri dico, mentior, an verum dico?* Cicero Græcum ipse interpretatur: *mentiens*. de Divin. ii. 4. Ejus rationem solus Cicero in Acad. iv. c. 29. et in libro de Fato aperuit. Ceterum ipsum Cice-

INDEX SIGNORUM.

In indicibus digerendis commoditas postulavit, ut per omnia Ciceronis opera quibusdam uteremur notis, quæ ordine hæ sunt: ubi duo sunt numeri, primo signantes librum, secundo caput Gruterianæ distinctionis; id quod et in præcedente indice observatum.

Her. I. 1.	ad Herennium liber primus, caput primum.
Her. II. 1.	ad Herennium liber secundus, caput primum.
Her. III. 1.	ad Herennium liber tertius, caput primum.
Her. IV 1.	ad Herennium liber quartus, caput primum.
Inv. I. 1.	de Inventione liber primus, caput primum.
Inv. II. 1.	de Inventione liber secundus, caput primum.
Or. I. 1.	de Oratore liber primus, caput primum.
Or. II. 1.	de Oratore liber secundus, caput primum.
Or. III. 1.	de Oratore liber tertius, caput primum.
Brut.	Brutus seu de claris Oratoribus.
Or. cum uno numero.	Orator ad M. Brutum.
Top.	Topica.
Partit.	Partitiones Oratoriæ.
Opt. gen. or.	Fragmentum de optimo genere Oratorum.
Quint.	Oratio pro Quintio.
Rosc. Amer.	Oratio pro Roscio Amerino.
Div. cum uno numero.	Divinatio in Q. Cæcilium, s. in Cæcil.
Act. I. Verr.	Actio prima in Verrem.
Verr. I.	Actionis secundæ in Verrem liber primus.
Verr. II.	Actionis secundæ in Verrem liber secundus.
Verr. III.	Actionis secundæ in Verrem liber tertius.
Verr. IV.	Actionis secundæ in Verrem liber quartus.
Verr. V.	Actionis secundæ in Verrem liber quintus.
Font.	Oratio pro M. Fonteio.
Cæcin.	Oratio pro Cæcina.
Manil.	Oratio pro lege Manilia.
Cluent.	Oratio pro Cluentio.
Cor. Frag. I.	Orationis pro C. Cornelio fragmentum primum.
Tog. cand.	Orationis in toga candida fragmentum.
Agr. I.	Agraria prima in Rullum.
Agr. II.	Agraria secunda in Rullum.
Agr. III.	Agraria tertia in Rullum.
C. Rab. s. Rab. Perd.	Oratio pro C. Rabirio perduellionis reo.
Cat. I.	Oratio prima in Catilinam.
Cat. II.	Oratio secunda in Catilinam
Cat. III.	Oratio tertia in Catilinam.
Cat. IV.	Oratio quarta in Catilinam.
Muren.	Oratio pro L. Murena.
Flacc.	Oratio pro L. Flacco.
Sull.	Oratio pro P. Sulla.
Arch.	Oratio pro P. Licinio Archia.
ad Quir. p. Red.	Oratio post reditum ad Quirites.
in Sen. p. Red.	Oratio post reditum in Senatu.
Dom.	Oratio pro Domo.
Har. resp.	Oratio de Haruspicum responsis.
Planc.	Oratio pro Plancio.
Sext.	Oratio pro Sextio.
Vat.	Oratio in Vatin.
Cœl.	Oratio pro Cœlio.
Prov. Cons.	Oratio de provinciis consularibus.
Balb.	Oratio pro L. Cornelio Balbo.

Pis.	Oratio in Pisonem.
Scaur. fr.	Orationis pro M. Æmilio Scauro fragmentum.
Mil.	Oratio pro T. Annio Milone.
Rab. Post.	Oratio pro Rabirio Posthumo.
Marcell.	Oratio pro M. Marcello.
Ligar.	Oratio pro Q. Ligario.
Deiot.	Oratio pro rege Deiotaro.
Phil. I.	Oratio in Antonium Philippica prima.
Phil. II.	— — — — Philippica secunda.
Phil. III.	— — — — Philippica tertia.
Phil. IV.	— — — — Philippica quarta.
Phil. V.	— — — — Philippica quinta.
Phil. VI.	— — — — Philippica sexta.
Phil. VII.	— — — — Philippica septima.
Phil. VIII.	— — — — Philippica octava.
Phil. IX.	— — — — Philippica nona.
Phil. X.	— — — — Philippica decima.
Phil. XI.	— — — — Philippica undecima.
Phil. XII.	— — — — Philippica duodecima.
Phil. XIII.	— — — — Philippica tertia decima.
Phil. XIV.	— — — — Philippica quarta decima.
ad Div. I. s. ep. I.	Liber primus epistolarum, quæ vulgo ad familiares dicuntur.
ad Div. II. s. ep. II.	Liber secundus epistolarum; et sic ad XVI.
Att. I.	Liber primus epistolarum ad Atticum.
Att. II.	Liber secundus epistolarum ad Atticum; et sic ad XVI.
Qu. Fr. I. 1. 1.	Liber primus epistolarum ad Quintum Fratrem, epistola prima, caput primum.
Qu. Fr. II.	Liber secundus epistolarum ad Quintum.
Qu. Fr. III.	Liber tertius epistolarum ad Quintum.
Brut. ep. I.	Liber epistolarum ad Brutum epistola prima.
Brut. Ger. ep. 1. 1.	Liber epistolarum ad Brutum a Germanis inventus, epistola prima.
Acad. I. 1.	Academicarum Quæstionum liber primus, caput primum.
Acad. IV. 1.	Academicarum Quæstionum liber quartus, caput primum.
Fin. I. 1.	Liber primus de Finibus, caput primum.
Fin. II. 1.	Liber secundus de Finibus, caput primum.
Fin. III. 1.	Liber tertius.
Fin. IV. 1.	Liber quartus.
Fin. V. 1.	Liber quintus.
Nat. D. I. 1.	Liber primus de natura Deorum, caput primum.
Nat. D. II. 1.	Liber secundus.
Nat. D. III. 1.	Liber tertius.
Div. I. 1.	Liber primus de Divinatione, caput primum.
Div. II. 1.	Liber secundus.
Fat. 1.	De Fato caput primum.
Leg. I. 1.	Liber primus de Legibus, caput primum.
Leg. II. 1.	Liber secundus.
Off. I. 1.	Liber primus de Officiis, caput primum.
Off. II. 1.	Liber secundus.
Off. III. 1.	Liber tertius.
Sen. 1.	de Senectute caput primum.
Amic. 1.	de Amicitia caput primum.
Parad. I. 1.	Paradoxon primum, caput primum.
Somn. Sc.	Somnium Scipionis.
Univ.	de Universo.
Petit.	de Petitione Consulatus.

FINIS.